VELUT ARBOR ÆVO

Presented to the

LIBRARIES *of the*

UNIVERSITY OF TORONTO

by

MILOSA MLADENOVICA

22

EX LIBRIS
MILOŠA
MLADENOVIĆA

РЈЕЧНИК

ИЗ

КЊИЖЕВНИХ СТАРИНА СРПСКИХ

НАПИСАО

Ђ. ДАНИЧИЋ

ДИО ТРЕЋИ

Р — Ћ

КЊИЖАРА, АНТИКВАРНИЦА
И КЊИГОВЕЗНИЦА
»ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ«
БЕОГРАД
БАЛКАНСКА 11.- ТЕЛ. 25-262

У БИОГРАДУ
У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ
1864

LIBRARY
MAY 26 2009
UNIVERSITY OF TORONTO

раба, ancilla: не ѡтрини мене, рабоу своꙗ. М. 245. раба твоꙗ, царица Мара. М. 521. що намь ѹписа ꙁа рабѹ вашѹ Живкѹ, ето ю иꙁьнандосмо и прѣдасмо ю вашемѹ ѵловѣкѹ. П. 173.

раба, вода у Маџарској: преко Рабе воде. Л. 86.

рабаньскыи, гледај рабьньскыи.

рабилоль, } турски мјесец: писань рабилол ахира.
рабиюль, } М. 475. на .єі. рабию-ль ахира. М. 529.

работа, servitus: вь работоу продани боудемь. Д. 195. opera serva: ине работе ꙁаповедети имь. М. 18. ни винограда да теже, ни ине никоѥ работе. М. 18. да имь се кони подь риꙁьницѹ не ѹꙁимаю ни на кою работѹ. М. 52. да (имь) нѣ работе никоѥре ине, лише да соу оулиꙗрїе. М. 58. мѣропьша работа. М. 98. оу тоуге работоу како и ине метохие. М. 113. да моу работаю ине работе дьнь. З. 34. како платоу плакꙗю и работоу работаю (отроци и неропси), такоꙁи и ꙁемлю да дрьжеть. З. 34. помињу се црквене, које су се радиле цркви, и краљевске и царске или господске, које су се радиле владаоцу; помињу се и мале и велике, а премда се многе поименце спомињу опет се не каже које су мале које ли велике: ни велике работе ни мале . . . ни винограда да теже ни ине коѥ работе, ни на пѹть да не ходе, ни да прикладаю ѡброка, ни ѡнске да не тераю. М. 18. ослободи ихь кралѥвьство ми ѡть всѣхь работь малихь и великихь кралѥвьства ми, да имь нѣ поноса никога ни житнога ни винънога, ни провода ни кониꙗ ни пса ни поклисара ни вла-

дальца никогаре кралѥвьства ми. М. 61. кралѥвьство ми ѡсвободи ѡть малихь и великыхь работь, да нимь нѣсть ни града ни поꙁоба ни поклисара ни пьсара. М. 53. ѡть всѣхь работь кралѥвьскихь и црькьвныхь. М. 62. како есть ꙁаконь людемь метохиискимь оу работахь црьковнихь и оу работахь кралѥвьства ми. М. 111. ѡть вьсаке работе кралевьства ми. М. 113. ѡ работахь црьковныхь и кралевьства ми. М. 116. ѡсвободи ихь кралѥвьство ми ѡть поꙁоба и приселице, провода, соколарь, псарь, ѡранию, жетве, сѣнокоше, винограда, градныхь работь, воиске, и просто рещи ѡть всѣхь работь кралѥвьства ми малихь и великыхь. М. 123. да не работаю работе никоѥре господствующомꙋ, ни дани даю, ни пꙋти тѣраю, ни воиске воюю, ни ꙋ жꙋпꙋ приплащаю, ни града ꙁидаю, ни поꙁоби даю, ни конь хране, ни пьсь хране, и ѡть всакое работи и дани ѡсвободихь. М. 135. ѡсвободи ѥ царьство ми ѡть сокꙗ, ѡть поꙁоба и ѡть приселице, ѡть воиске, ѡть ѳара и ѡть поклисарꙗ, ѡть града, ѡть винограда, ѡть сѣнокоше, ѡть глобе и поданька, просто рещи ѡть всѣхь работь велихь и малихь. М. 138. да не работаю ни ѥдне работе цареве, ни ѡранию, ни копанию, ни жетве, ни врьшитбе, ни гѥракара, ни псара, ни поноса, ни намета, ни провода, раꙁвѣ прихода царева. Г. XV. 307. црькви вьсе ѡсвободи царьство ми ѡть вьсѣхь работь малїихь и великыихь. З. 31. ни на единоу работоу ни малоу ни великоу. З. 32. бащине вьсе да соуть свободне ѡть вьсѣхь работь и поданькь царьства ми, раꙁвѣ да давають конѥ, и воискоу да воюють по ꙁаконоу. З. 33. ѡ царьскыхь работахь. З. 45. ѡть всѣхь работь и поданькь господьскихь. М. 192. ѡть всѣхь работь господства ми малихь и великыхь. М. 334. negotium: иꙁлаꙁе тꙋдѣꙁи по работахь по своихь си. М. 53. кьги поводи иконом кралю или на которꙋ годѣ работоу. М. 63. по црьковьнои работѣ. М. 98. ꙁа три работе, ꙁа невѣроу и ꙁа крьвь и ꙁа раꙁьбои владичьскыи, да идоу прѣдь цара. З. 49. ꙁа всакꙋ работꙋ ꙁа дꙋбровьчькꙋ. М. 149. ꙁа снюꙁи работꙋ. М. 158. всꙋ работꙋ

сьврьшише. М. 174. говорише ми за работе и за свободу и за трьговце. М. 204. мею инними работами просише. М. 231. ѡву работу поклисарье сврьшише. М. 307. да бисмо имь исправили работу. М. 506. уздаите се у нась за сваку вашу работу. М. 517. за що смо и ми у работахь како то и ви. М. 535. за сеи работе и за ине работе да побесѣдимо. П. 21. каза ни за єдну работу, коꙗ ни много усильна би слишати, како господьство ви ухвати и сеза Покраица. П. 34. рекосмо дати бригентинь на тви работу. П. 83. не знаше се, тко су, куда ли гредѣху, коѡмь ли работомь. П. 125. res: у томь дрѣву узеше трьгь нашь, скиту и ине работе. П. 66. у томь листу єсу прѣписане вьсе работе и ѡправе, коє су у нашь комунь у поставу прѣпоручене. П. б. 58. прѣдаше у нашь комунь з долѣ писание работе. П. б. 73. — на једном мјесту мислим да је гријешком наштампано мјесто Рамьботь: третьꙗ (кроуглa) недосьврьшена ѡдь работе мала. П. б. 49.

работаниє, servitium: аще кто иметь ѡбидети или рабѡтанїємь или узиманїємь. М. 18. cultus: винограда работанїа. М. 192.

работати, servire: неѡтьстоупно ємоу работаше. Са. 7. работаите господеви сь страхомь. М. 88. laborare: да прїимь тому граду, и да му работамь узь єгову почьсть. М. 21. operam servam praestare: коимь є работаль (у пријепису који је у народној библиотеци у Биограду стоји кои є имь). М. 61. дьнь у винограде да работають. М. 63. манасториє да работаю и ѡрю ꙗко и сокальници. М. 98. да работаю црькви закономь. М. 123. да не работаю работе никоєре. М. 135. да работаю црькви. З. 32. како работоу работаю. З. 34. вь недели да работаю два дни пронїароу (неропси). З. 34. да работа ꙗко и ины малїи людїе. З. 35. что єсть царь записаль вь законицѣ, тозии да моу работа и дава. З. 41. кои те работати црькви. М. 531. градь, operam servam munitionis praestare: града да не работаю, ни га блюду. М. 52. colere: що годе є земьль работныєхь, да сама работа или да дае

на дохотке. М. 531. шть тези земле да работа црькваль по законоу. З. 32. operibus pingere: тракь свилань сь уелми закованѣми и работанѣми сь бисеромь; парте едне работане златшмь и свиломь. П. б. 74.

работица, dem. работа, recula: да имь ихь работица не гние. М. 546.

работьникь, servus: да сѹть сьврьшени работьници светомѹ Николе (т. ј. његову манастиру). М. 19. 27. да соу съврьшенны работници црьковны. М. 531. иноу да есть работьникь на томь мѣсте шномоу господароу. З. 45. ако не боуде работьника. З. 45.

работьнь, servus: вьсачьская работна тебѣ. М. 547. arabilis: що годе е земьль работныехь свеколико али е драгш црькы да сама работа, или да дае на дохотке. М. 531.

рабь, servus: не достоинь рабь Христоу нарещи се. М. 5. рабь христовь. Ст. 6. владыка сь рабомь. М. 91. азь рабь божи. М. 24. азь грѣшьныи и недостоиныи рабь Христоу Стефань Оурошь .г. М. 99. тако према богу врло често; иначе само на два мјеста, и то само ради поштовања: се писа Грьбанаць Хлапьчиѣь (и)моѣаниь р(аб)ь жѹпана Бѣльѣка и воеводе Радича и иню диѣкь. М. 219. азь его неклѹчимь рабь и сиракь Драгомань. М. 561.

рабь, острво у Далмацији, итал. Arbe: да шправимо голие на Далмацию и да приемемо Рабь. П. 66.

рабьнь, неки крај у Арбанаској близу Kpyja: шть Рабна је Стефан Немања освојио Пилота шба. Са. 1. cf. рабьньскыи.

рабьньскыи, τοῦ Рабьнь: сѹбаши крѹискомѹ и рабанскомѹ. П. 132.

рабьскыи, servilis: рабьское слоужение. Д. 53.

рабьча, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Рабча. Г. XV. 280. 305.

рабьчьскыи, τῆς Рабьча: до меѓе рабьчьке. Г. XV. 281.

раваница, манастир у садашњој Србији, који је зидао цар Лазар, празник му је спасов дан, Лазарево је тијело у њему лежало: вь Раваници. Л. 62.

Равьницоу. Л. 72. вь Равьници. Л. 72. изгорѣ Раваница 1398. Л. 74. Равьница. Л. 74. царь Моурать расипа монастирь Раваницоу 1436. Л. 77. Моурать прими Равьницоу 1439. Л. 77. — Манастир у Сријему, гдје су сада кости цара Лазара: ꙋ монастир Раваницꙋ илити Врдник. Г. IX. 246. XII. 682.

раваничькыи, τῆς Раваница: игꙋменꙋ раваничкомꙋ. Г. XI. 247.

равьна глава, селу је Сѣнюномь ишла међа на Равноу Главоу, с Равне Главе потокомь оу рибничкоу рѣкоу. Г. XV. 276. и забјелу је Кроушьчици ишла међа на Равноу Главоу. Г. XV. 276.

равьна полюна, засеоку села Шикље Крстима ишла је међа на Равноу Полюноу. Г. XV. 286.

равьнина, planities: на равьниноу. М. 127. равнинꙋ. М. 131. равниномь. С. Л. 1847. IV. 53.

равьница, гледај Раваница.

равьние, селу је Алтину ишла међа на Равьние, сь Равьния на Хльмьць. М. 94.

равьно, гледај Равьныи.

равьноаньгельнь, angelis aequalis: равноагельнаго братства. Г. XI. 71.

равьнобожие, aequalitas cum deo: высокооумїемь и равнобожїемь. Д. 79.

равьнообразьнь, forma aequalis: печать равнообразна. М. 546. ѡба равноѡбразнаа свѣтильникаа. Д у Ш. lesek. 124.

равьнорабьнь, servitute aequalis: равнорабнымн ѡбладати. Д. 176.

равьночьстие, honor aequalis: сь моученикы равночьстїе полоучи. Л. 53.

равьночьстьнь, honore aequalis: апостоломь равночьстныи. Л. 51.

равьнь, planus: кь сѣверꙋ на равнїи дѣль. М. 131. до севастократоре међе равне. Г. XV. 301. aequalis: равна апостоломь. М. 134.

равьнь, f. planities: посрѣдѣ равьны. М. 87. в Брѣзовоу Равьнь ишла је међа селу Граду оу Плакѣ. М. 94.

равьньштица, цар је Стефан приложио кь колоу роудловоу ѡть закѣла својега Равьнщицоу гороу сь всѣми мегями, писавши ковача Рудла цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 302.

равьньи, град који је Стефан Немања освојио од Грка, помиње се послије Ниша и Сврљига, по том ће бити у оном крају: градь Равьныи. Ст. 8. био је на међи државе краља Стефана Првовјенчанога, који се у њему, вь градѣ Равьномь, састао с краљем маџарским. Ст. 29. љетописац га пише Равно. Л. 69. — Село које је цар Лазар дао Раваници: Равны. М. 197. на Равнѡмь може бити истом на Моравѣ дао је брод исти цар Раваници. С. Л. 1847. IV. 55.

рада, име женско: жена некога Миљца може бити Хранисаљића: Радѣ, ѡдь Раде. П. б. 25.

радакь, име мушко: човјек краља босанскога Остоје Радакь крьстьянинь 1404. П. 51.

радановьци, село које је цар Лазар писао Раваници: Радановци, заселак му бјеше Боровьковьци. М. 198.

радань, име мушко: некому икономоу Радоноу и югокѣ братии даде краљ Стефан Дечански оу баштиноу Добродоле, заселак Чабићу. М. 94. — Између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Радань. Г. XV. 293. 303.

радань, селу је Поточцу ишла међа на Радань (може бити Радањ, т. ј. Раданов) на Кѹси Потокь. С. Л. 1847. IV. 53.

радашинь, име мушко, гледај Вльковшићь, Новаковићь, Радьчићь. два пута се без презимена помиње Радашин без сумње Вльковшићь. П. 168. П. б. 93.

раде, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име, од којих једном бјеше презиме Братиловићь. Г. XV. 289. 290. 291. 295.

радєлꙗ, име мушко: посланик војводе Сандаља дубровчанима 1438: Радєлю крьстꙗнина. М. 393.

радєновнћь, гледај Радѣновнћь.

радєта, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Радєта. Г. XV. 303.

радєтько, име мушко, гледај Милоєвнћь.

радєүнћь, војводе Твртка Станчића посланик дубровчанима Милорадь Радєүнкь 1447. П. б. 112.

радєша, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међа јој је ишла ѿть Лѣщанїи врьхь Славковць и на Кюриловьць. Г. XV. 281.

радєшица, заселак селу Радеши. Г. XV. 281.

радєшькын, τῆς Радєша: мегꙗ радєшкои планинѣ. Г. XV. 300. до мегє радєшкє планинє. Г. XV. 301.

ради, propter: любвє ради. М. 3. сєго ради. М. 9. того ради. М. 64. ако си кьто ѹзлюби стати близа ради или на Сѣници или гдѣ. М. 41. да се не подражи (жито и вино) твоихь ради люди. М. 47. посла сынь твои на землю спасєниꙗ ради человѣчьскаго. М. 77. сєго ради писавь и подьписахь вь свѣдѣниє всѣмь. М. 82. не моє ради болѣзни, юже приєхь, нь славы ради божиє. М. 89. многаго ради милосрьдиꙗ изваєвь своє сьзданиє. М. 121. аще ли се прилоүчить запоүстети грѣхь ради нашихь храмоү. М. 167. вашега ради молєниꙗ, тѹгє и ради поклисара вашега а нашега ради приꙗтелꙗ простисмо ѡнѹ царинѹ. М. 177. да молитвь ихь ради вьсприїмемь прощенїє многихь ми сьгрѣшенїи. М. 263. любвє ради тѣхь и приꙗтельства благоволи испльнити. М. 352. мнозєхь ради ѹзрѡк, и ради ѹзданиꙗ и любьвє. М. 518. вєрованиꙗ ради. М. 549. єго ослѣпившоү ради клєтвє мащехи єго. Л. 61. ѹчини наась своихь приꙗтель ради. П. 34. завѣта ради погѡше. П. 38. узима к себи и предлог за, од којега се раставља другим ријечима: излѣзохь за правовѣрнꙗ моєга и за єгова ради великаго прѣклетьвьства. М. 19. за ѹмолєниѣ ихь ради. М. 104. за єгѡже ради. М. 194.

радивои, име мушко: властелин Александра го-

сподина авлонскога и канинскога Радивои 1368. М. 179. — Међу људма који по заповиjести царице Милице показиваше међу ливочку један бjеше Радивои иꙁ Гинвлани. М. 263. — Царице Милице двородрьжица Радивои 1407. П. б. 44. — Великога војводе Стjепана дијакь Радивои 1445. М. 429. без сумње исти презименом Добришевићь, које види. — Син кнеза Влатка, брат војводе Иваниша, кнез Радивоѣ 1452—8. М. 451. 454. 480. cf. Владьковићь. — Нећак Љубише Богданчића: по Радивою. П. 159. — Гледај Богьдановићь, Богьдѣновићь, Браньковићь, Боудиславићь (у додатку), Добросалићь, Дроужетићь (у додатку), Медошевићь, Оспроуићь, Стѣпьковићь, Хрьстићь, Цицинићь, Шиглица.

радивоєвићь, ставилац краља Дабише Ивань Радивоєвићь 1392. П. б. 34. — Кнез Юрај Радивоєвићь, за којим је била унука краља Дабише Владика, хумљанин 1393—1435. П. б. 40. 43. М. 224. 225. 226. 249. 383. П. 15. ту му је презиме наштампано Радивьєвикь, а име Гюргь. био је без сумње син Радивоја Стjепковића, cf. радивоєвь.

радивоєвь, *του* Радивои: Будрезима је ишла међа на Радивоєвоу Главоу. М. 198. — Гюргю, синоу радивоєвоу, т. ј. Радивоја Стjепковића, а то је исти који се чешће помиње презименом Радивојевић. М. 395.

радика, име мушко: човјек челника Милоша: уловѣкоу моємоу Радицѣ. П. б. 25. Радикоу. П. б. 25.

радимановь, земље су манастира Трескавца ишле подь радимановоу водѣницоу. Г. XIII. 370. радимановє. Г. XIII. 370.

радиновићь, између људи које краљ Стефан Дечански даде Дечанима да буду сокалници један оу Плавѣ оу Белицѣ бjеше Обрадь Радиновикь. М. 97. — Дубровчанин Палько Радиновикь око 1415, који је држао царину авлонску у госпође Роугине, удовице господина Мркше. П. б. 62. исти се без сумње помиње самијем именом 1406. П. 76. — у споменицима у

којима се мијеша ѣ и и често долази мјесто Радѣновићь, које види.

радинь, име мушко, гледај Станишићь. М. 97. у споменицима у којима се мијеша ѣ и и често долази мјесто Радѣнь, које види.

радити, agere: кои не бѣхꙋ кривы, ни ѡ томь радили. П. 10. хоћемо настоꙗти и радити при царꙋ. П. 46. ѡ томь нѣсмо мислили ни радили. П. 66.

радичевићь, пријатељ с дубровчанима Влькашинь Радичевићь 1415. П. 125.

радичевь, τοῦ Радичь: вьрꙋ свою радичевꙋ, т. ј. Радича Санковића. М. 220. селу је Чрьниловьцоу манастира Раванице ишла међа ꙋ радичевꙋ горꙋ. С. Л. 1847. IV. 54.

радичь, име мушко: деспота Ђурђа челник Радичь, који се пише и великыи чельникь 1428—33. М. 355. 356. 362. 364. 366. 377. — Властелин војводе Иваниша кнез Радичь Стѣпана Чипчика 1442, који се писао и презименом Чипьчићь, које види. М. 413. — Слуга Ахмета паше Радичь 1501. М. 546. — Војвода се Радич помиње неколико пута без презимена 1398—1401, а биће Санковић. П. 16. 18. 20. 24. 25. 33. 34. 36. 56. — Радичь из Сокола, слꙋга воеводе Сандаля 1422. П. 162. — Гледај Богьдановићь, Крадиевићь, Браньковићь, Вльчићевићь, Гроубьковићь, Драгоулевићь, Дьмитровићь, Жилићь, Копиевићь, Коутѣтьмићь, Мохолићь, Мыслетићь, Паскачићь, Прибинићь, Прибисалићь, Радоевићь, Стѣпьковићь, Сьньковићь, Оутвичићь, Црьноевићь, Чавловићь, Чипьчићь. на два је мјеста то име наштампано гријешком Радикь. М. 249. П. б. 86.

радиша, име мушко: шибеничанин Радиша слуга некога Душана 1402. П. 40. — Гледај Добрьковићь, Прѣдиславићь.

радишићь, побунивши се на краља Остоју шћаху нека господа босанска прогласити Павла Радишићѣ за краља босанскога 1404. М. 252. ту му је гријешком записано име Пвала; а то је Радѣновићь, којега види.

радишь, име мушко: између људи које крал Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше тако име. М. 12.

раднєво, село које је крал Стефан Првовјенчани дао Жичи: Раднєво. М. 11.

раднћєвнћь, биће погрјешка мјесто Радићєвнћь: дубровчанин Борило Радиќєвнкь 1401. П. 34.

раднћь, мислим да је погрјешка, може бити само у штампању, мјесто Градићь: Марою Раднкю. П. б. 61. — мислим да стоји гријешком два пута мјесто Радићь, које види.

радованиє, laetitia: радованїє. М. 541.

радованићь, властелин великога кнеза хумскога Андрије и сина му Радосава жупана: Бєрько Радованнкь 1249—54. М. 34. 45. — Дубровчанин Милша Радованнкь 1411. П. 105. 106.

радовань, име мушко: херцега Влатка днакь Радовань 1472. М. 515. — Гледај Варьдићь, Привидроужићь, Расисалићь.

радовати се, laetari: радостїю радоующе се. Са. 13. радвєть се ѡ грѣшьницѣ каюцін се. М. 5. — без се, uti: да ю (кућу) ѡна може радовать (и) ѹжнвать. П. 177.

радовинь, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 303.

радовићь, међу људма које крал Милутин писа Грачаници бјеху трыє братѣньци Радовикы, Стань, Болєславь, Доброславь. М. 565.

радовь, *τοῦ* Радь: Стефан је Немања дао Хиландару ѡд влахь радово соудьство и Дврьгєво. М. 6. — међу људма које је крал Милутин писао Хиландару бјеше Дьмитрь, радовь сынь. М. 62.

радовьць, име мушко: човјек војводе Радосава Павловића Радовьць крьстьıаннь 1422. П. 169.

радовьчићь, властелин Андрије великога жупана хумскога Добровить Радовьчнкь 1249. М. 34.

радовьчь, *тоѷ* Радовьць: селу је Прилѣпьници ишла међа на Радовьчь стѹденць. М. 198.

радогостниѣь, међу људма у катуну Голубовцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Гонславь Радогостникь. Г. XV. 292.

радогошта, Алтину је ишла међа подь Родогошоу. М. 94.

радомилиѣь, дубровчанин Радосавь Радомиликь прије 1402, као да је био дубровчанин. П. 37.

радомировиѣь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један у катуну Кострчанима бијеше Дражоѥ Радомировикь. Г. XV. 295.

радомировь, *тоѷ* Радомирь: између људи у Штипу које је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а с њом Хиландару један је био Стано, радомировь ѕеть. М. 62.

радомирь, једном од влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи бијеше име Радомирь. М. 12. и тројици између влаха које је краљ Милутин писао Хиландару. М. 60. 61. и једном између онијех које је исти краљ писао Грачаници. М. 564. између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену шесторици бијеше име Радомирь. Г. XV. 284. 292. 294. 295. 298. — Владика босански, наставникь и сьврьшитель црькви босаньскои, господинь дѣдь Радомѣрь 1404. М. 253. — Гледај Прибичиѣь, Радосииниѣь.

радомыслиѣь, међу људма које је краљ Милутин писао Грачаници један бијеше Богдань Радомисликь. М. 564.

радониѣь, властелин жупана Бѣлиака Санковића и брата му Радича Братоѥ Радониѣь 1391. М. 219.

радонько, име мушко, гледај Обрадовиѣь.

радоња, име мушко: великога бана босанскога Матије Нинослава тепьчиа Радона 1240. М. 28. — Брат Вука Бранковића Радоња, у калуђерству Герасимь. Л. 73. — Међу људма које цар Стефан писа цркви ар-

ханђеловој у Призрену један бјеше Радонꙗ. Г. XV. 270. — Хамзе бега дијакь Радонꙗ. М. 105. 509. — Син кнеза Браила Тезаловића Радонꙗ. М. 544. — Конављанин Радонꙗ 1398—9. М. 14. 20. 25. од некога Радоне, може бити истога, имаху дубровчани писмо у другој половини XIV вијека. П. б. 27. — Гледај Кльхвнћь, Прибьунћь.

радопь, гледај Родопь.

радосака, име женско: жена казанца Санка, мати војводе Радича Санковића 1391. М. 220.

радосавь, гледај Радославь.

радосалнћь, властелин Стефана бана босанскога Стєпко Радосалникь 1332. М. 102. — Краљу Дабиши ѡдь двора прѣставь, жупан Радоє Радосалнћь, а за краља Остоје и Твртка кнез 1392—1405. М. 222. 227. 234. 237. 256. Г. XII. 211. cf. Радоѥ. — Кнез Радоє Радосалникь Владимирикь, гледај Владимирнћь. — Властелин војводе Радосава Павловића кнез Вуинхна Радосалникь син Радосава Вукомирића, по чему се пише и Вуинхна Радосава Вукомирнћа 1439—42. М. 397. 398. 399. 413. — Властелин синова истога војводе, кнез Юран Радосалникь 1454, брат кнезу Радоју Радосаљићу Владимирићу. М. 471. cf. Владимирнћь. — У држави Ивана Црнојевића Ѡстоꙗ Радосалникь 1485. М. 532. — Неки Ѡстоꙗ Радосалникь као да је био дубровчанин 1405. П. 65. — Дубровчанин Славко Радосалникь 1411—14. П. 105. 106. 174. — Човјек деспота Стефана Хвалєнь Радосалникь 1423. П. б. 79.

радосаль, *τοῦ* Радославь: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа на Радосаль Стоуденьць. М. 87. що нандє радосалꙗ (т. ј. Радосава Радомиљића). П. 37. радосаль приставь (т. ј. некога дубровчанина Радосава, који је имао парницу у Дубровнику). П. 79. радосалю владанию. П. 162. може бити Радосава Павловића.

радосинћь, између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у При-

зрену један бјеше Радомиръ Радосиниħь и брат му Нѣгованъ. Г. XV. 298.

радосинъ, име мушко: између људи које је краљ Милутин писао Хиландару један бјеше Радосинъ. М. 60

радославиħь, властелин дубровачки Матѣша Радославикь између 1100 и 1200. М. 6. — Човјек бана босанскога Твртка Милошь Радославиħь. П. б. 23.

радославль, *тоῦ* Радославь: ꙁа людие радославле (т. ј. Радосава жупана хумскога). М. 45.

радославь, име мушко које пишу и Радосавь: из Попова Радославь између 1100—1200. М. 7. — Најстарији син краља Стефана Првовјенчанога Радославь, до 1234 краљ, краљем се писао и Стефань. М. 11. 13. 19. Д. 126. 164. 165. 177. Л. 51. 60. 69. 70. Г. X. 259. 261. покалуђеривши се назва се Іѡаннь. Д. 178. Радосавь. М. 151. — Између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи један бјеше Радославь. М. 12. и један између људи које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 62. и међу људма које је исти краљ дао Грачаници један бјеше Радосавь. М. 563. и међу онима које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима бјеше их неколико којима бјеше име Радославь. М. 97. тако и међу онима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 291. 294. 296. 297. 298. 299. — Син великога кнеза хумскога Андрије, жупан Радославь 1249—54. М. 34. 43. 44. — Властелин цара Стефана Радославь жоупань. Г. XV. 284. — Још један бјеше жупан Радосавь у сусједству с дубровачком државом, помиње се с Љубишом Богданчићем, те ће бити у држави кнеза Павла Радиновића а може бити и брат истом Љубиши 1398—1410. П. 13. 18. 100. — Војвода Радосавь, који се често помиње само именом, а презиме му је било Павловиħь, које види. М. 306. 308. 310. 311. 312. 313. 315. 322. 329. 387. 398. 402. П. 134. Радославь. М. 402. мртав се помиње често. М. 411. 440. 469. П. б. 93. — Цариник деспота Стефана Радо-

славь. П. б. 61. — Деспота Ђурђа војвода Радославь 1428. М. 355. — Човјек деспота Ђурђа Радославь мчаларь. П. б. 27. — Син кнеза Браила Тезаловића Радосавь. М. 544. — Човјек краља босанскога Остоје Радосавь крьстьıанинь 1404. П. 51. — Дубровчанин Радосавь 1405. П. 61. исти може бити. П. 79. — Нека је њива манастира Трескавца била до Радослава. Г. XI. 132. XIII. 375. — Гледај Бакоулић, Балоıевић, Богьдановић, Брадиıевић, Браньковић, Владимирић, Вькомирић, Воитановић, Главић, Добрьчинић, Драгишић, Дьмитровић, Краиславић, Любьславић, Маноиловић, Милосавић, Михалıевић, Моурьжић, Надихьнић, Обрадовић, Опорьць, Павловић, Прибинић, Прибоıевић, Поутьничић, Радомилић, Станић, Стѣпьковић, Хлапеновић, Хлаповић, Хранимирић, Шемьковић, Штрьбьць, Шоубић.

радославић, између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ставерь Радославикь и један Станимирь Радославикь, и један Доброкон Радославикь, и један Ходань Радославикь. Г. XV. 298. 299.

радость, gaudium: сь страхомь и радостию припадати емоу. М. 88. радости проповѣдника архангела Гаврила. М. 133. испльнıаше сь радостию. М. 332. како вї ıе богь даль велнкоу радωсть. М. 555.

радостьнь, laetus: радостнаго похвалıенїа прѣчистые богоматере. Д. 22. царь радостьнь вывь ω пришьствїи его. Д. 171. вьсакомꙋ вашемꙋ добрꙋ ıесмо радосни. П. 52.

радота, име мушко: између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи двојици бјеше име Радота. М. 12. и двојици од онијех које краљ Милутин писа Хиландару. М. 59. и међу онима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Радота. Г. XV. 291. — Гледај Прибиславић.

радотинь, *τοῦ* Радота: селу је Љуболићима ишла међа на Радотинь Потокь. М. 93.

радотић, између влаха у катуну Драгољевцима

које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше **Богдань Радотикь** и један **Гюра Радотикь**. Г. XV. 299.

радоучанникь, село које је краљ Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: **Радоучанникь**. М. 439.

радошевићь, властелин Радосава жупана хумскога **Вонслакь Радошевикь сътьникь нмотьски**. М. 45. — Међу људма у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше **Волиџа Радошевичь**. Г. XV. 298. гдје је гријешком наштампано ч у мјесто к.

радошевь, планини Црним Горама међу Плавом и Будимљом ишла је међа оу **Радошевь камии**. М. 95.

радоѥ, име мушко: дıакь Кулина бана **Радоє** 1189. М. 2. — Дубровчанин **Радоѥ** златар око 1370. П. б. 26. — Дубровчанин **Радоѥ** 1405. П. 61. — Властелин краља Остоје жупан **Радоѥ** 1400, биће презименом Радосаљић, које види. М. 248. — Властелин великога војводе Радосава Павловића, војвода **Радоє** 1427, без сумње који од онијех што се помињу и презименом. М. 341. — **Радоѥ** ђакон (или ђак) који је с Тодором Љубавићем штампао у Горажду требник 1531. — Гледај **Владимирићь, Влькосалићь, Дивьчићь, Доброшевићь, Драгосалићь, Дроуговићь, Живииичићь, Краичиновићь, Любишићь, Озрисалићь, Радосалићь, Срьѣевићь, Тезаловићь, Ходикоѥвићь, Џапићь, Чавловићь, Чепрьиићь, Чоуклићь.**

радоѥвићь, властелин Радосава жупана хумскога **Богьдань Радоєвикь** 1254. М. 45. — Неки **попь Радоѥвїкь** умрьо је 1362 и погребен у Сопоћанима. Гильф. бос. 149. — Краља Твртка **дворьски Мирькош Радоѥвикь**, а послије властелин краља Дабише и Остоје **кнез Мирко Радоневићь** 1382—1400. М. 202. 225. 249. јамачно је њему име записано латински Marcus. М. 224. — Властелин краља Твртка Твртковића **кнез Радичь**

Радоѥвић 1420. М. 305. — Човјек Августина Влатковића Марко Радоѥвић 1488. М. 537. — Неки Димитар Радоѥвикь 1455 оуби Петра Ковачевића под Сребрницом. Л. 78. Г. X. 273. био је војвода, и по смрти деспота Ђурђа владао неко вријеме. Л. 79.

радоѥвь, *тоѵ* Радоѥ: селу је Суботици на Морави ишла међа оу чело нивє радоєвє. М. 199. брать радоєвь (т. ј. Радоја Чавловића). П. б. 119.

радоун, име мушко: једном од људи у Грнчареву које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду сокалници бјеше име Радоун, а презиме као да му бјеше Богутовић. М. 97. и једном од људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 290.

радоулиновић, дубровчанин Прибко Радулиновикь 1411—21. П. 101. 107. 158.

радоуловић, између људи у катуну Гунцатима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гюра Радоуловикь. Г. XV. 290.

радоуль, име мушко: за времена деспотице Анђелине војвода влашки Радоуль. Г. XI. 128. пишу га и Іωань Радоуль. Л. 64. љетописи помињу двојицу од 1462 до 1509, један веле да је умрьо 1472, а други 1509. Л. 80. 81. 82. — Дıѩкь Радоуль, који је с калуђером Мардаријем и попом Живком штампао триод у Мркшиној цркви 1566. В. прим. 18.

радоушта, ријека код села Небрѣгова: коденица на Радоущи. Г. XIII. 371. 374.

радоушь, између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Радоушь. М. 12.

радоуѥвь, *тоѵ* Радоун: селу је Камијеву ишла међа на радуєву оскорушу. М. 199.

радь, lubens: ѩ смь радь правьду учинє. М. 29. 30. 33. радь бихь быль ωгласити вьса оудолиѩ. М. 65. що моремо ꙁа ваше поутениѥ, ради смо. П. 5. и ꙁа вєкиѥ дѣло ради бисмо колико ꙁа нашу душу. П. 9. ради бисмо га

сьблюсти. П. 38. ıерь би рлдь с нлами любокь и ıединьство имлти. П. 41. рлди смо и хωтии клшои любвѣ вгодить. П. 46. ми склалв и мирв рлди. П. 53. ıерь би рлдь ωвлмо прити. П. 173. ıл бихь рлдь, дл бихь двгокє пллтиль. П. 175. рлди смо клшємв скакомв добрв. М. 517.

рлдь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани писао Жичи тројици бјеше име Рлдь. М. 12. и међу људма које је краљ Милутин писао Хиландару бјеше их више којима тако бјеше име. М. 59. 60. 63. међу тијем људма бјеху и Рлдл попл дѣтьцл. М. 60. и међу људма које исти краљ даде Грачаници бјеше један Рлдь. М. 563. између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену десеторици бјеше тако име, од којих су некима записана и презимена Крлслвиць, Слѣпьчєвь, Бл҃нцл, Ниволићь, Попокићь, Мльтиновићь. Г. XV. 270. 271. 272. 292. 295. 309. један пут је Радоју Љубишићу записано име у генитиву Рлдл. П. 105.

рлдьмлнь, име мушко, гледај Борєтићь.

рлдьмиловићь, дубровчанин Богишл Рлдьмиловикь 1414. П. б. 61.

рлдьможєвићь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Дoff брослlвь Рлдможєвикь. Г. XV. 299.

рлдьчићь, дубровчанин Рлдлшинь Рлдьчикь 1417. П. 141.

рлдѣи, име мушко: између људи које је краљ Милутин писао Грачаници једном бјеше тако име. М. 563. — Гледај Iєздровићь.

рлдѣнићь, властелин жупана хумскога Андрије Хрєлл Рлдѣникь 1254. М. 45.

рлдѣновићь, син кнеза Радина Јабланића, властелин босански кнез Плвлль Рлдѣновићь којему име пишу и Плвло а презиме и Рлдиновићь и Рлдєновићь и Рлдиєновићь 1395—1411. М. 225. 226. 229. 234. 236. 249. 256. Г. XII. 211. П. 105. на пошљедњем мјесту без през-

имена. тако М. 230. а може бити и на овијем мјестима П. 14. 23. 24. 32. 54. 55. 60. 69. 72. 117. мртав се помиње од 1416 често. П. 134. М. 296. 301. 306. 308. 309. 311. 313. 315. 322. 340. 346. 367. 387. 398. 412. 420. 469. латински му је записано презиме 1394 Radinovitius. М. 224. cf. Радишић.

радѣнъ, име мушко: човјек свештеничкога реда у служби у војводе Радосава Павловића а послије у војводе Стјепана, Радѣнъ 1422—55, име му често пишу и Радинъ, најприје се писао Радѣнъ крьстьянинъ, а од 1438 Радинъ старацъ, а од 1453 Радинъ гость. П. 165. М. 319. 323. 368. 390. 393. 403. 417. 429. 430. 459. 473. П. б. 123. 126. један пут је италијански записан Raden starac. М. 366. — Гледај Богоѥвић, Ѩблановић.

радѣнько, име мушко: неки је Радѣнко с допуштењем цара Стефана приложио цркви арханђеловој у Призрену своју цркву св. арханђела у Велесу. Г. XV. 303.

радѣньковъ, τοῦ Радѣнько: матере раденкове. Г. XV. 303.

раждати, parere: раждаѥть ѩко четвороножьно. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

раждеженнѥ, ardor: усрьдиѥмь и раждеженнѥмь срьдьчнимь. М. 180.

раждешти, incendere: огню божьственомоу тако раждегшомоу доушоу его. Д. 8. раждеженьна. М. 109. теплостю душевною и рекностю раждегь се. М. 134. раждеженоу ми бывшоу кь всѣмь светымь црькваамь. М. 136. раждегше се божьствною любовию. М. 190. пещь седмь десеть седмицею раждежениу. Г. XIII. 363.

раждигати, incendere: божьствьною любовїю раждигаемь. М. 125. 127. раждигаеми. М. 263.

ражни, мјесто у источном крају садашње Србије, може бити садашњи Ражањ: цар је Лазар дао Раваници вирь доубравьничькоу до Ражань и до Сталака. С. Л. 1847. IV. 55.

ражнь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Ражнь. Г. XV. 292.

разарати, evertere: разараема оутврьдивь. Д. 66. вреси разарааше. Д. 96. кто иметь разарати нѣчто оть сего прѣданаго. М. 15. свето мѣсто начеть разарати се. М. 182.

разбалати, sarcinam solvere: кто се обрѣте силомь растоварникь или разбалавь (трговцу трг који носи), да плати .ф. перперь. З. 39.

разбивати, confringere: повеле стенѹ ювни разбивати. Г. X. 223.

разбити, frangere: аке им се где слѹчи дрѣво, тере имь се разбию на мори при земли кралевства ми, да се за ωнози дрѣво никьто не задегію. М. 85. що се разьбию древо бенетьчко и дѹбровьчкоω, що ѹтече ѹ землю царьства ми, да се не ѹзме нищо, да ють свободно. М. 147. 208. да се разьбию древо дѹбровчко. М. 203. 268. 271. 354. ако би се комѹ кою ωрѹжию разьбило или ѹломило. П. 49. плитиць сребрьнихь разьбиюнихь. П. б. 49. тко би више писане роте коимωмь годи хитростию разбиль или притвориль. М. 291. 303. 325. тои дѣло зло ѹчинивь, вашѹ великѹ вѣрѹ и слободьщинѹ разьби. П. 113. diruere: ако ю разбью градь. П. 147. градовѣ разбы. Л. 77. разбише градь. Л. 86. perfringere: разби .кі. вѣвю. М. 443. cladem inferre: царе повѣдихь и разьбихь. М. 100. разби наше трьговце. П. 27. Мирче разьби цара Баязита на Ровинахь. Л. 74. разби деснотъ Моусїю. Л. 75. разбише моу вонскоу. Л. 86. разбыюнь бысть царь Мехмедь подь Белградомь ωдь Ѣльковла. Л. 79. разбїюнь оутече. Л. 81. abolere: ѹчинисмо ωвь записсь илиоковни, да разабие все записсе ωть постава. М. 400. ако би се нашла коѣ ина повела за рече десе два на десте тисѹћь дѹкать, да е разабиена и разадрьта ωвѣмь писаниемь. М. 510. писма разбѣна юсѹ и ωдьписана. П. 115.

разбиюти, perfringere: юрь имь кѹкю разбиюю, и силомь ѹзимлю. П. 92.

разбогатѣти, ditescere: югда разьбогатѣють уловѣкь. Ст. 23. много разбогатѣвь. Д. 105.

разбои, latrocinium: обѣштаваюште се к томоу не творити разбоя. Д. 31. raptus: всака глоба, що се учини в црьквнихь люден, доушевбїнстко и распоусть и дѣвичь разбои. Г. XIII. 376. за невѣроу, за крьвь и за разьбои владиуьскыи да идоу прѣдь цара. З. 49. locus pugnae: тоу падѣть по срѣдѣ разбоя мрьтвь. Л. 72. разбою. Гильф. бос. 272.

разбоина, село у Србији у окр. крушевачком: Расбоину приложи монастиру (Никољи). В. дан. I. 17.

разбоиникь, latro: опоустѣло бѣше мѣсто сию оть безбожьныхь разбоинїкь. М. 3. оть боязни безбожьныхь разбоиникь. М. 8. сия оть разбоинїикь слышавь. Д. 182. разбоиника вь послѣднюмь исповѣданїи прїемь. М. 547.

разбоиниуьскыи, latronum, само адвербијално, more latronum: не оукрадь власти мытомь ни разбоиниуьскы. Д. 132. 178.

разболѣти се, morbo corripi: кто се разболи, да ю оу болници. Г. XV. 208. такози се ю разболиль. П. б. 20.

разбрати, comperire: в томеи листв разебрасмо, да ю Ратко рекаль. П. 45. примисмо листь, и в нюмь разабрасмо що намь ваша любавь пише. П. 69. увкь и разебравь. П. 74. кьди увсмо и разебрасмо. М. 309. пакь кю разабрати оть слвге. М. 554. разабрахмо, како вї ю богь даль радость. М. 555. decernere: дори се разбере мегю ними. П. 103. разьгледаи и разьбери, ю ли достоино. П. 167.

разбѣгноути се, diffugere: оть коонь нашихь ни юдинь остаеть, ниже вѣмы, камо разбѣгоше се. Д. 155. разьбѣгли се св властеле по селихь. П. 29. властеле се бѣхв разбѣгли. П. 34.

разкалити, diruere: монастирь разкалюнь оть поудь. Са. 9. разваленъ. М. 5. разваливь прькоу (болницоу), болшоу вьздвыже. Л. 60.

разкарати, urere: жестокомоу зною зело разкараюштоу. Д. 154.

развидѣти, perspicere: този развидѣвь, много ни би чꙋдно. П. 38.

развратити, pervertere: глаголюште развраштенна. Д. 147. житїе злѣ развратише. Л. 55.

развръшти, -връгоу, dejicere: тꙋи повьшнꙋ хоћꙋ да развръжешь. М. 501.

развѣ, praeter, praep. cum. gen.: иного господа не познахомь развѣ тебе. Са. 4. .є. тысоушть моужь развѣ жень и дѣтеи. Д. 186. никтоже да не оставлають божьствьнаго сего закона, развѣ словесе прелюбодѣинаго. М. 15. да си кꙋпꙋю вьсаки тръгь расьвѣ пьшенице, кою да не исьносеть. М. 37. ако се наиде кои годѣ чловѣкь развѣ онѣхьзи люди. М. 108. подобьнь быкь по всемоу развѣ грѣха. М. 110. да имь не ꙋзмꙋ ни за едино ни за кое сьгрѣшение просто рекше развѣ невѣре. М. 156. да нѣсть волинь вьзети развѣ поклона. З. 38. adv.: дрьжати е безь вьсакое зьледи, разьвѣ що ми кьто да сконовь воловь поклонь. М. 2. за сие метохие никоире чловѣкь да не има печали разьвѣ опать. М. 10. да поидемо се онеми лꙋдьи, кои се обрѣтꙋ вь градь, расьвѣ да оставимо толикози лꙋдьи, колико да могꙋ чꙋвати града. М. 36. кꙋмерекь сольски да несть на ино место расьвѣ вь Дюбровьникь. М. 38. да не ходе никоимь посилиемь, развѣ да пасоу кобиле. М. 61. ине работе да имь нѣсть, развѣ оуление да пасоу. М 62. да имь нѣсть соуда развѣ прѣдь кралемь. М. 123. црьквамь поноса да нѣсть, развѣ кьда грѣдеть само царь, тьдази да га дижоуть. З. 31. да не оузьме иного разьве что пише книга. З. 47. жене да не облежоу оу црькви, разьвѣ господыни и кралица. З. 50. бащине да соуть свободне оть вьсѣхь работь и поданькь царьства ми, развѣ да давають коне, и конскоу да воюють по законоу. З. 33. да нѣсть волꙗнь царь никомоу оузети бащине по силѣ, ни коупити ни замѣнити, развѣ аще си кто самь полюби. З. 33. село сь селомь да пасе, развѣ забѣль законитихь и ливадь да не пасеть никто. З. 35. да не бꙋде нигдѣре поставлень нови тръгь, развѣ на мѣсто, гдѣ есть

биль поставлюнь. M. 201. царние да не плакаю инаке, разве каконо ю по закону. M. 228. ниьде суда да не имаю разве предь дубровуани. M. 228. нємамо кому иному писать развѣ богу и господьству кн. П. 13. не бисмо рекли развѣ што но ю истинно. П. 32. нно не нще развѣ мирну землю. П. 43. нѣсмо листа имали, развѣ тун ѡ сѣхь днехь примисмо .л. листь. П. 45. нѣ ми векю нѣдного листа даль, развѣ тьи юдань. П. 46. solum, то се јавља доста и у предњим гдјекојим примјерима: развѣ кьди се хоке кралево месо продати. M. 52. вашу любавь нѣсмо развѣ ѡдь данась видѣли, плаче ѡдь постанью. П. 86. sed: да не има печаль ѡ пастырскои хранѣ, развѣ да нмь се даю ѡть црькве. M. 61. никою скада развѣ право житию. M. 108. да га не потькноу, разьвѣ да си се дохрани старьць до смрьти своюе. M. 116. да нмь не узме ннща безь купа, развѣ да си продаю. M. 120. да нхь не посилають митрополитїе по поповѣхь, развѣ да посилають калогюра. З. 32. ть да не платить ничто, развѣ ѡнь, кои есть сьгрѣшиль. З. 33. властелинь вечерь да не позиваеть се, развѣ да позиваеть се прѣжде ѡбѣда. З. 34. оу тоизи книзѣ ницо да нѣсть, развѣ да се соуде по законоу. З. 35. градовомь да нѣсть присєлице, развѣ кто догю, да доходи кь станюниноу. З. 39. поротьци да не соу вольни оумирити никога, развѣ да ѡправе или да ѡкриве. З. 42. слова царьства ми да соуть тврьда и непоколѣбима никымь до вѣка, развѣ да си дрьжи мати божїа сию вса. M. 144. нѣсу ѡстали дльжни, развѣ ми су све платили. П. б. 24. ѡ вашемь злу не мисли, развѣ ѡ всакомь добрѣ. П. 35. тозн иманью нихь нѣ, развѣ нашихь властель. П. 37. нѣ да би биль ѡни листь слободни, развѣ листь писань какоио би приятель приятелю за любавь писаль. П. 45. разви. П. б. 23. cf. размѣ, разма, разѣ.

развѣровати, credere diversis: тузи су разьвѣровали иманию, що су донесли. П. 37. тун су много иманья разьвѣровали. П. 37. тамо ю развѣроваль тои благо по людехь господьства кн. П. 120. разьвѣровавь свои трьгь. П. 141.

разганити, dissipare: разьганиє силою своєю прѣдь тобою вьзьдоушьныє мытаре. Ст. 15.

разгарати, succendere: разгараємь христовою любовию. Ст. 3. разгараѥ се любовию христовою. Ст. 25. excandescere: христова люби растѣаше вь нѥмь, и разгараше срьдце его ѥко храмина емоу оуготована. Са. 3.

разгледати, perspicere: разгледавше повелѣ. М. 232. razumifsi i razgledausi neuogliu. М. 279. тои правило да разгледаю. М. 455. вашь високи разумь разгледаи. П. 164. високиѣмь разумомь разьгледаи. П. 167.

разгнати, dissipare: разьгнавшоу и растѣавшоу врагы своѥ по странамь иноплеменьнымь. Ст. 5. люди, кое соу разьгнали люди. З. 32. за то ѥ все разагна. М. 226.

разгнѣвати, irritare: еда кого разгнѣваль еси. В. дан. I. 32.

разгорѣти се, exardescere: вѣрою разгорѣвь се. Л. 52.

разграбити, diripere: гробноую прьсть ѥко злато разграбивше. Д. 208.

разграбл ѥти, diripere: ѥко користь разграблѥхоу. Д. 27.

разгьноути, evolvere: писаниѥ разьгноувь прочисти не вьзможе. Д. 35.

раздаѥниѥ, distrubutio: вьсѣмь трѣбоующтимь на раздааниѥ много множьство злата давь. Д. 117. вь раздааниѥ. Д. 118.

раздаѥти, distribuere: раздаѥвь вьсе имѣниѥ свое нищимь. Са. 6. раздаи все имѣниѥ. Са. 7. вьсѣмь раздаеть. Д. 156. милостиню раздаавь. Д. 167.

раздвигноути, distendere: раздвигь оуста своѥ мышлѥше погльтити. Ст. 8.

раздвоити, dividere in duas partes: да се тѣзи двѣ кьѣи не раздвоита. М. 176.

раздирати, discindere: жалештимь и ризы раздираюштимь. Д. 38.

раздраблѥти, diffringere: раздраблѥти хлѣбь свои алчюштимь. Д. 176.

раздранние, laceratio: оумалениие светихь книгь расхищенїемь и раздранїемь агаренскыихь чедь. М. 538.

раздрати, discindere: кто ти ризы раздра. Ст. 7. да се тизи хрисовоули раздѣроу. З. 41. cf. раздрѣти.

раздроушенние, excidium: видѣхь раздроушенние и падениие храма. М. 562.

раздроушити, diruere: прочее граде испрокрьже и раздроуши. Ст. 8. вьздоуси сьжегωми раздроушеть се. Са. 14. corrumpere: видѣше того пльтїю цѣла вьсего и не раздроушена. Д. 208. тѣло его не раздроушимо. Д. 216. rumpere, perturbare: раздроуши мирь сь прѣподобьнымь. Ст. 8. да не раздроушимо сие клетке с тобоiь. М. 23. диiавола на нась брань раздроушии. М. 134. потьщавь се раздроушити ωбще житїе. М. 533. раздрѹшити. М. 540.

раздрѣти, lacerare: раздьрьши лице. Г. XI. 116. conscindere: да таи записьь разадрете. М. 426. да е (повелѧ) разабиена и разадрьта ωвѣмь нашиемь писаниемь. М. 510.

раздрѣшати, solvere: везати и раздрѣшати вины чловѣчьскыихь сьгрѣшенеи. Д. 63.

раздрѣшениие, absolutio: поиска о злобе сеи раздрѣшенїе. Г. XI. 162. едва оумоли его о сѣмь раздрѣшенїи. Г. XI. 163.

раздѣлити, dividere: когожде езыка раздѣливь. М. 4. раздѣлише срьбскоую землю на .г. чести. Л. 72. iелько раздѣлише себе. Л. 62. онеи земле iесмо раздѣлили властелемь. П. 26. да и ωнои разделе на поли правω меѓу собωмь. М. 462. конехь с вами разделлиω, када сте се дѣлили. М. 501. ние биω раздѣлень ωдь свога брата. П. б. 120. да се разьдели милосьтина. М. 416. кое (дѹкате) да дадѹ и разделе пиитропѣ, где се нимь боле видѣти бѹде. М. 507. кое сѹ дали и разделили за дѹшѹ нашега рωдитела. М. 508. ерь самь ωно разьдилиль николицимь. М. 545.

раздѣлынь, divisus: с братωмь, с коiемь нѣсамь биω раздѣлань. П. б. 119.

раздѣлiати, dividere: раздѣлiающа недѣлимое божь-

ство. Ст. 7. дроугоу (честь ꙁлата) монастыремь раздѣлꙗеть. Д. 60. по нѥмь любовию доушоу си раздѣлꙗше. Д. 128. раздѣлꙗше се вода вь коупѣлы. Д. 199. како се раздѣлꙗта поути. Г. XV. 299.

раздѣлѥниѥ, divisio: лишение брата и оучителꙗ раздѣлѥнїе доуше си вьмѣнꙗше. Д. 117.

раꙁити се, discedere: раꙁидоше се кьждо вь своꙗ си. Ст. 18. многынимь по тоуждеи ꙁемли раꙁыти се. Д. 80.

раꙁишьль, part. prael. act. II мјесто раꙁьшьль, којим се накнађа та форма глаголу раꙁити се: како бесте били на купѣ, и пакѣ се раꙁишли. П. 54.

раꙁликь, diversus: раꙁлике прѣчѣне даре. М. 241. два дести и една купа раꙁьликехь. М. 408. раꙁьлике и ненадне тешкоке. М. 418. у миста и врименa раꙁлика. М. 494. свите раꙁлике. П. 138.

раꙁличьновѣрьнь, multis modis fidelis: намь раꙁличьновѣрьны ꙗвлꙗюще се горьши невѣрныхь ꙗвише се. М. 89.

раꙁличьнь, diversus: дарьми раꙁличнымы. Ст. 3. ѡть раꙁьличныихь недоугьь. Ст. 28. ѡставихь кладничьство мое и вьса моѣ, раꙁличьнаѣ моѣ. М. 5. вьса множаиша его иꙁредна и раꙁлична. Са. 6. раꙁличнаꙗ свѣтила. М. 26. иконе красне и раꙁлїчне. М. 91. у раꙁлична врѣмена. М. 327. вь раꙁличныихь нуждахь. М. 334. покаꙁа намь раꙁличны поуть спасенїа. М. 539. раꙁличьнь вьсѣмь Христось странопрїемьць и дѣлатель къ всѣмь спасенїю бываеть. Г. XI. 109. всѣмь раꙁлично дари раздѣливьшоу. М. 136.

раꙁлогь, ratio: учинивь вась чисть раꙁлогь ѡста дльжань деветь десеть и петь литарь сребра. П. б. 35. прѣмисмо раꙁьлогь ѡдь протовистиꙗра ѡдь всихь царинь. П. б. 37. да га ѡдь тога ниткорь не има питати нѣдного раꙁлога ни ꙁвати на раꙁлогь. П. б. 40. и на раꙁлогу ни нѣсу ѡстали ничимь криви. П. б. 63. да ш нимь стану на раꙁлогу. П. б. 112. да комуну даде ѡдь плѣна петомѣрье, а ѡстало нимь по раꙁлогу. П. 49. ѡдь всѣхь нихь раꙁлога ѡслобогꙗваше. П. 74. да раздѣли по раꙁлогу вьсакому,

комꙋ ѥ дльжань. П. 110. нма разлогь с товомь. П. 117. да нмашь прити на разлогь. П. 117. велицѣхь разлога. П. 169. за многе нне разлоге казеше градь. М. 326. да се лисгь храни до разлога покладьнога. М. 409. ꙋчинисмо разлогь з господиномь. М. 503. наꙉосмо истинимь правнемь разлогомь. М. 503. свакои дꙍбри разлꙍгь, на влашито ꙍдь поклада нашега рꙍдитела. М. 507. тои све нрнмамꙍ и ставимꙍ на нравн разлꙍгь. М. 508. то ми все пншите ꙋ разлогь. М. 545. argumentum, jus: да самь дрьжань пократити кнезꙋ жꙋпꙋ конавашскꙋ са всѣми своими правинами и разлози правими, кою жꙋпꙋ родитель нашь брезь разлога и правде ꙋзе. М. 445. сꙋпротива разлогꙋ ꙍд правде. М. 464. нере ке ꙋчинити разлог и правдꙋ. М. 464. мнинь са всиеми неговиеми разлози и з границами. М. 464. мини ш неговиеми разлози. М. 465.

разложити, ad rationem reddendam vocare: царство ми ихь разложи, и нагиѥ ихь правехь. П. б. 18. — се, rationem reddere: ꙍ томь ми се разложише и ꙍправише. П. б. 48.

разложьникь, rationarius: разложника кꙍмꙍре дꙋбровачке. М. 497.

разложьнь, consideratus: ѥрь сте ви господинь добрь и разложань. П. 115.

разлоучати, separare: аще зде разлоучаѥкѣ се, тамо пакы сьвькоупикѣ се. Са. 10. запрѣщеннѥ бысть, не разлоучаты се моужоу ꙍть жене и женѣ ꙍть моужа. М. 14.

разлоученнѥ, separatio: присиѣ врѣме разлоученїа наю. Са. 10. разлоученїе прїемь. Д. 59. жалоующимь ꙍ разлоучении ѥго. М. 88.

разлоучити, separare: аще боудеть (бракь) безь благословенїа црькве, таковы да разлоучеть се. З. 29. дꙋша моꙗ ꙍть ꙋбогаго ми разлꙋчи се телесе. М. 335.

разма, praeter: да нѣсамь волань ꙋчинити габелꙋ ꙍдь продае соли нигдирь ꙋ всемь нашемь котарꙋ разма ꙍдь ꙍнихь, гди сꙋ наредила господа стара. М. 416

размета, discordia: и ѣко би была нѣкоѣ размета

меѓу мномь и меѓу мое люди и меѓу градь Дубровьникь, да се правиномь исьправи. М. 45.

размирити се, inimicitias suscipere: ако се усхоке царьство ми ш ними размирити, да имь дамь глась прько тога на шесть мѣсець. М. 170. размирити се с кнезомь. М. 467.

размирица, hostilia: да имь не учинимь размирицу ни ино некою зло. М. 526.

размирию, hostilia: размирїа самодрьжцемь вьстѡчнымь сь западними. Д. 130. ако се згоди разьмирию между кралевьствомь ми и градомь дубровьчькнымь. М. 108. ни за едно размирью. М. 349. учинихь размирье и рать з господствомь дубровачцѣемь. М. 367. како се згоди и учини размирье и рать. М. 375. размирье. М. 399. 446. разьмирю. М. 410. ако бихь имао кою разьмирью с коюмь господарьѡмь. М. 411. 527. учини имь рать и размире. М. 441. размирьемь. М. 451. до ѡвогаи размирья. М. 466. ако би се догодило коѡе годѣе размирие мегю нами с властели дубровачцими. М. 471. да имь не учину размирью ни кою утету. М. 524. имасмо размирью з Босномь. П. 52.

размирьнь, hostilis: що су сь царство(мь) ми мирни и размирни. М. 550. що су размирни. М. 551.

размыслити, perpendere: все тои видикь и размисликь ва срьци моемь. М. 281. добре разьмисливь. М. 308. размисливь велику любавь кнеза и властеѡ. М. 346. вьсе ѡво размисливь. П. 39.

размышлити, perpendere: на дуго разьмышлаюке. М. 418. размишлие у памети моѡи велике приязни. М. 441.

размѣ, praeter, cf. развѣ, praep. cum. gen.: нѣ ѡньдѣ нѣдань чловѣкь примлюнь размѣ ѡнѣхь кою смо ѡбрѣтали. П. 32. adv.: никога не вѣрусмо разме заниса- ние господина Кѡстадина. П. 1. с тези голию не изьлази размѣ юдань чловѣкь. П. 64. нѣсамь дльжань размѣ слуҗь- бомь. П. 76. solum: не размѣ у крьстианствѣ, да у тур- цѣхь. П. 140. sed: юрь га нисн биль послаль за теи гѡ- лию, размѣ за ние твою работе. П. 97. такови трьгове

не достоють се ни могу плакати кожами, воскомь и сиреньюмь, разме сребромь, златомь и дразѣмь каменьюмь. П. 138.

разлѣнь, име мушко, гледај Влькаснить.

размѣрница, гледај размирница: каде ю била размерница. З. 44. само ту.

размѣсити, miscere: мозькь размѣсивь сь мьхомь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

разорати, evertere, cf. разарати: ѡна книга разораеть законикь. З. 49.

разорение, eversio: близь есть разоренїа. Л. 61.

разорити, evertere: сега (што је писано) да не разории. М. 10. кто потьщить се разорити сию записанию. М. 64. кто али дрьзнеть и мало що ѡдь сихь разорити, того богь да разорить гнѣвомь своимь. М. 68. 77. 83. 87. 116. семоу не разорюноу быти. М. 80. сего да не потворините ни разорините. М. 81. сїемоу хрисовулу не разореноу быти. М. 139. разорише апостольскаа прѣданиа. М. 333. изобрѣтохь црькьвь запоустѣвшоую и разореньноу до коньца. М. 110. разоршаю се укрѣпити. М. 187. црькве и градове разорише. Л. 83. погрјешка разорете. М. 542.

разратити се, bellum suscipere: ако се разратитѣ сь кралѣмь. М. 29. ако се разратите сь кралемь сь рашкимь. М. 30. ако се разьратите. М. 33.

разредити, distribuere: да имь хоћу за моѡга живота распраћити и разредити правоѡ на поли господство ми. М. 462. да се трьпита лиепоѡ и праќо всаки нию у своѡи половицѣ, како има ю разреду. М. 462.

разродити се, augeri: оу коюмь любо селѣ кьто се манастириѥ ѡбрѣтаю, тере се разьроде .г. волиа .д. сынове. М. 98.

разрѣзати, dissecare: оутробоу его разрѣзавше. Д. 104.

разоувѣдѣти, comperire: да за тои настоимо и разузнемо. П. 47. да за този разуѣмо. П. 48. ако сте що разувидѣли ѡ комь годѣ властелину. П. 48.

-разоумь, intellectus, cognitio: иже видѣ разоумь. Са. 5. вь вькоусь пришьдь разоума светынхь книгь. Д. 5. вь разоумь истиньныи прияти. М. 9. 99. да ми просвѣтиши оумь и сьмысли свѣтомь разоума твоего. М. 10. вь разоумь истинные вѣры приходить. Л. 58. наставлꙗюще вь разоумь твои, истиньнаго бога. М. 78. 121. дасть юмꙋ ѡбласть и разꙋмь. М. 178. потекоше вь слѣдь благоoухания божьствнаго разоума. М. 570. intellectus animi, mens: створивыи разоумомь небеса. М. 25. небеснаго разоума. М. 57. на высотоу вьзьнесѣмь ѡчи, и разоумы вьпримь. М. 77. разоумь вьпримь. М. 86. по сїлѣ малаго ми разоума. М. 244. вашь велики разꙋмь. П. 35. 51. вашѣмь краснѣмь разꙋмомь ѡгледаи. П. 161. бѣше здраве памети и цѣла разꙋма. П. б. 128.

разоумьнь, intelligibilis: разоумнѣише оучение ѡбноки имь. Ст. 25. разоумно вьсѣмь бысть. Д. 58. ratione praeditus: разꙋмнаго юства. М. 133. разꙋмные вещи. М. 194. вьса тварь словесная же и разꙋмна. М. 547. prudens: кнезе свою наоучили разоумьно. Ст. 4. симь разоумьнь и хоудогь сказатель. Д. 122. говореће разꙋмно. М. 231. разꙋмне проше. М. 236. 283. намь разꙋмно речене. М. 326. почтенихь и разꙋмнихь поклисаревь. М. 329. племенить и разꙋмань господинь. П. 34. юрь га имамо разꙋмна и добра члоꙋѣка. П. 39.

разоумѣние, cognitio: привлѣци мою юностьноую слабость вь волю истиньнаго твоюго разоумѣниꙗ. Ст. 10.

разоумѣти, intelligere: не разоумѣюще промисла владычьна. Ст. 4. разоумѣи. Ст. 12. югоже благостиноу члоꙋѣколюбыѣ разоумѣвь. М. 9. разоумѣвь блаженоую жизнь ѡтьца моюго. М. 9. разоумѣти и творити волю твою. М. 9. разоумѣнимь юже на нась милосрьдие божие. М. 100. сии вьсѣмь разоумѣти писа кралюкьство ми. М. 58. що ми сте писали и порꙋчали, вьсе разꙋмѣхь. М. 42. разꙋмѣвьши законе прьве. М. 201. слишавьше и разꙋмивьше нѣхь проше. М. 221. разꙋмѣхь, що ми сте писали. М. 247. разꙋмѣсмо, ѡ чемь намь писа. М. 250. гдие разꙋмие

кнॢгꙋ више писанꙋ. М. 464. ѡ всемь добрѣ разꙋмѣсмо. П. 4. 34. този чꙋвь много ни би чꙋдно разꙋмѣть. П. 35. тои разꙋмѣвь, много чꙋдно би намь. П. 175. що намь на рѣчь говори, за все разꙋмѣсмо. П. 39. за тои разꙋмѣсмо. М. 536. що намь говори, ѡ всемь разꙋмѣсмо. П. 47. разꙋмѣсмо поутеномꙋ писанию и добромꙋ ѡбѣтꙋ господьства ти. П. 74. разꙋмѣсмо вашемꙋ поутеномꙋ ꙋписанию. П. 95. razumifsi i razgledausi neuogliu. М. 283. разꙋмевше велнкꙋ милость. М. 295. колико є разоумыти ѡть тога мещарьства. М. 253. да ѥсть ѡвьден разꙋмети правиломь ѡвакои. М. 258. свеге за .ві. главь да се разꙋме. М. 259. све тои се разꙋмие, када бꙋде скрьха мирꙋ. М. 370. да се разꙋмие. М. 404. како се латински разꙋмѣ. М. 514. ерѣ ви разꙋмѣмо. М. 535. разꙋмихмо. М. 554.

разьноокь, strabo: еже ѥсть разноѡкь, ꙗко едино емꙋ ѡко чрьно а дроугo бело. Г. X. 245.

разьньствиѥ, differentia: ѡбою разньствїа. Д. 173.

разьньство, discordia: разьньствоу бывшоу междоу господиномь кралемь и братомь моу. Г. XI. 190.

разѣ, гледај развѣ: да ѡть тогаи дохотка намь нѣщаре не дадꙋ, рази да си се плаћаю за дꙋге. М. 232. раазѣ изимлюће изь запись. М. 368. разѣ ако би ми се щоѡ видѣлѡ ѡдьлꙋчити. М. 462. рази ако би ниемꙋ ꙋгоднѡ билѡ. М. 473. разе ѥ било ѡстало две стѣ литрь. М. 477. разѣ. М. 478. рази ако би пришлѡ. М. 496. рази гди продадꙋ. М. 551.

раи, paradisus: ꙗко ѡть нѣкоего раꙗ. Д. 134. мѣсто льбно раи бысть. Ш. lesek. 129.

ранко, име мушко: на Ранка Постельщака. М. 96. између људи у Великој које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду мађупци двојици бјеше име Ранко. М. 97. и једанаесторици између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену, међу њима је један био попь Ранко, један протомаисторь људима који се називају цьнгарие, а презиме једном бјеше Дражоѥвићь и једном Нишаћь. Г. XV 272. 280. 289. 292. 293. 294. — У краља Стефана Де-

чанскога бјеше неки властелин Ранко. П. б. 5. — Гледај Дражоєвић, Нишанћ, Прибьчић, Ранчић.

ранковь, *тоӱ* Ранко: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену цркву св. Николе ранковоу. Г. XV. 271. и њиву ранковоу. Г. XV. 271. међа је Вишеграду код Призрена и земљама цркве спасове и св. Николе ишла оть ранковє црькве. Г. XV. 272.

рано, име мушко: Рањ, дражинь сынь. М. 63. гледај дражинь.

ранскыи, paradisi: како би полоучиль ранскоє жилищє. Са 2. ранскаго вєсєлиꙗ. М. 88. ранскими цвѣтьци. М. 570.

ранчє, име мушко: међу људма у катуну Голубовцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ранчє. Г. XV. 293. и један у катуну Пинушинцима које је исти цар дао истој цркви. Г. XV. 297. — Александра господина канинског и авлонскога дверьдрьжица Ранчє 1368. М. 178. — Господе зетске Ђурђа и Балше дијакь Ранчє 1371. П. б. 27.

ранчетић, међу људма у катуну Драгољевцима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену бјеху Миладинь и Владоє Ранчєтићи без сумње браћа. Г. XV. 299.

ранчинь, име мушко: међу људма које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше ковачь Ранчинь. Г. XV. 292.

ранчић, између људи које је краљ Милутин дао Грачаници један бјеше Ранчикь Ранко. М. 563.

ранчь, име мушко: Ранчь кнезь 1621. В. дан. I. 16.

раниша, име мушко: између влаха у Хвосну које је краљ Милутин писао Хиландару једном бјеше тако име. М. 61.

рака, sepulcrum: источи рака єго муро. Ст. 20. лобьзає чьстноую ракоу. М. 88. ракоу источившоую муро. М. 125. 129.

ракелевъ, међа земљама манастира Трескавца била је нива ракелека. Г. XIII. 375.

раковица, пашиште које је краљ Милутин дао Хиландару: Раковица. М. 60.

раковьць, селу је Ријечанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Раковьць, из Раковца дѣломь на дрѣво. Г. XV. 280. — Село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Раковацъ. М. 439.

ракооуа, међу људма које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гинь Ракоѡуа. Г. XV. 271.

ралета, име мушко: прота у Ужицу или околини око 1600: протопопе Ралете. В. дан. I. 5.

ралоулъ, име мушко, ако није погрјешка мјесто Радоулъ, гледај Паскачић, гдје гријешком стоји Равлъ.

рама, Rama: гласъ къ Рамѣ. Са. 6.

рамо, humerus: възьмъшоу на рамо. Са. 7. великъ великъ товаръ носимъ на своюмъ раменоу. М. 555. поболить раменьма. Ш. lesek. 129.

рамьботъ, име неком златару XV вијека: пласъ едань златань на пантарели црвени, що ю учинио Рамботъ (Вахтеръ); . . . бцатъ едань серпентинъ направлюнъ златомъ, кою учини Рамботъ. М. 498. кондѣръ ко-ю ѡдъ Рамбота. П. б. 125. cf. работа.

рамьскыи, бан се Иваниш писао кнезь цетински и рамски. М. 279. по неком крају близу Омиша.

рана, vulnus: иже (св. Ђурађ) прѣтрьпѣвъ моукы и раны различныю. Ст. 4. ѡщоущьшоумоу ми немощь къ телеси моюмъ ѡтъ многыхъ троудъ и ранъ. Ст. 19. рана не пристоупитъ къ тѣлеси твоемоу. Д. 114. вслкое ране и вбьенье. М. 255. 370. 466.

раненићъ, презиме властеоској породици дубровачкој, може бити да би требало Ранѣнићъ или Раненићъ: Доброславъ Раненикъ вијећник од малога вијећа 1253—4. М. 39. 43. на пошљедњем мјесту стоји

гријешком Ранонникь. — Жвнь Раненникь висијар опћински 1253. М. 39.

раньстьць, селу је Селу цркве арханђелове у Призрену ишла međa на врьтьпьскыи дѣль на Раньстьць. Г. XV. 280. и селу је Селцу у Пологу исте цркве била међа планина Раньстьць. Г. XV. 304. мислим да се на оба мјеста помиње једна планина.

ранєтьци, међа је планини Сињавици ишла оу врьхь Ранєтьць. Г. XV. 301.

раннниќь, властелин дубровачки Никола Раннникь 1405. М. 259.

ранити, vulnerare: кои бѫде ранюнь. П. 49. юдного раннше. П. 91. ранюнь на смрьть. П. 100. раннше Анстера. Л. 87.

ранько, име мушко: у краља Стефана Дечанскога као да бијеше логотет Ранко 1326. М. 85. — Између људи које исти краљ даде Дечанима да буду сокалници један бијеше Ранко. М. 97. — Унук некога попа требињскога на крају XIV вијека. П. б. 27. — Цариник деспота Стефана. П. б. 61.

ранькoвиќь, године 1370 умрије Ранковикь, погѫсломь Ѹгарьчикь, сѫродникь кралꙗ Марка. М. 181.

раньникь, vulneratus: юсть раннникь нѣколико, хвалюнь господь богь, нѣ ѡдь смрьти нѣдань. П. 96.

рапаиль, Raphaël: Рапаиѡ, гледај Гоучєтнќь.

рапашь, име мушко: међу људма који по заповијести царице Милице показиваше међе ливочке бијеше Рапашь изь Жегрє. М. 263.

раса, ῥάσον, pallium: вьзложи на мє расоу. Ст. 11. калогюрь, кои сьврьжеть расѫ. З. 31.

раса, гледај Рась.

расина, Стефан Немања одраставши доби дио очевине: Топлицоу, Ибрь, Расиноу и Рѣкы. Ст. 2. била је жупа и Стефан је краљ Првовјенчани приложи Жичи: Расина. М. 13. јамачно на ријеци која се сада зове Расина и код Крушевца утјече у Мораву.

расисалнѣь, властелин цара Стефана Радовань Расисалнкь. М. 152.

раскаюние, poenitentia: на раскаанїе приходить. Г. XI. 162.

раскаюти се, poenitere: клетвопрѣстоупникь не раскаань. Д. 110. раскан се ѡ злобѣ моен. Д. 206.

раскланние, laceratio, dolor: повѣда емоу зѣлное раскланїе срьдьца рѡдителю. Д. 13.

раско, гледај Растько.

раскопавати, effodere: раскопавае землю. Д. 59.

раскопати, diruere: идоше тоурци на Филекьхазь, разкопаше га земломь барабарь. Л. 86.

раскрьстние, trivium: на раскрьстїе. М. 198. 199.

раскыноути, conscindere, abolere: всакаа книга ѡвомьзи господства ми книгомь да је раскидена. М. 477. 479. diruere: граадь ако бyдy поградили, да га раськинешь. М. 515.

расдабленнь, paralyticus: разслабленїи въздвизахоу се. Д. 96. разслабленнаго. Д. 98.

расохать, anceps: međа је селу Кострьцоу цркве арханђелове у Призрену ишла оу расохати доубь. Г. XV. 295. селу је Поточцу ишла међа на расохатy ябокy. С. Л. 1847. IV. 53.

расохача, катуну је Гунцатима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу долни кран Расохаче. Г. XV. 291.

распаданние, hiatus: вь распаданїихь каменныхь. Д. 23.

распадь, hiatus: прѣко дѣла оу великоу разьпадь. М. 87.

распалити, incendere: светаго доуха распаливь се ѡгнюмь. Л. 52.

распалюти, incendere: срьдце юго распалюше се божьствьнимь ѡгнюмь. Ст. 3. на праковлавїе распалюе се. Л. 52.

распарение, aestus: кь прохлажденїю въсходещаго распаренїа. Г. XI. 76.

распети, crucifigere: крьсть, на неемьже распеть се владыка. Ст. 15. разьпни юго. М. 16. сь распаншими господа. М. 73. сь распьньшими. М. 213. кои распеше господа. М. 216. part. praet. pass. cruciatus: вьспоминаше вь Светѣи Горѣ свое распетое житїе. Д. 116.

распетию, crucifixio: прода сина божюга на распетю. М. 260. 287. на распетие. М. 291. распетью. М. 304. распетье. М. 314.

распинати, crucifigere: пороугань, распинаюмь. М. 88.

расписати, literis distribuere: сїи вьса расписавь и вь архїепископїю, дроугаа же и вь Стоуденицоу донести повелѣвь. Д. 200. расписахь землю всу, како кюмо плакати даньвь. М. 223.

расплодити, augere: подвизанниюмь расплоди троуди твою. Ст. 26. многь плѣвель зловѣрїа расплодити. Д. 147. ѡтрасли, ихже расплѡдиль єси по вьселюннѣи. М. 142.

распорити, diffindere: мероньхь ако побѣгне ѡть своего господара, где га ѡбрѣте господарь нюговь, да га ѡсмоудїи, и нось моу разьпори, и оуємьчи, да є ѡпеть єговь. З. 50.

распослати, dimittere: воиньствѡмь по нюмь ити распославь. Г. XI. 72.

распра, dissensio: бывши распрѣ вели. Г. XI. 190. cf. распрꙗ.

расправити, dividere: да имь хоћу за моѡга живота расправити и разредити правоѡ на поли господцтвѡ мою. М. 462.

расправлꙗти, componere: аке буде пра сь сасиномь, да буде юдинь сасинь а други дубровчанинь, прѣдь тѣми да се расправлаю. М. 51.

распродавати, divendere: разлучаємыи бьıхѡмь и распродаємыи вь всоу тѣхь землю. Г. XI. 112.

распространити, dilatare: трапезоу распространивша. Д. 46. распространи се єдинь безь нась. Д. 20. землю срьбскоую ѡть вьсоудоу распространивь. Л. 54.

распространꙗти, dilatare: благоучьстїа вѣрѣ вьсоу-

доу распространяюшти се. Д. 97. богоданьную власть въсприємь распространяет се къ вьстокꙋ и ȥападꙋ и сѣверꙋ и югꙋ. Г. XI. 161.

распрострѣти, expandere: ꙗдрило, доухомь светымь въсоудꙋ распрострътоє. Г. XI. 114.

распрꙗ, dissensio: распри велицѣ бывьши. Ст. 7. cf. распра.

распоудити, dissipare: паси чеда моꙗ, да не сьнѣсть вльвь ѡть стада моего, да не распꙋдить ихь. Г. XIII. 367.

распоустити, dimittere: да ю распꙋстиль воиске. П. 33.

распоусть, divortium ejusque mulcta: таковы да се распоущають оу распоустѣхь или оу сватвицахь. М. 15. всака глоба що се ꙋчини ꙋ црьквнихь людеи, доушеꙋбіиство и распоусть... все да ю црьквно. Г. XIII. 376. що ѥсть область доуховна по селѣхь архаггеловѣхь и окроуȥѣхь, и ѡ бири и ѡ ꙗгьнютинахь и ѡ распоустѣхь и ѡ глобахь доуховныихь, митрополить тѣмь да не ѡблада, раȥвѣ игоумьнь. Г. XV. 308.

распоутию, bivium: прѣко поля оу распоутию. Г. XV. 275. не видимо нѣдань пꙋть ни распꙋтю, по чемь бисмо могли иȥнаки тога чловѣка. П. 6

распоуштати се, divortium facere: таковы да се распоущають. М. 15.

распытанию, percunctatio: ȥахвалюю на поутенои приꙗȥни и распитанью. П. 173.

распыхати се, frendere: жалостию распыхахоу се. Д. 32.

расрьда, ira: послати ю хѡкюмо, нето богь смилꙋю се на нась, и ѡдьврати ѡвꙋи расрьдꙋ ѡдь нась. П. 29. богь посла свою расрьдꙋ по свѣтꙋ, и помира людьство. П. 29. 30.

расрьдити се, irasci: ако се ю сьде расрьдиль на ме. П. 65. ако се що на нюга господьство ти расрьдило ȥа кою годи нѣгово неꙋмѣнью. П. 128.

расрьчению, ira: видѣвьше расрьчению кралевьства ми. М. 107.

растакити, separare: когожде єзика по правоу и по законоу раставль своєю прѣмоудростию. М. 4.

растаниє, discessus: растаніє сь нимь сьтворь. Д. 111. растаніє сьтвориста. Д. 170.

растварати, miscere: многыє своє сльзы сь оного мүромь раствараєть. Д. 74. многыми своими горештнми сльзами и молитвами раствараε. Д. 99.

растворити, miscere: вьстоүныю и западьныню коньцє, юже и вь уьсти владыуьствоүющинмь растворь. Ст. 30. бѣше слово єго юко решти вьсегда доүхомь светымь соліїю раствореино. Д. 115.

расти, crescere: христова любы растѣаше вь нюмь. Са. 3. оть растоүштихь билїн. Д. 24. растоүштимь уюдесемь. Д. 213. да повеке растеть (љубав). М. 35. (у истом споменику, у којем има и других погрјешака, стоји гријешком: да любвь расти. М. 38). да стои поуста, да расте гора. З. 44. с тогаи расте меѓю прнѣтельми права любавь. М. 507. велика любавь да расте. П. 124.

растимирић, властелин великога кнеза хумскога Андрије Хрелко Растимирикь 1249. М. 34.

растић, презиме властеоској породици дубровачкој: Тидьрь Растикь између 1100 и 1200. М. 7. — Вьласи Расьтикь између 1100 и 1200. М. 7. — Матиѣ 1253 у вељем вијећу. М. 40. — Маринь, којега га пишу и Марѣнь 1397—1452, изабрани властелин више година, али су била двојица, у два се споменика помињу обојица заједно (М. 419. 423.), један се 1452 назива стари, и један пут се за једнога каже да је син Симете Растикю, тај је 1424 био кнез. П. 8. 75. М. 259. 262. 266. 269. 287. 295. 299. 347. 352. 419. 423. 427. 431. 454. П. б. 81. 85. — Михоуь 1398—1443, изабрани властелин више година, али су била двојица, један се године 1428 и 1429 назива стари, а једном је 1443 отац по имену Мароје још био жив, а један је може бити исти син Маројев имао сина Мароја 1412. М. 231. 233. 235. 259. 347. 426. П. 71. 77. 81. 160. П. б. 75.

84. 89. 90. гријешком је три пута име штампано Михокь, а један пут Мироуь. П. 71. 160. П. б. 75. 90. 107. 108. без сумње је једном од њих двојице име на два мјеста записано Михаиль 1419. М. 287. П. 147. — Паскоје, којему је име један пут записано Паскалинь, а један пут гријешком Паукоје, 1398—1427, изабрани властелин више година, а 1398 и 1419 и 1422 кнез, 1411 судија. П. б. 42. 74. П. 39. 81. 83. 106. М. 262. 287. 292. 294. 310. 347. — Мароје 1406—54, изабрани властелин, имао је сина Михоуа, а и отац му је био Михоч Растић. П. 77. 81. М. 347. 426. 466. П. б. 93. 107. 108. 112. — Климе, којега пишу и Климоје, 1419—27, изабрани властелин. М. 287. 299. 347. — Симе, којега пишу и Симко, 1419—23 изабрани властелин. М. 287. 320. имао је сина Марина и Мартола: Маринь Симете Растика. П. б. 81. Мартола Симета Растика. М. 320. — Витко 1419—45, изабрани властелин више година, а 1425 кнез. М. 287. 320. 347. 419. 423. 431. П. б. 82. — Марьтоло (син) Симета Растика, изабрани властелин 1423. М. 320. — Андрѣа 1445—61, изабрани властелин и судија. М. 431. П. б. 118.

растлити, corrumpere: бестрашиемь божїемь растливь доушоу свою. Д. 107. оть ѕлоучьстивыхь ѥзыкь исманатьскыхь пожежено и опрокрьжено и оть прѣжде нась дрьжавшихь растлѣно. М. 265.

растлѣшти, растлѣћи, contundere: корень оть смокве растьцн. Ш. lesek. 130. лисичи моѕькь раѕмѣсивь сь мьхомь и растлькь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. diruere: да кєте свою половицу тогаи града растлѣки. П. 166.

растоварити, deponere: куплю ако расткори у Брьсковѣ. М. 52. силомь растоваривь или раѕбалавь. З. 39.

растопити, liquefacere: бѣхоу вьсе (леденице) оть великаго вара слньчьнаго растопиле се. Д. 154.

растоучити, dissipare: сьбери ми чеда растоученаа. Г. XIII. 367.

растоıанню, distantia: ӡабити толика растоанїемь мѣста троүднаа теүенїа. Д. 13.

растрьгноүти, rumpere: сѣти юго и лаıаниıа до коньца растрьгь. Ст. 25. жалости многы растрьгнеши оть срьдьца наю. Д. у Ш. lesek. 123.

растрьгноүтню, diruptio: растръгнѫтїе оүӡамь. Г. XI. 117.

растрьӡати, rumpere: гнѣвомь сами вь себѣ растрьӡахоү се. Д. 182.

растрѣбити, disjicere: сего (стари манастир) оть основаниıа растрѣбивь наүехь ӡдати. Г. XV. 268.

растрѣти, conterere: оть үрьнице короү растри. Ш. lesek. 130.

растоүпити се, discedere: облаци тьмнїи раӡстоүпише се. М. 332. о ӡемлю растоүпивши се живы прїимы вьсѣхь нась. Г. XI. 113.

расть, infarctus lienis (ваља да je то): оть раста. прилагаи на расть. Ш. lesek. 130.

растько, име мушко: светом Сави прије калуђерства бјеше име Растько: нарекоше име емоү Растько, и оүбо и ӡѣло о господи добрѣ богоү вьӡрасте. Д. 4. 16. Расско. Л. 59. Раско. Л. 69. 72.

расоүдитель, dijudicans: раӡсоүдитель мыслемь и помысломь срьдьүныимь. Д. 148.

расоүдити, censere: не ӡмїевь паүе же оть бога и аггеловь сьвѣть расоүдивь. Д. 49. расоүдивь нестрьпимо бити. М. 243. perpendere: раӡсоүдивь троүднаа дльгаго поүти хожденїа. Д. 130. ни испытавь истиныи ни расоүдивь испытьно соүда. М. 90. dijudicare: ѹ томь богь да расѹди, на комь е клетьвь остала. М. 21. да се расоүди по ӡаконоү. З. 48. да га ӡа то расьѹгьѹ. П. б. 117.

расоүждати, perpendere: тлѣнїе үловѣүьско раӡсоүждае. Д. 98. раӡсоүждаше прьвое свое житїе. Д. 134.

раӡсоүжденню, meditatio: о доүховныхь раӡсоүжденыхь. Д. 194. истино да испитаеть се сь расоүждениюмь. М. 15. opinio: на них расѹжденю да бѹде. М. 417.

расоути, dissipare: када се онь стари градь расу и опустѣ. М. 217. Моусїа расоу бльгаре и прѣсели 1413. Л. 75. publicare: иже потнори, да се распе и накаже. М. 135. 154. кто се ѡбрѣте изьгнавь метохїю на неропшиноу, и прѣслоуша законь царьскы, тьзи властникь да се распе и накажеть. З. 32. аще се кто ѡбрѣщеть соудїю ѡсрамотивь, аще боудеть властелинь, да моу се вьсе вьзметь, аще ли село, да се распеть и плѣнить. З. 38. оу коемь се селѣ ѡбрѣщеть тать или хоусарь, този село да се распе. З. 41. ако се ѡбрѣте златарь оу коемь селоу, да се то село распе. З. 49. ако се нагю владальць црьковьни оузьмь мить, да се распе. З. 50. тко се ѡбрите се потворивь, да се распе. М. 256. да е господству ми невѣрань, и да се разаспе до корѣна. М. 370. 467.

расоутие, dissipatio: на негову погибиѡ и расутие. М. 252.

расхомѣра, discordia: чуемо ерь сь братѡмь есте у расхѡмѣри. П. 42. да имь у тей расхѡмѣре нѣтко щете не учини. П. 43. с кнезомь и сь братомь му есте у расхѡмѣри. П. 43. да сте у расхѡмѣри и у немыру. П. 41.

расхыштение, direptio: оумаленїе светихь книгь расхищенїемь. М. 538.

расцѣпити, scindere: на расцѣплени ками. М. 127. зоубѡмь расцѣпльшимь се. Г. XI. 92. аще рѣкы расцѣпише нась. Г. XI. 168.

расъ, град гдје је сада Нови Пазар: Стефан Немања сьзда монастїрь светаго Георгїа вь Расѣ. Са. 2. Анастасїа иде кь светѣи богородици оу Рась. Са. 6. сьздавь црькувь св. Геѡргїа оу Расоу. Л. 52. црьковь вь Рассоу. Л. 58. свети је Сава (по љетописцу) поставио епископа оу Рассоу вь храмѣ светыхь апостоль. Л. 59. вь Расе. Л. 69. вь Трьгокници иже ва Расе подь крилѡмь светие троице зовомь Сопокяни. Г. XI. 176. само је на једном мјесту поуздано женскога рода Раса: вь црьковь светыхь апостолаа Петра и Павла, иже есть Расса. Л. 58. cf. рашькыи.

расьпь, dissipatio: с кошга раѣмирьꙗ бивал едном страанѣ и дрꙋгоми утета и раасапь. М. 367.

расьскын, гледај рашьскын: митрополит рассии (1721). Г. IX. 246. само ту.

расыпати, dissipare: расипа шпльчивьше се врагы наше. Ст. 22. ꙁемлю нашоу не расыпанноу противныхь напатїемь. Д. 36. расипа градь. Л. 68 расипа Кроушевяць. Л. 75. вьсоу ꙁемлю оугрьскоу плѣни и раꙁсипа. Л. 83. 84. publicare: аще шбрѣщеть се кои владальць црьковны вьꙁьмь мыто, да се расипають. З. 31. расипа кнѣꙁь Лаꙁарь жоупана Николоу. Л. 74. cf. расыповати.

расыповати, publicare, cf. расыпати: расипоують се, сирѣчь сьврьшено подꙗемлють раꙁграбленїе имѣнїа. Ш. lesek. 86.

расѣданиꙗ, hiatus: шть пештер и раꙁсѣданїихь каменнїихь. Д. 132.

расѣдати се, rumpi: прирожае се, раꙁсѣдаше се. Д. 80.

расѣцати, scindere: царство грьчьско на двое раꙁсѣче се. Д. 170. двкать раꙁсечен на трое. М. 521. поче се раꙁсѣцать каменїе. М. 558.

расѣꙗници, dispersus: що соу расѣꙗници митрополиꙗ призрѣньске по селѣхь архаггеловѣхь оу Подгори. Г. XV. 309.

расѣꙗниꙗ, dispersio: раꙁсѣание наше сьбереть вь едино. Д. 81.

расѣꙗти, dispergere: раꙁьгнавшоу и расѣꙗвшоу враги своꙗ. Ст. 5.

ратаи, arator: ꙁа ратаꙗ: колико има игоумень плоуговь оу коꙗмь селѣ, шдь тогагꙗре села да постави ратаꙗ, кога хокꙗ. М. 98. Шбрадь ратаи. М. 123.

ратина, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи село Талско сь Ратиновь. М. 11. сада има село Ратина близу Карановца.

ратити се, bellum gerere: с кѣми се нѣсꙋ ратили. П. 140.

ратишевьцји, између људи које је краљ Стефан

Дечански дао Дечанима били су и власи Ратишевьци. М. 96.

ратко, име мушко (мјесто Радько): неки је Ратко, јамачно дубровчанин, држао под закуп трге бана босанскога. П. б. 22. — Човјек краља босанскога Остоје Ратко крьстьꙗнинь 1404. П. 51. — Слуга војводе Хрвоја Ратко, без сумње презименом Мишановићь, које види. П. 31. 51. — Попь Ратко у Томаша краља босанскога око 1444—60. М. 483. — Гледај Божитьковићь, Гоулоѥ, Добрьковићь, Миладиновићь, Милосалићь, Мишановићь, Остоићь.

ратковићь, дубровчанин Богша Ратковикь 1413. П. 117. — Дубровчанин Андреꙗ Ратковикь 1413. П. 120. — Дубровчанин Юкша Ратковикь 1413. П. 120. — Деꙗнь Ратковикь у Сријему 1414. П. 175. — Властелин краља босанскога Твртка Тврткoвића и херцега Стјепана, кнез Юрaн Ратковићь 1442—53, име му пишу и Гюрьгь. М. 426. 457. П. б. 105. 106.

ратковь, *τοῦ* Ратко: нѣщо иманиꙗ раткова (т. ј. Ратка Милосаљића). П. 49. по рѣчи ратковн (т. ј. дубровчанина Ратка који је држао под закуп трге бана босанскога). П. б. 22.

ратовати, bello persequi: богомь способьствованнын, не ратованнын. Д. 114. за тѫзи скадѹ да не ратѹю ни ищѹ сь злоомь Котора. М. 170. по толе да ихь ратѹѥ господьство ни. М. 207. 269. 355. по тѡмь да ихь ратѹемо. М. 436. ако би господьство ти хѡтѣло нась ратовати. П. 141. не сь тоуждымь ѥзыкѡмь своѥ ѡтьчьство ратоуи. Г. XI. 66. — са се: з градомь да се ратѹѥ царьство ни. М. 147. 162.

рать, f. bellum: и рать и мирь да имамо сьш ними на єтьно. М. 36. учинити рать кралѹ Ѹрошѹ и егокѣмь лѹдемь, до колѣ вашь градь ѹ рать стои сь кралемь. М. 44. быкьшеи рати голѣмѣи. М. 100. ако рать бѹде мегю Босиѡмь з Дѹбровникѡмь. М. 102. що се бѹдѹ учиниле коѥ любо учтете ѹ снюзи рать. М. 170. що имь рать зада и

мирь приврьже. М. 254. прѣи рати. М. 255. каде кралевьство мв намь рать ꙁада. М. 275. ѡ рати. М. 276. ни ꙁа юднв рать. М. 285. в колико би крать рать трьпила. М. 286. колико крать би рать прѣсьтамла. М. 286. рать реченога краліа. М. 303. вь ратехь. М. 334. ако би се коіа рать на Двбровникь двигла или ꙁгодила. М. 338. тко бвдв пошли в ѡвви рать. М. 369. нимаѡ ꙁ Двбровникомь рать. М. 374. почети рать. М. 448. кои би противу Двбровникв ратью ли воѥском ли. М. 451. до рати. М. 467.

ратьникь, miles: ѡть беꙁбѡжныхь ратникь. Са. 9. ратници. Д. 112. да ратника посрамить. Г. XI. 60.

ратьнь, bellicus: сьнитїе ратное. Л. 57.

ратьствовати, bellum gerere: ратствоующомоу се Ахмедв съ Коуꙁвль башемь. В. дан. I. 7. раствоующим се с оугрїи. В. дан. I. 6.

раоунь, име мушко: кнез Равнь у подручју војводе Хрвоја кнез у Спљету 1399—1405. П. б. 43. П. 44. 60.

рафаель, Raphaël, гледај Гоучетић.

рафаиловић, властелин дубровачки Марѣнь Рафаиловикь 1442—45. М. 419. 423. 431.

рафаиль, Raphaël, гледај Гоучетић.

рахьць, име мушко, гледај Боришић.

рачанинь, калуђер из манастира Раче: Кvпрїань ѥромонахь рачанинь. Г. IX. 246.

рачение, desiderium: не оуправлюнь боудоу такомоу раченню. Д. 8.

рачитель, fautor. Ш. lesek. 79.

рачити, velle: да би нѥгова милость била, терь намь рачиль потврьдити жвпв конавлоскв. М. 294.

раша, међа је селу Селу цркве арханђелове у Призрену била мегю Рашомь и мегю Добромь Рѣкомь. Г. XV. 280.

рашетић, између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бијеше име Конца Рашетикь. Г. XV. 299.

рашиньскыи, γῆς Раша: међа је селу Селу цр-

кве арханђелове у Призрену ишла на рашиньскы поуть. Г. XV. 280.

рашнрити, dilatare: не разсширн урѣва. Д. 95. землю срьбскоую разширивь. Л. 54.

рашнрѣти, dilatari: оутльстѣ н разшнрѣ безоуміемь. Д. 105.

рашоуль, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Рашоуль. Г. XV. 291.

рашько, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше оулнарь Рашко. Г. XV. 284. — Дињкь војводе Радича Санковића Рашко 1391. М. 220.

рашьковнћь, кнеза Гргура Вукосаљића писар Добрило Рашковнћь 1418. М. 281. — Властелин господара хумскога војводе Владисава, војвода Милошь Рашковнћь 1465—66. М. 493.

рашькын, по једном дијелу своје државе око старога Раса а садашњега Новога Пазара краљеви се српски писаху рашьки, а по том се и земље њихове зваху рашьке, cf. Рась: краль всѣхь рашькнхь земль н тревоунннскнхь Радославь. М. 19. кралю всѣхь рашкнхь земле н поморьскнхь Владнславь. М. 22. краль всѣхь рашкнхь земль н прнморскнхь (исти). М. 25. ако сѣ разьратнтѣ сь кралѣмь рашькн(мь). М. 29. 30. 33. велнемь кралв рашькомв н поморьскомв Стефанв Урошв. М. 30. рашькв землв. М. 36. вьсе граде нлн костеле, ере сѵ поморьске, н прнстое рашькомв столв. М. 36. лвдьмь рашькнмь. М. 38. Стефань Урошь краль вьсен рашькѣн земли н поморьске (то је Урош I, и он је пошљедњи који се тако писао, па и он тако пише у потпису, а у самом почетку исте повеље пише: краль вьсе срьбске земле н поморьске). М. 47. доцније се још писало то име: сь господомь срьбьскомь н рашкомь. М. 188. з господомь рашькомь. М. 201. господа рашька. М. 217. 233. з господомь срьбьскомь, рашкомь н восаньскомь. М. 221.

236. 260. 272. 273. 282. господа босаньска, рашька и срьпьска. М. 251. ȥ господомь рашкомь и срьпьскомь и босаньскомь. М. 282. са госпоцтвомь рашкимь и срьпьскимь и босаньскимь. М. 317. господь и властель рашцѣхь и босаисцѣхь. П. 69. — и владика у чијем је подручју била околина садашњега Новога Пазара писао се рашки: тако за краља Милутина међу вьсѣми епископы срьбьскыими бјеше ѥпископь рашьскыи Филіпь. М. 60. епискупь рашки Григорию вьтори. М. 83. а у љетопису се тако назива владика који је још у Немањино вријеме био у истом крају: пріемлеть (Немања) светое крьщеніе роукою епископа рашкаго Леонтіа. Л. 58. епископь рашкыи. Л. 54 (два пута). био је и игоумень рашкыи. Л. 55. што су Ђурђеви Ступови у том крају за то се називају светыи Георгию рашькыи. Л. 69. љетописац назива очевину Стефана Немање рашком и земљом рашком: свое прѣотьчьство ȥемлю рашкые. Л. 58. пріидѣ вь отьчьство рашко, вь црькова св. апостоль Петра и Павла. Л. 68. а та је црква била у старом Расу, и она је била столица епископска. љетописац за Стефана Немању каже да је био оть племене рашкаго господьства. Л. 68.

рашькыи дѣль, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Тльсто Брьдо сь Рашькимь Дѣломь и Щитариновь. М. 11.

рашькыи ключь, селу је Српцима у Пеку ишла међа по срѣдѣ Рашкога Ключа. С. Л. 1847. IV. 53.

рашьмань, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Рашмань. Г. XV. 298.

рашьскыи, гледај рашькыи.

раю, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше име Раю, један од њих бјеше презименом Воихьниħь, један Ковачевиħь. Г. XV. 289. 294.

раıанъ, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше име Раıанъ, један од њих бјеше презименом Берьчнћь, један Стропиловићь. Г. XV. 289. 290. 298. 299. — Челник Ђурђа Кастриота Скендербега Раıанъ 1459. М. 481. 482.

раюлъ, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше име Раюлъ, један од њих бјеше презименом Коуднћь. Г. XV. 291.

раћевнћь, дубровчанин Прибисавь Рагıевикь 1413. П. 117.

ре, гледај же, од којега је и постало претворивши ж у р: боже ре ти дан здравие. М. 25. додано ријечима да би постале релативне: юре, кыире, какоре, које види, утврђујући негацију: никакоре, никыире, никоире, никьторе, ничьторе, ничиире, нигдаре, нигдѣре, које види; утврђујући демонстративне ријечи: онакыире, такоре, које види; долази и окрњено без крајњега е: никакорь, никьторь, ниткорь, ничьторь, нигдарь, нигдѣрь, које види; — на једном мјесту растављено од ничии другом ријечју: за ничию волю рıе. М. 323.

ребиоулъ ахирь, турски мјесец: месеца ребиѹ-ль ахира. М. 552. cf. рабиюль.

ребро, costa: тькьноувь вь ребра игоумена. Ст. 25. ѡть ребрь. М. 262. 568.

ревьнитель, aemulator: ıако многыи завистникы на се и вь доброе прїєти ревнителıє. Д. 62. божїи члокѣкь и того милосрьдїа ревнитель. Д. 81. сими ревнителıє быхѡмь. М. 263.

ревьновати, aemulari: ревьноуıє богооугодномоу ıего потьщанию. М. 122. ревнѹю иже прѣжде мене бывшимь царемь. М. 196. аще что ревновахѡмь подобити се ıемоу. М. 332. Давида кроткааго вь семь ревноуаше. Г. XI. 78. ревноуе православїю своихь родителїи. Л. 52.

ревьность, aemulatio: ревностию злою ѡдрьжими.

Ст. 4. божьствьнною ревностїю раждигаемь. М. 129. ревностю. М. 134. ревность и любовь. Л. 52.

редовьникь, monachus: редовници римьске вјере или вјере босанске. П. б. 105. ωдь редовниковь моюхь господина гости Радина и господина митрополита Давида. П. б. 125. како редовникь божии. П. б. 128.

редовьнь, ordinarius: нашега поутованога и редовнога фрать Александра. М. 494. т. ј. редовьника.

редовьнь, -на, ordinarius: редокнега. Г. XI. 201.

редь, ordo: творити лутоургьгию и вьсоу слоужьбоу нощьноую по редоу. Ст. 6. не исписахωмь по редоу. Са. 2. слово да пождить реда. Д. 68. вьси по редоу призываахоу. Д. 133. ныня редь достиже. Д. 146. ωбьштници и мы боудемь редоу древныхь светїихь. Д. 146. нека се и ми по реду находимо у записехь. М. 307. потврьгуемо все и всакое повеле, кое си имаю до данашнега дне по реду. М. 341. наши строиници господинь гость Радосавь Брадиевикь и господинь старац Радосавь Узукь рекоше по своиь реду. М. 472. какω се по реду ωдьзгωрь пише. М. 508. свѣ по рѣду. М. 554. дали нѣки добри редь и научинь, да намь зла не чине. П. 67. ето смо дали редь и научинь, да се чие. П. 80. фратром реда светога Франьцишка. М. 379. сь братїомь ωдь реда светаго Васнлїа. М. 559.

редьбеникь, стоји на једном мјесту редбеници иза ријечи на, а мислим за цијело да је погрјешка што није састављено с тијем на, гледај наредьбеникь: границе, кое су сталене на редьбеници града Дубровника ωдь властель и ωдь опьkине. М. 242.

рекамати, pingere acu (ваља да је то): тоболаць рекамань златωмь. П. б. 74.

ремень, liber: напиши на ременоу оть тополе, юже имать подь коромь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

реньдить, име мушко: дубровчанин на крају XIV вијека: у Реньдита. П. б. 27.

ресава, ријека која утјече у Мораву у садашњој Србији: на рѣцѣ Ресавѣ сазида деспот Стефан мана-

стир светѣи троици, вь положеніе мощемь своимь. Л. 62. 74. на Ресави. Л. 73. то је манастир који се сада зове Манасија. и сам се тај манастир звао Ресава: 1458 прими Махьмоуть баша Голоубьць и Жрьновь и Ресавоу. Л. 80. 1456 изгоре Рѣсава. Г. X. 273. cf. ресавьскыи.

ресавьскыи, манастира Ресаве: ресавско писаніе не обрѣтаеть се нигдеже. Л. 61.

ресавьци, село је Кумани на Дунаву меħило с Ресавци. М. 199.

рестоѥ, име мушко: коморник краља босанскога Твртка Твртковића кнез Рестоѥ 1442. П. б. 107. М. 426. краља Стјепана Томаша протовистарь, кнез Рестое без сумње исти 1444—51. М. 428. 450. помиње се још 1422 у латинским споменицима. Г. XIII. 124. 147.

ресьна, манастир је Трескавац имао стась в Ресьнѣ. Г. XIII. 374. номинативу нема потврде. погрјешка ће бити в Росьнѣ. Г. XI. 136. која је постала отуда што је рукопис ишчиљео те се не види добро. то може бити садашње мјесто између Битоља и Охрида, које Hahn, reise 192, пише Resnja.

ресьникь, Штитарици је ишла међа на возникь, кои греде по дѣлоу мегю Ресникь и мегю Толановиноу и мегю Щитарицоу. М. 94. а то је исто мјесто за које у другом споменику стоји да је заселак селу Ѥльшаници: Ресникь, тој је Ѥльшаници био заселак и Толановина. М. 195. Г. XI. 139.

ретиклѥ, село које је Стефан Немања дао манастиру богородичину у Милејама: Ретиклоу. М. 6. селу је Медвѣдьцоу цркве арханђелове у Призрену ишла међа од Момуше и Топлухе до Рѣтиклѥ. Г. XV. 279. без сумње је једно село.

ретикьштица, село које је Стефан Немања дао манастиру богородичину у Милејама: Ретикьщица. М. 6.

реть, contentio: оубїйства реть сьставити приходеть. Гильф. бос. 273.

реченніе, dictum: по игоуменовоу реченнію. Г. XV.

301. ако би сионникь хотиль рать учинити Двбрьвчинкв беzь кралевства реуенiа. М. 295. zгора писано и ѡбетовано реуенiе. М. 320. ѡбетованiе, реуенiе. М. 348.

решти, } рекоу, dicere: рече своими оустн. М. 5. мѣсто
реħи, } рождениа своего рекомое Диѡклитиа. Ст. 2. рьци доуши моеи. Ст. 6. просто рещи. Са. 1. рѣщи. Са. 3. ıакоже рѣше книгы. Са. 4. рѣхь емоу. Са. 12. да видѣвше бога прославимь, рекоуште: дивьнь богь. Д. 91. ıа смь быль рекль лвдемь да се не бое. М. 21. ере смо рекли дати. М. 23. ѡськврьненѣи ланитѣ похвалоу како реуета. М. 58. сина неманина, рекьше светаго Сумеѡна. М. 66. вь домоу светаго вьzнесениа рекьше оу пирьгоу. М. 80. Ранко рече писати. М. 85. выше реуеньнми монастирь. М. 125. что рекоу доушевници. З. 49. да оуработаю, що имь рѣкоу. М. 571. zападнои странѣ, рекоу же Алаканїи и поморию. М. 140. да рече цариникь двшомь, ере iесть тогаzи конiа коупиль. М. 147. више реуени властеле. М. 188. ѡни комв рекв. М. 215. рекаѡ. М. 327. П б. 128. iерь ви iе рекаль ѡправити. П. 22. да мв реуете. П. 112. нека похвале и рекв. П. 156. рьци мв доплатити. П. 18. ви намь рецнте. П. 19. реци да тои не бвде. П. 23. ѡнви добрв рѣчь, коiю те iе болѣ богь наставиль, рьци zа више писанно. П. 30. рьци намь. П. 143. рьците вашемв градaнинв. П. б. 27. да вiе реки. П. 2. како би могли реħи. М. 274. реħи. М. 447. 459. 500. П. б. 43. погрјешке: руенога. М. 230. 232. 236. 467. ртьуеними. М. 427.

ређепь, земљама стјепанове цркве приложене Дечанима ишла је међа на Регiепь стоуденьць. М. 93.

рига, rex: ризѣ оугьрьскомоу. Ст. 8. рыга срьпскы иже нарицаемы Лаzарь. Гильф. бос. 276. само ту.

ригь, име мушко: прокvратvрь Рига ѡдь Петрvна. П. 178.

риzа, vestis: книгы и риzы. Са. 2. риzи и поıась. М. 11. риzами чьстьними. М. 11. его вь риzоу облаунть аггельскаго ѡбраzа. Д 16. вьzьмше мою риzоу. Д. 18. красними рыzами. М. 91. да есть вьсака порота вь црькви, и пoпь вь риzахь да ихь zакльнеть. З. 42.

ризьница, aerarium: да имь се кони подь ризьницу не узимаю. М. 52. сь ризницомь тези црькве и направами всѣми. М. 191. и да плакю ѡдь мое ризнице. М. 204. да примемо нихь децу и нихь ризницу у нашь градь. М. 215. донесоше харачь на честитои порти, предадоше у ризнице царствиами. М. 552. побеже на оугре сь ризницею своею. Г. X. 274. Л. 80.

ризьничарь, aerario praefectus: ризничарь Маре Вуковице. П. 36. 99.

ризьничьскыи, aerari: челникь ризничкыи (у деспота Ђурђа). М. 436. 437.

ризьнь, vestis: образы ризные. Д. 21.

римлꙗнинь, romanus: кь семоу присилꙗють римлꙗне. Л. 55.

римь, Roma: вь Римѣ. Ст. 9. у Рими. М. 519. кь Римоу. Л. 55. Цариград називају Новим Римом: Коньстантина града новаго Рїма. Д. 129. вь нови Римь, вь царьскыи градь. Г. XI. 191.

римьскыи, romanus: Константин сьбравь римские вое. Л. 57. папѣ римьскога. М. 39. вире римьске. М. 379. редовници римьске вјере или вјере босанске. П. 6. 105. цесаромь римьсцѣмь и кралемь угарсцѣмь. М. 381.

рипетинь, између људи које је краљ Милутин писао Хиландару један бјеше Драгославь, рипетинь сынь. М. 62.

рипидии, *ῥιπίδιον*, flabellum: рипидие и кадильнице. М. 91. cf. ритида.

рипишта, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима. М. 439. то ће бити по западом говору мјесто Рѣпишта.

ристание, cursus: мнѡгу храбрость показаше на конскомь рыстанїю. Г. XI. 125.

рисьнь, сада варош на заливу которском: краљ је босански Стјепан Томаш дао Дубровнику жупу Драчевицу с градомь Новимь и с Рисинмь. М. 449.

ритида, ῥιπίδιον, flabellum: ріфидами. М. 11. cf. рипидии.

робина, f. coll. captivi: всаки дьнь миноуе робина изь Цариграда, и поводе ихь коудѣ нимь годѣ. П. 10. за робиню одькоупованоу. П. 10.

робие, n. coll. captivi: робьѣ. М. 529. окои моѣ робие. М. 530.

робовьци, село код Гадимље: Гадимљи су ишле међе мегю Скокранце и мегю Робокце. М. 182. има и сада, Hahn, reise 160, гдје пише Rubofze, а на карти Robovce.

робь, servus: юдинь оть робь юго вьставь сьдроби и мьуемь на одрѣ юго. Ст. 25. мьньши, не могоу его нарещи сына, нь робь. Са. 7. captivus: одькоупию робове. П. 10.

робь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше име Робь. Г. XV. 290. 291.

робьство, servitus: одь господства ми да прѣмоу гнѣвь и робьство надь собомь. М. 411. 525. captivitas: изиде Анзерь изь робства. Л. 87. depopulatio: прьво робства конавлоскога. М. 442.

ровине, поље у Влашкој: Мирче воевода влашки разьби цара Баıазита на Ровинахь, и погыбѣ Марько Кралıевикь. Л. 74.

ровоамь, Roboam: тожде полоучи ıакоже и Ровоамь онь. Л. 54.

ровь, fovea: Иосифа вь ровь вьврьгоше. Ст. 4. ни мали оустїа ровоу погрѣшивше. Д. 60. вьврѣщи ме хоте вь ровь погыбѣльни. М. 110. изведьша ме из глубины рова прѣисподьнıаго. М. 112. ровь изри и ископа. Л. 53.

ровьникь, fossa: селу је Ораховцу које Гргур Вуковић даде Хиландару ишла међа на ıаньчинскыи ровьникь. Г. XI. 142.

рогатикь, човјек жупана Николе Зрѣпь Рогатикь око 1369. П. б. 25.—Властелин краља босанскога Тврт-

ка Твртковића и Стјепана Остојића кнез Вѫкь Рогатнћь 1405—26. М. 257. 283. 294. 330.

рогатьць, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Рогатьцоу је међа ишла оу Ѥльшаницоу. М. 93.

рогова, село је Ошваћа цркве арханђелове у Призрену међило с Рогокомь. Г. XV. 275. а и то ће бити село.

рогоза, tapes: ѡть рогозн вьстаеть. Д. 63.

рогозина, tapes: простри рогозиноу на земли. Са. 11. на единои рогозинѣ лежаше. Д. 57. свое рогозины. Д. 210.

рогь, cornu: вьздкиже рогь спасенїа нашего. Д. 97. христїанскы растѣше рѡгь. Г. XI. 67. ками, що има тры рогоки. М. 127. рѡгь царнь начинюнь сребрѡмь позлаћень и зьмалдѡмь с покривѡмь. М. 498. рѡгь еленьни сьжегь и сьтривь посипоун зоубь. Ш. lesek. 130.

рогьль, Чабићу је ишла међа на Рогьль Сватове Полюне. М. 93. мислим да је тисго, и за то да би требало наштампати рогьль.

родимлю, воденицу оу Родимли дао је краљ Милутин Грачаници. М. 565.

родимь, cognatus: ни моемоу дѣтетеви ни моемоу оуноучетеви ни моемоу родимоу. М. 6. Младѣнь ни югокь родимь. Г. XV. 270. брать за брата, или ѡтьць за сына, родимь за родима. З. 33.

родимь, у граду Родимѣ писа краљ Милутин повељу. М. 69. cf. родимьскын.

родимьскын, τοῦ Родимь: краљ је Милутин дао юпискоупии липлюньскои рибнике все ѡдь изкода родимьскаго дори како оутече оу Ситницоу. М. 563.

родитель, parens: благовѣрьныю родителю юго. Ст. 2. аще котора родители ѡтемлет се или инѣмь коимь. М. 14. даньнаа прѣродителїи и родители кралювьства ми. М. 58. що моу ю даль господинь и родитель кралювьстка ми. М. 64. тако се називају и дједови и њихова браћа и други старији род: родитель моихь светѣхь (пише цар Стефан за Стефана Немању и св. Саву). М. 133. 136.

господниномь и родителюмь и просвѣтителюмь нашемь кѵрь Савомь (пише цар Стефан). М. 137. нашемꙋ оцꙋ Саньꙗꙋ и всѣмь нашѣмь родителемь. М. 217. по томе краљеве и цареве српске назива родитељима краљ босански Твртко. М. 201. стрица синовац тако назива: господинома ми родителема (каже краљ Владисав за оца својега Стефана Првовјенчанога и за стрица св. Саву). М. 26. херцег Стјепан за војводу Сандаља. М. 403. П. б. 104. 124. ујака нећак тако назива: господина и родителꙗ моего, деспота Стефана (пише деспот Ђурађ). М. 352. 434. 437. тако и таста зет: прѣдь тобою, моимь родителюмь. Д. 204. родителꙗ ми цара грьчьскаго, кѵрь Аньдроника (пише краљ Милутин). М. 74. 79. 80. у том смислу и цар Стефан назива родитељем деспота Иваниша. Г. XV. 301. тај је Иваниш ваља да био отац севастократора Дијана, којега исти цар назива братом. cf. Дꙗнь.

родительнь, parentalis: оугасе родителнаа топлота. Г. XI. 47.

родительскын, parentalis: тако живоущоу ми вь любьви родительскои. М. 89. родителскомь любкомь. М. 461.

родити, gignere: рождеными имь. Ст. 25. богоуматери рождьшеи. М. 15. рожденомꙋ ωдь благовѣрнихь цари. М. 35. слѣпоу рожденоу. М. 58. Ісоусь родни се. М. 77. ωдь коихь лꙋди есꙋ се родили и наслѣдили властеле. М. 217. ꙁа матерь, ка ме есть родила. М. 274. ωдь брата мꙋ се родно. М. 544. роди (Стефан Немања) сыны .г. Л 51. роди сь нею два сына. М. 57. Єлисавта роди .г. сыни. Л. 62. роени. М. 519. погрјешке: рождешии мјесто рождьши. М. 58. рожьшїа мјесто рождьшїа. М. 533. са се, provenire: ако се оу жоупи жирь роди. З. 49.

родиꙗкь, cognatus: ближика и родиꙗкь покоинога кнеꙁа. М. 495.

родонь, неки Рωдонь оукраде Гюрга Кльковикꙗ и(ꙁь) соужьства оу Цариградоу. Л. 75. други љетописац пише Радонь. Л. 75.

родось, Rhodos: прими царь Родось. Л. 83.

родь, genus: родь чловѣчьскыи. Ст. 1. противоу родоу да наказоует се. М. 14. брата его и родь ихь. М. 36. ωдь рода кралевьства ми. М. 68. иномоу комоу ωть рода моѥго. М. 75. Милоша Братославлика сь родомь. М. 97. ωдь банова рода. М. 101. Дражеславь, родомь Бонѣь. М. 176. проучисти ми вь родѣ моѥмь. М. 203. кто ωдь синовь моихь или ωдь рода господства ми. М. 207. с нихь родомь и сь нихь баштинами. Г. XV. 280. аще се ωбрѣщеть ωть нѥгова рода до третїего братоучеда. З. 33. срьбиноу бити родомь, еллїноу моудрованїемь. Л. 55. оудави Селимь вьсь родь свои до корена. Л. 82. populus: рода христиꙗньскаго. М. 77. generatio: племенѣ светаго Сумеона третїемоу родꙋ състарѣющꙋ се, а четврьтомꙋ въ воиньство вьстꙋпающꙋ. М. 49. ortus: родомь ωть Зете. Л. 55. лѣта рода Ісꙋса Хрьста 1395. П. 3. погрјешка рωди мјесто родь. М. 525.

родьникь, мислим да је погрјешка у штампању мјесто сьродьникь, које види.

родьство, partus: иже вы вьспитахь ωть родьства матерь вашихь. Са. 5. ortus: вь лѣто .афвı. родства. М. 548. genus: оу матере ѥго и оу всега родьства ѥго. Г. XV. 270.

родьштина, cognati: да бꙋдемо родьщинꙋ ωдь ωнога ꙋбѣнога послать. П. 91.

рожденниѥ, solum in quo aliquis ortus est: ωтьчьство и рожденниѥ своѥ. Ст. 8. да вь безьмльвии и метежа прѣбоудеть рожденниѥ ѥго. Ст. 19. ortus: подь лѣти господа Хрѣста рожденниꙗ .чтѕ. и дрꙋго. М. 222. ωтьцоу прѣшьдьшоу вь рожденниѥ. Л. 58. cf. рођениѥ.

рождьство, ortus: сего светаго рождьство и житиѥ. Ст. 2. ωдь рождства хрьстова. М. 2. ликьствоуѥта ω рождьствѣ твоѥмь. М. 67. рождьство ωть дѣвы. М. 86. рождьства христова тисꙋща и .т. и .о. и .г. лѣта. М. 183. рождаства. М. 469. 510. вь лѣтехь по рождьствѣ христовѣ .чтои. лѣто. М. 189. рожьства. М. 217. 221. 273. 296. ва лиета рожаства христова (то и то). М. 105. 220. 232. 235.

рожтва. М. 329. 387. рошства. М. 252. 391. рощка. М. 229. 250. 283. роштва. М. 506. II. б. 91. рощтва. М. 304. рощдва. М. 185. festum nativitatis Mariae et Christi: вьсакоу годиноу на рождьство прѣчисте. М. 532. рождьствоу христовоу всаки меропьхь да довози по возоу дрѣвь. М. 565. рокь на рождьство христово. З. 50. погрјешка штампарска рождества. П. 1.

рожетнѣь, дубровчанин Миль Рожетникь око 1406. П. 79.

розиновићь, властелин дубровачки Михоило Розиновикь у вељем вијећу 1253. М. 40.

рокь, dies praestituta, tempus definitum: да имь есть рокь за три мѣсеце, да си изидоуть сь всѣмь своимь добитькомь. М. 50. рока да не бѫде дѫбровчанинѫ. М. 101. да да рокь дѫбровчаномь .ѕ. мисеца. М. 102. акѡ не платеть на рѡкь, да даде двоинѫ. М. 104. да имь се постави рокь за .г. мѣсець. М. 147. 162. да мѫ да рокь правь и подѡбнь, како до рѡка може поћи. М. 211. томѫи станькѫ бѫди рокь шесть мѣсець ѡдь данась наприда. ако ли речени сѫдье не дошли на ѡвомьзи рокѫ за кою годи потрѣбѫ, да имаю доити наибрьже що могѫ. М. 256. прїидеть на рокь прѣдь соудїе. З. 36. да моу есть рокь на вечери. З. 36. да моу поставить рокь. З. 36. да плати вьсе на рокь. З. 41. рокь томоу житоу, да се оусипа, на митровь дьнь. З. 50. дроуги рокь на рождьство христоко. З. 50. ако не да на те рокове. З. 50. томѫ рока ѡдьмакосмо до гюргюва дне. П. 6. да ви плакю на роке. П. 99. да ти се ѡдь ѡни дьнь иочне рокь броити. П. 106. реченѣемь дѫкатомь есть рокь ѫзимати ихь мѣсеца феркара .г. М. 429. прько некь се рокь свршши. М. 520.

романиискыи, Romaniae: рѡманискемь кадиамь. М. 534. земламь романискимь. М. 545. cf. романьскыи.

романиꙗ, Romania: ѫ Грьцѣхь на Рѡманию. М. 135. по срьблюхь и по Романїи. М. 140. по Натолю, по Романю. М. 410. по Романеи. М. 524. по Романию. М. 527.

романь, име мушко: калуђер у Светој Гори Романь, сиеь севастократора Бранька, брат Вука Бранко-

вића 1365. М. 172. — Калуђер у Јерусалиму Романь око 1386. П. б. 28.

романь доль, ниже планине Сињавице Романь Доль. Г. XV. 301.

романьскын, Romaniae: ꙁемлами романскнемь. М. 548. 549. 550. 552.

ромеиьуа, situlus: една ромеиуа голема, дрвга мала, нотежв петь литарь и .н. аꙁага. М. 407. две ромеиьуе фелане, потежв десеть литрь и внув. М. 408. П. б. 98. две ромеиуе фрвшке, потежв десеть литрь и внув. М. 408. уетири ромеиуе носате с поклопци, потежв десеть литрь, .ѕ. внаvь, .д. аꙁаге, три ромеиуе беꙁь поклопаца. М. 408. ромеиуа носата бела с поклопцемь и дрвга мала поꙁлакена, тегле .кі. литрь, .є. внаvь. П. б. 102. ромеиуа срьбрьна поꙁлакена. М. 415. П. б. 121.

ромиль, игуман манастиру Дохијару у Светој Гори Ромиль 1347—8. М. 127. 132.

ропа, име мушко: Ранковић, иначе Угарчић, бјеше зет жвпана Ропе око 1370. М. 181.

роса, ros: напои е росою благодѣти твоее. Д. 69. да не сьнидеть на вась дьждь ниже рωса. Г. XI. 168.

росафь, Стефан је Немања освојио Росафь градь, рекомын Скьдьрь. Ст. 8.

рота, jusjurandum: да ихь питаю до нихь роте, тко би кою племеншћиие. М. 248. двадесеть и .д. ротв на моћехь поставити. М. 248. obitamo se nasom virom i rotom. М. 279. роте раꙁбиль. М. 291. да св все клетви и роте и проклецтва пала сврхв нась. М. 291. 303. ротие. М. 323. 325. роте. М. 367. 431. chleh se rotom i dusom mogiom. М. 385. ꙁаклесмо се всѣми ротами ꙁгора реуенѣми. М. 402. поꙁнахь по велицѣхь ротахь. М. 444. погрьдиль велике роте. М. 444. иꙁлѣꙁао иꙁ рота више реуенихь. М. 447. ωбара все роте и клетви пала се. М. 459. прѣмисмо мв нашомь вѣромь и ротомь, да га кемо дрьжати. П. 50.

ротити, jurejurando adigere: ротише нась, а сада кнеꙁа Пкьниша не ротише ꙁа младоωсть. М. 376. свакога

по на се ротише и ꙁаклеше. П. б. 120. — се, jurare: ки се ꙋ семь не роти. М. 32. прѣсеже и роти се, да ихь ꙁблꙋда. М. 234. ротихь се на светомь ѥваньгелию, ѩко семꙋ бити непоколѣбимꙋ до вѣка. М. 243. ротисмо се и присегосмо. М. 256. ротисмо се ꙁа нась и ꙁа все наше последнѥ. М. 259. на все више писано ротисмо се. М. 261. 276. 293. ротиҍь се. М. 273. ротисмо се и ꙁаклесмо. М. 287. 290. 303. ротисмо се на часномь крѣжи господии и вь .д. евангелиста. М. 295. ротихь се. М. 307. ротихь се и ꙁаклехь. М. 318. ротисмо се вь господа. М. 320. ꙁаклеше се и ротише се. М. 325. ротисмо се господинꙋ воѥводи. М. 352. ротих се. М. 488. без се на једном мјесту у истом значењу, али ће бити погрјешка: на все више писанно ротисмо. М. 331.

ро т ь, гледај рота: вьсако .е. годище да поновимо сиꙁи роть. М. 31.

р о т ь н и к ь, juratus: ꙋ кога леже леништроми иꙁписани о нихь ротниковь. М. 248. всемꙋ ѡвѡмꙋи ротьници и свидоци. М. 428. 487.

р о ш т в о, гледај рождьство.

р о ш ь, планина коју је цар Стефан писао катуну Драгољевцима даровавши га цркви арханђеловој у Призрену: Сопоть, Мавръ и Рошь. Г. XV. 300.

р о ђ а, име мушко: између људи у катуну Добрушинцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Рогѩ. Г. XV. 292.

р о ђ е н и ѥ, гледај рожденнѥ: .ді. годища ѡдь свога рогениѩ. М. 394.

р оꙋ б а, vestimentum: ничесоже не имоꙋште татии крадома, раꙁвѣ поꙋждныихь власѣныхь роꙋбь. Д. 24. калные власѣние роꙋбы. Д. 116. номинативу нема потврде.

р оꙋ б и н и ћ ь, dem. rubinus: са пртенкѡмь рꙋбиниѣемь. М. 498. едань диаман(т)ь и едань рꙋбиникь. М. 498.

р оꙋ б и н о в ь, црква је спасова у Призрену имала њиву на врбничком пољу коњ Хране Роꙋбинова. Г. XV. 271.

р оꙋ б и т и, caedere: начеше рꙋбити, плѣновати и жеки. П. 149.

роубьчевнћь, за цара Стефана бјеше неки Гюра Роубчевникь: цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену њиву на врбичком пољу оть гюрние ниве Роубчевника до Браниловника. Г. XV. 272.

роубьчь потокь, краљ је Милутин дао Хиландару Роубьчь Потокь, који као да је био село. М. 58. помиње се с Дрьстьникомь, те ће и бити близу њега.

роугати се, illudere: роугати се имь. Д. 102.

роугнжие, селима је цркве богородичине у Архиљевици ишла међа до меге Роугнжиа. М. 144. држим да је погрјешка у преписивању.

роугина, гледај Роуђина.

роугиньци, гледај Роуђиньци.

роугь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Роугь. М. 12. може бити да би требало читати Руђ, cf. Роуђа.

роуда, metallum: манастир је Трескавац имао у Порѣчи селище Птнче с роудомь и с планиномь. Г. XV. 372. или ие сребро или рѹдѣ или кола. П. 119. що ие у Планоп на колѣхь, рѹде, коню и вьсе ине работе, да се вьсе даа. П. 119. узели му бащине, кола, рупе и рѹде. П. 128. щоно су рупе, рѹде, кола. П. 128. казнь роуды есть, еже осоужденноу быти комоу варь чинити или жоупѣль копати или каковоу любо роудоу. Ш. lesek. 74.

роудари, село у Топлици: више Роударь је било село Тоудорьче. Г. XV. 302. има и сада. Hahn, reise 135.

роудина, pratum (ваља да је то): селу је Коретину ишла међа прѣзь локвоу на роудиноу. М. 565. Чабићу је ишла међа оть винограда оуз роудинѣ. М. 93. Боусиноу је била међа доупьна роудина. Г. XV. 274. селу је Мьшоутиштемь ишла међа оу лѣшевоу роудиноу. Г. XV. 278. селу је Рабьчи ишла међа на рудине. Г. XV. 280. селу је Радеши ишла међа како поуть греде по роудинѣ оу локвицоу. Г. XV. 281. Кострцу је ишла међа на голоу роудиноу. Г. XV. 295. Будрезима је ишла међа на плешу роудину. М. 195.

роуднница, међа је Словињу ишла на Ꙗблановыкь и подь Роуднницꙋ вь ѡбрьшь Смолоуше. М. 123.

роуднице, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима. М. 439.

роудьло, име мушко: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену ковача Роудла. Г. XV. 302. номинативу нема потврде.

роудьловь, *тоӯ* Роудьло: кь колоу роудьловоу. Г. XV. 302.

роудьникь, мјесто које се помиње за краља Уроша: како имь ѥ (дубровчанима) ꙁаконь ꙋ Брьсковѣ, тако да имь ѥ и ꙋ Рꙋдницѣ. М. 52. је ли то садашњи Рудник у Србији, није поуздано, али на овијем мјестима јест: конча се деспотица Ерина оу Роудникоу. Л. 79. ꙋ Рꙋдникꙋ. П. 37. Рꙋдникь на новцу деспота Ђурђа). Г. XIII. 243.

роудьници, земљама у Сухогрлу које је Стефан Душан дао Хиландару ишла је међа до поута, кои греде ѿть Роудникь оу Братонино. М. 123.

роудьничькыи, *тоӯ* Роудьникь: неки дубровчанин држаше трьгь рꙋднички под закуп у цара српскога. П. б. 19. царинꙋ рꙋдничкꙋ držа под закуп у царице Милице један дубровчанин. П. б. 44. 79. рꙋдничка епархиꙗ 1632. В. дан. I. 24.

роужа, име женско: некој је властеоци Рꙋже оставила на смрти Јелена Сандаљевица нешто новаца. М. 416. П. б. 122.

роужирь, } Rogerius, гледај Дивчићь. један пут се
роужиѥрь, } помиње без презимена: Рꙋжирꙋ. М. 504.

роужићь, између људи које је Јурај синовац војводе Хрвоја повратио браћи Јурјевићима бјеше Хлапаць Рꙋжићь. М. 378.

роунбьне, село које је краљ босански Остоја дао војводи Хрвоју у жупи хљеванској: Рꙋнбне. М. 249. номинативу нема потврде.

роунꙁворь, село севастократора Дијана, које је

цар Стефан на молбу Дијанову с многим другим селима његовијем даровао цркви богородичиној у Архиљевици. М. 143. може бити исто које је на другом мјесту записано само Изворь. М. 191.

роуиньскыи, мјесто чега долази само чисто српски роуıаньскыи, манастира Рујна у Србији: вь ѡбитєли рꙋıаїнцѣи при храмꙋ ск. Гєѡргїа. В. прим. 21.

роуишта, селу је Рабьчи ишла међа на врьхь Роуищь. Г. XV. 281. и селу је Боучиню ишла међа на Роуища. Г. XV. 281.

роука, manus: ѡковашє ємоу роуцѣ. Ст. 4. подьписахь роукою кралєвьстка ми. М. 20. се писа Дражеславь днѣкь своиѡмь рꙋкомь. М. 176. да ю прѣдань на великѡмь сꙋдищꙋ ꙋ дьıаколе рꙋке. М. 230. дань есть (листь) ѡдь рꙋке Стипана Добриновића. М. 235. клєхь се поставивьше рꙋци на светомь еваньђели и на чьсномь крьсти. М. 236. сие се кныге написаше ѡть роукы Хвала крьстиѣнина. М. 253. теи дꙋкате примисмѡ по рꙋкꙋ нашихь властель. М. 349. листь ѡдь рꙋке витеза Прибисава писань. М. 358. бѣхомо положили (новце) по рꙋке нашега поклисара. М. 399. кто прода христїанина вь иновѣрноу вѣроу, да моу се роука ѡтсѣче и єзыкь ѡтрѣже. З. 31. аще кои властелинь вьзьметь владикоу по силѣ, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть и нось ѡтрѣжеть. З. 33. аще боудеть пришьль нахвалицѡмь (и сьтвориль оубїиство), да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть. З. 36. аще себрь властелина оубїеть, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть, и да плати ·т. перперь. З. 37. кто се ѡбрѣте ѡскоубь брадоу властелиноу или доброу чловѣкоу, да моу се роука ѡтсѣчеть. З. 37. аще кто потече, и поможеть на порьвицоу, да се кажоуть, роуцѣ да ниь се ѡтсѣкоуть. З. 40. ако се ѡбрѣте, те соу (пристави) инако прѣтворили соудь, да ниь се роуце ѡтсѣкоу и єзыкь оурѣже. З. 47. такокомоу пїаници да моу се ѡко оузьме (изьме) и роука да моу се ѡтсѣче. З. 47. царскꙋ почтенꙋ ми рꙋкꙋ целивавши. М. 552. роукоу помошти и милости трѣбоуюште. Д. 66. посиѡиѡмь рꙋкомь воиѡаномь. М. 448.

кто боудоу подь роукокь кралекьстка ми. М. 20. сь всѣми властели подь рукою царьстка ми. М. 156. да ти морешь у Дубровьникь купокати и твои лудие ксаки трьгь, ере буде на кашу руку прощень купокати. М. 43. мои кумѣрькь нѣ сталь у-мои руцѣ, лише у каше ωпькинѣ. М. 49. узесмо у руке у свою поль жупе. М. 284. градь Соколь, ки ѥсть у руку и у дрьжави граду Дубровнику. М. 306. градь, кои є дошаω у руке реченога господина. М. 326. да ωви динари не имаю на мане доити ни се из нихь руку изети. М. 422. рече ми постакити ωпеть у мое руке кластели и ине слуге и градове и приходке. М. 461. да ѥ било нѣщо иманиꙗ ратковa у кашѣхь руку. П. 49. како ѥсу ωни ωтоци у нашѣхь рукахь. П. 59. ви Радославу давьше руку, тере га кезасте. М. 7. давше свою руку и свою кѣру. М. 21. како к-и-мь руку даль, и сь вами да би сѣдѣли не бокке се. М. 54. tutela: ако кошнанинь буде дужань, а покегне изь Босне з дугомь, да му ниѥ кнере ни руке ωдь господина бана. М. 102. vadimonium, quodque pro eo permisso praestabatur judici: їже позивают се прѣдь светителѥ, ѥре по роукоу светителемь ѥмоут се, то такоке роуке и печати светителие да оузимають. М. 15. послоухь цръкъви .д. динари, а роука .г. динарь; и где годѣ се при цркъвни улокѣкь на кралекѣ соудѣ, да ѥ глоба црьковна и послоухь и роука. М. 565. послоухь, роука, печать .д. динари. М. 99. ксака глоба, що се учини у црквнихь люден, доушеоубїнство и распоусть и дѣвичь разбои и роука и послоухь и прѣстои, все да ѥ црькvно. Г. XIII. 376. роуке на соудоу да не има. З. 44. cf. роучьникь. genus: мегю господомь и ксаке руке люди. П. 145. ксакоѥ руке и врьсте люди. П. 170. modus: кке имь кю платити, ну ми сьда не би на руку. П. б. 61.

роуководити, ducere: благослови ме, и роуководе настави послѣдокати стопамь твоимь. Ст. 27.

роуководьствовати, ducere: къ вышнѥму тръжьству роуководствуи нась. Г. XI. 118.

роукодѣлисати, manibus facere: роукоделисахь сїе.

М. 538. роукодѣлисахь сїа слова ѡть желеꙁа. В. прим. 17. сїю книгꙋ рꙋкодѣлися. В. дан. 1. 20.

роукомыꙗ, aquaemanalis: ѥдна рꙋкомїꙗ, потеже 15 литрь, 4 ꙋнче. М. 408. П. б. 97.

роукомыѥ, селу је Вучјем Долу на Дунаву ишла међа на селище на Роукомїе. М. 199.

роукописанниѥ, chirographum: до роукописаниꙗ нхь. Ст. 1. роукописаниꙗ нашего грѣха. Ст. 16.

роукоположениѥ, *χειροτονία*: своим роукоположенїемь поставлꙗеть епискоꙑ. Л. 59. 69.

роукотворень, manibus factus: вь своемь роукотвореннномь монастыри. Д. 173. 202. въ роукотвореннѣмь его стльпꙋ. М. 49.

роукооубиистькьнь, impius: роукоꙋбїистькными прѣстн. Гильф. бос. 275.

роумьскын, romanus (uti videtur): ꙁемлꙗмь приморьскимь и рꙋмьскимь и караманьскимь и натольскимь и романискимь. М. 545. 548. 549. рꙋмскиемь. М. 552.

роумѣнь, ruber: поугвы роумени вь лици ꙗвлꙗхоу се. Д. 137. пльтїю роумена. Ш. lesek. 129.

роуно, vellus: снидеть ꙗко дьждь на роуно. Ст. 1. да даю ѡть петь десеть ѡвцоу сь ꙗгнѥтемь а дроугоу ꙗловоу и с роуны. Г. XV. 310.

роуньꙁеревь, *τοῦ* Роуньꙁерь: између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и њива (р)оуньꙁерева. Г. XI. 130. споменик је оштећен на том мјесту те нема у почетку слова р. cf. роуньꙁерица.

роуньꙁерица, између осталих земаља што је имао манастир Трескавац бјеше и нива роунꙁерица. Г. XIII. 371. cf. Роуньꙁерь, роуньꙁеревь.

роуньꙁерь, име мушко: манастир је Трескавац имао воденицу приложену (Р)оуньꙁеремь. Г. XI. 133. споменик је оштећен на том мјесту те нема у почетку слова р, а да доиста тога слова нема потврђује ријеч роуньꙁерица, коју види. cf. роуньꙁеревь.

роупа, puteus, житна: да пѡврьхоу и оу роупоу оуси-

плю. М. 565. рударска: ѹзели мѹ баштине, кола, рѹпе и рѹде. П. 128. што но сѹ рѹпе, рѹде, кола, кѹкю. П. 128. имаю дѣлове на рѹпахь. П. 130. може бити да су само таке рупе и то рударске и на овијем мјестима: Лабићеву је ишла међа на Роупе. М. 61. међа је Юныуништемь ишла прѣко дола оу урьни грабь оу роупѣ, и прѣзь дѣль оу великоу роупоу а оу нюи дрѣнь. Г. XV. 292. планини је Хоругвици ишла међа на мухлове роупе. Г. XV. 296. и планини је Ограђенику ишла међа дѣломь на роупе. Г. XV. 300.

роупарићь, неки Рупарићи, дјеца Рѹпара Юрю, имаху земље у жупи хљеванској око 1400: пето ѹже Рѹпарића. М. 249.

роупарь, презиме једном хлијевњанину: Рѹпара Юрю дитци. М. 249.

роупелюко, између пет села у Моравицама која деспот Стефан писа Милешеви једно бијеше Рѹпелюко. М. 334. има и сада у Србији у окр. ужичком.

роупьунићь, хумљанин кнез Вѹкь Рѹпунићь 1434. М. 379. може бити да би требало Роубьунићь. cf. Роубьуевнћь.

роусагь, regnum, за државу босанску: са велможами властею кралевьства ми рѹсага босанскога. М. 230. с велможами рѹсага босаньскога. М. 254. 256. 260. 272. 307. господа рѹсага босанскога. М. 276. вь рѹсазн и дрьжави босанскои. М. 288. 300. 336. властеле рѹсага. М. 318. велики воевода рѹсага босанскога. М. 381. и господа се краљевства босанскога у скупу називају роусагь: рѹсагомь кралевьства босаньскога потврьени. М. 273. любавь поставили и записали са кралевьствомь и рѹсагомь босанцемь. М. 276. кралевствомь и всимь рѹсагомь босанцимь потврђено. М. 288. 300. 336. ѡдь кралю босанскога и ѡдь рѹсага босанскога. М. 285. 298. рѹсагь босански постави мирь сь Дѹбровникомь. П. 66. и велика господа у краљевству босанском називају своју државу роусагь, тако војвода Сандаљ: поидѹ ѹ свои рѹсагь и господтво. М. 259. херцег Стјепан и његови

синови: прнѣмше дрьжавꙋ и рꙋсагь. М. 381. прѣко рꙋсага и по рꙋсагꙋ господтка ми. М. 467. ꙋ нашемь рꙋсагꙋ. М. 493. војвода Радосав Павловић и синови му: рꙋсага нашега. М. 399. рꙋсагомь нашимь и баштинами. М. 400. по нашемь рꙋсагꙋ. М. 405. прнѥмше дрьжавꙋ и рꙋсаагь. М. 412. ꙋ своемь рꙋсагꙋ. М. 423. и дубровачку државу називају русагом страна господа: ꙋ нихь рꙋсагꙋ. М. 411. 467.

роусажькыи, regni, cf. роусагь: народь рꙋсажьки. П. 123. рꙋсашка господа. М. 312. рꙋсажка. М. 314. господинь рꙋсашки. М. 381, 412. кои годѣ рꙋсашки господарь. М. 400. господа рꙋсашка. М. 469. господари рꙋсашци. М. 470.

роусалие, селу је Дечанима ишла међа ѡдь Роусалии оу локвоу. М. 92.

роусиновићь, дубровчанин Власи Рꙋсиновикь у великом вијећу 1253. М. 40. — Између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Влада Роусиновикь. Г. XV. 290.

роусинь, Russus: роусинь родѡмь бјеше калуђер који поможе св. Сави побјећи од родитеља у Свету Гору. Д. 6. инихоу нѣкоемоу роусиноу кодѣщоу его. Л. 59. пѣвше прьво грьци, по томь иверїе, таже роуси, по роусѣхь бльгаре. Са. 12. Г. VI. 339.

роусинь, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Роусинь. Г. XV. 294. — Гледај Колѥславићь, Вѣльчићь, Петровићь.

роусовлась, rufus: роусовласыи. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

роусота, неки Калоѥнь Роусота коньча се 1437. Л. 77. cf. Калоѥнь.

роусько, име мушко: логофет дубровачки Рꙋско, син љекара Христофора 1392—1430. П. 6. 34. 36. 40. 60. 65. 74. 78. 83. 84. 89. 90. 91. М. 238. 251. 260. 262. 272. 273. 276. 288. 296. 300. 309. 311. 316. 321. 322. 331. 348. 358. 359. 362. П. 51. 88. 101. — Гледај Котроулѥвићь, Николићь.

роусьскын, russicus: въ роускы монастырь у Светој Гори. Д. 13. градь роуски. Л. 85. cf. роушьскын.

роусьци, манастира Трескавца селище Могылѣни бјеше близь Роусець. Г. XIII. 374.

роутови, селу је Тмави цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Грьбоуча оу Роутове. Г. XV. 283. номинативу нема потврде.

роухирь, неки Рухирь XIV вијека у сусједству с Дубровником. П. б. 15. лако може бити погрјешка штампарска мјесто Роужирь, које види.

роухота, име мушко: човјек кнеза Чрьномира: Рухоту 1253. М. 42.

роухотиньци, село које је деспот Стефан дао Хиландару: Роухотиньци. М. 570.

роухьчакь, варош Рушчук у Влашкој: идоше шанкомь до Роухчакь. Л. 86

роучица, ansa: юдань куталь сь ручицомь. П. б. 50. 51. двадесте чаша с ручицами. М. 372.

роучька, urceus: многымь благомь хранилище, паче манные ѡноє роучкы. Г. XI. 93.

роучьникь, praes: сему ручници (ти и ти у повељама краљева босанских). М. 202. 249. тому свѣдоци и ручници. М. 225. 226. П. б. 34. ручнѣци. М. 232.

роушити, turbare: мирь да се не роуши. М. 34. 43. 45.

роушьскын, } russicus: вь роушьскын монастырь у
роушьскын, } Светој Гори. Д. 12. роушкын игоумень. М. 127. 132. Л. 59. cf. роусьскын.

роущньскын, гледај роуньскын.

роуюка полюна, селу је Ошвањи ишла међа оу Роуювоу Полюноу. Г. XV. 275.

роуюнь, међа је катуну Пинушинцима ишла на Роуюнь. Г. XV. 297. то је без сумње планина близу Куманова: Rujan. Hahn, reise 49. 52. 91. 153. селу је Хоморанима манастира Трескавца ишла међа на врьхь Роуюноу, ѡбьюмлюще вьсь Роуюнь. Г. XI. 134

роуѧ, име мушко: човјек цара Стефана: сию кни-

гв пренесе Роуга. П. б. 18. међу људма које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Роуга. Г. XV. 291.

роуднна, име женско: жена господина Мркше госпога Рвгнна. П. б. 62. 73.

роудньцн, село севастократора Дијана које је цар Стефан на молбу Дијанову даровао цркви богородичиној у Архиљевици: Роугньцн. М. 144. 191.

рьвати, vellere: юко львы ноктн изь срѣды оутробоу рьвоуште. Д. 27.

рьвеникь, fossa: селу је Суботици ишла међа на рьвеникь. М. 199.

рьвеница, fossa: селима у Битви која је цар Лазар писао Раваници бјеше међа нерадова рьвеница. С. Л. 1847. IV. 54. — Село на Дунаву које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 52. — на Рьвеницв је ишла међа селима у Звижду која је исти цар дао истому манастиру. С. Л. 1847. IV. 53.

рьвение, aemulatio: стрѣлоу рьвенїа вь срьдьцн носе. Д. 24. дивити се таковомоу рьвенїю его. Д. 26. ѡ снхь паче рьвенїе нмѣаше. Д. 198.

рьвьновати, aemulari: роднтелю своюмоу рьвновавь. Ст. 30.

рьжана, селу је Великој била међа планина Рьжана. М. 95. планинама је плавским ишла међа оу Рьжаноу, ѡдь Рьжане поутемь оу кроушевьскын дѣль. М. 96. Љубижњи је ишла међа на Рьжаноу. Г. XV. 273. Кориши је ишла међа ѡть светога Петра на Рьжанои. Г. XV. 274.

рьжаница, село је Велика међило сь Рьжаницомь како се камн вали оу Великоу н Рьжаницоу. М. 95.

рьзнниће, краљ је Стефан Дечански приложио Дечанима село Рьзинике. М. 97.

рьптати, murmure: своее трапезы недостоннаго оудостоиве, юко многые ради нже кь нюмоу любве рьптатн начелнымь стефановѣмь. Д. 104.

рьть, apex: потокомь и рьтомь на стоуденаць. М. 73.

оу рѣть грава. М. 87. прѣзь потокь оузь рѣть. М. 95. по ртоу Прѣвыне. М. 96. оу рѣть оу Торьць. М. 96. оу рѣть Голоуша. Г. XV. 295. дѣломь у брезови рѣть. С. Л. 1847. IV. 54.— Рѣть стоньскыи, који се чешће пише само Рѣть, итал. Ponta, као да је био само југоисточни узани крај полуострва које се звало Крькрь а сада на картама Sabbioncello и од којега је други крај Пељешац: Рать стонски даде дубровчанима краљ српски 1333. М. 104. вась Рать и Стонь. М. 106. отоке, кои су около Рата, и са свнемь що се находи внутра Рата. М. 106. кои би пакостили Рѣту. М. 106. у Рать. М. 106. люди, коихь засташе у Стону и у Рѣту. М. 108. да погю у Стонь и у Рѣть. М. 108. попь срьбьски да поює у црькквахь, коє су у Стону и у Рѣту. М. 108. да не воюю члоunião изь Стона изь Рѣта на земьлю кралевьства ми. М. 109. писати капетану у Рать. П. 96. козите изь Славна у Рать добитке. П. 126. да могу в Рати стонсцѣмь своє бѣжаниє схранити. П. 126. да морете прибѣжи у Стонь и у Рать. П. 132. голиє придоше подь Рать. П. 148. пристанища по єдной и по другой страни Рѣта. П. 149. погрјешка: стоньски Редь. М. 108.

рѣтьць, мјесто на мору близу Бара: у Рѣтьць. М. 193. на карти Карачајевој Rotaz; у латинским споменицима Rotezo. Г. XII. 259. 260. 273. 285. 290. 291. 293. XIII 232. cf. рѣтьчьскыи.

рѣтьчькь, гледај Рѣтьць: храмоу, єже єсть оу Рѣтьчька. М. 68. cf. рѣтьчьскыи.

рѣтьчьскыи, τοῦ Рѣтьць: светои богородици рѣтьчьской (т. ј. манастиру на Рѣтьци). М. 68. домоу светыє богородице ретьчьскыє. М. 68. cf. Рѣтьчькь.

рьћанинь, човјек из Рѣта: за суде и за лѣсь пишете да рьћане носе одь кашега. П. 96

рыба, piscis: рыбамь вь сьнѣдь бывааше. Д. 106. узеше Стѣпку .і. перьперь у рибахь и у динарѣхь, а Радоти .к. перьперь такоґє у рибахь и у динарѣхь. П. 20. оть солы или оть рыбе. М. 533.

рыбари, мјесто код Комарана, с којима је или

међило или им било заселак: сь Рибары. М. 94. cf. рыбарьскыи.

рыбарь, piscator: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену рыбаре оу Плавѣ. Г. XV. 303. рибарию оу Прѣспѣ, које је имао манастир Трескавац. Г. XI. 136.

рыбарьскыи, τῶν Рыбари: подь рыбарьске сѣнокосе. М. 95.

рыбии, piscis: половина ловища рыбиєга. Г. XV. 286.

рыбчи, мјесто које је краљ Стефан Првовјенчани писао Жичи: Рибчи сь Урьновь Рѣкомь. М. 11.

рыбчићь, дубровчанин Матко Рибчикь 1424. П. б. 81.

рыбнићи, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима. М. 439.

рыболовь, piscina: вси риболови. М. 563.

рыбьникь, piscina: да кралекьство ми црькви єпискоупии хиплюньскои рибиике все ѡдь изкода роднмьскаго дори како оутеує оу Ситницоу, . . . и що се находе водѣнице по томь изводоу на Плоуни ѡдь горнєга рибника до Ситнице. М. 563. водѣница, коя єсть ниже рибника долнєга. М. 563. село Тмаву с рибникомь даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 282. с водами, рикамн, рибници. М. 494. — Ријека у Хвосну: Лабићеву је ишла међа како оутиує Рибникь в Дрин и ѡдь Рибника оус потокь. М. 61. — Град близу Призрена: селу је Љесковцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть града ѡть Рибника оус потокь оус Ковачевьць. Г. XV. 282. на Рибници малиь. Г. XV. 276. на Рибникв, . . подь Призрѣномь на Рибницѣ, . . подь Призрѣнѡмь на Рибникв писа повеље цар Урош. М. 158. 163. 165. — Село Рибникь које је цар Лазар писао Раваници. М. 196. — Селу је Ораховцу које Гргур Вуковић даде Хиландару ишла је међа оть Рыбника изь реке мимо лоукоу станкоку. Г. XI. 141.

рыбьница, мјесто близу садашње Подгорице гдје сада има ријека Рибница: Стефан се Немања родио на мѣстѣ рекомѣмь Рыбница. Ст. 2. вь Zетѣ на Рыбници. Са. 13. — Друго село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Рибьница. М. 11. — Још једно село које је царица Милица приложила Дечанима: село Рибницоу. М. 265.

рыбьничьскыи, *τοῦ* Рибьникь: селу је Сењанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу рибничкоу рѣкоу и ѡть рибничке рѣке поутець. Г. XV. 276.

рыданиѥ, lamentatio: да прѣстаноуть ѡть рыданїа. Са. 4. рыданїе кь рыданїю прилагаеть. Д. 8.

рыдати, lamentari: вьсѣмь мнѡго рыдающимь. Са. 1.

рыкавьць, мјесто које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Рикавьцоу мегю. М. 95.

рыкати, rugire: ꙗко львь рыкае. Д. 107. рикають. Г. XI. 168.

рыкноути, rugire: ꙗко ѕвѣрь рикнѹвь. Г. XI. 73.

рылѥвьць, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима. М. 439.

рысь, pardalis: оугрниоу гнѣкомь ꙗко рысоу высештоу се. Д. 153.

рѣдькь, rarus, адвербијално: хлѣба мало и рѣтко приемахоу. Д. 24.

рѣzати, secare: ѹ свитахь рѣzаннехь и нерѣzаннехь. П. б. 125. да се даа комѹ ѥ дльжань, а ѡни да мѹ рѣжѹ книге ѡдь ѡноликои колико ихь плате. П. 121. да рѣжѹ книге. П. 121.

рѣка, fluvius: прѣко реке. М. 8. рекомь Стоуденицомь. М. 8. да имь се не везьметь кѹмерекь ни на рѣкахь ни на поутехь. М. 37. ѡдь рѣке дриньске. М. 38. на реци Бистрици. М. 72. с водами, риками. М. 494. на рѣцѣ доунавсцѣи. Л. 57. преко реке Доунава. Л. 83. што се помиње Годынѥ сь рѣковь (М. 26.) мислим да се мисли само ријека која тече крај Годиња; и што

је Гуглави и Крушевицама ишла међа оу рѣкоу и сь рѣковь право оу Вирь оу Весь (М. 26.) опет мислим да је само ријека која онуда тече; само у том смислу мислим да је и овдје: с црькомь, кою єсть в Велбвждв рекомаа Госпогиново Полє, с рѣкомь, с мегꙗми и ѡдьтеси тези црькве. М. 191. — Залив морски близу Дубровника код Затона и крај по њему, итал. Ombla (Schem. rhac. 22): ви ни сте рекли да се станемо на-нои странѣ Рѣке, не кемо ити кь вамь на онв странв, да, ако кемо правомв станкв, да се станемо в Затонѣ. М. 7. оу Рѣцѣ и оу Жрьновьници прѣдь Доубровьникомь. М. 10. дань, что даєте за Рѣкоу и за затоньске виноградє. М. 19. врьхь Рѣкоу. М. 38. — Мјесто у Црној Гори између Цетиња и Жабљака: оу Рѣцє. М. 534. ѡть Црьнїє Гори ѡть Реке бјеше калуђер Пахомије, који је штампао у Млецима црквене књиге 1519. В. прим. 13. — pl. Рѣкє, земља коју је Стефан Немања освојио од грчке земље: Рѣкє. М. 4. Са. 1. Рѣкы. Ст. 2.

рѣкє, гледај код рѣка.

рѣти, рєкоу, гледај решти: могв рѣти. П. 57. 84. 111. 136. М. 497. риєти. М. 509. 510.

рѣтивлꙗ, гледај Ретивлꙗ.

рѣчани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Рѣчани. Г. XV. 277. тијем је Рѣчамь ишла међа ѡть Доухьлꙗ како излази поуть ѡть Заильжани и пристаѥ на вели поуть кои греде ѡть Рѣчани, . . . и оу рѣкоу оу Драганоу . . . и до мегє вранитьскє. Г. XV. 278. било је још једно село Рѣчани, које је исти цар дао истој цркви. Г. XV. 280.

рѣчаньскыи, *τῶν* Рѣчани: међа је селу Срѣдьскои цркве арханђелове у Призрену ишла до мегє рѣчаньскє. Г. XV. 280.

рѣчиште, манастир је Трескавац имао земље до рѣчища єкрєнскєго. Г. XI. 131. до рѣчища. Г. XIII. 371.

рѣчь, verbum: не кв порєки моє рѣчи. М. 50. парьци, кои исходє на соудь царєвь, да кою рѣчь изьговоре прь-

коу, и те рєчи да соу вѣроване, и тымь рѣчьма да се соуди, а послѣдинимь ницю. З. 47. ωвоζи писанинє писа логофеть по рѣчи господина Алекьζендра. М. 179. сврьшве дѣломь, що єсть рѣчию рекьль. М. 212. ωвь листь ωдь рѣчи на рѣчь прѣниса. М. 361. ωдь рнечи на рнечь. М. 374. по нихь єсмо вашои приѧζни нѣколико рѣчи нарвчили, ако вамь бвдє вгодноω чвти имь и вѣровати, наше св рѣчи. М. 483. по Радосавв примисмо листь, и такогє говори намь на рѣчь Радосавь. П. 18. ωнь наамь не хотѣ ωдьписати ницюрь, нв на рѣчь ωдьпорвчи намь. П. 167. ни ζа чиюре колв ни ζа коюре ричь сеган скита волив али неволив. М. 274. ни ζа силв ни ζа рѣчь ни ζа ζаповѣдь. М. 361. ζапокидисмо нимь нашомь рѣчию. М. 470. ωбѣтовах се и рекωхь вѣрωмь и рѣчью моωмь госпоцкωмь. М. 461. да ми свою рьнеч. М. 415. дасмо вѣрв и рѣчь нашв. М. 485. єре нимь смо на тои дали рѣчь и вирв нашв госпоцкв. М. 489. вписа ζ добромь свѣстью свою напоконв рѣчь в тестаменьтв. М. 425. чиню рѣчь ζа живота в моєи добреи свиести. М. 415. ωнви добрв рѣчь, кою те є болѣ богь наставиль, рьци ζа више писано. П. 30. ζле рѣчи. М. 255. ζлв рѣчь реки свпротивь кралєвьствв. П. 39. ако би била коѧ рнечь али створь неприличань или недворань к мине. М. 312. попашв те вчинить и щетв, терь кє бити вьсакои чась рѣчь. П. 26. би рѣчь и дегьба мєю кральство ми и властели. М. 255. да ω томь веће не бвде инека рѣчь. М. 388. 404. си рѣчь, id est. М. 136. Л. 83. — res: да си идоу по нашѣи ζемли сь своимь добыткомь и сь своими рѣчми. М. 34. да нхь не примемо ни рѣчи нхь. М. 36. що є вζель добитькь вола иие рѣчи. М. 256.

рѣшитель, qui solvit: рѣшителю пленниць грѣховьныихь. Ст. 26.

рѣшити, solvere: рѣшити и веζати вины. Д. 131. иже соуть пріели благословеніе на доуховьничьство веζати и рѣшити. З. 30. rumpere: сиζи мирь и сиζи ωбеть да сѣ никакорѣ никимьре деломь и никимьре коньцемь да сѣ не реши, ни да се подьнерѣ. М. 29. 33.

сабаньунић, човјек синова Радосава Павловића Бућакь Сабанунићь 1447. П. б. 111.

сабела, Isabella: даваеть краль (маџарски) сроднецу свою сему блаженому Мађиму (деспоту) именемь Събелу. Г. XI. 127. Събѣлу. Г. XI. 127. мислим да је само написано ъ мјесто а, а читало се а.

сабиа, } gladius: стрѣле и сабие турьске. П. 140. тако
сабла, } ми саблю, ким се опасую. М. 410. сабьлу. М. 524. саблу. М. 528. оубн сабломь. Л. 75. веће се подави, него што изгибе оть сабле. Л. 87.

сава, Sabbas: син Стефана Немање Растько, у калуђерству Сава, први архиепископ српски, свети: Савѣ. Ст. 12. Савьва. Ст. 21. Савоу. Ст. 23. Савомь. Ст. 30. Савы, прьваго архїепископа и оучителю срьбьскааго. Д. 1. светаго и великаго апостола и арьхиюреа срьбьскаго кұрь Савы. М. 76. 82. светителю и чюдотворца Савоу. М. 125. 167. светителю нашего архїереа и прьвонастолныка отьчьства нашего кұрь Савы. М. 136. просвѣтителюмь нашемь кұрь Савомь. М. 137. Сава. М. 3. 6. 18. 26. 48. 49. 76. 83. 87. 89. 91. 123. 126. 128. 134 (на том је мјесту гријешком изостало неколико ријечи пред тијем именом, те стоји кралю Сави). 139. 140. 203. 331. 332. 333. 334. 521. 564. Л. 51. 52. 54. 58. 59. 60. 69. 72. 85. Г. XI. 191. 194. Сава прьвосветиль. Г. XI. 160. Савва. М. 1. 72. 129. помен му 14 јан. Г. XI. 194. у Милешеви су биле кости св. Саве па се за то звала: монастирь св. Савы иже вь Милѣшеве. М. 334. монастырь св. Савы срьбскаго иже юсть вь Милѣшевы. В. прим. 14. црква њему: вь подкрилїе фроушкїе горы вь храму св. Саве. В. прим. 28. а то је у манастиру Кувеждину. Херцег Стјепан и синови његови Влатко и Владисав и Владисављев син Балша, којима је у држави био гроб св. Саве, писаше се херцегь одь светога Саве. М. 441. 457. 460. П. б. 115. херцегь светога Саве. М. 466. 485. 491. 492. 507.

509. 517. 519. 522. 537. 502. 503. 572. херцегь светога Савє. М. 481. — Син Стефана краља Првовјенчанога, трећи архиепископ, Сава вьторын, прије калуђерства Прѣдиславь. М. 48. 76. 83. Л. 52. 60. Г. XI. 160. прѣстави се светы Сава вьтори 12 феб. Г. XI. 194. — Архиепископ послије Јевстатија II а прије Никодима, Сава третии. М. 76. 82. прѣстави се арьхиепископь Сава 26 јул. Г. XI. 194. — Други патријарах српски за цара Стефана и Уроша. М. 143. 156. на првом је мјесту погрјешка у години ·ꙅѕωнꙁ· (6857=1349), ї҆ндїктїѡнь ·і·, јер је те године маја мјесеца био патријарах Јанићије као што стоји у законику Душанову, нити је те године био тај индиктион; али се ту свакојако за живота Душанова помиње патријарах Сава; он је био патријарах и за цара Лазара. Г. XI. 164. прѣстави се ·в· патрїарьхь Сава 29 апр. Г. XI. 194. — Шести патријарах српски Савва. Г. XI. 164. — Калуђер јерусалимац Сава 1386. П. б. 28. — Човјек деспота Јована пань Сава 1496. М. 542. — Калуђер хиландарац Сава 1544. М. 556. — Игуман мрькшиньскын Сава 1566. В. прим. 18. — Калуђер дечанац Сава 1597. В. прим. 22. — Светац Сава ꙗроусалимьскын и ѡсвештенын. М. 137. 138. Ш. Iesek. 119. типикь по оуставоу св. Сави поустиножителꙗ. Г. XI. 191.

сава, ријека: доньдеже и Савоу рѣкоу прѣвеѕеть и. Д. 159. ѡть Савє. С. Л. 1847. IV. 53. на рѣцѣ Сави. Л. 81. на рекоу Савоу. Л. 83. 87. прегна преко Саве реке. Л. 88.

саваоть, sabaoth: господа бога саваота. М. 190. ва име великаго саваота бога нашего. М. 239. саваѡѳь. М. 547.

саватиѥ, петнаести патријарах српски Саватїє. Г. XI. 165. — Калуђер у Милешеви XVII вијека. Гильф. бос. 312.

савинь, Sabbae: савина молитва (т. ј. св. Саве). Д. 115. сјенокосу манастира Дечана у Комштици ишла је međа оу савинь сѣнокось. М. 96. келїа савына у Карејама. М. 138.

савинь, Sabinus, гледај Бобалиевићь.

савроматиꙗ, Влашку називају тако: в Савроматїю. Л. 62. 64.

сакь, мјесто вьсь, које види: савь покладь. М. 508. савь Срѣмь. Л. 87. старије потврде од ове двије једине за ном. јед. муш. нема, него је једнако вьсь или вась; али у осталијем падежима долази за рана тако премјештено св- мјесто вьс-: сь свѣми своими правьдами. М. 41. цело свє. М. 70. свємь ꙁємлꙗмь. М. 102. свєга вика. М. 102. све колике постаке. М. 393. све колико. М. 531.

савько, име мушко: брат Вукше и Влахуше Мишетића, Савко. П. б. 82. cf. Мишєтићь.

савьскыи, fluvii Сава dicti: на Бродꙋ савскомь на Градищихь. М. 494.

садити, plantare: ни да є (земље) садимо. М. 47. до сагиєнє лоꙁє. Г. XV. 279.

садь, planta: беꙁоумниє сєго ꙁлаго сада. Ст. 23. locus consitus: срѣдь садова. Г. XV. 277. садовы. Г. XI. 133.

саи, гледај код сь (hic).

саиꙋань, на једном мјесту: лꙋжицє (льжицє) саиꙋанє. П. б. 100. које је други прочитао: лажицє ꙗиꙋанє. М. 408. гледај ꙗиꙋань.

сакато, село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: Сакато, међа му је ишла како оупада Кроупа оу Дримь. Г. XV. 287. то је без сумње село које има и сада не далеко од саставака Бијелога и Црнога Дрина и које је на Кипертовој карти записано Sakat; помиње га и Хан у својем новом путовању, види Видов Дан 1863 бр. 147.

сакатьскыи, *τοῦ* Сакато: Дримомь до брода сакатьскога. Г. XV. 287.

саковьць, селу је Рогатьцоу ишла међа подь Саковьць. М. 93.

сакоулꙗ, sacculus: сакꙋлꙗ .л., сакꙋлꙗ .г. М. 406. десєть сакꙋлїи. М. 406. .і. сакꙋлꙗ. М. 407. cf. сакоуль.

сакоуль, sacculus: два дєсти и дєвєть сакꙋль; дрꙋги

сакулъ. М. 406. у юдномъ сакулю. М. 406. П б. 57. велике сакоулю дукать посекю. П. 138. cf. сакоулю.

сaксъ, кнез њемачки Friedrich August von Sachsen: 1696 изиде Саксъ и Капларъ Ђенерaлъ подъ Темишварь. Л. 87.

сале, гледај селе: kako su do sale stali. М. 280. само ту.

сальснюръ, } salinum: два сaлснера. М. 408. исто је
сальцнюръ, } мјесто други прочитао два салцнера. П. б. 100. cf. салѣръ.

сальче гладе, селу је Великој ишла међа оу Сальче Гладе. М. 95. номинативу нема потврде.

салѣръ, salinum, итал. saliera: два салѣра на стльпѣхь сребрьна. П. б. 73.

самарию, земљама је манастира Хиландара у Светој Гори ишла међа морємь мимоходеще Самарїю. М. 131.

самарьнице, међа је планини села Крьстьца ишла на Самарнице. Г. XV. 301.

само, гледај сѣмо: како се камн вали само и онамо. М. 61. само и тамо. М. 154. само ту.

самоборъ, херцег Стјепан писа дубровчанима повељу на Медурѣчью подъ Самоборомь 1461 окт. 11. М. 485.

самоварь, име мушко: једном између људи цркве спасове, коју цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену с људима њезинијем, бјеше име Самоварь. Г. XV. 270.

самовидьць, oculatus testis: самовидци бывше божїихь чюдесь. Д 82.

самоклады, qui suae potestatis est: самокладущаго града Дубровьника. М. 442. 518.

самокластию, libido: аще кто вьзнесеть се самокластїемь или завистїю бесоокьскою дрьзнеть сїа разорити. С. Л. 1847. IV. 56. по Самѱоне бисть самокластїе лѣть .м., и каждо твораше, еже хотеише злое. Г. X. 217.

самовластьнь, qui sui est juris: оть всѣхь сихь ско-

водноу и о возѣ самовластноу нашоу црькові. Д. 130. игоумена самовластна. М. 1. самовластно юстьство чловѣчьское сътвори. М. 194. патріарьха самовластна, и никымже обладаема. Г. XI. 164.

самодроугыи, гледај код сам.

самодрьжавию, summa potestas: не съвъзеть се онь толикыимь самодрьжавїемь. Г. XI. 86.

самодрьжавьнь, qui summam habet potestatem: самодрьжавна краль. Д. 143. самодрьжавна отьца сынь. Д. 188. самодрьжавьныи краль. М 67. 561. владыкы самодрьжавьна. М. 110. самодрьжавнаго цара. М. 182. самодрьжавьныи господинь. М. 195. Л. 59. самодрьжавни господинь Гюргь всои зетскои земли. М. 203. самодрьжавны деспоть Стефань. М. 266. самодрьжавно владычьствовавшоу. Д. 3. самодрьжавно владычьствоующоу. М. 48. господьствоующоу самодрьжавно. М. 121.

самодрьжавьць, qui summam habet potestatem: царѹ самодрьжавьцу. М. 35. Стефань Немана бысть самодрьжавьць всѣхь срьбскыихь земль и поморн. Л. 68.

самодрьжатель, qui summam habet potestatem: области срьпьскаго стола самодрьжателю. Ст. 30.

самодрьжитель, qui summam habet potestatem: самодрьжителю отьчьствию. Ст. 30.

самодрьжица, quae summam habet potestatem: царица и самодрьжица Мара. М. 521.

самодрьжьнь, qui summam habet potestatem: самодрьжьнаго господина Стефана Неманю. Са. 1.

самодрьжьць, qui summam habet potestatem: самодрьжьца отьчьствию си. Ст. 1. самодрьжьцоу. Са. 1. краль и самодрьжьць всею срьпске земле. М. 10. краль и сь вогомь самодрьжьць срьпскї. М. 16. 51. 76. самодрьжьць всѣхь срьбскыихь земль. М. 65. 71. 82. 111. 194. 264. 332. самодрьжьць срьблемь и грькомь и бльгаромь. М. 128.

самоиль, Samuel: по Самоиле царьствова Саоуль. Г. X. 217.

самоседмыи, гледај код сам.

самосилие, violentia: узеше имь самосилиемь .л. перьперь в рибахь и в динарѣхь. П. 20. самосильемь обузе наше трьговце. П. 26. 27. самосильемь наступаху на нашь котарь. П. 91. донде крагомь и самосильемь. П. 117. дрьжите самосильемь олова нашега дубровчанина. П. 131.

самосильнь, violentus, адвербијално: скупивь се с конскомь терь самосилно узели наше трьговце. П. 104.

самошесть, гледај код самь.

самоунль, Samuel: якоже дроугыи Самоуиль. Д. 109.

самь, ipse: яко самого Христа. Ст. 17. сама носеща прѣчьстное тѣло. Са. 13. ни самѣми ими. М. 14. аще о себѣ сама иметь бѣснокати се. М. 14. онога самога да ти дамо. М. 22. яко и самѣмь намь. М. 23. когаре ты самь облюбиши. М. 23. какоре самь себѣ. М. 24. на самога исьца. М. 29. самь своима рукама. М. 64. да е волна сама своомь главомь али своими слугами узети. М. 251. улезе самь своомь главомь. П. 36. да е волянь узети самь собомь или своими листьми. М. 330. самь по себи. М. 447. разве аще си кто самь полюби. З. 33. на самомь прѣходѣ. Г. XV. 272. до самога трьга. П. 20. у првом пад. јед. мушк. рода и самын, али само на једном мјесту: самїи Костантинь. Г. XI. 66. solus: кто с игоуменомь на поуть гредоу по црьковьнои работѣ, да се црьковьнымь брашномь храниш, а кьто самь греде по црьковьнои работѣ, да се одь коукю храни. М. 98. царьствоують сь отцемь своимь .л. лѣть, самь же царьствоують .л. лѣто. Л. 73. адвербијално само, solum: онолико само. М. 487. само сою. М. 501. не само зваше речене епитрове, на зваше и ине добре люди. П. б. 120. — с бројевима редним остајући у њихову падежу или се гласом о с њима састављајући значи да их је онолико колики је број, cum altero, cum duobus etc., њем. selbander, selbdritter etc.: кои любо трьговьць доведе коние купивь из туге земльѣ, а познаю се, да се кьне тьзи трьговць самь други. М. 147. 162. да послають митрополитїє калогера самодроугога. З. 32. Иванко самь третїи. Г, XV. 309. да се закуне дубровьчанинь самь трьтнь

своіє дрѹжиніє. М. 410. кто проводить дроужніега чловѣка вь тоуждоу ȥемлю, да моу га дасть самосѣдмога. З. 37. да ви плати все само сѣдмо. М. 157. 173. да плати само сѣдмо. З. 31. 38. 41. да плати вьсако само сѣдмо. З. 49. да моу плати господарь самосѣдьмын конь. З. 50. са шестыи састављa се тако да број престаје бити редни него се сложен с том ријечју изједначује с придјевима: да мѹ нарече прѣсеки самошестѹ. М. 101 (два пута). ако прѣсеже самошесть, чисть дѹога да бѹде. М. 102.

сана, крај у Босни на ријеци Сани: ѡдь Саніє бјеше кнез Юраи Мишлѥновићь. М. 379. ѹ Сани мјесто Мриић. М. 439. и(ȥь) Саніє Гашпарь Дишнишевићь. П. 176.

саница, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима. М. 439.

сань, dignitas: царьскымь саномь почьть. Ст. З. приєти сань свештенства. Д. 76. такови да наказоуєт се противоу саноу своіємоу. М. 14. царствїа саномь. М. 196. да изврьжета се ѡба ѡть сана, и поставивы и постављєнны. З. 30. да ѡтлоучить се ѡть сана. З. 31. да се изврьже сана. З. 50. деспотскаго сана. Л. 54. погрјешка саномь. Л. 57. 78.

саньдаль, -лю, име мушко, гледај Храиићь.

саньдалєвица, uxor τοῦ Саньдаль: Катєриніє Саньдалєвиціє. П. б. 49. 51. П. 83. за жену војводе Сандаља Храњића.

саньдалєвь, τοῦ Саньдаль: сандалєвѹ ȥемлю. П. 50. сь ȥламеньємь сандалєвѣмь. П. б. 49.

саньжакь, у Турака praefectus provinciae: ѡдь херьцегове ȥемьлє саньжакь бегѹ. М. 474. 475. 484. ѡдь херьцегове ȥемьлє саньжакѹ Хамьȥа бегѹ. М. 515. 529. Аиȥь бегь босански санжакь. М. 513. ти, кои си саньжакь. М. 530. praefectura: ѹ херьцеговь саньжакь. М. 484. cf. саньчакь.

санько, име мушко: отац жупана Бѣлиша и војводе Радича Санковића, казньць Санько, пишу га и Сьнко и Сико, 1391, само се те године поуздано по-

миње жив. М. 217. 220. 241. 247. П. 69. — Санко дињакь херцега Стјепана 1464—6. М. 492. 493. — Неки кнез Санко у босанском краљевству 1407. П. 85. — Гледај Богавьунћь, Гальунћь.

саньковићи, мјесто у жупи хљеванској. М. 249.

саньковићь, синови казанца Санка жупан Бѣлиакь и војвода Радичь Саньковићи, презиме им пишу и Сьньковићь, а првому име пишу и Бѣльѣкь и Бѣльакь, били су ѡдь хоумьске ҙемлѥ, први се помиње жив 1378—91, а мртав 1399; други се помиње жив 1391 —1401. М. 189. 217. 220. 241. 242. 249. Радич без презимена по свој прилици исти. П. 16. 18. 20. 24. 25. 33. 34. 36. имао је у Дубровнику двор који дадоше дубровчани Вукцу и Сандаљу Храњићима 1405. М. 258. те дакле године није био жив Радич, али се мртав помиње још 1401, премда само именом. П. 56. Радичь је на печату својем записан кнез. М. 219. 220. ваља да за то што му је печат био резан прије него се завојводио. — Властелин херцега Стјепана кнез Вукашинь Санковићь 1445—53. М. 429. 430. 457.

саньчакь, гледај саньжакь: ни санчакь бегь ни сѹбаша. М. 523. ни мои веҙири ни мои санчаци. М. 526. санчака. М. 550. санчакоу смедеревьскомѹ, белградскомѹ, подѹнавьскомѹ, посавьскомѹ, посремскомѹ, Мехмед бегѹ. М. 553. 554.

саньчинь, име мушко: 1301 жупан Бѣлиакь и војвода Радич Санковићи називају браћом својом Вѹделѹ и Саньчина, а биће им братучеди. М. 219.

сапогь, calceus: иҙоуи сапогь ѡть ногоу твоѥю. Д. 193. поꙗси и сапоги. Г. X. 224.

сапоунь, sapo. Ш. lesek. 79.

сараковићь, презиме властеоској породици дубровачкој: Петрь Сараковикь изабрани властелин 1390. М. 215. — Илиа Сараковикь изабрани властелин 1399 М. 240. — Иалко (које мислим да је погрјешка мјесто Палко) Сараковикь XV вијека. М. 536.

сараньдапорь, неки манастир који је зидао или поновио краљ Милутин: Сарандапорь светомоу отцоу Іоакимоу. Л. 60.

сараунћь, властелин дубровачки Павль Сараункь у вељем вијећу 1253. М. 40.

сараєво, варош у Босни: принцы Лоун плени Сараєво 1697. Л. 88.

сараћинь, име мушко: једном између људи цркве спасове, које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену с људма њезинијем, бјеше име Саракинь. Г. XV. 270.

сарьдикиꙗ, гледај Срѣдьць: на мѣстѣ бывь Велбоуждь сицѣ нарицаємѣмь, къ Сардикыи же прилежещи. Г. XI. 72.

сарьдоникин, Стефан је Немања освојио Сарьдонїкин градь. Ст. 8. био је негдје близу Скадра, јер се помиње с Дањем и Дривостом.

сарьжа, турско име: негдје близу Дубровника велики војвода Саржа 1399. П. 27. али ће бити погрјешка мјесто Сарьхань, које види.

сарьханитє, неки народ: Мурат идући на Лазара вођаше Агарины сь Татары, Карманѣ же сь Сарханиты. Гильф. бос. 271.

сарьхань, турско име: негдје близу Дубровника велики војвода Сархань 1399. П. 21. 22. на првом мјесту стоји гријешком Сархꙗнь. cf. Сарьжа.

саснновь стоуденьць, катуну је Драгољевцима ишла међа на саснновь стоуденьць. Г. XV. 300.

саснињ, saxo: аке бѹде пра сь сасниномь, да бѹде єдинь саснинь а дрѹги дѹбровьчанинь, прѣдь тѣми да се расправлаю. М. 51. да плати враждѹ, како и саси плакꙗю. М. 52. ѡ сасєхь. по трьговихь, що соу коуде посѣкли саси горѣ до сицєваго сьбора, тоу ꙁемьлю да имають. а ѡть садь напрѣдь саснинь да не сече. а що посѣче, ѡноу ꙁемьлю да не тежи, ни люди да насели. З. 44. никто да не ꙁабрани саснноу горе. колико єсть волꙗ трьгоу, толико да сѣче.

З. 45. ни грькь ни латининь ни трьговець ни сасинь. П. б. 24. ако ѹзимаю коѥ прѹ саси з дѹбровчани, такогерѣ да се сѹде како и срьбле: половина сась сѹдии а половина дѹбровчань. и да не позива срьбинь дѹбровчанина на сѹдь никамо тькмо прѣдь ѡнези сѹдие. такогерѣ и сасинь да се прѣ прѣдь ѡнемизи сѹдиѩми, и да се не мѹче прѣдь господство ми ни прѣдь кефалию. и ако кои дѹбровчанинь кѹпи коня, и ѡногази коня ако ѹхвати срьбинь или сасинь, и рече: ѹкрадень ми ѥ или гѹшень, да се ѡдкльне дѹбровчанинь, како ниѥ светьца ѡномѹзи коню ни гѹсе ни татбе, нѹ га ѥ кѹпиль; ако бѹде драгѡ срьбинѹ ѹзети своѩ коня или сасиноу, що бѹде даль дѹбровчанинь за ѡногази коня, този да мѹ вратѣ, а коня линчега да ниѥ вѡльнь ѹдрьжати. М. 205. 208. 267. 270. 353. 434.

саферь, мјесец турски: мѣсеца сафера. М. 530.

сафинеть, dem. сафинь: врьхѹ дрѹге печице ѥдань сафинеть. П. б. 74. десеть сафинета. П. б. 74.

сафинь, sapphirus (ваља да је то): брокета ѥдна злата сь три сафини. П. б. 50. 56. сафинѡмь. П. б. 74. една крѹгла с покривачемь злата с каменкомь сафиномь. М. 372. прьстен, ѹ ком ѥ ками сафинь. М. 415. П. б. 121. два ѡботца начинена бисерѡмь са .д. сафини и .д. баласи. П. б. 103. ѥдань сафинь. П. б. 103.

сачибабићь, гледај Сочибабићь.

сашь, saxonum (ако није погрјешка мјесто сашькын): оузеше тоурціи црькоу сашѹ оу Новомоу (Брду). Г. X. 275. cf. сашькын.

сашькын, saxonum: Пријепници је ишла међа сашкимь пѹтемь. М. 198. без сумње гријешком писарском шашькоу: 1466 оузеше тоурьци црьковь шашькоу оу Новемь Брьдоу. Л. 81.

сва, гледај код вьсь.

свакои, гледај вьсакои (cf. вьсь): безь свакое забаве. П. 7. свакоимь ѹмилѥниѥмь. П. 36. свакоѥга господина. М. 307. ѹ свакоѥ врѣме. М. 308. свакое врьсте уловѣкѹ. М. 495. свакою заповиедь. М. 496. за свакои ѹзрокь. М.

497. свакоѣ права любавь. М. 507. видѣти свакои добри разлогь. М. 507.

свакоıакь, гледај вьсакоıакь (cf. вьсь): много людн добрѣхь и свакоıацѣхь. М. 501.

свакь, гледај вьсакь (cf. вьсь): ꙋ свакꙋ правьдꙋ. М. 29. свакога господина. М. 211. ꙋ свацихь свободьщинахь. М. 236. ѡда сваке злобе. М. 308. свако годиште. М. 422. ми хѡкюмо сь свацѣмь мирь. П. 46. прѣдь свацѣмь господарѡмь. М. 455. један пут на крају иза самогласнога има глас ј (и, юго, које види): ва свакои врѣме. М. 238. cf. свакыи.

свакыи, гледај вьсакыи (cf. вьсь): свакн да знають. М. 107. свакн дꙋбровчанинь. М. 220. у споменику рђаву: свакие члбвѣкь. М. 550. али може бити да на крају е стоји мјесто ће, које види.

сварь, rixa: кои би се годѣ нашаѡ меѣꙋ ними такови заѡ и неистинань чловѣкь, кои би сварь и неправдꙋ сносиѡ. М. 459.

сватвица, affinis: аще кто сватвицоу прѣзь законь оузме, аще боудеть ѡть властель или ѡть конникь, да оузимаеть ѡслоухоу господьствоуıеи по .в. воли; аще ли ѡть оубогихь, то да оузима светитель половиноу, а таковы да се распоущають оу распоустѣхь или оу сватвицахь. М. 15. на пошљедњем мјесту као да каже: била жена пуштеница или сваст.

сватова полıана, Чабићу је ишла међа на Рогљь Сватове Полıане. М. 93. засеоку села Чабића Добродолима ишла је међа оу Сватовоу Полıаноу. М. 94.

свать, affinis: вьсхотѣ сьтворити себѣ свата цара грьчьскаго, и вьзе егобоу дьщерь за сына Стефана. Са. 2. оу цара, свата своего. Са. 8. свать емоу (св. Сави цар грчки Теодор Ласкар, чија кћи бјеше за синовцем Савинијем краљем Радосавом). Д. 126. хоте (св. Сава) видѣти свата своего Асана цара загорскаго (чија кћи бјеше за краљем Владисавом синовцем Савинијем). Д. 199.

свачь, град који је освојио Стефан Немања: градь

Свачь. Ст. 8. био је близу Улћина, гдје и сада има мјесто које пишу на картама Sfatscha.

свеблагь, гледај вьсеблагь: свеблагы богь. М. 560.

сведрьжитель, гледај вьседрьжитель: бога сведрьжителіа. М. 240.

свер ѣпити се, ferocire: да навикнеши не свѣрепити се на мою обитель и люди. Г. XI. 91.

сверѣпиѥ, ferocia: ӡьвѣрноѥ сверѣпиѥ. Ст. 28.

сверѣпоѹмьнь, ferocis animi: юнца сверѣпоѹмна. Д. 107.

сверѣпь, ferox: не послоѹшавь сверѣпын. Ст. 19.

сверѣпьство, ferocitas: сверѣпьствоѹ готови. Д. 17.

сверѣпьствьнь, ferox, адвербијално: шьствоѹюща сверѣпьствьно и неоѹкротимо. Ст. 21.

сверѣпѣти се, ferocire: что сверѣпѣеши се. Г. XIII. 361.

свесрьдь, гледај вьсесрьдь: свесрьдо прѣіасмо. М. 418.

свесрьдьнь, гледај вьсесрьдьнь: дароваше доброволно и свесрьдно. М. 346.

свесрьдьчань, гледај вьсесрьдьчань: свесрьчане прѣиӡни. М. 420.

светаіа гора, Ἅγιον Ὄρος, полуострво у Маћедонији: оу Светоую Гороу. Ст. 12. Са. 7. М. 5. Светые Гори Афона. М. 86. 172. вь Светѣи Горѣ Афωна. М. 190. 278. Светыѥ Гори и афоньскиѥ. М. 111. Светоую Гороу афоньскоую. М. 125. вь Светѣи Горѣ афωньсцѣи. М. 331. ωть чьстнїе и Светїе Гори. М. 543.

светилиштьнь, sanctuarii: благослови светыма роукама своима быти ѥмоу (Дечанима) мѣстоу свѣтилищьномоу. М. 91.

светитель, episcopus: сподоби се вьтороѥ крьщениѥ приѥти ωть роукы светителіа и архиѥрѣіа. Ст. 2. сьбесѣдовавь се сь светителѥмь си Ѥвьфимиѥмь. Ст. 7. светитель вь сласть послоѹшати. Са. 4. светителемь и господьствоѹющимь. М. 15. да оуӡима светитель половиноѹ. М. 15. иже поӡивают се прѣдь светителѥ. М. 15.

прьви бысть светитель зетьскеи земли. М. 17. светитѣль христовь Савва. М. 72. светителꙗ нашего кvрь Савы. М. 76. 83. светы Сvмеѡнь и светитель Сава. М. 128. 132. 203. 332. светителꙗ нашего и архїереа Савы. М. 136. 140. азь же и братиꙗ моꙗ светители. М. 77. 83. светители хотещиими по нась быти. М. 77. 83. молитвами светаго Савы и светыхь хтиторь и светыихь светитель срьпьскыѥ земле въздедень быихь на прѣстоль арьхиеп(иско)пиѥ срьпьскыѥ земле. Г. XI. 190. светителїе да не проклинають христїань за сьгрѣшенїе доуховно. З. 29. светителїе да поставеть доуховникe по вьсѣхь норїахь. З. 30. ни патрїархь ни инь светитель. З. 33. аще кто опсоуеть светителꙗ или калогюра или попа. З. 37. приѡбьщише се светителюмь и свещеньникѡмь. Г. XI. 164. sanctus: Петра и Аньдрию нашехь свѣтитель. М. 35. то може бити и овдје: светитель прѣподобиихь. М. 11. своими оучении и апостолы и светителы. М. 26. пророци и апостоли и моученици и светителиѥ. М. 90.

светительство, munus episcopi: люблꙗхоу светителства ѡбразь. Д. 39. свое ѡтьчьство светительствомь оупась. Д. 63. многїе трѹди подьють ѹ своюмь светительстве. М. 17. поживь въ светительстве на прѣстоле св. Сави лѣть .si. Г. XI. 161. sanctitas: писаниѥ светительства ти прѣсмо (пишу господи Ксенији). П. 1. 2. 37. вашемѹ светителствѹ (пише се владици). М. 559.

светительствовати, episcopum esse: светителъствоуен тогда архїепискѡпь. Г. XI. 65. тогда светительствѹющѹ прѣстоломь сръбскыимь патрїархоу кvр Iѡаннѹ. В. дан. I. 31.

светити, sanctificare: сьсоуды свещеньными. М. 74. свещенныкь (гдје гријешком стоји к мјесто х) сьсоудь. М. 561. чьстныѥ сьсоуди свещенныѥ. М. 91. свещенными одѣждами. М. 125. небесиимь свещеньнимь начелникомь. М. 133. свещеннеишими ѡтьци. М. 533. всемоу свещенномоу чиноу. Л. 60.

светица, sancta: да е проклеть ѡдь всѣхь светѣхь

и светиць божихь. М. 219. ʒаклехь се всѣми светими и светицами божими. М. 447.

светоаньгельскыи, sanctus angelicus: светоаггельскаго ѡбраʒа. Са. 6.

светогорьскыи, τῆς Света Гора: братиꙗ светогорьскаꙗ. Ст. 13. светогорьски манастирь. М. 14. при протѣ светогорьсцѣмь. М. 48. подь ѡбласть светогорьскоу. М. 116. ѡть всега ʒьбора светогорьскога. М. 117. до хрїсовула светогорьскога. Г. XV. 277. до светогорьске мегѥ. Г. XV. 304.

светоообраʒьнь, quasi sanctus: светоѡбраʒныи лица ʒракь. М. 78. cf. свѣтообраʒьнь.

светородьнь, natus sanctus: светороднаго господина краліа. М. 50. 141. Г. XI. 190.

светостефаньскыи, sancti Stephani: до хрисоvoула светостефанскога ишла je међа Великој. М. 95. оуʒь хроусовоуль светостефанскии ишла je међа Грнчареву. М. 95. и Доброј je Ријеци ишла међа до светостефаньскога хроусовоула. М. 96. cf. Стефань.

светость, sanctitas: светаго светости дивеште се. Д. 114. 208.

свеѣть, sanctus: светога доуха. М. 1. светыѥ троице. М. 58. светыхь небеснихь силь. М. 15. светаго Михаила. М. 50. светаго архїстратига Михаила. М. 63. света богородица. М. 6. вь храмѣ светаго спаса. М. 561. всѣхь светыхь апостоль, пророкь, моученикь. М. 11. светога Вида. М. 10. светаго Стефана. М. 10. светоу Петькоу. М. 64. идѣже бисть манастырь коѥго светаго. М. 10. спасоу нашемоу и его светимь. М. 11. вси свети. М. 20. кльнемо се ꙋ все свете ꙋгодивьше богꙋ. М. 22. светыхь ѡтць нашихь .тиі. иже вь Никыи. М 15. светаго Симеѡна Немане. М. 19. светаго Савы. М. 123. свети краль срьбьски Стефань Оурѡшь. М. 84. дѣда кралѥвьства ми, светаго краліа. М. 123. свѣтихь господь родитель моихь. М. 71. светыи краль (Милутин) и света кралица (Јелена). М. 151. светога краліа Стефана Оуроша третиꙗго. М. 264. светаго .а.-го

цара Стефана. М. 149. господина и родителѣ царьства ми светаго цара Стефана. М. 161. 164. светаго кнеза Лазара. М. 266. свето еваньђелие. М. 2. свето писмо христова еванђелиа. М. 219. написахь сии светыѥ книгы. М. 561. свети и уьстьни крьсть. М. 45. покрови светыми. М. 11. на светои трапезѣ. З. 42. светаго ига его благаго. М. 5. светыми страстьми христовами. М. 11. вь свѣтѣмь крьщении. М. 4. светаго прѣображенїа спасова. М. 49. светоѥ вьзнесениѥ. М. 75. у изабрани дань свету недилу. М. 472. въ светыхь слоужбахь. М. 547. ω светыхь заповедехь божихь. М. 91. благослови светыма роукама своима. М. 91. у све свете мощи. М. 107. светую раку. М. 129. светомоу гробоу светаго прѣродителя моѥго. М. 125. вьвѣденїю вь светая светыхь. М. 128. светомоу храмоу. М. 11. свѣтаѣ црьква. М. 39. светы манастырь. М. 3. ωть светыхь мѣстьь. М. 116. светоую лаврою. М. 125. вь тои светѣи поустыни. Са. 10. светаго корѣне боголюбїе вѣтвїи. М. 72. патрїархωмь светаго прѣстола великїе црькви. М. 139. за живе свештенике: светыхь ωтьць живущихь въ светѣмь мѣстѣ томь. М. 49. вь безьмльвїи живоущїимь светымь и уьстнымь ωтьцемь. М. 125. светаго и прѣподобнаго игоумена. М. 125. оумолих светы сьборь. М. 126. светыихь ωтьць живоущїихь вь Светѣи Горѣ. М. 332. светы прѣωсвещеныи архиѥпископь. М. 561. за владаоце живе: тебе свѣтому и вѣрному вь Христа бога цару самодрьжавьцу вьсеи земле бльгарьске. М. 35. свѣто ти царьство да не створить мирь безь нась. М. 36. светаго цара грьуьскаго курь Аньдроника. М. 79. повелѣниѥмь господина светаго цара (Уроша) логоѳеть Деянь прѣруи. М. 171. 173. по том за круну маџарску: господина свете круне угрьске. М. 357. 361. 365. 373. 395. по том ће бити и ово: светы злати Цариградь. Л. 78. с ријечју поуивь за покојнике: господинь свето поуивьши дѣдь ти (Стефан Немања) и господинь свето поуивши ωтьць ти (Стефан краљ Првовјенчани). М. 23. свето поуивьши господинь ми ωтьць. М. 51. свето поуившимь царемь. М. 155. свето поуивь-

шемꙋ господннꙋ кралю Степанꙋ Тврьткꙋ. М. 236. свето поунвшн кнеꙁь (Лазар). М. 265. — погрјешка: свемн свьтьын. М. 424.

светьць, sanctus: светьце божїн. Д. 211. — pl. festum: доходакь, кон мн сꙋ дꙋжнѣ давати ѡ власнннхь светьцнхь на трѣн днѣ месеца фревара. М. 232. послахь глꙋмце на ваше светце. М. 557. погрјешка: ѡ власнннхь свьтсцнхь. М. 232.

светынꙗ, sanctitas: прѣдьѡбраꙁоующꙗ свѣтнню чедомь своимь. Д. у Ш. Iesek. 123. нстоунннкь светынѥ. М. 547. ваше свѣтннѥ. М. 560.

свештенннкь, sacerdos: смеренн свещенннкь мннхь Макарїе. М. 538. свещеньннкомь. Г. XI. 164. свещенннкы н дїаконн. Л. 59. поставлꙗеть его свещенннкомь. Л. 64.

свештенннчьскын, sacerdotalis: свештенннчьскын чннь. Д. 88. свештенннчьскын н ннончьскы обраꙁь. Л. 63.

свештенодѣтель, opus sacrum: многосвѣтлымн свещенодѣтельмн. М. 561.

свештенонннокь, *ἱερομόναχος*: чьстнѣншїн вь свещенонннокѡхь попь кꙋрь Ѳеѡдорь. М. 332. свѣщенонннокохь. М. 543. свещеньнонноцехь. Г. XI. 164.

свештенолѣпьнь, sanctus: свещенолѣпно видѣнїе. Г. XI. 49.

свештеньство, sacerdotium: ноуждаше н прнетн сань свештенства. Д. 76.

свеће, гледај вьсеће: свеге ꙁа .вı. главь да се раꙁꙋме. М. 259.

свнбьнннца, између села која је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једно је било Свнбнннца сь Ѡкроугломь. М. 11. може бити садашња Сибница у Гружи.

свнгьмень, манастир у Светој Гори: Свнгьменоу нгоумень. М. 127. ꙋ Свнгмень. М. 131. пишу га и Скнмень. Д. 29. М. 543.

свнгьменьскын, τοῦ Свнгьмень: кь врьтоградꙋ свнгменскомꙋ. М. 131.

свила, serica: да градꙋ сь велимь трьгомь на трьге краlевьства ми, ємьше ѡдь кавада дори до свиль. М. 46. ꙋ Дꙋбровникь олово, свила, црьваць и восакь да не иде. М. 475. 529. bombylius (ваља да је то): да давают црькви (у Дечанима) свиле ꙁа вьсако годиште, Ꙁахариꙗ .д. тисоꙋке, а Михаль .в. тисꙋки (обојица у Пилоту). М. 97. оꙋ долнюмь Пилотѣ да дают црькви (арханђеловој у Призрену) свиле сто тисоꙋкь волꙗ сто перперь. Г. XV. 287. то мислим да је и овдје: по малѣхь трьговехь, гдено се носи свила и мрьчарниꙗ продавати. П. 138. fila bombycina: парте едне работане ꙁлатѡмь и свилѡмь. П. б. 74.

свилаıевиќь, гледај Силоıаѓевиќь: оꙋхвати Михаило Свилаевикь деспота Гюргиꙗ оꙋ Коꙋпиникоꙋ. Л. 79.

свилоıаѓевиќь, гледај Силоıаѓевиќь: ꙁагибѣ Ѡрлихь оꙋ Белградоꙋ ѡдь Свилоıагевика. Л. 79.

свилоıевиќь, гледај Силоıаѓевиќь: оꙋхвати Михаиль Свїлоевїќь Гоꙋрѓа деспота ꙋ Кꙋпїникꙋ. Г. X. 273.

свильнокапе, село које је цар Лазар дао Раваници, било је негдје између Мораве и Кучајине: Свилнокапе. М. 196.

свильнь, sericus: чисти свилни поставци. П. 138. тракь свиланъ. П. б. 49. юдань (појас) на свилни тканици. П. б. 56. на чрлени свиѡни тканици. П. б. 60.

свимень, гледај Свигьмень.

свиништа, međa је земљама цркве богородичине ртачке ишла оꙋ брьдо Свиништехь. М. 68. може бити садашње село Свиништа или Свиниште близу Ластве. Шем. далм. 27.

свиниꙗ, sus, cf. свинꙗ: жироуе се сь свинїами. Са 7. или бравє или свиние. М. 52. ако гоусарь оукраде свиние цареве, да плати ѡколина. З. 49. даждь свини, да испїеть. Ш. lesek. 130.

свиниıарь, subulcus, cf. свиньарь: ако се оукрадоу свиние (цареве), да се соудїи свиньарь сь жоупомь, что рече соудь. З. 49. псаремь и соколаромь и свиньаромь, коуде идоу, да нмь се ништа не дае. З. 50.

свиноглавъ, црква је спасова у Призрену имала њиву конь Хранє Роубинова и до Свиноглава. Г. XV. 271.

свинѣ, suis: свинихъ месь. Г. X. 248.

свиньци, између села која је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једно је било Свиньци. М. 11.

свинꙗ, гледај свинниꙗ.

свинꙗри, село које је цар Лазар дао Раваници, било је негдје између Мораве и Кучајине: Свинарїи. М. 196.

свинꙗрь, гледај свиниꙗрь.

свирильница, селу је Рабьхи цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Свирїлницоу. Г. XV. 280.

свита, vestis: да си кꙋпꙋю вьсаки трьгь, ꙁлато, сребро, свите и ꙁлатьне поставѣ. М. 37. ере самь ѣ ꙋꙁель свитꙋ ѡдь нихь. М. 185. иꙁдава приставоу ѡть града конь и свитѣ. З. 38. конь и свита. З. 50. каде оумрѣ властелинь, конь добьрь и ѡроужїе да се да цароу, а свита велика бисерьна и ꙁлати поꙗсь да оуꙁьме сынь его. З. 43. свитꙋ вашꙋ. П. 55. две свите. М. 415. теи сꙋ двꙗ свите биле госпогꙗ Єлле. П. б. 104. дрꙋга свита: плашь. П. б. 104. ѡдь свита моꙗхь. П. б. 125. нихь напоконь ѡдь свить свльклн. П. 104. властеле дароуе свѣтлыми свитами. Л. 54. pannus: ꙗрѣ нмь ꙗ тьи тꙋракь ꙋꙁель .є. товарь свите. П. 62. да поврате свитꙋ. П. 62. .г. комаде свите. П. б. 110. ꙋ свитахь рѣꙁаннехь и нерѣꙁаннехь. П. б. 125. що мꙋ ꙗ вѣровалъ свите и многа трьга. П. 108. велике чисте свите раꙁлике. П. 138. єдиꙋ странꙋ свите. М. 443. ѡще ви посиламь комать ѡваке свите, кꙋ ми посласте, по онꙋи цинꙋ, ерь самь ѡно раꙁьдилиль николицимь, а дрꙋꙁи ми голи сиде. М. 545.

свитарь, vestiarius: ꙁа Ивана свитара. П. 82.

свитьнь, vestiarius: шьвци свитни. Г. XV. 309.

свобаждати, liberare: плѣнꙗнныꙗ ѡть работи свобаждаеть. Г. XIII. 363.

свобода, libertas: да прѣбиваꙗть ꙋ всакои божьствьнеи свободе ѡть коꙗ годе инє ѡбиде. М. 18. людиꙗ црь-

кьнни да прѣбнваю оу всакон божьствьнон свободѣ. М. 27. коупьци нхь да сн ходе по ȥемлн кралевьства мн беȥ боюȥнн сь всакомь свободомь. М. 50. како юсть ȥаконь людемь метохнискимь оу работахь црковнихь н оу работахь кралювьства мн, н такожде н тѣмьȥн селомь н вь тоуждe свободоу. М. 111. да прѣбнвають вь всакомь утврьждени н свобoдѣ уистѣ. М. 163. трьговьуьке свободе. М. 188. ȥа свободу н ȥа повелю, кое су нмали ȥ господомь срьпскомь. М. 204. покрѣплую све повелю н свободе. М. 210. свободамн. М. 293. петь годннь да нмь ю свобода ѡть всѣхь работь господстка мн. М. 334. Мара царнца свободоу полоучнвшн. Л. 63. cf. слобода.

свободнтель, liberator: плѣнюннымь свободнтель. Г. XIII. 364.

свободнтн, liberare: сего ѡть одрьжештее его болѣȥнн свободн. Д. 100. ѡть работы свободнтн. Д 177. свободн нхь кральство мн ȥа теȥн дльге. П. б. 48. cf. слободнтн.

свободь, liber: абню свободь быкаеть. Д. 29. ѡть нихь свободь бысть. Д. 179.

свободьникь, liber: нменоватн се свободници. Г. X. 248.

свободьнь, liber: да соу ѡть протопопь свободне н .д. намастнрн кралевсцн. М. 14. уто сте посаднли лоȥнемь ȥемле кралевьства мн, прашаю вы, да сте ѡдь тога свободни, н дани да не даюте. М. 20. да нмь се не веȥьметь кумерекь, кьте да буду свобoтьнн на вьсако место. М. 37. свободьнь уловѣкь да греде свободно подь црькоь. М. 64. да ю тоȥн свободьно ѡдь вьсѣхь работь господьствоующихь. М. 68. поповѣ баштинници да сн нмають свою баштинноу ȥемлю, н да соу свободнн. З. 31. да есть капа попоcьска свободна. З. 32. аще ѡнȥн господарь не послоушаеть еписконa, да есть попь свободьнь, коуде моу хотѣніе. З. 32. баштине вьсе да соуть свободне ѡть вьсѣхь работь н поданькь царьства мн. З. 33. кон уловѣкь оутеуе нȥь соужьньстка, сь уінмь пріндеть на дворь царевь, . . . с темȥн да е свободьнь. а що есть ѡтбѣгль оу тоган уло-

вѣка, комоу есть оутекль, тоꙁи да есть комоу есть оутекль. З. 38. кои се соужнь дрьжить вь дворѣ црьковнωмь, та оутече оу царевоу полатоу, да есть свободнь. та кои соужнь оутече на дворь патрїарховь, да есть свободнь. З. 39. що утече у ꙁемлю царьства ми, да ѥсть свободно. М. 162. да ѥ все свободно ωда всаке царине и ωдь ꙁабаве. М. 184. ако би тко понесаль понось члоѣкь господина бана, да ѥ платиль .в. динара, а инѣмь да ѥ всѣмь свободань. М. 185. да су трьговци града Дубровника свободни по всωи мωи ꙁемли. М. 204. ако ли ни буде до толике усилости, како не бисмо могли учинити, да смо свободни ми и ωни с нами. М. 216. метохиѥ хиландарска да ѥсть свободна ωть тогаи данька. М. 223. киноу да има господьство ми шесть адрьфать свободнехь. М. 570. libertatem continens: тамо ви ѥсть писало царьство ми книгу свободну вамь и друꙁѣмь градовомь, да гредете свободно беꙁь ꙁабаке у ꙁемлю царьства ми. М. 175. повелю свободну. П. б. 34. 37. — адвербијално: да ходе по моѥи ꙁемли свободно с трьгомь. М. 16. 19. да си сѣде твоѣ села свободьно и твои људие. М. 21. кьга си вьсхокеши поити инамо ωдь нась, да си погеши свободно. М. 22. да ходе власи свободно, беꙁь все хабе и ꙁледи. М. 24. да си ходите свободно и простраио весь вьсакѣ десѣщине. М. 28. да си ходе свободно по ꙁемли кралевьства ми; да при комь ихь селѣ чтета наиде, да плати село. М. 52. да продаѥ свободно. М. 119. да си купуѥ свободно. М. 119. да греду с куплωмь свободно беꙁь всаке ꙁабаве. М. 161. cf. слободьнь.

свободьштина, libertas: ꙁа ꙁаконе и свободьщине реченога града. М. 221. 236. да имь потврьдимо добре ꙁаконе и свободьщине. М. 272. потврьдисмо свободьщине и ꙁаконе. М. 283. свобоутине. М. 220. cf. слободьштина.

свобожденнѥ, liberatio: ереси свобожденїе. Д. 218. свобожденыѥ ради. М. 110.

свобоћавати, liberare: кои е ухиѣень у ωвуи рать, свобоћаѥвамь и слободихь, М. 369. cf. слобоћавати.

свои, suus: ωбновихь своѥ дѣдиноу. М. 4. аꙁь с прѣ-

възлюбленимь синомь своимь. М. 13. даваю свою милость приѣтелемь своимь. М. 27. да насъ, рабь своихь, изведеши. М. 25. що ми кьто да своновь воловь. М. 2. кльнемо се безъ всаке нѫжде, нь своѡвь воловь. М. 22. такози сте и мнѣ ѹчинили, давше свою рѹкѹ и свою вѣрѹ. М. 26. мене вь молитвахь своихь да помниають. М. 66. комоуждe дасть пасти стадо свое. М. 4. възбѣсивы братию, продати брата своего. М. 89. створивы его цара многимь езыкомь и надь своею братиею. М. 90. своимь си благоволениемь вѣньча насъ. М. 9. да си ходе сь своими си трьги. М. 19. да си идоу доубровчане сь своимь добыткомь. М. 34. чьто си е свое принесль, и що е оу кого испросиль. М. 80. възвращающоу се царьствоу ми вь своꙗ си. М. 142. достоино есть всакомѹ вратити свою правь. М. 217. како пристои синѹ ѹ матере свое. М. 274. свога. М. 218. своега. М. 229. свомѹ. М. 462. своемѹ. М. 547. на своиь. М. 409. своемь. М. 502. погрјешке: да бѹдемо врьхѹ Ѹроша и врьхѹ вьсега свога рода. М. 36. самога кривца да даемо своѡвь главовь. М. 48.

своиствьнь, familiaris: Стефань патріархоу и црьковномоу вьсемоу чиноу своиствьнь. Г. XI. 55.

своить, coll. affines: ѡдь двора приставь Влькьць; а ѡдь своити Влькь Нѣмчинѣь. М. 225. ѡдь своити Бранко Симьчиѣь. М. 227. одь своити Хрьватинь Смоквиѣь. М. 250. ѡдь своити воевода Иваниш Драгишиѣь. М. 379. ѡдь своити кнезь Ивань Шаньтиѣь. М. 440. на једном мјесту као да је преведено: a Tribotio. М. 224.

своевольно, } obstinate: своеволнѣ своꙗ твориши своевольнѣ, } нѹчинаніа. Д. 32. sua sponte: ѹписаль се е своеволно, да е дльжань. П. 114.

своевольство, sua voluntas: единаче своевольствомь водите се. Д. 17.

своеплемень, gentilis: за своеплеменные люди скрьбѣше. Д. 109. вась ради своеплеменных ми. Д. 142.

своероучьно, sua manu: своерѹчно сие подьписасмо. М. 192.

сврауньѣь, властелин Матије бана босанскога Хранислављ Сврауньк 1249. М. 33.

свръльгь, град који је освојио Стефан Немања: градь Сврьльгь. Ст. 8. Л. 69. помиње се с Нишем, и јамачно ће бити у садашњем „сврљичком" срезу у Србији.

свръцоювнѣь, између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Волица Сврьцоювникь. Г. XV. 298.

свръчинь, међу људма који по заповиједсти царице Милице показиваше међу коњушку двојица бјеху ѡдь Сврьчина. М. 264.

свръчькь, забјелу је Кроушьчици била међа Сврьчькь, и ѡть Сврьчка оу Враню Стѣноу. Г. XV. 276.

своуда, } гледај вьсоуда, вьсоудѣ: хокемо бити свѹда
своуде, } сведоци. М. 402. трьговце саблюдати свѹда, кѹда ю нихь мокь може досеки. М. 430. нигда свѹда. М. 451. трьговце саблюдати свѹде. М. 258. да си стою и ходе свѹде свободно. М. 436.

свьтѣти се, splendere: прѣсвѣтлимь вѣнцемь свьтѣшть се. Д. 62. таковыми свѣтилы свьтѣше се тогда срьбьска ӡемлю. Д. 101. свьти се. Г. XI. 189. ӡарею свьтеще се. М. 133. съвтеща се оронжїа. Г. XI. 111.

свѣне, } extra, praeter: свѣне мене клетка, поневаре
свѣнь, } вы ѡстаюте оу прѣклетьвьствѣ. М. 20. поуьнь ѡть двора еврѣнска свѣне дворища арсенева. Г. XIII. 370. да бѹде свѣнь нась. М. 32. ако се кто наиде ходе свѣнь трьгь. М. 48. свѣнь моюго поклисара нюдань ини уловѣкь да не поидеть. М. 411.

свѣтило, lumen: свѣтило ѡтьчьствию юго. Ст. 20. вьселюнѣи свѣтило. Са. 6. поставивь раӡличнаю свѣтила. М. 26. богораӡоумнѣи свѣтилѣ. Г. XV. 264. чьстнымь его мощемь, юкоже нѣкоемоу свѣтилоу. Л. 63.

свѣтило, неко мјесто у Босни близу Дубровника: ходили сѹ наши трьговци и нихь добитцѣ дери до Свѣтила на пашѹ, и нѣ имь ниткорь ӡабавиль. П. 20. погрјешка

на свѣтню и до свѣтня мјесто на Свѣтилѹ и до Свѣтила. П. 20.

свѣтильникъ, lucerna: свѣтилникь свои кьжегь. Ст. 13. бысть свѣтильникь мироу. Ст. 26. таковынмь тогда срьбскаа ӡемлꙗ богосвѣтлымь свѣтилникомь просвѣшташе се. Д. 177. свѣтилникь. М. 333. великыи ѡтьць нашь и прьвы свѣтилникь тое ӡемлѥ, светыи Сїмеѡнь Немань. Л. 51.

свѣтликовь, colorem quemdam significare videtur: на свилиѹ тратѹ свѣтликовѹ. П. б. 74.

свѣтлодоушьнь, animo splendens: ѡва свѣтлодоушьна свѣтильникаа. Д. у Ш. lesek. 124.

свѣтлолнчьнь, lucidus: свѣтлолнчьны цвѣте. Ст. 26.

свѣтлость, splendor: свѣтлость божьствьныѥ славы. М. 562. ѡчи ӡрещихь троуждаеть ѡть ѕѣлные свѣтлости мрамора. Л. 61. ӡа живота нѥгове свѣтлости. М. 496. кралевѣе свѣтлоѡсти поклисара. М. 552.

свѣтлоћа, splendor: ѡдь коѥга (разума) велика свѣтлоћа. П. 161.

свѣтль, lucidus: вѣнци свѣтлиеми ѹкрасивь ихь. М. 104. сима црькви свѣтло ѹкрашаѥма. М. 133. свѣтли хрисовѹль царьства ми. М. 172. свѣтлаго прѣѡбраженїа. М. 182. кь сльньчнынмь свѣтлѣишїнмь ӡарамь. М. 332. винци свитлими. М. 427. светлѹ книгѹ. М. 550. да ти ѥ свѣтаалъ ѡбраӡь. М. 554. свѣтло вь благоуьстыи кончиноу прїемь. Л. 52. свѣтлыми свитами. Л. 54. illustrissimus: прѣд светлиемь господиномь кралемь ѹгрьсциемь. М. 412. свитлога херцега Влатка. М. 506.

свѣтовидьнь, luci similis: ꙗко ѡгньна вьсего и свѣтовидна сьдѣла. Д. 129.

свѣтовьнь, mundi, humanus: нищоѡрь ние ѹгодние господѹ богѹ и людемь световниемь него ли мирь. М. 367. ни ѹ едномь свѣтовномь господствѹ. М. 444. смишлае ӡаповедь божию и процениѹ свѣтовнѹ. М. 507. civilis: световни сѹдие которсци. М. 465. адвербијално, more civili, као да је овдје: каконо е по ӡаконѹ свѣтовно а ш не печатнию писана. М. 425.

свѣтоносьнь, lucem ferens: свѣтоноснь ꙗвлꙗющь се с выше. Г. XV. 265.

свѣтообразьнь, luci similis: твои свѣтѡбразни лица зракь. М. 121. cf. светообразьнь.

свѣть, lux: свѣте оүию моєю. Са. 10. свѣть небесныи изліа се на нь. Д. 129. да ты ми просвѣтиши оүмь и сьмыслы свѣтомь разоүма твоего. М. 10. свѣть ѡть свѣта. М. 88. свѣта оүїю моєю лиши ме. М. 90. свѣть ѡүию моєю вьзвратив. М. 90. мысльнимь свѣтомь. М. 228. mundus: тако да нась богь сьхрани на семь свѣтѣ и у будукемь. М. 23. на семь свѣтѣ и на-номь. М. 23. до вѣка и до згорениꙗ свиета. М. 106. да дрьжимо до конца свиета. М. 107. тази царина не узимана ѡдь века, ѡдь коле свѣть сталь. М. 117. ни єдному члов ку на свете. М. 216. ако бисмо добили вьсь свѣть. М. 216. докле свѣть стои. М. 234. до коли свить стои. М. 254. ни за чиюре волу ни за коюре ричь сегаи свита. М. 274. ни за страхь ни за благо сегаи свьта. М. 285. ни за иедань иии узрокь, кои би на свити могаль бити. М. 289. за иєднога чловѣка волю сегаи свѣта. М. 361. иу ли би било господину воєводи прьминутиє сегаи света. М. 394. згодило би се, тере господинь кнезь ѡдьлучино се ѡдь сегаи свиета. М. 380. ако ли би ои се смрьть згодила, да се прьстави сегаи свиета. М. 387. ако ли би се прьминули сега света. М. 395. видех, єре прехогю ѡд ѡвоган света. М. 518. ѡдь тога му єсть велико поүтениє по свѣту. П. 1. находи се по свемь свѣту мудрихь и немудрихь. П. 28. како убози людиє ходе по свѣту. П. 38. нигдѣ на свѣти трьговци не би могли стоꙗть. П. 62. ако би ни вьсь свѣть говориль, да учинимо. М. 216. свему свѣту ѡбьꙗвлена велика любавь господина воєводе. М. 237. що є свѣту нескроино. М. 241. да свѣть не рече, да смо нехарни. М. 242. ми свѣту забранити не моремо. П. 97.

свѣтьнь, -ниꙗ, mundi: ни за єднога чловѣка свѣћнєга. П. б. 126.

свѣтьца, селу је Селцу у Пологу ишла међа Свѣтцомь оүзь рѣкоү. Г. XV. 304. или је изостављен пред-

лог сь, као што често бива или би ваљало читати с Вѣтџомь; а била је или заселак реченом селу или друго село с којим је она међила.

свѣшта, lampas, candela, cf. свѣћа: свѣштоу свою немилосрьдїемь оугасшоу имоуште. Д. 67. свѣште многы вьжегше. Д. 202. приводима сь дѣвами и свѣщами. М. 140. да боудоуть оулиарие, да юсть свѣща спасоу. М. 62. приложи кралевьство ми трьгь оу Липлюны, да ю свѣща матери божеи. М. 122. да си дрьже оноѕи село, а да прилагаю свѣщоу на навечерние архаггела всако годище петь десеть литрьь воска. Г. XV. 285. приложи кралевьство ми виноградь и трьгь, да юсть свѣкю црькви тои. М. 111. ѕа свекю манастирома ѕа две године .сєв. дукать. М. 556.

свѣштьникь, candelabrum, cf. свѣћьникь: не велнкыи ть свѣть подь ѡдромь, нь на великомь свѣштници положити хоте. Д. 95. свѣштникы и ѕавѣси. Д. 144. кадильнице и свѣщникыи. М. 91. юдань свещникь, потеже .ѕ. литрь, .и. унчь. М. 407. свекникь. П. б. 97. светникь. П. б. 99. 100. свекници. П. б. 102.

свѣштьнюкь, cadelabrum: седамь сфешнакь. М. 408.

свѣћа, гледај свѣшта.

свѣћьникь, гледај свѣштьникь.

се, ecce, гледај код сь (hic).

себе, sui: страшнь бысть всѣмь живоущїимь окрьсть себе. Са. 1. да го оулиарїе ѡть себе поставлаю. М. 59. того ради ю смь послаль мѣсто себе. М. 178. да га немаю примати ни у себе држати. М. 350. доѕва до себе, що ю учинио. М. 461. дошьде ка мние с велицием смѣрствомь и доѕва по достоинои правдѣ до себе. М. 461. ѡще се ѡбетую себе и свою сиеме. М. 106. да их сьблюдемо колико сами себе и свои градь. М. 216. присташе ѕа себе и ѕа свою дѣцу. М. 219. тоѕи уѕехь на себе, да ю тои ѡть себе плакюмь. М. 223. такои се уѕданте у нась, какоио сами у себе. М. 517. подвигь се. М. 3. да се оупиcоую. М. 13. у коюи ли се жоупѣ що испакости. М. 16. да му се все уѕьме. М. 17. клесьмо сѧ. М. 21. на негово сю мисто

ꙁакле кнеꙁь Радоѥ. М. 414. како се ѥ тоꙁи свршило. П. 89. вьꙁьмѣте нго мое на се. М. 4. даюкѣ ꙁа сѣ поручьникь. М. 31. такови да приме на се и на своюдушу ѡне клетви. М. 189. ми ꙁа се и ꙁа наше племе. М. 290. да могу уꙁети прѣда се. М. 502. или нимь ꙁаедно уꙁети или всакому на се. М. 409. нихь свакога по на се ротише. П. б. 120. утькьмисмо се мегю собомь. М. 108. собою ѡбоживи. М. 220. да ѥ волань ѡкеи дукати уꙁети самь собомь или своими листьми послави. М. 330. имѣти хощете бога помощника себѣ. Са. 3. дати имь сьвѣть и помокь, какоре и себѣ. М. 2. да ѥ оуꙁима себѣ. М. 14. да приюмо тебѣ ѥко и сами себѣ. М. 47. прѣмисмо воиду себе ꙁа брата. М. 343. ѥблько раꙁдѣлише себе. Л. 62. да си умѣль вьꙁда дати себи добри свѣть и мноꙁѣмь инѣмь. П. 51. приꙁвахь чьстные ѡтьце кь себѣ. М. 126. кь себи. М. 248. поꙁна нашу добру волу к себѣ. М. 328. кь себие. М. 373. себѣѥ. М. 493. принесеть кь ѡтьцоу си. Са. 7. ѥже стежа чьстьною си крьвию. М. 26. милостию си помилоуи и мене. М. 58. Манонло сь ꙁетемь си. М. 62. Урьньча сь ꙁаселниѥмь си. М. 11. приꙁрѣви на ме милосрьднимь си ѡкомь. М. 110. оукрадь дроуга си. М. 565. своимь си благоволениѥмь вѣньча нась. М. 9. своимь си хтѣниѥмь. М. 25. по работахь по своихь си. М. 53. своимь си приѣтелемь. М. 185. вьꙁвращаюшоу се кь своѥ си. М. 138. мисльнимь свѣтѡмь ѡꙁаривше си мисли. М. 568. коѥ си ѥ иꙁь грькь довель. М. 59. що си ѥ населиль. М. 63. да си сьтвори црькьвь по своѡи вѣре. М. 216. да си постави покладь. М. 215. що си су ѡни иꙁдворили. М. 305. да си уꙁимашь все. М. 23. да си имамо ѡньꙁи стари ꙁаконь. М. 38. кое си имамь. М. 45. попокѣ бащиници да си имають своюбащинноу ꙁемлю. З. 31. да си дрьжи то. М. 39. да си ю дрьжите. М. 46. що си су дрьжали у поувивьшега кралѥ, то да си и сьде дрьже. М. 56. да си ѡблада икономь Иѡань црькком томь. М. 116. да си господую и уживаю мирно. М. 289. да си купую вьсаки трьгь. М. 37. да си продаю. М. 120. да си продаю куплѥ своѥ, и да си купую, що имь трѣбуѥ. М. 157. гьдѣ си

кьто хоке крѣвати, годѣ си кто мние. М. 2. да си ходе сь своими си трьги. М. 19. колико вьзлюбиши прѣбыти ꙋ нась, да си прѣбꙋдеши. М. 22. кьга си вьсхокеши поити, да си погеши. М. 22. тоуде си ходите. М. 24. да си идоу доубровуане по нашѣи земли. М. 34. ако си хоте ити, да си идоу. М. 41. ако ли кьто ꙋзлюби стати, да си стане. М. 41. коупци ихь да си ходе по земли кралевьства ми. М. 50. да си изидоуть. М. 50. да си стоѥ волꙗ гредꙋ всꙋде свободно. М. 268. како си се сте наꙋчили. М. 21. кто си полюби, да греде свободно подь цркквь. М. 64. ако ли си оузлюби оузети землю. М. 98. ако си ꙋзлюби ꙋзети конꙗ. М. 147. ако си ꙋзлюби сизи, кои си га познава, ꙋзети конꙗ. М. 162. тко си люби ити изь мое земле. М. 209. аще си кто самь полюби. З. 33. що ми сꙋ си властелѣ ѡбетовали. М. 41. тꙋи полаꙋ ѡбетꙋѥмо си ꙋресити. М. 297. сь гради кралевьства ми да си живѣте ꙋ законѣ. М. 46. да ѡть тогаи намь нѣщаре не дадꙋ, рази да си се плаћаю за дꙋге. М. 232. да си се дохрани старьць до смрьти своѥ. М. 116. да си сꙋ волни доити и стати. М. 258. да си сꙋ волни господовати е. М. 305. да си е волнь бащинникь, да си поставить своега калогера. З. 33. да си мꙋ ѥ милость кралѥвстка ми ходити свободно по моѥи земли. М. 66. а дроуга половина си ѥсть била не прьква богородице хиландарскыѥ. М. 86. да си е, комꙋ га да ѡнзи на смрьти. М. 207. 209. 268. да си дасть жена моужоу гласъ. З. 38. вь себѣ быкша разоумѣста. Д. 10. вь себѣ бывь глагола. Д. 212. по себе ѡставити. М. 286. ако би се слꙋчило, тере по себѣ ѡставиль реуене дꙋкате. М. 331. комꙋ би по себи ѡставили. М. 352. имиюће тешкоће али конске тꙋрьске на себи. М. 448. не пришадьше по себѣ ли по своихь ли добрѣхь людехь. М. 496. при себѣ пѣнези не имасмоѡ. М. 506.

себишанинь, човјек из Себиша, долази као презиме: човјек Александра војводе молдавского Лазарь Себишанинь 1566. М. 557.

себишь, у Ердељу варош Mühlenbach: Али паша оузе Еновоу и Себишь 1651. Л. 85.

себровь, τοῦ себрь: о сьбороу себровоу. себрова сьбора да нѣсть. кто ли се обрѣщеть сьборникь, да моу се оуши оурѣжита, и да се осмоудеть подвоуіе. З. 35. cf. себрь.

себрь, ко год није властелин ни властеличић, plebejus, само у законику Душанову: аще властелинь или властелиунщь опсоуе себра, да плати .р. перперь. аще ли себрь опсоуе властелина или властелиунща, да платить .р. перьперь и да се осмоудить. З. 33. аще кои властелинь вьзьметь владикоу по силѣ, да моу се обѣ роуцѣ отсѣкоуть и нось отрѣжеть. аще ли себрь вьзметь владикоу по силѣ, да се обѣсить; аще ли свою дроугоу вьзметь по силѣ, да моу се обѣ роуцѣ отсѣкоуть и нось оурѣжеть. З. 33. кто рече бабоуньскоу речь, аще боудеть властелинь, да платить .р. перперь; аще ли себрь, да платить .ві. перперь и да се біеть стапіемь. З. 36. аще оубіе властелинь себра, . . . да плати тысоущоу перьпер; аще ли себрь властелина оубіеть, да моу се обѣ роуцѣ отсѣкоуть, и да плати .т. перперь. З. 37. аще се оскоубоуть два себра, да есть мехоскоубина .ѕ. перперь. З. 37. дворане властельсціін, ако оучини кое зло оть нихь, кто боуде прониаревикь, да га оправе очина дроужина поротомь; ако ли юсть себьрь, да хвати оу котьль. З. 44. cf. себровь.

сева, с предлогом до, adhuc: кои св исьшьли до сева. М. 38. само ту.

севастинскыи, Sebastiae: .м. моученикь севастинскихь. М. 244.

севастиꙗ, Sebastia: прими Севастию. П. 33.

севасто, стоји на једном мјесту за севастократора Петра: севасто Петра. М. 38. може бити погрјешка а може бити још доста не посрбљено севасть, које види.

севастократоровић, манастир је Трескавац имао селище Костино, које му приложи Костаньдинь Севастократоровикь. Г. XI. 136.

севастократоровь, σεβαστοκράτορος: до севастократорове мегiю ишла је међа селу Крьстьцоу и пла-

нинама његовијем кад га цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 301.

севастократорь, *σεβαστοκράτωρ*: тако Стефан Немања назива сина својега Стефана, предајући му пријесто: великога жоупана и севастократора. М. 5. цара бугарскога Михаила Асена зет бјеше Петрь севастократорь. М. 36. властелин цара Стефана севастократорь Дѣѧнь, којега цар назива братом. М. 143. cf. Дѣѧнь. отац Вука Бранковића севастократорь Бранько. М. 172. 223. cf. Бранько.

севасть, *σεβαστός*: дворанин за краља Милутина и за цара Стефана: тоу мегю оутеса севасть Обрадь Манилкь. М. 61. томоу да не забави ни кефалиѧ ни кнезь ни севасть. М. 138. 157. севасть Пеукопоуль. М. 375. ни севас ни кнезь. Г. XIII. 397. cf. сѣвастовь.

сегасвѣтьнь, } hujus mundi: ни по єдномь ѵло-
сегасвѣтьнь, -нѧ, } вѣкоу сегасвѣтнюмь. М. 459. ни силомь ни хитростью таиномь а или ꙗвленомь сѣгасвѣтномь. М. 458. може бити да би и ту требало читати сегасвјетњом. само у том једном споменику.

сегашьнь, -нѧ, qui nunc est: ѹ сегашьнемь поткерьгенние. М. 41. сегашнѥ време. М. 548. сегашнне време. М. 549. погрјешка ће бити сгашнен време. М. 550. cf. сьга.

сегединь, град у Маџарској на Тиси: разби Хадмань паша оугре подь Сегединомь 1552. Л. 84. оузеше тоурци Сегединь. Л. 84. доће на Сегединь. Л. 87.

сегединьць, човјек из Сегедина, долази мјесто презимена: Грьгѹрѹ Сѣгединцѹ. М. 504. 506 Грьгѹрь Сегединаць. М. 506. cf. Грьгоурь.

сегеть, град у Маџарској: ходи паша подь Сегеть варошь 1557. Л. 84. прїими царь Соулеимань Сегеть 1564. Л. 84. подь Сегетомь. Л. 84.

сегы, nunc: сеги. П. б. 23. само ту.

седларь, ephippiorum artifex: седьларние и шьвьци. М. 98.

седларь, међу селима која је цркви богороди-

чиној у Архиљевици дао севастократор Дијан а потврдио цар Стефан бјеше и селище Седларь. М 144.

седми бори, планина плавска коју је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Седьми Бори. М. 95. оть Седьми Борь. М. 96.

седмица, septimana: лежа седмь седмиць. Г. XI. 92. .л. дьнь вь седмици. М. 540. numerus septenarius: пещь седмь десеть седмицею раждежени. Г. XIII. 363.

седмь, septem: оть светыхь седмихь сьборовь православныхь. М. 213. шесть десеть и седамь окань. П. 22. заклинамь се вь седамь десеть изабраннихь. М. 275. донесоше седамь тисушь дукаат. М. 349. постави седам сать дукать. М. 364. потезаю трь десети и седамь литара. М. 372. потеже седамь литрь. М. 408. сь седамь баласъ. П. б. 66. cf. десеть.

седмыи, septimus: седми дань мисеца ферьвара. М. 185. тисушно три ста и деветь десеть и седмо лито. М. 229.

сежань, mensura sex pedum: камень высокь яко двѣ стѣ сежанїи. Д. 106.

сендия, име турско: 1653 оузе Сендиа Варадь, и то лѣто оумори Сендию Али паша оу Темишвароу. Л. 85.

секоула, име јунаку који се и у пјесмама пјева, Миклошић (die serbische epik у österr. revue bd. II, Видов Дан 1863 бр. 117—123) вели да је banus von Slavonien Johann von Zechol: изиде Секоула и Ђоурађь, и много христїанскога рода погоубише 1514. Л. 83.

секоуловић, краља босанскога Томаша дияк Тврьтко Секуловић 1446. М. 440.

секьтебрие, september: мѣсеца сектебря. М. 396. сек(тебр)ья. М. 262.

секьтебрь, september: мѣсеца сектебра. М. 148. 169. мѣсець сектебрь. М. 154. секьтебра. М. 428.

секьтемьбрие, september: мѣсеца сектембрия. М. 250. сектембриѣ. М. 396. секьтембриа. П. б. 40.

секьтемьбрь, september: месеца сектембра. М. 483. П. 175.

сектемврие, september: мѣсеца сектемврия. М. 414. П. 80. сектемврия. П. 82. П. б 79.

секьтемврь, september: сектемвра. М. 500.

села, с предлогом оть, ab hoc tempore: ѡдь села напредь. М. 21. ѡть села напрѣда. М. 421. cf. селѣ, сель.

селе, с предлогом оть, ab hoc tempore: хоте ѡдь селе поработати. М. 106. ѡдь селе и до вѣка. М. 230. не ѡдь селе, да ѡдь велика врѣмене. П. 14. с предлогом до, adhuc: како сꙋ и до селе посилали. М. 527. узима к себи ј (и, него, које види): ѡдь селеи. М. 210. cf. селѣ.

сели, с предлогом оть, ab hoc tempore: ѡдь сели напрѣда. М. 148. 163. ѡцели. М. 252. cf. селѣ.

селимань, име турско: сꙋлтань Селимань 1520. М. 552.

селимовь, τοῦ Селимь: Соулеимань сынь селимовь. Л. 88.

селимь, име турско: цар турски Селим I син Пајазитов 1511—50. М. 548. 550. Л. 82. 83. 88. — син Сулејманов: ѡцари се соултань Селимь 1567. Л. 84. 88.

селитва, habitatio: селитвоу сь нами възлюбивь. Д. 21. вь высокыхь горахь селитвоу сь елени имоуште. Д. 23.

селити, collocare: ѡноу ꙁемьлю да не тежи, ни люди не сели, ни властелинь люди да не сели. З. 44.

селиште, гледај село: прида селища ꙁапоустѣвша ѡть вѣка, име селищоу Брѣсть и Соухогрьль и Лѣсковица и Витьче и Дрѣнокь, а мегꙗ Армасана сь вьсѣми людьми и населени сел тѣхь, що си ю населиль ѡть тоугихь ꙁемль, и селище Брѣстокь. М. 63. селище Вльчи Лоугь сь вьсею ѡбластию и правинами. М. 64. на фроугопоулово селище. М. 64. црькꙋвь, що ѥсть ꙁидаль на селищи Срьбьшори. М. 64. и ѡще имь (дубровчанима) придахь ѡдь Прѣвлаке ꙋс краи мора до дꙋбрѡвачке ме҆е и селища, коѣ сꙋ твиꙁи била. М. 104. налази се та ријеч још само у седам споменика. М. 144. 172. 191. 199. 264. Г. XI. 130. XIII. 370. селишта су имала своје воденице, винограде, воћњаке, њиве, ливаде. Г. XI. 132. 133. а једно се помиње и са засеоком. Г. XI. 132. а из тога се по себи

разумије да је у њима било и људи: селище Могы-лица сь людьми. Г. XI. 134. а да нема разлике између селишта и села, потврда је што се н. п. Боучинь, Коучьковѣне, Марьгарить, Небрѣгово у једном споменику назива селище. Г. XI. 132. 133. а у другом или управо само у другом пријепису село. Г. XIII. 372. 376. 371. cf. Бѣла Селишта.

село, vicus: дахь манастироу села: Непробища, Момоушоу, Ретиклоу. М. 6. вьса сиѣ села сь заселиями си. М. 11. гдѣ имь соу села подь коими пискоупиями. М. 14. да имь се не везьметь кумерекь ни вь граде ни на сьборе ни вь селѣхь. М. 37. при коимь ихь (трговце) селѣ чтета паиде, да плати село ближие. М. 52. село Коупариане сь парикы и сь стасми ихь и сь всѣми правинами села того. М. 63. село Коуцово сь винограды и сь доходькы и сь всѣми правинами села того. М. 74. игоумень (хиландарски) сь братиями говориште кралевьсткоу ми за села, що имаю мегю сели прѣчистые студенчуке, и како дѣлѣ село Добродолиане сь ними на полѣ. М. 86. село Добра Рѣка сь заселки и сь вьсѣми мегиами. М. 96. оу коиемь любо селѣ кьто се манасторие ѡбрѣтаю. М. 98. село сь вьсѣми засельци и сь перифоромь и сь ѡтьтесомь и сь мегами, сь винограды, сь млины, сь врьти, сь ливадами, с пашищи и сь лази и сь планиномь и сь вьсѣми правинами села того. М. 138. светителїе да поставеть доуховнике по градовѡхь и по селѡхь. З. 30. аще кто познаеть лице подь чловѣкѡмь, а боудеть вь горѣ и вь поустоши, да га поведеть вь принрьвние село и зароучи селоу, и позоветь, да га дадоу прѣдь соудїе. що покажеть соудь, да плати село този. З. 37. аще се кто ѡбрѣщеть соудїю ѡсрамотивь, аще боудеть ... село, да се распеть и плѣнить. З. 38. кнезовѣ и прѣмикїрїе и владальци и прѣстаници и челници, кои се ѡбрѣтають сели и катоуни ѡбладающе. З. 41. ако боуде брьдо поусто междоу жоупами, села ѡкольниа да блюдоу стражоу. ако ли не оузблюдоу стражоу, что се оучини оу томоу брьдоу, оу поустоши, щета или гоу-

сарьстко или крада или кое ҙло ѡть такови, да плате ѡкольна села, коимь ѥсть речено да паҙѣ поуть. З. 46. ако се ѡбрѣте ҙлатарь ѡсвимь града оу коемь селоу, да се то село распе, и ҙлатарь сьжеже ѡгнѥмь. З. 49. села и градове палюхоу. Л. 83. pl. села, habitatio: дьньсь вь авраамлихь селѣхь приемлюемь ѥсть. Д. 89. вьжделѣвь небесныхь сельь. М. 65. вельми мила соуть села твоя, господи. М. 65. вьҙиде на прѣнебеснаю села. М. 91.

село, име селу које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село на Срѣдьскои именемь Село. Г. XV. 280. 305.

селоу, с предлогом оть, ab hoc tempore: ни мислимо да се потвори ѡд селѹ. П. 4. ѡд селѹ напрѣдь. П. 12. П. б. 34. що годѣ ѡдь селѹ ѡпраля. П. б. 39.

сель, с предлогом оть, ab hoc tempore: ѡдь сель да га не ище. М. 66. ѡд сель ѹ напрѣда. П. 3. само ту.

сельна, селима у Битви која је цар Лазар дао Раваници био је на Сеѡнои хатарь междѹ Белоевци и междѹ Грѹбановци. С. Л. 1847. IV. 54. лако може бити да није добро преписано.

сельскыи, vici: ҙа мегю селскые. З. 36. до сельске мегю. Г. XV. 280.

сельце, село које је краљ Милутин дао Грачаници: Грачаница и Соушица и Сельце. М. 562. — Село у Пологу које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Селце, међило је с Хтѣтовомь и с Хращани. Г. XV. 304. међа је селу Мьшоутиштемь ишла ѡть Селца. Г. XV. 278. катуну је Синајинцима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу поуть, кои греде оу Селце. Г. XV. 296.

сельчани, село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: село Селчани, међа му је била како се стаюта два поути иҙь Новоселянїи и иҙ Крьбичани. Г. XV. 279. сь селомь Селчани. Г. XV. 303.

селѣ, с предлогом оть, ab hoc tempore: ѡдь селѣ и до вѣка. М. 2. ѡдь селѣ напредь. М. 21. да ѡдь селѣ и

напрѣдь чини. М. 54. ѡт селѣ. З. 30. 31. с предлогом до, adhuc: даже и до селѣ. Са. 3. налази се и без гласа є, те гласи слє, гледај дослє, а мјесто тога стоји на једном мјесту: до стє. М. 526.

селꙗнинь, vicanus: кьди ѡни селꙗни бѣхꙋ ѡтишли. П. 118.

семановићь, између људи у катуну Кострчанима које цар Стефан даде цркви архањеловој у Призрену један бјеше Покрьшко Семановикь. Г. XV. 294.

семетишта, селу је Пећанима ишла међа ѡть Семетища. Г. XV. 277. и Кострцу је ишла међа од Семетищь. Г. XV. 295. ваља да је било село.

семиюнь, Symeon: опатица ѡть Семиюна. М. 7. — Властелин великога бана босанскога Матије казньць Семиюнь 1249. М. 33. — Властелин Радосава жупана хумскога Семьюнь Бльгаринь 1254. М. 45.

семиюнь, -ніа, Symeonis: на семиюнь дьнь. М. 69.

семьковићь, властелин краљева босанских Твртка и Дабише и Остоје жупан Влькьмирь Семьковикь 1378—1400, име му пишу и Вꙋкмирь. М. 190. 226. 248. — Браћа тога Вукмира Тврьдько и Стипань 1395. М. 226. — Властелин краља босанскога Стефана Остојића војвода Ивко Семковићь хумљанин 1419. М. 283. — Властелин краља босанскога Томаша и херцега Стјепана војвода Сладоє Семьковићь 1444—54. М. 428. 457. 468. — Властелин дубровачки Никша Семковикь 1442. М. 419. 424. овај се пише и Симьковићь, које види.

семьюнь, гледај Семиюнь.

сениша, име мушко: брат цара Стефана. Г. XIII. 298. cf. Симеонь.

сень, -ніа, варош у садашњој војничкој крајини хрватској на мору: ꙋ Сеню. П. 96.

сеньна, дольнꙗ и горьнꙗ, два села која је цар Лазар дао Раваници: село Сенна Долнꙗ, село Сеннаа Горнꙗа. М. 196. једно ће од њих бити садашње село Сена у окр. пожаревачком у Србији.

сеньта, варош у Маџарској на Тиси: везирь плени Сентоу 1697. Л. 87.

сепьтеврије, september: мѣсеца септевріа. М. 437.

сепьтемьбрије, september: месеца сепьтемьбрија. М. 535.

сепьтемьврије, september: мѣсеца септемвріа. М. 436. Л. 86.

сераскерь, у Турака belli dux: иде сераскерь подь Боудимь. Л. 86.

серафимь, seraphim, coll. f.: шестокрилатаа серафїмь. М. 547. — m. име мушко: митрополит руднички Серафимь 1632. В. дан. I. 24.

серафионь, проигуман Серафиѡнь 1637. В. дан. I. 28.

серезь, гледај Серь: Продромь конь Сереза. Л. 60. оу Іежевоу конь Сереза. Л. 81.

серошь, заселак Плањанима, који је повратила Дечанима царица Милица. М. 265.

серь, гледај Сѣрь.

серьпеньтинь, serpentinus: буџать едань серпентинь направлень златѡмь. М. 498.

серьскыи, гледај сѣрьскыи.

сестра, soror: мала сестра. М. 7. међу људма које краљ Милутин писа Хиландару бјеше сестра хранишина сь дѣтию. М. 59. међу људма које исти краљ писа Грачаници бјеше Доубравьць з братомь и сь сестромь. М. 564. драга наша сестра. М. 219.

сестричић, sororis filius: сестричикь. М. 123. з братиѡмь и сестричики. Г. XV. 289. сестричикь моу. Г. XV. 293. сестричики. П. б. 82. Стефань деспоть вьроучаеть деспотьство сестричикю своемоу Гюрьгю. Л. 73.

сестричьна, sororis filia: Витослава, сестричина Оливере деспота. М. 184.

сефарь, гледај сафєрь: прьве дни ссефара. М. 529.

сешти, } сегоу, attingere: гдѣ ми моремо сећи. М. 219.
сећи, } где може сећи, да свое узме. П. б. 45.

си, гледај сь (hic).

сибинь, варош у Ердељу, мађарски Szeben: подь Сибинь. Л. 77. оу Сибиноу. Л. 82.

сиваӡь, ѹ месту Сиваӡу писа Сулејман II дубровчанима. М. 552.

сидрофаюкь, између осталога што је имао манастир Трескавац била је и стась оу Богомилѣхь сидрофаюва. Г. XI. 134.

сиӡи, гледај код сь (hic).

сикамьниꙗ, земљама хиландарским у Светој Гори ишла је међа покраи мора до срѣде Сикамьнїе, гдѣ потокь пристаѥ оу море. М. 127.

сиковь, talis: по что твориши сиковаꙗ. Ст. 4. что сиковаа сьтвори намь. Д. 19. сиково врѣме. Д. 126. сиковыѥ рыбы. Д. 198. сикову милость. М. 16. сиковаꙗ оучинсаниꙗ. М. 26.

сикоӡи, гледај код сикь.

сикои, гледај код сикь.

сикь, talis: о сикои кончинѣ. Са. 12. адвербијално: сико оуӡаконишѥ. М. 140. узима к себи ӡи, које види: ѡ изьдавѣ сикоӡи да боудѥ. З. 50. ѥре ѥсть сикоӡи. М. 108. сикоӡи оучини милость. М. 146. сикоӡи чтькьми. М. 147. 163. сикоӡи прие, како що е ӡаписаль. М. 216. тако узима и ј (и, ѥго, које види): поучинѥ сикои. П. б. 31.

сила, vis: небесныихь силь. Ст. 1. сила чьстьнаго крьста да мьстить ѥго. М. 10. да го пораӡи сила чьстнаго крьста. М. 64. ӡапрѣщамь и ӡаклинамь силою божиѥю. М. 76. кьто довольнь изьглаголати силы господниѥ. М. 88. о:ещава се вь силу чьстнаго крьста. М. 173. вельможна сило прѣсветаго духа. М. 284. с нашомь силомь и мокью. М. 36. стрѣки вась, . . . гдѣ мы учьнемо силу имати. М. 43. противу моеи силѣ да буду дрьжань чинити рать. М. 44. елика бисть сила царьствоу ми, оукрасихь. М. 125. вьсхотѣхь принести, елико по силѣ. М. 196. по сїлѣ малаго ми раӡоума. М. 244. сьтворихь приношенїе ѡть малїе силе моеи. М. 547. ѡбарѡвати своиѡмь силѡмь и воискѡмь. М. 210. уздрьжати га и помагати га на вьсу нашу силу.

М. 252. ако би дошла нѣкоꙗ сила на градь на нашь. М. 216. изиде сь силою многою. Л. 53. разбише еговоу силоу и грьдость. Л. 86. кромѣ коньскые силы. Д. 113. да не погрезнꙋ ѡдь силе морске. П. 115. да нимь не бꙋде ѡдь моихь честьниковь силе. М. 2. да нимь се не ꙋзима по силѣ. М. 52. или га силомь оузети. М. 70. да не оузме силомь безь кꙋпа. М. 120. що нимь кто ꙋзме по силѣ. М. 158. да нѣсть волнь господинь царь или краль или госпожда царица никомоу оузети баштине по силѣ. З. 33. аще властелинь вьзьметь владикоу по силѣ. З. 33. аще по силѣ станеть, да платить поткоу. З. 36. силѣ да нѣсть никомоу ни за единь дльгь. З. 37. трьговци, кои греде по царевои земли, да не волнь ни кои властелинь, ни кои любо чловѣкь забавити по силѣ или заграбити коупл́ю, а динаре моу силѡмь накрькі. кто се ѡбрѣте силѡмь растовариvь или разбалавь, да плати .ф. перперь. З. 39. без ниедне силе и безь ниедне неволе. М. 178. да имамь ихь владаниѥ блюсти ѡдь всаке злобе и силе. М. 188. по сили ꙋзеше жꙋпꙋ. М. 217. да реченни покладь не кѥ погинꙋти ни на манѥ доити за нѣдиога чловѣка волю ни за силꙋ ни за рѣчь ни за заповѣдь. М. 357. силꙋ нимь чине. М. 484. прими Солоунь по силѣ. Л. 76. погрјешка сѣло. М. 237. силѥ. М. 323.

силивестра, гледај Силивестрь: владика смедеревскы кур Сїливестра 1619. В. дан. I. 26.

силивестровић, гледај Силивѣстровић.

силивестрь, Sylvester: за цара Лазара оученикь Силивестрь. Г. XI. 163. — Игуман крушедолски 1514: Силивестроу. М. 549. cf. Сильвестрь.

силивѣстровић, властелин дубровачки Михоиль Силивѣстровкь 1253 у великом вијећу. М. 40.

силоꙗнь, Sylvanus: митрополит, који је пренио кости краља Милутина из Трепче у Срѣдьць: митрополитѡмь Силоаниѥмь. Л. 61. писали су то име и Силоуꙗнь. Г. XI. 197.

силоꙗђевић, у вријеме деспота Ђурђа човјек из Маџарске презименом маџарски Szilágyi: Сило-

югевикь Михаль. Л. 79. 80. пишу га и Свилоюђевић и Свилаювићь и Свилоювићь, које види.

сильвестровићь, 1454 Живан Силвестровић нотар бнетауки и канжилиер опкине которске. М. 465.

сильвестрь, Sylvester: хиландарац попь Сїльвестрь око 1403. М. 568. cf. Силивестрь.

сильникь, homo violentus: ако би кои сионикь хотиль рать учинити Двбрьвникв безь кралевства реченю, кои кралю не слвша. М. 295.

сильнь, potens: да ювит се бес числа силнаа роука твою. Д. 108. оть сильныхь оу обласთи кралевьства ми. М. 68. или кто одь силныхь или одь владоущихь. М. 68. сь инѣми сильними цари. М. 100. силны сь оусрьдиюмь правдоу пишоуть. М. 136. сїилны обладають землею. М. 140. силнога цара честитв книгв. М. 513. ю велики господарь и силни царь (Моухаметь). М. 523. тако и нась вкрѣпи, сильнимь бытн съпомагати твоимь храмомь. М. 540. magnus: имѣюхоу надеждоу на тихь силнихь рѣкахь. Л. 83. дође са многом силномь воинскомь. Л. 86. с оиомь силномь воинскомь. Л. 87.

сима, име женско: жвпаница Сима 1114. М. 1.

симе, -ете и -ета, Symeon: неки Симе, јамачно дубровчанин, држаше под закуп трге бана босанскога: Симетв и Ратків. П. б. 22. — Гледај Бенешићь, Коуннћь, Гоучетићь, Градићь, Растићь. — један пут стоји гријешком Симте мјесто Симете. М. 285.

симень доль, селу је Ђесковцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Симень Доль. Г. XV. 282.

симеонь, Symeon: Стефан Немања у калуђерству Симеонь: нарече се чрьньчьскымь имєнемь Сүмеонь. Ст. 12. Симеонь. Са. 6. Симеонь минхь. М. 5. Симеономь. М. 3. Симеоноу мнихоу. М. 3. прѣподобнаго отьца Симеона. М. 7. светаго Сүмеона. М. 48. 66. 87. 121. 128. 129. 132. 139. 331. 334. 561. 562. прѣподобнымь Сүмеономь новїнмь мүроточьцемь. М. 125. 167. прѣподобнаго отьца нашего прьваго Сүмеона мүроточьца срьбскаго. Г. XI. 194. светаго

нашего господина Симеωна и новаго мироточьца. Г. XI. 189. светаго Симеωна Немане. М. 19. 50. 72. 74. 78. 140. 521. Л. 51. 60. 68. Сумеωна Неманю. М. 89. 133. 136. 203. прѣподобнаго ωтьца Симеωна Стѣфана Немание. М. 110. да моу бѫдеть сѫпьрникь светыи Сумеонь и светыи Сава. М. 334. виноградь да тежїи всакь по закоnоу како оу Стоуденици оу светаго Сумеωна. Г. XV. 305. — Властелин великога бана босанскога Матије Нинослава Симеонь, брат тепачије Радоње 1240. М. 28. — Калуђер хиландарац Сумеωнь старьць око 1302. М. 80. — Игуман у манастиру св. Димитрија оу Коучнех око 1347. Г. XIII. 297. — Син краља Стефана Дечанскога: прѣдобл৮го Сїмеωна, иже вь грьчьскои земли вь градоу Трикалѣ царствова, и тамо коньць житїю прїемлють. Л. 53. 71. cf. Сениша.— Црква светагω Сумеωна у Светој Гори. М. 131. у селу Мьшоутништихь. Г. XV. 278. 279. 308. — погрјешка мјесто Симона: Сумеона Петра обытѣли. М. 127.

симеонь, -на, Symeonis: селу је Коупѣльникоу ишла међа оу симеωнь доубь. Г. XV. 287. 288.

симетинь, *τοῦ* Симе: по симетини рѣчи (т. ј. онога Симета који је држао под закуп тргове бана босанскога). П. б. 22.

симонида, жена краља Милутина: Симонида кралица Палеологїна, дьщи цара Андронїка Палеолога. Гильф. бос. 236. М. 84.

симоновь, погрјешка мјесто симеоновь, т. ј. Симеуна Немање: крьсть симωнωвь. М. 6.

симонь, Simon: краљ Стефан Првовјенчани покалуђеривши се назва се Симонь: Сїмонь монахь. Д. 164. Симона. М. 26. 72. 78. Сумωнь. Л. 60. 70. тако и краљ Урош I: Стефана кралю Оуроша прьваго, Сумона монаха. М. 74. 78. — Калуђер хиландарац игуман ωрашьчкии Сумонь око 1403. М. 568. Г. XI. 141. — Еклисиархь царице Маре Симωмь (гдје без сумње гријешком стоји на крају м мјесто н). 1470 М. 514. — Гледај Кенешић.

симько, Symeon hyp., гледај Боуниќь, Гоучетиќь,

Растнћь, Станнћь. један Снмько, јамачно који од поменутих, држаше под закуп царину новобрдску у деспота Стефана. П. б. 79.

снмьковнћь, властелин дубровачки Мароје Снмковнкь 1427. М. 347. — Властелин дубровачки Никша Снмковнкь 1442—45. М. 419. 431. cf. Семьковнћь.

снмьунћь, властелин краља босанскога Дабише, ѡть своитн Бранко Снмьунћь 1395. М. 227.

снна, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани писао Жичи тројици бјеше име Снна. М. 12. једном је записано име Сына.

снпан, Sinai: Іерозалнмь н Снпаю. Л. 52.

сннаннњцн, катун у Хвосну који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Снианнцн, мега Снианнцемь. Г. XV. 295. 296.

снианскын, sinaiticus: светоую сїнанскоую гороу. Д. 189. вогородицн снианскон (т. ј. манастиру богородичину на Синају у Палестини). М. 159.

сннаить, sinaita: Грнгорню снианта. М. 213. cf. Грнгорню.

сннамь, турско име: ходн царь Селнмь на Снпамь Казаль пашоу 1514. Л. 83.

снпань, име турско: Снпань паша нзь монастнра Мнлешеве ѡтнесе мощн св. Савы 1595. Л. 85.

снпапь, град на црном мору Sinope: ходн царь Мехмедь на Снпапь. Л. 80.

снпахернтовь, манастир је Трескавац имао внноградь снпахернтовь. Г. XI. 137. снпахерїтовь. Г. XIII. 370. на снпахерптово. Г. XIII. 371.

сннпунћн, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: село Снннунћн. М. 439.

снннмкь, село које је краљ Милутин дао Грачаници, било је на Ситници: Снннмкь. М. 565.

снноpь, *σύνορον*, fines: снноpь Васнлнца, снѡрь Стльвнца. М. 64. снпорь по дѣлоу. М. 64. сь вьсемь ѡправ-

даніємь и синори. М. 126. изидандоше мегю и синоре. М. 126. прьви синорь почините оть вьстока, гдѣ слази поуть. М. 126. оть клє синорь почините. М. 127. имать синоре вь книгахь. М. 130. сь вьсѣми синори и мегами. М. 191. на старыи синорь. Г. XI. 142.

с и н ь, ravus: селу је Пиранима ишла међа на сини камн. Г. XV. 274. селу је Рабьчи ишла међа на сини врь. Г. XV. 280. планинама катуна Драгољеваца ишла је међа како дѣль греде мимо синю локвоу на чрьни камень. Г. XV. 301.

с и н ь г о у р ь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше тако име. М. 13.

с и н ь к л и т и к и, *συγκλητική*, conjux: непраздѣ бывши синьклитики. Д. 4.

с и н ь к л и т ь, *σύγκλητος*, senatus: сьбороу быти повелѣ (св. Сава) Стефаноу прьвовѣнчаномоу кралю и синклитоу и всємоу свещенномоу чиноу. Л. 60. оустраıєть вьсь синклить, коєгождо по степѣни своємь, вь слоужбоу кралıєвсткоу. Л. 60. senator: житіє (Стефана Високога) написоует се Константиномь философомь по мноѕе оумолени синклить. Л. 63.

с и н ь ђ е л и ю, n. edictum: написвють кь потврьжденію синьгеліа. Г. XI. 164.

с и н ıа в и ц а, планина на коју је ишла међа селу Крьстьцоу цркве арханђелове у Призрену: планина Синıавица; ниже Синıавице Романь Доль. Г. XV. 301.

с и о н ь, Zion: Сиѡна. М. 72.

с и п ѣ ıа, sepia: оть сипѣе сколкоу иждегь. Ш. lesek. 80.

с и р а к ь, servus: Десиславь сь дѣтию и сь сираки си. М. 59. miser: рабь и сиракь. М. 561.

с и р и н ь, ријека која утјече у Дрин: селу је Шикљи ишла међа оу Сиринь, како оупада Сиринь оу Дринь. Г. XV. 286. оу рѣкоу оу Сиринь. Г. XV. 287.

с и р и н и ц и, мјесто код Неродимље: планиноу Млѣчны ѡдь выше Сириникь. М. 123. селу је Мьшоутиштемь

била међа ѡть Неродимлю и ѡть Сиринникь планина Грьмовата. Г. XV. 278. може бити да би требало читати Сириниђи.

сиринь, Siren: сынове его прѣдь ковотомь идоще и жалостно ꙗкоже соринны пѣцїи прѣкрасны поюще и плачоще. Г. XI. 116.

сиричьскыи, syricus: сиричьскаа тканїа. Г. XI. 70.

сиромахь, pauper: када оузмемо ѡдь сиромаха аспре. М. 474. прѣдь ѡвѣмь сиромахомь. М. 513.

сирота, orbus: сырѡть и вдѡвиць. Д. 176. о сиротахь. сирота коудѣлница да есть свободна. З. 34. сирота, коꙗ нѣсть ꙗка прѣти или ѡтпирати, да дае прьца. З. 35. ѡкрьмителию сироть реченога Палка. П. 77. имамь кои себе неке слоге и сироте, ѡке со сироте правноуци херцега Стефана. М. 556. реченнех сирота. М. 557.

сиротовиђь, дубровчанин Гонко Сиротовикь 1413. П. 117.

сирь, orbus: не ѡстави нась сирьь. Ст. 18. Са. 4. сирые вьспита. М. 1. сирымь и вьдовимь и нищимь. М. 26. вьзлюбленаꙗ ти чеда, ихже сїрихь ѡставїль есї. М. 243.

сирьма, *σύρμα*, aurum aut argentum netum: деветь свюючаць парте, що се зове сирма, сребрьна, и два на десете свюючаць сирме злате. П. б. 74.

сирѣчь, гледај код рѣчь.

ситьница, вода која тече по Косову: ѡдь извода родимьскаго дори како оутече оу Ситницоу. М. 563. ѡдь горнега рибника до Ситнице. М. 563. на Ситници Сиинꙗкь. М. 565. бысть бои на Ситници 1448. Л. 78. земља на тој води: Стефан је Немања освојио од грчке земље Ситницоу. Са. 1. село оу Ситници Пантино долню. Г. XV. 284. плѣни Стефань Ситницоу. Л. 75.

ситьничьскыи, *γῆς* Ситьница: ситнїчке градове. Г. X. 273.

сице, ita: глаголе сицѣ. Ст. 4. вьпие сице. М. 9. сїнце. М. 140. сице и азь принесохь. М. 245. сего ради сице бысть. З. 31.

сицевь, talis: видѣвь сицевою ѡзлоблюнию. Ст. 27. сицеваа сьглаголати. Д. 64. вь сицевыхь послоужоу ти. Д. 160. наоучению сицево. М. 9. до сицеваго сьбора. З. 44. вь сицевѣмь оустроюнїи. М. 332. да имамь ѡдь монастира сицеви помень. М. 570.

сиюти, splendere: сиюще юко сльньце. Ст. 29. жизнь свѣтло сїаюштоу. Са. 8. законы и оуставы срьбьскоую оукрашенноу и сїаюштоу землю видѣвь. Д. 179. юкоже звѣзда ѡть запада на вьстоцѣ сиюеши. Г. XIII. 366.

сиѥвьскыи, воеводе Мрькше сикевскога. П. б. 117. жена мрькшина сикевьскога. П. б. 117. cf. Мрькьша.

сиѥлиꙗ, *Σικελία*, Sicilia: Сикюлїю. Л. 55.

скадрь, гледај Скьдрь.

скадрьскыи, гледај скьдрьскыи.

скакати, saltare: вьпиюше, скаче прѣдь кивотомь. Ст. 16. скакаше цѣль на ногв своюю. Ст. 21. скакаше играю. Г. XIII. 365.

скала, saxum: ѡдь вѣньца оу шапьтинскоу скалоу. М. 68.

скала, турски portus: ѡдь новьске скале амальдари. М. 475. да олово и восакь на новьскв скалв ходеть. М. 529.

скамьша, неки Дмитарь Скамьша имаше парницу у Дубровнику око 1407. П. 88.

скаиьдаль, f. scandalum: ѡ скандали, кою ю неприютель чловѣчьски втрвниль мегю братство ви. П. 85. номинативу нема потврде.

скариотьскыи, Iscariotes: Июда скариотцки. М. 230. Июди скариѡцкомв. М. 379. скариотьскомв. М. 456.

сквара, nugae: възмоущающе црьковь еллинскыими скварами же и басньми. Г. XI. 44.

скврьна, inquinamentum: скврьнами вась ѡскрьблююще. Д. 218. не позна скврьны. Г. XV. 265.

скврьнословесьнь, obscoenus: скрьнословесныих и крѣдныихь пѣснїи. Д. 5.

скврьнынь, pollutus: ськвpьньны vстны. М. 58. ѡть скврьнныхь оустьнь. М. 245. ѡть доуше скврьнные. М. 245.

скєньдєрию, гледај Скьдрь: вь граде Скендерн штампао је Занети триод цвјетни 1563. cf. Ζанетн.

скєньдєрь, Ђурађ се Кастриот звао и Скендерь бегь. М. 481. 482. ходи царь оу арьбанасе на Скендера 1466. Л. 81. погрјешке ће бити Скендьрь. М. 482. Скедерь. М. 442. cf. Кастриоть.

скиниш, σκηνή: видѣсмо вь Светои Гωрѣ скиніє и крьтьпи прѣподобнїнхь. М. 137. скинїю. М. 196.

скипетрь, sceptrum: скипетрѣ царускѣ утврьждають сє. М. 253.

скипьтро, sceptrum: скуптро грьчьскоє строєща. Д. 46. скїптра. Д. 164. срьбскоє скуптро строити. Д. 166. прѣдь плькωвы срьбскынхь скуптрїи. Д. 216. agmen: кь брани оурєждаше скуптра. Г. XI. 66. provincia: сьмирєніє велико вьспрїєть црькωвь и вьса грьчьска скупьтра. Г. XI. 55.

скитию, Scythia: Скїтїю. Л. 55.

скить, мјесто у Палестини: вь Скыть. Д. 189.

скитьскын, scythicus: началникь скиѳскын (цар бугарски). Л. 53. скитскы. Л. 71.

скифтрось, sceptrum: дрьжещу ми скифтрось царьствию. М. 161. 164.

скифтрь, sceptrum: правещу ми скифтрь богодарованнаго ми царьства. М. 134. скїфтрї ихь утврьждают се. М. 136. скифтрї. М. 140. сьдрьжати скифтри кралювьства ми. М. 180.

склавь, servus: склавь великога цара. М. 511. ини склавь царства ми. М. 523. мои склави. М. 526. склавь. М. 529.

скобалнћь, године 1454 Скобалнкь оуби тоурке оу Банює, по томь приге баша на Кислиие, и Скобалника оухвати. Л. 78.

сковраньци, Гадимљи је ишла међа дроумомь мегю Сковранцє и мегю Ровоцє. М. 182.

скодрьскын, гледај скьдрьскын.

скольна, testa: ωть сипѣє скολкоу иждєгь. Ш. les. 80.

скопию, град на Вардару: у Скопїи (писа повељу

цар Стефан). М. 145. ѡть Скопнꙗ. Г. XV. 285. вь славномь градꙋ Скопи царьскомь. М. 156. ꙋ Скопи. П. б. 26. веньча се на царьство (цар Стефан) оу градоу Скопїи. Г. XI. 161. краљ Милутин сазида цркву оу Скопїю Троѥроучицоу. Л. 53. оу Скопю. Л. 70. оу Скопїю. Л. 61. 70. оу Соушицѣ кѡнь Скопїа. Л. 61. приде вь Скопѥ. Л. 80. пленише Скопе. Л. 87.

скопль, гледај Скопиѥ (ваља да је то): вь градѣ глаголемѣмь Скопьли сазида цркву арханђелу Михаилу Стефан Немања. Ст. 10. Стефан Немања између осталих градова освоји и Скопль. Л. 69 погрјешка мислим да је Скьпьль. Ст. 8.

скопьскын, *τοῦ* Скопиѥ: ѵ скѡпьскꙑѫ хѡрѫ. М. 3. ѥпископь скопьскы (за краља Милутина). М. 60. Л. 54. вь скопьскои ѡбласти. М. 79. игоумень скопскын. Л. 55. троѥроучицоу скопскоу. Л. 61.

скопьць, eunuchus: самынмь скопцемь цареви слоужьшимь. Г. XI. 53.

скоробишта, заселак Љубижњи село цркве арханђелове у Призрену: Скоробища. Г. XV. 273. выше Скоробищь. Г. XV. 273. да пасоу любижнꙗне сь Скоробищи. Г. XV. 273.

скоробиштанинь, човјек из Скоробишта: да теже скоробищане. Г. XV. 273.

скоровои, име мушко: хлијевњанин Скоровои ꙁ Крьбовика 1400. М. 248.

скоромирь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше тако име. М. 12.

скорописьць, qui velociter scribit: пристави емꙋ .ꙁ. скорописаць. Г. X. 228.

скорость, velocitas: мнозы, елика имать скорость, притичюще. Г. XI. 64.

скорошьствьнь, qui celeriter incedit: скорошьствьныи крагоуи. Гильф. бос. 274.

скорь, celer: скораго вь напастехь поборника. Ст. 4.

скорь вь помоцехь. Ст. 27. скорь и оудобьнь поуть. Д. 67. боуди ми скоры застоупныкь. М. 26. скорнмь застоуплениемь. М. 109. скоромоу помощьныкоу. М. 115. adv. скоро и скорѣ, celeriter, али пошљедње само с предлозима вь, на, до: поустите ме скоро. Са. 4. вь бѣдахь скоро помагаюи. М. 26. скоро текоущихь. Л. 51. вь скорѣ иуезають. Ст. 11. вь скорѣ погыбаеть. Са. 4. да вы ѡ томь в скорѣ дамь вѣдѣнье. М. 44. да тои в скорѣ буде. П. 29. да к вамь в скорѣ здраво догие. П. 42. на скорѣ повѣлѣваше прїити. Г. XI. 69. не буде до скорѣ нѣдне злокие. П. 29. адвербијално и у компаративу: скорие би се ѡбратили на вѣрность. П. 96.

скорьпиинскыи, τῆς Скорьпиıа: сь скорьпїнскомь мегѡмь. М. 126.

скорьпиıа, мјесто у Светој Гори: сь мѣстомь глаголемимь Скорьпїа. М. 126. ниже Скорпїе. М. 127.

скотоложьство, ζωοφθορία: скотоложьства ѡтьбѣгноути. Д. 176.

скоть, jumentum: питомыи скоть. Ст. 29. приложих се скѡтѣхь несьмысльныхь. Са. 10. вьсакыми скоты сего ѡбогатикь. Д. 54.

скрижаль, tabula: напишита на скрижали срьдьца валю. Са. 4. завѣтныхь скрижалїи. Г. XI. 81.

скрижарь, discus: вазамше не хлеба уесть христовоу, положише на скрижарь, и поставлıахоу на место христово. Г. XI. 221.

скриница, arcula: печать уини затворити в едну скриницу, ѡдь коıе скринице клуч прѣдаа едному своıехь слуга, а скриницу прѣдаа другому. П. б. 128.

скроботьница, Рикавцу је била међа Скроботница. М. 95.

скрозѣ, per: скрозѣ горы и каменıа. Ст. 20. проидохь скрозѣ ѡгнь и водоу цѣль. Са. 13. да си греду скрозѣ моıу землу. М. 46. скрозѣ тврьдаа каменїа. М. 558. propter: али се узьбише и устакнише скрозѣ узетие. П. 22. нимь нѣдне худобе нѣсмо учинили, ни се ѡдь нихь блюли,

а все скрозѣ ваше поштено писанис. П. 67. скрозѣ дльгь. П. 92. не додрьжаше скрози смрьть Тварьтка крала. П. б. 35. de: разумѣхь, що ми бѣхоте писали скрози дрѣво. П. 127.

скрьбь, moeror: нанесеть нама скрьбь и печаль. Ст. 11. скрьбию ме облагаеши. Д. 117. да ихь зблюда кралество ми ода всаке скрьби и печали. М. 234. многи скрьби и болѣзни обеше ти чеда. М. 244. богь зна о всакои нашои скрьби. М. 250. вьспоменоуше ми скрьбь зѣльноую монастирскоую отсѣчения ради новобрьдьскаго доходка. М. 332. с великом моюм скрьбию. М. 518. како ви ю била онаи скрьбь нашла. П. 24. властеле се бѣху разбѣгли одь скрьби и одь неволю. П. 34. нѣдне имь скрьби не бисмо дали учинити. П. 60. многа озлоблениїа и скрьби оть оугрьскаго крала приемлеть. Л. 52.

скрьбьнь, tristis: скрьбна отьпоустити те не хоштоу. Д. 207. скрьбнаа ни малы подающте. Д. 175.

скрьбѣти, moerere: не оубои се ихь, и не скрьби. Ст. 28. не скрьби, зре моего разлоученїа. Са. 10. скрьбѣвша малы сьмрьти не вькоусиста. Д. 10. скрьбить о семь доушею. Д. 81.

скрька, селу је Хоморанима ишла међа вьсходеще вь Скрькоу. Г. XI. 134. на Скрькоу. Г. XIII. 371.

скрьке, f. pl. селу је Вилској ишла међа на Скрьке. М. 144.

скрьлато, coccum, срл. scarlatum: да ти дамо петь десеть лакьть скрьлата чистога и чрьленога. М. 23. да имь се не узима по силѣ ни скрьлато ни медь. М. 52. скрьлата и мале и велике коуплю. З. 39.

скрьлиньци, село које је с црквом богородичином у Архиљевици и с осталим селима њезинијем дала Хиландару царица Јевдокија. М. 191.

скоубаниꙗ, rixa: била нѣкоꙗ ксубаниꙗ мегю ними. П. 137. гдје мислим да гријешком стоји кс мјесто ск.

скоубежь, evulsio: о скоубѣжи. кто се обрѣте оскоубь брадоу властелиноу, или доброу члоѣкоу, да моу се роука отсѣчеть. З. 37.

скоудельево, селу је Вучјем Долу на Дунаву ишла међа на Скоуделћево. М. 199. на другом је мјесту наштампано Скудево. С. Л. 1847. IV. 51.

скоудьнь, inops: скоудно житїе. Д. 61. да ничтоже скоудно уловѣкоу божїю боудеть. Д. 190.

скоуланово, село близу Грачанице: селима Грачаници и Сушици и Селцу ишла је међа на Скоуланово водѣнинуще. М. 562. и то је било село цркве Грачанице: Скоуланокомь. М. 564. cf скоулановьскын.

скоулановьскын, τοῦ Скоуланово: међа је коњушка ишла до поути старога скулановскога, кои греде у Конюхе. М. 264.

скоупетрь, sceptrum: скупетри царьски по всои васеленои утврьѣюће се. М. 438. 486.

скоупость, caritas: великїе скоупоси бы(ше) на земли. В. дан. I. 6.

скоутати, involvere: ськоутавьше тѣло блаженаго, положише и вь гробѣ. Ст. 18. скоутавь и вь врѣтище. Ст. 21.

скоуфетро, sceptrum: скуфетра царьска утврьждаю се. М. 282.

скьдрь, град на Бојани: Стефан је Немања освојио од Грка Росафь градь рекомын Скьдрь. Ст. 8. Скьдрь. Ст. 24. коукиа оу Скьдрѣ. Г. XV. 288. подь Скьдромь. М. 204. више Скьдра. М. 228. у Скадрь. П. 1. подь Скадьрь. Л. 76. Скадарь. Л. 81.

скьдрьскын, τοῦ Скьдрь: монастырь св. Николе ѡд Вранине, кои ѥст у блату скадарскому. М. 463. погрјешка ће бити: ѥпископа скодрьскаго. П. б. 2.

скьпль, гледај Скопль.

скыхати, latrare: ѩко ѱи скиухаху. Г. X. 224.

славнћь, властелин дубровачки Фосько Славикь 1253 судија. М. 39.

слабость, imbecillitas: приклѣци мою юностьноую слабость вь волю истиньнаго твоѥго разоумѣниѩ. Ст. 10.

слава, gloria: вса мира сего честь и слава ни вь уьтоже ми вьмѣнена бысть. М. 5. богоу слава вь веки. М.

19. аньгеломь славо. М. 67. небеса исповедають славоу божїю. М. 72. вьси светыи славоу полоучише. М. 88. принесѣте господеви славоу и чьсть. М. 88. написахь сии книгы вь славоу Христа бога нашего. М. 561. вь славѣ ȥемльнои веселещоу ми се всегда. М. 89. ѡть свиехь приемле часть и славꙋ и дари миѡгие. М. 104. иȥидоше прѣдь кралевьство ми сь всакою славою и чьстию. М. 187. хѡтѣли бисмо послати после господьствꙋ ти, какоио смо и господинꙋ свето поучившемꙋ кнеȥꙋ послали сь свакомь славомь и чьстию. П. 29. ȥа векю славꙋ господина кралꙗ. М. 240. на великꙋ славꙋ нашѣхь прѣꙗтель. М. 258. бꙋдꙋћи ва великои слави и господтви. М. 288. свакои славѣ и почтенои чьсти достоиннмь, нашимь прїателемь. М. 536. ради смо твоеи слави и користи. П. 140. моле славꙋ кралевьства. М. 241. просе славꙋ кралевьства мꙋ. М. 294. погрјешка вь свавѣ. М. 77.

славии, luscinia: ѡба славиꙗ богогласна, немльчьнимн пѣсньми божьствьиими оуȥьбоудившаа оусьпьшеѥ вь грѣсѣхь. Д. у Ш. lesek. 124.

славити, celebrare: славе име твоѥ. Ст. 9. славлю те и благословлю те. Са. 11. блажю и славьлю Савоу. М. 91. вь троици славимомꙋ богꙋ. М. 129. хвалити и славити егѡ. М. 129. ѡ свемь бога славеще. М. 239.

славичьковиће, селу којему је име Брѣȥи, кад га цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену, ишла је међа до Славичковикꙗ коукь, и ѡть Славичковикꙗ коукь прѣко оу димитрово доубие. Г. XV. 284.

славиште, владика је липљански имао власт по Враиню и Славищоу. М. 565.

славиевь, caesius: славиевема очима. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

славословие, collaudatio: праȥдньстьвнаго славословїа. Д. 22. славословие сьплетьше. М. 58. да ѥсть на славословие божие. М. 66.

славословлѥние, collaudatio: славословлѥнїемь вь богоу. Д. 86. вьсели тꙋ неколико црьнѡриȥьць вь сла-

вославленїе божїе. М. 17. вьпїюще немльчными славословлюньми. М. 547.

славько, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Славко. М. 13. — Гледај Полнчнћь, Радосалнћь.

славьковьць, селу је Радеши цркве арханђелове у Призрену била међа врьхь Славковць. Г. XV. 281. и селу је Броду исте цркве ишла међа дѣломь како се камы вали сѣмо и онамо на Славковьць. Г. XV. 282.

славьннћь, селу је Ораховцу које је Гргур Вуковић дао Хиландару ишла међа на Славника нивоу. Г. XI. 142.

славьнь, gloriosus: славьнога града нашега Дюбровьника. М. 35. придоше к царствѹ ми всепоутени властеле славнаго града Дѹбровника. М. 158. вь славномь градѹ Скопи царьскомь. М. 156. ѹ славномь градѹ господства ми Крѹшевцѹ. М. 207. вь славнѣмь градѣ Боруи. М. 269. писа се ѹ славномь градѹ ѹ Крешевѹ. М. 429. ѹ нашемь славномь стономь градѹ ѹ Ѣнцѹ. М. 488. градь славныи Нишь. Л. 69. ѡпоустише славни градь Белиградь. Л. 83. ѡстави славни градь Коупиникь. Л. 83. вь славни дворь кралювьства ми Трьстивницѹ. М. 189. ва славни дворь кралевства ми ѹ Подьвисоки. М. 235. ѹ Сѹтисци ва славномь дворѣ кралевства ми. М. 237. ва славни дворь кралевьства ми ѹ градь Бобовацъ. М. 282. писано на Ѹсори ва славнои нашои консци ѹ Лишници. М. 235. славнѣмь вѣньцемь кралювьства поути. М. 210. монастироу славномоу дрьжави нашею, иже именова се Хиланьдарь. М. 62. славноу и дивноу ʒемлю деспотовоу тоурци попленише. Л. 83. повеленьемь славьнога дѹжа бенетьчкога. М. 35. славьнога Марьсилиѣ Геѡрьгиѣ кнеʒа нашега града Дюбровьника. М. 39. славьни властелинь господинь Марьсили Геѡрьги. М. 39. дию́кь славнога господина бана Степана. М. 102. славнога свето почившаго господина кнеʒа Лаʒара. П. 35. славнои и вельможнои госпоги кѵр Ѥвгенїи. П. 15. ѹтврьдисмо славнога воеводѹ Хрьвою и негове синове, да сѹ наши властеле.

М. 238. ми господинь Хрьвое, по милости божиеи славни дука спаицки. М. 252. славнога господина Стефана Ѡстоıе. М. 239. посланьıемь славне госпогıе Ѥлѣне. М. 251. много поутенога поменутьѣ родителıа ми славнога господина кнеꙁа Вукца Хранића. М. 381. Паское Растић, славни витеꙁь крала Жигьмуньте. М. 292. славни господинь воıвода Радосавь. М. 315. уꙁможному и славному господину Сандалу. М. 327. славни господинь воıевода Степань. М. 393. ѡдь много славнога господина деспота Гюрга. М. 406. присвитлога и много славнога господина крала Томаша. М. 440. племенити и уасни и славни и ѡ свемь любими госпостка ми кнеꙁь дубровауки. М. 362. прьво бивше славне господе срьбске. М. 260. иꙁидоше прѣд славно кралевьство ми. М. 292. роука господнıа вь всехь господахь ꙁемльнихь крѣпка и славна покаꙁа те. М. 243. вь веселѣмь и славнѣмь господьствѣ. П. 79. досла к намь славну своıю послобину. М. 319. славнога споменутиѣ господинь краль. М. 231. славни боже, света троице. М. 241. славни боже, цару небесни. М. 311. боже славни ва троицѣ. М. 366. 465. славьноıе вьꙁнесениıе славнимь. М. 78. славнагѡ вьскрьсениıа. М. 194. уюдо дивнѣıе и славьнѣıе всѣхь уюдесь. М. 100. страшно и славно сьмотрениıе твоıего уловѣколюбиıа. М. 86. да толикаи любавь не буде нехарьна, пауе вь всемь славна и харьна да буде. М. 238. по твоıеи славнои любвѣ. П. 23. поменухь му вь славноѡ уꙁьвишение кралевства прѣуьсну службу. М. 241. по нашемь славномь и добромь ѡбиуаю. М. 293. намь много славне, веселе и угодне добре гласове каꙁаше. М. 319. богь умножи господьство ıегѡво и славнѡ уꙁвѣси. М. 210. да таи полауа буде лѣпо направлıена и украшена славно и поутено. М. 302. вь своıеи уьсти царскои славно кь богоу исходить. Л. 54.

сладимь, dulcis: међа је селу Будрезима ишла на сладиму ıабльку. М. 198. (два пута).

сладость, suavitas, voluptas: вьꙁираıуще на подвигы сего прѣблаженнаго, вь нихьже есть сладость и веселıе. Са. 14. уюдит се сладости еꙁыка. Д. 92. 109. сла-

дости неизреченьнаꙗ, владыко Христе. М. 73. сладость неизреченние слави твоѥе. М. 155.

сладоѥ, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Сладоѥ. Г. XV. 297. — Бана босанскога Твртка тепьчиꙗ Сладоѥ 1367. М. 176. — Јелене Сандаљевице диꙗкь Сладоѥ 1436—8. М. 387. П. б. 95. — Гледај Вльковићь, Семьковићь.

сладь, hordeum tostum, њем. malz: меропьхь сипле (манастиру) сладь трищи оу годищи, и да га ѡхмели; ако боуде веке трѣбѣ црькви сладь, да га попь ѡхмели. М. 565. сладь да чине (манастиру) вса села, коимь игоумень повели. М. 98.

сладьковѣштань, suavis: божьствьномоу и прѣсветомоу и слатковѣщанномоу глаголоу твоѥмоу послѣдоующе. М. 278.

сладькогласьнь, suavem vocem habens: сладкогласноую птицоу. Са. 8.

сладько поле, манастир је Трескавац имао њиву вь Сладкымь Поли. Г. XI. 135.

сладькь, dulcis, suavis: мьсть сладькыи. Ст. 27. сладкые коне. Л. 61. чедо мое сладкое. Са. 9. Сїмеѡнь сладкы. Д. 55. владыки моѥго сладкаго ми Христа. М. 160. сладкии Ісоусе. М. 567. свемогѹщи и слатки господь богь. П. 14. мили и слатки господинь деспоть. М. 336. богь посла свога сина слаткоѡга. М. 366. слаткога ѡнога гласа. М. 559. прѣмисмо га за нашега слаткога кластелина. М. 240. светыми и слаткыми ѹсти. М. 278. по своѥи слаткои милости. М. 239. да би негова слатка милость била. М. 294. слацѣми и много поучтенными рѣчми. М. 242 сьмисливь нихь поутено писание и нихь слатко и много милостиво мене примление и записание за своега слаткога брата. М. 281. за слаткѹ любавь и срчанство, кое есть меѓѹ нами. М. 289. слатко и достоино нихь моление. М. 293. по нѥговѹ слаткомѹ прошению. П. 41. слатки мирь. М. 319. слатко прѣꙗтельство. М. 319. comp.: сладшаꙗ словеса твоꙗ паче меда

оустомь моимь. М. 110. adv. слатко просише. М. 231. слатко искаше и молише. М. 319.

сладѣновиѣь, дубровчанин Борикь (Бориђ) Сладѣновикь 1400. П. 31. — Друг кнеза Браила Тезаловиђа Станихна Сладѣновикь око 1412. П. 112.

слама, stramentum: аще кто оужежеть гоумно или сламоу или сѣно. З. 37.

сламодравы, гледај Сламодраже.

сламодража, гледај Сламодраже.

сламодраже, n. село у околини призренској: међу селима оу Призрѣнѣ која је краљ Милутин писао Хиландару било је и Сламодраже. М. 59. селу је Студенчанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оть Сламодража прѣко полꙗ оу рѣкоу оу Кльнь. Г. XV. 277. један пут је записано и село Сламодража. М. 86. то је село још Стефан Немања приложио Хиландару, само што је написано Сламодравы. М. 6. а да је исто нема сумње, јер се и у том споменику каже за њ да је оу Призрѣнѣ, и спомиње се с Непробиштима и Момушом као и у онијем другим споменицима.

слана, pruina: паде слана всоудоу. Л. 78.

слании доли, цар је Урош писао дубровчанима в Сланихь Долѣхь. П. б. 20.

сланикь, гледај сланица: великв щетв чине в нашихь сланицехь. П. 31. само ту.

сланица, emporium salis: твзи бѣше рекло кралюевьство ми поставити сланицв, и да бвдеть трьгь соли продаванию. М. 201. квде св били трьгове в прьве господе и сланицѣ в цара Стефана, твдези да св и сьда, а инде нигде да не бвдв. М. 206. за трьгове поморьске и за сланице. М. 209. квде св били трьгове и сланице. М. 209. 268. 271. 354. 435. що се прода в сланици в градѣ нашемь. П. 94. кои новьскв сланицв дрьжи. М. 474. ωдь новьске сланице соω када се прода. М. 475. salillum: петь на десете сланица, потежв ωсамь литрь, .з. вначь. М. 408. .д. сланице. П. б. 102.

слано, мјесто на мору између Дубровника и Стона које има и сада: кто грѣде на Слано коли инемь пѫтемь в Дѫбровницѣ. М. 185. да не бѫде царина на Сланомь. М. 230. ʒемлю наше на Сланомь и в Кисоуахь. П. б, 89. међу селима одь Кврила до Стона, која је краљ Остоја дао дубровчанима, било је и Слано. М. 234.

слано пађа, locus pruinis expositus: Пријепници је ишла међа низ брьдо на Сланопагѫ. М. 198.

слано полѥ, планина у Хвосну коју је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Слано Полѣ. М. 12.

слапь, aquae ex edito loco desilientes: селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа оть планине оть Прьвослава на слапь. Г. XV. 282. и селу је Ѥленьцоу исте цркве ишла међа оуз рѣкоу на слапь. Г. XV. 302.

сласть, voluptas: светителю вь сласть послоушае. Са. 1. вь сласть послоушати. Са. 4.

сластьнь, deliciarum: валяющаго се вь тинѣ сластьнѣи. Ст. 27.

слати, гледај сьлати.

слатина, село које има и сада близу Призрена (Hahn, reise 160. 173): Алтину је ишла међа како оупада (маторьскыи Прѣслопь) оу Жрькоко оу Слатиноу. М. 94. ʒабѣль оу Слатинѣ приложио је цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 283. међа је Кострцу цркве арханђелове у Призрену ишла поутемь оу Слатиноу. Г. XV. 295. селу је Ѥльшаници био заселак Слатина. Г. XI. 139. М. 195. cf. слатиньскыи. — Село у Хомољу које је цар Лазар писао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Слатина. М. 194. — Селу је Прошиновцима ишла међа на Слатинѫ. М. 198.

слатиньскыи, τῆς Слатина: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа на поуть, кои иде прѣко слатиньске шоуме. М. 87. мисли се Слатина близу Призрена.

сле, гледај код селѣ.

слеꙁена, splen: болѣꙁнь прїеть слеꙁена его. Д. 62. беꙁь слѣꙁене. Ш. lesek. 130.

сливова, Грачаница је имала неколико људи које је владика Игњатије привель, ωдьпрѣвь ωдь властель оу Сливовои. М. 563. има и сада село тога имена близу Грачанице, које Hahn, reise 161. 167. пише Sliwowo и Schliwowo.

сливовникь, село близу Бањана и Кучевишта: међа је селу Кльчевиштемь ишла на коловоꙁь, кои поуть иде ωть Банюнь право мимо село Сливовникь. Г. XV. 285.

сливьница, мјесто у струмској области гдје је Хиландар имао пашишта: Сливница. М. 64.

сливьно, село које има и сада на мору близу утока Неретве у море: да воꙁите иꙁь Сливна в Рать добитке. П. 126. ваше вонске потрьше долю Сливно, и сташе на меги нашои. П. 134.

слипаньци, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: Слипанце. М. 439.

слобода, libertas, cf. свобода: говори ми ꙁа слободв и ꙁа повелю брата ми и мою. М. 202. трьговцемь слобода. М. 310. да стои в своюхь ꙁаконехь и в слободахь. М. 410. вчинисмо милость и слободв. М. 485. да ихь дрьже в слободи. П. 2. да мв ю вѣра и слобода. П. 33. в свою слободию. М. 411. в слободиюхь. М. 411.

слободити, liberare, cf. свободити: да се наши трьговци слободе, и да имь се трьгь поврати. П. 17. да ни слободи люди, кою свжию дрьжи. П. 46. смиловасте се и слободисте ихь. П. 165. паче ихь слободихь и слобоѓиювамь, да може стоюти и ходити слободно. М. 369.

слободьнь, гледај свободьнь: ꙁидаше град Двбровникь, кои есть и данась поутень и слободань. М. 217. да ю Двбровникь слободно мѣсто всакомв чловѣкв. П. 18. в свако слободнω мѣсто и слободань градь. М. 524. да св волни и слободни и ωбластни нимн. М. 289. да св волни

и слободни и ѡбластини градомь Соколомь. М. 301. да ѥ волань и слободань доити ѹ нашь градь. М. 315. ꙁнамо да сѹ слободни ѹ Скадрѹ и ѹ Ꙁети. П. 2. да мѹ ѥ слободнѡ дошастие, станьѥ и пошастие. М. 473. дѹбровчане да бѹдѹ слободни и да не плаћаю царине нѣдне по вашои ꙁемли. П. 8. царинника ѡслободнхь и чловека слободьнога чинихь ѡда свакога дѹога. П. б. 103. да є слободан ѡть воиске ѡть тоурске и ѡдь ине ѡда всаке. М. 481. тои чинихь бѹде ѹ пѹти веле болестань, а ѹ памети крѣпакь и паметью моиѡмь слобѡдань (гдје гријешком стоји слобѡрань). П. б. 126. ѡвои напоконе порѹчение ѹчиних, слободьи бѹдѹки паметю моѡм. М. 519. да речени мали ѡстане слободан игѹмнѹ и калѹгером. М. 464. лисль слободни. П. 44. повелю слободнѹ. П. 74. да понесе на слободнѹ. М. 487. адвербијално у старијим споменицима: да си погю слободно. М. 102. да гредѹ слободьно. М. 168. поки слободно и иꙁлѣсти слободно. М. 185. да трьгѡвце пѹщаю миновати слободно. П. 1. да мѹ не море погинѹти, нѹ нмь се слободно дати на нихь волю. М. 361. да ѹꙁмѹ слободно. М. 432. comp.: сьди ѡщь слободниѥ начеше на наше настѹпать и щетѹ чинити. П. 91. болѥ и слободниѥ вамь ѥ доити ѹ Дѹбровникь. П. 132.

слободьштина, гледај свободьштина: како ѥ нась дрьжаль ѹ всакои слободьщини. П. 1. да нмь се добри ꙁакони и слободьщине ѡдь царинниковь прѣтвараю. П. 2. ѡдь колѹ ѥ постало наше мѣсто, биль ѥ ꙁаконь и слободьщина. П. 15. попечалите, да нмь ѥ слободьщина, да слободно доходе. П. 16. имамо ꙁаписе и слободьщине ѡдь цара Стефана. П. 33. трьговце тамо посиламо на вѣри и на слободьщини. П. 62. ꙁа то не моремо слободьщинѹ дати. П. 66. добре ꙁаконе и слободьщине. М. 273. слободьщинѹ да си имаю с децѡмь и с иманѥмь. М. 276. слоботьщина. М. 327. слобоутине. М. 382. слобощине. М. 486.

слобођавати, liberare: слобогиваю Петра и Тамарикѥ. М. 153. слободихь и слобођиваамь. М. 369.

словенинь, гледај словѣнинь.

словесьнь, ratione praeditus: пастироу добрии словеснинмь ѡвьцамь. Ст 26. стадо христово словесно. Са. 5. всакомв словесномв юстьствоу. М. 457. вьса тварь словеснаа. М. 547.

словиньскын, гледај словѣньскын.

словинию, село које је Стефан Душан дао Хиландару: Словиню. М. 122. међа је селоу Словинию ишла на ријеку Смолушу, и међило је с Гуштеричем: поуть, кои греде по дѣлоу мегю Гвщерычемь и мегю Словынюмь. М. 122. 123. в селѣ Словыны. М. 123. било је и близу Гадимље: мегю Горнию Гаднмлю и мегю Словинию. М. 181. има и сада. Hahn, reise 161. 165. 166.

словиню, Slavonia: бишкупв хрьватωмь и Словинию. М. 559.

слово, verbum: словесемь господьнимь небеса оутврьдише се. Ст. 1. вь книгахь сихь на прѣди о томь слово. Са. 2. оумноженїа ради слωвесь. Са. 2. да не ωскрьбеть те моа словеса. Д. 35. кь моимь словесемь прилагаи оухо твою. М. 9. по словоу пророка Давида. М. 9. ищоущи словеса блага жизнь вѣчноую ωбрещоуть. М. 110. по словеси прѣмоудраго Соломωна. М. 122. благо слово вьспрїехь. М. 126. да юсть проклеть и да дасть слово богв. М. 540. edictum: сїе приложи царьство ми и оутврьди сь златопечатнымь словωмь сь чьстнымь сьборомь Светые Горы. М. 128. 132. записа се сїе словеси златопечатленнимн. М. 128. записа се сїе и оутврьди се словомь златопечатнымь. М. 132. кто потворить сию златопечатною слово царьства ми. М. 135. сїе златопечатною слово царьства ми. М. 139. сию известно и всенастоещее златопечатное слово царьства ми записа се и оутврьди. М. 145. 156. 159. 163. заклинаю сиемоу словв царьства ми непоткореньноу быти. М. 145. 156. записа се сию слово царьства ми. М. 153. да прѣбиваюмь сию слωво царства ми тврьдо. М. 158. потврьдихь и записахь царьскыимь слωвомь. М. 166. дарвють царьство ми сию ωбичною слωво царьства ми властелωмь двбровьчкимь. М. 169. записовани хрисоволю и милости

слωвеса царьска. М. 143. записовати хрисовуле словесе царьска. М. 161. сь истиньнωю царьскаго словеси поставлають царьство ми вь сведетельство вьсемь. М. 158. 168. 169. causa: разве словесе прелюбодеиннаго. М. 15. litera: .н. чаша, писане слови и позлакене. П. б. 98. роукодела-сахь сїа слова ωть железа и меди. В. прим. 17. то може бити и овдје: аще се ωбрещеть оу чїемь хрисовоули слово льжно преписано, и обрещоуть се словеса потворена, и речи прелагане на ино. З. 41.

словенинь, slovenus: бльгаре же и словени и србы. Г. Х. 255.

словеньскый, slovenicus: по вьсой грьчкой и словенской земли егова (краља Милутина) милостиниа достиже. Л. 62. преложише (Ћирило и Методије) светие книги ωть грьчьскаго езика на словенски. Г. Х. 255. запись реченога херцега (Хрвоја) писань словиньски. П. 177. Slavoniae: бишкупу загребскому и свега хрьватскога ωрсага и словинскога. М. 500.

слоуга, minister: хотей старей быти, да боудеть вьсехь мьнїи и вьсемь слоуга. Са. 8. арьхїстратиже, божїи слуго. М. 166. страна кралевьства ми беше слуга Драгославь. М. 55. срьдьчанога ми слуге Θωмаша логофета. М. 222. нашега вирьнога слугу и протобистара. М. 230. Руська, них слугу и логофета. М. 272. витезь Прибисавь Похвалинь, слуга господина воеводе Сандала. М. 356. по нашихь слугахь, по кнезу Будисаву и по Радашину крстьянину Вукшику и по кнезу Вучихне Радосалику. М. 397. нюговехь кнежиа и слуга. М. 473. властелиноу и нашемоу верномоу слоузи, логофетоу Степаноу. М. 481. по слузе и дияку нашемь. П. б. 104. subjectus: говорише кралевьству ми на слугу Дабижива, како е учиниль трьгь на Требини, и узима ωдь товара динарь. М 117. с властели и слугами ротихь се. М. 243. творећь милости и написания вирнимь слугамь за вирна послужения. М. 248. дајући и удилуюћи своимь слугамь племенитимь людемь. М. 288. кнезу Юрью Ратковићу з братиωмь и слугами. М. 457. вла-

стели и ине слуге. М. 461. да имь хоћу разредити на поли господство моје, властели, слуге, комору, градове. М. 462. тко е из нашега русага поносиикь, а слуга е нашь. М. 468. када господство ни греде на воиску, тада да и онь боуде полагь нась своими слоугами. М. 481. да га сте (краља Остоју) примили за господина, а онь вась (херцега Хрвоја) за слугу. П. 52. господинь бань јесть слуга господина краља Жигьмунде. П. 135. свѣмь слугамь и трьговцемь дубровачцемь. М. 485. всакога стаљньѣ людемь слугамь нашиемь. М. 485. слугамь кралевьства ми, воеводамь, кнезовомь, жупаномь, царникомь. М. 489. по том ваља да су и овдје само поданици краљеви, т. ј. властели: сьбрахь зьборь срьбьскые земьлје, арьхиепископа и епископи и игоумени и казньце и тепьчије и воеводы и слоугы и ставильце. М. 99. пишући краљу босанском дубровчани називају себе слугама његовијем показујући му само поштовање: кои се си нами своимь слугами попечалихь. П. 30. нашимь своимь срьдчнѣмь слугамь и приателемь. П. 41. погрјешке: слюгје. М. 323. слюгь нашихь. М. 370.

слоужение, servitium: не попущајуће одь срьца нашега вирнихь службь и служенија воеводе Хрьвоја. М. 249.

слоужитель, minister: нищимь прѣизобилнаго слоужителја и любителја. Са. 6. слоужителјемь. Д. 129. слоужителја христова. Д. у Ш. lesek. 125. слоужителјемь црьквнымь. М. 92. слоужителја великыихь таиньствь. Г. XV. 267.

слоужити, ministrare: о црькваxь и о слоужещихь вь нихь. М. 5. слоужещимь светомоу храмоу. М. 11. докла годѣ речении властеле намь служе вѣрноѡ. М. 459. докла годѣ стоје у послуху и служе ми правоѡ и вѣрноѡ. М. 460. да ми ће угађати и служити лиепоѡ. М. 461. ерь смо заедно служили и дворили у господина воеводе. М. 544. како ми служимо и узьдрьжимо ѡбѣть. П. 39. subjectum esse: не дрьжати нихь невѣрника ѡдь жупе и ѡдь иниехь миесть, којa нимь служје. М. 350. сь всомь жупомь пристоиномь и служећомь реченому граду. П. 176.

слоужьба, officium: лутоурьгию и вьсоу слоужьбоу ношьноую. Ст. 6. слоужбѣ и молитвѣ бывши. Д. 38. иже соуть вьноутрь црькве на слоужьбоу и на оукрашениѥ црьковьноѥ. М. 75. приемлен ѿть нась грѣшныхь славословиѥ и слоужби доуховныѥ. М. 265. вь светыхь слоужбахь. М. 547. сьписа слоужбоу его и житїе. М. 61. почьсть и слȣжбе, кое смо дрьжани чинити ѡпькинѣ бенетьчкои. М. 39. видѣвь правȣ слȣжбȣ ихь (дубровчана) кралевьствȣ ми. М. 198. мислеђи чьсти и велике слȣжбе, коѥ негѡвѣмь родѣтелюмь а веће нюмȣ господинȣ кралю градь Дȣбровнѣкь чинѣль ѥсть. М. 210. поꙁнавше чти и слȣжьбе, кое градь Дȣбровникь каꙁьда есть чиниль господѣ рашькои. М. 217. Дȣбровникь ѡбѣтань господи босаньскои вьсакомь слȣжбомь и почтениѥмь. П. 39. оустраѥть синклить вь слоужбоу кралѥвьствоу. Л. 60. да би смо нмь потврьдили речено село ꙁа нихь слȣжьбȣ и вирȣ. М. 226. како те платити краснȣ слȣжбȣ и чьснȣ любьвь добрими дѣли Дȣбровьникȣ. М. 242. вирнихь слȣжбь. М. 249. многе вирне слȣжбе фрать Александра. М. 494. що самь иꙁдвориѡ и ꙁа що самь слȣжбȣ даѡ. М. 500. да донде ш ними (с војницима) ȣ Дȣбровникь на слȣжбȣ дȣбровчькȣ. П. 98. погрјешка: сложбо. М. 550.

слоужьбоначелиѥ, praefectura: вьвѣреннаго намь слоужбоначелїа. М. 333.

слоужьбьникь, minister: оумолише светаго сь ними слоужьбникоу быти. Д. 77. ѿьци и слȣжьбници. Г. XIII. 296.

слоужьбьница, discus: ѥдна слȣжьбница сребрьна на стльнȣ. П. б. 73.

слоужьбьнь, officii: светыѥ слоужьбныѥ одежде. Д. 170. свещенникы и дїакони и вьс слоужьбнїи чинь. Л. 59.

слоукь, inflexus: хрѡмымь хожденїе и слоукїимь исправлѥнїе. Д. 208. ѿть многыхь лѣть слоукь сы и ни мала могыи вьꙁдвигноути се. Д. 210.

слоути, словоу, audire (intrans.): вь словоуштии градь Солоунь. Д. 12. православїемь словоушти се градь. Д. 103. свать емоу словѣше се. Д. 126. странстьвно приходе Дал-

матіє и Діоклитіє архієпископь словет се. Д. 187. градь словоуци Белиградь. Л. 83. господьствѹ ти ҫахвалисмо како господинѹ славнѹ и праведнѹ, кои словешь по вьсои вьселюнои. П. 121. мјесто словоушта биће погрјешка: ҫемли тои, слющи Сремь. Л. 83.

слоухь, auditus: вашимь прѣдложити слоухомь. Г. XI. 80.

слоушати, obedire: кто не име слоушати, да се иҫведе. Г. XV. 307. да га слоушаю сь всакымь страхомь. M. 116. ни да слѹшають посланиа царьства ми ни писаниа. M. 160. ни да се слоушають ҫа то кнеҫове. M. 160. да слоушаеть ихь вьсакь. З. 30. краль не слѹша. M 295. да сѹ ҫаповиди наше слѹшали. M. 375. subjectum esse: по всои мооеи дрьжавѣ и по всихь, кои нась слѹшаю. M. 229. тко мене слѹша. M. 306. ѡто ѹҫеше намь свитѹ и ине работе ѹ Далмацији, кои вась слѹшаю. П. 70. погрјешка мјесто слоушавьше: слѹшавше. M. 516.

сльҫа, lacrima: бдѣниа и сльҫы твою. Ст. 25. да прѣстаноуть ѡть рыданїа и сльҫь. Са. 4. сльҫами многыми окропивь ҫемлю. Д. 16. ѡтирати сльҫы христїаномь. Л. 55.

сльҫьнь, lacrimarum: ҫа оумноженію сльҫьнаго источьника. Ст. 17. lacrimosus: сльҫьнь бывь. Д. 24. сльҫною любовию ловиҫаеть. Д. 48. многымь рыданїемь сльҫнымь благодаривь. Д. 161.

сльньце, sol: сльньца истиньнаго, Христа бога. M. 67. вьсиꙗ намь сльньце. M. 332. крѹгь сльньцѹ .і. M. 436. еиже тьчно подь сльнцемь не мию быти ничтоже. Л. 61. помрьче сльнце. Л. 74.

сльньчань, solis: лѹче сльньчане. П. 161.

сльньчьнь, solis: сльньчнаго кроуга .кв. M. 66. кь сльньчнынмь ҫарамь. M. 332.

сльпь, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену ловище на Дримоу Сльпь оу корѣна. Г. XV. 283.

слышаније, auditus: слышанијемь ми слышещоу. Ст. 2. не ѡть слышанїа тькмо сїа приемь. Д. 2. вь оужасѣ ѡ странномь слышании бысть. Д. 156. оушеса на слышанїю

приложити. М. 72. о блаженною слышанїє. М. 72. слышанїє и обонганїє. Са. 9.

слышатель, auditor: ѡнь слышатель бѣ похвалномоу прѣбыванїю моужа. Г. XI. 51. свѣдѣтелю и слышателю. М. 332.

слышати, audire: слышанимь ми слышещоу. Ст. 2. ꙗкоже слышите. Са. 2. слышавь прѣсладкї гласъ. М. 3. слишаше бога рекша. М. 72. слышеще великаꙗ обѣтованиꙗ. М. 73. слишавьше негове прошне. М. 226. слишавше нихь ѡбите. М. 470. каза ми за едну работу, коꙗ ми много услъна би слишати. П. 34.

слѣдь, vestigium: Быволь Слѣдь, гледај код быволь. — comitatus (као да је то): ѿть садь напрѣдь да нѣсть приселице, ни слѣда ниша. З. 46. — вь слѣдь, post: вь слѣдь тебѣ тещи. Ст. 10. иди вь слѣдь мене. Са. 7. вь слѣдь мене не идеть. М. 3. потекоше вь слѣдь благооуханиꙗ божьственаго разоума. М. 570.

слѣзена, гледај слезена.

слѣпорождень, caecus natus: слѣпорожденынимь прозрѣнию дарова. М. 58.

слѣпота, caecitas: слѣпотою ѡдрьжими. Л. 73.

слѣпь, caecus: слѣпымь мати бысть. Са. 1. слѣпоу рожденоу. М. 58. слѣпимь и хромымь. М. 68. слѣпаго Стефана. Л. 64.

слѣпьць, caecus: кто се разболи, да е оу болници, хромца и слѣпца да нѣ. Г. XV. 308.

слѣпьчевь, caeci: међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Радь Слѣпчевь. Г. XV. 271.

слѣпыи потокь, Алтину је ишла међа оу Слѣпии Потокь, ѿдь Слѣпога Потока на Равьние. М. 94.

смальковьци, село које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Смалковци. М. 194.

смамь, име турско: Смамь склавь Али бега брать 1470. М. 512.

смаћевь бродь, селу је Шикљи ишла међа на Смакюкь Бродь. Г. XV. 286.

смедеревнћь, 1514 Петрь златарь Смедеревїћь оу Беукерекоу. М. 549.

смедерево, град у садашњој Србији: цар је Лазар писао Раваници једнога човјека оу Смѣдеревѹ. С. Л. 1847. IV. 55. оу Смедерекоу. М. 436. 437. 479. за коупоканїе сребра и трьгованїе по земли господства ни ѡсвѣнь Смедерева. М. 437. Смѣдерево. М. 541. Л. 78. 80. прими царь Моурать Смѣдерево 1440. Л. 77. подь Смѣдеревомь. Л. 77. до Смедерека. Л. 78. 87. оу Смедеревоу. Л. 82.

смедеревьскын, *τοῦ* Смедерево: при митрополїте смедеревскѡмь 1566. В. прим. 18. господара Мехметь бѣга смѣдеревьскаго. М. 554. санчакоу смедеревьскомѹ. М. 553. 554.

смилача, селу је Рукомијама ишла међа на Смилачоу. М. 199.

смиловнћь, као да бјеше дубровчанин Павалъ Смиловикь 1421. П. 158.

смиловьцн, село које је цар Лазар писао Раваници: Смиловци. М. 196. било је негдје између Мораве и Кучајине.

смиль, име мушко: међу људима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену било их је више којима бјеше име Смиль. Г. XV. 291. 293. 294. 297. с ковачемь Смиломь. Г. XV. 302. — Вука Бранковића чельникь Смиль 1387. М. 209. Смилѹ. П. 99. — Гледај Боуднсалнћь, Градетнћь, Дабетнћь, Лилюновнћь.

смоква, ficus: селу је Жеравини цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу смоквоу. Г. XV. 310. корень ѡть смокве растльци. Ш. lesek. 130. — Име мушко: властелин Александра господина канинскога Смоква 1368. М. 178.

смоквнћь, властелин краља босанскога Остоје ѡдь своитн Хрьватинь Смоквнћь 1400. М. 250.

смоковлюни, између села одь Кърнла до Стона која

је крађ босански Остоја дао дубровчанима једно бјеше Смоковлани. М. 234. има и сада. Schem. rhac. 38.

смола, pix: брады смолою помаꙁавь ωпали. Г. X. 252.

смолице, заселак Брестовцу селу манастира Дечана. М. 265.

смолоуша, ријека близу Приштине (Hahn, reise 161): селу је Словињу ишла међа по срѣдѣ Соухода на Смолоушоу, прѣꙁь шоумоу до водѣнинища Ꙁлодѣшьца, коꙗ ѥсть на рѣцѣ Смолоуши, ... и подь Роудиницѫ вь ωврьшь Смолоуше. М. 122. Гадимљи је ишла међа ωть Добротина дѣломь мегю Смолоушоу и мегю Дрѣновьць. М. 181.

смолꙗнь, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име: Смолꙗнь. Г. XV. 292. Сьмолꙗнь. Г. XV. 296.

смрадь, foetor: не могоуще трьпѣти смрада глоухихь коумирь. Ст. 7.

смрьдеи стоуденьць, селу Ријечанима цркве арханђелове у Призрену ишла је међа на Смрьдекыи Стоуденьць. Г. XV. 277. и селу је Војинцу исте цркве ишла међа ωть Смрьдекѥга Стоуденьца по срѣдѣ баре. Г. XV. 277. номинативу нема потврде.

смрьдьлика, селу је Коупѣльникоу ишла међа оу Смрьдликоу. Г. XV. 288.

смрьдѣти, foetere: смрьдеща ме вьскрѣси. М. 58.

смрькове, село које је цар Лазар писао Раваници: Смрьковке. М. 199.

смрьчани, село у жупи хљеванској: ѹ Смрьчахь. М. 249. номинативу нема потврде, може бити и Смрьче.

смоулићи, између села што је Стефан Душан писао Хиландару било је и село Калогени сь црьквомь и Смоулики и с мегѣми и сь вьсѣми правинами села того. М. 111.

смѣдерево, гледај Смедерево.

смѣти, audere: кыма ωчима аꙁь смѣю оуꙁрѣти. Ст. 5.

ҫаповѣгьте, да векю не смѣю соли довести. П. 11. не смѣю да погю. П. 17. смию ли трьговци приходить. П. 17. да никто не ѹсможе ни смити бѹде ѹспоменѹти. М. 256. да никто не смие, да имь кою утетѹ ѹчини. М. 362. нитко да не смие, да имь ҫабави. М. 363. да нитко не ѹҫможе ни смѣт бѹде ѹспоменѹти. М. 370. да нитко ништа не смїе тькноути. М. 532. ҫаповѣдаю, да ниткорь не смѣть бѹде нѣднога примити. П. 41. ҫаповѣдаю да нитко не смѣ учинити. П. 31. нно не моремо ни смѣмо. П. 116. иҫгѹбиль бѣше мѣсто наше, и не смѣше векю кь намь. П. 146.

смѣхь, risus: смѣхоу бываѥ бѣсѡмь. Са. 10. смѣха беҫгоднаго иҫбѣгаѥ. Д. 5.

смѣхьливь, irridens: подобаѥт епископоу быти сьмотрьливноу, не смѣхлывоу. Д. 140.

смѣꙗти, audere: смѣавь. М. 559.

снѣгь, nix: ѡба ꙗснѣи снѣга оубелиста се. Д. у Ш. lesek. 124. паде снѣгь. Л. 86.

совнꙗкь, међа је катуну Драгољевцима ишла оу рѣкоу ѹ Соушицоу право на Совнꙗкь на дѣль. Г. XV. 300.

совнћь, властелин дубровачки Влькь Совнкь прије 1420. М. 297.

согле, селу је Небрѣговоу ишла међа ѹ Согле, ѡбьемлюще Согле. Г. XIII. 371. има и сада близу Прилипа на ријеци Бабуни. Hahn, reise 183.

согова, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену планину на Соговои степановоу, а међа јој је била на ѡврьши Бистрице. Г. XV. 301.

содомь, Sodoma: Содомь и Гоморь. М. 100.

содомьскыи, Sodomorum: кь содомскомоу мороу. Д. 168.

сокальникь, colonus qui tributum соћь dictum pendere tenebatur, срл. socamannus: само у два споменика, краља Милутина и Стефана Дечанскога: сѣнокошь, що ѥ косило кралевьство ми, ниже сокальника. М. 563. меропьхь ѡре .ѳ. мьти, а сѡкальникь .г. М. 565. се кто хьте быти сокалници. М. 96. сокальникомь ҫаконь:

пьшеннце мьть, проса мьть, ѡвьса мьть, внноградa мьть (да раде). М. 98. всн манстopніє да работаю н ѡрю юко н сокальннцн. М. 98. уто хоте сокальннцн н вьсн манстopніє тежатн жнто н внно, вьсе да сьврьстоваkьше н прѣдаде оу црькьвь. а сѣно да косе како н мѣропсн тако н сокальннцн тако н вьсн манстopніє. М. 98. кьто прнндe к црькви, ако є сокальннкь, да се кь сокальннкомь прнсадн, где боуде ѡбнліє ʒемліє. М. 98. ѡдьтеса да нѣ нн ѡдь когаре села нн болıарнноу нн сокальннкоу нн попоу. М. 98. оу коємь любо селѣ кьто се манстopніє ѡбрѣтаю, тере се раʒьроде .г. колıа .д. сынове, да ѡстане єднмь на своємь мѣстѣ, а ѡсталн да постоупе оу сокальннке; ако лн сн оуʒьлюбн оуʒетн ʒемлю ѡдь мѣропьшьке ʒемліє, а ѡнь да постоупн оу мѣропьхе. М. 98.

сокнннь, sacculus: седамь десеть тнсѫћь дѫкать ʒлатѣхь ѫ уетнрн на десете сокнновь. М. 497.

соколаль, бијеће погрјешка мјесто соколарь: нн пьсара нн соколала. М. 192.

соколарь, falconarius: ѡсвободн нхь кралєвьство мн ѡть провода, соколарь, псарь. М. 123. псаремь н соколаромь н свнньаромь, коуде ндоу, да нмь се ннща не дае. З. 50.

соколовнћь, презиме паши турском, којему бјеше име Арслан: ʒакла Моухаметь паша Сѡколовнћа Арсламь пашоу подь Сегетомь 1567. Л. 84.

соколь, falco: сокѡ єдань ѡть грнсталда наунњєнь сребрѡмь н сь жмалдѡмь. М. 498. — Име мушко, гледај Соукнıасовнћь. Г. XV. 309. — Град у Конављу: жѫпѫ конавальскѫ н ʒь Дольномь Горомь н градь Соколь кон є ѫ нон. М. 217. 292. градь Соколь кн є ѫ Конавлахь. М. 293. 294. 297. 305. 306. 308. 382. 413. П. 161. Сокоѡ. М. 301. 470. Сѡкѡ. М. 324. на Стнпанѫ Полѫ подь Соколомь. М. 291. на Соколѫ. М. 304. ѫ Соколѫ. М. 381.

сокоровнћь, може бити погрјешка мјесто Сорькоуевнћь: Степкомь Сокоровнћемь 1512. М. 548.

сокь, succus: лнстнє брьшлıаново нлн коупоусно рас-

тльнь и сокомь тѣхь помаzан главоу. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. ѡставшїи сокь да испиваеть. Ш. lesek. 130.

сокь, гледај соћь.

солило, salinae: маслице в Бар8 и солила. М. 416. на коньскѣхь солилахь що се чини соѡ. М. 529. приложихь ѡть солиль нашїехь .л. кьбль солы. М. 532. — Неко мјесто: ето смо били писали кнеz8, ки ѥ в Солил8. П. 162.

солиште, salinae (ваља да је то): Љубижњи је ишла међа на солище. Г. XV. 273. земљама је хиландарским у Светој Гори ишла међа на солища, и тако краемь мора. М. 130.

соломоновь, Salomonis: соломоновоу прѣмоудрость. Са. 3.

соломонь, Salomon: прѣмоудраго Соломѡна. М. 122. — Селу је Шикљи ишла међа на светаго Соломѡна. Г. XV. 287. — Властелин дубровачки Соломонь 1253. М. 41. може бити Коудаунћь.

солоунь, Thessalonica: вь Солоуни градѣ. Д. 95. православїемь словоуштн се богохранимыи великыи градь Солоунь. Д. 103. вь Солоунѣ. Д. 170. к Сѡл8нѣ. М. 3. вь Солоуне је зидао цркву св. тројици краљ Милутин. Л. 53. 70. кь Солоуноу. Л. 55. Солоунь. Л. 56 57. Солоуна. Л. 60. 76. царь Моурать прими Солоунь 1430. Л. 76. оуzеше тоурци црьковь св. Димитрїа оу Солоуноу и оучинише мечить 1499. Л. 82.

солоуньскыи, thessalonicensis: солоунскые ѡбласти. Д. 11. вь градѣ солоуньсцѣмь. Л. 10.

соль, sal: соли .л. сьпоудовь. М. 6. ѡдь вьсе соли, коѣ се продае. М. 38. давьше десетькь ѡдь соли. М. 46. да нмь се дае соль сь црьквними кобилами. М. 61. власи zаконьноу соль да носе ѡдь доходька црьковнога, а чьто веке донесоу, да ѥсть половина црькви а половина власомь. М. 99. власи соль да носе. Г. XV. 310. да си 8zима на Плоуи .н. споудьь соли. М. 139. трьгь соли продаванию. М. 201. да се не море поставити нигдѣ в приморие трьгь соли, раzвѣ на ѡбична мѣста. М. 201. да ни си дрь-

жань свако годище нзети твои власи десеть тисвкь товарь соли. М. 246. оть соли которьске. М. 328. габелв оть продае соли. М. 446. двбровачька сош. М. 476. що се на Новомь уини сош. М. 528. л. кьбль солы. М. 532. мѣсто соли продаваннѧ. П. 11. соли продаваньѧ. П. 45. — Мјесто у Босни, сада турски Тузла: бань Босни и Ѹсори и Соли. М. 105. Стѣфань Дабиша, краль срьблемь, Боснѣ, приморию, хльмьсцѣ земли, долинимь краемь, западнѣмь странамь, Ѹсорѣ, Соли и подрининю. М. 225. 226. П. б. 39. тако су се писали и краљеви босански Остоја, Твртко Твртковић, Томаш Остојић и Стјепан Томашавић. М. 231. 248. 253. 438. 448. 486. Соле. М. 280.

сольнь, salis: да нѣ трьга солнога. М. 204. царина сона. М. 452.

сольскын, salis: кѵмерекь сольски. М. 38. кѵмирькь сольски. М. 174.

сольта, негдје у приморју као да је неко мјесто: ѹхватили (омишани) на Сольти ѥдинѹ плавь нашѹ (дубровачку). П. 135.

соньлоукь, варош у Маџарској Szolnok: прїими царь Єгарь, Соньлоукь и ине паланке. Л. 84.

сопино, селима Ријечанима, Војинцу и Исаврову ишла је међа оть Сопина. Г. XV. 277. 278. била су два, јер је Исаврову ишла међа оу Сопино оу горьнѥ. Г. XV. 278.

сопиньци, у Мачви село које је цар Лазар приложио Раваници: Сопинци. С. Л. 1847. IV. 53.

сопоте, гледај Сопоћани.

сопоть, селу је Селу цркве арханђелове у Призрену ишла међа нис потокь оу Сопоть. Г. XV. 280. и селу је Ѥленьцоу исте цркве ишла међа оу велию рѣкоу оу Сопоть. Г. XV. 302. планинама катуна Драгољеваца бјеше међа Сопоть. Г. XV. 300.

сопотьскын, *τῶν* Сопоћани: игоумень сопотскын. Л. 55.

сопотьць, селу је Селцу цркве арханђелове у

Призрену ишла мeђа с Храштани ѡть Сопотьца оуз брьдо. Г. XV. 304.

сопоћани, манастир близу Новога Пазара: сьзида (краљ Урош) Сопокини. Л. 52. сьзыда црьковь Сопокани, сьшьствїє св. доуха. Л. 69. 70. подь криломь светие троице домомь Сопокиани. Г. XI. 176. у старије се вријеме звао и Сопоте: светои троици оу Сопотахь. М. 70. cf. сопотьскыи.

сопрьсть, име мушко: рибарь именемь Сопрьсть. Г. XI. 136. XIII. 373.

сороунь, селу је Костѣньчоу мeђа ишла ѡбьемлюще Сороунь. Г. XI. 130. (С)ороунь. Г. XIII. 370.

сорьгочевић, гледај Сорькочевић.

сорькочевић, презиме властеоској породици дубровачкој, које пишу и Сорьгочевић: Никола Сорькочевикь 1362. М. 171. 174. — Юкиє Соркоѡчевикь 1370. М. 180. — Живь изабрани властелин 1390—91. М. 215. 218. 219. 220. — Влахо, којега пишу и Влахоуша а један пут гријешком Влахута, а презиме Сорьгочевикь и Соркочевикь 1399—1419 изабрани властелин више година а 1404 и 1416 кнез. М. 240. 259. 276. 287. П. 51. 104. 110. 134. — Андре 1404—11 изабрани властелин 1405, а 1411 судија: Андретꙋ Соркочевикю, прѣдь Андретомь Сорькочевикюмь, Андре Сорьгочевикь. П. 49. 78. 105. 106. М. 259. — Никша Сѡркочевикь 1417. П. б. 63. — Ламире Сорьгочевикь и Сорькочевикь 1419—20, изабрани властелин а једне године и кнез: с Ламьприємь, сь Л(омп)ретѡмь, име му пишу и Ламприца. М. 287. 295. 299. П. б. 76. — Франко Сорьгочевикь и Соркочевикь изабрани властелин 1415—19. П. 131. М. 287. 320. — Пиро Сорьгочевикь, име му је један пут записано гријешком Прько мјесто Пирько 1419—27 изабрани властелин. М. 287. 347. — Михо Сорьгочевикь и Соркочевић изабрани властелин 1420—21. М. 299. 317. — Лавре Сорьгочевикь, име му је један пут записано Лавьрьца, изабрани властелин 1423 —7. М. 320. 347. — Пиоко Сорьгочевикь и Соркочевић,

изабрани властелин 1427—35. М. 347. 381. — Ꙗковь Сорьгоучевикь изабрани властелин 1442. М. 419. 424. — Томко Сорьгоучевикь 1442—5 изабрани властелин. М. 419. 423. 431. — Паскоѥ Сорьгоучевикь изабрани властелин 1441—2. П. б. 96. М. 419. 424. — Дамьꙗнь Сорьгоучевикь изабрани властелин 1442. М. 419. 424. — Андрꙋшко Соркоучевићь, пише се и Андрѣꙗ, а био је син Франка Сорkочевића, 1466—88. П. б. 126. М. 503. 504. 505. 506. 537. 544.

сосєнь, име мушко: властелин дубровачки Сосєнь Кита ѡть Урьнєтє у вељем вијећу 1253. М. 40.

сотона, satanas: отпадьшоумоу славы божиѥ самомоу сотонѣ. Ст. 7.

сотонинь, satanae: наважденнѥмь сотониномь. Ст. 5. нцѣлꙗѥ вьсакоѥ свєꙁаниѥ сотонино. Ст. 26. ꙁавистию сотониною ѡдрьжимь. М. 10. 73.

соунбабићь, властелин дубровачки Марьтинь Соунбабикь 1253 у вељем вијећу. М. 7. 40. на пошљедњем мјесту мислим да грнјешком стоји Саунбабикь.

соунко, lens: ѡть соунка квашена. Са тип. ст. у Ш. lesek. 80.

софинскыи, τῆς Софиꙗ: митрѡполитоу софїнскомоу. Л. 61.

софиꙗ, гледај Срѣдьць: мощїи єго (краља Милутина) лежеть оу Софїи срѣдьчкои прьнѣсѣнѣ бывше ѡть Трєпчє. Л. 61.

софониѥ, Sophonias: митрополит смедеревски, умрьо 1616. В. дан. I. 26.

соћь, tributum frumentarium, срл. soca, socagium: ѡсвободи ѥ (људе манастирске) царьство ми ѡть сокꙗ, ѡть поꙁоба и ѡть присєлицє. М. 138. що бихꙋ сокь давали царьствоу ми, тоꙁи да дају кели светаго Савы. М. 139. да имь нѣ инє работє, раꙁвѣ ꙁиданиꙗ и вѣдбє дьнь и лѣха винограда, и да имь нѣ никоѥ приплатє жоупьскє, ни поꙁоба ни сокꙗ ни пьса ни димниниє ни дьна ни ꙗгнєтинє да нє дају. Г. XV. 305. доходькь царьскыи, сокѥ и

наметь и арачь, да дава вьсакь чловѣкь: кьбьль жита, половина чиста а половина прѣпроста, волиа перьперь динарьми. а рокь томоу житоу, да се оусипа, на митровь дьнь, а дроуги рокь на рождьство христово. ако ли сокїа властелинь не да на те рокове, властелинь ть да се скеже на царьскомь двороу, и да се дрьжи, докле плати двоиномь. З. 50. да имь нѣ градозиданиа ни сокиа. М. 192. соокь, што є на црькоовныихь людехь приложи цар Лазар Раваници. С. Л. 1847. IV. 55. да имь нѣсть воиске, ни да имь ѥсть сокиа, ни коѥ работе иное. М. 569. ѡсвободихь ѡть позоба и ѡть сокиа. М. 571. сокь да не даваю господствꙋ ми, тькмо монастирꙋ. М. 334. да даю црькві скака коукиа по .л. старь пшенице а дроугы старь глотине сокиа. М. 531. cf. сокальникь.

спаньдоунь, име мушко: манастир је Трескавац имао њиве којима је био плисниасть Спаньдоунь. Г. XI. 131. 132. XIII. 375.

спаньдоунѥвь, *τοῦ* Спаньдоунь: спаньдоунекѣмь дѣломь. Г. XI. 132.

спати, dormire: ноштню спе. Д. 111. спыть. Д. 163. спавша. Д. 211.

спедиториꙗ, expeditoria: ѡвь листь бꙋди вамь за спедиторию. М. 398. 429. 492.

спеньза, expensa: да мꙋ имамо давати спензꙋ за .кі. главь. М. 258. на нихь тракенье и спензꙋ. М. 339. 422. на нашои спензи. М. 345. да имь даемѡ ꙋ помокь за спеньзꙋ ше-с-ьть перьперь. М. 455. да га помаагамѡ спензомь. М. 473. би ми потреба ѡдь спензе. М. 522. биће погрјешка штампарска спенцꙋ. П. б. 110.

спизли, цар је Лазар приложио Раваници једнога човјека кодь Крꙋшевца ꙋ Спизлехь. С. Л. 1847. IV. 55.

спилиани, село које је краљица Јелена дала а краљ Милутин потврдио богородици ртачкој: Спилани. М. 68.

спинело, име мушко, гледај Далимари.

спиридонь, Spyridon: игуман милешевски Спи-

ридонь 1264. М. 561. — Патријарах српски Спуридонь 1379—82. М. 200. 214. на пошљедњем је мјесту погрјешка у години .҂ѕωнѕ. (6857) и .҂аѵне. (1455); у пријепису који је мјесто оригинала и по ком је први пут и штампано мјесто првога броја стоји .҂ѕωпѕ. (6887=1379), а други број стоји на страни испод потписа и то не .҂аѵне. него .҂аѱне. (1755), а то је без сумње година кад је тај пријепис писан. Спиридонь. Г. XI. 160. 164.

спльжь, град садашњи Спуж: подь Спльжемь в Ѕети. М. 483.

сплѣть, град у Далмацији Spalato: в Сплѣти. П. 60. в Сплѣть. П. 71. при Сплѣтв. М. 501.

сплѣтьскын, из Спљета: господинв Хрьвою, херцегв сплѣтскомв. М. 250. 253. П. 51. 52. 54. спляцки. М. 254. 256. плавн сплѣтсцѣ. П. 58. грјешком стоји л између п и л (као госаподинь): спалицки. М. 252.

сплѣћанинь, човјек из Спљета: доходили св сплѣћане. П. 60.

споль, sexus: нихь ѡстанкв, щоно св мвшци споли. П. б. 65. 76. неговв ѡстанкв, що ю по мвшкомь сполв. М. 319. натражью по мвшкомь сполв. М. 356. П. б. 86.

спорин, pl. m. adj. тако се звао крај у којем су планине Јаворје, Лукавице и Ноздре, које види: краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи поменуте планине на Спорихь. М. 12.

споудь, modius: свѣтило подь споудомь. Д. 25. соли .л. сьпоудовь. М. 6. .н. споудьь соли. М. 139. .лг. споуди соли. Г. XV. 288. соли десеть сать спвдовь велѣхь декелихь дрѣвсцѣхь. П. 81.

спѣхь, festinatio, само с предлогом на, festinanter: поутите ми ихь, и ѡправите на спихь. П. б. 22. ѡдьправите га на спѣхь. П. 1. вѹди ти милость ѡдьписати ни ѕа ѡкоѕи на спѣхь. П. 23. послати на спѣхь vловѣка. М. 369.

спѣшити, festinare: спѣшаше сихь насытити. Д. 28. само у тој форми.

спѣшьно, festinanter: да му спѣшно дамо узнать. П. 164.

спѣяти, proficere: вьса добрѣ братома оуправляема бывахоу, и на прѣдь паче спѣахоу. Д. 152. 179. само у тој форми.

срамити се, pudere: сихь дѣлѡ срамляше се. Д. 60. срамлаше се его. Д. 131. само у тој форми, па може бити инфинитив и срамляти се, које види.

срамляти се, pudere: срамлю се безоумїемь боуиихь дѣвь. Д. 67. срамляет се сьвѣстию. Д. 121. не срамлянта се нашими неуистотами. Д. 217. бога не боие се и уловѣкь не срамляю се. М. 75. 81. 124. срамляти се. М. 110.

срамота, pudor: ако пїань кого здере, или папоуче скиие, или иноу срамотоу оучини. З. 47. ѡбароватн га, да не приме нѣкою утету вола срамоту. П. 7. учинили велику срамоту. П. 104. да не будете за велику срамоту врѣдни. М. 476.

срамотити, pudore afficere: да такози наше трьговце не вежу и срамоте. П. 13.

срамотьнь, turpis: крати се срамотно. Л. 87.

срамь, pudor: срама испльнюнь. Са. 10.

срамьнь, turpis: иниуже нашихь срамнихь и таинихь все видештихь оуию его оукриет се. Д. 114.

срати, cacare: манастир је Трескавац имао њиву у Сраиога Трьна. Г. XIII. 373. оу Сранего Трьна. Г. XI. 135.

срацимировићь, господа зетска Гюргь Срацимировикь 1396. П. 5. и Балша Срацимѣровићь. М. 326. cf. Ђоурьђь, Бальша, Бальшићь.

срацимирь, име мушко: брат Стефана Немање: Срацимирь. Л. 58. 59. пишу га и Страцимирь. Л. 68. — Брат господе зетске Ђурђа и Балше 1368. М. 177. 204. пишу га и Страцимирь. П. 1. cf. Бальша, Бальшићь. погрјешка: царь Казнить извѣдѣ цара Срацимира ѡдь Бдына, мјесто чега други љетопис пише: прими царь Пазинть Бдинь. Л. 74.

срацииовићь, властелин херцега Стјепана војвода Стѣпань Срацииовићь 1465. М. 492. cf. Страцииовићь.

срацииинь, aethiops: ѡть срацинь. Д. 186. за једнину нема потврде. cf. страцииинь.

срацинь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани писао Жичи двојици бијеше име Срацинь. М. 12. 13.

срацииьскыи, aethiopicus: срацииьскыиѥ скоты. Ст. 29.

сраштьнь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бијеше име Сращнь. М. 12.

сребро, argentum: да си кѹпѹю вьсаки трьгь, ꙁлато, сребро, свите и ꙁлатьне поставѣ. М. 37. ꙁа кѹпованїе сребра и трьгованїе по ꙁемли господства ни, ѡскѣнь Смедерева, и иꙁносити свободно ѹ Дѹбровникь, ꙁа тоꙁи кои соѹ ꙁаконь имали прѣгиѥ, тьꙁи ꙁаконь да имаю и напредь. М. 437. ѡкованиѥ ꙁлатомь и сребромь. М. 91. два десети литрь сребра на всако годище да даѥмо монастироу. М. 278. да вьꙁимаѥть монастирь на годище стѡ литрь сребра. М. 332. да се дава на вьсакѡ годище ѡть новобрдске царииѥ по петь десеть литрь сребра. М. 363. що ѥ било ѹ дѹкатиехь ꙁлатиехь и ѹ динариехь дѹбровачьциехь и ѹ сребрѹ и ѹ сѹдовиехь ꙁлатиехь и ѹ сѹдовиехь сребрьииехь. М. 403. .сск. дѹкать ꙁлатихь и .ки. динари сребра. М. 556. помиње се сребро бѣло, гламьско, плико и фино (пино), види те ријечи; дубровчани примајући на оставу сребро од деспота Ђурђа веле да су примили толико и толико срѣбра гламскога за које су казали они који су га предавали да је гламско, па додају да је тога сребра било толико и толико фина и толико и толико плика (М. 406); сребро дакле које је дубровчанима било двојако, фино и плико, звало се у држави деспота Ђурђа гламьско; да је фино било боље од плика могло би се мислити по том што на истом мјесту гдје се помињу оба најприје стоји фино; тому

не ће много сметати што на једном мјесту стоји прво плико (кова сребрнога толико и толико литара, у тои ставеће два (мислим комада) плика (и) фина сребра. М. 498); сребро бѣло биће горе од та оба или од гламскога, јер се помиње иза њих, а долази само у оним споменицима у којима и гламьско. — погрјешке: срьбра. М. 390. 407. двѥ жилице з гристалдомь, срьбромь. М. 408.

сребролюбьць, argenti amans: сребролюбцоу. Д. 140.

сребрьникь, numus argenteus: кои прода сина божиѣ за .л. сребрьниковь. М. 379. — Град у Босни, који има и сада: подь градомь подь Срьбрьникомь писа повељу дубровчанима бан босански Стефан 1333. М. 107. подь Срѣбрьнїкомь оуби Дмитар Радојевић Петра Ковачевића 1455. Г. Х. 273. cf. Сребрьница.

сребрьница, град у Босни близу Дрине: Сребрьницу и Понорь држаше под закуп неколико дубровчана у краља босанскога Твртка. П. б. 33. за пꙋсту Сребрьницу. П. б. 35. ки су (трговци дубровачки) одьведени изь Сребрьнице. П. 102. у Сребрьници имаю (два дубровчанина) на полѣ двоя кола и поль кола и дѣлове на рупахь. П. 130. кьдь примихь Сребрьницу (пише деспот Ђурађ 1445). М. 437. за дугоке, коѥ имаю дубровчане у срьпскои земли али у бугарскои али у Срьбрьнице. М. 410. подь Срѣбрьницомь погибе Петрь Ковачевикь одь Дмитра Радоевика 1455. Л. 78. посла воискоу (Матеашь краль), и плѣни Сребрьницоу. Л. 81.

сребрьничькыи, τῆς Сребрьница: царину сребрьничку и Понора држаху под закуп дубровчани у краља босанскога Твртка. П. б. 35. на царини новобрьдскои и сребрьничкои (деспота Стефана). П. 160. царинникомь сребрьничькѣмь (деспота Стефана). П. б. 64. сребрьничкыи законь. М. 437.

сребрьнь, argenteus: сьсоуди златними и сребрьними. М. 11. у судовиехь сребрьниехь. М. 404. коруна една сребрна. М. 498. поѥсь сребрьнь позлакѥнь. П. 18. два бо-

кара срьбрьна. М. 372. двие конатице сребрьни. М. 372. два десети мжвловь срьбрьнихь. М. 372. два на десете кругала срьбрьнихь позлакеннехь. М. 372. два на десете ладица билиехь срьбрьнихь. М. 372. два на десете чаша ѡгрьглиехь срьбрьнихь. М. 372. двие здиеле срьбрьне. М. 372. ковь срьбрьни деветь кондиери. М. 407. роменча срьбрьна. М. 415.

сребрьныи, деспот Стефан писа дубровчанима у Сребрьнимь. П. б. 76. номинативу нема потврде.

сребрьныи стоуденьць, селу је Исаврову цркве арханђелове у Призрену ишла међа подь Сребрьни Стоуденьць. Г. XV. 278.

сребрѣнь, argenteus: ковь срѣбрѣни. М. 502.

срьбавьци, селима у Битви која је цар Лазар писао Раваници ишла је међа межди Срьбавце и межди Обичеповце. С. Л. 1847. IV. 54.

срьбинь, гледај срьблинь.

срьбице, село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: Срьбице, међа му је била како иде поуть прѣчьни изь Югледьнице. Г. XV. 274. како иде поуть ис Корише оу Срьбице. Г. XV. 303. cf. срьбичькыи.

срьбичькыи, села којему је име Срьбице: селу је Посуђу ишла међа до мегіє срьбичьке. Г. XV. 274.

срьблинь, serbus, cf. срьбинь: кь гробоу светаго Савы срьбина. Д. 212. никтоже иноколѣньнь вь срьблїихь ѡгосподи се. Д. 216. властелѣ и властелинчици, иже се ѡбрѣтаю оу дрьжаве моеи, срьбли и грьци, що єсть комоу дато прѣ дрьжаве моеи оу баштиноу, и дрьже до дьньсь, те баштине да соу тврьде. З. 43. властеле и властелинкы, кои идоу оу дворь царевь, или грькь или срьбинь или немьць или инь кто любо. З. 48. ако є тоурчинь, да му се глава усѣче, ако ли срьбинь, да му се глава усѣче. П. 19. Драгомирь срьбинь писар војводе молдавскога Александра. М. 557. глаголютьЛикїю срьбиноу бити родомь. Л. 55. имѣше болярина нѣкоего срьбина,именемь Ликинїа. Л. 56. вад нихже бе единь србинь. Г. X. 257. ни

ѹ сина кралевьства ми, да ни ѹ кога настоѥщаго кралꙗ ѹ срьблихь. М. 118. краль и самодрьжьць срьблемь и поморию и грькѡмь и блъгарѡмь. Г. XI. 137. самодрьжьць срьблюмь и грькомь Стефань царь. М. 125. царь и самодрьжьць срьблюмь и грькомь и блъгаромь. М. 128. 132. 139. царь срьблюмь и грькѡмь. М. 133. 142. 145. 148. 151. 155. 156. 159. 163. 165. 167. 169. 171. 173. 174. царь всѣмь срьблюмь и грькомь. М. 136. 140. прѣѡсвещенныимь патріархѡмь срьблюмь и грькѡмь, кѵрь Савѡмь. М. 143. Спѵридѡнь патриархь срьблюмь и приморию. М. 214. Сава прьвыи архїепископь срьблюмь. Л. 69. дають не к томѹ имѣти арьхїепискѹпа срьблюмь, нь патрїарха. Г. XI. 164. краль всѣмь срьблюмь. М. 152. ако кто бѹде царь господинь срблемь и властеломь и земли српскои. М. 183. краль срьблюмь и Боснѣ и приморию Твртко. М. 190. 202. тако и остали краљеви босански. М. 222. 224. 226. 232. 235. 237. 239. 247. 253. 282. 292. 376. 429. 440. 450. 485. 488. 489. 490. П. 26. кралица срьблемь, Босне и прѣморью (Јелена жена краља Дабише). М. 230. самодрьжавныи господинь срьблемь и подѹнавїю Стефань кнезь Лазарь. М. 195. Стефань кнезь Лазарь срьблюмь и подѹнавїю. М. 200. Стефань кнезь Лазарь всѣмь срьблемь и подѹнавскыимь странамь господинь. М. 215. Лазара, господара срьблемь. М. 386. Влькь Бранковикь господарь срьблемь и подѹнаю. М. 223. 224. деспоть Стефань, господинь всѣмь срьблюмь и подоѹнавию. М. 331. 333. 335. 336. 571. деспоть Стефань, господинь срьблюмь. М. 334. 568. 570. Л. 76. господинь срьблюмь деспоть Гюрьгь. М. 352. 359. 433. 436. 437. Л. 73. господинь срьблюмь деспоть Лазарь. М. 476. господина сърблюмъ (деспота Јована). М. 543. деспотица срьблемь (Јелена). М. 548. назва се Неманꙗ господинь срьблюмь. Л. 68. вѣнчань бысть на царство срьблюмь и грькѡмь. Л. 61. многь плачь срьблюмь ѡстави. Л. 76. изгибоше срьбли на Гѡлїю. Л 87. аще ѹкрѣпеть се срьблю, и грьчскые пакы страни прїимѹть. Г. XI. 164. кад је у множини често се мисли земља српска: по срьблюхь и по Романїи.

М. 140. кон минꙋю ꙋ срьблю на Даню. М. 203. или се бꙋде ꙋчинило ꙋ срьблихь или ꙋ Дꙋбровникꙋ. М. 206. 209. 268. 271. ꙋ срьблюхь или ꙋ Дꙋбровникꙋ. М. 354. 435. ꙋ срьблехь, ꙋ арьбанасехь. М. 363. ере смо били ωвамо пошли ꙋ срьблю. П. б. 28. юсꙋ властеле и юсꙋ кметики како то ꙋ срьблюхь и всемь свѣтꙋ. П. 3. да прогю ꙋ срьблю. П. 7. да пошлате своѥ трьговце ꙋ срьблю. П. 19. ѥрь се тꙋрци кꙋпе ꙋ срьблю. П. 25. по бꙋгарьскои и по влашкои ꙁемли, по срьблехь, по арбанасехь. М. 410. по бльгарьскои ꙁемли и по срьблѣхь. М. 525. пленише тоурци срьблю. Л. 75. 76. 77. прими деспоть срьблю. Л. 78. према људима из других држава срьблинь се пише и онда кад се мисли само човјек из српске земље: сь срьблиномь ꙋ коемь годѣ сꙋдѣ нигдѣ ниьдѣ да се не прю, да греде прѣдь кралевьство ми. М. 16. да ѥ ѥдьнь срьблинь а дрꙋги дꙋбровьчанинь. М 51. ако се ωбрѣте кои дльгь междꙋ срьблиномь сь дꙋбровьчаниномь. М. 52. кьди прии латининь срьбина, да да латининь срьбинꙋ половинꙋ латинь а половинꙋ срьбль сведоке, такожде и срьбинь кьди прии латинина да мꙋ даѥ сведоке половинꙋ срьбль а половинꙋ латинь. М. 147. кьди при латининь срьблина, да да латининь срьблинꙋ половинꙋ латинь а половиноу срьбль свѣдоке, такожде и срьблинь кьди при латинина, да мꙋ даѥ свѣдоке половинꙋ срьбль а половинꙋ латинь. М. 162. ако се ꙋчини коꙗ пра мегꙋ дꙋбровчани и срьбли, да се стави половина сꙋди дꙋбровьчкихь а половина срьбль. М. 205. 208. 267. 270. 353. 434. да не поꙁива срьбинь дꙋбровчанина на сꙋдь никамо тькмо прѣдь ωнеꙁи сꙋдие. М. 205. 208. 267. 270. 353. 434. кои дꙋбровчанинь кꙋпи коньа, и ωногаꙁи коньа ако ꙋхвати срьбинь или саснинь. М. 205. 208. 267. 270. 353. 434. да се сꙋде како и срьбле. М. 205. 208. 267. 270. 353. како и срьбли. М. 434. где стане дꙋбровчанинь на станꙋ, ако бꙋде ωнь прьво сталь на ωномьꙁи станꙋ, да не волнь срьбинь ставити беж негова хтениꙗ, докле ωнь стои ωньдеꙁи. М. 208. 267. 270. 353. 434. що дал дꙋбровчанинь срьбинꙋ своѥ имание ꙋ верꙋ. М. 208. 267. 270. 353. 435. ꙁаконь нѣ, ни

юсть слично, да се латининь ѕа срьбина ѡдькльне, ни срьблинь ѕа латинина; нѫ юсть ѕаконь, да ю порота дѫбровчанинѫ нюгова дрѫжина дѫбровчань. П. 3. да би дамо ѡдь срьбаль кога би вѣрѫюте. П. 19. латини, срьблю и многои нѣхь. П. 99. тако име народно бјеше јаче од земаљскога, те и босански банови у истијем приликама зваху србима своје људе: ако вѣроуе срьблинь влаха, да се при прѣдь кнеѕемь (дубровачким); ако вѣрѫе влахь срьблина, да се при прѣдь баномь (босанским). М. 25. 29. 33. у том смислу мислим да је и на овом доста неразговијетном мјесту: иноверьцемь и трьговьцемь да соу поротьци половина срьбли, а половина инна дроужина. З. 45. према власима пастирима зову се србима тежаци (cf. влахь): ѕаконь стары срьблемь: меропьхь ѡре .ѳ. мьти, а сѡкальникь .г. М. 515. срьбинь да се не жени оу власѣхь, ако ли се ѡжени, да ю веде оу мѣропьхе. М. 98. ѕаконь срьблюмь: да работаю оу недели два дни наднимцомь, що имь вели игоумень. Г. XV. 305. арбанаси, кои се обрѣтаю оу црькве, да работаю како и срьблю. Г. XV. 305. да нѣ конске ниюдномоу чловѣкоу црькокномоу ни влахоу ни срьбиноу. Г. XV. 307. да не оуѕима дѫбровьчаномь ни царине да ни коюга доходька ни трьговцѫ дѫбровьчькомѫ ни влахѫ ни срьбинѫ. М. 117. кто люби ити иѕь мою ѕемле ѫ Дѫбровникь или срьбинь или влахь или чи годе чловѣкь на кѫплю, всакь да греде свободнѡ. М. 206. 209. 268. 271. 354. 435. тко годи гредѫ ѫ Стонь или дѫбровчанинь или влахь или срьблинь. М. 281. потврьдисмо ихь ѫ всемь, ѫ чемь ихь ѕастасмо, ѫ дрьжанью или срьблинѫ или влахѫ. М. 378. да нѣсамь волюнь ѫставити ниедне мое люди ни влахе ни срьбле слободно ходити ѫ Дѫбровникь трьговати. М. 445. тко се годѣ ѫговори дѫбровчанинь али трьговаць дѫбровачки ѕа понесенье карвана али кога годѣ поноса, да га ние волюнь свр̑ьћи дрѫги ни влахь ни срьбинь. М. 467. у том смислу може бити и Радь срьбинь међу људма у Штипу, које је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а с њом

Хиландару. М. 63. серблинь. М. 29. 33. — срьбинь нема множине, него у множини долази само срьблинь; на једном мјесту али у новијем пријепису стоји у множини сербомь. М. 152. cf. срьбьскын.

срьбьскын, serborum: обладати снювь ȥемловь срьбьсковь. М. 4. господина и самодрьжьца отьчьствию си вьсе срьбьскыню ȥемле. Ст. 1. вь странѣ сеи срьпьскыю ȥемьлю. Ст. 2. владычьствовати вьсею ȥемьлею срьпьскою. Ст. 13. самодрьжьцоу, царьствоующоу вьсее срьбьскые ȥемле. Са. 1. госпожда бывши вьсеи срьбьсцѣ ȥемли. Са. 6. таковыми свѣтилы сьвтѣше се тогда срьбьскаа ȥемлю. Д. 101. племѣне срьбскаго. Л. 62. господинь вьсе срьбьске ȥемле. М. 9. господинь вьсе срьбскїе ȥемле. М. 73. краль и самодрьжьць всю срьпске ȥемлю. М. 10. 71. 78. краль и самодрьжьць срьпскиe ȥемли. М. 51. краль вьсе срьпскию ȥемле. М. 11. 72. 122. краль все срьбьске ȥемлю. М. 26. 45. 50. 76. 82. 105. краль всѣхь срьбьскїхь ȥемль. М. 27. краль всѣхь срьпскихь ȥемль. М. 51. 561. 69. 84. 86. 100. 115. 117. краль србскихь ȥемль. М. 55. 87. краль и самодрьжьць всѣхь срьбскихь ȥемль. М. 65. 76. 82. 89. 110. 111. самодрьжьць всѣхь срьпскихь ȥемль. М. 562. краляца все српске ȥемле. М. 69. 70. владыкы бывшаагo ȥемли срьпцеи. М. 140. постави ме господина ȥемли срьпскои. М. 205. господинь вьсои ȥемли срьбскои. М. 269. господара срьпскои ȥемли. М. 406. арьхїепискупь срьбьске ȥемле. М. 19. арьхиепискупа все срьбьскыю ȥемлю. М. 26. архїепископь срьбьскыхь ȥемль. М. 48. арьхиепископь всѣхь срьбьскыихь ȥемль. М. 76. 82. 84. исьпудити Уроша ись срьпьске ȥемле. М. 36. вьлеȥе вь срьпьску ȥемлу. М. 36. ни юдинь чловѣкь у срьпьскои ȥемли маль же и великь да не даю у удаву дубровьчанина. М. 52. кралевьствовати срьбьскою ȥемлею. М. 75. господствовати вь срьбсцѣи ȥемли. М. 79. како ю ȥаконь по срьбскои ȥемли. М. 99. ȥьборь срьбьскыю ȥемлю. М. 99. прѣюти хоте срьбскоу ȥемлю. М. 100. приемь всу државу срьпскиe ȥемле. М. 104. дуогоке, кою имлю у срьпскои ȥемли али у бугарьскои. М. 410. подобно

ѥсть вьспоменоути и ѡ срьбскои ꙁемли, како оувѣрена бысть, кто ли начелствоваше вь нѥи. Л. 51. поуьть ꙁемлю срьбскоую. Л. 54. ѡставивь великоу жалость срьбскои ꙁемли. Л. 54. раꙁдѣлише срьбскоую ꙁемлю на .г. чести. Л. 72. на једном мјесту без ријечи ꙁемлѩ, а она се мисли: вса срьбска идолоу слоужаше. Л. 55. царице, коѥ сѹ дрьжали на ѹгрьскѣхь странахь и на срьбьскѣхь. П. б. 82. великоую лавроу срьбьскоую. М. 125. 129. великааго царьскаго монастыра срьбьскаго, соущаго вь Светѣи Горѣ аѳѡньсцѣи. М. 331. ѡдь манастира срьпьсцихь ѡдь Пиланьдара и ѡдь светога Павла. М. 545. краль и сь богомь самодрьжьць срьпски. М. 16. краль срьпски. М. 17. 121. 124. 569. краль срьбски. М. 27. 83. краль српски. М. 53. краль срьбьски. М. 67. 77. 81. 84. кралѩ босньскога и срьпскога. М. 210. срьбскаго цара. М. 69. о срьбскыхь царехь и кралѥхь и деспотехь и великыхь кнеꙁехь. Л. 68. прьвїи царь срьбьскын. Л. 71. царице срьпьскѥ. М. 193. прька царица срьпьска. М. 246. деспоть срьбьски. М. 539. господа срьбьска. М. 187. господина срьпскога. М. 368. лѣтописьць господь срьбскыихь. Л. 68. господьствовати срьбскиимь кралевьствомь. М. 81. вѣньцемь кралѥвьства срьпьскаго вѣнчань. М. 90. прѣстоль кралѥвьства срьбьскаго. М. 91. са господствомь рашкимь и срьпьскимь и босаньскимь. М. 317. прѣѥмникѹ господства срьбскога. М. 355. прїѥмь начелство срьбско. Л. 69. сь всѣми епископы срьбьскыими. М. 60. прьваго архиѥпископа срьпскаго. М. 89. всѣхь правовѣрнихь архиѥпископь и пископь ї игоумьнь срьбьскихь. М. 111. може бити у истом смислу и на овом мјесту па се вјера разумије по себи: да прѣбика попь срьбьски и да поѥ ѹ црькьвахь, коѥ сѹ ѹ Стонѹ и ѹ Ртѹ. М. 108. великаго апостола и арьхиѥреѩ срьбьскаго. М. 76. 82. прьвїи архїепискѹпь и оучитель срьбскы. М. 72. просвѣтителѩ срьпьскаго и новаго мироточьца. М. 89. мироточьца срьпьскаго. М. 203. на Бистрици блиꙁь вѣликїе архїепїскопїе срьбскїе. М. 72. ѡ комь годѣ властелинѹ или срьбьскомь или босанскомь. П. 48. да имь ѥ сѹдь прѣдь сѹдиѡмь срьб-

скимь. М. 52. половина судїи дубровьчкїихь а половина судїи срьбьскыихь. М. 431. вьсего сьбора срьбскаго. М. 90. срьбскаа воиска. Л. 79. да даю кралювьству ми доходькь срьбьски по ꙁакону. М. 188. српским језиком писан: .д. новелле: двие латинсци а двѣ срьпсцие. М. 107. с друꙁимь листомь срьпсцимь. П. б. 51. ѡви лисӕ српски. П. б. 53. за српски језик: драгоман сарпски. М. 465.

срьбьци, село у Пеку које је цар Лазар дао Раваници: Срьпци. С. Л. 1847. IV. 53.

срьбьшора, цркву св. Ђурђа на селищи Срьбьшори дао је краљ Милутин Хиландару. М. 64. номинативу нема потврде.

срьдановић, међу људима које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима био је у Истинићима Мирою Срьдановикь и у Великој Драгоучи Срьдановикь. М. 96. 97. цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену Доброслава Срьдановикꙗ на Плоучи. Г. XV. 303.

срьдань, име мушко: међу људима које је краљ Милутин писао Хиландару двојици бјеше име Срьдань. М. 59. 60. и међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Срьдань. Г. XV. 305.

срьдити се, irasci: ѥрь се срьдимо на царенике. П. 2. на нась срьди се. П. 28. ѥрь се господарь срьди, ѥрь му нѣсмо ѡдьписали. П. 30. срьгю се на ви. П. 97.

срьдить, iratus: прѣдьбе срьдитога цара Мусию. П. 140.

срьдобольство, miseratio: видѣвь срьдобольство твоѥ ѥже кь владыцѣ твоѥмоу Ісоус Христоу. Ст. 6. древныхь светыихь ѡ скоеплеменныхь срьдоболствомь кь богоу глаголюштихь. Д. 142.

срьдоболꙗ, morbus. Д. у Ш. lesek. 80.

срьдьце, cor: написанта на скрижали срьдьца вашю. Са 4. правымь срьцемь дрьжати є. М. 2. сьмѣрень срьдьцемь. М. 5. сьхрани ѥ оу твоѥмь срьдьци. М. 9. чистѣмь срьдьцемь. М. 22. да смо с тобовь єдновь мыслию и єдинѣмь срьдьцемь нераꙁлучно. М. 22. вьложивы прѣдателю

Нюдѣ вь срьдьце прѣдати господа. М. 89. желанїе срьдьца моѥго. М. 137. аще пише книгоу царь или по срьдьцоу или по любьви. З. 49. с права срца есмо присегли. М. 219. одь срьдца хотеће. М. 248. размисливь ва срьци моемь. М. 281. поутено натражю нихь срьтца. М. 284. ѡдь негова срьтца поутено натражю. М. 286. много се срьдьце наше ѡбрадова. П. 21. тебе любимо срьдцемь и доушомь. П. 40.

срьдьцевѣдьць, qui corda novit: срьдьцевѣдьче. Ст. 11.

срьдьчань, intimus: смотрихь вь срьдчаннхь ѡтаннихь срьдца моего. М. 313. вь срьчанехь скровнштехь. М. 346. sincerus: срчанѹ любавь. М. 104. срьдьчана любьвь. М. 209. прнꙗтелꙗ срьчанога. М. 177. прнѣтелемь срьчаннмь. М. 185. срьдьчанога прнꙗтелꙗ. М. 211. прнꙗтелꙗ не нмають веѣега и срьдьчанѣюга ѡдь нюга. М. 211. срьдьчанога мн слѹге. М. 222. кон ю срьчань градѹ Дѹбровннкѹ. М. 228. срьчанемь хотенюмь. М. 418. що намь послѹжнше вирьно и срьдьчано. М. 226. прнꙗзновати срьчано и прако. М. 302. хоћѹ срьчанне ѹздрьжати правѹ любавь. М. 445. jucundus: срьчане и много драге гласове казаше. М. 319.

срьдьчаньство, animus sincerus: за нихь срьдьчаньство. М. 221. велика любавь и срьчанство. М. 237. ѹ великон любвѣ и срьдьчанствѣ. М. 310.

срьдьчень, гледај срьдьчань: ѹ срьдьченѣ любьвѣ. М. 28. 33. срьдченѣмь прнꙗтелюмь. П. 23. П. б. 42. ере сте вьсегда чннилн вирьно и срьчено. П. б. 42. прнѣзновати срдчено и прако. М. 289. један пут срьдчини прьꙗтелне. М. 567.

срьдьчьба, ira: нмамо срьдчбѹ и злѹ волю на тебе. П. 151.

срьдьчьнь, cordis: вьпнꙗше нз глоубины срьдьчьныꙗ. Ст. 5. ѡтьврьзи мн ѡчи срьдьчнѣн. М. 9. погледан срьдчнѣма очнма кь прнꙗтельствѹ нашемь. П. 104. intimus: ка срьдачннхь скровнщехь срьца моего. М. 281. 288. sincerus: срьдьчное поработанїе. М. 143. вась молю како моихь срьдьчннхь и любнмнхь. М. 158. да вн нмамь вѣр-

нѣхь и срьдьчнѣхь. М. 173. ꙁа наше срьдьчне прѣꙗтели. М. 254. ѹкаꙁа се наамь срьдьчни и добри приꙗтель. М. 310. много срьдачна любавь. М. 430. срьдчно поꙁдравлѥнниѥ. П. 3. ако би се могло ѹчинить бръже и срьдчние. П. 19.

срьнишкь, } селу је Кострцу цркве арханђелове
срьнꙗкь, } у Призрену ишла међа на Срьнꙗкь. Г. XV. 295. други је био на који је ишла међа селу Коншановьцемь манастира Раванице: на Срьнꙗкь. М. 198.

срьпь, falx: срьпомь вѣры твоѥ искорѣнии трьниѥ прѣльстьноѥ. Ст. 25. скаꙁает ѥмоу срьпь летешть, иже Ꙁахарїа видѣ. Д. 110.

срьђевиħь, човјек херцега Стјепана Радоѥ Срьђевиħь 1465. М. 492.

срьђь, Sergius: на Бојани близу Скадра био је град Свети Срђ, који има и сада: манастир је св. Николе у Врањини имао ѹ Светога Срьгꙗ доходька на всако годиште .р. перьперь ѡть царине. М. 134. тамо смь послаль властелинчикꙗ царьства ми ѹ Свети Срьгь. М. 175. габела ѡть продаѥ соли бјеше ѹ Ꙁети ѹ Светога Срьђа на Боꙗни. М. 446. црква је богородичина оу Коупѣльникоу имала доходак оу Светомь Срьгии .лг. споудн соли. Г. XV. 288.

срѣда, medium: иꙁь срѣды оутробоу рькоуште. Д. 27. подь планинѹ по срѣдѣ. М. 131. ѡдь Илїине Главе по срѣдѣ на два цера. М. 263. вь нѣкоѥи храмины бывь, и по срѣдѣ падлеть. Л. 56. бокета ѥдна, ѹ срѣди ѡ (т. ј. јој) ѥдань балась. М. 498. у седмом падежу долази као предлог: срѣдѣ того. Са. 8. поставихѡмь ѥ срѣдѣ црькве. Са. 12. срѣдѣ ꙁвѣꙁдь гнѣꙁдо сьткорнши. Д. 106. па тада узима преда се и друге предлоге: сподоби се вьтороѥ крьштениѥ приѥти по срѣдѣ срьпьскыѥ ꙁемлѥ. Ст. 2. по срѣде Дебелꙗка. М. 26. по срѣдѣ людїи. М. 58. како грѣде поуть по срѣдѣ Горачека. М. 61. аꙁь ѥсмь по срѣдѣ ихь. М. 99. по срѣдѣ дола. М. 122. по срѣде ꙁемлѥ. М. 187. до срѣде Сикамьнїе. М. 127. тада гласи и срѣдоу и срѣди: ѡбрѣтохь поусто мѣсто вь срѣдоу Горы Светыѥ. Ст. 14. вь

храмѣ своюмь оу срѣдоу срьпьскию ѕемьлю. Ст. 25. иѕдьше по срѣди народа. Ст. 23. а долази и окрњено без крајњега самогласнога: насрѣдь доубраве. М. 92. дѣломь посрѣдь стльпа. М. 93. посрѣдь Блатьца. М. 93. посрѣдь нивѣ. М. 95. посредь полꙗ. М. 199. по колѣ нхь посрѣдь града нашега пѹщамо. П. 28. посрѣдь срьдца нашега ради смо ѹ всако врѣме вась сьхранити. П. 132. — dies Mercurii: оу срѣдоу и оу петькь. Г. XV. 306. вь срѣдоу. Л. 79. — У Глажу код града Глашкога варош: Срида варошь. М. 439.

срѣдица, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: Сридица. М. 439. има и сада у Босни у кључкој нахији, само што га пишу Средице. Zeml. bos. 50.

срѣдопостие, medium jejunium: ѹ први ѹторникь по сридопостию. М. 275.

срѣдьнии, селу је Бехалијеву ишла међа на Средны. М. 198.

срѣдьникь, стоји један пут без сумње гријешком: оупали се цѣхь срѣдьникы же 1430. Л. 76. ваља да би требало сребрьничькыи.

срѣдьнь, -нꙗ, medius: како ходи сь планине срѣдни доль. М. 92. на срѣдние брьдо. Г. XV. 296. по срѣдиемь дѣлоу. Г. XV. 302. на срѣдню планиноу. Г. XV. 304. воденица на Гнилицахь срѣднꙗ. М. 198. подь мою срѣдню печать. М. 248. сридномь печатью. М. 375. брать срѣћни (гдје мислим да гријешком стоји ћ, cf. послѣдьнь). М. 544. mediocris: да соу велїимь властеломь велїи властелѣ поротьци, а срѣдиимь людемь противоу нхь дроужина. З. 42. тѣломь срѣдьнꙗ. Ш. lesek. 129.

срѣдьние село, село које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима: Срѣдне Село. М. 94.

срѣдьска, село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: село Срѣдьска, међа му је ишла ѡть Планини. Г. XV. 280. Срѣдьскаа. Г. XV. 305.

као да се и околина његова или ријека тако звала: село на Срѣдьскои именемь Село. Г. XV. 280.

срѣдьць, град, сада Софија: до града Срѣдьца. Ст. 8. градь Срѣдьць. Л. 68.

срѣдьчьскыи, *τοῦ* Срѣдьць: оу Софіи срѣдьчкои бјеху кости краља Милутина. Л. 61.

срѣмь, Sirmium: Срѣмв. М. 541. Оурошь вторыи Сремь сьдрьжаше. Л. 62. Срѣмь. Л. 63. 64. Сремь. Л. 70. 81. 82. 83. 87. 88.

срѣмьскыи, sirmiensis: сремскоую ʒемлю. Л. 61. ʒемлѥ срѣмскои. Л. 64.

срѣна, гледај страна: по онѣ срѣнѣ Котлѣника. М. 12. само ту.

срѣћнћь, гледај Сьрѣћнћь.

ставерь, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име, од којих један бјеше презименом Радосалаликь. Г. XV. 297. 298.

ставильць, дворанин некаки: сьбрахь ʒьборь срьбьскыѥ ʒемлѥ архиѥпискоупа и ѥпискоупи и игоумени и каʒньце и тепьчиѥ и воѥводы и слоугы и ставильце. М. 99. ставилаць Милошь у краља Стефана Дечанскога. М. 104. оть теʒи воде половина (селу) Шинкьли ловища рыбниѥга а половина ставилцоу. Г. XV. 286. Вѥгна ставилець у господина канинскога Александра. М. 178. ставилць Твьртко Благѥвикь у краља Твртка. М. 189. нашь вѣрьни ставилаць (краља Дабише). П. б. 34.

ставити, ponere: да се стави всакои водѣници гвоʒдиѥ и камы ѥдинь. М. 563. ʒа то ставлю ю свою печать. М. 107. границе, кое св сталене. М. 242. кова сребрнога, в тои ставеће два плика фина сребра, тисвћв и петь сать и седамь десеть литрь. М. 498. покладь, кои стави. П. б. 65. да мв имамо давати на годище .є. по кентенарь, докле бвдв стоѥти в нашь комвнь речени динари на тви платв, кои би стоѥли волѥнь вʒимати, опеть ставити. М. 286. да ѥ волна вʒети и опеть ставити. М. 419. да св

волни взимати и ѡпеть ставити. М. 423. епископь да стави калвгера или попа, коѥга моу хтѣние. М. 563. ѡть иноуде старьць хотеи прѣбывати вь семь пирьгоу да се не стави. М. 75. 80. да се попь ѡть попа ставии. М. 99. икономa да не ставии царь, развѣ игоумнь. Г. XV. 306. игоумени по монастырѣхь да ставеть се добри чловѣци. З. 30. да га ставимо в милость в кралю. М. 252. стависмо и сложисмо васи заедьно бити. М. 252. ni gednoga nouoga bexzacognia vciniti ni stauiti. М. 280. тои све примамѡ и ставимѡ на прави разлогь. М. 508. нами нѣ сталено ни исталено инчиерь дльгованьѥ. П. 126.

ставица, нешто земље оу Ставици и неколико људи дао је цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 275. биће негдје близу Призрена а не садашња Ставица код Прилипа. Hahn, reise. 187.

стагл ово, село у Мачви које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 53.

стадо, grex: комоуждe прѣдасть стадо своѥ. М. 4. ѡть стада пастве. Са. 4. вьсемоу стадоу, вь нѥмже вы постави присѣтители. Д. 141. и мнѣ прѣдасть стадо ѡтьца моѥго. М. 9. взе в приморию веће велико стадь. М. 443.

стан, statim: да да имь стан .в. работника. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 89.

станко, име мушко: између људи који с допуштењем краља Стефана потоњега цара присташе од своје воље да буду отроци цркви богородичиној у Липљању дарованој пиргу хиландарском један бјеше Станко. М. 123.

стано, име мушко: између људи у Штипу које је краљ Милутин писао цркви арханђеловој у Штипу даровавши је Хиландару један бјеше Стаѡ, кричановь сынь. М. 62.

станишић, између људи које краљ Стефан Дечански даде Дечанима да буду маћупци један у Комаранима бјеше Радинь Станишикь. М. 97.

сталаћ, сада село у Србији у окр. крушевач-

ком: цар је Лазар дао Раваници панаѣур петров ꙋ Сталакꙋ и бир до Сталака. С. Л. 1847. IV. 55. царь Моусїа распа Сталакь 1413. Л. 75.

сталити, ponere: кои мꙋ трьновь вѣнаць на главꙋ сталихꙋ. М. 447. deponere: покладь, кои стали. П. б. 68. волимь ꙋзимати, опеть сталити (новце). М. 298. 339. 345.

стамать, име мушко: властелин Александра господина канинскога Стамать 1368. М. 178.

стамьница, гледај код Станица.

стана, име женско: кћи краља Дабише: моен кћерѣ Станѣ. М. 225.

стане, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стане. Г. XV. 290.

станикь, гледај станькь.

станило, име мушко: између људи које је краљ Милутин писао Хиландару један бјеше Станило. М. 59. и између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену шесторици бјеше тако име, од њих један бјеше презименом Добриловић, један Боудиловић и један Прѣиславић. Г. XV. 292. 296. 299.

станиловић, између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Деиче Станиловикь. Г. XV. 289.

станимирь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи двојици бјеше тако име. М. 12. и међу онима које је краљ Милутин писао Грачаници један бјеше Станимирь. М. 564. и тројици између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име, од њих један бјеше презименом Радославић. Г. XV. 298. — Гледај Нѣгоевић, Оурьбрашьновић.

станислава, име женско: нека госпоги Станислава писа дубровчанима на крају XIV вијека, а њојзи је краљ Дабиша поклонио нешто могориша што су дубровчани плаћали краљу. П. б. 38. cf. Стана.

станиславь, између људи које је краљ Милутин дао Хиландару четворици бјеше име Станиславь. М. 59. 60. између људи које је исти краљ дао Грачаници један бјеше Станиславь. М. 564. и између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име. Г. XV. 290. 291. 292. 297. — Неки многогрѣшнын Станиславь писа минеј у Љеснову 1342. Г. XIII. 296.

станихьна, име мушко, гледај Сладѣновић.

станица, село које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Станица. М. 194. у пријепису, који је мјесто оригинала и по ком је и штампано први пут, не може се добро прочитати, јер је задрто; мислим да ће бити Стамница село које има и сада у срезу млавском.

станишић, дубровчанин Живланъ Станишикь прије 1405. П. 74.

станиште, mansio: на архиєпискоупово станище ишла је међа њиви коју је имала црква на Плоуни. М. 563. и селу је Кострьцоу ишла међа на станище светога краля. Г. XV. 301.

станиє, congressio: станиє сьтворисьмы вь Нышн. Ст. 29. commoratio: да мв є слободнω дошастиє, станьє и пошастиє. М. 473. status: ради смо вендати ʒа ваше добро ʒдравие и добро станиє. П. б. 40. вʒьдрьжали бисте ʒемлю в добромь мирв и станью. П. 43. ѥрь є ʒдраво и в векиємь станю и болємь, нерь є биль никьда. П. 63. ʒа ваше добро станьє. П. 69. ѥсв в добрв станию. П. 70. вʒнавь ω вашемь добромь ʒдравью и славномь станью. П. 90. razgledausi neuogliu i trudno stangie plemenitih gliudi omissani. М. 279. полачв в ωноме станью, како се находи сада. М. 370. богь ви дрьжи в добромь станю и поутению. М. 537. неколиомв станию. М. 560. conditio: всакога стаѣньѣ людемь. М. 485. всакога станиѣ лвдемь. М. 491.

станић, дубровчанин, књигоноша Радосавь Ста-

никь 1414. П. 174. — Дубровчанин Симко Станикь 1417. П. 138.

стано, име мушко: између људи у Штипу које краљ Милутин писа цркви арханђеловој у Штипу даровавши је Хиландару једном бјеше име Стано. М. 62.

становить, immobilis: тоун има два камена становита. М. 126. тоу ѥсть камень становить. М. 127. 131. на два камена становита. М. 127. incolumis: да сꙋ (дубровчани) всегда становити ꙋ всихь повелѣхь. М. 221. да сꙋ становити и крѣпци ꙋ повелахь. М. 236. 487. firmus: що годи бꙋдꙋ отлꙋчити сꙋдье, да є тврьдо и становито. М. 256. да сꙋ имь (повеље) тврьде и становите. М. 273. да ѥ ꙋ всемь крипко и становито. М. 305. tutus: ꙋ всемь твоѥмь господьствѣ не кѥшь имать становитнѥ кꙋкѥ. П. 57. certus: иман ʒа становито ѥрь ѥ како ти ми пишемо. П. 28. томꙋи смо становити. П. 127. всакоѥко мнимо и становити ѥсмо, да ѥ ваша великость ослободила ихь. П. 160. illustris: становита моужа поиметь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

становитьнь, firmus: семꙋи писанѥ не бити потворенꙋ, наче ꙋ свемь становитнꙋ до дни и до вѥка. М. 238. 240. incolumis: да сꙋ (дубровчани) ꙋ всако врїме становитни ꙋ всихь повелахь. М. 283. illustris: прѣмисмо ихь ʒа становитнѥ и почтене властеле. М. 285. 297. ʒа почтенога и становитнога властелина. М. 320.

становитьство, firmitas: ʒа веће становитство и вѣрованье печатихь печатью великомь. П. б. 126.

становић, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Боико Становикь. Г. XV. 309.

становь, *гоѵ* Стань: планини је Стјепановој на Соговои ишла међа до станова крьста. Г. XV. 301.

станоје, име мушко, гледај Станьковић, Ѥлашьчић.

станојевић, краљице босанске слуга оукоучьныи Томашь Становвикь 1397. П. б. 41. године 1396 бјеше у

краљице босанске Јелене (жене Дабишине) слуга Томашь, који се помиње без презимена, али ће јамачно бити исти Станојевић. П. 4. а како у краља Дабише бјеше логофет Томашь, који се писао без презимена а неколико пута имену додао Лоужьць, којим може бити да је показивао само одакле је, за то може бити тај Лоужьць и Станоѥвићь један човјек.

станоуль, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Станоуль. Г. XV. 290.

стань, statio: сь велнкою чьстию станомь стаюште н вьздвижоуште се н носеште ѡтьца нашего Сїмеѡна. Д. 84. hospitium: да носи меропьхь понось до кралева стана. М. 565. двораие бѣлци да не стое оу дворѣ, нь да имь се да стань изьвьнь манастыра. Г. XV. 306. паде градь велнкь ѡколо места, идеже и самь стоꙗше станомь. Г. X. 260. где стане дѹбровчанинь на станѹ, ако бѹде ѡнь прьво сталь на ѡномзи станѹ, да не колнь срьбинь стаꙗти беж негова хтенига, докле ѡнь стон ѡньдези. М. 208. 353. 434. impedimenta: да греде станꙗниноу, да моу прѣдаа коњь н стань вьсь, да га сьблюде станꙗнинь сь вьсѣмь. З. 39. crates pastorales: власи кралєвьства тн самоснльѥмь настѹпахѹ на нашѹ землю с коньми н сь добитци н становьми, н нашѣмь велнке щете ѹчинише попашомь. П. 91. да щете не бѹдѹ чинити ѹ гроздью н ѹ вокю н ѹ добиткѹ нли по станѣхь ѹ винѹ нли ѹ иномь. П. 149. на хращанскн поуть до стана Вльквна. Г. XIII. 375. XI. 132. status: da bi mogli opet pristati cha onomu suomu dobru stanu. M. 279.

стань, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи седморици бјеше тако име. М. 12. 13. и двојици између људи које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 59. 60. и међу људима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стань. Г. XV. 291. — Гледај Радовићь.

станько, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима једном бјеше име Станько. М. 97. и међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 294. — Гледај Гроубьшнћь.

станьковнћь, слуга војводе Сандаља Станоѥ Станьковнкь 1430. П. б. 91. мислим да је погрјешка штампарска што ту стоји: Станою Станьковнка.

станьковь, *τοῦ* Станько: селу је Ораховцу које синови Вука Бранковића дадоше Хиландару ишла међа мимо лоукоу станковоу. Г. XI. 141.

станькь, congressio: ере смо ѕговорили станькьм ѕ ѕзьмѣхь. М. 7. ако кемо правомѕ станькѕ. М. 7. да пѕтника прѣдаде на станьцѣ. М. 7. бѕди ѡвимь сѕдьѣмь станакь ѕ Конавлахь. М. 256. пѕть мислите имати на станакь. П. 169. држим да је погрјешка у једном споменику премда стоји два пута: да догѥшь на станикь. П. 6. — поутьныи, locus ubi viae concurrunt: ѡть станька поутнога. Г. XV. 274.

станьникь, incola (ваља да је то): станьници вьси царѥви да идоу прѣдь соудїе, что имаю соудь междоу собомь. З. 48. стоји под натписом: ѡ властелехь ҁаконь.

станьци, locus ubi fluvii confluunt (то мислим да је на свијем овијем мјестима): земљама је цркве богородичине у Архиљевици ишла међа на Гльбокыи Доль на Станке. М. 144. Гадимљи је ишла међа на Станке, где се стаю два потока. М. 182. и селу је Урьниловьцоу ишла међа ѡть станькь оу ҁеховн потокь. С. Л. 1847. IV. 54.

станьць, име мушко, гледај Вонсалнћь, Прѣкоушнћь.

станьчнћи, село које је дала Хиландару царица Јевдокија са сином Костадином: село Станчнка. М. 191. ако не стоји гријешком ѥ мјесто и, онда ће то бити само село некога Станчића.

станьчнћь, властелин краља босанскога Дабише кнез Младѣнь Станьчнћь, име му пишу и Младинь, био је од Доњих Крајева, 1395. М. 225. 226. — Властелин

краља босанскога Томаша, војвода усорски Ткрьтко Станьунѣь 1444—7. М. 428. П. б. 112. — Кльносавь Станунвь као да бјеше дубровчанин 1411. П. 103.

станюнинь, sairo: градовомь да нѣсть присєлнцє, разкѣ кто догю, да доходи кь станюнноу, да моу прѣдаа конь и стань вьсь, да га сьблюде станюнинь сь вьсѣмь. и кьда си поиде ѡнзи гость, да моу прѣда станюнинь вьсе, що моу боуде прїель. аще моу боудеть що погиноуло, вьсе да моу плати. З. 39.

станєвьцн, село које је цар Лазар дао Раваници: Станєвци. М. 197. било је негдје између Мораве и Кучајине.

стапнє, bacula: да се бїєть стапїємь. З. 36.

стапь, scipio: ѿть роукоу царевоу стапь вьзымаюшта. Д. 52. baculum: да се бїєть стапи. З. 33.

стапьнићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Мирославь Стапинкь. Г. XV. 309.

старина, fines antiqui: приложихь (село) сь всеми старинами. М. 246. старинв води иконѡмь Никодимь и Авгвстинюнь десеуарь. М. 264.

старинькникь, finium antiquorum memor: и ѿть тоудоу посрѣд баре, коудѣ старинькници погоше. Г. XV. 277. посла господствѡ ми Влька уелника и старинннке, да имь ѡдьтешв мегю. и євѡ кто бише старинници. М. 263. покедосмо старинике. М. 264.

старица, vetula: съ старицѣю лисицѣю. Г. XI. 168.

старость, senectus: потроудивь старость свою. М. 5. Са. 9. подьпорь и крѣпость старости юго. М. 89.

старь, vetus: да є свдь по старомв законв. М. 20. да стоимо в старихь мегахь. М. 23. по старон меги. М. 95. кь старимь ми приютеломь. М. 28. старо приютельство. М. 183. любьвь стара. М. 204. ѡдь старихь врѣменехь. М. 39. ѡдь старѣхь врѣмень. М. 209. како св били в старе дьни. М. 45. ѣко є писано вь старихь книгахь. М. 39. по старѣхь писмѣхь. М. 217. в старехь повелюхь. М. 261. в

старои повелн. М. 370. старн градь Єпитаврь. М. 38 при мори есть биль градь стари Дубровникь. М. 217. како стара Урьвьщица оупада оу Лимь. М 95. Призрень стары. Л. 79. да греду по мѣстехь старѣхь, гдѣно юсть законно да се соль продава. П. 11. како ю законь био мегю господωмь босанскωмь старωмь. М. 102. сь старѣмь господиномь с нашимь стрицемь. М. 176. доходьци старн. М. 170. на газь на старїи. М. 199. до поути старога. М. 264. свою баштину племенниту стару. М. 217. pl. veteres, majores: како су мои старѣ имали с вашими старѣишими. М. 24. како су стали мои стари. М. 30. како соу имали наши старѣши сь вашими старѣшими. М. 34. нашь ωтаць и наши стари. М. 217. наши стари и родителье. М. 444. senex: юрь смо людию врѣменни и стари много. П. 9. по старѣхь паметарѣхь, добрѣхь людехь. М. 217. superior: како соу били оу старе кралице. М. 96. Марина Растиѣѥ старога. М. 454. comp. natu major: дати кю брата старѣега на соудь. З. 34. брата ми старшаго. П. б. 37. господинь ми и брать стариеи. М. 311. брать старши. М. 313. братиа его старѣиши. Л. 58. superior dignitate: хотеи старѣи быти да боудеть высѣхь мьнїи. Са. 8. нѣкога ωть старѣнше братию. М. 81. ωтьць архїереи или тко боуде старѣи. М. 533. стариши брати. М. 545.

старь, срл. starium, sextarius: да даю цркви масла десеть токарь, а оу товароу четири на десете стари. Г. XV. 288. платити за всаки старь (проса) два десети динари. П. 133. .а. старь пшенице, а дрогы старь глотине соки. М. 531.

старьць, senex: прѣчьстьны старьць. Са. 2. старце почитае, младыихь питѣе. Л. 52. superior (dignitate): призвавь своюго архиюреи и чрьньце сь игоумени своими и чьстныю июрею, старьце же и вельмоуже свою. Ст. 6. често за калуђере: на пищоу старьцемь. М. 68. старьць прѣбываюи вь пирьгоу. М. 74. старьць Иωань икономь ходьчьскыи. М. 116. приюмь благословенїе ωть живоущїихь вь июмь старьць. М. 137. игоумена и всѣхь

старьць. М. 138. игоумени да живоуть вь кіновіахь по закоnoу, сьвѣть имоуще сь старци. З. 30. старьць светие гори Аѳона. М. 172. старьць хиландарски. М. 223. старaць иерусалимски. М. 415. старци хіландарьци. М. 568. у Босни старјешина црквени старији од крьстиꙗнина а млађи од госта, то се потврђује тијем што су на једном мјесту записана прво два така старца па онда крьстиꙗни: старaць Мишлѥнь и старaць Лѣлко и Стоꙗнь крьстьꙗнинь. П. 51. осим тога Радинь старaць бјеше најприје само крьстиꙗнинь, а послије старьць, и најпослије гость, гледај Радѣнь. старaць Димитарь. М. 251. старaць Радосавь вувкь. М. 472. таки је старац био и строиникь, које види.

старьчићь, Балинь Старчикь 1410 као да бјеше дубровчанин. П. 101.

старьчьскыи, senilis: старьчьскые сьвѣти ѿтмѣще. Л. 54.

старыи градь, мјесто близу Дубровника, Ragusa Vecchia: у Стари Градь. П. 12. 13. 38.

старѣишина, superior (dignitate), cf. старѣшина: постави старѣишину (манастиру). М. 18. хотещимь быти вь томь монастыри старѣишинамь. М. 79. молю старѣишины монастырьске. М. 81. 124. у томь мѣстѣ да нѣсть властьнь никто поставлꙗти старѣшину, тькмо кога буде хотѣние игумену иерусалимскому, тогази да благослови и постави старѣшину у Вранинѣ. М. 135.

старѣшина, гледај старѣишина.

стасиꙗ, *στάσις*, sententia: ѡбразь светые вѣры по единои стасіи глаголати начинаеть. Д. 149.

стась, regio pastoria: монастирь сь всеми стасіи своими. Д. у Ш. lesek. 80. село Коупарꙗне сь парикы и сь стасми ихь. М. 63. стась вь Кохоринѣ. Г. XI. 132. стась вь Кривогащанехь. Г. XI. 132. стась мамиловоу. Г. XI. 133. водѣница вь Бѣлевѣ герьгичика на чрьнотинѣ стаси. Г. XI. 133. вь Кабоунѣ стась сидрофаеву с никиемь, с винограади, с водѣничиемь и с ѡвощиемь и сь всомь правї-

номь. Г. XIII. 371. дроуга стась, що даде Мамнь ꙁа доушоу. Г. XIII. 372. имена людемь спасове црькве, кои соу оу градоу и сь стасми. Г. XV. 270. да дае стась югнютиноу и испорькь и льна трїи десети повѣсьмь. Г. XV. 305.

стати, stare: стани вь помощь мнѣ. Ст. 5. ставь по срѣдѣ вьсѣхь. Д. 36. да стане и да ꙋчини правинꙋ. М. 24. да станеть на соудищи. М. 100. постави ме о десноую тебе стати. М. 265. да ш нимь станꙋ на раꙁлогꙋ. П. б. 112. manere, considere: ако си ꙋꙁлюби стати на Сѣницн. М. 41. где стане дꙋбровчанинь на станꙋ, ако бꙋде ѡнь прѣге сталь на ѡномꙋꙁи станꙋ, да ие вольнь срьбинь стати ѡньдеꙁи беꙁь негѡва хтѣнию. М. 206. да може доћи, стати и прѣбити ꙋ градꙋ. М. 211. приселив се стат ꙋ конавальскꙋ жꙋпꙋ. М. 218. да сꙋ волни доити и стати свободно. М. 258. где прѣстои влахь или арбанасинь на селѣ, на томꙁи селѣ да не станеть дроугы, ꙁа нимь греде. аще ли по силѣ станеть, да платить потꙗоу. З. 36. exsistere: таꙁи царина не ꙋꙁимана, ѡдь коле свѣть сталь. М. 117. аще ѡбрѣщеть се кои любо по мытоу ставь, да иꙁврьжета се ѡба ѡть сана, и поставивы и поставлюнны. З. 30. contendere: стани ꙁа твою приꙗтелю. П. 70. ꙁа ию стати како ꙁа кога годе нась. М. 422. како сте се много потрꙋдили и стали при господинꙋ кралю ꙁа ѡправе наше. П. 159. praestare: ѡбитовахь се стати ꙁа све, що се ꙋ нихь (у повељама) ꙋдрьжи. М. 448. accedere, permanere: прѣге ѡкоган кои ю ꙋгогю бию, да и сада на томь станꙋ. М. 476. да ю вьсе тоꙁи тврьдо и непороучно, и на томь да станꙋ. П. 79. када бихь на тои сталь. П. 135. — се, congredi: да се станемо ꙋ Ꙁатонѣ. М. 7. кьда богь донесе господина, ми се кюмо ш ниме стати. П. 1. да се с вашомь любвомь станемо ꙁа сеи работе. П. 21. — са не, non esse, cf. нестати: нынѣ не станоуть главы ваше. Д. 17.

стати, мјесто стаꙗти (стоју), које види.

статию, statio, на мјесту неразговијетну: иже вь кладицѣ проꙁ(ва) юго божьствавнаго телѣсе стопи конь-

унею статна вьс(пом)нманїн сьтварїн, рекше вьзнесенїа храмь. М. 72.

статоуть, statutum: в вашнхь статвтнхь. П. б. 37.

стаусунь, } taberna: що намь каза за жито, ωдьго-
стаучюнь, } ворнсмо юрь хωкюмо датн стаувне безь
плате. П. 77. стачюнь. Ш. lesek. 80.

стаю, име мушко: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стаю. Г. XV. 290.

стаюти, стаю, subsistere: станомь стаюште н вьздвнжоуште се. Д. 84. advenire: свдь да стае ωдь мнхоилю дьне до гюрьгева дьне, кьдн вн вкде трѣбе. н свдь да стае, гдѣ е н преге стоюль. М. 46. — се, concurrere, convenire: где се поутокн стаю. М. 87. где се стаюта ωба поутн. М. 93. Г. XV. 284. како походн Югледннца нис полю н стаю се с Посоугомь. Г. XV. 273. гдѣ се рѣцѣ стаюта. Г. XV. 295. где се стаю два потока. М. 182. кадн се са мною стаю в Горуанехь. М. 415. П. б. 121. како се наше гωлнне стаюше сь гωлнюма пвлсцѣмн. П. 96. — са не, se subducere, cf. нестаюти: Крвшьвца како не стаю. М. 563. како дѣла не стають. М. 563.

стаюти, стою, гледај стоюти.

стаюль, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше име Стаюль. Г. XV. 290. 291.

стенанню, gemitus: стенанїемь вьсклнцае. Д. 111. стенанмн н сльзамн. Г. XI. 115.

стенательнь, gemens: стенателнын клнкн. Гильф. бос. 275.

стенати, gemere: прѣнемагалше на многѣ стѣню крѣпуанше. Г. XI. 91.

степановь, Stephani: планнна на Согокон Степанова. Г. XV. 301.

степань, гледај Стефань.

степань, -ню, гледај стѣпань (-ню).

степень, gradus: кьжделѣ на вышьшн степень доу-

ховны възыти. Са. 7. ни азь до того степене възрастохь. Д. 127. по степени своемь. Л. 60.

стефанићь, властелин бана босанскога Стефана Хрьватинь Стефаничь 1333. М. 107.

стефановићь, између људи у Словињу које је краљ Стефан потоњи цар дао Хиландару један бјеше Богдань Стефановичь. М. 123. — Властелин краља босанскога Твртка Добрашинь Стефановичь 1378. М. 189.

стефановь, Stephani: навелнымь стефановѣмь (т. ј. Стефана краља Првовјенчанога). Д. 104. сыноу стефановоу (истога краља). Д. 126. сына стефанова (истога краља). М. 66. потезателюи стефановѣхь (Стефана Дечанскога). Г. XI. 84. Урошиць синь стефановь, Владиславь синь стефановь. Гильф. бос. 237. синови стефанови (Ђурађ и Јован деспот). Л. 82.

стефань, Stephanus, cf. Степань, Стѣфань, Стифань, Стѣпань, Стипань, Штепань, Штефань, Штифань, Стѣвань: Стефань Немани (1114—1200), прво име пише и Стѣфань, гледај Немани. — Син Стефана Немање, велики жупан а послије краљ Стефань. Ст. 2. 25. Са. 13. Д. 175. Стѣфань. М. 5. велиемоу жоупаноу Стѣфаноу. М. 5. Стефань, велни краль. М. 9. Стефань вѣньчанны краль. М. 10. Стефань вѣньчани прьви краль. М. 11. вѣньчани краль Стефань. М. 13. Стефань. М. 16. 32. прьвовѣньчаньнаго крала блажено почившега Стѣфана монаха. М. 19. Стефань. М. 26. 48. 66. кралю Стефана. М. 71. Стѣфана кралю. М. 72. Стефань. М. 74. 78. 89. Л. 51. 52. 54. 59. 60. 62. 69. 70. Г. XI. 145. на смрти закалуђеривши се назва се Симонь, које види. — Владаоци додаваше својему имену то име или замјењиваше своје име тијем: син Стефана Првовјенчанога краљ Радослав писа се и Стефань. М. 19. cf. Радославь. — Други син Стефана Првовјенчанога, краљ Владислав: Стефань Владиславь. М. 21. 25. 27. Стѣфань Владиславь. М. 26. Степань Владиславь. М. 27. Стѣфана кралю Владислава. М. 72. на једном се мјесту каже за њ само краль Степань.

М. 50. cf. Владиславь. — Најмлађи син краља Стефана Првовјенчанога Урош: Стефань Ўрωшь. М. 30. 41. 45. 47. 48. 50. 51. 53. Стѣфань Оурошь. М. 50. по смрти зваше га прьвыи, кад наста још један Урош краљ: Стефана крала Оуроша прьваго. М. 74. други га пишу и самијем именом Стефань. Л. 60. Стефань прьви Оурωшь нареченни храпави краль. Л. 69. Стефань краль нареченни храпавы краль. Л. 70. Стефань .а. Оурошь. Г. XI. 146. пишу га и самијем именом Оурошь, које види. — Син краља Уроша I Драгутин, као краљ помиње се само именом Стефан: краль Стѣфань. Г. XI. 191. ҙ братомь Стефаномь. М. 564. Стефань краль. М. 70. 71. Л. 52. 60. 62. 69. зову га срѣмьскыи: Стефана срѣмьскаго. Г. XI. 39. закалуђеривши се назва се Теокьтисть, које види. cf. Драгоутинь. — Други син краља Уроша I Милутин поставши краљ писа се Стефань краль и Степань и Стефань Оурошь краль и Стѣфань Оурошь и Оурошь краль Стефань и Стѣфань вьторыи Оурошь и Стефань Оурошь вьторыи и Стефань краль Оурошь вьторыи. М. 55. 57. 64. 65. 66. 69. 71. 72. 73. 74. 76. 78. 82. 83. 84. 89. 122. 561. 562. 566. Г. XI. 190. П. б. 3. Л. 60. 70. Г. XI. 147. спаси, господи, люди своє и благослови достоꙗниє своє, и посѣти мирь свои милостию и щедротами, и оукрѣпии дрьжавоу крала нашего Стѣфана Оуроша. Г. XI. 195. єще молимь се ҙа ωтьпоущенниє грѣховь крала нашего Стѣфана Оурошаа. Г. XI. 195. зову га и баньскыи, које види, и светыи краль, гледај краль: мѣсеца ωктомвриꙗ .кѳ. прѣстави се великы вь милостиниꙗхь свети краль срьбьски Стефань Оурωшь (1321). М. 84. слоужба Милоутиноу кралю банскомꙋ месеца ωктемвріа .л.... вь светыхь богоноснаго Стефана. Г. XI. 38. 39. cf. Милоутинь, Оурошь. — Син краља Милутина Стефань, као што га сам отац назива: сь сиḿомь моимь Стефаномь. М. 68. поставши краљ писао се краль Стефань Оурошь третии и Стефань Оурошь краль и Стефань краль Оурошь третии и само Стефань краль. М. 84. 85. 87 89. 90. 99. 100. 103. 105. 109.

113. 114. 115. 141. 149. 264. П. б. 5. 7. 9. Сѳефанъ. М. 113. Стєпанъ. М. 104. краль Стефанъ. Л. 71. Стефанъ Оурошъ. Л. 53. 70. Стефанъ .г. Оурошъ. Л. 71. Г. XI. 147. Стефанъ краль третии Оурошъ. Л. 60. 61. 71. зове се дєчаньскыи, које види: Стефанъ краль дечанскыи Оурошъ третии. Л. 53. 70. Стефанъ краль дечанскыи третии Оурошъ. Л. 71. Стефанъ иже и дечанскы имѣноуемъ третїи Оурошъ. Л. 61. коньчиноу прїемъ ноюмврїа .ai. Л. 71. светаго великомѹченика въ царехъ Стефана сръбьскааго иже въ Дѣчахъ. Г. XI. 43. пишу га и самијем именом Оурошъ, које види. — Син краља Стефана Дечанскога Стефанъ, као што га отац назива, за живота очина младыи краль: сь сыномь кралєвьства ми, младимь кралюмь Стефаномь. М. 90. 100. у то вријеме на једном мјесту без ријечи младыи. М. 114. послије очине смрти писао се Стефанъ краль и Стефанъ краль четкрьтыи и Стефанъ четврьтыи, краль. М. 110. 111. 117. 118. 119. 120 124. Г. XI. 137. XIII. 369. од године 1347 цар: Стефанъ царь. М. 125. 128. 132. 133. 139. 140. 141. 142. 143 (у том је споменику погрјешка у години). 145. 148. 152. 154. Г. XV. 267. пошљедња му је повеља од 5 дек. 1356 (.ѕѡѯд.). П. б. 24. прѣстави се прьвїи царь Стефанъ 20 дек. М. 155. Г. XI. 193. често се помиње мртав: светаго цара Стефана. М. 161. 164. царь Стефанъ. М. 69. 166. 167. 177. 180. 182. 191. 203. 205. 206. 207. 246. 267. 269. 271. 353. 434. 521. 569. П. 3. 11. 12. 33. Г. XI. 141. Л. 53. 61. 71. 73. Г. XI. 147. 160. Стєпанъ. М. 180. 208. 209. Стѣпанъ. М. 183. 204. 546. П. 18. Стипанъ. М. 519. — Син цара Стефана Урош, поставши цар дода к тому имену име Стефанъ: Стефанъ Ѹрошъ благовѣрни царь. М. 156. 159. 163. 165. 169. 171. 174. 521. Стефанъ вь Христа бога благовѣрни Оурошъ царь. М. 167. Стѣфанъ Ѹрошъ. М. 173. Стєпанъ вь Христа бога благовѣрни младь Ѹрошъ. М. 168. cf. Оурошъ. — Један пут је велики бан босански Матѣи Нинославъ записан Маѳеи Стѣпанъ, гледај Матѣи. — Бан босански Стєпанъ, стриц бану Твртку, 1332—3. М. 101. Стефанъ. М. 105. 187. 210.

Стѣпань. М. 176. П. 69. Стипань. М. 220. син бјеше Јелисавете кћери краља Драгутина. Л. 62. 70. — Цар је Лазар додавао к својему имену име Стефань: Стефань кнеѕь Лаѕарь. М. 195. 200. 205. 215. Г. XI. 138. cf. Лаѕарь. — Тако и краљеви босански Твртко, Дабиша, Остоја, Твртко Твртковић, Тома; гледај код тијех имена. — Син краља Остоје господинь Стипань 1409. М. 272. 275. 385. године 1419—20 Стѣпань краль срьблемь, Босни и приморию. М. 282. Стипань. М. 284. 292. 295. године 1420 бивши краль Стипань. М. 307. — Син краља Томе, Стипань, за живота очина кнез 1451. М. 448. 449. закраљивши се додавао је и он имену својему име Стефань, те га по два пута писао, а као краљ помиње се само 1461: Щефань Степань. М. 485. 488. 489. 490. краль Стипань. М. 488. 489. 491. cf. Томашевићь. за њега, ѕа кнѣѕа Стефана, уда се Јелена кћи деспота Лазара, сина деспота Ђурђа Бранковића. Л. 80. Г. X. 274. царь тврски емоу главꙋ ѿсеүе 1464. Л. 80. Г. XI. 274. — Син цара Лазара 1395—1427, до смрти материне 1405 кнез а послије деспот: кнеѕь Стефань. П. 3. 7. 8. 9. 14. 15. 16. 17. 28. 30. 35. 37. 41. М. 228. 244. 246. 262. 264. 567. 568. Стѣпань. П. б. 37. Стѣфань. М. 262. 264. господинь вьсои ѕемли срьбскои и поморїꙋ и подꙋнанскымь странамь деспѡть Стефань. М. 269. 277. 333. 334. 335. 571. П. 74. 92. 108. П. б. 61. 64 74. 75. 79. 82. Стѣпань. П. 63. Стѣфань. П. 77. М. 335. умрьо 19 јул. 1427. М. 335. 336. 352. 434. 437. Стефань. Л. 62. 72. 73. 74. 75. 76. — Синови Вука Бранковића Гргур и Ђурађ имају у једном споменику додано именима својим име Стефан: Стефань Грьгоүрь, Стефанѡмь Гюргюмь. М. 278. 279. — Син деспота Ђурђа сина Вука Бранковића Стѣпань 1445—76. М. 433. 437. 478. Степань. М. 477. 478. 479. кнеѕь Стефань. М. 438. деспоть Стефань. М. 518. 540. 541. Степань. Л. 63. 73. 77. 79. Стефань. Л. 63. 64. 79. 80. 82. Г. XI. 125. писао се и Деспотовићь, које види. — Син кнеза Вукца Храњића прво кнез, послије велики војвода босански,

а најпослије херцег, писао се и презименом Коъкоунић, које види, име му пишу Стипань и Стѣпань и Стєпань и Стиєпань а само један пут Стефань 1419—66; године 1419 и 1422 спомињући се с оцем још се не зове кнез. М. 284. 289. 296. 300. П. б. 75. од године 1429 кнез. М. 356. 360. 364. 373. 380. П. б. 86. 88. 92. у латинском се споменику још 1423 за живота очина назива comes. Г. XIII. 149. од године 1435 велики воевода роусага босанскога. М. 381. 384. 390. 393. 396. 400. 403. 415. 425. 429. 430. 440. П. б. 103. 104. 111. 123. од године 1449 херцегь ѡдь светога Саве (или херцегь светога Савє), господарь хоумьски и приморски и велики воевода роусага босаньскога, кнезь дриньски. П. б. 115. М. 441. 443. 444. 448. 451. 454. 457. 460. 461. 466. 485. 491. 492. П. б. 118 умрьо 22 маја 1466 на Новом у Драчевици. П. б. 128. М. 496. 499. 500. 501. 507. 508. 509. 511. 512. 515. 519. 557. — Син херцега Стјепана најмлађи, кнез Стѣпань 1466—70. П. б. 125. 129. М. 496. 499. 501. 503. 504. 509. 513. 515. Стипань. М. 505. Стєпань. М. 507. Стиєпань. М. 511. Стѣкань. П. б. 130. — Праунук херцега Стјепана Стєфань 1566. М. 557. — Властелин краља Уроша, жоупань Стєфань 1254. М. 46. — Син ћесара Угљеше Стѣфань XIV вијека. Г. V. 301. М. 246. — Човјек краља Остоје мєшарь Стєпань 1399. П. б. 43. — Деспота Гргура и Ђурђа Бранковића чельникь Стєфань 1405. М. 272. исте године ризничарь Стѣпань може бити исти 1409. П. 99. — Властелин војводе Радосава Павловића и род му кнез Стѣпань 1423. М. 325. — Логофет краља Томаша Остојића Стєпань 1458. М. 481. — Човјек краљице босанске Јелене, свештеник, прокика Стѣпань, у латинском запису frater Stephanus 1418. П. 175. 177. — Војвода молдавски: поиде Мехметь паша на Стєфана молдовского 1472. Л. 81. — Стєфань ѡть Скадра штампао је триод у Скадру 1563. — Игуман манастира Кувеждина вь подкрилїє фроушкїє горы св. Савє, Стєфань 1569. В. дан. I. 28. — Игуман манастира богородичина родом из Паштровића Стєфань писа

црквену књигу која је штампана у Млецима 1597. В. прим. 22. — Између људи које је краљ Милутин дао Хиландару један бјеше Стефань, деснбратовь сынь. М. 63. и између људи које је исти краљ дао Грачаници један бјеше Стефань. М. 563. и међу онима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 292. — Гледај Алексић, Беньчоулић, Кноннчнић, Владнсалнћь, Владьковнћь, Доброшевнћь, Добрѣновнћь, Драгншнћь, Дроужьчнћь, Захнћь, Лоукаревнћь, Мнлорадовнћь, Мнльтѣннћь, Остонћь, Семьковнћь, Срацнновнћь, Тепьчннћь, Хлапьчнћь, Хромнћь, Црьноювнћь, Чнпьчнћь, Юкьшнћь. — Свети: прьвомоучєннка Стефана. М. 15. светы Стефань на печату краља Стефана Дечанскога. М. 87. светн Степанг на печату цара Стефана. М. 128. и на печату цара Уроша архндиаконь Стефань. М. 168. и на печату деспота Стефана. М. 333. цркве св. Стефану: на Дријевима, зида Бѣла Оурошь. Л. 57. на острву Кркру око 1222. М. 10. у Бањској, зида краљ Милутин. М. 563. прн градоу Звечанн, еже есть Банска, идеже н светые его (краља Милутина) мощн лежеть, н вьсе стѣнн златомь оукрасн (краљ Милутин), ꙗкоже мнѣтн се полнте нлн позлаштеннѣ бытн. Л. 53. прн рѣцѣ Банскон. Л. 60. юже юсть Баньска. Л. 70. Г. XI. 64. за њу без сумње каже краљ Милутин: велнкоу лавроу нгоумєнню светаго Стефана. М. 564. без сумње за њезина игумна пише цар Стефан: да сѣда нгоумнь св. Стефана н пандократоровь (дечански) н архаггеловь (призренски) на зборѣ на ѡсобнѣ трапезѣ сь нгоумнн зкбрьдьскнмн. Г. XV. 306. у Призрену, зида краљ Милутин. Л. 53. 70. њу је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 272. у Требињу: да не стон светн Стефань пѹсть. П. б. 27. — Град у Драчевици светн Стефань, који је зидао краљ Твртко 1382. М. 201. код тога града село које се послије прозвало Свт Стнпан и краљ га маџарски Матијаш дао фратру Александру дубровчанину. М. 494.

стєфо, манастир је Трескавац имао њиву близь попа Маврикє и Бара и Стєфа. Г. XIII. 375. номинативу нема потврде.

стєфьковић, властелин краља Твртка, дворьскыи Вльковавь Стєфковикь 1378. М. 189.

стигноути, pervenire: стиже с конском. Л. 86. стигоше нємци. Л. 86.

стиларь, међе су земљама хиландарским у Светој Гори ишле ѡбходеще Стиларь. М. 131.

стилєвић, властелин дубровачки Марьгарить Стилєвикь у малом вијећу 1253. М. 39.

стипань, гледај Стѣпань.

стипань доль, селу је Пакиши цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Стипань Доль. Г. XV. 281.

стифань, гледај Стефань.

стихиꙗ, *στοιχεῖον*, elementum: небесныѥ стихїє. М. 332.

стльбица, планини Ограждєноу и пашиштоу Урьвеnои Полѣни у струмској области бјеше синорь Стльбица. М. 64. селу је Доброј Ријеци на Лиму ишла међа оу планиноу Стльбицоу. М. 96.

стльпєзи, село у Хвосну које је Стефан краљ Првовјенчани дао Жичи. М. 11.

стльпотворениє, extructio turris: ѿть потопа до стльпотворенїа. Г. X. 215.

стльпь, turris: въ стльпѹ живѹщѹ нєкоємѹ урьицѹ. М. 49. къ стльпѣ светаго прѣображенїа спасова. М. 49. създахь имь стльпь вєликь и тврьдь. М. 78. създа црьковь ѡ .в. стльпа светаго Георгїа. Л. 68. съзыда црьковь на Лимоу ѡ .к. стльпа светыихь апостоль. Л. 68. на Моракѣ храмь прѣсветые богородице ѡ .в. стльпа. Л. 68. — pes: иконица сребрьна на стльпѹ. П. б. 50. 56. кѹталь на стльпѹ. П. б. 50. кѹтлѡ на стѹпѹ. П. б. 51. кѹпе три на стльпѣхь. П. б. 56. ѥдна слѹжьбница сребрьна на стльпѹ. П. б. 73. погрјешка на стопѣхь. П. б. 49. — ager: Чабићу је ишла међа ѡдь локвє дѣломь по срѣдь стльпа низь Дль-

бокн Потокь. М. 93. Словињу је ишла међа до стльпа гребнога . . . н на Дроугова стльпь. М. 122. стльпь ꙁемлю прн црькка . . . н трїн стльпы подь поутемь, кон греде оу Кострьць. М. 123. коњь дмнтрова стльпа. Г. XV. 271. стльпь ꙁемлю, . . . тынꙁн вьсн стльпн с мегıамн како соу нс прьва былн царевн. Г. XV. 275. да ѡроу на стльпѣхь црьковьннхь. Г. XV. 277. стльпн, кон соу оранн царьствоу мн. Г. XV. 284. да соу стоупове црькокны. М. 531. дрꙋгы стоупь ꙁемлѣ. М. 532. то мислим да је и на овом најстаријем али оштећеном мјесту: стльпь. М. 73.

стльпьннкь, селу је Рабьүн ишла међа на Стльпннкь. Г. XV. 280.

стльпьүанн, међа је земљама цркве богородичине у Архиљевици ишла поутемь, кон греде ѡть Подьлешань оу Стльпьүаны. М. 144.

стльпьүанница, селу је Рогатьцоу манастира Дечана ишла међа како Трепетьннкь потеүе нꙁь Прѣкога Лоуга, н прнстаю оу Стльпьүанннцоу. М. 93. други је прочитао: оу Тльпьүанннцоу. М. Х.

стльпьүькын, *τῶν* Стльпьүанн: ѡть стльпьүькога дѣла, . . . оуꙁ мегоу стльпьүькоу, . . . на дѣль стльпьүкын. М. 144.

стобь, град који је освојио Стефан Немања: Стобь. Ст. 8. Л. 68. на Кипертовој карти Stobi зидине на Црној Ријеци далеко од утока њезина, а Hahn, reise 175. 195. мисли да је био на утоку Црне Ријеке у Вардар.

стонковь, селу је Рвеници ишла међа ꙋ үело стонкове нние. С. Л. 1847. IV. 52.

стокьць, име мушко, гледај Бреүнћь.

столь, thronus: нꙁведь нс каменные пещн, на столь оуꙁведе ѡтьүьствнıа юго. Ст. 4. вьꙁвращьшоу се светомоу вь владыүьствню свою на столь ѡтьүьствнıа юго. Ст. 6. срьпьскаго стола. Ст. 30. бытн мн намѣстьннкоу стола ѡтьца моюго. М. 9. до коле ѡнн стою подь столь дꙋбровьүькн. М. 31. кон бн бнль после на егова столь. М. 36.

граде и костеле, ере сꙋ поморьске и пристое рашькомꙋ столꙋ. М. 36. кога богь изволи быти по мнѣ на столѣ кралевьства ми. М. 68. ти же ми дарова столь отьчьства ми. М. 110. 112. одь всѣхь архиепископь, пископь, игоумень стола срьбьскаго. Г. XI. 137. на столѣ царьства ми. М. 167. ми смо били одь постанья столꙋ кралевьства босанскога вьдда приятелие. П. 15. tribunal: споедеке на поутеном столꙋ под лужом опкеном. М. 465. — Планина код села Брчела, том је селу ишла међа поврьхь Стола. М. 114. — pl. Столови, планина у Србији: селу је Будрезима ишла међа на Столове. М. 198.

стольнь, ubi sedes est principis: стольное мѣсто. Ст. 2. столнаго града Котора. М. 150. на столномь мистꙋ ꙋ Сꙋтисци. М. 250. 294. ꙋ нашемь стономь мистꙋ ꙋ Сꙋтисци. М. 375. ꙋ нашемь стономь градꙋ ꙋ Ђинцꙋ. М. 488. 491. ꙋ нашемь стономь мѣстꙋ ꙋ Кобовцꙋ. М. 450. Бꙋдимь столны градь. Л. 83. великїи Варадь столнїи градь оугарскїи. Л. 85.

стонь, град на мору близу Дубровника, итал. Stagno: оу Стонѣ цркву св. Николе даде краљ Стефан Првовјенчани манастиру богородичину на Мљету. М. 10. Стонь. М. 106. 108. 147. 159. 163. 167. 185. 230. 232. 233. 258. 281. 514. 521. П. 64. 126. 132. 133. по љетопису је вь хльмскои земли ꙋ Стоне вь храме прѣсветые богородице свети Сава поставио епископију. Л. 69. други има без сумње гријешком оу Столиѣ. Л. 59. за другу епископију коју је св. Сава поставио у Зети пише љетописац без сумње гријешком: оу Стоне диоклитискомоу поморїю вь храмѣ арьхїстратига Михаила. Л. 69. мјесто ријечи „оу Стоне“ други има добро „оу Зете“. Л. 59. — прицтономь (т. ј. приdь Стономь). М. 281.

стоньскыи, *τοῦ* Стонь: Рать стонски. М. 104. стоньски. М. 108. в Рати стонсцѣмь. П. 126. П. б. 37. кнезꙋ стоньскомꙋ. П. 135. 149. властелемь стоньсцѣмь. П. 135. стонски доходакь (који су давали дубровчани за Стон). П. 34.

стопа, vestigium: послѣдовати стопамь твоимь. Ст. 27. стопи. М. 72.

сторьлать, кнез дубровачки Ивань Сторлать између 1273 и 1314. М. 70.

стоıаништь, презиме породици у Крајини: оть Стоаништь 1247. М. 32.

стоıаниıє, statio: стоанїє и кланıанїє. Д. 45. стоанїа нощтна. Д. 115. да би владыка нашь прѣзрѣль наша прѣгрѣшениıа и вь ѡнь страшни дьнь соуда сподобиль деснаго стоıаниıа. Г. XI. 193. mora: иихь дльго стоıанье и крьсманьıє тамо. П. 92.

стоıановьци, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 197.

стоıань, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стоıань. Г. XV. 290. — Човјек краља босанскога Остоје, свештеник, Стоıань крьстьıанинь 1404. П. 51.

стоıательнь, stabilis: быти стоıателнѹ въ вѣкы. М. 541.

стоıати, stare: ıако дрѣвоу дивноу стоєщоу. Са. 8. мѣстоу, на нıемже сьбрани стоıахоу. Д. 37. ѹ брьдо, где стои крьсть. М. 18. камы, кои стои на поути. Г. XV. 275. како ıє ȥаписано и оутврьждено, такоȥи да стои непоколѣбимо. М. 81. доньдѣже стоить монастырь. М. 80. докле свѣть стои. М. 234. дрнѣва да стоє, какото и стоє, гдино сѹ сада. М. 452. єдьна (хрисовуља) да стои ѹ царьства ми, а дрѹга ѹ Бенецехь. М. 148. докле бѹдѹ стоıати ѹ нашь комѹнь рєчени динари. М. 286. — manere, morari: царииникь твои да стои ѹ нась некрѣгень. М. 23. стоєке, приdоуке, поидоуке. М. 34. да стоєть вь Дюбровникь на своıю волѹ. М. 37. да си стоє и поидѹ. М. 45. ѹ нась стоє. М. 48. поповьсци сынове, кто кьнигоу иȥоучи, да стои с оцемь на своємь ждрѣбию. М. 99. властели, кои те стоıати по Дабижнвѣ. М. 117. стоıєщоу господиноу царю вь Прилѣпѣ. М. 139. тамо смь послаль властеличчиıа ѹ свети Срьгь да стои и да ви чѹва. М. 175. хѡкıємо послати чло-

вѣка, кои кю вьзда при царѹ стоꙗти, да мѹ ѹспоменѹю за ѡвози. П. 46. да могѹ трьговци доходити, стоꙗти, колико имь бѹде лѹбко. М. 229. стоꙗвь, и доѵекавь свою врѣме. М. 259. да си стою воля гредѹ всѹде свободно. М. 268. где стане дѹбровѵанинь на станѹ, ако бѹде ѡнь прегю стоꙗль на ѡномьзи станѹ, да нѣ вольнь срьбинь ѡнде стоꙗти безь нюгова хотѣнїа. М. 353. стоꙗ все годище тамо. П. 10. не забавите имь, ако сѹ много стоꙗли. П. 37. — persistere: докѹ стое ѹ правдѣ кралевьствѹ ми. М. 17. да стоимо ѹ старихь мегахь. М. 23. ако ми стоите ѹ сиеи клетьвѣ. М. 25. до колѣ стое сь мновь ѹ правьдѣ, кою имамь с ними. М. 27. да ви стоимо ѹ веѵьни мирь. М. 33. да стою к нимь ѹ томь ѡбетѣ. М. 41. до колѣ ѡни наѵнѹ кь мнѣ стоꙗти ѹ правовѣрнои вере. М. 41. до колѣ вашь градь ѹ рать стои сь кралемь Ѹрошемь. М. 44. кѹмерька аке постави кралевьство ми, да стои ѹ законѣ ѡтьѵинѣ ми. М. 46. да ви дрьжи кралевьство ми ѹ ѵти, како ви е дрьжаль господинь ми ѡтьць, ако и ви наѵнете стоꙗти кралевьствѹ ми, како сте стоꙗли господинѹ ми ѡдьцѹ. М. 46. докла ми стою ѹ послѹхѹ. М. 458. докла намь стои на своихь ѡбѣтнехь и записехь. М. 468. ѹвѣте и записе, кою юсмо поставили сь кнезомь, на томь вьзда стоимо, и не мислимо потворити. П. 3. що сѹди кѹнсѹль, на томь да стое; ако ли би не хтель стоꙗти на томзи сѹдѹ, да е волнь кѹнсѹль ѡногази свезати. М. 206. 209. 268. 435. — contendere: за всакѹ работѹ за дѹбровьѵькѹ да стои колико едьнь ѡдь Дѹбровьника. М. 149. да имамо стоꙗти за всако подобно дело нихь. М. 285. стоꙗти за всакого дѹбрьвѵанина и не дати мѹ зле ѵинити. М. 258. да стоимо за нихь какѡ за коега годѣ нась. М. 337. право ви ю стоꙗть за дѹбровѵане. П. 9. да стоимо ѡ нь и ѡ негова сина. М. 344. ѹ господина краля да за ню стоимо с поклисарьи како за коюга годе нась. М. 345. да нюгова милость стои, да се ѡньдѣ соль не продаю. П. 45. — competere: доходькь нашь, кои ми стои ѡть вашега града. М. 483. — valere: имашь залоге, що стои за три ста перь-

перь. П. 36. — у формама у којим је он налази се први глас изједначен с другим па онда мјесто два а само једно: да не волнь стаюти беж негова хтенню. М. 208. хоћу на всемь на томь стаати и трьпѣти се. М. 460. 463. да стою с вами у мирь и у сваку правьду, како су стали мои старѣ. М. 30. мои кумѣрькь нѣ сталь у (о)нои руцѣ. М. 49. да му дамо полаче прѣбивати, до кол-и-ем ю стати, безь инедноga наима. М. 106. залоге, кою то су стале у нашои комори. П. 18. поставити всакога у нихь правими, и надь чимь тко ста онди у оно врѣме. М. 248. braniti u praudah, v chih su stali za starih chraglief. М. 279. не ѡсталяю ихь с миромь стати. М. 55. да им ћу на всемь на ѡвомь стати право. М. 447. да би не могли стати и пребивати у своѡи баштини, а дошли у Дубровникь стати. М. 454. ходити по нашемь русагу и стати и трьговати и у ние русаге миновати. М. 471. свите, ерь су стале у техь властеѡ. П. б. 104. плати вась нихь диль, што на нихь сташе платити. П. б. 35. један пут има о изједначено са е које иде за њим, па онда један пут оба е сливена у једно: стеюће. М. 211. стећи. М. 327.

стоюмарь, име мушко: хлијевњанин Стоюмарь изь Орьрусь 1400. М. 248.

страдальнь, passionis: страдалноє житїє. Д. 128. страдалнаа єго прѣбыванїа изслѣдивь. Д. 168.

страдальствию, passio: высотѣ страдальствыю твоюго. Ст. 5.

страдальць, qui patitur: страдалцоу. Г. XI. 49.

страдательнь, qui patitur: плъти страдателнїє. Г. XI. 76.

страдати, pati: вь потрѣбоу вь немоштехь страждоуштихь. Г. XI. 139.

стража, custodia: да поставе страже по вьсехь поутехь. З. 46. села ѡкольна да блюдоу стражоу. З. 46. коимь боуде поуть прѣдань и страже дане. З. 46. гость и трьговьць да доходи кь прьвимь стражамь сь вьсемь, что има и носи, да га прате, и стража стражи прѣдае. З. 46.

градове многе оу стражу намь предаде. М. 149. издати в нихь рвке и в област и стражв града Сокола. М. 218. поставити стражв. П. 31.

стражиште, specula: селу је Великој ишла међа оу стражиціе. М. 95. катуну је Гунцатима ишла међа на Медьвѣгю Полюноу, на стражище, на поуть. Г. XV. 291. селу је Сельцоу у Пологу ишла међа за Вели Врьхь на стражища. Г. XV. 304. и селу је Небрѣговоу ишла међа дроумомь на стражища. Г. XIII. 371. селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа двбравомь на стражище. М. 197. селу је Прилѣпьници ишла међа пвтемь на црьквище на врьхь стражища. М. 198.

стражька, дубровчанин Жвнь Стражька између 1100 и 1200. М. 6.

стражьникь, брдо близу Призрена: оулишникоу на Слатини који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену ишла је међа оу брьдо оу Стражьникь, и ωть Стражника стрьмо на потокь. Г. XV. 283.

страна, latus, pars: не кемо ити кь вамь на онв странв. М. 7. и ωть дроуге стране ωть Мотроужнице ωть мора до мора. М. 10. ωдь ωне стране Ѡка. М. 38. по ωнои странѣ Дрима. М. 96. и сь ωне стране и сь сне стране. М. 141. деснв странв. М. 532. по едион и по дрвгои страни Рьта. П. 149. ако би ихь коа тешкоћа допала ωть кое годѣ страане. М. 337. на кою годире странв есамь приѣтеле себи нашло. М. 449. ωбитвемо едана старана дрвгои. М. 252. хотѣше юдносрьдо ωбою стране. М. 310. присегосмо ωбие странѣ. М. 328. що е вчинила една страна дрвгои. М. 467. — ωть или сь стране, ab: що намь ωдь стране кралюевьстка ти говори, развмѣсмо. П. 4. моли ωть стране реченихь властель. М. 230. ωдь ию стране. М. 251. наши посли с наше стране. М. 310. недкорно вчинение ωдь стране господина Радосава. М. 315. ωдь стране игвмноке. М. 461. с наше стране, колико се нась тиче. М. 510. — regio: царьствоующоу юмоу вьстоуными странами. М. 48. вьсѣмь

странамь. М. 90. царь срьблемь и грькомь и западнѣи странѣ. М. 133. 139. 140. западнымь странамь. М. 143. 187. 226. 253. 438. странамь подѹнавьскимь. М. 205. 266. приморьскимь странамь. М. 292. ѡдь дрѹзѣхь страна. М. 529. далнимь странамь. Л. 61. жителѥ страни тоє. Л. 61. мнозѣми странами ѡбладаше. Л. 70. зетьскои страны. Л. 72. — latus montis, clivus: поутемь низь страноу. М. 87. страномь на жюпановь врьть. Г. XV. 286. ѡть Урьвене странами ѹ древскѹ странѹ. С. Л. 1847. IV. 54. горами, странами, пашами. М. 449. cf. Зьла Страна. — onus unius clitellarum lateris: єднѹ странѹ свите. М. 443. — погрјешка: што ке говорить с наше краие. М. 442.

странишь, заселак селу Гребнику: Странишь. М. 141.

страиь, praep. cum. gen. ab latere, apud: страиь кралєвьства ми беше слѹга Драгославь. М. 55.

страньничьствиѥ, peregrinitas: страничьствїа сьпоутникь. Д. 2.

страньничьствовати, peregrinari: вь поуть страничьствовати оуготовлѥет се. Д. 181.

страньнолеже, peregrinus jacens: кωсты, вь тоуждихь страннолежештее. Д. 69.

страньнолюбиѥ, hospitalitas: страннолюбїа твоꙗ. Д. 48.

страньнолюбьць, hospitalis: страннолюбцоу. Д. 140.

страньноприѥмьць, qui peregrinos excipit: страннопрїємьць. Са. 1. Г. XI. 109.

страньнь, peregrinus: видимь бѣ ꙗко єдинь ѡть страньныхь. Са. 11. страньнь ѡть своихь и пришльць вь земли тоуждеи. Д. 55. маломоштьнымь и страннимь. М. 92. телєсно страннoую мене вь странныхь ѡкрьмлѣль єсии. М. 244. погрјешка: странно. М. 131. мјесто чега у пријепису који је у народној библиотеци у Биограду и с којега је по свој прилици први пут штампано добро стоји страномь. cf. странѣрь.

страньствовати, peregrinari: вь странахь тоу-

ждихь его ради коупно странствоуюшта. Д. 41. на ꙁемли странствовавшаго. Д. 69. странствоуе ходить. Д. 188.

страньствьнь, peregrino conveniens, само адвербијално, peregrini more: странствьно приходе кь вамь архїепископь словет се. Д. 187.

страньчьствовати, peregrinari: вьжделѣ пакы ѡть соудѣ иꙁыти и страньчьствовати. Са. 7.

странѣрь, extraneus, итал. straniero: тако грагꙗнина нашега, тако странѣра. П. б. 70. 77. 86. страннера. П. б. 94. мјесто тога погрјешке може бити да су само у преписивању: странѣга. М. 351. 357. 361. страннега. М. 374. 395.

страстоносьць, certans: страстоносца христова великомоученика Димитрїа. Д. 77. 103.

страстотрьпьць, certans: ѡ страстотрьпьче, светы моучениче христовь Геѡрьгию. Ст. 4. страстотрьпьць Димитрии. Ст. 23. страстотрьпцоу Димитрїю. Д. 135. светаго страстотрьпца Стефана сына деспота Гюргꙗ. Л. 82.

страсть, cruciatus: Христа ради страсть прѣтрьпѣвь. Ст. 4. приемыи страсть вольноую. М. 25. прѣтрьпѣвы пльтию страсти. М. 121. animi impetus: ниць добрыми дѣтельми, богатыи страстьми. Са. 10. да иꙁбавим се ѡть тьмы грѣховные и страстеи. Д. 218. tormentum (као да је то): приносимѣ твоꙗ ѡть твоихь, дарь спасоу нашемоу и его светимь, светими дрѣви чьстьнаго и животворещаго крьста господна и светыми страстьми христовами. М. 11.

страстьнь, affectibus obnoxius: милосрьдовавь ѡ мнѣ, страстьнѣмь и бѣдьнѣмь. Ст. 5. пѣсьмь достоинь, да подь кровь вьнидеть страстьные ми доуше. Ст. 17. оумь нашь страстьнь. Д. 2.

стратилать, *στρατηλάτης*, belli dux: приꙁвавь (Стефан Немања) единого ѡть стратилать своихь. Д. 11.

стратоникь, моученикь Стратоникь. Л. 56.

стратопедархь, *στρατοπεδάρχης*, praefectus castris: нива голѣмога стратопедарха. Г. XIII. 375. XI. 131.

страторию, селу је Броду цркве арханђелове у

Призрену ишла међа поутемь велимь на потокь на Страторню. Г. XV. 282. cf. страторь.

страторь, у манастиру неки старјешина, ваља да над војском, од *στρατός*: о страторѣ и о икономѣхь. Са. тип. хил. у Аврам. св. гор. 31.

страховати се, terreri: не страхуите се. П. б. 20.

страхь, timor: страхомь божимь запрѣщамь. М. 80. боıати се сь страхомь. М. 89. да га слоушаю сь всакымь страхомь. М. 116. да идете свободно кь царьству ми безь всакога страха. М. 174. за нıедного живога уловека колю ни за страхь. М. 285. да не соуде по страхоу царевоу. З. 48. уувьше страхь, коıа (биће погрјешка мјесто кои) бѣше. П. 70.

страхыниь, τοῦ Страхынıа: међу људма које краљ Милутин даде Грачаници бјеше Станимирь Страхинıь (које мислим да је погрјешка мјесто страхининь). М. 564.

страхынıа, име мушко: попь Страхинıа (тајном буквицом ωфцθукеıа) у манастиру Довољи 1591. Гильф. бос. 333. биће погрјешка у години, cf. Теодорь.

страцимирь, гледај Сраћимирь.

страцининь, гледај срацининь: у турцѣхь и страцинехь. П. 140.

страциновићь, сусјед дубровачки Воинь Страциновикь 1419. П. 145. cf. Сраћиновићь.

страшити, terrere: ıерь би радь ωвамо прити, али но те людьıе страше. П. 173. — се, terreri: оужасомь велıемь страшит ми се доуша ωть нıего. Г. XIII. 362.

страшьникь, Словињу је ишла међа до врьха Илинила вь ωбрьшь Страшника. М. 123.

страшьнь, terribilis: вь дьнь страшьнаго соуда. М. 4. на страшьномь соудищи. М. 6. прѣдь страшнимь соудомь. М. 68. страшны уась смртны. М. 90. вь дьнь страшнаго испитанıа. М. 245. вь вьторѣмь и страшнѣмь твоıемь пришьствіи. М. 278. богь страшьна вьсѣмь живоущимь ωкрьсть его ıаки и. М. 9. сию страшноую заповѣдь прѣстоупае. М. 14. наведоше ıего на таковое дѣло страшьное. М. 89. вьноукь прѣвисокаго и светаго и страшнаго кралıа Стефана

ѫроша. М. 110. беꙁначельнааго ѡтьца страшьнааго и светаго. Д. у Ш. Iesek. 123. страшно и славно сьмотрениѥ твоѥго члов҄колюбиꙗ. М. 86. пр҄дь тое страшнымь ѡбраꙁомъ. М. 530.

стреꙁовнђь, гледај Стр҄ꙁовнђь.

строиково, село цркве богородичине у Архиљевици које је с том црквом дала Хиландару царица Јевдокија. М. 191.

строило, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Строило. Г. XV. 297.

строиловиђь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ратинь Строиловикь. Г. XV. 299.

строимань, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Строимань. Г. XV. 296.

строиникь, administrator, био је поглавар свештенички у Босни, међу стројницима су били они који су се звали гости и старци, а нијесу међу њима били они који су се звали само кршћани: господинѹ д҄дѹ и нѥгов҄мь строиникомь и всои црькви босаньскои. П. 50. послаcмо наше строинике и крьстиꙗни (пише владика босански). П. 50. да не могѹ ни хоћѹ ꙗ херцегь Ст҄пань ѹчинити ниѥдниѡ ꙁлоѡ ни неправдѹ ни немилоштѹ кѹћамь нашиѥмь, госпоне Елен҄ и синовомь ми, докла год҄ не бихь ѡбискао и ѡбнашао правоѡ и цело и истиноѡ господиноѡмь д҄доѡмь црькве босьнске и .ві. строиникома, међѹ коиеми строиници бѹде господинь гость Радинь ꙁа свога живота, и к томѹ .ві. властела нашиѥхь поглавит҄хь. М. 459. ꙗ воевода Петарь и брат ми кнеꙁь Никола, сав҄товавше се с нашими савитници по ѡбичаю ꙁ господомь строиници црькве босаньскиѥ и слѹгами и ближиками с властели господтва ми. М. 470. наши много почтени строиници господинь гость Радосавь Брадиевикь и господинь старацъ Радосавь ѹнѹкь. М. 472.

строиславь, име мушко: између људи које је краљ Милутин дао Хиландару једном бјеше тако име. М. 61.

строиславлићь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену бјеше у катуну Драгољевцима Владиславь Строиславликь и Грьдань Строиславликь и Продань Строиславликь. Г. XV. 298. 299.

строитель, administrator: правовѣрїа строителю. М. 72. кои хотеть быти строителїе домоу божїю. З. 30. постави тѣмь строителıа ѡть палати благаа моужа. Г. XI. 76.

строити, facere: вьсакоѣко богь строе на оуньша чловѣкомь. М. 4. ако се кто ѡть нихь наге, ѡплѣнивь село или градь или любо что кроме колıе цареве, да моу се оуѕьме дрьжава, и таи, кои е строиль, да вьсе платн. З. 45. administrare: давь нмь комоуждо ждрѣбы свои ѡбладати и строити. М. 125. 129.

стронћь, између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гюра Строикь и брать моу Костадинь. Г. XV. 297.

строıе, име мушко: жупан Строе 1114. М. 1.

строıеније, administratio: трѣбоующоу мѣстоу потрѣбы строıенїа ради и братиıамь тоу живоущимь на оутѣшеные. М. 122.

строуга, cancelli: да нмь сте присѣкв учинили и поставили до самога трьга до стрвге, терь нмь не дате иѕлаѕити вань трьга на водв. П. 20. cf. Камене Строуге.

строужькыи, међа је селу Јабланици цркве арханђелове у Призрену била како потѣче потокь строужькыи. Г. XV. 279.

строума, ријека у Маћедонији: да поносъ црькви принашаю на Стрвмв. М. 191.

строумица, град не далеко од Штипа: краљ је Милутин дао Хиландару мѣсто оу Строумици Тетрагонитово и једнога човјека оу Строумици. М. 64. цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену

цркву оу Строумици на име светїихь петь на десете. Г. XV. 303. писахь в градѹ Стрѹмици 1379. М. 193. градь Стрѹмицѹ освоји цар Стефан. Г. XI. 161. оу Коиче выше Строумици. Л. 64.

строумичьскыи, τῆς Строумица: селище Кльчи Лоугь оу строумичьскомь поли. М. 64.

строумьскыи, τῆς Строума: оу строумьскои ѡбласти село Коуцово. М. 74. 80.

строутари, мјесто које је Иван Црнојевић приложио манастиру цетињском: Строутаре. М. 531.

строути, pessumdare: да плати все само седмо, що имь (трговцима) бѹде стрѹль, ... що имь кто стрѹѥ а или ѹҙме вь ҙемли царьства ми, все тоҙи да имь плати царьство ми. М. 158. ѡбарѹи добитакь, да се не стрѹѥ. П. 33.

стрьгоучь, coriarius: шьвьци и стрьгоучиѥ и вси маисториѥ да работаю и ѡрю ꙗко и сокальници. М. 98. Бранко стрьгоучь. Г. XV. 293.

стрьмина, praecipitium: мѣсто стръминами ҙатвараемо. Г. XI. 69.

стрьмити, affirmare: ѡнь исти пише и стрьми ѹ тестаментѹ, како ѥ дльжань. П. 118. що пише господьстко ти спомеиѹѥ поутенѹ любавь и добро твореньѥ сь ваше стране к наамь, томѹи стрьмимо, да си биль и ѥси и бити кѥшь вьҙда добри приꙗтель. П. 129. какѡ стрьми и на кеѥѥ и болѥ исходи и поткрьꙉюе приꙗтелствѡ. М. 324. процѣнивше, ере Радоѥ иниѥ биѡ раҙдѣлѥнь ѡдь свога брата, како сама Анѹхла и иѥҙи кѹѣникь тоҙи стрьме. П. б. 120.

стрьмлѥиие, impetus: стръмлѥнїа пламень. Г. XI. 77.

стрьмоглавь, deorsum capite: хоусарь да се ѡбѣсить стрьмоглавь. З. 41.

стрьмоглавьнице, Грнчареву је ишла међа оу моучила конь Стрьмоглавьницѹ. М. 95.

стрьмь, declivis, само адвербијално: ѡть Стражиика стрьмо на потокь. Г. XV. 283. оу врьхь граба, и стрьмо гдѣ се рѣцѣ стаѥта. Г. XV. 295.

стрьмьнина, praecipitium: доведе водꙋ, ѡлѣ чюдесы, прѣко колнкыхь стрьмннь. М. 558.

стрьннти се, congruere: ꙁговорѣвше се стрьнеће се ѥднимь гласомь сь капнтꙋломь. М. 248. свидокꙋюће чисто и право, стрьнеће се сь правнми леништроми. М. 249.

стрьпьлнвь, asper, али мислим да стоји гријешком мјесто сьтрьпьтьлнвь: ѿтнмн ѿть себе стрьпьлнва оуста, и ѡбндлнвѣ оустнѣ далече ѿть себе сьтворн. Са. 9.

стрьпьтьнь, asper: да не твореть стрьпьтьна, вьставше ѿть трапеꙁы. Са. тип. хил. у Аврам. св. гор. 31.

стрын, patruus: поставлѣеть се архїепїскопомь, третын по светомь Савѣ, стрїн своемь. Л. 52. вь всемь подобнь стрїоу своемоу. Л. 52. Г. X. 264.

стрыць, patruus: своего по пльтн стрнца. Д. 136. брать мон нлн стрыць мн. М. 20. стрнць моу. М. 59. стрнцемь. М. 176. стрѣцомь. М. 249.

стрыꙗ, patruus: стрїа Чюдомнль. Л. 68.

стрѣꙁнмнрь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стрѣꙁнмнрь. Г. XV. 292. — Гледај Адамовнћь.

стрѣꙁо, име мушко: међу људима које је краљ Милутин писао Хиландару бјеше Стрѣꙁо клобоучарь. М. 63. исти је краљ дао Грачаници неколико влаха које ѡдьнрѣ ѡдь некога Стрѣꙁа. М. 565. — Брат Младоша Баленовића: ꙁа реченꙋ враждꙋ Стрꙁа, које је погрјешка. П. б. 106. cf. стрѣꙁоѥвь, име му је записано италијански Striehoje Baglenovich. П. б. 105. — Гледај Мадараћь.

стрѣꙁовнћь, између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Нносլавь Стреꙁовнкь. Г. XV. 298.

стрѣꙁовь, *τοῦ* Стрѣꙁь: ѡ напраснѣн сьмрьтн стрѣꙁовѣ. Д. 101. слоугь стрѣꙁовѣхь. Д. 112.

стрѣꙁоѥвь, *τοῦ* Стрѣꙁоѥ, али стоји за Стрѣꙁа Баленовића: ꙁа враждꙋ стреꙁоѥвꙋ. П. б. 106.

стрѣꙁь, име мушко: єдиномоу ѿтьметникоу ѿть пле-

мене Гоѳи, нарекомаго бльгарьскаго, рекомоумоу Стрѣзоу. Ст. 22. Стрѣзь, оть бльгарскые страны царска рода сы, оужика Калоꙗна цара загорскаго. Д. 103. Стрѣзь. Д. 104.

стрѣла, sagitta: стрѣлоу рькеніа вь срьдьци носе. Д. 24. оба острѣи стрѣли христови, боголюбиемь изоѡрениѣ и светимь доухомь ѡпльчениѣ, всѣхь вѣрьнихь срьдца благоуьстиемь проньзьши. Д. у Ш. lesek. 123. сь лоцьми и стрѣлами. П. 48. обѣтуюемо стрѣлами помагати ви. П. 49. стрѣле и сабиѥ. П. 140. стрѣлы лѣтеху слъньце застоупающе. Г. XI. 111.

стрѣлотькательнь, sagittis textus: стрѣлоткательнынимь оубруса покрываломь ѡдѣвають ѥстьство. Гильф. бос. 274.

стрѣльць, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Стрѣльць. М. 92.

стрѣльчькын, τοῦ Стрѣльць: планини је Плѣшоу села Дечана ишла међа до стрѣлчьке мегиѥ. М. 92.

стрѣлꙗти, jaculari: почеше стрѣлꙗть на нихь. П. 38. не стрѣлꙗнте. П. 38. начеше векьма стрѣлꙗть. П. 38.

стрѣцати, stimulare: ѥко ѡстиомь стрѣчеми кь добродѣтели подвигнем се. Д. 2. срьдцоу оть вьноутрь стрѣлами ѥстьства стрѣчемоу. Г. XI. 59.

стрѣшти, стрѣгоу, custodire, cf. стрѣћи: стрѣжахоу того. Д. 13. облежахоу стрѣгоуштеи стльпь. Д. 18. да буду спасени и стрежени. М. 37. стрѣжи вас а и все твое луди. М. 43. да спасемо и стрѣжемо по мору и по суху вьсе луди дубровьчьке. М. 44. speculari, insidiari: вь пазоухахь морскыхь засѣдаюште, и ѥко ѡзлобити его иштоуште стрѣжахоу его. Д. 181.

стрѣћи, гледај стрѣшти.

стоубица, међа је селу Урьниловьцоу ишла оу среди у Стубицу. С. Л. 1847. IV. 54.

стоубице, селима између Мораве и Кучајине што је цар Лазар дао Раваници ишла је међа оть Кучаине на Стубице. М. 197.

стоубль, puteus, за многи се студенац каже да је

стоүбль: селу је Словињу ишла међа до стоүбла стоүденьца. М. 122. селу је Ограђенику ишла међа до стоүбла. Г. XV. 279. катуну Голубовцима ишла је међа ѡть стоүбла и опет оү стоүбль. Г. XV. 293. на стоүденьци на стоүблѣ (за исти). Г. XV. 294. Кострцу је ишла међа на стоүденць стоүбль, ѡть стоүбла оү павловь крьсть. Г. XV. 295. и катуну је Синајинцима ишла међа оү стоүбль оү стоүденць. Г. XV. 296. и катуну Драгољевцима оү стоүбль оү стоүденьць ... и ѡть стоүбла прѣко лоүга. Г. XV. 300. селу је Прилѣпьници ишла међа ѡ сѵть ствбла низь брьдо. М. 198. — Село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: село Ствбаѡ. М. 440.

стоүдена, селу је Вранићима цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Неродимлѥ ... оү Боүковоү Главоү, в Стоүденоү. Г. XV. 278.

стоүденица, ријека у садашњој Србији и на њој манастир који је зидао Стефан Немања: храмь прѣчистиѥ оү Иброү, на рѣцѣ рекомѣи Стоүденици. Ст. 9. рекомь Стоүденицѡмь. М. 8. при рѣцѣ Стоүденици. Л. 58. донде до прѣсветыѥ богородице оү Стоүденици. Ст. 12. 20. монастырь вьсесветыѥ богородице вь мѣстѣ нарицаѥмѣмь Стоүденица. Д. 39. вь мѣстѣ глаголѥмѣмь Стоүденица вь монастыри прѣсветыѥ богородице. Д. 56. великыѥ лавры иже вь Стоүденици светаго Сїмеѡна. Д. 165. изь Стоүденице. Д. 175. виноградь да тежїи вьсакь по закоṅоү, како оү Стоүденици оү светаго Сүмеѡна. Г. XV. 305. како ѥ законь оү Стоүденици. Г. XV. 309. Стоүденицоү великоүю лавроү прѣсветыѥ богородице. Л. 51. вь Стоүденици. Л. 58. лежеть мощїи его (Стефана Првовјенчанога) вь великои Стоүдѣници, идѣже и отьць его Сүмеѡнь. Л. 60. оү Стоүденици. Л. 68. — Била је још једна, такође манастир богородичин, за коју један љетописац каже да је оү Фосноү и назива је малом: оү Фосноү оү Стоүдѣницѣ малѣ, вь храмѣ прѣсветыѥ богородици поставио је св. Сава епископију. Л. 59. други љетописац каже

само оу Стоуденици. М. 69. а то ће бити иста од које је ишла међа селу Пиранима на Дриму: ѡть Стоуденице. Г. XV. 274.

стоуденичькын, стоуденичьскын, } τῆς Стоуденица: великые лаври стоуденичьскыѥ. Ст. 30. вь лаврoу светые богородице стоуденичьскые. Д. 174. света богородица стоуденичьска бјеше за краља Првовјенчанога један од четири манастира краљевска. М. 14. богородице стоуденичьске. М. 59. мегю сели прѣчистыѥ студеничке. М. 86. игоумень стоуденичкын. Л. 55. — катуну је Голубовцима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до стоуденичьке мегю. Г. XV. 293. а то ће бити друге Студенице, оне у Хвосну.

стоудень, frigidus: вь вино вьложьше (лед) благорастворено и стоудено испише. Д. 156.

стоудень, frigus: вь своихь топлыхь полатахь настоѥштее ради стоудены прѣбывати ѥмоу повелѣвша. Д. 199.

стоуденьць, fons: оу жоупань стоуденьць. М. 563. често међе иду на студенаць. М. 73. на стоуденьць. М. 92. оу стоуденьць. М. 93. 94. 95. 96. многи имају и своја имена, н. п. стоуденьць Польварь, Добрын Стоуденьць, које види.

стоуденьчани, селима је Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви, која је краљ Стефан Дечански дао Хиландару, ишла међа ѡдь Стоуденьчань. М. 87. а то је било село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: село Стоуденьчани, међа му је ишла до хрїсовула светогорьскога и оу рѣкоу оу Кльнь, а међило је не само с тијем селима него и са Трњем и Храштанима. Г. XV. 277.

стоудь, pudor: вь скрьбь ѡтьца вьложоу, и себе вь стоудь многь. Д. 8. стоудомь вьстеꙁаю се. Д. 76.

стоудьнь, turpis: три ста пророкь стоудныхь. Д. 101. ѥресы ꙁлыхь и стоудныихь. Д. 158.

стоудьньць, само на једном мјесту и мислим да

је погрјешка мјесто стоуденьць: како тече стоуденьць Мостьць оу ластовьско блато. М. 68.

стоупаревнћь, међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ленко Стоупаревникь. Г. XV. 271.

стоупити, inire: допустивше мани богь ступити у господство. М. 445.

стоуцна, poculum quoddam, њем. stutze: велика стуцна сребрна, која е наивећа, и таи Стѣпану с тѣмаи кондѣрама. П. 125.

стьбліе, n. coll. culmus: положи ю яко коло и яко стьбліе прѣдь лицемь вѣтроу. Ст. 28.

стьгна, platea: по стьгнамь градьныимь. Ст. 22.

стьѕа, semita: ѕатворихь вьсе стьѕы юго. Ст. 29. вьсе стьѕе юе вь мирѣ. Са. 5.

стьклѣница, poculum: стьклѣницоу мура налїавь. Д. 75. 78. 125.

стьнешта, манастир у Стьнещи. М. 1. номинативу нема потврде. рекао бих да је садашњи Стањевић близу Котора.

стьпьскыи, селу је Коупѣльникоу ишла међа подь стоуденьць стьпьскии. Г. XV. 287.

стыдь, pudor: стидь нась юсть, толико крать писати ви. П. 167.

стыдѣние, pudor: да оуѕрить врагь мои стыдѣнїе свое. Д. 108.

стыдѣти се, erubescere: стидеке се, кь великости ви послати ю. П. 170.

стѣвань, гледај Стефань.

стѣве, -ета, Stephanus, гледај Лоукаревнћь.

стѣгоноша, signifer: велика властелина стѣгоноше и помала властелина. З. 46.

стѣко, Stephanus, гледај Маѕаракь, али мислим да му је име гријешком тако наштампано, јер му у истом споменику име гласи и Стѣпко.

стѣна, murus: изь написаньнаго ѡбраѕа иже на стѣнѣ

црьковнѣи истече прѣчюдьнаꙗ рѣка. Ст. 28. вь црькви написано на стѣнѣ. Са. 2. вьсе стѣни ꙁлатомь оукраси. Л. 53. cf. Пьчелина Стѣна.

стѣнице, међа је селу Исаврову била Стѣнице и ѡть Стѣниць оу крьсть. Г. XV. 278.

стѣнописанию, pictura in muro: идеже бѣ стѣнописанїе, подобие светаго. Д. 72.

стѣнописань, in muro depictus: стѣнописанное светаго подобїе. Д. 90.

стѣньць, манастир је Трескавац имао виноградь кастрофилаковь подь Стѣнкь. Г. XIII. 370.

стѣньница, cimex (ваља да је то): егда не можеть уловѣкь водоу поустити, стенице растльчь добрѣ, и полаган ихь вь сами водопоусть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

стѣпаниda, кћи војводе Мркше Стѣпаниda 1462. П. б. 117.

стѣпанић, властелин краља Дабише Юрап Стѣпаникь 1493. П. б. 40.

стѣпановић, властелин краља босанскога кнез а послије и војвода Ткрьтко Стипановићь 1419—46. М. 294. 440.

стѣпановь, Stephani: дню стѣпановь (т. ј. Стјепана, сина херцега Стјепана). П. б. 126.

стѣпань, гледај Стефань.

стѣпань, -ня, Stephani, cf. степань: на степань дьнь. М. 51. на Степаню црькьвь ишла је међа селу Стрѣльцоу. М. 92. Степани црькви (т. ј. земљама њезинијем) ишла је међа с Чабнћем како оупада оу Соухы Доль. М. 93. ѡ стѣпаню (гдје ѹ стоји гријешком писарском мјесто ю) дневи. М. 441. на стѣпань дань. М. 517.

стѣпание поле, поље под Соколом у Конављу: на Стипаню Полю подь Соколомь. М. 291.

стѣпашиновь, *τοῦ* Стѣпашинь: братѹ стѣпашиновѹ, сребро стѣпашиново (т. ј. Стјепашина дубровчанина прије 1413). П. 118. 119.

стѣпашинь, дубровчанин Стѣпашинь прије 1413,

којему је у италијанском запису записано презиме Brajachovich. П. 118. 119. 120. 121. неколико му пута име стоји Стѣпанишь јамачно гријешком штампарском.

стѣпе, -пета, Stephanus: Степе, Стѣпета, Стипетѹ. П. 106. П. б. 18. 20. гледај Жоурьговић, Лоукаревићь.

стѣпоѥ, Stephanus, гледај Хрьватиничь.

стѣпоѥвићь, властелин краља босанскога Томаша кнез Остоѣ Стипоѥвикь 1444—6. М. 428. 440.

стѣпько, Stephanus, пишу и Степко и Стипко и Стиепко, гледај Бѣлићь, Доукоѥвићь, Жамановићь, Калодоурeвићь, Лоукаревићь, Мазаракь, Палѣшьковићь, Озроѥвићь, Павловићь, Радосалићь, Сокоровићь. један се дубровчанин Стјепко помиње без презимена а за њ се каже да је брат Живанов а син Жуњев, а то ће бити Лукаревић. П. б. 81.

стѣпьковићь, властелин великога кнеза хумскога Андрије Хрела Стѣпковикь 1249. М. 34. — Кнезови Радивои и Радосавь и Радичь, племена војводе Сандаља и херцега Стјепана, може бити браћа, презиме им пишу и Стѣпковићь и Стипковићь и Стиепковићь, први се помиње жив 1419—33, други 1419—38, трећи 1419—54. М. 291. 304. 357. 360. 365. 373. 383. 395. 468. П. б. 86. 89.

стѣпьковь, *τοῦ* Стѣпько: половина стѣпкова (т. ј. Стјепка Павловића). П. 128. 130.

стѣпьць, Stephanus, гледај Бѣлошевићь, Остоићь. то име пишу и Стипаць.

стѣпьша, Stephanus, гледај Тврьдисалићь.

стѣфань, гледај Стефань.

соу, гледај сь.

соубаша, у Турака apparitor: сѹбаши крѹнскомѹ. П. 132. ѡдь моѥхь сѹбашь. М. 410. ни сѹбаша ни кадиѧ. М. 523. мои сѹбаши. М. 526. собаша. М. 550.

соубота, sabbatum: по все соубѡты на светыи высхождаше врьхь. Д. 193. всакыи дьнь развѣ соуботе и неделѥ. Г. XV. 306. ѹ сѹботѹ. М. 414. да ни пою вь вьсакоу соуботоу лїтѹргїю. М. 543.

соуботница, мјесто на Морави које је цар Лазар дао Раваници: Соуботнца трьгь. М. 199.

соуботьствовати, sabbatizare: не крьщати се ниже соуботствовати. Г. X. 248.

соубьска, горьнıа и дольнıа, два села која је цар Лазар писао Раваници: Сѹбскаа горнıа, Сѹбскаа донıа. М. 197. биће садашња Супска у окр. ћупријском.

соувыше, insuper: донесоше своє крусиволѣ и сувише крусивои господина и деда нїи. М. 150. а сада сувише нмь дахь Бїелу. М. 151. cum. gen. praeter: и сувише тога дахь нмь Леденице. М. 151. cf. выше.

соугоубь, duplex: соугоубою чьстию принеть его. Д. 126. сѹгѹбнмь вѣнцемь. М. 187. соугоубо празновавше. Д. 93.

соуда, гледај соудѣ.

соудии, judex: въздасть емоу господь вь дьнь онь праведни соудии. Д. 55. cf. соудиıа.

соудииь, judicis: властеле велицїи да позывають се с книгомь соудїиномь а проуїи сь печатїю. З. 34. на царевоу двороу или соудїиноу. З. 34. кто се обрѣте отбивь соудїина посльника. З. 38. пристави безь книге соудине никоудь да не идоу. З. 47. како пише оу судиних книга. З. 47. селу је Коупѣльникоу ишла међа на Соудиноу оулицоу. Г. XV. 287.

соудилиште, tribunal: на страшнѣмь и нелицемѣрнѣмь сѹдилищи господа нашего. М. 194. само ту, и ту стоји гријешком, јер у пријепису који је мјесто оригинала и с којега је и штампано први пут стоји соудищи.

соудильникь, judex: пань Өодорь, великїи сѹдильникь. М. 542.

соудити, judicare: да моу богь соуди. М. 6. богь да моу соуди и света богородица и крьсть чьстьны и вси свети. М. 20. егда придеть вь славѣ соудити живымь и мрьтвимь. М. 68. ıа да нмь сѹдѹ прави сѹдь. М. 29. ıа да нмь сѹђѹ. М. 33. до кьде се не сѹди вь правьдѹ. М. 38. да право сѹдѣ. М. 46. що сѹдита, този да ıе свршено. М.

52. да сѫди кнеꙁь дѫбровачки и сѫдиѥ. М. 101. що сѫди кѫньсѫль, на томь да стоѥ. М. 206. доуховномоу дльгоу коꙁмици да не соудеть. З. 30. црькова да соудить. З. 30. да моу соудїе соуде по правдѣ. З. 41. вьсакы соудїа да соуди по ꙁаконьныкоу, право, како пише оу ꙁаконикоу, а да не соуде по страхоу царевоу. З. 48. — се, litigare: що им се слѫча кои любо сѫдь, да се сѫде предь царииикомь и кьнеꙁемь а или предь кепалиѡмь. М. 146. ако ѫꙁимаю коѭ прѫ сасн ꙁ дѫбровчани, такогерѣ да се сѫде како и срьбле. М. 205. 267. црьковны людїе ѡ вьсакои правдѣ да соудеть се прѣдь своими митрополити и прѣдь епископи и игоумени. и коꙗ соуть ѡба члоκѣка едне црькве, да соудеть се прѣдь своєю црьквїю. аще ли ѡть двѣю црьквоу боудета два члоκѣка, коꙗ се соуде, да имь соудеть ѡбѣ црькве. З. 32. аще соу ѡтроци, да се соудеть прѣдь своими господари, како любеть, ꙁа своѥ дльгове. а ꙁа царевѣ да гредоуть прѣдь соудїе: ꙁа крьвь, ꙁа враждоу, ꙁа тати, ꙁа хоусарѣ и ꙁа прѣемь людскыи. З. 38. на соудоу кои се соуде пьрци. З. 47.

соудиште, tribunal: кьто стрьпить грьдоѥ а страшноѥ соудище ѥго. Ст. 9. да моу е соупьрьница света богородица на страшьномь соудищи ѡномь. М. 6. на страшьномь соудищи. М. 71. да станеть на соудищи сь ѡтьрекьшими се славы божиѥ. М. 100. вь страшное пришьствїе соудища христова. М. 166. да ѥ прѣдань на великѡмь сѫдищѫ ѫ дьꙗволе рѫке. М. 230. вь страшное соудище пришьствїа христова. М. 531. въ дьнь страшнаго соудища. М. 533. на мрьскомь томь и сьмрьтномь соудишти играе и веселе се. Д. 106.

соудиꙗ, judex, cf. соудии: вьсе сѫдие и векьници града нашега Дѫбровьника. М. 35. сѫдье (у Дубровнику на број пет). М. 39. мы сѫдие и ѡпьккна дѫбровьчька .кі. властели. М. 43. кльнемо се сѫдиѣмь и вьсеи ѡпьккнѣ дѫбровьчькои. М. 44. кнеꙁѫ и сѫдиꙗмь и вѣкьникомь и властеломь и всои ѡбщинѣ дѫбровьчьскои. М. 54. да имь ѥ сѫдь прѣдь сѫдиѡмь срьбскимь и прѣдь ѥдиѣмь дѫбровчаниномь. М. 52.

суднѥ Десиславь. М. 56. ако буде свада бошнанина ꙁ дубровчанином у Дубровници, да суди кнеꙁь дубровачки и судиѥ. М. 101. кто поꙁове кривца прѣдь соудїе. З. 36. да га дадоу прѣдь соудїе. З. 37. ꙁа дльгове царевѣ да гредоуть прѣдь соудїе. З. 38. соудїе, коуде гредоу по ꙁемли царевѣ и своеи ѡбласти, да нѣсть вольнь вьꙁети ѡброка по силѣ. З. 38. аще се кто ѡбрѣщеть соудїю ѡсрамотивь, аще боудеть властелинь, да моу се вьсе вьꙁметь, аще ли село, да се распеть. З. 38. соудїа царевь. З. 41. соудїе, кое есть царь положиль ꙁемли соудити, аще пишоуть ꙁа що любо, . . . та прѣслоуша книгоу соудїе царева или црьква или властелинь или кто любо чловѣкь вь ꙁемли царевѣ, тьꙁи вьси да се ѡсоуде ꙗко и прѣслоушници цареви. З. 42. кои се соудїе кльноу. З. 46. вьсакы соудїа что соуди по ꙁемьли, да ꙁаписоую соудь, и да дрьжи оу себѣ книгоу, и дроуге оуписавьше да дадоу ѡномоу, кои се боуде ѡправилѡ. З. 47. ѡ дворскомь соудїи. З. 48. соудїе да проходе по ꙁемьли, коуде моу ѥсть ѡбласть. З. 48. ако се учини коꙗ пра мегу дубровчани и срьбли, да се постави половина суди дубровьчкихь а половина срьбль. М. 205. кньсуль и негове судие. М. 206. ѡвимь судьѣмь станакь у Конавлахь. М. 256. ѡть четирехь судьѣ реченихь. М. 256. судьꙗ. М. 337. световни судие которсци. М. 465. господина кнеꙁа (дубровачкога) и нѥговѣхь судиꙗ. П. 105. судѣмь. П. б. 48. да моу соупьрьница боуде мати божиꙗ прѣдь страшнимь соудиѡмь. М. 68. егда приидеши пакы соудиꙗ живымь и мрьтвымь. М. 265. соудие праведныи. М. 265.

соудомира, село у Битви које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 54.

соудоу, гледај соудѣ.

соудь, judicium: вь дьнь страшьнаго суда. М. 4. ѥгда на соудѣ твоѥмь вьꙁоупиють ангели. М. 90. ѡбрѣте ли се кто чловѣкь ꙁьль или ѡдь моихь или ѡдь вашихь потвараѥ сиѥ, оу томь да нѣ ꙁледи никоере, нь то да се исьправла соудомь правымь божьствьнымь. М. 20. да е судь у врѣменѣхь по старому ꙁакону ѡдь михолꙗ дьне до гюр-

гева дьне. М. 20. да се сѫдомь исправла. М. 23. да вы не створю никоегаре ѕьла, докꙋ не створю сь вами тьрехь сѫдь. М. 25. мои властелинь, кои хоке бити на сѫдѣ. М. 41. що сѫдь каже кралевьствꙋ ми, бѫди кралевьствꙋ ми. М. 46. сѫдь да стае, гдѣ е и преге стоꙗль. М. 46. сѫдомь да се ищꙋ. М. 51. да имь ѥ сѫдь прѣдь сѫдиѡмь срьбскимь и прѣдь ѥдиѣмь дꙋбровчаниномь. М. 52. ꙋ томь да ѥ сѫдь дꙋбровчанинꙋ прѣдь кралевьскомь ми. М. 52. где годѣ се при црьквии члокѣкь на кралевѣ соудѣ. М. 565. да имь нѣсть соуда разкѣ прѣдь кралюмь. М. 163. ѕа сиюѕи да гредꙋ прѣдь царьство ми на сѫдь. М. 162. ѕа сѫдове и ѕа всако ѡправданию. М. 163. аще га оурве беѕь соуда. З. 31. кьда прїидеть властелинь с конске вь дѡмь, или кои любо конникь, аще га кто поѕоветь на соудь, да прѣбоудеть вь домоу .г. неделю, по тѡмь да гредеть на соудь. З. 34. що покажеть соудь, да плати село. З. 37. да га нѣсть вольнь никтоѕи ѕадрьжати ѡть соуда царева. З. 41. что рече соудь. З. 49. творити сѫдь и правдꙋ. М. 187. да не поѕива срьбинь дꙋбровчанина на сѫдь ни камо тькмо прѣдь ѡнеѕи сѫдие. М. 205. ииьде сѫда да не имаю разве предь дꙋбрѡвчани. М. 228. кога сѫдь ѡсѫди. М. 460. да мꙋ се чини сꙋдь по ѕаконꙋ. М. 525. causa, lis, као и иста ријеч латинска: сь срьблиномь ꙋ коемь годѣ сѫдѣ ингдѣ ииьдѣ да се не прю, да греде прѣдь кралевьство ми. М. 16. кои име сѫдь деиѕати на црьковь. М. 68. що им се слꙋча кои любо сѫдь, да се сѫде предь царииком и кьнеѕемь. М. 146. що имаю с кымь соудь. З. 35. соудове мали и великци, кои соу на консцѣ, да имь соудѣ воеводѣ, а инь никто. З. 40. что имаю соудь междоу собомь. З. 48. ѕа ине соудове да идоу прѣд митрополита. Г. XV. 308 sententia, као и иста ријеч латинска: ꙗ да имь сѫꙉꙋ прави сѫдь. М. 33. ни расоудивь испытьно соуда. М. 90. ако ли би не хтѣль стоꙗти на ѡномѕи сѫдꙋ. М. 206 те соу инако прѣткорили соудь. З. 47. да ѕаписоую соудь. З. 47. иѕбирает се соудомь и сь сьвѣтомь цара грьчьскаго. Л. 59. consilium: повелѣнием и сѫдѡмь божием прием дрь-

жавѹ. М. 104. 317. пакы соѵ ҁапоѵстѣлы соѵдомь божїемъ. М. 533. погрјешке: сѫть. М. 527. содом. М. 551.

соѵдь, vas, cf. сьсоѵдь: ѹ сѫдехь ҁлатехь, ҁлати сѫдове, ти сѫди, ѹ сѫдовиехь срьбрьниехь. М. 372. сѫдове ҁлати. М. 393. ѹ сѫдовиехь ҁлатиехь и ѹ сѫдовиехь сребрьниехь. М. 403. ѹ сѫдовехь ҁлатехь. М. 407. ҁ дарѡмь ѹ сѫдовехь сребрьнехь. М. 411. срьбрьни сѫди. М. 416. ѥрь ҁа сѫде и ҁа лѣсь пишете. П. 96.

соѵдь, гледај соѵдѣ.

соѵдьба, judicium: соѵдьби ине да нѣсть ҁа котьль. З. 44. consilium: се бысть неиҁглаголанныхь божїихь соѵдьбь начетькь. Д. 4. како своими соѵдбами богь о нѥмь сьдѣа. Д. 113.

соѵдьбина, impensae in litem factae: да бѫдемо дрьжани ѡнемь чинити правинѹ беҁь сѫтьбине и беҁь даньѣ. М. 37. 38.

соѵдьбьнь, judicialis: ҁа кое любо ѡправданїе соѵдьбно. З. 42.

соѵдьнь, -ниꙗ, judicii, дьнь, dies extremi judicii: вь дьнь соѵдныи. М. 114. на дань сѫдни. М. 275. 288. 299. вь сѫдни дань. М. 291. вь сѫдни дьнь. М. 304. писарске погрјешке на које је навраћао писаре глас ҍ (cf. послѣдьнь): на даань сѫгни. М. 342. 456. на дань сѫђни. М. 371.

соѵдьство, conventus, terra judicis: ѡдь влахь радово соѵдьство и ђѹрьгево даде Стефан Немања Хиландару. М. 6. jurisdictio: сѫдьцьво и глобе, да бѫде на нихь волю. М. 106.

соѵдьцꙗ, judex: сѫдьце обое да се кльнѹ. М. 46. да мѹ мое сѫдьце иҁдаю добитьке. М. 46. беҁь сѫдьце кралевьства ти да не сѫдимо чловѣкѹ ҁемле твое. М. 47. до колѣ сѫдьце ѹговоре. М. 48. властелемь и сѫдьцамь. М. 54.

соѵдьць, judex: кнеҁь дѹбровьчьки и сѫдьци и вечьници. М. 21. сь сѫдьцѣ и сь ветьници. М. 31. ми соѵдьци, ветьници. М. 32.

соѵдѣ, с предлогом оть, exinde: вьждела ѡть соѵдѣ иҁыти. Са. 7. оѵвѣденоѵ бывшоѵ ѡть соѵдѣ метежоѵ. Са.

13. гласи и соудоу и соуда и без крајњега гласа: оть сѹдоу. М. 333. отнде оть соуда. Са. 7. оть соудь дакы именоують се. Л. 55. и с предлогом о па има уза се други падеж, ex hac parte: о сѹть стѹбла. М. 198. cf. осоуђе.

соужьнь, captivus: о соужнюхь. кои чловѣкь оутече изь соужьньства, сь уїнмь пріндеть на дворь царевь, или есть чловѣкь царевь или црьковны или властельскы, с темзи да е свободнь. З. 38. кои се соужнь дрьжить вь дворѣ црьковнѡмь, та оутече оу царевоу полатоу, да есть свободнь. та кои соужнь оутече на дворь патріарховь, да есть свободнь. З. 39. сѹжню да имь пѹсте. М. 170. сѹжнюве нихь, кои се обрѣтѹ ѹ земли царьства ми, да ихь всѣхь царьство ми пѹсти. М. 171. люди, кою сѹжню дрьжи. П. 46. обѣтѹюмо дати за нюга замѣнѹ чловѣка, що ю прѣма нюмѹ нюгова приника, ѡдь сѹжань, кою ѹзимамо. П. 49. ѹхватише нашега властелина и дрьже га сѹжню ѹ Задри. П. 76. кои ю сѹжьнь ѹ Задрѣ. П. 83. кои сѹ ѹ нась сѹжни. П. 96. слобођава господтво ми всакоѡга сѹжню. М. 369.

соужьньство, captivitas: кои чловѣкь оутече изь соужьньства. З. 38. люди, кое имаю ѹ сѹжанствѹ. М. 369. сѹжанствѡмь. М. 459. cf. соужьнь. мислим да је погрјешка: оукраде Гюрга и(зь) соужьства. Л. 75.

соуи, vanus: соуюго празнословию. Д. 5. вь соуе метем се. Са. 3. вь соуе троудихѡм се. Д. 17.

соука, име мушко, гледај Брѣстиђь, Каломирьць; али може бити да треба читати Соуђа.

соукиюсовнђь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Соколь Соукиюсовникь. Г. XV. 309.

соукна, vestis lanea: нѣсте ми до юдне сѹкне поутенић ѹчинили. М. 247. обѹзели имь трьга, сѹкана, кожь и бѣлю. П. 135.

соукрьвьникь, consanguineus: творити вѣрнѣмь слѹгамь а наипаче сѹкрьвникомь и чедомь своимь. М 225.

соулеиманокь, τοῦ Соулеимань: Селимь, сынь соулеимановь. Л. 88.

соулеиманъ, } име турско: цар турски, син Сели-
соулиманъ, } мов: Сулиманъ 1521—67. М. 555. Л. 83. 84. В. дан. I. 16. Соулеиманъ. Л. 83. 84. 88. В. прим. 18. писао се и Селиманъ, које види. — Други Соулиманъ цар од 1688. Л. 86. — Соулиманъ везирь 1687. Л. 86.

соулитрь, међу људима који по заповиjести царице Милице показиваше међу ливочку бjеше Иванъ Сулїарь из Жегре. М. 263.

соультанъ, imperator у Турака: султанъ Мехеметь. М. 362. султанъ Мурать. М. 409. сультана. М. 524. соултанъ. Л. 76. погрjешка у споменицима у којима има и у другим риjечима о мjесто оу: солтанъ. М. 548. 550. погрjешка мислим да jе и сунтанъ. В. дан. I. 16. cf. соутанъ.

соума, summa: сума злату тисукю и осам на десете литрь, .ѳ. унчь. М. 406. сума аспрамь тисука тисукь аспри. М. 407. сума. М. 479.

соумеждьникъ, confinis: да не има тоу области ни мои властелинь ни жоупланинь оть соумеждьникь тѣхь сель. М. 27. cf. соумеђьникь.

соумеђь, confinis: сь всѣми правинами села того близь сельь монастырьскыихь соумегь сь ними. М. 74. 80.

соумеђьникъ, confinis: да ю не оре никто оть соумегьникь. Г. XV. 300. cf. соумеждьникь.

соумьнѣти се, dubitare: не соумне се творить. Д. 210. да ви слободьщину запишемо, да се не сумните оть онѣхь, коимь сте дльжни. П. 80. и без се: да слободно греду не сумне никога. П. 103. краль сумни и не упка се у нась. П. 86. погрjешка: да тржe не сумнекю ни боюе никога. П. 139.

соумьню, dubitatio, dubium: да примемо на нашои вѣре безь всаке сумне. М. 215. да не може ни хоће улѣсти ни бити међу реченну господу ниедна сумню. М. 459. да ходе слободно безь всаке сумне. М. 485. ере сьм у сумние од живота мога. М. 518.

соуочице, с предлогом на, coram: ако би ткоо

щоѡ виднѡ, да ю щоѡ комꙋ нихь ѡдь єднога до дрꙋгога коꙗ кривина а или неправда, да има реħи прѣдь господиномь херцегѡмь ш нимь на сꙋѡѵнце, до кога би мꙋ се ѡдь нихь щоѡ видѣлѡ. М. 459.

соѵпостатъ, adversarius: противнихь врагь и соѵпостати. М. 110. сꙋпостатомь ѡтьмьщающа. М. 134. сꙋпостате наше низложиши. М. 192.

соѵпостатьница, adversaria: да моѵ ѥсть соѵпостатница мати божиꙗ. М. 172.

соѵпротива, гледај соѵпротивь.

соѵпротиваречение, contradictio: да бꙋде ꙋ вике речeнога монастира беꙁ иниеднога сꙋпротиваречениꙗ. М. 465.

соѵпротивити се, resistere: никтоже ємоѵ соѵпротивити се възможе. М. 530.

соѵпротиво, гледај соѵпротивь.

соѵпротивоѵ, гледај соѵпротивь.

соѵпротивь, contra: ако би нѣкое ꙁло ѵчиниль сꙋпротивь нашѣмь сѣмь обѣтомь. М. 219. вавасе ѵчинити, що моремо, сꙋпротивь кралꙋ Ѡстои. М. 252. да нимь є сꙋпротивь богꙋ и правьди ꙁли ѵчиниль. М. 254. da ih imate braniti suprotif sfacomu. М. 280. да краль има помагати Дꙋбровникь сꙋпротивь немꙋ. М. 295. ако би тко сꙋпротивь ѡвомꙋи нашемꙋ ѵчинению, потврьгению и ѡбетꙋ сꙋпротивь ѵчиниль. М. 307. поѵети рать и наприндовати сꙋпротивь херьцегꙋ Стипанꙋ. М. 448. да бꙋдемѡ єдини сꙋпротивь херцегꙋ. М. 454. да намь новога ꙁакона не поставишь, що кю бити сꙋпротѣвь намь и нашѣмь ꙁаконемь. П. 11. да кю кою годе ꙁлꙋ рѣѵь реки сꙋпротивь кралюьвьствꙋ босаньскомꙋ. П. 39. кои сꙋ сꙋпротѣвь вамь. П 97. що имашь реки сꙋпротѣвь Живкꙋ. П. 136. тко годѣ се наиде да сꙋпротѣвь ѵчини. П. 31. ѡ всемь що кю намь сꙋпротивь и июмꙋ бити. П. 54. гласи и соѵпротива и соѵпротивоѵ: сѵпротива кралꙋ. М. 252 (али у том споменику често стоји а и гдје не треба). питахꙋ приема и сꙋпротива Калогꙋргꙋ. М. 463. сꙋпротива раꙁлогꙋ. М. 464. да бꙋдемо єдини сꙋпротивꙋ херцегꙋ. М. 451. један пут и

соупротиво: супротѣво кралювьству. П. 142. само један пут с генитивом: и ѡще се ѡбѣтую бранѣти градь и людѣю супротѣвь всакога господина. М. 210. један пут: супротѣвь ӡаконехь. П. 11. узима преда се предлог на: говоре на супротивь Ѡстон. П. 54. и тада један пут с генитивом: ако ѡдь куде на супротивь ню кои годѣ кѣтарь кюхне. П. 57. cf. соупроћоу.

соупротивьникь, adversarius: да ми поможе на соупротивьникы моје. М. 97. побѣда на соупротивники. М. 133.

соупротивьнь, adversus: побѣдителю соупротивьнынимь варьваромь. Ст. 26. симь паче соупротывное. Г. XI. 67. адвербијално: що је учинио безьправадно и супротивноѡ манѣ родителю своѡму. М. 461. ако биста хотѣла ѡба учинити супротивно и непослушноѡ манѣ. М. 462.

соупротивьство, adversitas: да ми не ће ниедного супротивства по своѡи волѣ учинити, него да ми ће угађати. М. 461.

соупротивьштина, adversitas: ѡпростихь всу сьгрѣху и супротивщину велику и малу. М. 457. простихь сьгрѣхе и супротивщине, кое су годѣ до сада биле. М. 458.

соупроћоу, contra: супроћу мани такоко учиненне. М. 274.

соупроћь, contra: да не ћу нищоре учинити супроћь поутенню банице Анке. М. 274. нѣсу супроћь намь. М. 485.

соупроугь, par: прикоуплюенїа ради села и соупроугь колѡвнынихь. Д. 9. бываета ѡба добрыи соупроугь единохрамии. Д. 44. ѡ лишени дроуга, соупроуга и сьподвижника. Д. 59.

соупроужьница, conjux: воины ѡть обиды и ѡть неправедна вьсхыштенїа бѣгати наоучаааше, доволном же быти ѡброкы своими соупроужницами и царскынимь даанїемь сихь оувѣштааше. Д. 176. родивь сь своею соупроужницею .г. сыны. Л. 63. соупружницу поюмь. Г. XI. 109.

соупроужьство, conjugium: вь соупроужьствѣ соуштїихь цѣломоудрьно прѣбывати наказаше. Д. 177.

соупрьи-, гледај соупьрьи-.

соупьрьникь, adversarius: да моу ѥсть соупьрникь богь и прѣчистаѩ мати ѥго. М. 27. и светы Николаѥ да моу ѥсть соупьрьникь на вьтором пришьствии. М. 27. 113. да моу ѥ соупрьникь богь. М. 113. соупьрьникь. М. 114. соупьрникь. М. 278. да моу соу соупьрьници светы Сумеѡнь и светитель Сава. М. 128. да мв бѹдеть свпьрникь светыи Сумеѡнь и светыи Сава. М. 334. соупрьнныкь нашь дїаволь. М. 534.

соупьрьница, adversaria: да моу є соупьрьница света богородица на страшьномь соудищи. М. 6. соупьрьница. М. 68. 71. соупрьница. М. 195. 263. 534. 569. соупьрница. М. 245.

соуровьство, crudelitas: оутолити соуровьство ихь. Д. 31.

соуродьникь, consanguineus: ни оуноукь мои ни соуродникь. М. 27. кьто ѡть соуродникь моихь. М. 81. соуродьникь кралевьства ми. М. 112. сѹродныкь. М. 124. краљ Милутин и цар Стефан називају својим сурродницима поглаваре дубровачке државе пријатељства ради: кралевьства ми любѡвьномѹ сѹроднинкѹ кнезѹ дѹбровьчьскомѹ. П. б. 2. царства ми сѹродникомь властеломь дѹбровьчкимь кнезѹ и всои ѡпкинѣ. М. 175. пише царство ми любовномѹ и сѹродникѹ царства ми кнезѹ и сѹродникомь царства ми сѹдиѩмь и властеломь дѹбровьчкимь. П. б. 22.

соурьдоуль, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Сѹрьдоуль. Г. XV. 270.

соурьсать, у Турака frumentum imperatum: бехѹ великы сѹрсати и намѣти. В. дан. I. 9.

соусѣдовати, vicinum esse: вьзда сѹ сѹсѣдовали сь нами ѹ всакои доброти. П. 133. да добрѣ и приятельски сѹсѣдѹѥмо. П. 136.

соусѣдь, vicinus: сьзываеть дроугы и соусѣды. Д. 70. наши поутени сѹсѣдиѥ и приятелиѥ. П. 48. поутеного сѹсѣда. П. 97. наши сѹсѣдьѥ. П. 132. земля ихь да бѹде

безьзабавна ѡдь сꙋседь. М. 362. приꙗтелꙋ и сꙋседꙋ мо-емꙋ. М. 552.

соусѣдьскыи, vicinis conveniens: на вашои сꙋсѣт-цкои правде. П. б. 113.

соусѣдьство, vicinia: кто имь бꙋде ꙋ сꙋсѣдьствѣ. М. 165. ѥрь си намь ꙋ сꙋсѣдствѣ. П. 60. vicinitas: ꙋчи-нити добро сꙋсѣцтво реченомꙋ градꙋ. М. 326. ꙋ свакомь правомь сꙋсѣцтвꙋ. П. б. 120.

соутань, гледај соультань: сꙋтана. М. 301. сꙋтанꙋ. М. 301. само у том једном споменику.

соуторина, комад земље између садашње Боке которске и дубровачке државе: довести соль подь Боки ꙋ Сꙋторинꙋ. П. 11. краль Тврьтко ѥсть намь записаль да ꙋ Сꙋторини до вѣка не бꙋде мѣсто соли продаваниꙗ. П. 11. на Сꙋторинꙋ. П. 12. ꙋ Сꙋторини. П. 45. на Сꙋторини. П. 45. свꙋ жꙋпꙋ Драчевицꙋ (сь) Сꙋторином и с Мориниемь. М. 449.

соуть стипань, гледај код Стефань.

соутѣска, зимне паше које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи ишле су одь Брѣзние долоу низ Соутѣскоу. М. 12. то ће бити мјесто близу Ђурђевијех Ступова које се и сада тако зове (В. С. Караџић, рјечн. 727). — Град у Босни, столица краља Дабише, Остоје, Стјепана и Тврткa Твртковића: вь дворѣ кралевьства ми ꙋ Сꙋтѣсцѣ. М. 225. ꙋ Сꙋтисци. М. 230. 237. 426. П. б. 37. на столномь мистꙋ ꙋ Сꙋтисци. М. 250. 376. ꙋ Сꙋтисцѣ. М. 294.

соуханчикь, властелин војводе Радосава Павловића кнез Вꙋкашинь Сꙋханчикь 1427. М. 341.

соуха рѣка, селу је Шикљи ишла међа како оупада Соуха Рѣка оу Дримь и прѣзь Дримь оузь Соухоу Рѣкоу. Г. XV. 286.

соухо блато, једном је засеоку села Шикље ишла међа на Соухо Блато. Г. XV. 286.

соухогрьль, село које је било пусто па га населио краљ Милутин и приложио цркви арханђело-

вој у Штипу давши је Хиландару: Соухогрьль; близу су била јоште села Брѣсть, Лѣсковица, Витьче и Дрѣнокь, а međa им је била Дрьмасана. М. 63. тако се звала и околина: Кане оу Соухогрьлѣ. М. 564. неколико људи оу Соухогрьлѣ дао је цар Стефан Хиландару и комад земље оу Соухогрьлѣ на путу, кои греде ѿдь Каню в Кострьць. М. 123.

соуходоль, село које има и сада близу Грачанице: краљ га је Милутин дао Грачаници: сь Соуходоломь. М. 564. а тако се звала и повелика околина његова, јер је селу Словињу ишла међа по срѣдѣ Соуходола на Смолоушоу. М. 122. још један као да је био негдје ближе Дечанима: селу је Пријеком Лугу манастира Дечана ишла међа оу Соуходоль. М. 93. cf. Соухыи Доль.

соуходольскыи, *той* Соуходоль: међа је коњушка ишла до мегіе сѹходолске. М. 264. мисли се Суходол близу Грачанице.

соухь, siccus: соухыи камикь ѡбогатиль юси светыимь си доухомь. Ст. 28. до соухе Любоуше. М. 92. юсмо ми ѡвьдѣ поставлюни на сѹхѹ каменеви. П. 19. селу је Граду оу Плавѣ ишла међа прѣзь Высаторь оу Соуха Бора. М. 94. neutr. соухо, terra: ни по морѣ ни по сѹсѣ. М. 30. по морѹ и по сѹхѹ. М. 36. сь сѹха. М. 38. що е дрьжала по вьсехь градовѣхь или по сѹхѹ. М. 39. прѣхождахоу рѣкоу Сакоу ꙗко по соухомь. Л. 83. прехождахоу ꙗко по соухоу. Л. 87. погрјешка по сохѹ. М. 550.

соухыи доль, селу је Чабићу манастира Дечана ишла међа како оупада Соухы Доль оу потокь, и оузь Соухии Доль подь Кикеми доубь. М. 93. селу је Цјелинама цркве арханђелове у Призрену ишла међа до мегіе кльчетрьньске оу рѣкоу и оу Соухи Доль. Г. XV. 304. биће иста мјеста која се пишу и Соуходоль.

соухыи потокь, селима је богородице ртачке ишла међа оу Соухии Потокь, ѡть Соухога Потока оу Прѣсѣкоу. М. 68.

соухыи стоуденьць, селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Соухы Стоуденьць. Г. XV. 282.

соучава, мјесто у Молдавској: в местѣ Сѹчаве. М. 557.

соучеунћь, хлијевњанин Юран Сѹчеунћь изь Орьрѹсь 1400. М. 248.

соуша, terra: вь мори и на сѹши. М. 334.

соушеница, властелин краља Стефана Дечанскога Градиславь Сѹшеница 1333. М. 105.

соушица, село које је краљ Милутин дао Грачаници: Соушица. М. 562. мегю Соушицѹ и мегю Гоущерицю. М. 563. оу Соушици. М. 563. — ријека: селу је Љуболићима манастира Дечана ишла међа низь Соушицоу. М. 93. селу је Ограђенику ишла међа како оупада Соушица оу Дримь, и оусь Соушицоу до доуба. Г. XV. 279. и селу је Коупѣльникоу ишла међа оу Соушицоу и прѣзь Соушицоу. Г. XV. 288. међа је катуну Драгољевцима ишла оу рѣкоу в Соушицоу и гдѣ прѣходи поуть прѣзь Соушицоу и оузь Соушицоу. Г. XV. 300. — мјесто близу Скопља: синови краља Вукашина зидаше цркву св. Димитрију оу Соушицѣ кѡнь Скопїа. Л. 61.

соушичане, између осталога што је краљ Стефан Дечански дао Дечанима били су и власи Соушичане сь своими мегꙗми. М. 96.

соушичанинь, човјек из Сушице: соушичане трые братѣньци Радовикы. М. 565.

соуштво, гледај соуштьство.

соуштьство, essentia: аще по достоанїю и по соуштьствоу скажемь, невѣрно неискоусныимь вьмѣнит се. Д. 61. ѡть несоуштьства вьса вь соуштьство и ѡть небытїа вь бытїе приведшаго. Д. 185. єдиномоу єстьствоу, єдиномоу соущьствоу. М. 136. соущьство безчисльно. М. 196. падшее чловече сѹщьство. М. 220. чловѣче сѹщво. М. 282. 438. 486.

соуштьствьнѣ, vere: дондеже вь пакыбытїе соушть-

стьвнѣ соуштаа вьспрїнмемь. Д. 62. нераздѣлные троице юснѣе соуштьствнѣ зрѣнїа наслаждающте се. Д. 63.

соуємоудрьнь, vana cogitans: штьпаде соуємоудрьнаго своего помысла. Д. 103.

соуюта, vanitas: вь истнноу соуєта вьсауьска. Са. 4. поразоумѣвь соуютоу мира сего. М. 122. сѵюта соуютѣ, вса сѵюта. М. 122.

соуютьнь, vanus: вьса елнка уловѣуьскаа на земли соуєтнаа разоумѣвь. Д. 5.

сферокроужние, orbis: къ планитском8 сферокроужїа кол8. Гильф. бос. 275.

сфоуньгато, нвг. σφουγγάτον, placenta ex ovis cocta: прїнми малое сїе приношенїе, юкоже смѣрниль си еси прїєти малое сф8нгато ωть отроуница ωного. М. 540.

сь, praep. cum instr. cum (гледај у мојој синтакси 596—609): правь гон дрьжати сь вамы. М. 2. мало прѣбывь сь мною. М. 4. уто смо 8говорнли с тобовь. М. 23. ако се царьство мн сьвадн з Д8бровннкомь. М. 147. меге Грьмоуелоу сь Анвьлиинн. М. 93. мегю Грьньуаревоу з Досоугюмь на велин врьхь, а зь Гоусиномь мегю оу Антоу Стѣноу. М. 95. дванаюсте уаша с р8уицами. М. 372. заапись с нашоωмь пеуатью. М. 405. да га познва с кралевомь пеуатию. М. 13. да ходе свободно с трьгомь. М. 16. краль и сь богомь самодрьжьць. М. 16. науехь сь богомь кралювати. М. 187. прнюше ме сь поуьстию. М. 19. боудоукоу ми сь милостию божиювь оу моемь господьствѣ. М. 20. Владиславь, с помокию божиωвь краль. М. 25. сь поспѣшенниюмь прилежаше. М. 9. пасти стадо сь благословленнюмь ωтьуимь ми. М. 9. с любовию приипадающиихь кь немоу. М. 9. краль Ωстоѣ с воломь пауе и с хотинием властель дахь 8 бащин8 ωпѣнии града Д8бровника земле. М. 134. са всѣми меѓами. М. 104. са божюмь хотенюмь. М. 106. са изабранеми властели. М. 276. бих8 са мномь. М. 281. ш нимь. М. 146. ш нюговѣмн людьми. М. 170. да ш нимь поѓю. П. 1. сь нюю роди два сына. Л. 63. пред гласом с често отпада: Ранко синовы и зь бра-

томь. М. 563. међу ријечи тако веће везане често се умеће јоште и ријеч и за исти посао: Ꙁетоу и сь градовы. М. 4. Са. 1. Ћиноу и сь Попокомь Люкомь. М. 10. Тальско и сь Ратиновь. М. 11. кьнеꙁь и ꙁь дѣтию. М. 12. краль Стефань и с прѣвьꙁлюбленимь синомь своимь. М. 13. Сандаль и с моѡмь братиѡмь. М. 31. cf. и. кад кад долази и по два пута, али мислим само гријешком писарском без и каквога другога значења: сьс вами. М. 32. сьс правиновь. М. 33. сьс мѣгами. М. 198. сьш нимь. М. 36. сьшь ними. М. 38. сьса всѣмь метохомь. М. 134. на једном мјесту пред ријечју која се почиње гласом оу стоји сꙋ: сꙋ ꙋꙁрокомь. М. 500. али држим да је погрјешка писарска којом је писар два пута написао ꙋ ријечи ꙋꙁрокь као што је на другом мјесту пред ријечју која се почиње гласом и написао си мјесто сь: си истиномь. М. 501. погрјешка се ѡнеми. М. 36. — cum gen. de (гледај у мојој синтакси 295—307): право сь Гомылице. М. 26. како сходи сь планине. М. 92. сь Равьния на Хльмьць. М. 94. сьврьжень сь коня. Л. 57. сьнемлють сь главы своее царьскы вѣнць. Л. 57. сьриноуть бысть сь прѣстола. Л. 80. оуꙁ дѣль и ꙁ дѣла инꙁь брьдо. Г. XV. 277. господь с небесе приꙁре. М. 103. брьдо Динининоу с оне стране Дрима дѣломь до ошканьске мегие. Г. XV. 275. село Лѣсковьць и сь ѡне стране и сь сие стране. М. 141. сь сꙋха. М. 38. да га не потькноу сь ѡнога мѣста. М. 116. сь Лѣськовьца на Грабь. М. 114. Владко Клашнћь ꙁ Доброга. М. 248. Вонвь ꙁ Бистрице. М. 248. ꙁ Дрѣва. П. 32. поутѣти и бранѣти с правога срьдьца сꙋпротѣвь свакога господина. М. 211. ꙁ добре воле и с права срца есмо присегли. М. 219. ꙁла воля, коя ие с онога ꙋꙁрока била. М. 275. с коѡга раꙁмирья ниедна корисеть не бивала. М. 367. с више реченога раꙁлога. М. 504. с тоган исходи и расте права любавь. М. 507. с тога хокие бити хꙋгие. П. 5. с проста (cf. прость). М. 75. 123. cum acc. у истом значењу (гледај у мојој синтакси 530): сѣде с деснꙋю ѡтьца. М. 367. с колико смо якосни. П. 8. паке с то сада

послемо брата. М. 560. на пошљеднем мјесту може бити и погрјешка.

сь, hic, cf. си: си господинь нашь. Ст. 3. манастїрь сьи. Са. 1. божьствьни сь ꙁаконь. М. 14. вь си вѣкь и вь боудоуцщи. М. 15. сьь храмь. М. 66. дарь сьь. М. 547. кто ѥсть си жена. Ст. 1. чаша сы вьсѣмь ѡбцща ѥсть. Са. 10. клетва сиѣ. М. 22. сїа книга. М. 49. сие свето еванђелие. М. 2. кто сие прѣтвори. М. 6. се писахь. М. 24. малоѥ се приложениѥ. М. 116. си вьса. Ст. 10. приѥмь словеса си. Ст. 13. си всегда да боудоуть цркьви. М. 10. вьса сиѣ села. М. 11. прѣтвараѥ сиꙗ. М. 15. светаго сего манастыра. М. 3. сега да не раꙁории. М. 10. сиѥга не потворити. М. 87. до сїего сьбора. З. 43. обладати сиювь ꙁемловь. М. 4. ꙁемлѥю сею. М. 72. по семь начеть. М. 5. красота жиꙁни сее. Са. 3. кралю вьсе сиѥ дрьжаве. М. 13. вь области твоего монастыра вь сїемь и ѡномь мѣстѣ двѣ скровништи ꙁлата ѡбрѣштеши. Д. 54. вь родѣ семь. М. 17. в сиемь ѡбѣтѣ. М. 46. вь сїимь вѣцѣ. М. 87. на сиѥмь селѣ. М. 91. мѣстоу семоу. Са. 1. храмоу семоу жиждемоу и сиѥмоу хроусовоулоу ꙁаписаваѥмомоу. М. 100. ꙁа сиѥ метохиѥ. М. 10. кога богь сподоби чисти книгы сии. М. 84. се все клетви. М. 237. чьто сьмо дали сѣи цркви. М. 12. сиѥ что се прилага сиѥи цркви, симь да нѣма протопопа ѡбласти. М. 13. в сиеи клетьвѣ. М. 25. вь сиои ѡбитѣли. М. 191. в сиои повели. М. 219. сиомь повеломь. М. 217. сь ѡне стране и сь сие стране. М. 141. на име сѣми и сѣми властелми. М. 243. на име сими и сими властели. М. 259. с ближиками сиеми. М. 312. се рѣчи. М. 567. ѡ сѣхь днехь. П. 33. в сѣ врѣме. П. 36. погрјешке: сьхь. М. 288. 348. сьми. М. 347. у средњем роду се долази као усклик, en, cf. овь: се, оуже благы твои готовит се исходь. Са. 11. а се оу Ꙁетѣ села. М. 12. а се власи. М. 59. а се коихь ѥ краль придаль. М. 60. а се имена тѣмь людемь. М. 62. а се мегѥ. М. 68. 93. 94. а се планине. М. 95. а се кто хьте быти сокалници. М. 96. а се ꙁаконь мѣропьхомь. М. 97. и се отроци. М. 123. се, гредемо в Которь. М. 246.

а се лежи Стефань. М. 246. а се ȥаселци. М. 265. — узима к себи на крају ȥи (које види), те му значење долази јаче: сиюȥи дѣло мою. Ст. 4. сиȥи миръ и сиȥи ѡбѣть. М. 29. сиȥи роть. М. 31. сиȥи посьль. М. 53. ѡ семьȥи члокѣцѣ. М. 53. семуȥи мирꙋ. М. 55. сиȥи двѣ тисꙋки. М. 55. сиѡмьȥи метохїѡмь. М. 145. сиюȥи повелѣнию. М. 146. сиȥи, кои га поȥнава. М. 147. симȥи ѡбраȥомь. М. 148. ꙋ сиюмȥи ꙋ всемь. М. 156. ꙋ семȥи. М. 158. ꙋ сиюнȥи работѣ. М. 158. ȥа сиюȥи работꙋ. М. 158. сиȥи властеле. М. 161. сеȥи (и)мь даде. М. 171. на сеȥи ви дꙋю вѣрꙋ. М. 173. сиюмꙋȥи ȥаписанию. М. 180. с властели симиȥи и сь симиȥи. М. 190. сиюȥи милость. М. 223. сꙋȥи повелю. П. б. 34. тако узима и и (ј), које види, али само кад је у падежима који се свршују на самогласно, а по том и у првом и четвртом пад. јед. мушкога рода по што је тај падеж добио а на крају мјесто ь: саи хрѣсовои. М. 102. саи хрꙋсоволь. М. 135. саи лисзь. П. б. 34. саи листь. М. 238. 280. 388. 480. саи ȥаписъ. М. 386. 390. 432. саан ѡбѣть. М. 471. саи тестаменать. П. б. 124. тако и кад није написано а него мјесто њега ь, али се чита а: сьи нашь листь. М. 515. тако мислим и у старијим споменицима да стоји сьи мјесто саи: сьи чьстьни крьсть. М. 70. кьто сьи юсть. М. 88. сеи повелению. М. 207. ȥа сеи годище. П. 26. на сеи више писано. М. 240. сеи се пише. М. 260. сеи све свршисмо. М. 299. сеи прошению. М. 362. сиеи потворити. М. 467. сиеи ȥаписание. М. 469. кто би сеи потвориѡ. М. 471. сьеи. М. 370. сиеган писаньѣ. М. 105. сеган свѣта. М. 212. 510. сеган листа. М. 400. 482. сьеган. М. 338. сегаѣ. М. 453. сѣган. М. 462. семꙋи више писаниомꙋ. М. 207. семꙋи ȥаписанью. М. 219. семꙋи ѡбитꙋ. М. 252. семꙋи ȥаписꙋ. М. 398. семꙋи писаниꙋ. М. 545. сьемꙋи. М. 367. сиюи книгꙋ. М. 102. ȥа болю трьговꙋ сеи повелю. М. 230. сеи дни. М. 106. ȥа сеи работе. П. 21. саи сва више писана. М. 230. тако један пут и седми пад. мн., који се свршује на сугласно, али је прије узео к себи е: по сихеи

нашихь листѣхь. М. 470. — долази и са же (које види), али се свагда може разумјети же и само за себе у својем значењу: вь сѣх же висихь видѣхь любавь. М. 104. сь же законьникь поставлаемь оть сьбора нашего. З. 29. по сем же слову ѡбеща се. М. 188. — у шестом пад. јед. с предлогом по заборавља се да значи све што треба те му се као предлогу додаје још један пут у другом падежу: по семь сега да не преуи соуда. М. 566. по сема сега да не узима царине. М. 117. да имь не имать по сема сего забавити. М. 165. по сем сега да су у миру. М. 550. у том послу утврдивши се тај падеж долази и без предлога по пуштајући преда се предлог одь, који му додаје своје значење, али само један пут: да ће ѡдь сѣмь сега бити вѣрань. М. 461.

сьбезначельнь, simul initio carens: слава тебѣ сьбезначелне ѡтьцоу сыне. Д. 74. ѡтьцоу своемоу ис коны сьбезначельнь. Д. 162. едииомоу божьствоу, трїисьставноу и сьбезначелноу. М. 136. сыне сьбезначелне ѡтьцоу. М. 277.

сьбесѣдовати се, colloqui: сьбесѣдовавь се сь светителюмь си. Ст. 7.

сьбесѣдьникь, qui colloquitur: сьбери ликь своихь сьбесѣдникь. М. 244.

сьбирати, colligere: прихождаахоу благорѡдиыи ѡть вьсоудоу сьбираемы. Д. 36. муро вь сьсоуды сьбыраемо. Д. 88. сьбираемаа и о црьковиынихь правилѣхь сьвьпрашаема божьственаа ѡтьца о господи радоваста се. Д. 170. и трьгь прѣдь спасовѣмь дьиемь а другїи прѣдь архаггеловѣмь да се збира црькви. Г. XV. 288. кои те сьбирати те глобе и прѣдавати црькви. З. 50. приложи трѣвииноу вьсоу, що ю по метохехь всѣхь црьквиыхь, да збира црьковь. Г. XI. 137.

сьбисалић, властелин војводе Радосава Павловића и сина му Иваниша војвода Вукашинь Збисалићь 1432—42, име му пишу и Влькашинь. М. 370. 376. 400. 413.

сьбити, colligere: за царину, кою узимлю на Врабую, и другу на Коницѣ, ваша ю милость рекла збити у юдну

царнив. П. 102. за ѡстаньκь поклада напрѣда в семь тетрагв и с ѡстанкомь поклада що се вдрьжи в дрвгѡмь листв напрѣдь збисмо. П. б. 69.

сьблазнь, m. } scandalum: побѣда на все сьблазьни.
сьблазнь, f. } Ст. 23. сьблазномь ѡцѣстителю. Ст. 26. сьблазьнь вь братїахь велїа. З. 31.

сьблюданию, conservatio: за саблюданю и ѡбарованю наше трьговце и наше люди са благомь. М. 315.

сьблюдати, conservare: комоуждє дасть пасти стадо свое и сьблоудати є ѡть всакога зьла. М. 4. сьблюдающи храмь. Ст. 3. сьблюдати и печаловати се. М. 75. да прѣбываєть (записано у хрисовуљи) сьхраниюмо и сьблюдаюмо. М. 77. сблюдаюмо. М. 83. и крѣпчѣю потврьждати и сьблюдати. М. 156. да саблвдамь нихь трьговце. М. 229. да нхь зблвда кралевство ми ѡда всаке скрьби. М. 234. да нхь саблвда и ѡбарве ѡда всакое злобе и щете. М. 314. наше трьговце саблюдати и нихь имание. М. 430. да нхь кюшь напрѣдь сьблюдати и болю. П. 44. добрѣ праве и сьблюдаѥ ѡтьчьство свое. Л. 51.

сьблюдению, conservatio: тьштливое его заповѣди сьблюденїе. Д. 160. вь сьблюденїе и ѡгледованїе мѣста тѡго светаго. М. 138. повелѣнїи сьблюденїемь. М. 262. 568. юрь смо трьговце на вздание и на сьблюдение господьства ви посилали. П. 9. захвалююмо ти на сьблюденью и на всакомь добромь насталиию речевога Рвска. П. 131.

сьблюдитель, conservator: сьблюдителю стадоу своємоу. Са. 6.

сьблюсти, conservare: соущи вь нихь и сьблюдьши(се) нечистые мрьзости нхь. Ст. 7. вь вьсе .лн. лѣть твоихь сьблюдени быхѡмь и вьспитѣни. Са. 4. молитвами ѡть вьсѣхь злынхь окрилиемь сьблюдох се. Д. 56. да доходи кь станииноу, да га сьблюде станииннь сь вьсѣмь. З. 39. да нхь такози сьблюдемо колико сами себе и свои градь. М. 216. саблвдени и ѡбаровани. М. 229. сьблюди нхь и взьдрьжи в добрѣхь закониехь. П. 5. юрь кюте наше трьговце сьблюсти. П. 7. юрь сте сблюли и помагали. П. 9. сьблюди

ю и ѡбарꙋи. П. 22. сьблюди и ѡбарꙋи таи добитакь. П. 33. ѩко годѣ ѡдь нашѣхь кь вамь приклони се, да ихь сьблюдете. П. 47. реуене динаре саблюсти. П. б. 94. реуене дꙋкате сьблюсти. М. 351. саблюсти ода сваке тешкоке, коꙗ би им се ꙁгоднла. М. 418. всакꙋ вашꙋ уьсть и поутенню сьблюли смо вьꙁда. П. 59. ꙁаповѣди моѥ сьблюдѣте. М. 570.

сьболѣꙁновати, simul dolere: вьси иже подь ѡбластїю дрьжавы ихь урьноносно сьболѣꙁноуть владыцѣ своѥмоу. Д. 27. сьболѣꙁноуемь ѡ такѡвихь. Д. 34. вь скрьби брата срьдьцемь сьболѣꙁноваше. Д 109.

сьборити, colloqui: са всими властели ꙁборѣвь и бесѣдивь. М. 254.

сьборище, conventus: каково ли сьборище ѡно ѡть Ѧдама до сконуанїа. Са. 14 (гдје је без сумње гријешком наштампано соборище). на всеуловѣуьномь ономь сьборищи. Г. XI. 84.

сьборь, collegium: оуставн вь нѥмь (у манастиру у Топлици) урьньць сборь. Ст. 3. игоумена и бащє и всега сьбора домоу светыѥ богородице хиланьдарьскыиѥ. М. 79. 81. оустависмо ѡбьщинмь ꙁьговорѥннѥмь кралевьства ми и всега сьбора (хиландарскога). М. 80. да косе, где ѥ игоумьноу ꙁьговорьно сь ꙁьборомь (дечанским). М. 98. ѡть всега ꙁьбора светогорьскога. М. 117. сь уьстнынмь сьборомь лавры хиланьдарскыѥ. М. 126. вьсь сьборь Светыѥ Горы. М. 126. оумолих светы сьборь. М. 126. сьбыраеть архїерейскын иже пѡдь нимь сьборь. Г. XI. 81. ꙁговоривь се (патријарах Спиридон) сь вьсѣмь сьборомь светыѥ и великыѥ нашеѥ црькви. М. 213. Стефань царь сьбра сьборь срьбьскы и грьуьскын оу градоу Серꙋ, и постави Савꙋ патрїарьхомь. Г. XI. 161. conventus: иже се обрѣтоше тогда на сьборѣ. М. 127. црквени: ѡть .ꙁ.-хь вьселенскыхь сьборь. М. 139. сбора никенскаго. Г. XI. 137. ѡть светыхь седмихь сьборѡвь православныхь. М. 213. државни у српској држави: иꙁьвedь сию прѣдь сьборь свои сьбраны. Ст. 7. сьбороу быти повелѣ (св. Сава) ѡть вьсѣхь прѣдѣлѣхь ѥго области вь великоую архїепископїю

Жиүю, Стефаноү прьвовѣнүанномоү кралю, и сникнтоү, и всемоү свещенномоү үнноү, и сьвѣтомь всѣхь вѣнүавает брата своего великаго жоупана үьстїю и вѣнцемь кралювства. Л. 60. вѣнүань быхь на кралювьство благословеннюмь и роукою прѣсвещеньнаго арьхиюпискоупа Никодима и всѣхь юпискоупь и вьсего сьбора срьбскаго. М. 90. нарекохь юго (манастир Дечане) игоуменню обьще мѣсто үрьньцемь сь благословеннюмь господина ми и отьца Данила и всѣхь юпискоупь и вьсего сбора србскаго. М. 91. сьбрахь зьборь срьбьскыю земьлю, арьхиюпискоупа и юпискоупии и игоумени и казньце и тепьүию и воюводы и слоугы и ставильце, и зьговорихь се сь ними, и приюхь благословенню оть архиюпискоупа Данила и вьсѣхь игоумень и оть вьсего сьбора срьбьскаго юже о приложении храмоу семоу. М. 99. царьство ми зговори се сь царицею царьства ми и сь сыномь наю, кралюмь Оурошемь, и сь патрїархомь и сь всѣми митрополити и епископын и игумены и сь властельми всѣми малыми и великыми и сь всѣмь сьборомь срьбьскые и поморьскые земле грьүкые, и даровa и записа царьство ми сии хрисоволь матери божїюи архїлюvьскои. М. 143. сь же законьникь поставлıемь оть православнаго сьбора нашего, сь прѣосвещенным патрїархомь и вьсеми архїереи и црьковникы, малими и великыми, и мною благовѣрнымь Стефаномь, и вьсеми властели царьства ми, малими же и великыми. З. 29. до дьньсь, до сїего сьбора. З. 43. до сицеваго сьбора. З. 44. 45. властеломь и властелиүикомь, коимь юсть дао цар земьлю и градове, ако се кто оть них наге, оплѣникь село или градь или любо үто кроме волю цареве, үто моу юсть дао на сьбороу, да моу се оузьме дрьжава. З. 45. запрѣщаю сь симь богосьбраннимь светымь сьборомь. Г. XV. 269. милостию божиомь и благословеннюмь господина патрїарха кугь Іанникıа и всега збора повелѣ царьстко ми, да сѣда игоумнь светаго Стефана и пандократоровь и архаггеловь на зборѣ на особнѣ трапезѣ сь игоумни забрьдьскими. Г. XV. 306. зговори се

царьство ми сь патрïархомь и сь всѣмь ӡборомь срьбскыимь. Г. XV. 309. по ӡаконꙋ ꙋставленномꙋ всечьстнаго ӡбора иже ѡть прѣжде господниомь и родителемь царьства ми свето почившимь царемь. М. 155. ӡговоривь се сь матерню царьства ми и сь патриархомь и сь всѣми митрополити, игꙋмени и сь всѣми властели и сь всѣмь ӡборѡмь срьбьскимь. М. 156. сь сьвѣтомь господина патрïарьха и вьсего богодарованнаго ми сьбора, сь митрополити и сь властели (пише деспот Стефан). М. 571. у Дубровнику: ӡвонивьше на сьборе. М. 40. и себри имаху у српској држави своје зборове, које им укиде цар Стефан: ѡ сьбороу себровоу. себрова сьбора да нѣсть. кто ли се ѡбрѣщеть сьборникь, да моу се оуши оурѣжита, и да се ѡсмоудеть подвоуïе. З. 35. contio, скупљени народ у цркви: светомоу ѡтьпоуштенïе сьбора сьтворшоу. Д. 93. forum rerum venalium: да имь се не веӡьметь кꙋмерекь ни вь граде ни на сьборе ни вь селѣхь. М. 37. то ваља да је још на једном мјесту гдје стоји да је засеоку села Шикље Крстима ишла међа поутемь прѣкымь на ӡборь. Г. XV. 286.

сьборьникь, qui conventum celebrat: себрова сьбора да нѣсть; кто ли се ѡбрѣщеть сьборникь, да моу се оуши оурѣжита. З. 35.

сьборьнь, conventus: до сïега доба сьборьнаго. З. 44. in conventu constitutus: иже светаа сьборна и апостолска црьковь повелѣваеть славити. Л. 58. ad collegium pertinens: божьствными и сьборными великыми црькками срьбьскоую оукрашеноу ӡемлю видѣвь. Д. 179. прïиде вь Андïѡхïю, вь светѣи же и сьборнѣи великѣи црькви поклонив се. Д. 194. прïидохь вь великꙋю и сьборнꙋю црьковь. М. 130. право на пꙋть сьборныи. М. 131. адвербијално сьборьнѣ и сьборьно, in conventu, collegio: вѣроу отци вьселюнскыми сьборнѣ испльниноу. Л. 60. да ми се пое коливо сьборно и лутоургïе, ꙗкоже ꙗсть ѡбычно светымь царемь и ктиторомь. М. 547. тако съборно вьси сьвѣщахомь. М. 559.

сьбранию, conventus: съзывающте инати и воеводы, тысоуштьникы и сьтникы и проуїихь благородныихь, вь коупѣ же и малыихь сь великыми, благонароуит же дьнь сьбранїю нарекше. Д. 36. многодьневно сьбранїе творешта. Д. 194.

сьбрати, colligere: землю свою погыбшоую сьбра. Ст. 4. сьбероу жита и вьса добраꙗ моꙗ. Ст. 9. да зберу и скупе що ю тамо ниxь иманиꙗ. П. 43. да скупе и сьберу теи дльгове. П. 120. да си зберу. П. 120. сьбравь римскые вое. Л. 57. оу каменїе сьбранно. М. 131. congregare, convocare: сьбраномь бес числа чрьнцемь. Са. 12. мьного мьножьство сьбравь чрьньць. М 91. сьбрахь зьборь срьбьскыю земьлю. М. 99. сьбери ликь своиxь сьбесѣдникь. М. 244. да зберу владанию кь себи осиднике. М. 248. имавьше свить сь збраними властели и вельможами. М. 293. събранїе вь светѣи обители сеи слоужителїе. М. 558.

сьброити, numerare: примисмо га (покладь), збромисмо и измѣрисмо. М. 497.

сьбоурина, село које је краљица Јелена дала манастиру богородице ртачке: Зьбоурина. М. 68.

сьбыти се, evenire: да сбоудеть се слово пророка Давида. Ст. 6. сьбыти се пророчьскомоу словоу. Л. 53.

сьбытию, eventus: аньгеломь славо, пророкомь сьбытию. М. 67. егоже сьбитие зреще. М. 262.

сьвада, lis: ако буде свада бошнанина з дубровчанином у Дубровници, да суди кнез дубровачки; ако има сваду дубровчанинь з другомь своюмь у Босне, господинь бань да не има печали. М. 101. inimicitiae: по семь да нѣсть между кралевьствомь ми и мегю ними никоꙗ свада развѣ право житию. М. 108. о свадѣ. на конецѣ свадѣ да нѣсть. З. 40. ако коꙗ свада буде Дубровнику с коимь годѣ властелиномь царьства ми, за тузи сваду да не ратую, ни ншу сь зломь Котора, тькмо да греду с властели царьства ми прѣдь царьство ми у очи за всаку злобу а или сваду, да имь царьство ми исправи по правдѣ и по закону . . . ако се сваде с кимь годѣ властелиномь царьства

мн, нихь трьговци да ходе свободно по земли царьства мн, а да за тузи властельску сваду да не имаю забаве ни утете ни ѡть кога. М. 170. ако се би некоя свада учинила мегю мномь и мегю баномь босньскимь. М. 186.

сьвадити се, inimicitias suscipere: ако се царьство мн сьвади з Дубровникомь, що се ѡбретаю дубровучанѣ по земли царьства мн, да им се постави рокь за .г. мѣсець, да се испрате свободно и да походе, а з градомь да се ратую царьство мн. М. 147. ако се царьство мн свади з Дубровникѡмь. М. 162. како се бѣху дубровчане поплашили ѡдь царьства мн и свадили се з братѡмь царьства мн с кнезѡмь Воиславѡмь и з градомь царьства мн с Которѡмь. М. 169. ако се сваде с кимь годѣ властелинѡмь царьства мн, нихь трьговци да ходе свободно по земли царьства мн. М. 170. ако случи господству мн, тере се сваги з Дубровникомь, да имь припоуемь на .г. мѣсеца прѣге тога, како да си изиду вси дубровчане с иманиемь своемь из земле господства мн. М. 207. тере се свагю з Дубровникомь. М. 209. 268. ако се случи, тере се свадимо сь Доубровьникомь. М. 271. ако би се сьлучило господству мн, да се свагю з Дубрѡвникѡмь. М. 355. на конци свадѣ да нѣсть. аще ли се свадита два, да се биета, а инь никто ѡть конникь, да имь не поможеть на порьвицоу. З. 40. жидове свадише се между собою. Г. Х. 222.

сьвадьликь, jurgiosus: дѣвица дрьза и свадьлива. Ш. lesek. 129.

сьвадьнь, cui inimicitiae sunt: да ю дають дубровчаномь увѣсти с книгомь моѡмь, како смь свадьнь з баномь, а приевше книгу, да се може всаки ѡдь нихь вратить слободно домомь за неделю по книзѣ ѡнонзи. М. 186.

сьвалити, dejicere: ѡть дрѣва свалить се. Ш. lesek. 129.

сьварити, decoquere: ѡть прасквѣ коренїе с винѡмь сваривь. Ш. lesek. 130.

сьвагати се, inimicitias suscipere: ере не бихь

радь, да се за този с кнезомь свадате. П. б. 29. мислим да стоји д мјесто ћ.

съвезаније, colligatio: нцѣлаје вьсакоје свезаније сотонино. Ст. 26.

съвезати, vincire: како оузами не свезахомь. Д. 20. кои соу разьгнали люди, да се свежоуть. З. 32. да се доведеть свезань кь цароу. З. 41. властелинь ть да се свеже на царьскомь двороу, и да се дрьжи, докле плати. З. 50. да је вольнь кнньсвль оногази свезати и дрьжати, до где плати. М. 206. заповјегь свезать реченога Бориза. П. 34. вхвати и свеза Покранца. П. 34. да га свежемо и ставимо вь тамницв. П. 99. свѣза деспоть Стефань Гюрга Вльковика оу Цариградоу. Л. 75. звезали. П. 13.

свезьнь, vinctus: да не имаа области градомь тѣмь, ни свезьнаа оу нь оуводити. Г. XV. 269.

съвести, -ведоу, deducere: огьнь сь небесе молитвою сьведь. Д. 101.

съвештаније, consilium: сьвешанијемь злымь наведоше јего на таковое дѣло. М. 89. неподобьно сьвешаније. М. 100.

съвештати, consulere, cf. сьвѣштати (али је обичније е мјесто ѣ): по что твориши синоваа, не свешавь о сихь с нами. Ст. 4. неподобьно сьвешаније свешаше о мьнѣ. М. 100. тако сьборно вьси сьвѣшахомь. М. 559. и са се: јако сьгласіемь нѣкыимь живыи сь мрьтвымь сьвѣштавша се. Д. 139. мы о томь сьвѣшавьше се. Г. XI. 141.

съвећати се, consulere: свекавь се з господомь и сь властели. М. 242.

съвеће, гледај код већии.

съвивати, flectere: јадрыломь свиваемомь и оть ноужде вѣтрьніе мала не сламајоуштим се. Д. 183.

съвидѣти се, videri: много пвти има, по кои трьговьци опкје и трьже, како се болје комв гдѣ свиди. П. 5. гдѣ имь се свиди, да имь је користније бити. П. 5. за все, що ти се бвде свидѣть. П. 30. ако ви се бвде свидѣть, морете прити. П. 96. вставите, колико ви се свиди.

П. 155. ꙁаради ни се не свидѣ праведно. М. 571. що им се свиди ѡд них, да поставе ꙋ црькꙋ. М. 417.

сьвити, convolvere: ꙗко ѡдеждоу сьвиюши ꙗ. М. 25.

сьвлѣшти, exuere: нихь ѡдь свить и ѡдь ѡбꙋкие свлькли. П. 104.

сьводити, deducere: доушею кь богоу сьвождаше се. Д. 53. се вьсе божїе сьмотренїе ѡ июмь тако сьводить. Д. 95. лѣность и сьнь вь глоубиноу геони сводить доуше наше. Г. XI. 192.

сьводь, regressus, њим се тужени за што крадено правдао показавши онога од кога је купио: ако кто що оукати оукрадено лицемь, или силомь оуꙁето боуде, вьсакы ѡ томь да да сводь. ако ли кто коупи где любо, или оу ꙁемли цареви или оу инои ꙁемли, виноу да дасть сводь. ако ли не да свода, да плати по ꙁаконоу. З. 44. сводь коньскыи и иныихь добытькь. З. 49. да гредоу (дубровчани) прѣдь царьство ми на сꙋдь ꙁа крькь и ꙁа ꙁемлю и ꙁа проводь и ꙁа улокѣка и ꙁа сводь. М. 146. 162. кои трьговьць кꙋпи коня на трьгꙋ и плати ꙁа нь царинꙋ, да рече цариникь дꙋшомь, ере юсть тогаꙁи коня кꙋпиль, и ꙁа нюга платиль царинꙋ, а тати не ꙁьнаа, да мꙋ ꙁа тоꙁи свода несьть; ако ли га такоꙁи не ѡправи цариникь, да да сводь, ꙋ кога юсть кꙋпиль. а кои любо трьговьць доведе кѡне кꙋпивь иꙁ тꙋгие ꙁемьлѣ, а поꙁнаю се, да се кльне тьꙁи трьговць са̑мь дрꙋги, ере га юсть кꙋпиль ꙋ тꙋгиеи ꙁемьли и не ꙁьна тати и гꙋсара, да не дае ꙁа тоꙁи свода. М. 147. 162.

сьводьникь, ad quem regreditur accusatus: что се гоуси или оукраде, томоу да даа сводьника. З. 49. cf. сьводь.

сьвоинь, commilito: лишение поборна кь богоу молитвами сьвоина. Д. 117.

сьвоичьць, volumen: деветь своꙗчаць парте, що се ꙁоке сирма сребрьна, и два на десете своꙗчаць сирме ꙁлате. П. б. 74.

сьвратити се, devertere: чекамо да мине ꙋ Цари-

градь ꙁь голиами, и хокю се сратити к намь. П. 46. 47. нѣки бригентини сратише се на крькрьски отокь. П. 58.

сьвраћати се, devertere: кои купци греду мимо Брьсково, а не ськракаю се у Брьсково. М. 53. к теби у Глухавицу ськракати се платит царинну. П. 5.

сьврьстию, conjux: Ioань деспоть прїемлю себе сьврьстїе дьщерь Степана Ꙗкшикю. Л. 64. приходить сьврьстїе его Ангюлина. Л. 63.

сьврьстовати, conficere: что хоте сокальници и вьси манастирию тежати жито и вино, вьсе да сьврьстовавьше и прѣдаде оу црькьвь. М. 98. до косе и все да сврьстоую како имь вели игоумьнь. Г. XV. 277. да оуроу бѣдбоу всакога жита, и все сврьстовавше оусоути. Г. XV. 305.

сьврьсть, conjux: отлоучаю се сьчетанию сьврьсты моею. Ст. 9.

сьврьстьникь, socius: сїа оба сьврьстьника божьствьнию благодѣти. Д. у Ш. lesek. 123.

сьврьха, compositio: када буде сврьха миру. М. 370. finis: ти си биль томуи добро почело и сврьха. П. 156.

сьврьхоу, adv. supra: ови сврьху учинени ꙁапись. М. 443. praep. cum gen. supra: обѣтовасмо имь онуꙁи плату, кою имаю одь опкине, тьꙁи да имь ю и сврьху тога, що би имь ваша любовь платила. П. 9. малинь, кои ю есть сварху ꙁемле и воде речене царкве. М. 464. in: да су все клетви и роте и проклецтва пала сврху нась и нашега натрашка. М. 291. 303. de: що годи буду отлучити речени судье сврьху тогаи уꙁетьѣ. М. 256. одговорисмо сврьху тога. П. 51. erga: како сте имали сврху речених сирота неку милос и сврху старнех них. М. 557. сврьхю. М. 325. cf. врьхоу, врьхь, сьврьхь.

сьврьхь, supra: када има тои придасте, сврьхь тогаи да таи ꙁапись, кои имате, раꙁадрете. М. 426. да моу още прида скрьхь овехь сто коуњь. М. 481. in: уꙁмите ми ви сверхь себе у Марина поюсь. П. б. 21. cf. сьврьхоу, врьхь.

сьврьшати, conficere: светоую слоужбоу сьврьшае. Д. 76. волю ихь сьврьшающта. Д. 124. пророчаскаю сьврь-

шающаа. М. 71. всакние законн и хрисовуле испльнивь сьврьшати. М. 180. facere: дїакона светаго ѡсвештаеть, вь оутрѣи же дьнь їереа сьврьшаеть. Д. 76.

сьврьшевати, conficere: како краль сврьшуе дѣломь Дубровьнику, що кесть намь рѣчию рекьль. М. 242. свако добро почело почниати и сврьшевати. П. б. 124. exire: за ѡво годище, кое сврьшуке на .г. дни мѣсеца авьгуста. М. 441.

сьврьшение, consummatio: сьвршенїемь светаго доуха. М. 196. сврьшеннемь всепрѣсветаго духа. М. 229. скрьшение. М. 239. сврьшеньк. М. 309. compositio: ѡть почетка рати до сврьшенья мира. М. 369. да будеть чистое приѣтельство и 'сьврьшение. М. 35. да се соудомь исправламо, како е по закономоу; ако ли соуда не боуде сьврьшение, ихь купьци кои боудоуть оу земли кралевьства ми, да нмь есть рокь за три мѣсеце, да си изидоуть. М. 50.

сьврьшитель, consummator: їеуаггелскыихь слѡвесь сьврьшитель бѣ. Д. 60. слава сьврьшителю богоу. М. 246. administrator: вь дни епискоупьства и наставника и сьврьшытела цркквы босаньскои дѣда Радомѣра. М. 253.

сьврьшити, conficere: сим же сьврьшеномь бывьшимь. Са. 6. чедо мое, ськрьши любовь, вьзложи на ме расоу. Са. 11. се вьса сврьшихомь ти, спасе. М. 15. божьствьни храмь сьврьшивь. М. 18. сьврьшенѣ боудоуки вашѣи вѣрѣ и любьви и клетвѣ. М. 20. що судита, този да ке сврьшено. М. 52. како ми сврьшити хокеши сизи посьль. М. 53. сьврьши се храмь сьь. М. 66. сьврьшен всачьскак. М. 77. недостатьчьнак ихь испльнити и сврьшити. М. 91. ѡвази вса да ви царьство ми испльни и сьврьши. М. 174. аще боудеть такова книга, що не можеть ѡнзи сьврьшити. З. 40. каде сьврьши соудь. З. 47. да сврьше, что пишоу соудїе. З. 48. всу работу сьврьшише. М. 174. сврьшише ми моке питание. М. 178. есмо запоклдѣли ѡвеи листе сврьшити и печатити. М. 328. сьне все писаа се и свршьши ва лѣто (то и то). М. 342. ако ми сврьши рецене ѡбѣте. М. 461. кер кекете сврьшити како сте ѡбѣтовали. П. 11. како с нами сврьши. П. 25. вьзди смо ради вашему

племенствѹ всакѹ добрѹ и правѹ волю скрьшити. П. б. 81. part. praet. pass. perfectus, totus: ни инь кто ѡть прочихь властель да ѡбладають ними, нь да сѹть сьврьшени работьници светомѹ ѡтьцѹ Николе. М. 19. да соу съврьшени работници црьковны. М. 531. что е твоѣ правина, да ти ю подаемо всѹ скрьшенѹ. М. 23. чинити по ȥаконѹ сьврьшенѹ правьдѹ. М. 37. да се дае мѣртикь скрьшень испльнь. М. 79. вьȥискаю намь скрьшеннаго спасениꙗ. М. 91. цило свршено наидосмо. М. 254. ѡдь свршена и доброволна срьдьца. М. 457. несмо ваши прїателїе сьврьшени. М. 517. доспѣти вь сьврьшени вьȥрасть. Л. 58. da gih imate na puni i suerseno vderzati v gnih praudah. M. 280. ерь е принмиль кѹпно и свршено двѣ сти перьперь. П. 77. — се, за вријеме, exire: како се скрьшило бѣше врѣме. М. 54. ȥа годище, кое ће се скрьшити (тада и тада). М. 480. ȥа годище, кое се е свршило. М. 492. ȥа годище, кое се сакрьши на .кд. марьча. М. 495. прьво некь се рокь свршн. М. 520. у том смислу један пут без се: ȥа .к. годищи, коꙗ сѹ скрьшила. М. 397. погрјешке: свршшило. М. 495. севрьши се. М. 190.

сьврьћи, гледај сьврѣшти.

сьврѣшти, dejicere, cf. сьврьћи: сь врьхоу сьврьженноую риȥоу. Д. 19. ѡть тоудоу сьврьгоу те. Д. 107. калогерь, кои сьврьжеть расѣ, да се дрьжить вь тьмници. З. 31. сьврьжень сь кониꙗ. Л. 57. тко се ѹговори ȥа понесенье каркана, да га ние волꙗнь скрьћи дрѹги. М. 467. abolere: тей царине нове не ваши посталꙗть, паче скрьȥи и ѡдьврьȥи ѹ всемь, да е нѣ. П. 133. да ю (царину) скрьжешь. П. 142 скрьгохь (царину). М. 280. ѡни милостиво посилаше ка мни, да тѹи царинѹ свргѹ. М. 281. скрьгох ю (царину), да е веће ѹ вике не бѹде. М. 281.

сьвьдомити, hospitio ad se recipere: хотештеи его себѣ сьвьдомити. Д. 22.

сьвьȥети, simul sumere: да собою мене сьвьȥьмь, вь небеснаа вьȥвысити. Д. 135. се, rapi: не сьвьȥеть се онь толикынмь самодрьжавїемь. Г. XI. 86.

сьвьҁрастьнь, aequalis: молю юнїе и сьвьҁрастнїе и старїе. В. дан. I. 5.

сьвькоүпитель, qui colligit: сьвькоүпителю погыбьшимь странамь ѡтьчьствию юго. Ст. 2.

сьвькоүпити, colligere: тоү сьвькоүп(л)ьша се прѣбываста. Ст. 13. сьвькоүпи благороднүю си дѣтьцоү и вьсе изҁбраные си болѧре. Са. 3. сьвькоүпикшема се има. Са. 7. аще ҁде раҁлоүчаевѣ се, тамо пакы сьвькоүпивѣ се. Са. 10. вь едино сьвькоүпивь боголюбива слышанїа и видѣнїа. М. 72. сьвькоүпити се сь вои небеснаго цара. М. 243.

сьвьнити, simul intrare: съ моүдрїими дѣвами сьвьниты въ чъртогь. Г. XI. 83.

сьвьпрашати се, interrogare inter se: сь доүховными моүжїи сьвьпрашае се. Д. 65. о црьковныихь правилѣхь сьвьпрашаема и наоүчаема ѡтьца радоваста се. Д. 170.

сьвьспринимати се, incumbere: сьвьспрїимааше се божьствные любве дьнь ѡть дьне. Д. 5.

сьвыкль, consuetus: pecatom nasim zueclim. M. 280.

сьвыше, adv. superius: елико ю повелѣно свыше. M. 363. ован сьвише писаниѥ и обетованиѥ. M. 528. insuper: паче и савише ѡбѣтѹю и хоћѹ. M. 445. и савише примихь (то и то). M. 502. praep. cum gen., supra, praeter: да ми даю свише тоган две тисѹкѥ дѹкать. M. 523. свише тога имь ѹчинихь милость (ту и ту). M. 526. de: свише овоган писание се ҁаклинать. M. 528. cf. выше.

сьвѣдоковати, testari: присегоше свидокѹюће чисто и право. M. 249. исти свѣдокѹѥ и пише. П. б. 59. такои свѣдоковаше. П. 105. свѣдокѹю моиѡмь рѹкомь, ере мои господинь прими десеть тисѹћь дѹкать. M. 500. свѣдокѹю. M. 505. пишѹ и свидокѹю. П. б. 66.

сьвѣдокь, testis: свѣдокь. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 79. два свѣдока. M. 69. ѡвомѹи писанию сведокь. M. 102. томѹ сведоци. M. 107. ҁа мегѥ селскые, да дадоуть ѡвои, кои ищоү, свѣдоке, да коүде рекоуть свѣдоци, тако да есть. З. 36. кьди прии латинииь срьбина, да да латининь срьбинѹ половинѹ латинь а половинѹ срьбаль сведоке, та-

кожде и срьбинь кьди прии латинина, да му дає сведоке половину срьбаль а половину латинь. М. 147. свѣдоке. М. 162. ѡдь ѡнехзи сведѡкь да нѥ вольнь побеки ниѥдни. М. 205. 267. 270. 353. тому свидоци и рууници. М. 226. 318. П. б. 34. бише имь семуи заапису сведоци. М. 398. бише кнезу свѣдоци, єрь смо примили реуене .т. дукать. М. 492. богь намь ѥсть свѣдокь, да ѡ томь нѣсмо мислили ни радили. П. 66. єсамь свѣдокь на ѡвозн ѡдь згорь писанно. П. б. 126.

сьвѣдоучити, testari: свидоуише прѣдь нами. М. 248. да бисмо свѣдоучили. М. 544. тои свѣдоуисмо. М. 544. ми се на тои заклесмо, да смо тои право свѣдоучили. М. 545. свѣми би свѣдоуено. П. б. 127. — се, teste uti: богомь свѣдоуимо се, ѥрь смо ѡдьписали. П. 28. госпоѓа зна, ѥрь смо ѡньди били ѡдьписали, и номь се сьде свѣдоуимо. П. 29. богомь свѣдоуимо се (гдје гријешком стоји ѥ мјесто се). П. 84.

сьвѣдоучьба, testificatio, testimonium: ако узьхотѣ ѡбоѡи сведоубу, кои се прѣ, да поставе половину дубровуань а половину срьбаль. М. 205. 208. свѣдоубоу. М. 267. свѣдоучьбоу. М. 270. за волю сведоубу и трьгаву сеи повелѥ постависмо пеуать. М. 230. тои ѥсть у свѣдоубу поутенихь поклисарекь. М. 329. таи вамь листь за сведоубу. М. 403. нека ѥ тои у вашу сведоубу. П. б. 115. що га правьда ѡбори писмомь или свѣдоучьбомь. П. 100. призва у свѣдоубу и засвѣдоуи. П. б. 128. призваше гостѥ люди за свѣдоубу. М. 429. ѡбнашадше кривину више реуенимомь свѣдоубомь. М. 462. нихна свидоуба на них людех да се прима. М. 551. свѣдожбу. М. 353.

сьвѣдоучьнь, testatus: да вамь упишу и реку свѣдоуно. П. б. 43. како ѥ свѣдоуно мнозѣми господами било. П. 57. намь показоваше свѣдоуно, ѥрь ѥ тои жито нѥгово. П. 76. да буде свѣдоуно листомь господина краља. П. 173. тои да є свѣдоуно. М. 369. свѣдоуно є свѣми цѣтлынаны. М. 532.

сьвѣдоучьство, testimonium: у свѣдоучьство нашихь

властель. П. б. 40. ꙁа веке вѣрованне н ѵнстоке н свѣдоѵ(а)ства сеган листа. М. 400. да се не може протнвнти нѣднѣмь свѣдоѵаствомь реѵеномѹ тестаментѹ. П. б. 129. ѡвь лнсть бѹдн ꙁа тврьꙉавѹ н свѣдоѵаство. М. 502. нмамо свѣдоѵаство. М. 516. сведоѵаства тѹрьска н каѹрьска. М. 516. ꙁа веꙉе свндоѵаство потпнсах се моѡмь рѹкомь. М. 537.

съвѣдьца, conscius: да се ѡдклыне, како не светьца ѡномѹꙁн коню нн гѹсе нн татбе, нѹ га ю кѹпнль. М. 205. свеца. М. 208. свѣтца. М. 267. свѣтьца. М. 270. свѣдца. М. 353. 434.

съвѣдѣние, cognitio: нсправн свѣдѣнїа вь раꙁоумь. Са. 9. вѣдоущен свѣдѣнїа твоꙗ. М. 137. notitia: всѣмь да е ѹ свѣдѣнне. М. 16. вь свѣдѣнню всакомѹ. М. 52. вь сведенню вьсакомѹ. М. 146. да есть вь сведенне всакомѹ ѵловекѹ. М. 202. вь свндненю. М. 238. даюмо вь свндѣнью всакомѹ. М. 251. вь свнднные. М. 254. ва свнднине. М. 272. вь свнденю. М. 294. вь свндѣнью. П. 145. да ю свнденю всакѡмѹ. М. 306. нека е ѹ свнднные. М. 537. ꙁвнднню. М. 311.

съвѣдѣтель, testis: свнеднтель. М. 106. нитко намь не море бнтн болн свѣднтель колнко ваша мнлость. П. 1. богь да намь ю свѣднтель. П. 4. бога нмамо свнднтелꙗ. П. 6. томѹн ю богь свѣднтель н вьса ꙁемлꙗ. П. 21. нже свѣдѣтелю н слышателю. М. 332.

съвѣдѣтельннца, testis femina: тѣмь боудеть свѣдѣтелнница н прнюмьннца прѣѵнстаꙗ. М. 79.

съвѣдѣтельство, notitia: сь нстнньнѡю царьскаго словесн поставлꙗють царьство мн вь свѣдѣтельство всѣмь. М. 158. пнше господьство мн сїа вь свѣдѣтелство вьсѣмь. М. 266. вь свѣдѣтельство всакомоу. М. 269. testimonium: ꙁа свѣднтелство н ꙁа крѣпость всѣхь рѣѵн ꙁгорѹ реѵенѣхь. П. 176. ꙁа свндетелство ѡвь мон лнсть пеѵатнхь. М. 495. ꙁа веꙉе свндтелство моѡмь рѹкомь ѹпнсано. М. 503. ꙁа свѣдѣтелство н велнкое верованїе. М. 556.

съвѣдѣтельствовати, testari: гласъ бога ѡтьца свѣдѣтелствоующть его. Д. 167. да всакь вндн н свѣдѣтельствѹе, да смо харнн. М. 242.

съвѣдѣти, noscere: свѣдоущемоу таинаꙗ уловѣуьскаꙗ, ꙗмоуже вь роукоу всако дыханию животьною, и своимь милосрьдиюмь свѣсть коньуниоу когожде. Ст. 17. ты свѣси помысли и дѣлеса. Ст. 22. аꙁь ѿ себѣ иниуесоже сьвѣдѣ. Д. 56. раꙁвѣ тебе иного бога не сьвѣмь. Д. 74. немощь уловѣуьскоую свѣсть владыка нашь. Г. XI. 192. да ю свѣдомо всакомꙋ. М. 51. юлико свѣде тогда настоющаа братиꙗ. М. 79. тьжде свѣдыи любьвь и правьдоу срьдьца моюго. М. 90. свидѣвше великꙋ любьвь нашꙋ. М. 302.

сьвѣсть, conscientia: облиуаемь своею сьвѣстїю. Са. 10. ѿсоуждена юсм сьвѣстию моюю. М. 245. scientia: ни ꙋ Рьтꙋ ни ꙋ Стонѣ ни ю ꙋселень ни скрьвень ꙋ нихь свѣсти ниюдинь уловѣкь кралевьства ни. М. 108. animus sui compos: тестаменть юст ꙋуинила ꙋ свою добрꙋ свиесть. М. 415. свюсть. П. б. 121. ꙋ моеи добреи свиести. М. 415. ꙋписа ꙁ добромь свѣстью свою напокониꙋ рѣуь. М. 425. да ю биѡ ꙋ доброи свѣсти и памети. П. б. 127.

сьвѣтованию, consilium: бреꙁь твоюꙗ свѣтованиꙗ нѣсмо били искали. П. 21. раꙁꙋмѣсмо срьдуно свѣтованью господьства ви. П. 170.

сьвѣтовати, consulere: свѣтовавь се с властели нашими ꙁ братиѡмь и ꙁь ближиками. М. 242. ваша нихь милость свѣтꙋи. П. 7. како си нась свѣтоваль. П. 21. виниꙋ смо вьсе скрьшили, що ю наась господьство ви свѣтовало. П. 159. веле нась господинь краль свѣтова, да бисмо примили ꙁа мирь. М. 367. савѣтовавше се с нашими савитници. М. 469.

сьвѣть, consilium: благонароуит же дьнь сьбранїю нарекше, и никомоуже моштно ѿстати повелѣвающте, ꙗко великь сьвѣть хоштеть сьставити. Д. 36. до колѣ ꙋ мене бꙋдꙋ, дати нимь сьвѣть и помокь. М. 2. ꙁа нашега света не пленоваль твою ꙁемлꙋ. М. 21. сь нашемь светомь ни сь нашемь вѣдениемь да не пошлѣ ни книга ни слѣ на твою ꙁло. М. 30. да дамо альмишаномь ни светь ни вѣкꙋ. М. 31. да се иꙁбираа ѿбщимь сьвѣтомь братию. М. 75. сьвѣть сьтворьше. М. 126. имавьше сьвѣть с богодарован-

номь ми кралѣцомь и с властели и вельможами. М. 221. ѡвакоѕи ѹчинисмѡ саветомь сь велможами. М. 230. створисмо свить с кралества ми с поглавитими властели. М. 232. имавьше свѣть и ѕговорь с богомь дарованомь ми кралицомь и властели. М. 236. примише ѕа свѣть. М. 242. по свитѹ с властели. М. 255. сь сьвѣтомь ѡтьца игѹмена и братїе вьспоменѹтние испльнисмо. М. 263. имавше цѣль свить и ѕговорь с властели. М. 305. имавше саветь са ближиками. М. 413. ѕа то смо писали нашѣмь трьговцемь, да догю господьствѹ ви на свѣть. П. 10. беѕь свѣта и помоки ваше милости ми не моремо ништорь ѡправити. П. 10. да си ѹмѣль вьѕда дати себи добри свѣть и миоѕѣмь инѣмь. П. 51. и тои хѡкиемо по вашемь свѣтѹ ѹчинити. П. 159. ако ли мои савѣть не примите. М. 546. сьвѣтомь всѣхь вѣнчаваеть брата своего вѣнцемь кралиевства. Л. 60.

сьвѣтьникь, consultor: кто раѕоумѣ оумь господьнь, или кто сьвѣтникь емоу бысть. Д. 124. Г. XV. 264. приѕвак патрїарха и своихь сьвѣтникь. Д. 204. савѣтовавше се с нашими савитници по ѡбичаю ѕ господомь строиници црькве босанские и слѹгами и ближиками, с властели господства ни. М. 469.

сьвѣштание, гледај сьвештание.

сьвѣштати, гледај сьвештати.

сьвѣћати се, гледај сьвећати се.

сьга, nunc: сьга. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 90. половинѹ да ти дамо сьга. М. 23. како сѹ до сьга билї. М. 550. cf. сьгы.

сьгарати, conflagrare: коупина ѡгнием горешти не сьгараше. Д. 192.

сьгаћати се, contingere: ѹ семь житии раѕьлике и ненадне тешкоке ѕгагаю се. М. 418.

сьглаголати, eloqui: сїа и мнѡга подобна сьглаголавше. Д. 20. коихь ѡ таковыихь кь богоу благодаренїи не сьглагола. Д. 64. подобна поучсти его пѣнїа сьглаголакша. Д. 122.

сьглагольникь, qui colloquitur: сьтвори и сьглагольника себѣ. В. прим. 12.

сьгласиıє, concentus: ıако сьгласїємь нѣкыимь живыи сь мрьтвымь сьвѣштавша се. Д. 139. женьское облиуаемь еже съ дїаволомь сьгласїе. Г. XI. 48.

сьглашати се, consonare: ѡть таковааго мѣста моемꙋ сьгласающаа се оусрьдїю. Г. XI. 69.

сьгледати, inspicere: монастырь сьгледавь ıако изештьнь. Д. 22. сьгледати монастыре. Д. 22. принесе хрисовꙋль, ıако да сьгледамо и потврьдимо. М. 213. пришьдьши вь монастырь деуанскїи и сьгледавши красное мѣсто. М. 264. — се, respicere: кьде би се ти ꙋ томь добрѣ сьгледаль, не би теи новщине наамь подвизаль. П. 142.

сьгльуниħь, у Хомољу као да бјеше село, које цар Лазар даде цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Згльуникь. М. 194.

сьгнати, cogere: сьгнати звѣры. Д. 10. depellere: ѡнези сьгнати, кои стоıє по пꙋтехь. П. 124.

сьгнивати, putrescere: съгнивающимь пльтемь. Г. XI. 92.

сьгнити, putrescere: съгнивша лица имоуще. Г. XI. 75. вьноутрьнимь сьгнившимь. Г. XI. 92.

сьговараниıє, colloquium: ѡ томь ıє мꙋуно и незгодно зговараньıє и уиниıєньıє. П. 157.

сьговарати се, colloqui, consulere: игоумнь зговараıє се з братиıами. Г. XV. 306.

сьговорити се, colloqui, consulere: зьговоривь се сь арьхїепискоупомь и сь госпождомь матерью ми кралицомь Єленомь и сь всѣми епискоупы. М. 60. зьговоривь се сь братиıєю своıєю сь ıєпискоупы. М. 76. сьбрахь зьборь срьбьскыıє земьлıє, арьхиıєпискоупа и ıєпискоупы и игоумени и казньце и тепьуиıє и воıєводы . . . и зьговорихь се сь ними. М. 99. зговори се кралıєвьство ми сь кралицомь. Г. XIII. 376. царьство ми зговори се сь царицеıю и сь сыномь наıю и сь патрїархѡмь и сь всѣми митрополити и епискѡпыи и игꙋмены и сь властельми всѣми. М. 143. condicere:

вину се зговорѣте с митрополитомь, кога ви онь досила, да томузи даюте. П. б. 30.

съговоръ, colloquium, consilium: с нашимь зговоромь и тои приложи. Г. XIII. 376. кога изберe патрїархь и царь сь зговоромь братнıе монастырьске. Г. XV. 306. да нѣ волнь игоумьнь ништа отьдати ни оучинити безь зговора иконома и баще и еклисиарха и дохиıара. Г. XV. 306. имавьше свѣть и зговоръ с кралицомь и властели. М. 236. имавше свить цѣль и зговоръ са властели. М. 317. погрјешка: згворь. М. 305.

съговорьнь, in consilio constitus: да косе, где ıе игоумьноу зьговорьно сь зьборомь. М. 98.

съговорıенıе, colloquium, consilium: оуставлıень быстъ изволıенıемь и обьщимь зьговорıенıемь. М. 79. оустависмо обьщимь зьговорıенıемь кралевьства ми и всега сьбора. М. 80.

сьгода, casus: зглдило би се господину воиде комь годе згодомь по себе оставити реченихь .иі. тисукь. М. 286. ако би када царина дрѣвска коимь годи путемь а или начиномь а или коıомь згодомь дошла у наше руке. М. 452. occassio: по згодѣ а сь врѣменомь хокıемо одьправити. П. 144.

сьгодити се, contingere: ако ти се згоди кое насилые. М. 22. ако се згоди разьмирıе между кралевьствомь ми и градомь дубровьчькимь. М. 108. ако би он се смрьть згодила. М. 251. колике ти се су биле згодиле велике главне погибѣли и неволıе. П. 143. ако ли би се на ни коıа рать згодила одь кралıа. М. 345. згодило би се господину воиде комь годе згодомь по себе оставити реченихь .иі. тисукь. М. 286. и ıако би ми се згодило доити у Дубровникь. М. 337. ако би се и господину воиде згодило прѣминути, а нашла се речена постава у нашемь комуну. М. 419. ако се згодїи всѣмь црьквамь на градь, а они да не идоу да напралıаю свои град. Г. XV. 307. вьсе овои нѣ се могло згодити да се ıе все у ıедань дань згодило или учинило. П. 163. и ıако би се у кое врѣме

згоднлѡ, терь ю нли мон снь нашли се на морн. М. 339. згоди се, юрь донде юдань бригентинь. П. 87. пакн се згоди, юрь господинь краль изиде у приморю. П. 143. такон се згѡдн, херцегь прнмнну сеган свѣта. М. 497. fortuito adesse: сь тконмн болюры н с ынѣмн всѣмн твонмн, кон се с тобовь згоде. М. 22. кою се згоде на самьрьти моюн девонке. М. 416. convenire: утакмише се н зьгоднше. П. б. 106.

сьгонь, opera quaedam serva: зьгона да нмь нѣ. М. 98. само ту.

сьгора, гледај код горѣ.

сьгороу, гледај код горѣ.

сьгорь, гледај код горѣ.

сьгорѣ, гледај код горѣ.

сьгорѣние, conflagratio: до згоренıа свнета. М. 106. до згорнеınа скнета. М. 107.

сьгорѣти, conflagrare: самь сагоревь. Г. X. 216.

сьготовати, parare: горуаншоу моукоу на ню сьготовлеть. Д. 113.

сьградити, exstruere: що соу сьградили прѣдѣди царьства ми (манастире). М. 167. кое соу ѡбѣ црькве сьградили. М. 533. сьгради воденицу. М. 558. сьгради градь. Л. 85.

сьгрѣзити, contaminare: кымь ѡбразомь или оумомь сьгрѣзнкь се азь ѡкааньныи не испльннль бихь повелѣнѣи твоихь. Ст. 15.

сьгрѣха, delictum: да нмь се згора писано не море узети никадаре ни за едну нихь згриху ни кривину. М. 378. кою годе би пру имали мегю собомь за имание или за кою сагреху. М. 411. да нмь се тои не има порећи ни за едну невиру ни згриху кралевьству нашему. М. 440. ѡпростихь всу сьгрѣху и супротивщину. М. 457. простихь сьгрѣхе. М. 458. да се ѡ тоизѣ сьгрѣсѣ не говори. М. 458. що ю учинню кою сьгрѣху господару. М. 461.

сьгрѣшати, peccare: за малоую винoу сьгрѣшающтаго сьмрьтию осоуждаше. Д. 106. имиже кь нѥмоу сьгрѣшаемь. Д. 218.

сьгрѣшеније, delictum: ȥа невѣроу, ȥа вьсако сьгрѣшеніє. З. 33. в снюмȥи в всемь да се царьство ми не потвори, ни да имь вȥмв ни ȥа юднио ни ȥа кою сьгрѣшеније развѣ невѣре. М. 156. чвсмо како тврци ȥабавлаю нашѣмь трьговцемь, а бреȥь нѣднога нихь сьгрѣшенья. П. 15. peccatum: светителіє да не проклинають христіань ȥа сьгрѣшеніє доуховно. З. 29 да молитвь ихь ради вьспрінмемь прощеніє многихь ни сьгрѣшеніи. М. 263.

сьгрѣшити, peccare: намь сьгрѣшьшемь. Ст. 1. сьгрѣшьша не отьврьȥи. Ст. 10. delinquere: ако що сьгрѣше кралевьствоу ми, да се соудомь исправламо. М. 50. ако ми не сьгрѣше. М. 55. ȥна, юрь в томе нѣсв сьгрѣшили. П. 9. юрь ни св сьгрѣшили и чтетв вчинили. П. б. 81. аще кто обрѣщеть се сьгрѣшивь цркви. З. 29. онь, кои есть сьгрѣшиль, тоговь и домь да платить. З. 33. что сьгрѣши, да плати самь. З. 43. тере би кои одь нихь толико сагришио, да мв се има глава одьснѣи. М. 378.

сьгьноути, complicare: сьгноувь писаніє. Д. 35.

сьгы, nunc: сьгы. Са. тип. ст. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71. Д. у Ш. lesek. 90. вь рождастве своемь вьȥвеселивинаю, и сьгін вьȥвесели на. Д. у Ш. lesek. 123. о царинахь, кою св сьги настале. М. 168. царине, коюно св сьги постале. М. 168.

сьда, nunc: ю смь в свою ȥемлю седа. М. 29. 33 (у оба споменика долази и у другим ријечима є гдје не треба). и сьда га дрьжите. М. 42. сьда св ходили. М. 54. сьда. М. 174. 175. 206. 354. 532. сьдаа. М. 515. сада (у новом пријепису). М. 151. сада молв вась. М. 185. сада. М. 217. 560. садаа. М. 513. — долази с предлозима ȥа, до, одь, који му додају своје значење: имамо потрѣбв ȥа сада. П. б. 41. ȥа сьда не вмиесмо писати. М. 443. щото ю и до сьда било. М. 570. одьврьгь всакв ȥлобв до сада бившв. М. 457. ствари, кое св до сада биле. М. 500. ȥа тои ми св до сьда плакюли М. 523. да бвдв одь сьда напреда свпротивь херцегв. М. 455. одь сада напрѣда. М. 487. cf. сьде, сьди, сьдь.

сьдань, qui nunc est: седани (у споменику у коjем и у другим риjечима стоjи є гдjе не треба). П. б. 22. в ωвои сьданїє врѣме. П. 90. ωво сьданьє наше писанїє. П. 160. всакомв чловѣкв, саданимь и послѣ бвдвкимь. П. 176. sadagnim i suim napreda buduchim. М. 280. сь ωвѣмь саданьнимь записомь. М. 341. прьвнехь и саданихь повеель. М. 405. всиємь и всакомв, саданиємь и напрѣдь кои имаю бити. М. 457. садани ни послѣдьни. М. 516.

сьдашьнь, qui nunc est: да єсть ва свидѣнїє всакомв чловекв садашнемв и последнемв. М. 238. на сьдашнїє врѣме. П. 58. ми сьдьшни. П. 59. ωвѣмь сьдьшнѣмь листомь. П. 61. сьдашни ωбѣть. П. 103. нека є на поменв садашниємь и послѣгниємь. П. б. 129.

сьде, nunc: що си св дрьжали в свето почивьшега краля, то да си и сьде дрьже. М. 56. како ти сьде нама чиниш. П. 8. навлашно саде. М. 239. сьде. П. 10. 65. М 535. саде. М. 249. 258. 430. тере нимь є седе на ме жаль. М. 545. с предлозима за, до, коjи му додаjу своjе значење: прости намь за сьде. П. 24. що св до сьде тамо довезли. П. 58. до сьде нѣсмо нищорь чинили. П. 168. cf. сьда. — hic: како ѣ сде преписано. М. 29. cf. здє.

сьди, nunc: тьзи законь да єсть и сьди. М. 206. 208. 268. 270. а то сьди зима. П. 3. а сьди, госпогє, богь да намь є свѣдитель. П. 4. сьди єто чвємо. П. 42. а сьди господьство да ти зна. П. 78. сади. М. 337. седи. П. 69. cf. сьда.

сьдинь, qui nunc est: всакомв садинемв и послѣдьнемв. П. б. 33. садинимь новимь даромь. М. 439.

садишьнь, qui nunc est: всакомв чловѣкв садишнемв и послѣ бвдвщемв. М. 217. 229.

сьдробити, concidere: єдинь ωть робь єго вьстакь сьдроби и мьчемь на ωдрѣ єго. Ст. 25.

сьдрьжати, continere: не трѣбоуе что, ꙗко вьса сьдрьже. Д. 92. двоєоумнемь сьдрьжимыихь людїи. Д. 139. ты бо живωть сьдрьжиши. Д. 162. сьдрьжен ωбластию вьсоу

тварь. М 88. постави ме господина всемꙋ стежанию отьчьства моюго . . . сьдрьжещꙋ ми сиꙗ вса. М. 161. сьдрьжати скифтри кралювьства ми. М. 180. егоже изволить богь по мнѣ сїе господство сьдрьжати. М. 334. где се изнесоу две книге цареве заедьно за земьлю, кто е сьдрьжаѡ до сїега доба сьборьнаго, того да юсть. З. 44 Стефана кралꙗ, сьдрьжещаго сремскоую землю. Л. 60. богь ви весели и ꙋ части садрьжи. М. 546. — се, continuari: теи полаче садрьже се с полачѡмь, кою смо дали реченѡмꙋ господинꙋ. М. 285. теи полаче сьдрьже се заедно. М. 290. таи полача сьдрьжи се с манастиромь. М. 302.

сьдь, nunc: да виде садь. М. 513. с предлогом оть и до, који му додају своје значење: ѡт садь напрѣдь. З. 43. ѡть садь напрѣдь. З. 44. 46. до садь наша се ю соѡ продавала. М. 474. cf. сьда.

сьдѣвати, facere: светими своими чюдодѣиства вь нась сьдѣваеть. Д. 90. еже аште кто его ради благо что сьдѣваеть. Д. 91. наше спасенїе сьдѣваеть. Д. 117.

сьдѣлати, facere: ꙗко ѡгньна вьсего и свѣтовидна сьдѣла. Д. 129. очеса сьдѣла. М. 194.

сьдѣлити се, societatem inire: здѣли се з Дꙋбровникомь, и прими га да бꙋде твоꙗ вѣчна кꙋкꙗ. П. 57.

сьдѣлювати се, societatem inire: богь даю милость чловѣкꙋ, да се и з дрꙋзѣми здѣлюе. П. 57.

сьдѣтель, conditor: творче и сьдѣтелю видимымь и невидимымь всѣмь. М. 277.

сьдѣти, condere, in metas exstruere: сѣна да коси дьнь и здегю. Г. XV. 306. то мислим да је и на овом старијем али неразговијетном мјесту: да косе бѣдьбоу накосицомь с пласти и здѣти. М. 565.

сьдѣꙗти, facere: сьдѣꙗвь брань тоу. Ст. 6. такова сьдѣа чюдеса. Д. 165. ѡть сьдѣꙗнниихь ми. М. 134. погрјешка содеꙗниꙗь. М. 191.

сьжешти, comburere: вьздоуси сьжегѡми раздроушеть се, земла и ꙗже соуть на неи и дѣла сьжегоуть се. Са. 14. страждоуштомоу ѡгнюмь ѡть бога сьжеженоу. Д.

211. аще кто оужежеть коукю или гоумно, да сьжегоуть его огнюмь. З. 37. да се ꙁлатарь сьжеже огнюмь. З. 49. сьжегоше мощи светаго Савы. Л. 85. рогь еленьни сьжегь. Ш. Iesek. 130. сьждеже. Л. 85. сажегоше. Л. 85.

сьжиꙁати, comburere: люди, кое сь вльховьствомь иꙁимають иꙁ гробовь, та ихь сьжижоуть. З. 31.

сьжительствовати, cum aliquo habitare: сь нами сьжителствовати вьꙁлюбивь. Д. 30.

сьꙁвати, convocare: аще би мощно всоу вьселюнную на похвалꙋ дьне сего дьньсь сьꙁвати. Г. XIII. 366.

сьꙁданию, conditio: оть сьꙁданиꙗ всего мира. Ст. 1. мѣсто подобно на сьꙁданию домоу божиꙗ. М. 91. opus: богоу, егоже есмы сьꙁданїе. Д. 183. иꙁбавивь свою сьꙁданию, чловѣка. М. 121. на того кралевьствоующаго вьꙁложихь сию мою сьꙁданию, юже вьдахь вь дарь спасоу моюмоу. М. 75. 81.

сьꙁдатель, conditor: творць и сьꙁдатель вьсеи твари. М. 166.

сьꙁдати, condere: монастїре сьꙁда. Са. 1. сьꙁдахь храмь. М. 50. 72. 531. пирьгоу, кои сьмь сьꙁдаль. М. 61. сьꙁдахь имь стльпь. М. 78. сьꙁдахь црькьвь. М. 563. арьхиюпискоупию сьꙁда, и иние многыю црькви оть начела сьꙁда. М. 91. сьꙁда Милешевоу. Л. 60. монастирь сьꙁдавь. Л. 63. сьꙁдахь градь. М. 201. градь сьꙁда. Л. 81. fingere: сьꙁдавьшоумоу тѣлеса чловѣчьскаꙗ. Ст. 17. оть прьсти сьꙁдавь наше брѣно тѣло. М. 166. 520. неравь чловечꙋ саꙁдаль. М. 308.

сьꙁи, гледај код сь (hic).

сьꙁиданию, exstructio: мѣсто подобно на сьꙁиданию града. М. 201.

сьꙁидати, condere: сьꙁиждоу храмь. Ст. 9. келїе многы сьꙁидаста. Д. 51. сьꙁидахь и обновихь храмь. М. 110. о црькви, кою юсть сьꙁидаль. М. 143. сьꙁида се храмь сии. М. 182. црькви сьꙁыдаше се. Л. 52. одь дрьва сꙋ градь сьꙁидали. М. 515. царьскы градь саꙁидаеть. Л. 56. сьꙁыда градь Жрьновь. Л. 77.

сьзрьцати, intelligere: часто того въ своихь словесѣхь съзрѣцаю. Г. XI. 113.

сьзрьцовати, perspicere: чюдодѣлїа божїа, иже и острозрительныи оумь сьзрьцовати не довлѣють. Г. XI. 167.

сьзрѣти, aspicere: сьзревши на небо срьдьчинма оунма. М. 265.

сьзрѣти, maturescere: радоуи се, грозде сьзрѣлыи, истачаю мьсть сладькыи а пианьства грѣховьнаго изимаю. Ст. 27.

ськазанию, declaratio: даи сказанию праведномоу, и приложить ти прїемати. Са. 10. не толико багрѣницею елико словесемь разоумномь сказанїемь отъ вьсѣхь похвалюнь. Д. 125. narratio: отъ .є. хлѣбь .є. тысоуштъ моужь по єуаггелскомоу сказанїю насыти. Д. 186.

ськазатель, interpres: симь разоумьнь и хоудогь сказатель. Д. 122.

ськазати, dicere: азь скажоу вамь сего светаго рождьство и житие. Ст. 2. ино дивьною чюдо скажоу вамь. Ст. 24. сказаеть емоу вьса. Д. 7. о июнже прьвѣе сказахомь. Д. 59. не далече нась соуштоу ти, сказаи намь о твоемь здравїи. Д. 175. сьскажи ми, господи, таина прѣмоудрости твоюю. М. 9. поучение сказаемою Златооустомь. М. 561. июговѣ милости сказасмо и покидѣсмо. П. 19. онь июмв сказа вьсе како ю било. П. 89. господинв царв да скажв све малою и големо. М. 546. да скажв о нашемв станїю. М. 560. оусти кь оустомь сказати. М. 560. punire: магїинникь и отровьникь, кои се наию облично, да се скаже по законоу светыихь отьць. З. 43. — се, se praebere: крѣпостию своюю сказа се источникь цѣльбь. Г. XV. 265.

ськазовати, dicere: вьса сказоуеть царoу. Д. 46. сказве намь, како за реченога кралю изьбише се колюне. М. 226. praestare: сваки благи и добри обраэь сказовати и творити вѣрнѣмь слвгамь. М. 225.

ськазивати, praestare: добри образь сказивати и творити нашимь слвгамь. М. 438.

ськазнь, significatio: што е годе наше мегѣ по старїехь сказнехь и по белѣзїехь. М. 532.

складь, concordia: еда бисте кои складь и мирь ш ними учинили. П. 51. складу и миру ради. П. 53. ми бисмо ради ѡ всакоемь вашемь складу и добру сь всакоими улокѣци. П. 86. кои су супротѣвь вамь и не у складу сь вами. П. 97. кои смо вьзда желѣли мирь и добри складь у Боснѣ. П. 126. толикаи любавь, милошта и складь. М. 445. не учинити мира ни склада иеднога с херьцегомь. М. 449. consensus: како су складомь вьси трье поставили, такози да вьси трье складомь могу узети. П. б. 50. кои сте (покладь) ѡпкиено и складомь поставили сь воеводомь. П. 111. складомь дльжника стѣпашиновѣхь и ѡкрьмитель негове дѣце посласмо господьству ти властелина нашега. П. 119.

складьнь, concors: да ће бити складань и единань з братомь своиемь. М. 461.

ськовати, cudere: двие купе злате, кое су коване у нашои цеки ѡдь дукать принесенихь ѡдь господина воеводе. М. 380.

ськоньчавати, finire: сконьчаваеть молитвоу. Д. 155. perficere: сконьчаваю повелѣннаꙗ. Г. XV. 265. — се, finiri (vitam finire): сь миромь сконьчаваеть се. Л. 63.

ськоньчаниѥ, finis: до сконьчаниѣ свѣта. М. 234. по сконьчанью и приминутью своемь. М. 496. по скончании своемь. Л. 54. по оцевѣ сконьчании. Л. 61.

ськоньчати, finire: еже наче се изь давьна, да се и сконьчаеть. Ст. 12. — се, finiri (vitam finire): смрьтию сконьчаше се. М. 90. сконьчавше се и приминувше сегаи свѣта. М. 496. сконьча се сего ѡтьць. Л. 73.

ськрити, гледај ськрыти.

ськровиште, thesaurus: некли би скорѣе наситиль се неистьщимаго скровища. Ст. 16. златоу и среброу скрѡвища. Са. 5. вь иемже скровишта бѣхоу положена. Д. 60. ѡтькри се скровище сие. М. 91. receptaculum: повели вѣтромь вь своꙗ скровища сьставити се. Д. 184. ныиꙗ же

скрѡвища велика благости божије ѡтврьзоше се намь. М. 332. loculus: ѡдьлучихь ва срьдачнихь скровищехь срьца моего. М. 281. размисливь ва срдачнихь скровищихь срьтца моего. М. 288.

сьскровьнь, abditus: богь вѣ, кому нѣ нищорь скровно. П. 9. свѣту нѣ скровно, јерь је у наше мѣсто доволѣ господе доходило. П. 42. стани ш ними на скровно мѣсто, да ви ѡдь голиѣ не виде. П. 148. смислихь велику и скрѡвну паче всему свиету ѡбиавлієну приказань. М. 311. скровнаа скровища срьдьца моега. М. 367.

ськроушати, affligere: ѡ сихь не скрьбѣти молю, ни ськроушати се. Д. 18.

ськроушеније, disturbatio: доиде града до Срѣдьца, и вь ськроушеније постави јего. Ст. 8. contritio: срьдьца ськроушеніемь. Д. 8.

ськроушити, disturbare: иде на градь Перьникь, и тьь скроушивь. Ст. 8. тѣхь градовь ськроушь. Ст. 8. вльны вь себѣ ськроушише се. Д. 185. сѣть ськруши се. Г. XIII. 365. таковаго да съкроуши мати божіа. М. 533. тѣлеса светыихь много ськроуши. Л. 78.

ськрьцати, deferre: кои те скрьцати у фондену. П. 77.

ськрыти, abscondere, cf. ськрити: да скрију се врази наю. Ст. 28. сего ѡсобь ськривь. Д. 6. ѡть роукь нашихь ськрысте господина нашего. Д. 17. да івить се ськрьвенное. Д. 59. не скрии ѡдь мене заповѣдеи твоихь. М. 9. скровище сије скрьвеньноје на сиіемь селѣ. М. 91. ни је уселень ни скрьвень ни једнь чловѣкь. М. 108. како се нѣ скрило. П. 34. нѣ скрьвено всему свѣту, јерь що ви хѡкиете, тои кије хѡтѣть господинь краль. П. 56. нѣ скрьвено свѣту, да нигдерь дубровчане нѣсу невѣру показали. П. 140. ради смо никому правьде не скрити. П. 160.

ськоупити, colligere: докле скоупѣ люди, кое соу разьгнали. З. 32. скупите ми тази мои доходакь. М. 185. що год(ѣ) је властель, јесу на двору изь града по виноградихь скупити лѣтине по ѡтоцѣхь, терь за този не могосмо је скупити да ѡдьговоримо твоіеи милости. П. 24.

комь богь допвсти, терь се скѹпимо. П. 29. властеле сѹ се скѹпили. П. 34. да теи дльгове скѹпе. П. 37. да ӡберѹ и скѹпе що ѥ тамо нихь иманиꙗ. П. 43. те се скоупише оу Сремь оу Карловаць. Л. 88.

ськ оупльꙗти, colligere: да си скѹплꙗ црькви иерѹсалимскаа на всако годище ѡть Вранине, що се ѡбрѣта лѣтние. М. 134.

ськ оупь, conventus: ѡбоѥ ѹчинаѵьѥ бивши на скѹпѣ сь вами приставьми. П. 79.

ськ ыи оути, demere: ако пїань кого ӡадере, или папоуче скине. З. 47.

сьлаӡити, descendere: гдѣ слаӡи поуть вѣлыкыи на Ѡркїнарїю исподь брьда. М. 126. поуть како слаӡи. Г. XI. 132. оуӡлаӡеще на поуть присадьскы и слаӡеще на Крькавоу Водоу. Г. XI. 134. ѡть тоудѣ слаӡеще на поуть. Г. XIII. 370. слаӡи (међа) на доль. М. 182.

сьламати, confringere: ꙗдрыломь свиваемомь и мала не сламаюштим се. Д. 183.

сьлати, mittere, cf. слати: шлѥ лоуче своѥ вь вьселеноую. Ст. 16. слати и молити. М. 252. ӡа посаль, ӡа кои смь слаль. П. б. 90.

сьлежати, concubare: тамо вь немощехь сьлежещихь инокоеь. Г. XI. 138.

сьлетѣти, devolare: иже слетѣвь с небесе, радость кь дѣвѣ прїинесе. Г. XV. 265.

сьлешти, -лекоу, incurvare: слеченомь до конца соущимь. Г. XI. 75. слѣче. М. 131. тога нема у пријепису који је у народној библиотеци и из којега је по свој прилици штампано први пут.

сьликьствовати, una saltare: сьликьствоующте. Д. 63.

сьликьствьникь, qui una saltat: любимие пришьдьше сьликьствьникы имѣе. Д. 201.

сьличьнь, similis: тѡго сьличнаа чета ѡтгонима бѣ. Г. XI. 92. justus: ӡаконь нѣ, ни ѥсть сличио да се латининь ӡа срьбина ѡдькьлие. П. 3.

сьлога, concordia: слога наша. М. 105. на мјесту оштећену и с тога неразговијетну.

сьлогиꙗ, versus: ꙗко да не вь малехь нѣкыихь слогиꙗхь толикаа ѡхоудѣвають се божьствьнаaго мꙋченика лихонманїа. Г. XI. 80.

сьложеније, compositio: ѡть сложениꙗ мира лѣть .ѕ҂ѱҁд. М. 561. ѡть сложенїа мирꙋ. М. 541. constitutio: ʒаконом сїимь сложенїа быше. З. 29. ʒа кое стварн . . . ꙋ ѡно врѣме сложенье ни свршенье ʒаедно не ꙋчинисмо. М. 326.

сьложити, componere: сложити все синоре вь едииь хрисовꙋль. М. 130. сїе царьство ми сложи и оутврьди сь чьстнымь сьборомь Светые Горы. М. 132. сложихь ш ними мирь. М. 223. такои стависмо и сложисмо бити сꙋпротива кралꙋ Ѿстои. М. 252. сложихь и ꙋтврьдихь брацтво и единство. М. 445. по нѥже вь кратцѣ сложено бысть ѡ памети древнїихь вѣкь. Л. 51.

сьломити, confringere: тко сломи то свето еуаггелїе. В. дан. I. 13.

сьломькь, fragmentum: двѣ печице ʒлате и нѣколико сломакь. П. б. 74.

сьлоучаи, casus: по сьлоучаю же егда придеть ми ѡбьща сьмрьть. М. 570.

сьлоучати се, contingere: бѣды, слоучающеѥ се нмь ѡть хоурьсарь. М. 66. що им се слꙋча кои любо сꙋдь, да се сꙋде предь царииикомь и кьнеʒемь. М. 146. 162.

сьлоучити се, contingere: да не слоучить ти се притча. Ст. 11. аще се коимь врѣменемь слоучи погыбноути ꙋлемь. М. 61. аке им се где слꙋчи дрѣво, тере имь се раʒбиѥ. М. 85. ако се слꙋчи ꙋ инекоѥ врѣнеме или господинь или властелинь или граждаиинь или людиѥ, кои би пакостили. М. 106. вь врѣме то слоучивьшоу се старьцоу. М. 116. сиꙗ вса слꙋчившаꙗ се мнѣ. М. 155. да нѣсть приселице, ни слѣда нища, раʒвѣ ако се слоучи велика властелина стѣгоноше оу жоупи, и помала властелина, . . . ти да плакꙗю. З. 46. ако се слоучи что иʒгоубити. З. 46.

ако се случи смрьть кому дубровчанину у земли господьства ми. М. 206. случи имь се и згоди на мору зло време. П. 115. ако се случи време, да би онь хотель доћи у Дубровникь. М. 210. ако се где случи, и разбие се ваше дрѣво. М. 204. ако се случи, тере се сваже з Дубровникомь. М. 209. на једном мјесту без се, али може бити погрјешка: ако случи господству ми, тере се свагу з Дубровникомь. М. 207. на једном мјесту са ю мјесто оу: ако се слючи, да се разьбие дрѣво дубровачко. М. 203.

сьль, legatus: да не пошле книга ни слѣ. М. 30. сь хтениемь твога сла. М. 30. слу. М. 32.

сьльгати, mentiri: сльгахь его. Д. 79.

сьлѣсти, descendere: слезуть до Млинехь. М. 38. (међе) слезуть до мора. М. 38.

сьлюбити се, placere: ако ли има се нѣщо не би шлюбило бити заедно. М. 462.

сьлючити се, гледај сьлоучити се.

сьматрати, considerare: сьматраахоу и хоудость ризы власѣныи. Д. 30. самь вь мислы много о семь сьматраше. Г. XI. 81. божїе все сьматраюшее око. Л. 64. сматрам, како хощеть вьстати. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

сьмести, turbare: оубоіаѵ се зѣло и страхомь смете се. Д. 212. не можите му никакоре сьмести. М. 50. одь потопа свѣта нѣ се толико свѣть смель и врьтѣль колико сьде. П. 57. да сврши и не смете сие писанье. М. 219. да би тви нашу любавь нѣкако смель али окрьниль. П. 66. една зла жена нѣкоимь вуховьстькомь есть тои смела. М. 546.

сьметати, turbare: сметае чтенїе. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 86.

сьметьць, confusus: льжнїи пророкь тоурскыи смѣтаць Моухаметь. Л. 88. ако не буде погрјешка.

сьмећа, turbatio: коя су времена усильна била и смекіе. П. 3. кьде су биле смекіе у Боснѣ. П. 100.

сьмилити се, misericordiam commovere: да не сьмилить се господеви яко и Содомь. М. 100.

сьмиловати се, misereri: нето богь смилуе се на

нась. П. 29. ѫьдамо на бога да се смилѹіе, и ѡдьправи ѡви гнѣвь ѡдь нась. П. 29. да ти бѹде милость смиловати се. П. 149. бѹдѹћи се смиловаль велики господарь на господина херьцега. М. 511. погрјешка смилѣвать. П. 128.

сьмирениіе, placatio: светомоу ѡ сьмиреніи ихь много молештоу и ѫапрѣштаіюштоу. Д. 177. humilitas: приде кь смиренію ми старьць. М. 212. оу сьмиреніе. М. 533.

сьмирити, reconciliare: тобоіо сьмирише се небесная сь ѫемльними. М. 67. смирихь ихь с кнеѫѡмь Коисаковѡмь. М. 169. ш ними се самирите. М. 546. tranquillare: богь да сьмирить и оутѣшить нась. М. 332. сьмирихѡм се и поучихѡмь. М. 332.

сьмотрениіе, cura: сьмотрениіе твоіего члловѣколюбиіа. М. 86. вьсачьска оудивляіють се таковомоу сьмотренію, іако ѫа наше спасениіе вьчловѣчити се иѫволи. М. 99. все пльтьскоіе сьмотреніе іеже ѡ нась сьврьшивь. М. 121. богоу сьмотрениіемь вьса на польѫоу мьнѣ творештоу. М. 331.

сьмотритель, administrator: хотеи своіемоу божьствоу слоугы себѣ прѣдьставити и смотрителіе своего владычьства. Г. XV. 264.

сьмотрити, considerare: си вьса смотре. Ст. 10. смотре іего дневьнаа дѣла. Ст. 25. смотривше. М. 130. смисливь и смотрьше старѹ прѣіаѫань. М. 238. 239. смисливь и смотривь вь моемь срьдьци, како бихь Дѹбровьникѹ любьвь покаѫаль. М. 241. смотривше що іе по правдѣ. П. 11. смотрѣвь. М. 258.

сьмотрьливь, diligens: смотрьливыи сын моужь. Са. 3.

сьмотрьливьнь, diligens: подобает епископоу быти сьмотрьливоу. Д. 140.

сьмрьтоносиіе, pestis: бысть сьмрьтоносіе оу Новемь Брьдоу. Л. 79. 81.

сьмрьтоносьнь, mortifer: ѡть сьмрьтоносного мьча. Д. 178. смрьтоносьнаго ада. М. 90.

сьмрьть, mors: о врѣменьи сьмрьти прѣподобнаго ѡтьца. М. 7. аще клѹчить сьмрьть некомѹ чловѣкѹ. М. 37. сьмьрьть. М. 37. смрьтию скончаше се. М. 90. сьмрьть вькоусивьше. М. 100. по еговѣ смрьти. М. 112. да си се дохрани до смрьти своιе. М. 116. ӡарьве кога или посѣче или ѡкрьвави, а не до сьмрьти. З. 47. ако се слѹчи смрьть комѹ. М. 206. комѹ га да на смрьти. М. 207. вь дань смрьти и приминѹтиѣ нашега. М. 291. ѡбладающомоу животомь и сьмрьтїю творцоу. М. 334. да смо се ѡдьрекли бога на смрьть и на дань сѹдни. М. 383. да смо се ѡдрекли бога на ѹмрьли чась на смрьти. М. 414. сьмрьтехь. М. 332. самрьть. М. 394. по неговои самрьти. М. 409. коιе се ӡгоде на самрьти моιеи девойке. М. 416.

сьмрьтьнь, mortifer: вь сѣни сьмрьтьнѣи. Ст. 29. на сьмрьтномь соудишти. Д. 106. mortalis: блажень чловѣкь, иже ѡбрѣте прѣмоудрость, и сьмрьтьнь, иже видѣ раӡоумь. Са. 5. сьмрьтьно тѣло. Са. 14. mortis: чась сьмрьтныи. М. 86. 90. ѡть врать сьмрьтныхь. М. 334.

сьмоутити, turbare: сїа оувѣдѣвь, съмоути се. Г. XI. 72. оумь сьмоущень. В. дан. I. 5.

сьмоуштати, turbare: молитвоу чистоу, не каломь богатства сьмоуштаемоу. Д. 116. ιаже ѡть ниего добрѣ раӡдѣлιена сьмоущае и ратоуе. Г. XI. 72.

сьмоуштениιе, turbatio: сьмоущенїе и гониенїе вьставлιаеть. Л. 56. беӡь свакога смѹщеньιа и беӡь поколебаниιа да ю (царину) дрьже ѡвои годище. П. б. 80.

сьмьнѣти се, dubitare: видѣвь сьмнешта се, вь ниегдаже что просити. Д. 47.

сьмыслити, cogitare: ӡлѣ сьмыслештоу. Д. 102. что кьӡньнѣе сьтворить, сьмыслити недооумѣюште. Д. 183. сиιа сьмысливь. М. 86. смисливьше ниχь вирьне слѹжьбе. М. 226. смисливь и смотрьше старѹ прѣιаӡань. М. 238. видивь и сьмисливь ниχь писание. М. 281. веле тои смисливь и добре раӡьмисливь. М. 308. смислиχ ѹ памети ѹ мощи, да ниткоѡрь не може бити боли стежникь сьемѹи мирѹ. М. 367. хитростью, коιа би се могла смислити а или

оучинити. М. 458. ни за едно придоужие, кое би се могло на свѣти наити али смислити. М. 473.

сьмыслодавьць, intellectum dans: прѣмоудрости наставника и сьмыслодавца. Са. 6.

сьмысль, cogitatio: да ты ми просвѣтиши оумь и сьмысли свѣтомь разоума твоего. М. 10. оумоливи выше смисла щедроть си. М. 110. mens: що ми мои самисао прьнесе. М. 417. младь смысломь. Л. 54.

сьмысльнь, rationalis: сьмысльно разоумѣти. М. 88.

сьмышляти, cogitare: смишляе великоу любьвь. М. 241. смишляюе великоу правьдоу и любавь, кою сте вьзда к наамь показовали. П. 35. смишлае и размишлае оу памети моои срьчане любви, кое имаше мои прьвии с кнезомь. М. 444. смишлае г богоу и к правди. М. 444. смишлае нашомь паметью заповедь божию. М. 507.

сьмышлениe, cogitatio: видѣвь благооутробное сьмышлениe и потьщаниe. М. 76. 82. 121.

сьмѣрати, humiliare: вьсакь вьзносеи се смѣраеть се. Ст. 4. о всемь смѣраюште се. Д. 114. що видимо на немь, се много смѣра, и обѣтоуе. П. 150.

сьмѣрениe, humiliatio: о смѣрении таковаго владыкы. М. 9. заповедь даваю оть моего смѣреніа. М. 18.

сьмѣреномоудрь, humilis: смѣренномоудраа доуша. Д. 128.

сьмѣрити, humiliare: доиде ка мнѣ, и смѣри се прѣда мною. М. 461. якоже смѣриль си еси. М. 540. чешће part. praet. pass. humilis: кротькь есмь и сьмѣрень срьдьцемь. М. 5. Са. 2. вь маломь и смѣреномь обрарѣ. М. 8. смѣрена. М. 26. азь смѣреныи арьхиепискоупь. М. 76. смерѣни. М. 245. аазь сминерени пиедь божьством ти рабь Радосавь. М. 311. смѣрено поклониение. П. 4. смерено поклониение. П. 16. молю смѣрено. М. 462.

сьмѣрьнь, humilis: аазь смирни прѣдь божьствомь ти рабь. М. 313. смѣрни раабь. М. 322. смерьно поклонение. М. 542. смѣрно молише. М. 324. захвалямо смѣрно. П. 6. 90.

сьмѣрьство, humilitas: дошḱе ка мнию с велицием смѣрстком. М. 461.

сьмѣсити, commiscere: тиквоу соухоу растри добрѣ и смѣсикь сь оцтомь. Ш. lesek. 130.

сьмѣсьнь, commistus: где се обрѣтаю жоупе смесне. З. 46.

сьнабьдѣти, salvare: прѣда емоу пещи се и сьнабдѣти стадо христово. Са. 8. бес пакости оть нась сьнабдѣ и богь. Д. 29. вьси о господи сьнабдѣхомь житїе наше. Д. 36.

сьнаслѣдьникь, coheres: сии и сьнаследникь истини. М. 104. сподобльшоу се быти сьнаслѣдникоу того добрыимь дѣломь. М. 142.

сьнастольникь, qui una throno insidet: егоже нѕколи по кралиевьствв ми сьнастоолникв бити и сьдрьжати скифтри кралиевьства ми. М. 180.

сьнести, conferre: сьнесь плакы каменные. Д. 33. юда би како кою любавь мегю вама могли вчинити и снести. П. 151.

сьнимати, demere: сьнемлють сь главы своее царьскыи вѣнць. Л. 57.

сьнискати, acquirere: польѕно что оть нюго сьнискаюште. Д. 1. assequi: вса дѣла добра сь троудомь сьнискають се. Г. XI. 192. exquirere: да снищв кривца. М. 52.

сьнити, descendere: снидеть юко дьждь на роуно. Ст. 1. не прѣбоудеть богатьство, ни сьнидеть слава. Са 3. вьставь скоро сниди. Д. 212. да снидеть на нь гнѣвь оть господа бога. М. 124. сниде с небесе на ѕемлю. М. 220. снѣде. М. 253. — се, concurrere: абию снидоше се на брань. Ст. 6.

сьнитию, concursus: вь сьнитїи многаго оружїа помышлаю невьѕможно многыимь сьмрьти не быти. Д. 109. бысть сьнитїе ратное. Л. 57. бысть сьнитїе и сьраженїе. Л. 74. descensus: милосрьдноюе сьнитию на ѕемлю. М. 86. саньтнюмь светаго двха. М. 220.

сьносити, inferre: кои би сварь и неправдв сносио. М. 459.

сьнь, somnium: житїе се сѣнь и сьнь. Са. 4. вь снѣ видѣнїе видѣти. М. 110. somnus: сьнь оудрьжа нась. Д. 20. не дасть сьна своима очима. Д. 85. лѣность и сьнь вь глоубиноу геони сводить доуше наше. Г. XI. 192.

сьнько, гледај Санько.

сьньковић, гледај Саньковић.

сьньмиште, conventus: ѕлоусьстывое сьнмище. Г. XI. 55.

сьньмь, conventus: не вьмѣстимомь сьнмомь многомь. Д. 36. любимыи мои сьнме. Д. 37. инокыихь сьнми вь монастырїихь сьбираше. Д. 152.

сьньнь, somnii: сьнным ꙗвлєнїемь. Д. 135. сьнное видѣнїе. Д. 206. сьнным пришьствїемь ꙗвлꙗет се. Д. 216.

сьнѣдати, comedere, conficere: желанїе сьнѣдаюште пльть его. Д. 25.

сьнѣдь, cibus: не хотеште цара птицамь вь сьнѣдь ѡставити. Д. 104. троупїа ѕвѣремь на снѣдь прѣдложеть се. Г. XI. 72. погрѣѕаеть вь рѣцѣ сь кои своими, снѣдь рѣцѣ и ѡгню вѣчномоу биваеть. Л. 51.

сьнѣсти, comedere: аще послоушаета мене, благаа ѕемльнаа снѣста. Са. 5. хлѣбь сьнѣсти. Д. 92. mordere: не сьнѣдень бысть ехїдною. Л. 51.

сьобьштьникь, particeps: сьѡбьщьника ме и хьтитора творить храмь светыхь. Ст. 14. сьобьштникь светыихь таинь сь ними бывь. Д. 77.

сьобьштьнь, communis: тебѣ боуди и сѣмени твоюмоу, ни с кимьже не сьѡбьщьно. Ст. 3.

сьобѣдьникь, conviva: многыхь вь царьскоую полатоу сьобѣдникы себѣ подьемлють. Д. 129. цароу и сь патрїархомь сьѡбѣдници бывше. Д. 200.

сьотьстоупити, una deficere: сь нимь сьѡтьстоупившими силами. Д. 79.

сьпадати, decidere, decurrere: мега Илинно брьдо, како спада оу Юлшаницоу. М. 93. кои дѣль спада мимо Класѣно Полю. М. 94. како дѣль спада оу бароу. М. 94. прѣѕь потокь оу поуть, како спада сь Липовице. М. 95.

како потокь спада оу рѣкоу. Г. XV. 274. како поуть спада. Г. XV. 279.

сьпакостити, damnum inferre: кто имъ спакости. М. 3.

сьпамьтити се, meminisse: спамтихь се и смислихь в нашои памети, да нищоорь ние вгодние богв него ли мирь. М. 367.

сьпаниє, somnus: прѣдь спанїем. Д. 147.

сьпасати, servare: вѣра ієсть спасаюшти. Д. 151. оть погань находа молитвами спасанта. Д. 218. сие приписанье да имамо и хокемо дрьжати, спасающе клетькѣ и поуьсть и слвжбе, кое смо дрьжани уинити опькинѣ бенетьукои. М. 39. вьсе ово хокемо тебѣ дрьжати и уинити, спасающе клетьи господинв двжв. М. 43.

сьпасениє, salus: обрѣсти вы мѣсто спасенїѧ. М. 7. постигноути нѣкое мѣсто и тоу полоууити сьпасение. М. 5. ꙁа наше спасениє бьисть уловѣкь. М. 9. вь спасениє доуши моиєи и тѣлю. М. 10. дьнь сьпасениѧ. М. 332. на двшевно спасеньє. П. б. 124.

сьпасовница, неко мјесто близу Вучитрна: оу Спасовницоу и до мегиє вльуетрьньске. Г. XV. 304.

сьпасовь, salvatoris: светаго прѣображенїа спасова. М. 49. оть метохїе спасове в Плавници т. ј. од метохије коју је имала у Плавници црква спасова жичка дао је св. Сава нешто земље манастиру св. Николе у Врањини. М. 18. игоумена спасова (т. ј. милешевскога). М. 561. селима Грачаници, Сушици и Селцу ишла је међа кь спасовѣ цръкви. М. 562. црква спасова оу Приꙁрѣнѣ. Г. XV. 270. млини спасови (т. ј. исте цркве). Г. XV. 270. тако се помињу цркве и у Светој Гори: пиргь и на иємь храмь спасовь. М. 66. келїи спасовѣ. М. 122. вь домоу спасовѣ. М. 139. монастира обители спасова вьꙁнесенїа господниѧ глаголїемаго Свимень. М. 513. — дьнь, dies ascensionis Christi: прѣге спасова дьне. М. 117. трьгь прѣдь спасовѣмь дьнемь (у Призрену). Г. XV. 288. cf. сьпась, вьꙁнесениє, прѣображениє.

сьпасти, -пасоу, servare: веле вьсѣмь спасти се. М. 9. молитвоу ихь оуслышить, и спасеть ѥ. М. 9. иже вѣроу иметь, спасень боудеть. М. 26. да си идоу доубровчане по нашѣи ȥемли сь своимь добыткомь, спасени боудоу стоеке, приидоуке, поидоуке. М. 34. ако приидеть вь нашь градь, да бвдвть спасени и варовани. М. 36. да спасемо и стрѣжемо по морв и по сvхв вьсе люди двбровьчьке в тѣла ихь и добытькь ихь. М. 44. да си стое и поидв спасено бесь пакости тѣла ихь и добытькь ихь. М. 45. погрјешка, може бити само штампарска: на те оупьваше, и спасили се соуть. Ст. 10.

сьпась, salvator: господа бога и спаса нашего. М. 15. спась чловѣчьски. М. 17. великаго бога и сьпаса. М. 546. цркве његове, које се и саме тако зову: храмоу спаса нашего (т. ј. Жичи). М. 11. на просвѣщение спасоу нашемоу Ісоусоу Христоу (т. ј. Жичи). М. 11. вь храмѣ светаго спаса вь мѣстѣ рекомѣмь Милешева. М. 561. ѿть царине оу светаго спаса (као да је у Призрену). М. 111. како ѥсть дрьжаль спаса (у Призрену). М. 270. у пиргу хиландарском: да ѥсть свѣща спасоу. М. 62. cf. вьȥнесениѥ, прѣображениѥ, сьпасовь.

сьпасьнь, salutaris: чюждь да бвдеть сьпаснаго тѣла и крьве. М. 263. на сѣдалишти не гоубителскы нь спаснѣ сѣдить. Д. 132. погрјешка у руском пријепису: спасеньнаго тѣла и крьве. Г. XI. 140.

сьпати, dormire: на гробѣ моемь спиши. Д. 212.

сьпети, -пьноу, confutare: спети быше и падоше. Ст. 19. ако прѣствпимо и едно ѡдь сега, да ны богь сьпьне и света богородица. М. 23. да ме сьпне богь. М. 24. 35. да ме богь сьпьне. М. 25. 43. 45. погрјешка сепьнѣ. М. 29. 30. 33.

сьписатель, scriptor: истинны сьписателѥ. Л. 55.

сьписати, -саю, conscribere: не несоуштаа ѡ нѥмь сьписаюште. Д. 2.

сьписати, -пишоу, conscribere: сьписано Доментїаномь. Д. 1. списасмо имена метохиамь. М. 140. сна вьса по

имену, юкоже и списанна zде суть. М. 191. и сьписавьше да ми пошлете. М. 475. списань. П. б. 113. сьписа слоужбоу его и житїе. Л. 61.

сьписовати, conscribere: кьснѣнїе не дасть ми сьписовати. Г. XI. 70.

сьплатити, solvere: да имь сплати вьсе жупа; не исплати ли имь жупа, да имь плати кралевьство ми. М. 85. да имь сьплате ѡкольна села волю градь; не сплати ли, да имь кралевьство ми плати. М. 85.

сьплести, plectere: сь пастыри славословие сьплетьше. М. 58. complicare: рьци юи сести сплѣтши ноzѣ. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

сьпльнити, complere: юрь бисмо zа вась ради учинити и спльнити всаку работу. П. 116. само ту.

сьплѣсканиє, formatio: владыка мои не прѣzьрѣ молениѣ сьплѣсканиѣ своего. М. 5.

сьплѣтати, plectere: многы похвалы емоу сьплѣтае. Д. 47. вѣнце похвалами сьплѣтати. Д. 122. implicare: не печалми сьплѣтаахоу се тѣлесными. Д. 23.

сьповѣдати, narrare: споведаше ми zа вьсе кривинѣ и дльговѣ, що имь су били по zемли царьства ми. М. 146. у тоиzи катрьzи сповѣдаху да су нѣкои турьци. П. 125.

сьповѣдовати, narrare: ни азь сию сповѣдоуе zаzорьнь. Д. 101.

сьповѣдѣти, narrare: рѣчи господьства ти наамь много мудро и поутено сповидѣ. П. 25. 61. тако ми е сповидиль. П. б. 43. намь сповидише, да су zа мобе наше примили. М. 375.

сьподвижьникь, certaminis socius: соупроуга и сьподвижника. Д. 59.

сьподобити, dignum judicare: сподоби ме светаго ига его благаго. М. 5. породьномоу житию сподобихомь се. Ст. 16. да приемше чловѣчьскомоу сподобеть погребенїю. Д. 106. кога богь сподоби чисти книгы сии. М. 84. сподобльшоу се быти сьнаслѣдникоу. М. 142. сподоби ме

сугубнмь вѣнцемь, ꙗко ѡбоꙗ владичьствиꙗ исправлати мн. М. 187. сподоблюнь быхь вѣньца и чьстн. М. 201. да небесьномꙋ царьствїю сподобить мн. М. 569. божаственꙋю благоднть, сподобальшꙋ ме насандовати прѣсто. М. 233. погрјешке: сподоблашꙋ. М. 239. 275. сподоблꙗшꙋю. М. 257. сподобьшаю. М. 260. сподобашаю. М. 430.

сьподоблꙗти, dignum judicare: никогоже сподоблꙗше развѣ себе послоужити ѡтьцоу. Д. 53. дроугаа не сподоблꙗет се провѣштати. Д. 58.

сьпокланꙗемь, una adorandus: сьпокланꙗемь и сьславимь ѡтьцоу и сыноу. М. 277.

сьпомагати, auxilium ferre: тоенже ѡбители сьпомагаемь .ф. златикь на всакꙋю годинꙋ. М. 540. сьномагати светымь твоимь храмѡмь. М. 540. богꙋ сьпомагающꙋ емꙋ. М. 558.

сьпомена, mentio: за недворьщинꙋ кою споменꙋ чинити. П. 169. само ту.

сьпоменовати, meminisse: споменꙋюке старо приꙗтельство. М. 193.

сьпоменоути се, meminisse: ѡдь чеса спомени се са всакомь правдомь. М. 500.

сьпоменоутие, memoria: бивши славнога споменꙋтиѣ господинь краль Трьтко. М. 231. почтено споменꙋтие воеводе Петра. М. 308. любавь, кою е показоваль славно споменꙋтие господина кнеза Павла. М. 315. що намь ѡстави по себие почтено споменꙋтье господинь Сандаль. М. 388. кое биехꙋ чинили много почтеномꙋ споменꙋтию воеводи Сандалю. М. 393. Жарко, многѡ почтенога споменꙋтиѣа синь кнеза Влатка. М. 453.

сьпоминати, commemorare: споминамо и даемо видити всакомꙋ. М. 248. П. 50.

сьпоминькь, monumentum: споминакь не (ње) писмомь поставлень. М. 519.

сьпона, impedimentum: спону емоу творештихь разоумомь благаго доуха низложити. Д. 15. прость и безь вьсакое спонꙑ есьмь ходити. Д. 211.

сьпорасрьдити се, irasci: юрь се ю нѣщо спорасрьдила на Живька. П. 128.

сьпослоушати, audire: сьпослоушавь вьса глаголанаю ими. Ст. 11.

сьпособьникь, adjutor: сьпособникы многыи на се приемь. Д. 76. сего сьпособника приемь царь, кь светомоу глаголаста. Д. 127.

сьпособьствовати, adjuvare: крьсть господьнь вынoу да способьствоують ти юко Давидоу. Ст. 16. богомь способьствованныи. Д. 114.

сьпоспѣшьствовати, adjuvare: благодати божии сьпоспѣшьствоующи ми. М. 74.

сьпостать, adversarius: изьшьль юсї на ӡмїа и сьпостата божьстьвнихь црькьвь. М. 243.

сьпостатьнь, adversarius: оумиливьшим се сьпостатнымь. Д. 29. посилаеть кь сьпостатнымь. Д. 31.

сьпостьникь, qui simul jejunat: сь нимь сьпостникь. Д. 2. послоушникь сынoу и вь поустыни сьпостникь. Д. 55. жалеште по сьпостницѣ. Д. 133.

сьпострадати, una pati: не могы сынoу сьпострадати. Д. 44.

сьпотрѣбити се, opus esse: ако би намь се спотрѣбилоѡ, како би намь ѡдь потрѣбие взеть реуене дукатие. М. 493.

сьпохвальнь, una laudandus: моуученикомь сьпохвальне. Ст. 26.

сьпратити, mittere: да динари дубровауци ходе слободно и да се спрате по нашемь русагу. М. 491.

сьпретати се, se referre: вь малѣ ѡть гониюнїа сьпрѣтавь се, прѣста вь малѣ ѡть гониюнїа. Л. 56.

сьпрешти, conjungere: слово оуученїа сь властию сьпреженно. Д. 128. печалемь миоӡѣмь сьпрежена соуть вьӡлюбленнаю ти чеда. М. 244.

сьприсьносоуштьнь, coaeternus: равна ѡтьцоу и сьбеӡначелна и сьприсносоуштна. Д. 96. доуха сьприсносоущна. Л. 58.

сьпроповѣданиѥ, praedicationis societas: радоуи се апостоломь сьсѣдьниче и сьпроповѣданиѥ. Ст. 26.

сьпрославлѥмь, simul celebrandus: ѥдинь сы светїе тронце сьпрославлѥмь ωць. М. 539.

сьпротегноути, extendere: толикь ω нѥмь плачь сътротѣгше. Г. XI. 114.

сьпротивьнь, adversus: аште что сьпротивно помышлѥеши. Д. 14. сьпротивьнь помысль и не ωть бога быти глаголють. Д. 50. не тькмо своѥплеменныхь нь и сьпротивныхь. Д. 157. вазнска вльхви ωни иже и сапротивна наоучивьшихь. Г. X. 250.

сьпроужьница, conjux: сь своѥю сьпроужницею роди .г. сыны. Л. 59.

сьпрьникь, adversarius: да мꙋ бꙋдеть съпарникь на страшномꙋ соудоу. В. дан. I. 14.

сьпрьница, adversaria: богомати да бꙋдеть ѥмꙋ сьпрьница. М. 132.

сьпрѣдь, гледај код прѣдь.

сьпрѣка, гледај код прѣкь.

сьпрѣстольникь, qui una throno insidet: приѥмлѥт ωтьць сьпрѣстолника сына. Д. 39. патрїархь архїепископа сьпрѣстолника и сьтрапезника себѣ приѥмлѥть. Д. 129. сьпрѣстолникь апостолскаго сѣданиꙗ. Д. 149.

сьпрѣстольнь, qui una throno insidet: сыне сьпрѣстолне ωтьцоу. М. 277.

сьпоустити, reponere: за тои иманьѥ ꙋзето спꙋстисмо на господьство ти, да ти бꙋде милость ωправити. П. 140.

сьпоутьникь, socius viae: сь нимь странчьствїа сьпоутникь. Д. 2. работаюштихь сьпоутникы приѥмь. Д. 28.

сьравьнꙗти се, aequari: стльпь прѣвелїи, ꙗко црьковномоу высотою сьравнꙗти се врьхоу. Г. XI. 69.

сьрадовати се, una gaudere: сьрадоуи се ω мнѣ. Ст. 12.

сьражениѥ, pugna: сьраженїю бывшоу. Л. 55. бывьшоу сьнитїю и сьраженїю на полю Косовоу. Л. 72.

сьразити се, congredi: обоимь сразыкшимь се странамь. Г. XI. 66.

сърасльство, coalitus: ꙗко єдинь мнѣти се камень кьсего оного храма лице прѣчюдно кь єдиномꙋ сърасльства кидоу сьчетанно хытростїю. Г. XI. 70.

сьрастрьзати, simul lacerare: риданми срьдьце сьрастрьзаюштихь. Д. 94.

сьредитель, administrator: на тои постависмо свѣдоке и средителе вѣре наше дѣда босьнскога и ш нимь .вı. поглавитиюхь крьстиꙗнь и .вı. нашиюхь властела. М. 461. само ту.

сьредити се, se conferre: докла годѣ би се испратили и средили са кснемь благωмь нихь изь земле господтва ми ꙋ Дꙋбровникь. М. 467.

сьредьба, dispositio: на такове средбе и научие. М. 461.

сьретьникь, aemulus: прїиди, сьретьничє аггеломь. Д. у III. lesek. 123.

сьретьнь, aemulus: радоуи се моученикомь сьретьне и сьстрадьне. Ст. 25.

сьриноути, detrudere: сьриноуть бысть сь прѣстола. Л. 80. сьринꙋ єго сь прѣстола. Г. XI. 159.

сьристати се, concurrere: сьрищоуще се вь коупь. Ст. 27. сьриштоуште се оугнитахоу се. Д. 87. роукою новосвештеннаго архїепископа благословити се сьриштоут се. Д. 129.

сьродьникь, cognatus: кь сьрωдникоу царевоу. Д. 105. аггельскыхь сьрωдникь. Д. 117. ωть сьродникь моихь. М. 167. ωть синовь господьства ми или кого ωть сьродникь. М. 436. комоу ωть сьрωдникь и знаємыихь. З. 31. са васеми сародники. Г. X. 257. мислим да je погрјешка сь родьникы. Ст. 30.

сьродьница, cognata: сродницꙋ свою. Г. XI. 127.

сьродьнь, cognatus: царствоуюштїимь по пльти сьрωдны єсте. Д. 49.

сьродьство, consanguinitas: ωть сьрωдьства Авьгоустоу Кюсароу. Л. 68.

сьрѣсти, obviam fieri: срѣтьше мощи светаго. Ст. 20.

сьрѣтати, obviam fieri: сретающимь тωго нарω-домь. Г. XI. 75.

сьрѣтеније, occursus: готови се вь срѣтеније юго. Ст. 20. вь срѣтеніє емоу изыти. Д. 136. монастирь Срѣтенію (у садашњој Србији). В. дан. I. 27.

сьрѣћа, fortuna: ωдь бога ӡахтевамо твоюи милости добру срѣкю и нарωкь. М. 553. 554. 555. честитога цара срѣкωмь. М. 554.

сьрѣћић, властелин дубровачки Петрь Срѣкикь 1253, презиме му је један пут записано Сречикь. М. 23. 39.

сьсати, lactere: ωбою сьсцоу млѣко сьсаль юси. Ст. 2. тоучницоу да сьсеть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

сьславимь, una celebrandus: сьславимь ωтьцоу. М. 277.

сьслоужение, cooperatio in sacris celebrandis: пріемлють всѣ архієрее въ пріωбщеніе и сьслоуженіе. Г. XI. 163.

сьслоужьбьникь, cooperator: сь патріархомь и сь чьстныими его сьслоужьбникы вь велицѣи црькви слоужбоу сьврьшивь. Д. 167.

сьставити, conficere: како монастырь сьстависта. Д. 52. ωбновише и сьставише монастирь. М. 539. ωдь небитиꙗ ва битиє састалюна бише. М. 220. 235. сьставихь форми. М. 538. сїа книга сьставлюна Гюргїемь деспотомь. М. 540. componere: повели водамь морскымь вь тишиноу сьставити се. Д. 184. сьстависмо синоре вь единомь хрисовулѣ. М. 131. аггелские чини сьстави. М. 133. colligere: велики сьвѣть хоштеть сьставити. Д. 36. амалдаре саставите. М. 474.

сьстављати, componere: твоимь мановеніемь прѣлагаема и вь свои пакы чинь сьставлают се. Д. 184. conficere: монастирь сьставлають Хиландарь. Л. 59.

сьстављеније, compositio: о сьставлюніи монастыра. Д. 61. всемирное сьставлюніе. М. 272. до гроудеи и етрьнаго сьставлюніа. Г. XI. 88.

сьставь, elementum: богь вь трехь сьставѣхь прѣбываеи. М. 88. 557.

сьставькь, junctura: мега му на съставку на делу Потоуну и Коукокоу и Бранунемь. С Л. 1847. IV. 53.

сьстанькь, confluentes: на сьстанку Бистрице и Орѣховице. М. 191. мјесто тога је гријешком наштампано на сьстанку Бистрице Орѣловица.

сьстарѣти се, consenescere: третїемоу роду състарѣюшу се. М. 49.

сьстати се, convenire: сьстати се има и видѣти оу Нышн. Ст. 27. састахь се сь нимь на међи. Ст. 29. сьставшима се има. Д. 109.

сьстаıати се, confluere: раздѣлаше се вода вь коупѣлы, и пакы сьстааше се. Д. 199.

сьстоıати се, consistere: тако састоѣти ми се кралювьству ка мири и ва слави. М. 221. 235. 282. continere: въса елика състоєтъ се въ хрисовоули. М. 543.

сьстрадати, simul affici: сьстрадааше доушею пропетию его. Д. 44.

сьстрадьнь, qui simul patitur: радоуи се моученикомь сьретьне и сьстрадьне. Ст. 26.

сьсоудь, vas: иконы и сьсоуды чьстьными. Са. 2. светые сьсоуды. Д. 43. сьсоуди златими и сребрьними. М. 11. исильнихь кьнигами и иконами и сьсоуды. М. 66 крьсти и сьсоуди. М. 80. чьстныю сьсоуди свещенныю. М. 91. одеждами и сьсуди. М. 130. cf. соудь.

сьсоушити, exsiccare: оть чрьнице короу растри и сьсоушивь и сьтвори ıако крашно. Ш. lesek. 130.

сьсвезати, colligare: сьбери оуды его и сьсвежи жилами пльти его. Д. 110.

сьсьпишта, међа је пашишту Лабићеву ишла на Сьспища право оус Козникь. М. 61.

сьсьць, mamma: обою сьсцоу млѣко сьсаль юси. Ст. 2. сасце показающе. Г. X. 234.

сьсѣдьникь, consessor: апостоломь сьсѣдьниче. Ст. 26.

сьсѣсти, descendere: ѡть конꙗ сьсѣдь. Д. 161. са коня саседь. Г. X. 269.

сьсѣцати, concidere: сьсѣцающе сами себе дроугь дроуга. Ст. 22.

сьтварати, facere: пирроу великоу сьтвараемоу. Д. 6. всѣхь веселїи и тихостии сьтвараетъ. Д. 71. какв нмь ѥ милость створиль синь кралевьства ми, такоге нмь и ꙗ стварамь. М. 56. многа чюдеса сьтвараеть. М. 530.

сьтварь, res: сьтварїи. М. 72 (али бих рекао да је ту погрјешка мјесто сьтвори). що пишешь, да се сьвракию к теби, терь тизи плакию царинв, а нинемь пвтемь да не гредв, а тан ѥ венльна стварь. П. 5. волꙗнь вчинити како све ѡдь своѥхь ствари. М. 238. ни ꙁа благо ни ꙁа граде ни ꙁа еднв стварь. М. 274. ни ꙁа ѥднв рать ни чнию волю ни прѣдвжие ни ꙁа еднв стварь сеган свьта. М. 285. ꙁнанѥ всакоѥхь вещи и ствари. М. 308. ꙁа кою стварь (quam ob rem). М. 326. многе ине ствари намь раꙁвмно рече. М. 326. колико смо приправни вчинити ствари, ке св вгодне господинв двжв. М. 327. ꙁа вѣрованье речениѣхь ствари. М. 328. стваарь. М. 401. коѥмь годе вꙁьрокѡмь, коном ли годе стварью. М. 418. на тви ствар ѡдговорише. М. 464. ако ћешь говорити све ствари, кое св до сада биле. М. 500.

сьтворенниѥ, factum: видѣвь створенниѥ дѣда ми кралꙗ Стефана манастирью светыѥ богородицѥ. М. 71.

сьтворити, facere: сьтвори богь небо и ꙁемлю. М. 4. мирь створюѥныи. Ст. 1. дѣло, ѥже ꙁачехь ѡ господи, и створихь ѥ. Ст. 4. вь гробѣ, егоже бѣше себѣ самь сьтворилъ. Са. 13. створи се храмь сын ѥпискоупомь. М. 26. створихь цръковь. М. 74. да си сьтвори цръкьвь по своѡи вѣре. М. 216. монастырь сьтворихь. М. 531. створи намь прѣпоконще. М. 66. крьсть сьтворень кралицомь Ѥлѣномь светои троици оу Сопотахь. М. 70. сиѥ се писаниѥ створи на крьстовь дьнь. М. 52. хрїсовоуле створеньныѥ дѣдомь ми светѣи богородици. М. 58. сатвори се саи хрвсоволь. М. 135. да створѣ повелю. М. 210. ѡ родѣ чловѣчьсцѣмь,

югоже сьтвори вь прѣчисты ѡбразь своюго божьства. М. 187. сьтвори сїе сребро Петрь златарь. М. 549. вьпаде се вь ꙗмоу, юже сьтвори. Л. 53. сьтвори ꙗко брашно. Ш. lesek. 130. не створь милости. Ст. 9. створихомь ѡбьнощьноую мольбоу. Ст. 20. станию сьтворисьмы вь Ныши. Ст. 29. тѣмь монастыремь сьтвори оуправоу, ꙗкоже подобаеть. Са. 2. сьтвореноу бывшоу повелѣнїю. Са. 11. сьтворь молитвоу. Д. 59. растанїе сьтвориста. Д. 171. аще иное добродѣтели не створихь. М. 10. аще оть оубогихь люди створить се. М. 14. милость створи господство ми. М. 16. да вы не створю никоегаре зьла, докь не створю сь вами тьрехь сꙋдь. М. 25. да не створить мирь безь нась сь Ꙋрошемь. М. 36. да стоеть и створеть свои трьгь продаваюке и кꙋпꙋюке. М. 27. что створю? М. 58. не створихь блага на земли. М. 65. створише ѡ мнѣ, юже створише. М. 90. кто нѣсть пришьль нахвалицомь по силѣ, и сьтвориль оубїнство. З. 36. нероихомь да нѣсть вольнь ни единь господарь прѣзь законь ничто сьтворити. З. 41. сьвѣть сьтворьше. М. 126. да не сьтворимо никое лꙋкавство или безаконие ѡ господинꙋ Влкꙋ. М. 215. ни да сьтворимо кое зло ѡ нихь. М. 216. да створимо и свршимо и тврдимо ꙋвсе писано. М. 219. створисмо свить с властели. М. 232. сатворь милость. М. 415. створи велике щете. М. 444. милостиню сьтвори. Л. 51. плѣнь бесчисльнь сьтворише. Л. 62. створи храброванїа и доблюсти и браны. Л. 62. сьтвори себѣ свата цара грьчьскаго. Са. 2. ѡбщьника сьтвори себе апостольскаго ѡбраза. Са. 6. М. 5. мое сьгрѣшенїе бѣгоуна оть мене сьтвори те. Д. 206. прѣмисмо и сатворисмо кралꙗ Ѡстою за нашега властелина. М. 240. сьтвори оуклонити се народоу. Са. 6. и още се обећавамо опћини створити, да наглавити лꙋдне присегꙋ. М. 218. погрјешка: сторихь. М 204.

сьтворь, factum: каковь ю ѡбѣть, ꙋчини да и створь бꙋде. П. 56. до колѣ намь створомь скрьши. П. 71. послꙋжили мꙋ смо не рѣчию, разма дѣломь и створомь. П. 84. рѣчь или створь недворань. М. 310. ричь или створь не-

принлчуань. М. 312. любавь, кою є ва всако врѣме нмаль к намь н поутенимн днелн н створωмь показоваль. М. 315.

сьтегноути, extendere: како дрьже горьре, кое су врьхь Затонь н сьтегьнуть се до црькви свѣте Тькьле. М. 38. сьтетьгьнуть се. М. 38.

сьтежа, disceptatio: да бисмо господьству вн удалн ваша два кабла сребрьна, а да за то стежу велнку не учннмо нн велнцѣхь разлога. П. 169.

сьтежаниє, possessio: Иωснфа постави господина домоу фараоновоу н кнеза всемоу стежанию юго. Ст. 4. постави ме господина вьсемоу стежанию ωтьца моюго. М. 90. господина всему стежанию ωтьчьства моюго. М. 161. стежанью. М. 310. стежаню. М. 311.

сьтежати, acquirere: цвѣты неоуведающеє стежа. Ст. 26. благодарещнмь бога, юко такова цара стежаахоу. Г XI. 75. рекь нмь оучнтн людн сн, юже стежа чьстьною сн крьвию. М. 26. да инедънъ брать нїе вольнь себѣ ннща стежати нн оу свою кѣлїю дрьжатн. М. 533. conficere: що оуработа неропхь, този вьсе да стежить. З. 34. тако мислим да је и на овом старијем мјесту гдје ће бити погрјешка што је наштампано истежи мјесто и стежи: что оузороу бѣдьбомь, този да се бѣдьбомь н стежнн. М. 98.

сьтежьникь, arbiter (pacis): нитконωрь не може битн боли стежникь сьемуи мнру меѓю мноωмь н властели дубровачцѣмн колико краль Тврьтко. М. 367. рекоше, како хоте битн добрн н поутени стежници меу намн еднон страни н друген. М. 472. heres: дае н занисуе властеломь н слугамь нашнмь како господнимь русашкн н велнкн воевода русагу, стежникь моихь прѣроднтель. М. 381. 412. како господа русашка н господари русагу, стежници нашихь роднтель н прароднтель. М. 469. хокемо битн свуда сведоцн н правн стежници всему згора писааному, да є тврьдо н непоколѣбнмо. М. 402.

сьтезати се, disputare: стезающоу се владычьствию твоюмоу ω вещн сен. Ст. 7.

сьтешти, sufficere: да му мое срдьце издаю до-

битьке; ако ли му добитька не стече, а ѡни да подаю кривьца самога. М. 46. 48.

сьтицати се, concurrere: сьтыцаахоу се множьства. Г. XI. 82. мнози се данци сьтицаху, по четири и по .є. на хрїстїаанехь. В. дан. I. 6.

сьтльшти, } contundere: корень сьтльвь и процѣ-
сьтлѣшти, } дивь. Ш. lesek. 130.

сьто, centum: тисука и сьто и ѡсьмь десеть лѣть. М. 2. две ста. М. 31. петь сать. М. 232. дви стѣ ѡвьнь. М. 247. двию сти. М. 364. двие сти. М. 373. двие сте. М. 387. двие стѣе. М. 389. .в. стѣ. М. 392. две сти. М. 394. две сте. М. 477. двѣ стѣ. М. 478. дви сти. М. 489. три ста. М. 69. четири ста. М. 251. тисућьно и четири ста и девето лито. М. 273. петь сьть. М. 23. иза бројева који се свршују гласом т често пишу цать мјесто сать: .є. цать. М. 106. пет цать. М. 415. .ѳ. цать. М. 398. деветь цать. М. 407. погрјешке: петь сеть. М. 246. петь соть. М. 523.

сьтократицею, centies: ѡставлиен ѡтьца своюго и матерь и храмины, стократицею приметь. Ст. 11.

сьторицею, centies: оставивь домь или села, сторицею прїиметь. Са. 2.

сьтотина, centum: петь стотинь дукадь. М. 527. деветь стотинь. М. 552.

сьтрапезьникь, conviva: сьтрапезника имоуште епископа. Д. 39.

сьтратити, impendere, consumere: ѡбитоваше ми стратити ѡдь своихь пинези направити полаче. М. 290. юрь ю наша мисаль у всемь стратити .л. тисукиа перьперь. П. 155. и спенцу, що ю страстно. П. б. 110. perdere: праве намь, юрь ю ѡдь те свите нѣки дѣль посталюнь у Сплѣть а друго по инѣхь градовѣхь; буди ти милость послать заручую подь вашу руку, да се не страти. П. 71. поити кю прѣко на заморе, да се ваше плави не страте, юрь уфамь учинити ю вамь ѡслободити и вратити. П. 87. юрь си сьблюль и не даль злѣ стратити нюгово иманью. П. 131.

сьтраћати, impendere: нашега имания страгять не кемо мокн. П. 67.

сьтраћение, impensae: бригентииь хоке ви бити оправлѣнь на наше стракение. П. 83.

сьтроудьникь, qui simul laborat: хожденїа сьтроудникь. Д. 2.

сьтрьпѣти, sustinere: кто стрьпить гнѣвь твои. Ст. 14. sinere: не бисмо могли то никомѹ стрьпѣти да ѹчини. П. 126. observare: нека се стрьпе велике роте и ꙁаписания. П. 124. да кешь вьсе тои вѣрно и крѣпко беꙁь иедногa пропадьства до твоега прѣминѹтья стрьпѣти и сьхранити. П. 143. праве ни, да господьство ти ѹ ниуемь не стрьпи ни тврьди, да е тврьдо и крѣпко нищорь, що сѹ с нами реуени господства ти посли говорили и ꙁаписали. П. 151.

сьтрыти, conterere: рогь еленьни сьжегь и сьтривь. Ш. lesek. 130.

сьтрѣти, conterere: мьногыи силы и сильные дрьжавы сьтрьше се. Ст. 23. Драгоутинь сьтрь ногоу. Л. 70.

сьтоужати, affligere: ꙗко ꙁлосмрадїю ꙗꙁвь онѣхь по вьсемоу монастирѹ обрѣтающимь се стоужати. Г. XI. 92.

сьтоужение, afflictio: стоуженїа ради монастыра. Д. 42.

сьтоужити, affligere: оть каменнаго жестокаго поути ꙗко не обиуноу стоужьшоу си. Д. 25. стоуженїа ради монастыра и сїа стоужиста си. Д. 42. стоужив си царь. Д. 128.

сьть, favus: обидоше ме ꙗко и пуелы сьть. Са. 3. сьтове медовны словеса добра. Д. 109.

сьтьникь, centurio: сьꙁываюште ипати и воеводи, тысоуштьникы и сьтникы. Д. 36. сьтьникь имотьски. М. 45.

сьтьниуь, centurionis: ꙁа отрока сьтьниуа. Д. 162.

сьтьштание, sedulitas (ако не би требало читати истьштание): прѣнеиꙁреуенное его и стьщание же и сьшьствїе, вьпльщение и вьуловѣуение. Г. XV. 265.

сьтѣкати се, concurrere: сьтѣкают се блародиїи. Д. 10.

сьтѣцати се, concurrere: граждане множьствомь видѣти светаго сьтѣцахоу се. Д. 208.

сьоудварати, simul collocare: оудворити на мѣстѣ хладнѣ пажити ѡное сьоудвараюма вь двори свою сь оугождьшими юго. Ст. 17.

сьоуꙁь, vinculum: желанна юсть люби родитель, и сьоуꙁь юстьства нерѣшима. Д. 8. ѡть сьоуꙁь дѣвыуьскыхь юе юко ѡть горы великые камень Христось оутрьже се. Д. 135.

сьоутробьнь, uterinus: помилоуи себе и нась вь едино рождена и сьоутробна матерїю. Д. 119.

сьоуученню, societas docendi: апостоломь сьсѣдьниуе и сьоуученню и сьпроповѣданию. Ст. 26.

сьфинарь, властелин великога бана босанскога Матије Принесьда Сьфинарь 1240. М. 28.

сьходити, descendere: да оуставит се сьходештїи градь. Д. 155. дѣломь сходеки. М. 87. мегю моу, како сходи сь планине. М. 92. како сходи дѣль. Г. XV. 271. сходекю ниꙁь староу Топлоухоу. Г. XV. 279. сходеще на Юсиковь доль. Г. XI. 135.

сьхождению, descensio: ꙁреще на немь неиꙁреуенна божїа сьхожденїа. Са. 8.

сьхранити, conservare: владыуьствоу его бывшоу .лꙁ. лѣть сьхраненоу и цѣлоу и ни ѡть когожде неврѣжденоу. Са. 1. поути мое сьхранихь. Са. 9. вса, юже ѡть мене слышасте, . . . сьхранюно боуди вьсѣмь вамь тврьдо и нераꙁдроушно. Д. 180. кь моимь словесемь прилагаи оухо твою, сьхрани ю оу твоюмь срьдьци. М. 9. како хокемо сие все схранити, уто се пише, тако да нась богь сьхрани на семь свѣтѣ и ꙋ бꙋдꙋкемь. М. 23. 46. како ке сьхранить кралевьство ми си ѡбѣть. М. 109. все више писаньно хоћемо сахранити. М. 273. 276. све ѡбетовано хоке бити сахранено тврьдо и крѣпко. М. 296. васемꙋ више писанномꙋ сахранению и непоколибимꙋ бити. М. 365. ваша милость не каши тога и нашѣмь уинити, пауе сьхраните ю и сьблюдите. П. 7. ради бисмо га сьблюсти и схранити ко-

лнко дꙋшꙋ нашꙋ. П. 38. да се понесе реченн тестаменать ш нюговнюмь нманьюмь ꙋ Дꙋбровннкь н да се схраанн, докле се скꙋпе нюговн сниоке ꙁаедно. П. б. 129. ѡставнвьше н сьхранѣвьше вѣрꙋ н чьсть госпоге кралнце Марѣю ꙋгрьске. М. 211.

сьхраньнь, conservatus: с внноградн н с млнновн, ꙗкоже н до ннны прѣбнвають вь свон ѡбнтѣлн юю сохраньно. М. 191. само ту.

сьхраныатн, conservare: богь, прнсно любештнхь его поꙁнавае н сьхраные. Д. 181. да прѣбываеть сьхраныаюмо н сьблюдаюмо тврьдо н непоколѣбнмо (што је писано). М. 77. 83.

сьхраненню, conservatio: вь всако ꙋтврьжденїе н сьхраненню. М. 19. да се прнплатн к трьгꙋ ѡномꙋн, комꙋ ю врьжено ꙋ море ꙁа вьсѣхь сьхраньенью. П. 115. sepultura: тѣло его прнеть двѡе сьхраненїю: прьвое оу Светѣн Горѣ, ндеже н оуспенїе емоу бысть, н пакн ѿть тоудѣ вьꙁеть бысть н прннесень сѣмо. Са. 14.

сьхтнсатн, *κτίζειν*, condere: црьковь, кою сьхтнса попь Мнхалнць. Г. XI. 135.

сьцарьствоватн, simul imperare: ѡтьца сьцарьствоующта ѡставнвь. Д. 21.

сьцѣна, ratio: кое дꙋкате рекоемо датн Божндарꙋ ꙁа сцѣнꙋ ѿть добнтка, кон ꙋꙁесмо ꙋ нега. М. 506. покаꙁа сцѣнꙋ, що ю начнннѡ Мнханлѡ н направнѡ кꙋѣꙋ. П. б. 119.

сьцѣннтн, aestimare: ꙁа ꙋбон н враждꙋ стреꙁоевꙋ, кога сценнше .т. перьперь. П. б. 106. що сцѣннлн добрн людне. П. б. 119. що ю сцѣнюно. П. б. 120. не нскатн ѡдь тебе ... нн ннехь щета нн прнговора, кое бн мꙋчно могле сцѣннтн. М. 501.

сьчетатн, conjungere: ѡтлоучаю се юже ѿть тебе, господн, сьчетанню сьврьсты моюю. Ст. 9. сь богомь сьчетаньнымь подроужнюмь сконмь Ст. 12. прѣчюдно сьчетанно хытростню. Г. XI. 70.

сьчннтн, conficere, aedificare: больннце сьчнннше се. Л. 52.

сьунстити, ornare: дрѣвесы въсаучьскыми съунщенно мѣсто. Г. XI. 69.

сьунтати, rationem inire: сунтавше и ѹунивше скаки подобни и добри разлогь. М. 508. diligere: паче нась ю много сунталь. П. 40.

сьуланюние, coaptatio: которалагождо камене кь дроугомоу съуланюніє. Г. XI. 70.

сьшикати, commoliri: на нь сьшиваеміє льсти. Г. XI. 45. съшиваюҭь клевети. Г. XI. 126.

сьшити, consuere: листь бѣше прѣдрьть на три комате и сьшивень на двою коньцемь бѣлѣмь. П. б. 61.

сьшьдь, part. praet. act. I, којим се накнађа та форма глаголу сьнити: вьсѣмь сьшьдьшимь се. Д. 36. сьшьды на землю. М. 120. сьшьдїи сь небесе. М. 547.

сьшьствию, descensio: кь июи сьшьствию, и оть ию вьшьствию. Г. XV. 265. сьзида црькови Сопокюани сьшьствїє светаго доуха. Л. 70.

сьюдинити, unire: вь мнозѣ любви пришьствїемь светаго брата сьединившим се. Д. 97. коупи намь мѣсто сїє, и сьедини сь мѣстомь глаголюмимь Скорьпїа. М. 126. сьединити окрѹжнїю синоре вь єдинь хрисоѹль. М. 130. оунистивь и снединивь срьдьце моє са всацнюмь правиюмь хотѣньємь. М. 457. еще любовьнѣ да сьюдинимь се. Г. XI. 168.

сьюдиниюние, unio: оукрасивь вь ньємь жителство вь сьединюніє братїамь. М. 196.

сьюстьствьнь, qui ejusdem naturae est: сьприсносоущьнь и сьюстьствьнь. Д. 162.

сын, гледај код ѥсмь.

сына, гледај Сина.

сыновь, filius fratris: сыновь. Д. у Ш. lesek. 80. сыновь моу Гостимирь. М. 59. или сынь мои или синовь мои. М. 81.

сыновь, filii: само на једном мјесту, и то у споменику рђаву гдје стоји є мјесто и: тако ми сенове главе. М. 551.

сыновьнь, filii: сыновнꙗа своꙗ вьмѣниае. Д. 45. сыновнѥе пришьствїе. Д. 48. прежде синовнѥго оубынства. Г. XI. 48.

сыновьство, adoptio: нщꙋщнмь сыновьство. М. 194.

сыновьць, filius fratris: своего сыновца. Д. 178. оть сыновьць его. М. 32. нлн сыноу моѥмоу нлн сыновьцоу моѥмоу. М. 75. мон синовць. М. 183. синовца. М. 286. синоваць господина Хрьвоꙗа. М. 377. синоваць господина Сандала. М. 400.

сыноположенние, adoptio: сыноположенїа даровамїе. М. 546.

сынь, filius: вама, сына моа любнмаа, мирь ва боудн. Са. 5. ꙋ име ѡца н сына н светога доуха. М. 1. сина божню. М. 185. лоубьвьнаго мн сына Стѣфана. М. 5. сыню, вьнимаи. М. 9. сь прѣвьꙁлоублениимь мн синомь Радославомь. М. 11. монхь сынь. М. 28. с монми сыньмн. М. 34. .г. волꙗ .д. сынове. М. 98. поповьсцн сынове. М. 98. видетн синн чловечаскнє. М. 103. неговемь синовомь. М. 106. своимн синн. М. 219. неговн синове. М. 238. неговн синовн. М. 240. ако бн се нашао синь ꙋ господина воѥводе Степана нлн веке синовь правога натрашка, да се да нимь вась покладь; ако лн бн веке синовь не бнло, а бнла кки нлн веке ккерн, тада да се даа госпоге Єлене, господина воеводе Степана госпоге, како то н ккеремь. М. 394. сина мн беꙁь грѣха воѥводꙋ Степана (пише Јелена жена војводе Сандаља за херцега Стјепана, који је био синовац мужу њезину). П. б. 123. таст назива зета сином: сыноу мон. Д. 205. скрьбна ѡтьпоустити те сына моего не хоштоу. Д. 207. краљица Јелена назива сином кнеза дубровачкога којега зове и кумом: любовномꙋ мн синꙋ н кꙋмꙋ кралѥвства мн кнеꙁꙋ дꙋбровчкомꙋ Маринꙋ Кадварꙋ. М. 66. 67.

сыньць, filiolus: єдинь синакь. М. 544.

сыпати, infundere: мероньхь сипле сладь трищн оугоднщн. М. 565.

сыренние, caseus: авїе сыренїю сырити се. Д. 115.

да се даю братнıамь сиренıа два десети и четыре мѣхе, а мѣхь .рк. литрь. Г. XV. 308 да се даю .і. мѣхь сиренїа. М. 139. ꙁа прьве господе нѣсꙋ нии трьгь иꙁь срьбалıа иꙁьносили раꙁмѣ коже, воскь и сиреньѥ, а сьди носе сребро и ꙁлато. П. 138. такови трьгове не достоѥть се ни могꙋ плакıати кожами, воскомь и сиреньѥмь. П. 138.

сырити, caseum facere: абїе сыренїю сырити се. Д. 115.

сыриште, coagulum: помльꙁше млѣко не трѣбовати сїрышта, тьчїю решти: сакııа те молитва подькквашаеть, и абїе сь гласомь сыренїю сырити се и млѣкоу кисѣлоу быти. Д. 115.

сырь, caseus figuratus: да се даю (ћелији св. Саве у Карејама) .і. мѣхь сиренїа и .і. сировь. М. 139. да се даю (калуђерима цркве арханђелове у Призрену) сиренıа два десети и четыре мѣхе, а мѣхь .рк. литрь, и сировь толикогѥ, а сирь .ѕ. литрьь. Г. XV. 308.

сѣва, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богдань Сѣва. Г. XV. 296.

сѣвастовь, σεβαστοῦ: између осталога што цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше ливада оу сѣвастова лоуга. Г. XV. 272. cf. севасть.

сѣверь, septemtrio: ѿть толи кь сѣверꙋ. М. 131. кь сѣвероу. Л. 55. распространıает се къ вьстокꙋ и ꙁападꙋ и сѣверꙋ и югꙋ. Г. XI 161.

сѣверьскыи, septemtrionalis: ѿть сѣверьскыихь страньь. Ст. 27.

сѣдалиште, sedes: апостольскаго сѣдалишта. Д. 127. на сѣдалишти светительства. Д. 132.

сѣданиѥ, sedes: сьпрѣстольникь апостолскаго сѣданиıа. Д. 149.

сѣдати, sedere: да сѣда игоумнь на ꙁборѣ на ѿсобнѣ трапеꙁѣ. Г. XV. 306.

сѣдина, cani capilli: како не оустыде се сѣдинь. Г. XI. 79.

сѣдоние, село које је цар Лазар дао Раваници, било је негдје између Мораве и Кучајине: Сѣдоние. М. 193.

сѣдь, canus: сѣди альтиниании. М. 97.

сѣдѣти, sedere: да си сѣде твоѣ села свободьно и твои људие. М. 21. ни едьнь не сѣди онуге Цьптата. М. 42. сь вами да би сѣдѣли не боеке се. М. 54. людїе властельцїи, кои сѣдеть по црьковныихь селѣхь и по катоунѣхь, да походи вьсакь кь своемоу господароу. З. 31. кои би сидели на нихь земли. М. 286. кои би сидель на нихь земли. М. 298. снеднеѡ. М. 320. приѣмше дрьжаву и сѣеде у госпоцтву родитель моихь. М. 381. друзи ми голи сиде. М. 545. четири годища, що ие удовицомь сидѣла. П. б. 119. за немощь не могаше сидѣти. П. б. 91. приемь дрьжаву и сиде на присто кралевьства. М. 317. сиде на пристоли. М. 427.

сѣкыра, securis: юже сѣкира при корѣни дрѣва лежить. Ст. 12.

сѣкырешь, селу је Приљепници ишла међа на стоуденць на Сѣкурешь. М. 198.

сѣме, semen: да се ѡдь жита сѣме годищу изь ѡпьщине ѡтьстали. М. 192. и ѡще се ѡбетуие господинь бань себе и своие снеме. М. 106. мои синове и унучие, и до колние симе моие буде. М. 106. неговемь синовомь и симену негову. М. 106. неговемь синовомь и негову сименеви. М. 107. моие снеме по мушкомь колнену. М. 107. до колѣ е нась сѣме и нихь. М. 176. семень и ѡстанка нашего. М. 286. семень и ѡстанькь нашехь. М. 298. Стефань деспоть не вьстави сѣмене. Л. 62.

сѣмо, huc: изнесеноу младѣнцоу томоу соущоу сѣмо. Са. 14. дѣломь како се камы вали сѣмо и онамо. Г. XV. 282.

сѣница, неко мјесто: ако си кьто узлюби стати близа ради или на Сѣници или гдѣ, да си стане. М. 41.

сѣнице, неко мјесто: приходише к царьству на Сѣнице все поутени властеле дубровьчьци. М. 168. на Сѣницахь. М. 169.

сѣно, foenum: сѣно да си коси. М. 96. сѣно да косе

како и мѣропси тако и сокальници тако и вьси манасторию. М. 98. коꙗ села сѣна имаю, да га такоѕи и косе. М. 98. ѡсьвободихь (људе манастира св. Николе врањинскога) ѡдь вьсаке работе кралевьства ми, ѡть поѕоба и ѡдь воиньке и ѡдь винограда и ѡдь сѣна (т. ј. од кошења сијења). М. 113. трїи дьни сѣна да косе на Браниꙗшуи ѕаманицомь, а имамо да ихь не женоу на сѣно ни на ораниѥ. Г. XV. 277. сѣно црькви да косе, колико ѥ трѣбѣ. Г. XV. 305. аще кто оужежеть коукю или гоумно или сламоу или сѣно. З. 37. що соу села црьковнаа и люде црьковны, да не грѣдоу оу неропшинѣ царьства ми, ни на сѣно, ни на ѡранїе. З. 32. да имь нѣ ни врьшитбе ни сѣна кошенна. М. 192.

сѣножештани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Сѣножештани. Г. XV. 280.

сѣнокось, pratum foenarium: сь нивниѥмь и сѣнокоси. М. 64. ѡть тога сѣнокоса. М. 563. подь рыбарьске сѣнокосе. М. 95. оу Савинь сѣнокось. М. 96. оу коѥмь селѣ нѣ црьковнога сѣнокоса. М. 98. синокоси. М. 284. сенокоси. М. 296. 346.

сѣнокоша, foenisicium: ѡскободи ихь кралѥвьство ми ѡть жетве, сѣнокоше, винограда. М. 123. 138. pratum foenarium: с винограды, сѣнокошами, ливадами. М. 494.

сѣнокошь, pratum foenarium (али може бити погрјешка): сѣнокошь, що ѥ косило кралевьство ми, и сь ѕемлею ѡть тога сѣнокоса право доломь. М. 563.

сѣнь, umbra: вь сѣни сьмрьтьнѣи. Ст. 1. житїе се сѣнь и сьнь. Са. 4. под царства ми сень. М. 550. tentorium: самь же, сѣни томоу поставлюнѣ, тоу прѣбываа-ше. Г. XI. 69.

сѣнынь, tentorii: ѥко Давидь иногда вьпиꙗше, скаче прѣдь сѣньнымь кукотомь. Ст. 16. прѣдь сѣнинмь ковчегомь. Г. XIII. 365.

сѣниꙗни, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Сѣниꙗни, међило је ѕ Доублꙗни и с Потоуаны и с Маучици. Г. XV. 276. Сѣниꙗномь.

Г. XV. 276. оу Сѣнѫнехь виноградь. Г. XV. 276. Сѣнѫмь. Г. XV. 276. на пошљедњем је мјесту гријешком наштампано Сѣнамь.

сѣрака, краљ је Милутин зидао цркву св. Ђурђу на Сѣракѣ. Л. 53.

сѣрь, град у Маћедонији Seres, cf. Сереꙁь: придоше кралевьствꙋ ми подь Серь. М. 117. подь Серѡмь. М. 118. ꙋ Сери. П. б. 22. цар Стефан по смрти патријарха Јанићија събра съборь срьбьскы и грьчьскы оу градоу Серꙋ, и постави Савꙋ патрїарьхомь. Г. XI. 161. вса срьбьска идолоу слоужаше Дагоноу, ѿт соудь и Дагони и Дакы именоуют се, ѿть Сера же срьблю. Л. 55. само тако са є мјесто ѣ, али има сѣрьскыи, које види.

сѣрьскыи, *τοῦ* Сѣрь: прьвы игоумьнь архаггеловь митрополить сѣрьскыи Іакѡвь. Г. XV. 276. сераскомоу. М. 152.

сѣрьча, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Чрьнаве сь Сѣрчовь. М. 11. може бити садашња Сирча село у окр. рудничком.

сѣси, гледај Лѣси, које мислим да ће бити добро.

сѣсти, considere: повелѣни бывше ѿть нюго сѣдоше. Д. 30. сѣдь на престѡли. М. 104. када хтѣ ꙋꙁити на небеса, да сѣде ꙁ десноую ѿтьца бога. М. 367. седе оу шанке. Л. 86.

сѣтовати, lugere: не трьплю ꙁрѣти вась тако сѣтꙋющихь. Г. XIII. 362. part. praet. pass. lugubris: сѣтованными и мрачными одеждами. Д. 20.

сѣтовьнь, lugubris: гласы сѣтовныю. Г. XI. 115.

сѣть, tendicula: сѣти юго и ламиниꙗ растрьгь. Ст. 25. сѣтеи сее оубѣгаше. Д. 128. сѣть, юже прострѣ иномоу, самь оувеѕе се вь нюи. Л. 56.

сѣчь, caedes: бисть сечь велика ѕело. Г. X. 222.

сѣшти, caedere: ѿть садь напрѣдь сасинь да не сѣче (горе). З. 44. никто да не ꙁабрани сасиноу горе, колико юсть волꙗ трьгоу, толико да сѣче. З. 45. чрьни гвоꙁдь да сѣкоу. Г. XV. 282. сѣче. М. 131. вьꙁда сꙋ ходили и дрьва сѣкли. П. 20. ѿть нелиже ѡнь нась ѡсвети своєю

крькню, не въздде на нась мьчь сѣкы нась Г. XIII. 365. међа је планинама плавским манастира Дечана ишла оу Сѣченоу Стѣноу. М. 96. селу је Пријепници ишла међа на сѣчены камень. М. 198.

сѣıатель, seminator: злобѣ сѣатель. Д. 80. нештедно и ѡ благословенїи сѣатель милостїю кь нимь тихь податель бываше. Д. 187. злобѣ сѣıатель дїаволь. М. 534.

сѣıати, serere: научеше по малоу сѣıати злые плѣвелы междоу мною и родителемь кралıевьства ми. М. 89. да нитко не сѣе безь оупроса црьковьнога ѡтьца. М. 531. тко сѣе, да дае црькви четвртоу. М. 532. кои сꙋ сѣıали на земляхь воıеводе Радосава. П. 169.

та, tum, et: по дѣлоу на локвоу и на Горьницоу, та на дроумь. М. 64. терь прѣходи надь ıазь, та на Добри Шорь до меге Роугнжıа, та оуз мегоу стльпьчькоу оуз доль велїи десныи, та на Градинь дѣль. М. 144. мегıа моу ѡть Црьнога Врьха та на црькквища, та на ѡбѣ Ѡстрьвице, терь на Скрьке. М. 144. оу Царничино рѣкомь, та на Кобило Кобильщицомь, та на Орлеви дѣль. М. 144. та на Алавандиноу воденицоу, та на Просечениќь. М. 144. ѡдь светого Николе, та оузь доль. Г. XI. 130. та на Доубницоу. Г. XIII. 370. пакы мало ıако прѣишли бѣхоу дьнїи, та повѣлѣвае еклисїархꙋ ıавлıаеть се. Г. XI. 81. та изми, та иссоушн. Ш. Iesek. 94. калогıерїе и калогıернце, кои се постризають, та живоуть вь своихь домѡхь, да изганıають се, и да живоуть по монастырѣхь. З. 30. люди, кое сь вльховьствомь изимають из гробовь, та ихь сьжижоуть, този село да платить враждоу, кое този оучинить. З. 31. книге цареке, кое се приносе прѣдь соудїе за що любо, та ихь потвара законникь царевь, . . . тези книге да вьзмоуть соудїе. З. 38. кои се соужнь дрьжить вь дворѣ црьковнѡмь, та оутече оу царевоу полатоу, да есть свободнь. З. 39. кто що нагıе оу царевѣ земли, да не вьзметь, та речеть вратити кю. аще кто що позна, та по-

хвати или въҁме, да плати ꙗко и тать. З. 39. то као да је и овдје па гријешком стоји ть: поүинае перифрь ѡдь Прѣслопа, ть сь селищемь ... грѣде кь Бѣлево. Г. XI. 130. кои се соүдїе кльноү, ть и ѡправе ѡного ... З. 46. cf. таре, таже.

табань, solea: да се бїе .р. по табани. З. 47.

таворьскын, Thabor: на гороү ѳаворьскоүю. М. 562.

тада, тадаи, таде, тади, гледај тьда.

тадноко, име мушко, гледај Мароѥвићь.

тадиꙗ, Thaddaeus: син кнеза Влатка, брат војводе Иваниша, кнез а послије војвода Тадиѣ 1452—98. М. 451. 454. 480. 538. 542. помиње се и презименом Владьковићь, које види. на једном мјесту стоји гријешком Таднмь мјесто Тадиомь. М. 480.

тадь, гледај код тьда.

таже, tum (гледај та, којему је додано же, које види): ꙗко дарь непорочьнь напрѣдь поүщь, таже и самь потьщавь се приде. Ст. 13. по томь иверїе, таже роүси. Са. 12. Г. VI. 339. тааже въҁиде царьство ми. М. 137. таже и царствїе вѣчное ѡбѣща. М. 196. бывь кралѥмь, таже достигь грьчьскые ҁемлѥ. Л. 53. cf. таре.

таи, гледај код ть.

таиҁи, гледај код ть.

таимичишть, nothus: что крыеши таимичища. Г. XIII. 361.

таина, res arcana: не вѣдоүща божиѥ таини и милосрьдиꙗ поүчины. Ст. 2. царьскоү оүбо таиноү добро ѥсть таити. М. 110. sacramentum: причещаше се светыхь и прѣчьстныхь таинь, тѣла и крьве господа бога. Са. 11. светыихь таинь приобштив се. Д. 57. никогдаже ҁабїваите на светыхь таинахь прѣҁвїтера Іѡана. М. 558.

таиникь, qui sacris est initiatus: наче сѣни таиникь величаиши. Г. XI. 44.

таиновѣдьць, qui arcana novit: кь таиновѣдцоү и все видештомоү. Д. 137.

таинь, arcanus: ськажи ми, господи, беҁьстьна и таина прѣмоүдрости твоѥѥ. М. 9. таиномоү глаголоү его

аггели оудивльше се. Г. XV. 265. ни хитростью таиноомь а или ꙗвленноомь. М. 458.

таинь, мислим да је некога кому је било име Таја: вдовица Таина бијеше међу људма које краљ Милутин писа Хиландару. М. 59.

таиньство, mysterium: слоужитель великаго сего таиньства посилаеть се доброгласныи Гаврїиль. Г. XV. 265.

таити, occultare: кто се ѡбрѣте еретикь живѣ сь христїаны, да се жежеть по ѡбразоу, и проженеть се; кто ли га наүчеть таити, и ть да жежеть се. З. 30. царьскоу таиноу таити. М. 110. не таимь благодать. М. 539.

таквь, talis: ако се не ѡбрѣте таквь. Г. XV. 306. узима к себи ј (и, које види) такьвыи исправь. М. 535.

тако, sic: тако ми богь помагаи. М. 2. Христоу изьвольшоу тако. М. 5. како хокемо сие все схранити, тако да нась богь сьхрани на семь свѣтѣ и в бвдвкемь. М. 23. да ходе свободно тако, како соу в бана Коулина ходили. М. 24. да се не подражи твоихь ради люди, нь да се продае ꙗко нашимь людемь тако и твоимь. М. 47. како имь ѥ законь в Брьсковѣ ѡть ис-прьва, тако да имь ѥ и в Рвдницѣ. М. 52. сѣно да косе како и мѣропси тако и сокальници. М. 98. тако да и записа кралѥвьство ми, да дрьжи и ѡблада ꙗкоже и нинѥ црькви. М. 111. наүчеше глаголати инѣми ѥзыкы, и тако просвѣтише вьселѥноую. М. 77. тако оубо живоущоу ми. М. 89. и тако шьдьшоу ми вь Светоую Гороу. М. 125. семвы втврьжденнѥ бити непороүчнв до вѣка нашега, тако нась богь крѣпи в господьство. М. 237. тако ти моега живота и мое любве. М. 53. инога не вүините, тако ви мога живота. П. б. 22. тако ми бога. П. 31. тако намь бога. П. 36. 129. тако ми бога. М. 409. тако ми великога пророка Махьмета. М. 409. тако ми оүние двше, и тако ми пвть, що пвтвю, и сабль, с коюмь се опасвю, и тако ми верв, кою вервѥмо (ту мислим да гријешком стоји акусатив). М. 528. тако — тако, и тако — како, и како — тако, tam quam: тако граглнина нашега тако странѣга. М. 351. тако странѣга

тако грагꙗнина. М. 361. 365. 395. тако странѣга како грагꙗнина нашега. М. 357. тако граганина нашего како госта чловека. М. 432. тако соли како ине тьрьге. М. 445. какоѡ цари тако крали тако ине всаке крьсте людми. М. 458. такѡ бꙋдꙋће ꙋ своюмь кипꙋ ꙋ Дꙋбровникь како по нихь добрѣхь людехь. М. 499. — узима к себи жде, које му утврђује значење: женамь такожде повелѣваемь. М. 14. ако бꙋдꙋ некѣрници твоемꙋ царьствꙋ, такожде да бꙋдꙋ невѣрьници нашемꙋ градꙋ. М. 35. такожде имь створи милость. М. 55. ꙗкоже и бывшїи прьвїи царие такожде и кралювьство ми испльни прошение ихь. М. 86. такожде и на димитровь дьнь. М. 521. такожде ѡбѣтꙋюмо дати .і. перперь. П. 49. ниже тоган писма такожде писаше. П. 77. а то жде гласи и ће: такоге ти се и мы кльнемо. М. 23. такоде правьда да бꙋде нашимь людьмь. М. 37. какꙋ имь ю милость створиль сиӏь кралевьства ми, такоге имь и ꙗ стварамь. М. 56. тако да га и ꙗ люблю, и такоге да мꙋ приꙗю. М. 69. такогю приложи црькꙋь на Дани. Г. XV. 304. видевь писание господина цара, такоге не потворихь, нꙋ паче и потврьдихь. М. 207. ако ли ꙋзимаю кою прꙋ сасн ꙁ дꙋбровчани такоге да се сꙋде како и срьбле. М. 208. тко годи греде ꙋ Стонь и такоће и- Стона. М. 281. и такоће, що имь є воевода даль. М. 305. и такоге на власнинь дань. М. 428. такоће да бꙋде подь мои послꙋхь. М. 461. такоће да не бꙋде приꙋꙁма дꙋбровчанинꙋ. М. 467. Стѣпкꙋ .і. перьперь ꙋ рибахь, а Радоти .к. перьперь такогю ꙋ рибахь. П. 20. то ће у некијем споменицима гласи ю: такою. М. 101. такоє. М. 101. 219. 232. 252. — узима к себи же (које види), али само на овијем мјестима на којима свјема може бити и погрјешка мјесто жде: такоже и ми господинь краль потврьюю. М. 254. такоже же и аꙁь. М. 282. такоже ѡбитꙋ(ю). М. 297. краль Тврьтко такоже и са велможами. М. 307. — узима к себи ре (које види) постало од же (које види): иꙁлаꙁеке на трети мраморь, и четврьты мраморь, такоре оу ѡрахь. М. 93. оуꙁь рѣкоу оу Бигорь стоуденьць, та-

коре право малимь поутемь подь ливадоу. М. 93. где се стаюта ωба поути, такоре по дѣлоу на доубь. М. 93. право оу рѣкоу на мраморь и такоре прѣзь рѣкоу и прѣзь бароу оу Гоубавьчь потокь. М. 94. такоре оузь дѣль, такоре право оу велию цѣстоу. М. 94. такоре оу Трѣскавьць. М. 96. — узима к себи зи (које види): како си се сте навчили по клетьвѣ наша села и наше болѣры ємати, такози сте и мнѣ чинили. М. 21. како ѥ записано и оутврьждено, такози да стои. М. 81. коѩ села сѣна имаю, да га такози и косе. М. 98. како имь га ѥ дало кралевьство ми, такози да си га дрьже свободно. М. 108. створи милость и такози имь се ωбѣта кралевьство ми, да имь не узме ништа безь кьпа. М. 120. такози моу ю даа царьство ми, ѩко да моу ѥсть и до живота непрѣмѣньнаа. М. 138. и такози повелѣ царьство ми, да поге самь. М. 144. ако ли га такози не ωправи царииикь, да да сводь. М. 147. како сꙋ имали ꙋ родителѩ царьства ми, такози и ωдь дньсь напреда да имаю. М. 148. и ωще такози ш ними ꙋглави царьство ми, що сꙋ залоге заложенѣ кога любо мала и голѣма и-з-емлѣ царьства ми, да се ищꙋ сꙋдомь. М. 148. како платоу плакѩю и работоу работаю, такози и землю да дрьжеть. З. 34. ꙋ Архилѥвици дрꙋгꙋю црькву, такози и с половиномь тогази селища Норьчѩ. М. 191. да такози и платїи. М. 435. а ωни такози намь ωдговорише. П. 9. такози га кѥмо педепсать, да нѥга гледаю нитко не смѣ векѥ тога чинити. М. 31. — узима к себи ј (од и, ѥго, које види): и такои ю приложи царьство ми црькви. М. 134. и такои ми сьда не би нарꙋчно. М. 174. такои створи милость господинь бань. М. 184. такои даю вѣрꙋ мою. М. 203. како имь є биль законь прѣге, такои да имь є и сьди. М. 208. по срѣдѣ иивє, такои пꙋтемь. 264. на храсть, такои по дѣлꙋ и такои низь дωль. М. 264. такои, докле єсть живь господинь, да ѥсть немꙋ. М. 286. вьзда да се има такои, како ѥ речено. М. 303. такои велимωω и запоиедамωω, да нитко не може ни смие ꙋспоменꙋти. М. 467. такои се згоди. М. 497. терь ихь хωкѥмо такои пе-

депсати, да дрвговиць такоʒи не смею учинити. П. 28. такоѣ. М. 452. к тому ј приступа још и а, али само на једном мјесту па може бити и погрјешка: такоꙗ да ʒнатє. М. 552. — долазе и по два овака дометка заједно, ꙉе и рє: соудїє да дрьжє такогерє книгє, какьвєно соу дали пристовомь. З. 47. а ми мислимо такогерє и колє. М. 193. такогерѣ да се свде како и срьблє. М. 205. такогерѣ и сасинь да се прѣ прѣдь ѡнемиʒи свдиꙗми. М. 205. такогерє и рєчено село дасмо. М. 242. такогюрє. М. 353. такоѡꙉерє. М. 369. такоꙉерє. М. 481. тада рє долази и окрњено, без крајњега гласа: такоꙉерь на ѡкон проиʒволи. М. 537. такогерь. М. 550. и и жє, али само један пут: такоижє и аʒь. М. 253. долазе и три овака дометка заједно, и то и, ꙉє, рє, али само два пута, па је један пут и окрњено рє: такоигерѣ. М. 532. такоигєр. М. 550. — узима к себи и од ријечи оно слог но, али се налази само један пут и тада има још и ʒи: ако ѡнє люди вдадв свдню ʒа кривє, да таконоʒи все платишь. П. 6. — погрјешке: таго. М. 109. токои. М. 537. токогюрє. М. 353. у споменику у којем често стоји а између два сугласна и кад не треба има и тако мјесто тко. М. 252.

таковь, talis: таковаго исправлєниꙗ. Ст. 8. таковаго владыкы. М. 9. ѡть такова чловѣка. П. 168. таково обѣтованїє. Са. 11. таково учинениє. М. 274. в таково врѣмє. М. 300. таковоє скровищте. Д. 83. на таковоє дѣло. М. 89. аще ли кто дрьʒьнеть раʒорити, таковын да боудеть проклеть. М. 10. аще сего не имать послоушати, то такови да боудеть ʒавеʒань. М. 14. кто по таковомь женоу дасть. М. 15. таковє роукє. М. 15. таковын, кои имє пакостити. М. 68. такови, иже потвори, да се распє. М. 135. такови ʒаѡ чловѣкь. М. 459. таковаꙗ помощь. М. 78. такова винна. М. 81. винны таковынѥ. М. 81. таковѣмь научиномь. П. 35. таковв чловѣчицв. П. 36. таковь нашь приꙗтель. П. 133. — узима к себи ждє, које гласи и ꙉє (које види): таковоуждє мьʒдоу чаꙗ ꙗкожє и мїи. М. 333. по томь

примисмо дрꙋги таковигїє лисгь. П. 18. таковигїє листь ꙋписать. П. 25. узима и ј (и, њго, које види): таковоган наикавца. М. 458. под тен таковен научиє. М. 461.

таковьждє, гледај код таковь.

таковьћє, гледај код таковь.

такождє, гледај код тако.

такожє, гледај код тако.

такоѕи, гледај код тако.

такои, гледај код тако.

таконжє, гледај код тако.

таконћєрє, гледај код тако.

таконћєрь, гледај код тако.

таконоѕи, гледај код тако.

такорє, гледај код тако.

такоћє, гледај код тако.

такоћєрє, гледај код тако.

такоћєрь, гледај код тако.

такь, talis: такь плачь имѣхоу. Са. 6. такь чловѣкь. М. 24. 34. такомь смь сє клетвью клєль. М. 24. такыє красоты, такыє доброты. М. 58. такыє надеждє. М. 58. таки ꙋвѣть. П. б. 39. дрьжали смо таки начинь. П. 31. по такомє начинꙋ. М. 474. узима к себи жє (које види): оу такожє наказаниє. М. 15. то же гласи рє: дрꙋга такарє (повєлꙗ). М. 181. узима к себи ћє (које види): такигїє дрꙋги (листь). П. 88. такигїє. П. 121. узима ј (од и, њго, које види): такои ꙋчинєньє. М. 461. узима и ѕи (које види) али се налази само на једном мјесту и ту гријешком стоји ци мјесто ѕи: такьци ꙋрокь. М. 41. погрјешка може бити само штампарска тьки (мјесто таки). П. 60.

такь, sic: и такь прѣбывающоу мн. М. 10.

такьжє, гледај код такь, talis.

такьѕи, гледај код такь, talis.

такынрє, гледај код такь, talis.

такынћє, гледај код такь, talis.

талаиьть, talentum: даю талаиьть свєтомоу храмоу

твоюємоу. М. 68. таланьта скрнюма. М. 110. да умножить таланьть. М. 558.

таднѣь, obses: ѡне которане, кое нмамо ʒа талнѣе ѡдь ѡпѣнне которьске. М. 326. ке нмамо у талнѣе. М. 328.

тальско, село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: село Тальско н сь Ратнновь ї сь Ʒаклопитовь Лоуковь. М. 11.

тамарнѣь, презиме властеоској породици дубровачкој: Мароє 1402—21. П. 38. 152. — Никша 1411—45. П. 108. П. б. 74. 104. 121. 124. М. 375. 376. 415. 433. 437. грију ешком му презиме стоји један пут Тамнрнкь и један пут Тамарькь. П. 108. М. 415. један пут се помиње без презимена. П. 153. — Влахуша 1423. М. 329. — Вокосавь, које стоји гријешком мјесто Вукосавь 1442, и презиме му стоји гријешком Тамарькь. М. 416. П. б. 122. — Живань 1442 у изабраном вијећу. М. 419. — Ꙗковь 1442—5 у изабраном вијећу. М. 419. 423. 431. — Матко, син Никшин 1443. П. б. 104. 124.

тамншь, ријека у Банату: погнбе срьбскаа вонска на Тамншоу 1456. Л. 79. Г. Х. 273.

тамншьварь, град у Банату: на Тамншварь. Л. 84. cf. Темншьварь.

тамо, illuc: тамо поснла кралевство мн Урсете. М. 53. греди таамо, ѡть ноудоуже помощь прндеть тн. М. 137. да ходн свободно само н тамо. М. 154. тамо ку послатн властелнчнке. М. 174. тамо шьдьшу мн. М. 187. ето се потегѡше тамо к вамь. П. 42. ѡнон солн, що су до сьде тамо довеʒлн. П. 58. illic: ꙗко н ʒде ѡправда свое царьство, тако н тамо вьжделѣ обрѣстн мѣсто спасенїа вьсѣмь. Са. 8. вь ѡградоу светаго Герасїма вьшьдь, н тамо тожде сьвршнвь. Д. 168. доку понде у свое мѣсто, н тамо да учнни правнну. М. 24. 34. ѡть тамо настоющннхь нгоуменьь. М. 81. тамѡ есть воднца. М. 130. беʒь тога не бн нхь смо послалн, нн бн ѡнн моглн .а. дьнь тамо стоꙗть. П. 9. трьговцн нашн кон су тамо. П. 61. — узима к себи жде, гледај таможде.

тамождє, гледај тамо, којему је додано ждє, које види: сьꙁда дроугы (манастир) тамождє. Са. 2.

тамошьнь, qui illic est: стоаніє тамошнює. Д. 193. тамошнюго оутѣшеніа. Г. XI. 79.

таноурь, patina: напиши сє на таноуроу. III. les. 129.

таноушєвнѣь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богдє Таноушєвикь. Г. XV. 294.

тара, ријека у Херцеговини: оуꙁєшє на Тарѣ нашє трьговцє. П. 22.

таратн, 1551 пріидошє таратн нємачкн кипи н принишє паки Липовоу. Л. 84.

тарє, tum (гледај та, којему је додано рє, постало од жє): вьсходєщє вь Скрькоу, тарє оу царєвь кладєнць. Г. XI. 134.

таронннюнн, име засеоку села Бучина оштећено с краја, па се не зна како је управо гласило: ꙁасєлькомь сь Долѣны н сь Таронннѣ . . . Г. XI. 132.

тастамєнь, гледај тєстамєнь: тастамєнть. П. 121. само ту.

татарннь, Tatarus: Стєфань Оурошь вь Царнградѣ дрьжнмь, н вь татарєхь прѣждє бывь. Л. 53. 71. нꙁндє Михаиль царь бльгарьскын, н сь нимь ѡкрьстныи єꙁыцн, глаголю жє татарн, басараби сь проунмн. Л. 53. 71. поробышє татары влашькоу ꙁємлю. В. дан. I. 31. многоу бѣдоу подьє монастирь ѿть татарь. В. дан. I. 33. — Као да се и планина једна тако звала: мєгю кь Тмавѣ Домовикюмь н Татарнноу ѿть Клишанин. Г. XV. 283.

татарьхань, име турско: посла цара (биће погрјешка мјесто царь) Татархана прєко Рабє водє, да плєнн ꙁємлю нѣмачкоу 1683. Л. 86.

татетнѣь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгота Татетнкь. Г. XV. 292.

тать, fur: ако ли тать или хоусарь оуꙁмє доубровчанниоу. М. 102. да рєчє, єрє юсть тогаꙁн коню коупиль, н ꙁа нюга

платнль царниꙋ, а тати не ꙁьнаа. М. 147. 162. да гредоуть прѣдь соудїе ꙁа тати, ꙁа хоусарѣ. З. 38. ꙁа гоусара, ꙁа тата. З. 48. да плати ꙗко тать и хоусарь. З. 39. о татѣхь и хоусарѣхь. З. 41. хоусара и тата да нѣсть ни оу чїемь прѣдѣлоу. оу коимь се селѣ ѡбрѣщеть тать или хоусарь, тоꙁи село да се распе, а хоусарь да се ѡбѣсить стрьмоглавь, а тать да се ѡслѣпить, и господарь села того да се доведеть свеꙁань кь цароу, да плакꙗ вьсе, що ѥ оучинль тать и хоусарь ѿть ис прьва, и пакы да се кажеть како тать и хоусарь. З. 41. сїимь ѡбраꙁѡмь да се кажеть тать и хоусарь ѡбличны. З. 42. ꙁа хоусарѣ и тати. З. 42. не моу ни тать ни продавьць. З. 45. кѥфалїе да ищоуть и гоусаре и тати. З. 46. потворныкь да се каже како тать и гоусарь. З. 47. кои (властелин) доведе гоусара или тата, да се каже како тать и гоусарь. З. 48.

татьба, furtum: сїимь ѡбраꙁѡмь да оумалить се татьба и хоусарьство. З. 41. да имамь нихь владанıѥ блюсти и ѡбьваровати ѡдь гоусе, ѿть татьбе. М. 188. како нѥ светьца ѡномꙋꙁи коню ни гꙋсе ни татбе, нꙋ га є кꙋпиль. М. 205. 208. 267. ѡдь силе, тадьбе. М. 218. татьбе. М. 270. тадбе. М. 353. татбѣ. М. 434.

татѣнове полꙗне, катуну је Гунцатима цркве арханђелове у Призрену ишла међа прѣко брьда на татѣнове полꙗне. Г. XV. 291.

таче, tum: таче прьвѣе проть мꙋромь своꙗ оумаштае ꙁнаменаеть чювьствїа. Д. 72.

таꙗние, confectio: троуди твоѥ и таꙗниꙗ тѣла. Ст. 25.

таꙗти, occultare: да не може ни хоће таꙗти єдань иню ѡдь дрꙋгога панкавца. М. 458.

таѥмь, clam: градомь твоимь да не пакостимо ни плѣномь ни гꙋсовь ни ѡчивѣсть ни таемь. М. 23.

тварь, res creata: дасть имь власть на всѣи твари своеи. М. 4. милоуи, спасе, свою тварь. Ст. 10. пошлы доухь твои светыи, и обнови тварь свою. Д. 100. твоꙗ есмы тварь. Д. 184. творьцоу вьсеѥ твари видимыѥ и не-

виднмыю. М. 77. дрьжен ѡбластню всꙋ тварь. М. 103. 316. вьса тварь словесная же и разꙋмна. М. 547.

твои, tuus: разоумѣти и творити волю твою. М. 9. Владимирь не пленоваль твою землꙋ (пишу дубровчани краљу Владисаву). М. 21. до живота нашега и твоега. М 22. госпогн женѣ твоен. М. 22. никомꙋре твоемꙋ. М. 22. твога сла. М. 30. ѡбещамо се твомꙋ великомꙋ царьствꙋ. М. 35. по твонон милости. М. 430.

творениѥ, factum: зло творенье крала Ꙋроша. М. 35. поутенꙋ любавь и добро твореньѥ. П. 129.

творитель, opifex: бога свемꙋ творителю. П. 4. 70.

творити, facere: начеть творити оу Топлици храмь. Ст. 3. быстроѥ течениѥ творе кь желаѥмомоу. Ст. 13. поклонѥнию творе. Ст. 15. поклонѥнье творимо до свете земльѥ. М. 560. плаванїе творахоу. Д. 195. брани вьздвизае и побѣди творе. Л. 54. правая твори оучениїа своа. Са. 9. творити волю твою. М. 9. творити сꙋдь и правдꙋ. М. 187. творе правдꙋ. М. 235. не вѣдеть, что творе́ть. М. 201. творе милости и записанию. М. 225. творити правде и милости. М. 438. приюзьнь, кою ꙋказꙋю, паче дѣломь творе. М. 241. ако тако има творити, како дворе оу полате царевѣ. З. 43. слава ти, господи, творещоумоу страшна и прѣславна. Ст. 13. богь творен на больша чловѣкомь. Са. 1. чюдо творештїа икона. Д. 191. творен чꙋдеса. М. 203. богоу вьса на польѕоу мьнѣ творещоу. М. 332. сїа црьковь паметь да творы ктиторомь. М. 533.

творь, factum: приюзьнь добрѣми дѣли и твором показаль. М. 241. прѣюзань, кою сꙋ к намь поутенюми диели и сь творомь показоваль. М. 420. на пошљедњем мјесту за цијело мислим да би ваљало читати сьткоромь.

творьць, opifex: всѣхь творьца. М. 5. творьче мои. Ст. 11. творьцоу вьсеѥ твари. М. 77. творьць всачьскымь. М. 88. творць и сьздатель вьсеи твары. М. 520.

тврьдавнѣь, дубровчанин Добрашинь Тврьдавикь 1429. П. б. 89.

тврьданѣь, дубровчанин Мароѥ Тврьданкь цари-

ник војводе Иваниша. П. б. 114. у два споменика, у једном стоји један пут гријешком Тврьдаю мјесто Тврьданкю.

тврьдановнћь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богославь Тврьдановнкь. Г. XV. 293.

тврьде, име мушко: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Тврьде. Г. XV. 296.

тврьдн, село које је краљ босански Стјепан Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Тврьдн. М. 439.

тврьднна, firmitas: да нима (листь) веће нн една тврьднну нн крнпость. П. б. 58. да нѣсу (листн) ѡдь нѣдне тврьднне нн крѣпостн. П. б. 59. роте н ʒаписе, кое с велнкомь любвомь н тврьдномь бѣху учннлн. М. 444. вндеће велнке тврьднне н роте по пнсмѣхь. М. 445.

тврьдносавь, гледај Тврьдиславь.

тврьдносалнћь, властелин дубровачки Стѣпша Тврьдносалнкь 1423. П. б. 80.

тврьдиславь, име мушко, које пишу и Тврьдисавь: човјек херцега Стјепана Тврьдисавь крьстиюннь 1465—6. М. 492. 497. — Гледај Боровннћь, Тоунца, Оуглюшнћь.

тврьднтн, tueri: есмо присеглн да створимо н свршнмо н тврднмо увсе пнсано у снон повелн. М. 219. да буде крѣпитн н тврьдитн реченн ʒаапнсь. М. 402. да нась крѣпншь н тврьдншь у всаконхь повелнахь н слободьщннахь. П. 107. кажуће намь властеле повеле н ʒапнсе, у конхь се тврьде ѡть нашнхь прьвнхь. М. 448. confirmare: потврьюю н тврью все ʒаконе. М. 254. потврьюемо н тврьднмо село Лнсаць, да есть н да нма бнтн ѡпьћнне дубровьуке. М. 255. ѡнь лнсть правнмо да ю ʒадоволювнь, н ѡвѣмь нашѣмь лнстомь тврьднмо га. П. 88. все ʒгора пнсано тврђу н потврьднхь. М. 275. тврьђю н хоћу. М. 368. хоћу н тврьђу. М. 445.

тврьдоѥ, име мушко: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Тврьдоѥ. Г. XV. 297.

тврьдь, firmus: тврьдоѥ прибѣжнщѥ. Ст. 15. пирьгь великь и тврьдь. М. 74. поидоше ꙋ тврдо мѣсто, и ꙁидаше градь Дꙋбровникь. М. 217. скроꙁѣ тврьдаа каменїа и жестока. М. 558. кь тврьдѣи ꙁемли Ꙁахльмїа прибѣгь. Л. 57. да ю (клетвоꙋ) дрьжимо тврьдо. М. 23. вечьни и тврьди мирь. М. 28. да прѣбываюെть сьхраняѥмо и сьблюдаѥмо тврьдо и непоколѣбимо. М. 77. сиѥ ꙁаписаниѥ да ѥсть тврьдо и непоколѣбимо. М. 80. све тои тврьдо имати и дрьжати. М. 107. слова царьства ми ѥко да соуть тврьда и непоколѣбима. М. 144. теꙁи баштине да соу тврьде. З. 32. ѡть пронїарьске ꙁемлѥ да нѣсть волнь никто подложити подь црькові. З 34. да соу хрисовоули тврьди. З. 40. тоꙁи приложениѥ да прѣбиваеть тврьдо до вѣка. М. 159. да имаю теꙁи ꙋвѣте и ꙁаконе и повелѥ и трьговьчьке свободе тврьде и непотворене. М. 188. крѣпнь мирь и тврьда приѥꙁнь. М. 209. хоћꙋ на всемь више писанномь стаати и трьпѣти се правоѡ и тврьдоѡ и цѣло. М. 463. книга да не тврьда, ни да ѥ вѣрована. М. 477. да речене ствари боле и тврьђе се могꙋ ꙋꙁдрьжати. М. 328.

тврьдько, име мушко, cf. Тврьтко: жꙋпань Тврьтько негдје близу Дубровника у подручју краља српскога између 1240 и 1272. М. 53. — Бан босански Тврьтко, 1367—75, а послије краљ 1378—87, закраљивши се додаде имену своjему име Стефан те се писао: Стефань Тврьтко краль срьблѥмь и Боснѣ и приморию. М. 176. 184. 185. 190. 202. 209. 220. мртав се помиње од 1392. М. 221. 226. 231. 236. 239. 254. 280. 283. 317. П. 4. 11. 32. 45. 126. П. б. 33. Л. 62. 70. у латинским споменицима помиње се од 1364 као бан. Г. XII. 46. 49. 71. отац му бјеше Владисав а стриц бан Стјепан, cf. Владиславь. племе му се презивало Котроманићи, које види. — Гледај Боровинићь, Владисалићь, Влађевићь, Вльчетићь, Главићь, Драчићь, Доуимовићь, Ивахьнићь,

Коваӌевиђь, Милатовиђь, Михаиловиђь, Михоиловиђь, Секоуловиђь, Семьковиђь, Станьӌиђь, Стѣпановиђь, Тврьдьковиђь, Ӌрьньӌиђь.

тврьдьковиђь, властелин краља босанскога Остоје војвода Влатко Тврьтковиђь 1399. М. 234. 237. — Син краља босанскога Твртка Тврьтко Тврьтковиђь краљ у споменицима 1404—6 и 1415—44, додавао је имену својему име Стефан, те се писао Стипань Тврьткоѡ Тврьтковиђь, а то је додано име писао и Стефань и Щефань, а често само Тврьтко Тврьтковиђь, а неколико пута и без презимена само Тврьтко. П. 56. 66. 72. 81. 125. 126. 170. 171. П. б. 105. 106. М. 253. 260. 304. 307. 316. 318. 367. 376. 402. 426. 490. Г. XII. 73. XIII. 115. — Властелин дубровачки Никша Тврьтковикь 1406—11. П. 76. 101. 107.

тврьдѣништь, презиме породици у Крајини: оть Тврьдѣнищь 1247. М. 32.

тврьтко, гледај Тврьдько.

тврьтковиђь, гледај Тврьдьковиђь.

тврьђа, castrum: да бѹдете схранить наше трьговцє ѹ ваше трьгє, како да нѣкѹ щетѹ не приме. П. 16. коє сѹ побѣглє ѹ наше тврьгє, и да ѡдь нашѣхь тврьгга изълазе. П. 125. securitas: за веђѹ тврьђѹ кнеза и властела дѹбровачцихь таи подьпись ѹчинисмо. М. 507.

тврьђава, firmitas: за болю сведоѹбѹ и тврьгавѹ сеи повелє постависмо печать. М. 230. за векю трьгакѹ сеган записа. М. 424. securitas: да ѹчинимо нѣкѹ тврьгякѹ мегю наами, до колѣ се ѡ нио ѹгодба мегю нами ѹчини. П. 166. за тврьђавє кнеза и властеѡ дѹбровачцѣхь. М. 369. таво ньь ѹчинисмо тверьѣве ѡбима странама. М. 375. потврьдисмо ньь все листе и тврьѣавє, коє имаю ѡдь господе босаньскє. М. 378. ѡвои се ѹписа за тврьгякѹ ѡбєю странѹ. М. 390. да ньь є ѡван заапись за нихь тврьгавѹ и ӌистокѹ. М. 400. за веђѹ тврьђавѹ и ӌистоћѹ властеѡ дѹбровачьцнехь ѹчинисмо ньь ѡвь запись. М. 404. да стоє ѹ своихь правиєхь законнєхь и тврьђавахь. М.

459. ꙋ своюи тврьꙉавѣ. М. 469. ꙁа тврьꙉавꙋ и ꙁа свѣдоуаство. М. 502. ѡвиꙁи имь листь ꙋчиниха ꙁа иихь тврьгꙗвꙋ. М. 522.

те, et: господь богь помагаеть, те брьꙁо хоте бити прѣдани. М. 38. ако боудє потворь приставомь, те боудоу нно оучинили. З. 47. ако се ѡбрѣте, те соу инако прѣтворили соудь, да имь се роуце ѡтсѣкоу. З. 47. посла царь, те га оуморише. Л. 86. стиже царь, те се бише. Л. 87. юрь те се трьговьци ꙋꙁбити, те не кю ѡпкить по царекои ꙁемли. П. 5. ꙁгодило би се, ща богь не даи, те не било ѡдь кнеꙁа натражька. П. б. 86.— узима к себи ре постало од же (које види), а тако долази у споменицима још старијим: Радославꙋ давьше рꙋкꙋ, тере га веꙁасте. М. 7. такоꙁи сте и мнѣ ꙋчинили, давше своюрꙋкꙋ и своювѣрꙋ, тере моѣ села плѣнили. М. 21. есте дрꙋге лꙋди, три уловѣке тере женꙋ. М. 42. аке им се где слꙋчи дрѣво, тере имь се раꙁбие. М. 85. кьто се манисториюе ѡбрѣтаю, тере се раꙁьроде. М. 98. инꙁь Врѣсь тере оу Батоушоу, ѡть Батоуше инꙁь Соуходоль тере оу Бикола Слѣдь, ѡдь Бикола Слѣда тере оу прьхиноу. М. 114. ѡть Топлоухе оу камы, тере оу бѣлѣгь светогорьскыи. Г. XV. 279. где комꙋ дае дꙋбровьчанинь свои добитькь, тере мꙋ ѡдь нюга ꙋ бьхь ꙋдрить. М. 147. скꙋпите ми таꙁи мои доходакь, тере ми дате Марииꙋ Меньчетиħꙋ. М. 185. ако се слꙋчи господствꙋ ми, тере се сваге ꙁ Дꙋбровникомь. М. 207. ако ми богь поможе, тере бꙋде тꙋдеꙁи мое владание. М. 209. тко би инако ꙋчиниль, тере теи роте раꙁбиль. М. 291. до колѣ господь богь хоће, тере бꙋде живь воевода. М. 357. иꙋ ли би се ꙁгодило, тере би кои ѡдь нихь сагрешиѡ. М. 378. иꙋ ли би, ща богь не даи, тере се ꙁгодило комь ꙁгодомь примииꙋтие реченнехь господиuикь. М. 394. а то ре често долази и окрњено, без крајњега гласа: ѡть крьста поутемь, кои греде оу Стльпьчаны, терь ѡть стльпьчькога дѣла терь иис потокь, кои испада ꙋ бѣловодичкы потокь, терь иис потокь бѣловодичькы, где исходи дольна Клепала, терь прѣходи надь юꙁь. М. 144. ако имь се прѣ-

лучи врѣме, и буде имь неволю, терь ѡдбегну. М. 258. да би негова слатка милость била, терь намь рачиль потврьдити жупу. М. 294. тко би инакѡ учиниль, терь тее ротіє раȥбиль. М. 325. тьда ихь ѡни ухвативь, терь убили. П. 13. богь учини, терь догосте ȥдраво. П. 16. що год(ѣ) ѥ кластель, ѥсу на двору, терь ȥа тоȥи не могосмо ѥ скупити. П. 24. хѡкѥмо иȥнаити, терь ихь хѡкѥмо педепсати. П. 28. хѡде по свѣту, терь се хране. П. 38. чусмо да сте у немыру, терь ни ѥ недраго. П. 44. що годе би богь даль, терь добуду. П. 48. погрјешка: трь. М. 411.

тегарьливь, laboriosus. Ш. lesek. 80.

тегалити, pondo valere: у судовехь ȥлатехь шесть купь с поклопци, тегле ѡсамь на десете литарь, .ѕ. унаучь, .г. аȥаге; ѥдань поѥсь, тегли четири литре и .д. униче и .в. аȥага. М. 407.

тегноути, commovere: да би послаѡ своѡга властелина у Дубровникь, и тегнуѡ ихь бесѣдоѡмь ѡ мирѣ. М. 367. а то богь тегнуѡ господина деспута у срьдце, да ми да ѡдь мога дуга. П. 175.

теговиште, arvum: коуде соу теговища. М. 18. да моу соу пашница и теговища. М. 27. що ȥаписа или оу пашницихь или оу теговищихь. М. 68.

тегота, gravitas: кое желѣȥно ѥстьство ѡтьноудь таковые повѣсти теготы понесеть. Д. 20. pondus: многоую теготоу ȥлата вьȥьмь. Д. 40.

тегь, labor. Ш. lesek. 80.

тежати, colere: не има где тежати, ѥрѣ ѥсть у ѡстрове. М. 18. ни винограда да теже. М. 18. что хоте тежати жито и вино, вьсе да сьврьстовавьше и прѣдаде оу црькьвь. М. 98. ѡноу ȥемлю да не тежи. З. 44. да теже. Г. XV. 273. да онȥи виноградь сами граде и теже. Г. XV. 276. виноградь да тежїи вьсакь. Г. XV. 305. власи, кои соу оубоȥи, да теже вльноу црьковноу, що имь повелѣва игоумнь. Г. XV. 310.

тежатьнь, arabilis: ȥемлюми ѡратними, тежатними и нетежатними. М. 494.

тежесть, gravitas: ωбльгьчющоу се ωть всѣхь тежестии моихь. Ст. 21. ωтькрьгь пльтьскоую тежесть ꙗко небопарьны орьль вь породоу пришьдь. Г. XI. 190. pondus: многоу тежесть ꙁлата и сребра дасть емоу. Д. 166.

тежьбьникь, disputator: подобает епископоу быти не тежьбникоу. Д. 140.

тежькосрьдь, excors: ть же тежкосрьды. Д. 110.

тежькоћа, difficultas: и ꙗко б-и-хь коꙗ тешкоћа допала ωть кое годѣ стране. М. 337. 344. в семь жити раꙁьлике и ненадне тешкоке ꙁгагаю се. М. 418. саблюсти ода сваке тешкоке. М. 418. не имиюће тешкоће али воиске тврьске на себи. М. 448.

тежькь, gravis: до лахка и до тешка времена. М. 274. ꙁа тои намь тешко не. М. 535.

теꙁало, презиме, гледај Теꙁаловић: Бранлв Теꙁалв. П. 110.

теꙁаловић, властелин и протовистиꙗрь кнеза Павла и властелин сина му војводе Радосава Павловића кнез Бранло Теꙁаловикь 1404—39, на неколика се мјеста помиње без презимена. П. 54. 106. 112. 151. 156. П. 6. 83. 93. М. 330. 341. 349. 350. 370. 376. 399. мртав се помиње 1466. М. 495. 544. — Властелин синова војводе Радосава Павловића кнез Радое Теꙁаловикь 1454. М. 472. cf. Теꙁало.

теꙁати, pertinere: даше ми вас колико доходакь, що мене теꙁа в мои диω. М. 520.

текели, име турско: иде Текели паша на Ꙁадрь 1647. Л. 85. оухити Текели графь Анꙁера. Л. 87.

теклина могыла, селу је Коупѣльникоу ишла међа поутемь велимь обракꙗе се оу Теклиноу могилоу. Г. XV. 287.

теклиште, селу је Стрѣльцоу ишла међа на Теклище. М. 92.

текь, само на једном мјесту стоји мјесто то, па може бити погрјешка: що иномоу роусагоу нашемоу, тек и негокемь селомь. М. 481.

тело, гледај тѣло.

телька, биће погрјешка мјесто Текла, Thecla: ѡпатїє ѡд Телки. М. 494.

темелионь, *θεμέλιον*: индїктїѡнь .аі., ѳемелїѡнь .ві. М. 539.

темелиство, firmitas: ꙁа веће темелство кнеꙁꙋ и властеломь ѡви лисать да имь є ꙁа неспедиторню. М. 517.

темелити, firmare: да вихь писма темелно. М. 448.

темелить, firmus: тои да имь є темелито. М. 444. тои да имь бꙋде тврьдо и темелитоѡ. М. 502. ꙋ напредакь нека се и ѡще воле и темелитие ꙋтегиꙋ и ꙋдрьже. М. 449.

темелиє, *θεμέλιον*, fundamentum: кьда постави царьство ми темелиє архаггела Михаила. М. 135.

темель, *θεμέλιον*, fundamentum: воденицꙋ .в. витла ѡть нова ѳемелꙗ. М. 559. ѡть темелꙗ. С. Л. 1847. IV. 148. М. 541.

темельнь, firmus: да бꙋдꙋ тврьда и крѣпка, темелна и непоколѣбима. М. 466.

темишьварь, град у Банату: прїими Темишварь. Л. 84. оу Темишвароу. Л. 85. подь Темишварь. Л. 87. cf. Тамишьварь.

теодора, Theodora: жена Константина Хлора. Л. 55. — Сваст цар Стефана, сестра жене му Јелене: Ѳеодороу сестрꙋ царицꙋ. Г. XIII. 298.

теодоровь, Theodori: селу је Вилској ишла међа на кꙋрь ѳеѡдоровь ѡдрь. М. 144.

теодорь, Theodorus: мꙋченикь Ѳеѡдорь. Л. 56. — Цар грчки Ѳеѡдорь Ласкарь таст краљу Радославу. Д. 126. 170. 173. Г. Х. 258. 261. — Манастир је Трескавац имао њиву Ѳеѡдора Главата. Г. XI. 132. XIII. 375. погрјешка ће бити: ꙋ Прилѣпѣ светыи Ѳеѡдори метох истога манастира. Г. XI. 130. XIII. 369. — Калуђер хиландарац попь кꙋрь Ѳеѡдѡрь између 1405 и 1427. М. 332. — Игуман манастира Довоље 1591 (ако је добро преписана година, јер се не слаже с годином од створења свијета, у којој је опет погрјешка). Гильф.

бос. 333. помиње се и XVIII вијека игуман довољски Ѳеѡдѡрь. В. дан. I. 12. — Гледај Любавнћь.

теодосии, } Theodosius: светаго Ѳеѡдосия оу поустины. Ст. 9. светаго и великаго Ѳеѡдосїа обштежителя. Д. 169. — Игуман љесновски 1342: при игоумене Ѳеѡдоси. Г. XIII. 296 — Калуђер светогорац Ѳеѡдосїе 1347—8. М. 128. Ѳеѡдосїи (по новијем препису). М. 132. — Калуђер хиландарац, старць пїрга василїева Ѳеѡдѡсїе између 1389 и 1405. М. 263. — Калуђер хиландарац попь Ѳеѡдосїе између 1389 и 1405. М. 263. — Неком попу Теодосию остави на смрти нешто новаца Јелена Сандаљевица 1442. М. 416. Теодусию. П. б. 122. — Калуђер Ѳеѡдосїе из Милешеве, који је штампао у Млецима октоих трошком Божидара Вуковића 1537. В. прим. 14. Други може бити калуђер Ѳеѡдосїе који је штампао у Рујну јеванђелије 1537. В. прим. 21. — Архимандрит милешевски између 1621 и 1623. Гильф. бос. 312. — Калуђер Ѳеѡдосїе у неком манастиру на Морави писа црквену књигу 1638. В. дан. I. 14.

теодосие, }

теодоховь, Theodochi: између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и нива ѳеѡдохова у Єленѣщехь. Г. XIII. 375. XI. 132.

теодрь, Theodorus, гледај Боудачнћь. cf. Тоудрь.

теодоуль, Theodulus: игуман алупски у Светој Гори: Ѳеодоуль 1347—8. М. 127. 132. без сумње исти 1348 проигоумень попь Ѳеѡдоуль предьстатель келии св. Савы оу Карѣихь. М. 138. — Калуђер светогорац Ѳеѡдоуль 1413. М. 279.

теоктисть, *Θεόκτιστος*: краљ Драгутин покалуђеривши се назва се тако: Стефань краль, Ѳеоктисть монахь. М. 70. 71. Л. 70. Г. XI. 39.

теофань, *Θεοφανής*: проть Свете Горе Ѳеѡфань за цара Лазара. Г. XI. 163. — Калуђер хиландарац Ѳеофань око 1399—1408. Г. XI. 141.

теофиловь, Theophili: између осталога што је

имао манастир Трескавац бјеше ѳеωфилова стась. Г. XIII. 372.

теофиль, *Θεόφιλος*: игуман студенички 1619: прї игоумеnоу кγроу Ѳеωфилоу. Са. III.

теофить, *Θεόφοιτος*: владика по свој прилици хумски Теωфить, који је зидао цркву арханђелу Михаилу близу Котора у садашњем селу Богдашићу 1269. М. 50.

тепачина, гледај тепьчина.

теплость, calor: теплостю дꙋшевною раждегь се. М. 134.

теплота, calor: еже теплотою искаше. М. 3. благаго желанїа теплотою горе. М. 122.

тепль, calidus, само у моралном смислу, ardens: теплии вь молитвахь. Ст. 24. теплою прободь се лоубовию. М. 3. мои ꙁастоупниче тепль. М. 73. твоимь теплиимь и скоримь ꙁастоупленниемь. М. 109. теплие помощи. М. 110. поклонихь се сь теплою дꙋшею. М. 129. хранителя теплаа. М. 134. теплои прѣдьстательнїци и помощнїци. М. 568. теплѣише по сьмрьти помагаеть намь. Г. XIII. 364.

теплѣ, ardenter: теплѣ припадаю. М. 134. любещимь его теплѣ. М. 194.

тепьсия, patina: осамь тежия, потегоше два десети и едиꙋ литрꙋ, .г. ꙋниче. М. 408. четири тежие. М. 408. две тепсие латинскехь форамь. М. 408. за исте судове стоји гријешком .и. техи, .и. тежи, .д. тежие, .в. тежие. П. б. 98. 99. 100.

тепьчии, гледај тепьчия.

тепьчинѣь, властелин Стефана бана босанскога Вокосавь Тепчьникь 1332. М. 102. — Властелин краља босанскога Остоје кнез Вꙋкь Тепчинѣь 1399. М. 237. — Два властелина истога краља без сумње браћа кнеꙁь Стипань и кнеꙁь Остоѣ Тепьчиѣи 1409. М. 273. исти се Стѣпань помиње још један пут 1407, само му је презиме наштампано Тепкикь. П. 80.

тепьчия, неки дворанин, писао се и тепьчии, а

доцније тепачија, на једном мјесту тефачија, био је у великога бана босанскога Матије Нинослава тепьчиа Радоња. М. 28. у краља Стефана Дечанскога тепьчи Владоје. М. 85. сьбрахь зьборь срьбьскыје земьлје архиепископа и епископи и игоумени и казньце и тепьчије и војеводы и слоугы и ставильце. М. 99. у цара Стефана тепци (гдје гријешком писарском стоји ц мјесто ч) Градиславь. Г. XI. 136. тепьчи Градиславь. Г. XV. 302. Градислава тепачије (у познијем пријепису). Г. XI. 139. у Твртка бана босанскога тепчиѣ Сладое. М. 176. у краљева босанских Дабише и Остоје тепачија Батало. М. 225. с тефачиомь Баталомь. М. 222. тепачиѣ Батало. М. 226. 232. 234. с тепачиомь Баталомь. М. 230. 236. тепачија Батало. М. 249. тепачије. П. б. 40. погрјешка тепаїе. М. 195. у латинском споменику: Tepacnius Batalo. М. 224.

тере, гледај код те.

терь, гледај код те.

тесати, само за међе, limitare: успомену да си оутеше мегје, и такози повелѣ царьство ми, да поге самь с вѣщїими людьми, да ю теше. М. 144.

тестаменьть, testamentum: у тестаменту, кои је учиниль прѣдь добрѣми чловѣци. П. 118. у своме тестаменту оставиль је биль. П. б. 79. свакога заклесмо врьху тестамента поутенога споменутиа госпоге Єлене. М. 415. овиа тестаменть јесть учинила. М. 415. уписа з добромь свѣстью своју напокону рѣчь у тестаменьту. М. 425. по тестаменту. М. 495. по нјемь посла свои напокониi тестаменать затворень и запечаћень по закону. М. 496. како буде наредио по својемь тестаменту. М. 496. речени тестаменать. М. 496. що би се кому по реченомь тестаменту достоiало. М. 496. да му се отвори тестаменать. М. 496. 497. 499. када се буде тестаменать отворити и проучѣти. М. 499. тестаменать. М. 507. П. б. 124. 126. 127. 128. 129. врьху тестамнента. П. б. 121. тестамень. П. б. 121.

тестеменьть, testamentum: питропѣ реченога тестемента. М. 507. учинити тестементь. М. 518.

тетали꙾, *Θεσσαλία*, атички *Θετταλία*: по вьсеи Теталїи. Д. 170. Ѳетталїа. Г. XI. 68.

тетрагонитовь, краљ је Милутин дао Хиландару мѣсто оу Строумици тетрагоництово. М. 64.

тетрагь, tabulae, *τετράδιον*: ꙋказа намь записѣ ꙋ нашѣхь тетразѣхь вѣрованѣхь. П. 34. ѡни намь показаше тетрагь Палка и Лꙋкше, и ꙋ томꙋи тетрагꙋ на юдномь мѣстꙋ писаше, юрь ю ѡтьць твои биль нимь дльжань. П. 77. такогїє дрꙋги (листь) имамо ꙋ нашѣхь тетразѣхь записань. П. 88. нюговь тетрагь кꙋпи. П. 152. вь тетрагꙋ нашега вѣка. П. 177. с дрꙋзимь листомь срьбсцимь, ко(и) ю за ѡвим листомь ꙋ семь тетрагꙋ. П. б. 51.

тетоумиль, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Тетꙋмилѡ. М. 439.

тефаꙋчи꙾, гледај тепьчи꙾.

тефьтишь, scrutatio турски: тефьтишь да ꙋчините. М. 474. 475.

техьнитовь, opificis, *τεχνίτου*: Тоудє, технитовь сынь. М. 62.

техьнь, *τέχνη*, ars: боудеть или книжникь или иноу техиь оумѣеть. Ш. lesek. 129.

течаль, селу је Брчелима ишла међа сь Чира на Течаль, ѡть Течали на светоу Троицоу. М. 114.

течение, cursus: быстрою течение створихь кь раицѣ. Ст. 27. даждь ми сїе теченїе скончати. Са. 7. да исправить поуть теченїа твоего. Са. 10. acquisitio: ꙋчинихь сан тестаменать нашемꙋ теченью и иманью. П. б. 124.

тешти, currere: кь слѣдь тебе тещи. Ст. 10. вьспреии и тьци кь покаюнию. Ст. 11. поуть кратькь есть, имже течемь. Са. 3. текоуштее врѣме житїа. Д. 46. на прѣдь паче спѣахоу, за ню о бозѣ течахоу. Д. 152. до великїе цѣсте, кою тече подь Чрьвени Брегь. М. 92. годище кою тече. П. б. 42. impers. cum. gen.: докле дѣла тече. М. 144. esse: дори юдань нась тече. П. 39. fluere: кои потокь ѡть Гостила тече. М. 18. како тече стоудьнць оу

ластокьско блато. М. 68. до воде, коıа тече оу Дечане. М. 92. како рѣка тече. М. 93. како ıе Дрнмь текль подь велнн брѣгь. М. 96.

тнмарьннкь, у Турака који има тимар, у споменику рђаву: ѡть собаша н ѡть тнмарннке. М. 550.

тнмнıамь, *θυμίαμα*, thus: ѡть грозннце: вьзмн бѣлн тнміамь. Ш. Iesek. 129.

тнмотен, Timotheus: игуман манастира Филотија у Светој Гори Тнмоѳен 1347. М. 132. у пријепису који је у Биограду у народној библиотеци и из којега је по свој прилици први пут штампано стоји Матѳен. cf. Матен.

тнмьпань, tympanum: тумьпанн н гоусльмн ıако ѡбнчан самодрьжцемь благородныхь веселıаше. Д. 122.

тнна, lutum: валıаюшаго се вь тннѣ сластьнѣн. Ст. 27.

тнпарь, regula (*τύπος*): тозн ıе бнль нашѣхь старѣхь поутенн ѡбнчан, н дьнашнн дьнь мн ннхь наслѣдьıе тѣмь тнпаромь чннмо н жнвемо. П. 127. поюще помеıноуйте раба божіа Божідара, нзложнвьшаго тнпарн сіе. В. прим. 13.

тнпнкь, *τυπικόν*: тнпнкь ıероусалнмьскын. Г. XI. 189.

тнса, ријека у Мађарској: ходн на Тнсоу. Л. 84. паде на Тнсоу. Л. 87. на ѡнь поль Тнсе. Л. 88.

тнтель, мјесто у Бачкој на Тиси: пређе везнрь оу Бачкоу, те оузеше Тнтель 1697. Л. 87.

тнхомнрнћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Вонхьна Тнхомнрнкь. Г. XV. 287.

тнхомнрь, између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи четворици бјеше име Тнхомнрь. М. 12. и двојици између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 290.

тнхораднћь, властелин Стефана бана босанскога Внтань Тнхораднкь 1333. М. 107.

тнхоранћь, властелин Стефана бана босанскога Днвошь Тнхораннкь 1333. М. 107. cf. Тѣхорадовнћь.

тихославнћь, дубровчанин Дьмитрь Тихосьлавикь XII вијека. М. 7.

тихославь, између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Тихославь. М. 12.

тихость, tranquillitas: миръ и тихость вьсьприемьшоу владиҹьствоу моемоу. М. 4. да вь мирѣ и тихости поживемь. Д. 219. lenitas: кьзвавь ме сь тихостїоу. Са. 9. где сладкаа его оусеь тихость. Г. XI. 113.

тихостьнь, placatus: сверѣпїи ѡни старца словоу подьклонише се, весели и тихѡстны бывше. Д. 32. весели и тихостни сьтвараєт. Д. 71.

тихоҹь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи један бјеше Тихоҹь. М. 12.

тихь, quietus: тихѡм кь всѣмь бити глаголаше. Д. 175. тихь податель. Д. 187. тиха дателѥ любить богь. М. 332. tranquillus: тихоѥ пристанище. М. 58.

тихьҹиновнћь, властелин краља босанскога Дабише жупан Ђурађ Тихьҹиновнћь 1392: Юрѣемь Тихьҹиновнћемь. М. 222. — Властелин краља босанскога Стјепана Томашевића Вѹкнћь Тихҹиновнћь 1461. М. 488.

тишина, quies: иноҹьствоующимь тишина. Ст. 26. миръ и тишиноу вьспрїемьшоу владыҹьствоу его ѡть вьсоудоу. Са. 1. повели водамь морьскымь вь тишиноу сьставити се. Д. 184. миръ и тишина бысть вь дьни владыҹьства юго. М. 9.

тишина, село на Ситници које је краљ Милутин дао Грачаници: Тишина. М. 565.

тиѥ, protinus: ѡнои, що ѥ соли посталѥно, да се ѡдьнесе тиѥ. П. 107.

тко, гледај кьто (од којега је постало премјестивши гласове): ако ви тько ѹчини криниѹ. М. 30. тко є приѣтель. М. 42. тко прѣслѹша писаниѥ кралевьства ми. М. 51. ни инь тко любо. М. 135.

тла, с предлогом до, гледај дотла. — узима на крају

глас ј (од и, юго, које види), гледај дотлаи. — тако узима и глас и (окрњено но од онь, које види), гледај дотлань. cf. толѣ.

т л е, с предлогом до, гледај дотле. — узима на крају зи (које види): дотлези мегю Крьстьцоу. Г. XV. 301. — узима на крају глас ј (од и, юго, које види), гледај дотлеи. — с предлогом оть, deinde, за мјесто: и оть тлеи глѣда на вьстокь на хридь. М. 127. оть тлеи Биглома на Орькинарїю. М. 127. оть тлѣи прѣко хрида. М. 127. оть тлѣи оуправь оуз гороу. М. 127. cf. толѣ.

т л ь к н о у т и, pulsare: тлькьноувь вь ребра игоумена. Ст. 25.

т л ь к о в а н и ю, interpretatio: тльковаиию азбоуквы. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

т л ь к о в а т е л ь, interpres: Никодима глаголюмь тлькователа. Г. XI. 163.

т л ь с т о б р ь д о, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Тльсто Брьдо сь Рашькимь Дѣломь. М. 11. Алтину је ишла међа на Тльсто Брьдо. М. 94.

т л ь с т ь, spissus: мьглою тльстою. Д. 181.

т л ѣ н и ю, corruptio: тлѣнїе уловѣуьско разсоуждае. Д. 98.

т л ѣ н ь н ь, corruptibilis: сїа тлѣниа и погыбаюшта разсоуждаше. Д. 144. тлѣньнынхь и прьстнынхь ѡшьдьше. М. 77. тлѣное ми тѣло. М. 114. мира сего тлѣньнаго. М. 122. ѡстави тлѣнꙋ висотꙋ земнаго господьствїа. М. 243.

т л ѣ т и, corrumpi: зде не добро юсть срамлати се тлающимь. М. 110. ту писарском гријешком стоји ꙗ мјесто ѣ као и тꙗмь мјесто тѣмь.

т л ѣ ш т и, pulsare: блюди се, юда како ѡстанеши вьнѣюдоу тлькоущї. Ст. 12. тльците, и ѡтврьзет се вамь. М. 558.

т о б о л ь ц ь, saccus: ꙋ юдномь тоболцꙋ гамꙋшнꙋ дꙋкать златѣхь двѣ сти и шесть десеть. П. б. 57. тоболаць рекамань златомь. П. б. 74. тоболаць. П. б. 102.

т о б о л ь у и ћ ь, sacculus: юдань крьсть ꙋ юдномь тоболуикю. П. б. 74.

товарь, onus: кьги походи икономь кралю или на которои годѣ работоу, а ѡни с нимь на конехь, а да имь се кони не оузнмають, ни подь товарь да се не подьлагають. М. 63. села товара да не носе, нь да храни всако село по юдногга коня коудра, да носи црьковни товарь: да ако оумьрю подь црьковнимь товаромь, да га црькьвь на мѣсто постави. М. 99. жито да носе и товарь. Г. XV. 310. тко би се нашаѡ хрватн товаре конмь посильемь. М. 468. велнкь товарь носимь на своюмь раменоу. М. 555. и мјера, колико се на коња натовари: како е оучинилъ трьгь на Трѣбинн, и узима ѡдь товара динарь. М. 117. да даю црькви масла десеть товарь, а оу товароу четири на десете стари. Г. XV. 288. да дае товарь масла. Г. XV. 304. десеть тисукь товарь соли. М. 246. ю ћу удати мога жита, юрь ми те товарь продавати по .і. перьперь. М. 247. юрь имь ю узель .є. товарь свите. П. 62.

тогда, tunc: югда и вьсь мирь приѡбрѣщемь, тогда и вь гробь вьселим се. Са. 4. тьжде бо тогда ты, и ныня тьжде ты еси. Д. 184. господствоующоумоу тогда кралю. М. 72. ако се ѡбрѣте до нюга такова винна, тогда да се ѡтставлюю. М. 81. иже се обрѣтоше тогда на сьборѣ. М. 127. тогда придоше ва славни дворь кралевьства ми. М. 282.

тоговь, illius: кои есть сьгрѣшиль, тоговь и дѡмь да платить. З. 33. вь селѣхь тѡгѡвы дрьжавы. Г. XI. 55. тѡговы области. Г. XI. 71.

тогоuь, селу је Тудорчу ишла međa ѡть Кобилю Главе по срѣдиюмь дѣлоу оу Тогоuь. Г. XV. 302.

тодора, Theodora: жена војводе Радосава Павловића Тодора 1439—42. М. 398. 403. 418. — Род Јелени Сандаљевици, која је назива унучицом 1442, као да бјеше кћи Каталене, која бјеше род истој Јелени. М. 415. П. б. 121.

тодорицћ, dem. Тодорь, гледај Воисилићь (у додатку).

тодорь, Theodorus: човјек великога војводе Оливера XIV вијека Тодорь. Г. XIII. 297. — Цариник но-

вобрдски у деспота Стефана кнеȥь Тодорь, по свој прилици дубровчанин. П. б 79. — Властелин Јована деспота, пань Өωдωрь, великїи сѫдиликь 1496. М. 542. — Свети: оүбѣди Өωдωре. М. 244. ту ће бити погрјешка є мјесто а. cf. Г. IX. 250. — Гледај Лѣпиħь, Любавиħь, Хамировиħь.

тодоуровь, Theodori, ако није погрјешка, на мјесту неразговијетну: ωдь Лѵке Бѵиниа стране такигїе листь ωдь тодѵровь дѣцє стѣпашииовє такигїе листь. П. 121.

тоȥемльць, illius regionis incola: общїи бѣе тогда страниыихь и тоȥемльць плачь. Г. XI. 114.

токан, мјесто у Маџарској и име једноме човјеку: бехоу изишли коуроуци оу Токан, и паки поразише и немци, и свеȥаше Токан Ференца оу Бечь. Л. 88.

токь, cursus: полоуношномоу токоу просвешати се. Л. 63.

тола, с предлогом по, abhinc, за вријеме: по тола што се наиде посагено, да се сѵдомь исьправи. М. 46. tunc: давьше десетькь ωдь соли, и по тола да си гредѵ. М. 46. не плати ли се до ѵрока, да по тола да є ωстало на волы кралевьства ти. М. 48. — с предлогом до, узевши на крају глас ј (од и, юго, које види), adhuc: ȥгодило би се, терь не билω натрѵжка, а до толаи не ѵȥеть ииxь дно. М. 364.

толановииа, селу је Штитарици манастира Дечана ишла међа на воȥиикь, кои греде по дѣлоу мегю Ресиикь и мегю Толановииоу и мегю Штитарицоу. М. 94. заселак селу Юльшаиици које је било Ђурђа Ненишића а цар га Лазар дао Хиландару. М. 195. Г. XI. 139.

толи, tantopere: ти сѵ ȥакони толи твьрди, юрь се не би могли никако прѣтворити. П. 94. ωдь толи красна господииа. П. 122.

толико, tot, tantum, tantopere: числа вь вась не волимь быти; толико да вы боудеть, єлико доколно имате прѣпитанїа. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119. да иxь такоȥ сьблюдемо колико сами себе и свои градь толико госпо-

днна Влка. М. 216. колико ѥсть волю трьгоу, толико да сѣче. З. 45. не могѹ толико плакюти. П. 2. толико, колико є разоумыти. М. 253. да за толико врѣмена нѣсѹ дѹжни давати. М. 303. тере би кои толико сагрнишно, да мѹ се има глава одьснѣи. М. 378. толико боле ѹ напридакь живити, колико богь допѹсти. М. 445. прѣдь толикоо многоо лѹди добрѣхь и свакоюцѣхь. М 501. колико — толико, и толико — колико, tam — quam: да ѥ все свободно ода всаке царине и одь забаве, колико кои годѣ дѹбровчанинь, толико дѹбровачки конь, толико трьгь. М. 184. толико они, колико дрѹзи. П. 8. да онди царина не има бити, толико на оних кои гредѹ ѹ Стонь, колико кои гредѹ и(зь) Стона. М. 281. обетова господство ми бити имь срьчани прѣютель, толико ю, колико мои последни. М. 306. све колике поставе, толико дѹкате злате, колико динаре, колико сребро, колико сѹдове. М. 393. ниціо веке пѣнези наших не оста ѹ комѹнь дѹбровачки до данашнега дне, толико оть поставнѣхь, колико одь добитьѣ. М. 411. — узима на крају зи (које види): да оставимо толикози лѹдьи, колико да могѹ чѹвати града. М. 36. — тако узима и глас ј (од и, ѥго, које види): за толикои врѣмена. М. 286. 298. — тако узима жде (које види): толикожде. П. 59. то жде гласи ће: сиренню два десети и четыре мѣхе, а мѣхь .рк. литрь, и сировь толикогѥ. Г. XV. 308. прѣмисмо господина за нашега властелина колико ѥдного нась вѥкника како то и ми властеле дѹбровачци, и толикоге все негове. М. 240. толикогѥ и дьнась могѹ всакои посли слободно поки. П. 28. толикогѥ. П. 49. толикоге. М. 261. 307. 320. толикоће. М. 288. толикоде. М. 300. то ће у неким споменицима гласи ѥ: толикоѥ. М. 249. — тако доданом ће још се додаје и ре: толикогере. М. 307. да не можемо ѹчинити мира с херцегомь, . . . и толикогере воєвода Иванишь з братиомь да не могѹ ѹчинити мира с херцегомь. М. 455.

толикожде, гледај код толико.

толикози, гледај код толико.

толикои, гледај код толико.

толикоѓе, гледај код толико.

толикоѓере, гледај код толико.

толикь, tantus: дивеще се толикоу смѣренїю. Са. 8. толикомь плачемь и молєнїемь кь нємоу прїити оувѣдити нє вьꙁможе. Д. 121. толикоу почьсть. М. 19. ꙁа толико врѣме. М. 91. ако ли ни бѫде до толике ѹсилости, како не бисмо могли ѹчинити. М. 216. толика милость. М. 239.— узима на крају глас ј (од и, єго, које види) у падежима који се свршују на самогласно: толикаи любавь. М. 238. 258. 466. толикыи любавь. М. 261. ꙁа толикои врѣме. М. 422.

толило, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Толило. Г. XV. 298.

толити, placare: вьсѣхь толита, веселита же и оутѣшаста. Д. 39. глаголють ємоу, толе и моле. Д. 110.

толиша, име мушко: жупан Толиша у подручју војводе Сандаља 1405—6. П. 65. 82.

толоє, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Врмоши бјеше Толоє. М. 97. и између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 275. 300.

толоу, с предлогом до, adhuc: до толѹ сьблюди. П. 33. cf. толѣ.

тольќь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани писао Жичи једном бјеше име Тольќь. М. 12.

толѣ, с предлогом оть, deinde, за мјесто: ѿть толѣ ниꙁь брьдо. М. 131 (и на осталим мјестима у том споменику мјесто штампанога ѿть толи стоји ѿть толѣ у пријепису који је у народној библиотеци у Биограду и из којега је по свој прилици први пут штампано). ѿть толе оуправь на Бѹковицѹ. М. 197. за вријеме: ѿдь толѣ ю и много иꙁишло. П. 24. припови-

дѣвше имь ѡдь толе до три мѣсеце да имь иесамь волиень вчинити зла. М. 468.— с предлогом до, adhuc, за вријеме: да ѡдьбиѣю до толе, до кои се исплати вьсь дьгь. М. 232. до толѣ, до колѣ да имьце. П. 100. до толѣ, до колѣ иишемо. П. 138. до толи. М. 290. до толе и када годѣ бяде господовати. М. 303. до толѣ, до колѣ бядв стояти. М. 330. 351. — с по, postea: кои бядв пришьли в Стонь по толѣ, кьди га ѥ дало царьство ми дябровьчаномь. М. 147. по толи. М. 163. по толе да ихь ратвѥ. М. 207. cf. тла, тле, толоу.

толѥновићь, између људи које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници један у Чабићу бјеше Милошь Толѥновикь. М. 97. — Петрь Толеновикь 1318 као да бјеше човјек жупана Младена. П. б. 45.

тома, Thomas: ујак царици Мари, шура деспоту Ђурђу, дакле брат Јеринин, прѣстави се 1464. Л. 79. 80. Г. X. 274. јамачно се он мисли на овом мјесту: разби Ѳома и краліа Томашика 1448. Л. 78. — Гледај Υоупетићь, Ѥлииићь.

томашевићь, син краља босанскога Томаша, Степань Томашевићь, закраљивши се додавао је имену још име Стефан, те се писао Щефань Степань Томашевићь 1461. М. 485. само ту с презименом, гледај Стефань.

томашевь, Thomae: сына ѳомашева (т. ј. Томаша краља босанскога). Л. 80.

томашићь, неки Дмитар Томашић XV вијека: загибѣ коњ Воучиѥга Трьна Марко Атомановикь и Дьмитрь Ѳомашикь 1462. Л. 80. погрјешка Дмїтарь Томашинь. Г. X. 274. погрјешка ће бити и на овом мјесту: разби Ѳома и краліа Ѳомашика 1448. Л. 78. гдје мислим да каком год погрјешком стоји и краліа мјесто Дьмитра.

томашь, Thomas: логофет краља босанскога Дабише Ѳѡмашь 1392—5, име је писао и Томашь а презивао се Лоужьць. М. 222. 225. 227. П. б. 40. — Син кра-

ља босанскога Остоје, краљ Томашь 1444—51 закраљивши се додавао је имену својему име Стефан, те се писао Стефань Томашь и Шефань Томашь и Шепань Томашь и Шнфань Томашь, а кадкад и презименом Остоић. М. 427. 429. 438. 440. 450. 488. 490. 519. — Кнез Томашь, син кнеза Николе, братучед војводи Иванишу Влатковићу 1452. М. 451. 454. — Гледај Боућаннћь, Кроуновнћь, Латнућь, Станоювнћь, Цапнћь.

томе, Thomas: посланик краља српскога к дубровчанима Томе 1325, син некога Павла. П. 6. 5.

томинь, Thomae: селу је Брчелима ишла међа оу Томинь Потокь. М. 114.

томитель, tyrannus: казне томителю. Г. XI. 88.

томительство, tyrannis: видѣвь ликиннево жестоуьство и томителство на христїанехь. Л. 57.

томити, vexare: ѡбьють бѣсомь и томимь ннь по вьсе дьни. Ст. 20. недоугомь томымь. Д. 137.

томлюние, vexatio: многа ѡзлобленїа и мьсти и томленїа прѣтрьпѣ. Л. 54.

томько, Thomas, гледај Боуннћь, Николнћь, Сорьгоуевнћь.

томьковь, τοῦ Томько: за питропию томкову (некога Томка дубровчанина) П. 107.

тонисто, кнез дубровачки Николавь Тонисьто 1238—40. М. 21. 28. 29.

топикь, τοπικός, ejusdem regionis: калогюрїе, кон се соу постригьли топици, из мѣтохые тези црькве, да не живоуть вь монастыри, нь да идоуть вь инѣ монастыре. З. 30.

топила, locus macerando fortasse lino: мјесту је Ливади у Светој Гори ишла међа покрай мора на Топила близь Коуметице. М. 126. — међу земљама манастира Трескавца бијеше код села Бијеле Цркве нива роунзерица и ексефилинїница и топила. Г. XIII. 371. — исти је манастир имао село Могиљане с нивиемь с ливадами с топили. Г. XIII. 374.

топлии дольци, забјел на Овчи Поли цркве арханђелове у Призрену ишао је на Топле Дольце. Г. XV. 301.

топлнкь, између осталога што је цар Лазар дао Раваници бјеше село Рибникь и воденица (које ће бити погрјешка мјесто воденица) на Топлике ниже брьда. М. 196.

топлица, земља кроз коју тече ријека Топлица, која утјече у бугарску Мораву ниже Љесковца: Стефан Немања одраставши доби од очевине Топлицоу, Ибрь и Раснноу и Рѣкы. Ст. 2. он је оу Топлици зидао цркву богородици на оусти рѣкы рекомыє Косьльнице. Ст. 3. Са. 2. Л. 51. 58. зидао је и цркву св. Николи у истој Топлици. Са. 2. Л. 58. 68. ту бјеше столица епископска. Л. 51. 59. 69. цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену село Тоудорьче, а међа је том селу била како оупада мала Єлшаница оу велию Єлшаницоу. Г. XV. 302. ријека поменута: побеже царь Моурать испрѣдь кнеза Лазара ѡть Плоучника на Топлице (други љетописац вели оу Топлице). Л. 74.

топличани, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену село Мьшоутища . . . сь малины и сь Чрѣвоглаждемь и с Топличаны. Г. XV. 278. биће заселак поменутом селу.

топличькын, } τῆς Топлица: єпискоупь топличскын
топличьскын, } (за краља Милутина). М. 60. топличькын. Л. 54.

топлишь, мјесто које је краљица Јелена дала манастиру ртачком: Топлишь. М. 68. на(дь) Топлишемь. М. 68.

топлота, calor, ardor: топлота срьдьца и любы кь господоу. Д. 187. топлотоу светаго доуха назнаменающї. Д. у III. Iesek. 123.

топлоуха, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа ѡдь Стоуденьчань прѣко Топлоухе. М. 87. селу је

Војинцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа до ѥльхє на Топлоусѣ. Г. XV. 277. селу је Нистрн исте цркве ишла међа ниє поуть до старє Топлоухє и до Коуклнна стоуденьца сходєкє низь староу Топлоухоу. Г. XV. 279. селу је Медвѣдьцоу исте цркве ишла међа ѿть Топлоухє. Г. XV. 279.

топль, calidus: топли хлѣбы. Д. 28. вь своихь топлыхь полатахь. Д. 200. ardens: топлою молитвою. Д. 137. топлою вѣрою рaзгорѣвь сє. Л. 52. ѡба молитвьника топлаа. Д. у Ш. lesek. 124.

топола, populus alba: међе иду ѿть тополє. М. 93. на тополоу. М. 93. С. Л. 1847. IV. 54. на тополю. М. 199. ту ће бити погрјешка, јер је други прочитао на тополв. С. Л. 1847. IV. 52. на великв тополв. С. Л. 1847. IV. 54. оу тополоу. Г. XV. 310. до великє тополє. М. 199. на ремєноу оть тополє, ѥжє имать подь коромь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. — Село на земљи ѡдь Кврила до Стона које је краљ босански Остоја дао Дубровнику: Топола. М. 234. има и сада, али га пишу Тополо. Schem. rhac. 1862. 37. 1863. 50.

тополивьникь, селу је Куманима на Дунаву ишла међа с Тополивникомь. М. 199. С. Л. 1847. IV. 52. то је без сумње село садашњи Тополивник, до којега су и Кумани.

топольница, село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Топольница сь Коюшами. М. 11. то може бити садашња Топоница у Гружи. — Крај у којем, оу Топольници, село Коретино даде краљ Милутин Грачаници. М. 565. по Липлюню и по Моравѣ и по Топольници. М. 565. то је крај на Кривој Ријеци између Приштине и Врање, од којега и сада има село Топоница до села Коретина. Hahn, reise 171.

топольницє, село које краљ босански Томаш Остојић даде синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: село Топоницє. М. 439.

топь, bellicum tormentum: ѡстави све шаторе и топове. Л. 88.

торажда, брдо близу Призрена: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа прѣко поута призренского оупрakь дѣломь Торажде до мегіє трьнianьске. М. 87. селу је Инстри ишла међа низ дѣль нис Тораждоу. Г. XV. 279.

торь, crates pastorales: селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на прибиловe торовѣ. М. 197.

торьникь, име мушко: између људи које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници једном у Грмочелу бјеше име Торникь. М. 97.

торьнь, turris: да сѹ колин зидати зади, торне. М. 106.

торьць, Доброј је Ријеци ишла међа оу рьть оу Торьць. М. 96.

тоцилъ, брдо код села Кориште и Љубижње: тој је Љубижњи ишла међа низ дѣль низь Тоцилъ. Г. XV. 273.

тоуенїе, fusio: мїра оугоднаꙗ мысльнаго тоуенїꙗ. Г. XV. 265.

тоуило, torcular: да вино тоуила ваю истауають. Са. 5.

тоуильникь, село на земљи ѡдь Курила до Стона које је краљ босански Остоја дао Дубровнику: Тоуильникь. М. 234. има и сада а пишу га Точоник. Schem. rhac. 1862. 37.

тоуити, fundere: мѵро тоуештїи гробь его цѣлоуеть. Д. 72. мѵро тоуештее светые мошти его. Д. 173.

трава, gramen: кѡлиби травою оукрашены. Д. 23. лиесь, траве, воде. М. 106.

травина, гледај травьнина: коемоу властелиноу прїиде да зимоуе улоeкь, да дава травиноу ѡть .р. кобиль кобилоу, ѡть ѡвьць ѡвцоу сь аганьцемь, и ѡть .р. говедь говедо. З. 50. само ту и може бити да је погрјешка мјесто травьнина.

травоуниꙗ, крај око Требиња: бывьшоу велнкоу метежоу вь странѣ сеи срьпьскыиє земльє и Диѡклитиє

и Далмациѥ и Травоуниѥ. Ст. 2. вьсѣми срьбьскыми ʒемлями, еже глаголют се Діоклитїа, Далматїа, Травоунїа. Д. 3. краљ се Стефан Првовјенчани писао: господинь вьсе срьбьске ʒемле и Диоклиѥ и Дальматиѥ и Травоуниѥ и хльмьске ʒемлѥ. М. 9. краль вьсе срьпскиѥ ʒемле, Диоклитиѥ и Травоунне и Дальмацие и Ʒахльмие. М. 11. Стефань Немани быстъ великы жоупань и самодрьжавны господинь всѣхь срьбскыхь ʒемль, поморїа и Дїоклитїе и Далмантїе и Ʒахльмїе и Травоунїе. Л. 59. 68. погрјешка: Травоулїю. Л. 55. cf. тревоунинскыи, Тровоуниꙗ.

травьливь, balbus: царьство Михаила травливаго. Г. X. 253.

травьникь, exactor tributi травьнина dicti: ни кадиꙗ ни харачникь ни травникь ни ємнь. М. 523.

травьнина, scriptura: травнина, що ѥ по всѣхь метохнахь, жировнина, все то даеть кралевьство ми црькви. Г. XIII. 376. трѣвниноу. Г. XI. 137. на сиѥ ʒабѣле кто оуждене пасти по игоумновоу реченню, всакь да даѥ травниноу, како ѥсть ʒаконь. Г. XV. 301. травьнина да нмь се не оуʒима. Г. XV. 307. да имь нѣ ни травнине ни ѡраньꙗ. М. 192. cf. травина.

травьнь, aprilis (није поуздано да је баш тај мјесец): мѣсеца травна. П. 176.

трагь, posteri: кнеʒꙋ покоиномꙋ и вьсемꙋ трагꙋ нѥговꙋ. П. 41. ни Аловиʒа ни нѥговь траагь. П. б. 118.

тракиꙗ, Thracia: по всеи Ѳракїи. Д. 103. Тракїю. Л. 55.

тракь, fascia: тракь свилань. П. б. 49. 74.

транькань, као да бјеше дубровчанин Николе Транкань 1404: Николетꙋ Транканꙋ. П. 49.

трапеʒа, *τράπεζα*, mensa: приʒвати и кь таинѣи трапеʒѣ, и напоити источьника бесмрьтьнаго. Ст. 17. богатыимь трапеʒамь поставлѥнѡмь бывшимь. Д. 39. трапеʒы. М. 57. прилѣвькь на трапеʒе. М. 547. да имь есть ѡправнїе желѣʒо, що е положиль царь, да го вьʒимають оу вратѣхь црькокныихь ѡть ѡгнꙗ, и да га поставить на светои трапеʒѣ. З. 42. да ѥ вьноу трапеʒа. Г. XV. 306.

да сѣда на зборѣ на ѡсобнѣ трапезѣ сь игоумни забрьдьскими. Г. XV. 306. coenatio: трапезоу распространивша и пописаста. Д. 46.

трапезафорь, mensae linteum: набедрьницами и трапезафори. М. 92.

трапезонть, град у малој Азији на Црном мору: царь Мехмедь прими Трапезонть. Л. 80.

трапь, не знам шта би било на мјесту на којем стоји: земљи је цркве св. Ђурђа на Срьбьшори ишла међа до трапа срьбьскаго. М. 64.

трапь, f. ornamentum quoddam equi: юднꙋ трапь коньскꙋ срьберꙋ позлаћенꙋ, а потеза .к. и .г. литре .ѳ. ꙋнчь. П. б. 69. за исту се ствар на другом мјесту каже: юдна напрака конска сребрьна позлакюна, а потеза два десети и три литре и деветь ꙋнчь. П. б. 67.

трать, fascia: юдань крьсть ꙋ юдномь тоболчикю зашвень, поврьзено на свилꙋ тратꙋ свѣтликовꙋ. П. б. 74. само ту.

траћению, impensae: на наше траћенїе. М. 252. да нимь даюмо тракенїе и спензꙋ за .ві. глава. М. 258. ꙋзети нась ꙋ нихь дрѣвнехь на нихь тракенье и спензꙋ и привести нась ꙋ Дꙋбровникь. М. 339. дасмо бригентинь на наше тракюнью. П. 93. трьакенїе. М. 422.

тревоунинскы, земље Травоунию: краль всѣхь рашькихь земль и тревоунинскихь (Радослав). М. 19.

треньтаћевић, властелин дубровачки Жовань Трентакювикь 1405. П. 75.

трепетати, tremere: трепетати и боꙗти се имени твоюго. Ст. 9. оужасаю се оумомь и трепещоу. Ст. 25. югоже боꙗхоу се и трепетахоу. Са. 11. боꙗти се и трепетати имени светаго его. Д. 65.

трепеть, tremor: работаите господеви сь страхомь, и радоуите се юмоу сь трепетомь. М. 88 мјесто радоуите се други је прочитао троудите се. М. IX.

трепетьникь, међа је Рогатьцоу ишла како Трепетьникь потече изь Прѣкога Лоуга, и пристаю оу Сталь-

пьчаннцоу. М. 93. други је прочитао Трелетьникь. М. X. али мислим да је оно прво добро.

трепетьнь, tremens, адвербијално: трепетно прѣдьстоеще. М. 133.

тресавица, febris: тресавицею и оужасомь страждоущимь. Г. X. 241.

третии, tertius: третїе благословенїе даю. Са. 11. трети. М. 6. третїемъ архїепископъ. М. 48. третиꙗ тисоуща. М. 70. Сава третии. М. 76. Стефана Оуроша третиюго. М. 84. Оуроша третиюга. М. 115. Оуроша третиꙗго. М. 121. третиꙗ (хрисовъла). М. 148. третїи дѣлъ. М. 478. четири ста и третью лѣто. М. 251. два десети и третью лѣто. М. 322. третью на десете тисућю. М. 349. fem. tertia pars: давано е третїа дохотька, а сьда тои чинисмо, да се дае четврьта. М. 532. fem. instr. sing. tertio, па има и предлог оу: в третиомь узесмо три тисуће дукать. М. 503.

третина, tertia pars: то су она села, у кимь всимь Воихнићемь диль одь третине третина. М. 249.

третиюиникь, cui tertia pars competit: Воихнића третиеника. М. 249.

три, tres: доку не сткорю сь вами тьрехь судь. М. 25. есте три чловѣке. М. 42. да имь есть рокь за три мѣсеце. М. 50. да имь се да вѣдѣние трьми мѣсеци. М. 55. трїе сынове Балиновики. М. 59. обрѣте трью чловѣке. М. 62. вь трехь сьставѣхь. М. 88. на три ωрахе, на три крьсте. М. 92. идеже дьва или трью име мою призовоуть. М. 99. що има тры рогови. М. 127. с треми сели. М. 172. да дае три дни ωранина. М. 191. ωдь овихь трехь мѣсть. М. 256. трема синовомь. М. 409. намь тремь братенцемь. М. 477. свакому нихь трехь братѣнаца. М. 497. били су три Михоевнћи. М. 544. три ста и ωсмь десеть ωтьць. М. 69. три ста перьпера. М. 380. тисущно три ста и деветь десеть и седмо лито. М. 229. сто и три десети и юдну литру. М. 364. три десети и четири литре. М. 372. три десети и прьви дьнь. М. 351. три десети и пето литеω. М. 380. ωдь три на десете тисуќи дукать. М. 350. cf. десеть.

погрјешке: трь десети и седамь литара. М. 372. трь ста. М. 380. трѣ. М. 372. — на једном мјесту сложено с другом ријечју у једну стоји и у падежу њезину: єговимь тремьѩвлѥнныимь ȥапрѣщенїемь. Л. 63.

трнблаженъ, ter beatus: триблаженнии. Г. XIII. 359.

трикалиѩ, кладоущоу вьсь ȥападь . . . Скїтїю, Трїкалїю. Л. 55.

тривижань, кнез дубровачки Павль Тривижань 1325. П. б. 5.

тривоульскыи, Tiberinus: льстивыи мость оустраѥть (Максентије) на тривоулстѣи рѣцє. Л. 55.

трибоунь, tribunus: въ арванитьскоую прѣходить (Стефан Душан уставши на оца) ȥемлю, трибоуна санωмь поутенон. Г. XI. 77.

тридесетьнь, trigesimus: тисѹћно и четири ста и тридесетно лѣто. П. б. 91.

триддьневьнь, triduanus: триддьневно и петодьневно и вьсенедѣлно сьврьшаахоу поштенїє. Д. 28.

трикала, град у Тесалији: вь грьчьскои ȥемли вь градоу Трикалѣ. Л. 53. 71.

трикальскыи, из Трикале: Мавро трикалскы. Л. 80.

трикратьнь, triplex, адвербијално: трикратно божьствные вѣри ωбраȥь исповѣдавшимь. Д. 149.

трикровьнь, tabulationes tres habens: полаты трикровныи. Д. 46.

трилакьтьнь, trium ulnarum, адвербијално: трилакьтне и небеса оумомь прѣвьсходе. Г. XIII. 366.

трипе, -ета, hyp. Трипоунь, гледај Воућићь.

триполѥ, Tripolis: бысть бои деспотоу с Гюргюмь и с тоурци на Триполю 1402. Л. 75. на Триполю. Л. 77.

трипоунь, Tryphon: властелин дубровачки који имаше сина Ђурђа: Геωрьги ωдь кнеȥа Трипѹна 1253. М. 40. — Властелин дубровачки син кнеза Јуде, Трипѹнь ωдь кнеȥа Юде 1253. М. 40. — Црква светога Трипуна у Шумету која се и сама зове светыи Трипоунь: да догюшь на станькь ѹ Шѹметѹ ѹ светога Трипѹна. П. 6.

трипько, һур. Трипоунь: дубровчанин Трипко 1399. П. 18.

трипьковић, судија которски Никола Трипковић Бивоунћ 1454. М. 465. cf. Бывоунћь, Бывоницунћь.

трисиꙗньнь, trina luce fulgens: кь трисиꙗньномоу божьствоу. М. 121.

триска, село које је краљ босански Остоја дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: село Триска. М. 439. јамачно би требало Трѣска.

трисьставьнь, tres hypostases habens: соущьствоу тріисьставноу. М. 136.

трифе, һур. Tryphon: протовистијар краља босанскога Твртка: посласмо протовистиꙗра нашега господина Трифе. П. б. 32.

трифоунь, -ниꙗ, Tryphonis: Грнчареву је ишла међа оу трифоунь крьсть. М. 95.

трице, f. pl. furfur: єдинꙋ грьсть трица. Г. X. 224.

трищти, ter: мѥроньхь сипле сладь трищи оу годищи. М. 565. да поси лаєть дващи или трищи. З. 29. да иꙁкарит се трищи. Ш. lesek. 130.

тровоуниꙗ, гледај Травоуниꙗ: краль всѣхь рашкихь ꙁемль и Диωклитие и Дальмацие и Тровꙋние и Ꙁахльмие (Владислав). М. 25.

трои, tres: видѣвши троꙗ к наамь ωдьписаньꙗ. П. 167. тои све моѥмь тремь синовомь све на троѥ. П. б. 125. доукать раꙁсечен на трое. М. 521.

троиба, срл. treuga, induciae: да мирь и троибꙋ не могꙋ учинити с херцегомь. М. 446. що є учинила єдна страна дрꙋгои ωдь почела рати до троибе, кою є господство ми учинилош с кнеꙁомь и властели дꙋбровачцинеми. М. 467.

троиство, trinitas: ꙁаклесмо се богомь живемь трьиствомь и богородицомь. П. б. 107. богь, кои є оу троиствꙋ славими. М. 560.

троица, trinitas: вѣмь те светыѥ троице честь приємшоу и рождьшоу. М. 58. слава тебѣ, трьсветаꙗ троице

вь юдниномь божьствѣ. М. 77. вь троици славнимомꙋ богꙋ. М. 129. — цркве светој троици, које се и саме често зову света тројица: у Сопоћанима. М. 70. Г. XI. 176. код Дечана. М. 92. црква корьчаньска, гледај корьчаньскыи. близу села Брчела, којему је међа ишла ѡть свете троице. М. 114. у Солуну, зидао краљ Милутин: светоую троицоу сьздавь. Л. 53. 70. у Скопљу, зидао краљ Милутин. Л. 70. на Ресави, садашња Манасија, зидао деспот Стефан Високи. Л. 62. сьзида храмь светоую троицоу. Л. 73. 74. празник су тијем црквама Тројице. — погрјешке писарске трьоица. М. 418. трьица. М. 343. трьница. М. 420. трьца. М. 319.

троичьскыи, trinitatis: вѣрнїи троичьсцїи поклоньници. Д. 74. троичьсти слоужителїе. Д. 86.

тромлю, заселак који је царица Милица повратила Дечанима: Тромле. М. 265.

тропѣсньць, *τριώδιον*: трѡпѣсньцъ. В. дан. I. 32. cf. трьпѣсньць.

трошановнћь, човјек војводе Ивана Беројевића Петарь Трошановнкь 1421. П. 152.

трошань, име мушко: између људи које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници један у Храстовици бјеше Трошань. М. 97. међу људма које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену бјеше у Ставици попь Трошань. Г. XV. 275. и још двојици између људи које исти цар писа истој цркви бјеше име Трошань, од којих један бјеше презименом Воихьнић. Г. XV. 298. 299.

трошань, име мушко, гледај Гоуньдоулић.

троюроучица, у Скопљу нека црква коју је зидао краљ Милутин: оу Скопїю троероучицоу. Л. 53. троероучицоу скопскоу. Л. 61. други љетописац каже за ту цркву само: оу Скопїю храмь светыю троице. Л. 70. cf. троюроучьница.

троюроучьница, гледај троюроучица: троероучьницоу. Л. 70.

троуба, tuba: страшные троукы. Д. 148. вьструбимь златокованною трубою. Г. XIII. 358.

троубиһи, село у жупи Хлијевну: в Трубиһихь. М. 249.

троудити се, operam dare: вь соуе троудихωм се. Д. 17. труждьшу се ω своюмь божьствьнемь стаде. М. 17. паче всѣхь троуждьша се ω заповедехь божихь. М. 91. троудихь се ω семь. М. 538. да се ю ваша милость трудила за тои наше дльговаиьк. П. 154.

троудолюбьзьнь, laborum amans: оустави троудолюбьзиыи. Г. XI. 191. адвербијално: трудолюбьзно ωбшьдше мѣсто. М. 131.

троудолюбьзьнѣ, diligenter: трудолюбьзнѣ потьщах се. В. прим. 13.

троудолюбьнь, laborum amans, адвербијално: троудолюбно подвизае се. Л. 58.

троудоположьникь, qui operam dat: щедры трудоположьникь и мьздовьздатель. М. 5.

троудоприюмьць, operae acceptor: щедрь и троудоприємьць и мьздоподатель. Са 3.

троудь, labor: своимь троудомь та вса приобрѣть. М. 4. прошению твою испльнии противоу достоиныимь троудомь твоимь. Ст. 5. чьтѣта господа ωть своихь праведныхь троудь. Са. 5. многїе труди подьють. М. 17. трудь вьспрїюти. М. 130. сьзида се храмь трудωмь и подвигомь мωнаха Германа. М. 182. помишлаюһе великє трудє, кое є имаω и трьпиω за теи ствари поклисарь. М. 327. ωть тоуждихь троудовь. М. 571. — с ријечју сьто, centiens: вь сто троудь. Д. у Ш. lesek. 90.

троудьнь, operosus: троуднаа течєнїа. Д. 13. difficilis: neuogliu i trudno stangie. M. 279. намь би много трудно било ωпралить за такове мале щете. П. 85.

троудьнѣ, magno labore: многыи дьни троуднѣ гонивше. Д. 20.

троуждати, fatigare: кьзор црькве ωуи зрещихь троуждаеть ωть ѕѣлные свѣтлости мрамора. Л. 61. — се, fati-

gari, laborare: приндѣте кь мнѣ вьсн троуждающе се. Ст. 12. не троуждаите се. Д. 196. по что троуждаешн се погоублюти блъгарскые же и сръбскые роды. Г. XI. 72.

троумьбета, tuba: трѹмбѣти дѹховнѣн, . . . светомѹ бишкѹпѹ. М. 560.

троумьбеташь, tubicen: Антона трѹмьбеташа. П. 82.

троупню, n coll. corpora: коланка троупїа оть обою страноу ѕвѣремь на снѣдь прѣдложеть се. Г. XI. 72. многа въсоудѹ трѹпїа. Г. XI. 111.

троупокьштнца, неки крај у којем је било село Патеньколо: ѹ Троупокшнце. М. 278.

троупь, corpus: на троупь разслабленнаго надьклаюнет се. Д. 99. вась градь и оулнцн н домн напльнише се трѹповь мрьтвнхь. Г. X. 223. frustum: ѕїлалога нзбранна троупь велнкь. Д. 192.

троусь, terrae motus: быше троусн велнцн. Л. 88.

троусѣнь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Троусѣнь. М. 13.

троуꙉенню, opera: трѹгюнью добрѣхь люди за онон наше дльгованью. П. 156. milostgiu bozgiom i gnih trugengiem priluci mi sse chraglieuati. M. 385.

трьблажень, ter beatus: трьблаженою дрѣво, на юмьже протеже се Христось. Ст. 16. трьблаженаго старьца. Ст. 17. трьблаженнаго господина ны. Са. 1. блаженн н трьблаженн. Д. 7. трьблаженомоу наставнїкоу. М. 3. трьблаженын царь Стефань. М. 167. 521. трьблаженнынмь царемь Стефаномь Оурошемь. М. 521.

трьванꙉелю, *τετραευαγγέλιον*, quatuor evangelia: закле се на трьванꙉелѹ. М. 472.

трьгованню, mercatus: трьгованїе по земли господства нн. М. 437. тнргованем. М. 551.

трьговатн, mercaturam facere: кнре ходе по моемѹ кладанню трьгѹюке. М. 2. да трьгѹю н ходе свободьно. М. 168. како сѹ тамо трьговалн. П. 37. тѹждѣмь днпаромь трьгѹю. П. 94. нихь нманнюмь трьгѹю. М. 535. да сн трь-

гѹю всаки трьгь. М. 363. трьговати тако соли како ине тьрьге. М. 445.

трьговина, pensitatio auraria: дахь мѹ и ꙁаписахь ꙁа племенито градь хливански и са всомь жѹпомь и сь доходци и сь трьговинами. М. 249. плаћаюће праве царине и трьговине, ке се плаћаю по нихь. М. 327. merx: дрѹге трьговине да идѹть. сада ꙁа дрѹге трьговине ꙁадѣваю се. М. 475. да нимь се не ѹꙁме пѹтьна царина ни ѡдь нихь трьговинаа ни иѣдань доходакь. М. 525. mercatus: на трьговинѹ да доходе. М. 484. доходе ꙁа трьговинѹ. М. 484.

трьговиште, тако се звао Нови Пазар XVI вијека: вь Трьговищи иже ва Расе подь криломь светие троице ꙁовомь Сопокѹани. Г. XI. 176. — Варош у Влашкој: плеиїше тоурьци влашькѹ ꙁемлю и Трьговище попалїше 1442. Г. X. 272. погрјешка: Трьговищи попалише. Л. 77.

трьговьць, mercator: кто ѿть нихь трьговьць. М. 41. трьговьцемь, кои ходе по ꙁемли кралевьства ми. М. 51. да приходе ихь трьговци. М. 52. створи милость кралевьство ми трьговцемь дѹбровьчькимь. М. 53. да нимь ходе трьговьци по ꙁемли кралевьства ми. М. 85. кто що испакости трвговцемь ѹ ꙁемли кралевьства ми или дрѣвѹ, да приме гнѣвь и наказание ѡдь кралевьства ми, и да плати кралевьствѹ ми .е. сьть перьпере. М. 85. трьговцѹ дѹбровьчькомѹ. М. 117. трьговци дѹбровчанѣ. М. 146. где комѹ даю дѹбровьчанинь свои добитькь комѹ годе трьговьцѹ. М. 147. кои любо трьговьць доведе коние кѹпивь иꙁ тѹгие ꙁемьлѣ. М. 147. кои трьговци гредѹ по ꙁемли и трьговехь царьства ми и кралевѣхь, да плаћа всаки царинѹ по ꙁаконѹ, како сѹ давали ѹ родитель и прародитель царьства ми. М. 147. створи милость царьство ми трьговцемь, или ість дѹбровчанинь или биетькь или инь кто. М. 153. да нѣ вашимь трьговцемь посилнога дара ни ѡдь моега властелина ни ѡдь кепалие ни ѡдь цариника ни ѡдь когаре. М. 204. дѹбровчанинь али трьговаць дѹбровачки. М. 467. ѡдь дѹбровачьцѣхь трьговаца. М. 484. аще властелинь ꙁа-

дръжить тръговца, да платить .т. перперь; аще ли га царининикь задръжить, да плати .т. перперь. З. 39. трьговаць не ище развѣ где ю гонна земля. П. 44. тиргов цемь. М. 551.

трьговьчьскыи, mercatorum, commercii: повелю и трьговьчьке свободе. М. 188.

трьгь, mercatus sive nundinae, а уз то се мисли доходак од њега оному чије је мјесто гдје бива, pensitatio auraria: Хоча и трьгь тѫнге (то је дао Стефан Немања Хиландару). М. 6. Брѣстница сь трьгомь (то је дао Жичи краљ Стефан Првовјенчани). М. 11. трьгь шипьски. М. 63. трьгь оу Призрѣнѣ прѣдь праздникомь светаго Николи (дао је Стефан Душан Хиландару). М. 111. трьгь оу Липлюны (приложи Стефан Душан Хиландару). М. 122. трьгь прѣдь спасовѣмь днемь а дрѫгїи прѣдь архаггеловѣмь (у Призрену) да се збира црькви. Г. XV. 288. знате, како ıесть даль родитель царьства ми матери царьства ми, господи царици, трьгове зетьске, и паки ıесть сьда дало царьство ми трьгь призрѣньски црькви господина цара архангелѫ. М. 175. — forum: ѫ Брьсковѣ ѫ трьгѫ кралевьстка ми. М. 17. да си ходе по Зетѣ и по всакимь трьгомь кралевьства ми. М. 19. прѣге да гредѫ на трьге кралевьстка ми и подавьше доходекь господьски ин, тамо же да ходе по земламь продаюкѣ. М. 41. да приходе ихь трьговци по земли и по трьговѣхь кралевьства ми. М. 52. кои ти гредѫ на трьгь кралевства ми. М. 53. испакости ли имь кьто што или ѫ трьгѫ или ѫ жѫпѣ. М. 85. како е ѫчинилъ трьгь на Трѣбинии, и ѫзима ѡдь товара динарь. М. 117. да не ѡногази трьга на Трѣбинии, како га и прѣжде не било. М. 117. ни на панагюри ни ѫ коıемь трьгѫ. М. 120. кои трьговць кѫпи коня на трьгѫ. М. 147. трьговци дѫбровчанѣ, кои се ѡбрѣтаю по трьговѣхь царьства ми и кралıевехь, што им се слѫча кои любо сѫдь, да се сѫде предь царининкомь и кьнеземь а или предь кıепалиѡмь, кои бѫде града тогази. М. 146. кьди царьство ми приходи ѫ трьгь, да ме почитѫю и дарѫю своѡмь колѡмь. М. 147. волно да проходы вьсакы по трьговѣхь. З. 39. да боудеть трьгь соли прода-

каниꙗ. М. 201. да ꙋ приморию не бꙋде нигдѣре нови трьгь. М. 201. да се не море поставити нигдѣ ꙋ приморие трьгь соли, раꙁвѣ на ѡбичнꙋ мѣста. М. 201. да не бꙋдеть ꙋ ѡномь градꙋ любо подь градомь трьгь соли проданиꙗ. М. 201. да нѣ трьга солнога, и да се не продава соль ниьдѣ нигдѣ. М. 201. ꙁа трьгове поморске. М. 435. да имь сте присѣкꙋ ꙋчинили и поставили до самога трьга до стрꙋге, терь имь не дате нимь добиткомь иꙁлаꙁити вань трьга на водꙋ. П. 20. да се личи по всемь трьгꙋ, да нитко рь не смѣ кꙋпить ни продавать челядь. П. 31. гдѣно сꙋ славни и велики трьгове каконо ꙋ Новомь Брьдꙋ и по инѣхь великѣхь мѣстехь господьства ти. П. 138. како сꙋ дрьжали трьге царства ми новобрьски и приꙁрѣнски трьгь. П. б. 18. како сꙋ дрьжали трьгове кральства ми (и) ине дьге и раꙁлоге. П. б. 47. — oppidum nundinarium, које може бити и у гдјекојем горњем примјеру: трьгь Книньць и сь селомь и сь мегами. М. 141. да поставить цьркви великаа протопопѣ по вьсѣхь трьговѣхь, да вьꙁвратеть христїаны ѡть ереси латиньскые. З. 29. никто да не ꙁабрани сасиноу горе. колико ѥсть колꙗ трьгоу, толико да сѣче. З. 45. да си ходе с кꙋпломь по ꙁемли царьства ми и по градовехь и по трьговехь и по властелѣхь, просто рекше, по всеи ꙁемли царьства ми. М. 157. Соуботица трьгь. М. 199. — merx: да ходе по моѥи ꙁемли свободно с трьгомь. М. 16. да гредꙋ сь трьгомь ꙋ ꙁемлꙋ кралевьства ми. М. 16. да си ходе сь своими си трьги по всѣи ꙁемли ѡбласти кралевьства ми. М. 19. да си кꙋпꙋю вьсаки трьгь, кои имь ѥ на потрѣбꙋ, сребро, ските и ꙁлатьне поставѣ или ино, що имь ѥ годѣ, расьвѣ пьшенице. М. 37. кои трьгь иꙁнесете иꙁь Дꙋбровьника. М. 43. воиска кралевьства ми гдѣ любо находи люди ваше или сь трьгомь или бесь трьга, да имь никоегаре ꙁла не ꙋчини. М. 46. да гредꙋ сь велимь трьгомь на трьге кралевьства ми, ѥмьше ѡдь кавада дори до скиль. М. 46. с трьгомь кьто люби итии ꙋ иню ꙁемьлю. М. 146. да продаю и коупоую, како моу трьгь доноси. З. 39. акѥ ꙋсхокѥ що ꙋꙁети мати царьства

ми, госпогꙗ царица, що ѡдь нихь трьга, а или царьство ми, нищо да имь се не ѹзме безь кѹпа. М. 153. да си гредѹ с трьгомь и с кѹпломь свободно. М. 157. да продаю трьгове и кѹплю свою. М. 157. да кѹпѹю и продаю всаки трьгь и жито. М. 193. кои годе дѹбровчанинь иде с трьгомь своимь или с тоугимь по трьговехь по земли моѡи. М. 208 да не греде нѣдань трьгь ѹ Скадрь. П. 1. .еі. конь натовареннхь воска и инога трьга. П. 22. ѹ томь дрѣвѹ ѹзеше трьгь нашь. П. 66. с трьзми. М. 229. с трьзи. М. 410. тако соли како ине тьрьге. М. 445. ако си не продадѹ трьгь. М. 525. — mercatura: да стоеть вь Дѹбровникь на свою си волѹ, и створеть свои трьгь продаваюке и кѹпѹюке. М. 37. о трьгоу. З. 39. да си чине закони трьгь. М. 362. що е постављено ѹ трьгь ѹ Лавра Шнговнћа. М. 416. — погрјешке: тєрьге. М. 66. тиргомь. М. 551. — Мјесто које је краљ Милутин дао Хиландару: Трьгь. М. 58.

трьжевати, mercaturam facere, само на једном мјесту у споменику рђаву: нихь трьговце да ходеть сь нихь трьгь, и да трьжѹють. М. 523.

трьжити, mercaturam facere: да трьже по моеи земли свободно. П. б. 24. много пѹти има, по кои трьговьци ѡпкю и трьже, како се болю комѹ где свиди. П. 5. да слободно ходе и трьже. П. 14. нѣсмо хѡтили да нитко трьжи людсцѣми меси. П. 31. да се челядню не трьжи. П. 31. да ви не ћете ииьдѣ трьжити нере ли ѹ момь владаии. М. 247.

трьжьникь, mercator: милость створи господство ми доубровьчькимь трьжникомь. М. 16. за ине трьжнике. М. 17. трьжьници ваши да гредѹ на Брьсково. М. 46.

трьжьнь, fori: ничторе ми не ѡсталь дльжань ѡть тогази дльга трьжнога. П. б. 8 поутемь трьжнюемь. С. Л. 1847. IV. 54.

трьжьство, sollemne: принесѣмь богородици трьжство сь дары. М. 140. трьжаствѹ бившѹ его ради оу цара. Г. Х. 263.

трьжьць, mercator: да има ходити дѹбровьчьки трьгь и трьжьци свободно. М. 188. трьжць. М. 188.

трьзати, vellere: власы своѥ тръзаающїи. Г. XI. 116.

трьклеть, ter exsecratus: трьклетаа ѥресь. Ст. 6. трьклетаго имене. Ст. 8. да ѥсть проклеть и трьклеть. М. 18. 76.

трьменовьць, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 197. други је прочитао Грьменовць. С. Л. 1847. IV. 49.

трьмьчани, као да је било мјесто које је царица Јевдокија дала Хиландару с црквом богородичином у Архиљевици, али стоји доста неразговијетно: а вси да дају цркви овьчини десетькь, Трьмчани и да дају на зевгарь по .д. кьбле жита. М. 192.

трьнава, ријека близу Дечана: селу је Бабама манастира Дечана ишла међа оу ркоу Трьнавоу. М. 93. — Село или крај ваља да на истој ријеци: постави игоумень (дечански) Милоша Братославлика и сь родомь оу Трьнавѣ, да забѣла блюде. М. 97. — Селу је Ошвањи ишла међа оу камн на поути кои греде оть Бисажинѥ оу Трьнавоу. Г. XV. 275.

трьниѥ, n. coll. spinae: исѣче трьниѥ прѣльстьноѥ вь мирѣ своѥмь. Ст. 25. обьемлѥмь не оть трьнїа нь оть лозы гроздь. Д. 3. трьнїе злоучьстїа истрьгь. Д. 55. — Село у околини призренској које је Стефан Немања дао Хиландару: Трьние. М. 6. оть села Трьниа (без сумње истога). М. 86. селу је Студенчанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оть Трьниа (може бити истога). Г. XV. 277.

трьнова, село на земљи одь Кврила до Стона, које је дао дубровчанима краљ босански Остоја: Трьнова. М. 234. има и сада. Schem. rhac. 1862. 36.

трьновица, заселак селу Лисцу који је с тијем селом и с Имотицом дао дубровчанима краљ босански Твртко Твртковић: Трьновица. М. 255. има и сада близу тога села. Schem. rhac. 1862. 37.

трьновь, spineus: трьновь вѣнаць. М. 342. 348. трновь. М. 453. на трьновѹ мегѹ. С. Л. 1847. IV. 54.

трьновь, селима Гуглави и Крушевицама ишла је међа ѡдь Трьнова. М. 26. — Град у Бугарској, столица царска: вь градь Трьновь. Д. 199. вь градѣ Трьновѣ. Д. 214. дѡ Тръноwва. М. 3. ѡть Трьнова. Л. 60. прїеше тоурци Трьновь 1393. Л. 74.

трьновьскыи, τοῦ Трьновь (у Бугарској): на архїепискȣпȣ трьновьскомь. Г. XI. 161.

трьновьць, село у околини призренској које је Стефан Немања дао Хиландару: Трьновьць. М. 6. влахьникь ȣ Трьновьци (истом). М. 59. селу је Ораховцу које Гргур Вуковић даде Хиландару ишла међа на Трьновaць (исти). Г. XI. 142.

трьновьчьскыи, τοῦ Трьновьць: селу којему је име Цѣлние ишла је међа до трьновьчке мегїе, и ѡть трьновьчке мегїе на погорь. Г. XV. 304.

трьновьштица, Грнчареву је ишла међа низь рѣкоу коиь Крнвачь оу Трьновьщицоу. М. 95.

трьнь, spina: манастир је Трескавац имао њиву оу Сранего Трьна. Г. XI. 135. — Мјесто близу Приштине, које има и сада (Hahn, reise 160): Чабићу је ишла међа ѡдь Млѣкьии прѣко до Трьна. М. 93. Добродолима, засеоку истога села, ишла је међа оу Трьнь. М. 94. селу је Инстри ишла међа ȣ локвоу коиь Трьна. Г. XV. 279. — cf. Вльчии Трьнь.

трьньньскыи, што припада селу Трњу: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа прѣко поута призренского оуправь дѣломь Торажде до мегїе трьньньске. М. 87.

трьпези, један је оулиьникь оу Трьпезѣхь дао Стефан Немања Хиландару. М. 6. то може бити садашње село које Хан пише Trpeza (на карти а у књизи 169 Trbesa) на ријеци истога имена близу мјеста Мораве, садашњега Гилапа.

трьплетень, triplex: трьплетены вѣньць плетеше се на главѣ праведьнаго. Ст. 2.

трьпѣливь, patiens: радоуи се трьпѣливи доушею. Г. XIII. 366.

трьпѣсньць, *τριώδιον*: трыпѣсньць. В. дан. I. 32.

трьпѣти, perferre: не трьплю к томоу лишенїа сына моего. Д. 38. тоган трьпѣти не кюмо моки. П. 142. помишлаюѣе велике трꙋде, кое е имао и трьпио. М. 327. трьпимо бога ради великꙋ неволю. М. 560. sustentare, observare: ако ѣꙋ ѡвои ʒгора писано потворити али не трьпити. М. 275. durare: ꙋ колико би крать рать трьпила на то, ʒа толикои врѣмена да не имамо давати. М. 286. трьпела. М. 298. ʒа ѡнолико врѣмена, колико би рать трьпѣла. М. 303. докле би ѡна рать трьпѣла. М. 303. — са се, perseverare: хоѣꙋ на всемь томь више писанномь стаати и трьпѣти се правоѡ и тврьдоѡ и непореченоѡ, докла годѣ ѡни манѣ стою ꙋ послꙋхꙋ, и слꙋже ми правоѡ и вѣрноѡ, и трьпе ми се на своиюхь ѡбѣтниюхь. М. 460. да се трьпита липоѡ и право всаки нию ꙋ своѡои половицѣ. М. 462. да се трьпе ꙋ старомь ʒаконꙋ. П. 112.

трьсветь, ter sanctus: трьсветаю троице. М. 77. трьсветою пѣние. М. 133.

трьстен-, гледај трьстѣн-

трьстивьница, град у Босни, столица краљева босанских Твртка и Дабише и Твртка Твртковића, ваља да је био гдјегод на ријеци Трстивници: вь славни дворь кралєвьства ни Трьстивницꙋ. М. 189. ꙋ Трьстивьницꙋ. М. 221. ꙋ Трьстивници. М. 257.

трьстие, arundinetum: на царьскыи поуть, на трьстїе. М. 126. водица малаю и трьстие (тако у препису који је у Биограду у народној библиотеци и из којега је по свој прилици штампано први пут). М. 130. кь морю на водицꙋ и трьстїе. М. 131.

трьсть, arundo, arundinetum: више мора има водицоу и трьсть. М. 127.

трьстѣна, као да је ријека негдје близу Призрена: сь ʒемломь на Трьстѣнои. Г. XV. 302.

трьстѣникь, село које је припадало цркви ар-

ханђеловој на баштини севастократора Бранка, а његови га синови дали Хиландару и цар Урош 1365 потврдио: сь Трьстѣникомь. М. 172. — Село које је цар Лазар дао Раваници: Трьстеникь. С. Л. 1847. IV. 48. погрјешка Трѣстеникь. М. 197. то би могао бити садашњи Трстеник у окр. крушевачком. — Село у Пеку, од којега је, ѡть Трьстеника, ишла међа Камијеву. М. 199. а то може бити село које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Костольць и Бискѹпле сь Трьстеникомь. М. 194. у пријепису који је мјесто оригинала стоји сь Трьстѣникомь. — Село близу Дубровника, које има и сада (Трстеник. Schem. rhac. 1862. 43): нашемѹ капетанѹ ѹ Трьстеници. П. 148.

трьстѣничанинь, човјек из Трьстѣника (онога близу Дубровника): да пѹтника прѣдаде трьстеничане. М. 7.

трьстѣно, село на земљи ѡдь Кѹрила до Стона, које је краљ босански Остоја дао дубровчанима: Трьстено. М. 234. има и сада: Трстено. Schem. rhac. 1862. 25. — Село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Трьстено. М. 439.

трьсь, f. не знам што је: селу је Маковцима ишла међа на прѣкѹ трьсь. М. 199.

трѣбиньскыи, из Требиња: попь трѣбински. П. 6. 27. кметиkемь трѣбиньсцѣмь. П. 19.

трѣбинянинь, човјек из Требиња: трѣбинанинь и конавланинь. М. 315. трѣбинанина. М. 320. 431.

трѣбинѥ, град у садашњој Херцеговини и жупа око њега: како є ѹчиниль трьгь на Трѣбини. М. 117. да им се не ѹзима царина на Требини. М. 146. на Трѣбини. М. 153. 162. станак ѹ Конавлахь али ѹ Трѣбинѹ али ѹ Попови. М 256. да имаю речене сѹдиѥ доити или ѹ Попово или ѹ Трѣбинию или ѹ Конавлахь. П. 72. ѡкомьзи земльмь приморьскѡмь, Трѣбинѥмь и Конавлами и Драчевицомь. М. 188. Трѣбинѥ и Конавли и Драчевице. М. 188. грани-

цами, кое сѹ с Трѣбинемь и с Врьсинемь. М. 218. не примити ни еднога нихь ѵловника конавланина на Трѣбинѥ. М. 323. ѡдь Трѣбина. М. 347. ѡть Трѣбинꙗ. М. 349. нашь градь ѹ Трѣбиню. М. 400. на Трѣбиню. М. 443. изријеком само на једном мјесту стоји да је жупа: ѹ жѹпи Трѣбинѹ три села. М. 494.

трѣбовати, indigere: не ꙗко славы трѣбоѹеши. Д. 93. трѣбѹем ꙃастоѹплѥнїе ваше. Д. 218. трѣбоѹѥ твоѥ помоћи великиѥ. М. 91. трѣбоѹѥмь вьсї помоћи твое. М. 274. requirere: да имь никто не име ꙃабаклати ни на нихь трѣбовати ѵеса. М. 53. вса елика трѣбоваше и просише ѹ царьства ми, тоꙃи имь все дарова. М. 161. 164. opus esse: да си кѹпѹю, ћо имь трѣбѹѥ. М. 157. oportere: такои трѣбѹѥ. М. 476. како се трѣбѹѥ, поклонише се. М. 513. трѣбѹѥ, да видишь. М. 515. ꙃа тои трѣбѹѣ ѡдь данашнега дневи такоꙃи да не бива. М. 530.

трѣбовитићи, у Хвосну село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Трѣбовитикы. М. 11.

трѣболе, у Зети село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Трѣболе. М. 12.

трѣбьѵа, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: село Трѣбьѵа, меѓило је с Досуђем, с којим је меѓило Грнчарево. М. 95. надь Трѣбьѵю. М 95. оу Трѣбьѵи. М. 97. било је на призренском путу: селу је Чабићу ишла међа оу приꙃрѣньскоу пѫтоу, коꙗ греде иꙃь Трѣбѵе. М. 93. ѡть Трепѵе су кости краља Милутина пренесене у Софију. Л. 61. cf. трѣбьѵькыи.

трѣбьѵькыи, τῆς Трѣбьѵа: селу је Доброј Ријеци на Лиму ишла међа по дѣлоу трѣбьѵьке планине и по дѣлоу мимо досоугьскоу планиноу и по дѣлоу до планине грьньѵаревьске. М. 96. кѥфалии трьпѵскомѹ. П. 88.

трѣбѣ, с глаголом быти, opus esse: вьса елико дахь манастыреви, да нѣ трѣбѣ ни моемоу дѣтетеви ни моемоу оунооѵчетеви ни иномоу никомоѵре (т. ј. да не траже). М. 6. cf. печаль, посьль. сѹдь да стае ѡдь михоилꙗ дьне до гюрьгева дьне, кьди ви бѹде трѣбе. М. 46. ако боуде

веке трѣбѣ црькви сладь. М. 565. сѣно црькви да косе колико ѥ трѣбѣ. Г. XV. 305. безь поутенья добрѣмь чловѣкомь нѣ трѣби животь. П. 123. що нюи трѣби било спензе. П. б. 119. oportere: ере сте учинили добрѣ, како є вамь трѣби власти своє племьщине и ѡбита. П. б. 43. до коли би не ѡсвидоучена такова кривина, за кѹ би триби учинити синѹ к матери злѹ волѹ. М. 275.

трѣвьнина, гледај травьнина.

трѣзвительнь, sobrius: трѣзвителныимь разоума окомь. Гильф. бос. 274.

трѣзвити се, sobrium esse: подвигнѣмь се юже бдѣти и трѣзвити се. Г. XI. 192.

трѣзвьникь, sobrius: подобает епископоу быти трѣзьвникоу. Д. 140.

трѣскавьскын, τοῦ Трѣскавьць: богородици трѣскавскои, т. ј. цркви богородичиној у манастиру Трескавцу. Г. XIII. 376.

трѣскавьць, неко мјесто близу Дечана: Алтину је ишла међа оу Трѣскавьць. М. 94. селу је Комаранима ишла међа надь Трѣскавьць. М. 94. планинама је плавским ишла међа оу Трѣскавьць, ѡдь Трѣскавьца оу Лоучьницоу. М. 96. селу је Селу на Срѣдьскои ишла међа поутемь оу Трѣскавьць. Г. XV. 280. — Манастир близу Прилипа на ријеци која се зове Треска: чюдотворице, глаголема вь Трѣ . . . авци. Г. XIII. 369. црькви ѹ Трѣскавць . . . Г. XIII. 377. исходеще изь Трѣскавьсца. Г. XI. 131.

трѣскавьчьскын, што припада Трескавцу (оном близу Дечана): прѣзь потокь трѣскавьчьскии ишла је међа селу Комаранима манастира Дечана. М. 95.

трѣскати, fragorem dare: трѣскоке ѡгньныи трѣскаахѹ. Г. XI. 111.

трѣскь, fragor: трѣскове ѡгньныи трѣскаахѹ. Г. XI. 111. каже писац описујући бој косовски.

трѣти, terere: жегѹће кѹће и трѹће виноградє. М. 444. соль тренoу. Ш. lesek. 130.

трѣштити, findere (као да је то): селу је Прилѣпьници ишла међа на трѣщено дрѣво. М. 198.

тоу, ibi: постигноути нѣкоє мѣсто и тоу полоучити сьспасєниє. М. 5. прѣбысть тоу мало врѣмє. Са. 8. вьсели тꙋ неколико црьнорисьць. М. 17. да нє има тоу зимовища. М. 27. где прода, тꙋ и царинꙋ да плати. М. 52. тоу юсть камєнь. М. 127. на овом мјесту као да један пут показује и вријеме, tum: дошьдьшꙋ ми землю поморьскиꙗ и тꙋ пришьдьшꙋ ми прѣдь градь Дꙋбровникь, и тꙋ изидоше прѣдь кралєвьство ми властеле. М. 187. с предлогом оть, који додаје своје значење, али само на једном мјесту: ѡть тоу горѣ оу поле. М. 563. — узима к себи зи (које види): коє уловѣке тꙋзи посаде на томь месте. М. 18. тꙋзи бѣше рекло кралєвьство ми поставити сланицꙋ. М. 201. прьво иꙗесꙋ тꙋзи биле (царине). М. 230. коуде соу были трьгове и сланицє оу прьве господе, тоузы да боудоу и сьди. М. 271. да се тꙋзи продаю. П. 12. бꙋди тꙋзи, кьда листове прѣдаде. П. 30. за вријеме, tum: ако не поиде по печати, то тоузи да се оуписоую печати оу кралꙗ. М. 13. 15. хѡкю се сврати к вамь, и тꙋзи хѡкюмо настоꙗти и радити. П. 46. 47. 48. погрјешке: тꙋзю. П. 2. тꙋзѣ. П. 21. — тако узима и ј (од и, ѥго, које види): тꙋи бѣхꙋ. М. 104. тоуи има два камена. М. 126. тꙋи бихꙋ властеле. М. 292. када прѣми градь, тꙋи ми ꙋзе записе. М. 400. не намири се тꙋи кнезь Вꙋчихна. М. 414. поклисаре тꙋи доведите. М. 475. тꙋи или на дрꙋгомь мѣстꙋ. М. 515. за вријеме, tum: и тꙋи изидоше прѣдь кралевьство ми. М. 233. и тꙋи ми се ѡбѣтова. М. 241. и тꙋи господинь краль, свекавь се з господомь, ... и тꙋи призвавь име Христа бога, ... дарова и записа. М. 242. и тꙋи доиде кральствꙋ ми властелинь. М. 254. тꙋи смислихь. М. 367. nunc: до дьнась нѣсмо тоган листа имали, разкѣ тꙋи ѡ сѣхь днехь примисмо .л. листь. П. 45. с предлогом оть, који додаје своје значење: ѡть тоуи на море. М. 126. ѡть тоуи више на Батокоу кроушкоу и ѡть тоуи по хридоу. М. 127. и ѡть тоуи покрай мора. М. 127. и ѡть тоуи

поутемь на гоумно. М. 127. — тако узима и жде (које види): црьковь наче ꙁдати тоужде на градѣ. Д. 33. тоужде селище Могилица. Г. XIII. 372. а то жде гласи и ће, tum: вашега ради моления, тѹгю и ради поклисара вашега а нашега брата и приꙗтелꙗ. М. 177. illico: раꙁѹмѣвь ѡдь ꙁла члověка неприлнчнѹ рѣчь, терь ю не хранишь на срьдце, нѹ како добри приꙗтель своемѹ ю приꙗтелю тѹгю проповѣшь. П. 122. — узима и по два овака дометка, ј и ꙁи: селища, коѣ сѹ тѹиꙁи била. М. 104. ј и ће: Хоча и трьгь тѹиге, и два винограда тѹиге насадихь. М. 6. тоуигю оу скопьскои ѡбласти дроуго село. М. 79. дроуге иние ниже водокагю двѣ чести тоуигю. Г. XV. 271. доданом жде или ће домеће се још и ре (које види): стась тоужде ре. Г. XI. 133. тоуждере дроуга стась. Г. XIII. 372. тоуждере ливада. Г. XIII. 373. нигдере . . . прѣге нѣ ю била царина, тѹгере да имь не ю и дьньсь. М. 154.

тоуба, царице Милице чельникь Тѹба 1407. П. б. 44.

тоуга, angor: велию тоугоу и боꙗꙁнь прнехь. М. 8.

тоугьливь, horribilis: ѹ нашѣхь лютѣхь и тѹгливѣхь тьмнѣхь тьмницахь. П. 138.

тоуда, с предлогом оть, illinc: ви ѡдь тѹда стоѥ морете се ш ними направити. П. 80. воꙁите иꙁь Сливна ѹ Рать добитке и ѡдь тѹда ѡпеть. П. 126. cf. тоудоу, тоудѣ.

тоуде, име мушко: између људи у Штипу које је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а с њом Хиландару двојици бјеше име Тоуде. М. 62. cf. тоудевь.

тоуде, гледај тоудѣ.

тоудевь, *τοῦ* Тоуде: тоудевь сынь Продань. М. 62. cf. Тоуде.

тоудеꙁи, гледај код тоудѣ.

тоудеи, гледај код тоудѣ.

тоуделюво, село негдје између Мораве и Кучајине које је цар Лазар дао Раваници: Тѹделюво. М. 197. други је прочитао Гѹделюво. С. Л. 1847. IV. 48.

тоудоричевьци, власи које је краљ Стефан Де-

чанскн дао Дечанима: власи Тоудорнуевсцн (гдје мислим да гријешком стоји с мјесто ь). М. 96.

тоудорнћь, између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богданць Тоудорнкь. Г. XV. 289.

тоудоровнћь, између људи које је краљ Милутин писао Грачаници један бјеше Тоудоровнкь Днитрь. М. 564.

тоудорь, Theodorus: између људи које краљ Стефан Првовјенчани писа Жичи тројици бјеше име Тоудорь. М. 12. и међу људма које краљ Милутин писа Грачаници један бјеше Тоудорь. М. 564. — Гледај Боудачнћь.

тоудорьцн, село које је цар Лазар дао Раваници, било је негдје између Мораве и Кучајине: Твдорцн. М. 191.

тоудорьче, село у Топлици које је деспот Иваниш с допуштењем цара Стефана приложио цркви арханђеловој у Призрену: Тоудорче. Г. XV. 302.

тоудорьчь доль, међа је Крьстьцоу ишла надь Тоудорьчь Доль, како се камы вали оу Тоудорьчь Доль. Г. XV. 301.

тоудро, Theodorus, гледај Бакьжелнћь, Мласконнћь (гдје му је гријешком стављено име Тоудрь).

тоудрою, Theodorus, гледај Бакьжелнћь.

тоудрь, Theodorus, гледај Боудачнћь, Кроуснћь, Мачадаснћь, Растнћь.

тоудоу, с предлогом оть, illinc: ѡть тоудоу сьврьгоу те. Д. 107. коꙗ воиска ѡть тоудоу мнне. З. 43. ѡть тwдв надь Халашевце. М. 144. ѡт тоудоу вьздвнгь се. Л. 68.

тоудѣ, illac: коудѣ облада, тоудѣ сн ходнте. М. 24. село сь селѡмь да пасе, коуде едно село тоуде н дроуго. З. 35. да тwде гредв. П. 103. — узима к себи ӡн (које види): кто нӡлаӡн тwдѣӡн по работахь по своихь сн. М. 53. кwде св внлн трьгове в прьве господе, тwдеӡн да св н сьда. М. 206. ако мн богь поможе, тере вwде тwдеӡн

мое владанне. М. 209. тоудєзы. М. 271. да тьдєзи гредь. П. 2. да тьдєзи прогю ꙋ срьбліє. П. 7. — тако узима и ј (од и, њего, које види): коудє сꙋ биле оу прьве дьнїи трьгове, тьден да соу и сьда. М. 435. що є кметьщина, тоуден да се населе кметїє црьковны. М. 531. — с предлогом оть, illinc: ѡть тоудѣ вьзєть бысть. Са. 14. ѡть тоудѣ на Стара Вина. Г. XIII. 370. хокю од тꙋде стоюкю порꙋчити. П. 2. погѡше ѡдь тꙋдю. П. 10.

тоудѣзи, гледај код тоудѣ.

тоуждє, гледај код тоу.

тоуждєре, гледај код тоу.

тоуждєродьнь, alienigena: не ꙗко тоуждєрѡднїихь нась ѡтьречеть се. Д. 218.

тоуждєстраньствию, peregrinitas: смѣренню ихь и тоуждєстранствию оуднвлꙗе се. Д. 46. вь тоуждєстранстви. Д. 95.

тоуждєстраньство, peregrinitas: вь тоуждєстраньства и вь поустинн селитвоу изволивь. Д. 34.

тоуждєстраньствовати, peregrinari: да и мы вь пришьлствїи подь повелители поживемь, и тоуждєстранствоующте не своєволнѣ изходим се. Д. 50.

тоуждь, externus: вь страноу тоуждоу. Са. 7. оу тоуждеи земли на консцѣ. З. 39. alienus: тоуждаго члoвѣка. З. 41. ѡть тоуждихь троудовь. М. 571. тꙋждѣмь динаромь трьгꙋю. П. 94. тоуждь нашего племене. М. 333. того многа писанїа и сльзы родителю не вьзмогоше прѣодолѣти прьвѣе прїити и видѣти, а еже сь ними прѣбывати, тоуждє юсть и глаголати. Д. 95. cf. тоуђь.

тоужити, lamentari: скрьбѣше, тоужаше. Д. 116. — са се и без њега, conqueri: ꙋписаше намь тꙋжеки се, юрь имь господьство ви постави жестокꙋ заповѣдь. П. 7. да се не тꙋжимо богꙋ, свѣтꙋ и нашемꙋ господинꙋ. П. 8. тꙋжеки се, да имь учините кривинꙋ. П. 20. кои се на нюга тꙋже. П. 25. юрь се тꙋжи господинь краль на нась. П. 28. тꙋже, юрь ваши людию ꙋзеше имь. П. 20. тꙋже на Когчина, юрь имь забавлꙗ. П. 23. ето наши трьговци к наамь

тѹже. П. 35. како намь тѹжише, ѥрь имь нѣки тѹракь ꙁабавлꙗ. П. 61.

тоужьба, querela: таи и ина тѹжьба нѣ била ни море бити никако мегю нами. П. 97.

тоуꙁи, гледај код тоу.

тоуꙁи, неко мјесто близу Плоче: в Тѹꙁѣхь блиꙁѹ Плоче писао је повељу дубровчанима Балша дука драчки. М. 203.

тоуи, гледај код тоу.

тоуица, властелин краља босанскога Дабише, жупан Тврьдисавь Тѹица 1392. М. 222.

тоуиће, гледај код тоу.

тоуклековић, властелин жупана Бѣлиꙗка Санковића Миле Тоуклековићь 1391. М. 219.

тоукь, adeps: болѣꙁнь сь вьноутрьними прїеть слеꙁена его, и ѡть всакого тоука вьстегноу и. Д. 62.

тоуль, pharetra: не иꙁспа стрѣль тоуль. Д. 103.

тоуль, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду сокалници једном у Истинићима бјеше име Тоуль. М. 96.

тоульга, galea: светїе гвоꙁди, иже ва шлемь, сїи рѣчь ва тѹлгѹ свою, прикова царь Константинь. Г. X. 241. у споменику по свој прилици преписану с рускога.

тоумиуино, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Тоумиуино. Г. XV. 290.

тоумрьлић, човјек војводе Радосава Павловића крьстиꙗнинь Влатко Тѹмрьлићь 1420—3. М. 306. 308. 323. П. 151. на једном мјесту гријешком стоји му презиме Тѹмрькь. М. 319.

тоупе, име мушко: између људи које краљ Милутин даде Грачаници један бјеше Тоупе (сь) сынови. М. 564.

тоупьць, засеоку села Ограђеника Борщиницима ишла је међа ѡть Тоупца оусь Соушипоу. Г. XV. 279.

тоупьшиньскыи, селу је Љубињу у Пеку ишла међа на тѹпшинскѹ падь. М. 199.

тоурани, село у жупи Хлијевну: у Турахь. М. 249. номинативу нема потврде.

тоурица, urus femina: тоури и тоурице. Ст. 29.

тоурово, село у Битви које је цар Лазар дао Раваници: Турово. С. Л. 1847. IV. 54. ниже Турова. С. Л. 1847. IV. 54. — Друго ће бити мјесто: погибе Хасань Клобоучарићь на Тоуровоу 1594. Л. 85.

тоурь, urus: тоури и тоурице. Ст. 29.

тоурьбићь, властелин великога бана босанскога Матије Нинослава Градиславь Турьбикь 1240. М. 28. — Властелин Андрије великога жупана хумскога Хрьватинь Тоурбикь 1249. М. 34.

тоурькь, гледај тоурьчинь: що намь уписа ѕа турка, кои к намь греде. П. 24. јерь имь нјеки туракь и сь вашјемь чловјекомь ѕабавља; . . . јерь имь је тьи туракь и сь вашјемь чловјекомь узель .е. товарь свите. П. 61. само ту.

тоурьма, turma mercatorum: ѕаткори мјесто наше Стонь и ѡдьврати турме ѡдь нјега. П. 142. дрьжати путе, да турме поиду правимь путемь граду Котору. М. 326. да турме и карвани могу поити у Которь. М. 327.

тоурьскыи, Turcarum: прошьдь Арменїю и тоурскоую страноу. Д. 195. ѡдь царь турсцихь. М. 288. цара турьскога. М. 303. не имиюће воиске турьске на себи. М. 448. с порьтомь турьскомь. М. 449. сведоучаства турьска и каурьска. М. 516. дукать турьсцехь. П. б. 96. друва турьска. Л. 77. пророкь тоурьскыи. Л. 88. погрјешка: тарски. П. 33.

тоурьтешевь, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа выше тоурьтешеве воде. М. 87.

тоурьтешь, планина коју је краљ Стефан Дечански приложио Дечанима: Плјешь, Гјеровица, Плоучица, Тоурьтешь. М. 97. а планине Ђеровица и Шип бјеху до Тоуртеша и до Плоучице. М. 92.

тоурьчиновь, Turcae: међа је селу Прилјепьници ишла на турчиновь гробь. М. 198.

тоурьчинь, Turca: наемьше грьчьскые вое, фроуги

же и тоурьки. Са. 5. турци. М. 215. сложихь мирь с турьци. М. 223. како кемо плакати даньнь турькомь. М. 223. одь турань. М. 285. нашемь трьговцемь ѥсть дана забава одь турчина. П. 9. ухсмо како турци забавлаю нашемь трьговцемь а у земли господьства ви (царице Милице и деспота Стефана). П. 15. тьди се опралаше у турке господару. П. 28. ѥрь су утеклиись турань. П. 48. кои турьчинь. П. 62. или ѥ турчинь или арьбанаснинь. П. 132. беzаконныхь тоурань. Л. 72. разби тоурчина. Л. 86. тоурчинь паде на Zемоунь. Л. 87. погрјешка: торчину. М. 551. cf. тоурькь. — Име мушко: између људи у катуну Кострчанима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Тоурчинь. Г. XV. 294.

тоурьчькыи, Turcarum: у турачькихь коихь. М. 226. посли турачьки. П. 28. аспри турчьсцехь. П. 86. асьпре турьчцехь. П. б. 59. cf. тоурьскыи.

тоурьякь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Тоурьякь. М. 12.

тоусь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Тоусь. М. 13.

тоутако, illico: да отганиѥть се тоутако. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119.

тоуторьма, име мушко: човјек госпође Јеле и господина Балше 1405: Туторьми одговорисмо. П. 59.

тоутоѥ, селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на Тутое Викалище Богоево. М. 197.

тоутьнь, strepitus: бехьть некыи и тоутьнь несказаньнь слышааше се. Г. XI. 111.

тоучеви, село које је Јурај војвода Доњих Крајева, синовац Хрвојев, вратио браћи Јурјевићима с другим селима што им бјеше узео војвода Сандаљ: Тучеви. М. 378. мислим да је село које има и сада близу Макарске али се зове Тучепи (Tucepi,

Schem. di Spalato e Macarsca 1862. 16), па ће бити погрјешка Тоучеки.

тоучьница, нека трава (у Чеха има tučnice): югда оуста болеть, тоучьницоу да сьсеть болен. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

тоучьнь, pingus: гора тоучьна. Д. 134.

тоушило, село које је припадало цркви арханђеловој на баштини севастократора Бранка, а његови га синови дали Хиландару и цар Урош потврдио: сь Трьстѣникомь и ꙁ Бѣжаники и с Тꙋшиломь. М. 172. номинативу нема потврде.

тоуђе, гледај код тоу.

тоуђере, гледај код тоу.

тоуђоꙁемлꙗнинь, peregrinus: или ю париꙁь или ю влахь или кто либо тоугоꙁемлꙗнинь. М. 60.

тоуђь, externus: ако си хоте ити ꙋ тꙋгꙋ ꙁемлꙋ кꙋпламн своими. М. 41. що си ю населиль оть тоугихь ꙁемль. М. 63. ни ꙋ грьке ни инамо камо любо ꙋ тꙋгю ꙁемьлю. М. 146. кои любо трьговьць докеде коню кꙋпивь иꙁ тꙋгю ꙁемьлѣ. М. 147. поклисарь, що греде иꙁь тоугю ꙁемлю кь цароу. З. 40. alienus: кто есть чїега чловѣка прїель иꙁь тоугю ꙁемлю, а онь е побѣгль оть своега господара оть соуда. З. 39. сь своимь трьгомь или с тꙋгимь. М. 206. ни ꙁа едно тꙋђе прѣдꙋжие. М. 487. тꙋге иманию. М. 527. погрјешка постала отуда што је напријед предлог иꙁь: иꙁь стоуге ꙁемлю. М. 60. cf. тоуждь.

ть, iste: та вса приобрѣть. М. 4. начеть творити храмь, и ть оукрасивь оустави вь нюмь чрьньць сборь. Ст. 3. абию вь ть чась. Ст. 28. послѣди же тѣхь сии монастырь сьꙁда. Са. 2. блажень чловѣкь, иже обрѣте прѣмоудрость. лоучше бо тоу коуповати, неже ꙁлатоу скровища. Са. 5. опать, кто ю оу мѣстѣ томь. М. 10. юре ю врьховина попомь, да одь тога не оуꙁемлє протопопа честы. М. 13. да ꙋ томь богь расꙋди. М. 21. ако тога не ꙋчинимо. М. 22. да стою к нимь ꙋ томь обетѣ, коимь нмь смь се клель прѣгнемꙋ кнеꙁꙋ. М. 41. да ихь дрьжи на томь ꙁаконѣ, кои

сꙋ имали ꙋ поꙋчившега господина. М. 52. ꙋ то време беше кнезь ꙋ Дꙋбровьнице Марииь Жꙋрьжи. М. 55. а тоу мегю оутеса севасть. М. 61. проклетниѥ емоу боуди ѡть того самого господа бога. М. 75. того ради. М. 61. за то. М. 106. прьво црьквамь, по томь властеломь. М. 161. прѣге тога. М. 207. с тога ѥсть ꙋсильно людемь двоѣ царине плакать. П. 23. господꙋ богꙋ и прѣчистѣи того богоматери. М. 190. у дативу јед. сред. род. с предлогом кь осим обичнога значења још је ad hoc, praeterea: и к томꙋ даровасмо мꙋ полачꙋ. М. 261. и ѡще к томоу два десети литрь сребра. М. 278. к томꙋ да не може бити ниѥдна сꙋмниѥ. М. 459. к томꙋ що ми кога сꙋдь ѡсꙋди, да сꙋ манѣ ѡдь нихь ѡсꙋдбине. М. 460. к томꙋ примисмо два десети дꙋкать; . . . к томꙋ примисмо петь сать дꙋкать. М. 504. jam, amplius: идеже к томоу нѣсть разлоучениꙗ. Са. 10. к томоу не вьста кнезь вь нихь. Л. 62. тако с ријечју и у титулама кад се набрају земље од којих је ко господар па се не кажу све, et cetera: кралица срьблемь, Босне и прѣморью и западнимь странамь и к томꙋ. М. 230. краль срблемь, Боснѣ, прѣморию, хꙋмьсци земли, западьнѣмь странамь, донимь краемь, Ꙋсори, Соли, подринию и к томꙋ. М. 231. воевода велики рꙋсага босанскоѡга и к томꙋ. М. 387. у инструменталу јед. сред. род. у пријелазу с једне реченице на другу, itaque: тѣмь теплѣ прииадаю кь сима. М. 134. тима що ви рече, вирꙋите мꙋ. П. б. 36. тима властеле, ѡ то послахь слꙋгꙋ Петрѣна к вашои прѣзии. П. б. 43. тѣма, господо, тоган ѥѥмо искати. П. 127. у средњем роду у ном. јед. кондиционалној реченици веже дијелове: аште крьсть христовь вьсприѥти хоштеши, то вь своемь монастыри сѣдѣти молимь те. Д. 38. ако не поиде по печати, то тоузи да се оучисоую печати оу кралꙗ. М. 13. аще боуде ѡть властель, то властельскимь наказаниѥмь да наказоует се; аще ли ѡть нижнихь, то противоу родоу да наказоует се. М. 14. у том послу и по два пута: и ако ви ꙗ правинѣ не чинꙋ, то то ꙗ кривь. М. 29. 30. 33. у локалу с предлогом по

заборавља се да значи све што треба, те му се као предлогу додаје још један пут у генитиву, cf. сь: по томь тоган. М. 426. у средњем роду с ријечју а долази као усклик, еп, гледај код а; тако и с ријечју о: и о то ви ю господинь царь книгꙋ писаль. П. б. 21. ѡ то тамо послахь Рогатника. П. б. 25. и ѡ то ви посиламо записаниє. П. 1 (гдје је наштампано єто, а у снимку пише ѡ то). ѡ то вамь послахь книге. П. 19. ѡ то посласмо наше строниике. П. 50. єрь ѡ то ꙋзеше намь свитꙋ. П. 70. а ѡ то сте ви тꙋрци. П. 135. да ѡ то самь на ѡнаи ꙋвить послаѡ к вамь нашега прокоратꙋра. М. 426. да ѡ то послахь моє глꙋмце. М. 557. у средњем роду адвербијално долази уз релативне ријечи, дајући својим значењем више снаге релативним ријечима, гледај код како, кыи, чьто. у првом и четвртом пад. јед. мушкога рода налази се и с ријечју и као одређени придјеви, али врло ријетко: за ты ꙋзрокь. П. 29. ти реченн Лисаць. М. 255. на ти пꙋть. П. 176. ти посао. М. 402. по ти начинь. М. 493. погрјешке: те дльгь. М. 46. ть држава. З. 49. — узима к себи на крају жде (које види), те му значење долази јаче: вь тьжде дьнь. Са. 6. вь землю тоужде. Са. 10. ѡть тѣхжде разбоиникь. Д. 66. присно тьжде єси. Са. 162. по томоужде образоу. М. 50. вьчера и данась тажде и на вѣки. М. 103. вь тоужде свободоу. М. 111. и тожде ми мислимо ꙋдьржать. П. 39. а то жде гласи и ће: ꙋ тьде дьнь да се станемо. М. 7. оу тоуге работоу како и ине метохие. М. 113. за тꙋге работꙋ. П. 28. ꙋ томьгю тетрагꙋ. П. 77. хоћю тогю разꙋмѣть. П. 162. за тогю. П. 171. такође и по таће начинь. М. 462. подь томеге печатю. П. 107. — тако узима и зи (које види): оу коюи се жꙋпѣ що испакости, тази жꙋпа да да кривьце волю да плати. М. 16. този писание. М. 21. що сꙋдита, този да ю свршено. М. 52. людию тези землю. М. 60. то потврьди кралевьство ми и записа, да ю на пищоу старьцемь, и да ю този свободьно ѡдь вьсѣхь работь. М. 68. иже юсть пободьнь на този дѣло. М. 80.

юлнка юсьмь даль монастырю, тогаʒн не потькноухь. М. 81. н таʒн села оутврьдн. М. 86. а мегю темьʒн селомь. М. 86. тѣмьʒн дѣломь. М. 94. що оуʒороу бѣдьбомь, тоʒн да се бѣдьбомь н стежнн. М. 98. да даю врьховнноу, юре коупн кралювьство мн тоуʒн врьховнноу. М. 98. ʒа вьсе ʒа тоʒн. М. 146. да се кльне тьʒн трьговць. М. 147. на тонʒн ʒемлн. М. 165. на тѣхьʒн царннахь. М. 168. тѣʒн двѣ кѹѣн. М. 176. таʒн мон доходькь. М. 185. на томʒн сѹдѹ. М. 209. ннхь нманне н тѣхʒн, тко ш ннмн бѹдѹ. М. 216. ω тонʒѣ сьгрѣсѣ. М. 458. на једном мјесту уметнуто у падежни наставак, али може лако бити писарска погрјешка: ωдь тѣʒѣхь, кон доносе. М. 474. један пут окрњено с краја: да се тоʒь ωстакн. П. 11. — тако узима и ј (н, юго, које види), у падежима који се свршују на самогласно: тон нстнно да нсхнтаеть се. М. 15. тан правда да ю прѣдь баномь. М. 101. що мн се вндело, тон пнсахь. М. 102. томѹн. М. 107. мѣстоу томоун. М. 126. тоган ωтока. М. 156. тоун тнсоущоу. М. 167. ѹ тен днн. М. 217. тко лн бн потамω вяше реѵене господе пакавца а нлн клеветннка меѓѹ собωмь, тон тан ωбара все роте на се. М. 459. ωдь тан два монастнра. М. 521. тако и у првом и четвртом пад. јед. мушкога рода по што је тај падеж добио а на крају мјесто ь: тан дѹгь. М. 232. тан доходакь. М. 232. ʒа тан градь. М. 307. тан лнсть. М. 378. тан, кон е строналь. З. 45. тако и кад није написано а него мјесто њега ь, али се чита а: ωбновнхь храмь тьн. М. 110. тьн доходькь. М. 521. реѵе тьн. З. 43. н тьн оуготовлюеть се. Л. 55. ѹ тьн ѵась. П. 12. не сумњам се узети овамо и ова старија мјеста: егоже боюхоу се н трепетахоу вьсе страны, тьн вндномь бѣ юко еднкь ωть страньныхь, ннщь. Са. 11. н ты да оупадають оу такоже наказанню. М. 15. остали падежи који се свршују на сугласно добијају овај дометак узевши најприје до крајњега сугласнога самогласно е или а, али је то ријетко: ѹ томен нѣсмо крнкн. П. 28. ѹ томен лнстѹ. П. 45. на томен ʒапнсѹ, М. 426. томен повеломь. П. 74. мегю

томен господомь. П. 131. с томен книгомь. П. б. 79. да светаа обытель тѣмен заповѣда. М. 128. тѣмен нѣсꙋ кривн. П. 63. тиман. П. б. 42. да не може техен побегнꙋти. М. 101. ѡдь тиехен дꙋкать. М. 416. у тијем падежима мјесто самогласнога є налази се н, али врло ријетко: котарн тихн земаль. М. 234. до кога ѡдь тѣхи. М. 459. ѡдь тихи. М. 469. тимии нашнмь листомь. М. 439. — налазе се и по два дометка заједно, ј и зи: ѡдь тоганзи мѣста. М. 104. тонзи все. М. 104. томꙋнзи. П. 72. тако дометку ће налази се додано и ре: ѡдь тогагюре села. М. 98. тѣмьгере дѣломь. Г. XV. 275. 283. тѣмьгере ѡбразомь. М. 270. и са ю мјесто ће: тенере приѣтеле. М. 449. — долази и са же, али само у инструменталу јед. срењега рода, те олакшава пријелаз с једне реченице на другу: тѣмьже. М. 4. иначе се свагда разумије довољно же и само за себе у своjем значењу, а на неколика мјеста стоји гријешком мјесто жде: по томже ѡбразꙋ. М. 143. Исꙋсь Христось ноуера и данась таже и ва вики. М. 427. иже сьтворише, тоже и вьспрїеше. Л. 72. један пут стоји ово же иза дометнутога ј: и тонже. М. 314.

тьгда, tunc: прѣдрьжещаго пирьгь тьгда. М. 122. и тагда прѣдоше. М. 221. тагда. М. 226. тагда приде. П. б. 39.

тьгы, tunc. Д. у Ш. lesek. 90.

тьда, tunc: кьда на ны подꙋ дрѣва заморьска, тьда ваша дрѣва польгь нихь гредꙋ на ны. М. 54. ако бѣ се врѣме слꙋчило, тере би госпогю Марѣю кралица ꙋгрьска бѣла ꙋ своюю ѡбласть и свободна, тере би тирала волю искала господина кралю Стефана, ща богь ꙋпаси, а ꙋ ѡнои врѣме господинь краль и нєгови властеле бѣли ꙋ Дꙋбровнѣкꙋ, тьда се ѡбѣтꙋю ѡпћина дꙋбровьчка господинꙋ кралю, да мꙋ прѣпокѣ, и да мꙋ да рокь, како може поћи. М. 211. що нимь ю тьда ꙋзето. П. 22. тада поидоше. М. 217. тада смислить. М. 258. еда ли бисмо ѡкои згора реуено потворѣли, . . . тада да смо проклети. М. 287. ако би мꙋ богь сина даѡ, тада синꙋ; ако ли би сина не билѡ, а кьки

била или веке кькерн, тада кькеремь. М. 364. погрјешка: теда. П. б. 22. — узима к себи ꙁи (које види): црькквамь поноса да нѣсть, раꙁвѣ кьда грѣдеть камо царь, тьдаꙁи да га дижоуть. З. 31. — тако узима и ј (од и, юго, које види): тьдаи да нѣ дрьжамь. М. 211. тьдаи прїиде. М. 223. тадаи ти бихи са мномь. М. 281. еда ли бисмо ѡкои потворили, тадаи да смѡ проклети. М. 456. а тьдаи бѣше дикать по .ма. динарь. М. 514.

тьдаꙁи, гледај код тьда.

тьдаи, гледај код тьда.

тьде, гледај тьда: а тьде бѣше нмь кнеꙁь Маринь Жорьги. М. 56. ми тьде ѡдьписасмо. П. 29. тьде си пошли ш ними наши властеле. П. 38. кьда сьмь ю дошаль, таде донесаль. П. б. 117. — узима к себи ј (од и, юго, које види): ми ѡдьписасмо тьдеи ѡ томь. П. 30.

тьдеи, гледај код тьде.

тьди, гледај тьда: юрь тьди иꙁеше трьговцемь .еі. конь. П. 22. тьди се пригодише посли тирачьки и нашемь градѹ. П. 28. тьди ипросивьше Димитра: имашь ли свѣдоке? а ѡнь рече: не имамь. тьди ми сидьие рекоше . . . П. 89. тьди ѡсталемь. М. 344.

тьдь, гледај тьда: тадь послишавьше. М. 512.

тьжде, гледај код ть.

тьꙁи, гледај код ть.

тьꙁоименить, idem nomen habens: гневи таꙁоименити Арїи. Г. X. 237.

тьꙁоименьство, idem nomen: праведнаго Лаꙁара тъꙁоименство имѣю. Г. XI. 109.

тьканица, textura: юдань (поюсь) на чрьлюни кѡжи, а юдань на свѣлни тканици. П. б. 49. 56. поюсь на сииѡни тканици. П. б. 60. поюсь на тканици ꙁелени. П. б. 73. три поюси игарьсци и четири на тканице. М. 408. поюсаць на плавьнои тканице. М. 415. пась сребрьнь поꙁлакень на тканици плавети. П. б. 103.

тьканию, textura: сиричьскаа тканїа. Г. XI. 70. кѡпрѣнаа тканїа. Г. XI. 76.

тькачь, textor: Иванкоу тькачоу. Г. XV. 271.

тькла, Thecla: међе су дубровачке ишле до црькви свѣте Тькьле. М. 38.

тькноути, tangere: кьди бисмо хотѣли хитать дрѣва плаcка, . . . не бисмо тькнули на отоцѣхь господина херцега. П. 87. да нитко ниша не смїе тькноуть. М. 532.

тькьмина, parilitas: тькминою же и подобнымь чиномь а не едниномоу прѣжде варити а дроугомоу остати. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 90.

тькьмо, solum, praeter adv.: ни поклисара ни пьсара ни инь никто оть властеи кралевьства ми тькьмо игоумена . . . да юсть. М. 63. мьнѣ хвалити се да не боудеть, тькмо о силѣ и помощи господа нашего. М. 74. оть иноуде да се не ставии, тькмо оть монастыри да се изьбираа. М. 75. да не има нитко области надь ними тькмо калоугерь. М. 111. не тькьмо о работахь, ноу вь всакомь исправьлюнии. М. 116. у томь мѣстѣ да нѣсть властьнь никто поставлати старѣшину, тькмо кога буде хотѣнию игумену июрусалимскому. М. 135. да се не продава соль иньдѣ нигдѣ, тькмо како е било у цара у Стѣпана. М. 204. да не позива на судь никамо тькмо прѣдь онези судие. М. 205. ни да га дамо иному кому тькмо господину Влку. М. 215. да не има ни едань неверьникь господина воиде Сандалю уфаню у Дубровникь, кои би сидели на нихь земли, такмо ако би главомь прѣбигаль у Дубровникь, како ю законь града Дубровника, освень све жупе конавлоске. М. 286. 298. 320. не тькмо онои село правимо да имамо одь тебе, палче и много векию. П. 56. sed: да имь никтоо нищо не узмѣ по силѣ, . . . тькмо да ходе свободно. М. 146. у семзи царство ми да има се не потвори, тькмо да прѣбиваюеть сию слоово царьства тврьдо. М. 158. да им се не узима царина ни на юдномь пути, тькмо всаки да ходи свободно. М. 162. за тузи сваду да не ратую, ни ищу сь зломь Котора, тькмо каконо юсть било у родителю царьства ми, такози да греду прѣдь царьство ми. М. 170. нищо безь купа да ви не узмемо, тькмо да купимо. М. 175. без ни

юдне неволе, тькмо с моюмь доброюмь колюмь. М. 178. да га нѣсть вольнь ѡтгнати, тькмо да есть свободнь. З. 32. никто да се не приꙁика на дворь царевь мимо ѡбласть царева соудїе, тькьмо да иде вьсакы прѣдь своега соудїю. З. 48. на раꙁлогꙋ ни нѣсꙋ ѡстали инуньмь кривн тькмо прави. П. б 63. да на иноомь нѣ волнь питати, тькмо кто ю дльжьнь, ѡнь да плати. М. 268. ере нихь нища не ке ѡутетити, такмо хоке имати са господство(мь) ми. М. 363. са не још и nedum: ере ѣ не кꙋ пореки иномꙋ мое рѣчи а не тькмо Никонꙋ. М. 50. потьщите се . . . не тькьмо учто раꙁорити или ѡтьнести, нь паче и недостатьчьнаю исьпльните. М. 100. cum gen. praeter, само на једном мјесту: ѡсвободихь ѡть работь господства ми, тькьмо воиннце и данка. М. 571. cf. тькьмь.

тькьмь, adv. pariter, с предлогом по у дативу, bini: по тькмоу. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 90. — solum: не тькмь да ю повинмь тѣлоу и крьвы господа бога, нь и анатѣма юмоу боуди. М. 15. — са не још и nedum: наимањшемоу властелинчикю не бисмо хотни жаль ꙋчинити, а не тькамь тебѣ. П. 33. cf. тькьмо.

тьма, tenebrae: свѣть вьсию вь тьмѣ сѣдещимь. Ст. 1. иже ме ѡть тьмы прѣльсти и ересы иꙁвель еси. Д. 159. помрьче сльньце, и бысть тьма по вьсеи вселюнеи. Л. 74. myrias: многы тамы оубывшемь моученикы. Л. 55. приведѣ кь Христоу .рл. тьмь чловѣкь. Л. 57. тьма дрьжить .і. тисꙋщь. Г. X. 225.

тьмава, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међа му је ишла иꙁ Дрима дѣломь како се камы вали мегю Тьмавоу и мегю Горожоупе. Г. XV. 282. 283. кь Тмавѣ. Г. XV. 283.

тьмасвь гвоꙁдь, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи у Хвосну Слано Полѣ сь Тмасвѣмь Гвоꙁдомь. М. 12.

тьмоносьнь, tenebras ferens: како тъмоносныи корабль съ всѣмь бременемь погрѣꙁши нагы нась ѡстави. Г. XI. 114.

тьморани, село у околини скопаљској које је краљ Милутин дао Хиландару: Тьморани. М. 79.

тьмьна, ријека код села Шикље: засеоку тога села Кроунмадѣ ишла је међа оу рѣкоу оу Тьмьноу. Г. XV. 286.

тьмьница, carcer: вь тьмници. Ст. 5. калогюрь, кои сьврьжеть расѣ, да се дрьжить вь тьмници. З. 31. да се врьже оу тьмьницоу. З. 47. властеле и кюфалїе цареве, кои дрьже градове и вароши, никто ѡть нихь да не прими нињнега чловѣка оу тьмьницоу безь книге цареве. З. 48. кто дрьжи тьмьницоу оу царевои земьли, да не прима нињнега чловѣка без книге повелѣнїа царева. З. 48. да га свежемо и стакнмо вь тамницу. П. 99. ѡвде нхь педепсасмо у нашѣхь лютѣхь и туганвѣхь тьмнѣхь тьмницахь. П. 138. изьвадихь га не тамнице дубровачке. П. б. 112.

тьмьничарь, vinctus: да не буду тьмничарѣ. П. 140. слобоћива всакоѡга сужнꙗ али тамничара. М. 369.

тьмьноодеждьникь, obscuras vestes habens: ниочастиющихь чинь светлїи душею, ꙗко бесни пась лае, тамноѡдеждьники техь парицае. Г. X. 251.

тьмьнь, obscurus: разьгнавь мракь тьмныихь бѣсовь. Ст. 25. ношть боуди тьмна. Д. 20. облаци тьмнїи разстоупише се. М. 332. у тьмнѣхь тьмницахь. П. 138. ѡткрьземь дѣла тьмна. М. 530.

тьнькость, subtilitas: оумною тънкостїю. Г. XI. 92.

тьнькь, tenuis: да му се не узьме ни тьнкь коньць. М. 24. тьнькь. М. 34. по тьньку, accurate: како ю у ѡвь листь по танку вьсе исписано. П. б. 55. за вьсе намь упиши по танку, да знамо. П. 103. пише вьсе по танку колико ю нюгова имањꙗ у господьства ти руку колико ли другѡнде. П. 121.

тьсть, socer: кь своемоу тьстевы. Д. 203. бысть тьсть Лазароу. Л. 72.

тьчию, solum: не вькоуси хлѣба ни воды, тьчїю на вьсакь дьнь причешаше се светыхь таинь. Са. 11. ѡглашаютъ дьбри гласомь тьчию. М. 65. не тьчию юдинѣмь

оучєникомь нь и всѣмь вѣроующимь. М. 88. ни да имь є вольнь тько заповидєти на работоу чию, тьчїю црькка на свою работоу. М. 531. sed: да инєдънъ брать нїє вольнь себѣ нища стєжати ни оу свою кєлїю дрьжати, тьчїю вьсє обще. М. 533. погрјешка: тоуїю. Л. 63.

тьчьнь, similis: єнже тьчно подь сльнцемь нє мню быти нич тоже. Л. 61. адвербијално: не могын тьчно юноши подвизати сє. Д. 44.

тьчьнювати, comparare: сь тьчнювєть сє и кь Ісоусоу Навїнноу. Г. XI. 85.

тьшта, socrus: тьща моу. М. 12.

тьштанию, sedulitas: начеть зидати сь тьщанию мь и любовию. Ст. 5. о бозѣ и кь богоу тьштанїє имать. Д. 140.

тьштати сє, niti: тьщить сє шьствовати. Ст. 11. ненавистьникь доброу, вынοу тьще сє вь ровь погыбѣльныи вьрноути родь чловѣчьскыи. Ст. 27. запети ми тьштит сє. Д. 108. мандїи его прикоснοути сє тьштахоу сє. Д. 192. сего ради тьщимь сє и мыи, подвижоуще сє оть земльныихь кь нєбеснымь, наипаче слышати. М. 73. погрјешка: тищеще се послѣдовати ихь благымь обичаємь. М. 539.

тьштєнию, sedulitas: о црькви тьщенїє полагающимь. М. 196.

тьштєта, vanitas: аще бо и что ревновахомь подобити сє юмоу и сь ноуждєю и извьнь кротости оть тьщеты. М. 332. damnum, али је ь између т и ш испало па од тш постало ч, а најпослије и то ч изједначујући се са т постало ш: при коимь ихь селѣ чтета наидє. М. 52. ако ли имь хокєте кою пакость вчинити или чькєтв, то и мьнѣ чините, дѣ ихь є чькета моѣ и корысть ихь моѣ. М. 54. аке имь се коꙗ чьтета вчини. М. 85. що се бвдв вчиниле коє любо чтете. М. 170. да имь се нѣкоꙗ чтета в владанию или оу трьговцв не вчини. М. 188. хокю наки велик гнѣвь и великв чтетв оть господства ми. М. 363. да имь не вчинимь никоює разьмирю или кою чтетв. М. 411. хотєкє нимь намѣрити такове чтете. М. 445. оба-

ровати га, да не приме нѣкою утету. П. 7. щета. З. 46. нимь щету учинити. М. 218. ѡбаровати ѡда скаке злобе и щете. М. 306. инехь щета. М. 443. створи велике щете. М. 444. щете и користи. М. 456. с кога размирья инедна користь ние ни едной странѣ ни другой пауе щета и маишина. М. 466. да имь щету плати. М. 525. нѣ право да сви трьговци щету залегу. П. 10. да нѣку щету не приме. П. 16.

тьштетьноумьнь, vanus: за многаа иаже кь нюмоу блага стефанова без уисла злаа тьштетноумныи на нь пооучив се. Д. 107.

тьштетьнь, inanis: вьзвратише се тащетни. Л. 85.

тьштивь, sedulus: вь прѣднимь живота моего тьштивѣ боудоу еже оугодити тебѣ. Д. 69.

тьшть, inanis: надежда его не тьшта бысть. Д. 198. да не вьзвраштоу се тьшть и безнадеждьнь. Д. 206. вь тьште, in cassum: не вь тьште бо мнози его троуды быше. Д. 179. на тьште срьдьце, jejunus: дакаи пити на уте срьдце. Ш. lesek. 130. cf. тьштета.

тьштьливь, sedulus: тьштливое его заповѣди сьблюденїе. Д. 160.

тьштьнь, festinans: видѣти тьштно текоушта вь послоушанїе братїи. Д. 25. тьштно иако кь своемоу ѡтьцоу прихождахоу. Д. 187.

тьће, гледај код ть.

тьћере, гледај код ть.

ты, tu: ѣ бань босьньски Кулинь присезаю тебѣ, кнеже Крьвашу. М. 1. молю ти се, господи. М. 9. прѣуистоую ти матерь. М. 9. тебе надеждю имамь. М. 9. на те оупваю. М. 10. да те примемо. М. 22. кои се с тобовь згоде (пише кнез дубровачки краљу Владиславу). М. 22. земле кралевьства ти. М. 47. Млѣть ють царства ти. М. 158. молимо господьство ти, буди ви милость. П. 37. слава теке. М. 237. слава теби. М. 292. — датив ти стоји кад кад само дајући више снаге бесједи: кто ти излазе тудѣзи по работахь по своихь си. М. 53. кои ти греду на трьгь кралекства ми, нѣмаи за не пеуали. М. 53. мои ти людие не

те понести жита. М. 247. и намь ти велику щету учине. П. 31. много ти ни је недраго. П. 38. терь ти је намь недраго. П. 43. много ти се ωвеселисмо, кьде усмо. П. 46. много ти ни је усильно. П. 53.

тыква, cucurbita: тиквоу соухоу растри. Ш. lesek. 130.

тысоушта, mille, cf. тысоућа: тисука и сьто и ωсьмь десеть и деветь лѣть. М. 2. да ти дамо тисукю перьперь. М. 23. тисоуща. М. 28. двѣ тисоуки. М. 50. двѣ тисущи. М. 55. двѣ тисуки. М. 55. .и. тисоущь. М. 104. тисућу. М. 220. десеть тисукь. М. 246. .л. тисукю. М. 298. на тисућу и четири ста и два дести и девето лѣто. М. 389. тисука тисукь аспри. М. 407. погрјешке: тисоучь. М. 548. тисокь. М. 549.

тысоуштьникь, qui mille militibus praeest: тысоуштьникы и сьтникы. Д. 36. 141.

тысоуштьнь, millesimus, cf. тысоућьнь: тисущно три ста и деветь десеть и седмо лито. М. 229. тисућьно и четири ста и девето лито. М. 273. тисукно. М. 349. тисушнω. М. 380.

тысоућа, гледај тысоушта.

тысоућьнь, гледај тысоуштьнь.

тыцати, pertinere: како је примнω свои днω, що га є тицалω ωдь поклада нјегова родитела. П. 130. дрьжание, кое сте дрьжали ʒа господина и родителю нашега херцега Стѣпана, щоω кога вась братѣнаць тиче. М. 550. що є пристоѣло господину воєводи, тои су нему дали и с наше стране, колико нась тиче, ʒа два дѣла реченога поклада, ако би се нашло кое ино писмо или коѣ ина повела, да є раʒбиена. М. 510. и са се: примихь вась коликь доходакь, що се мене тиче у мое дно ωдь Конавала. М. 517. погрјешка: кућю, що нјега тице. П. б. 119.

тѣлесьнь, corporalis: вьсесьжежениа тѣлеснаго. Д. 67. адвербијално: телесно бо страноую мене ωкрьмлюль єсии. М. 244.

тѣло, corpus, cf. тело: ωщоущьшоумоу ми немощь вь телеси моемь. Ст. 19. исцѣлєние боудеть тѣлоу вашю.

Са. 5. тѣла и крьве господа бога. Са. 11. рана не пристоупить кь тѣлеси твоемоу. Д. 114. вь спасеније доуши моіеи и тѣлю. М. 10. своимь тѣломь да наказоуіе се. М. 14. да спасемо и стрѣжемо вьсе люди дѹбровьчьке ѹ тѣла ихь и добытькь ихь. М. 44. ако ли бисьмо нѣчьто пакостили нѣкоемѹ дѹбровьчанинѹ или тѣлѹ или добытькѹ ихь. М. 44. да си стое и поидѹ спасено весь пакости тѣла ихь и добытькь ихь. М. 45. телеса наша. М. 89. азь веселе се доушею и тѣломь. М. 90. кои телѣса мрьтвыихь жегоуть. З. 31. идѣже тѣло светаго Савы лежить. Л. 60.

тѣньта, tentorium, нгр. *τέντα*: оубивь бльгарскаго цара Михаила на Велбоуждїи, и црьковь светаго вьзнесенїа сьздати тоу, идѣже тѣньта его бѣ. Л. 61. може бити да само гријешком писарском стоји ѣ мјесто є.

тѣрати, exsequi, facere: ни на пѫть да не ходе, ни да прикладаю ѡброка, ни вѡиске да не тераю (т. ј. да не иду на војску). М. 19. ни пѫти тѣраю (т. ј. да не иду на пут пратећи господара) ни воиске воюю. М. 135. ето ми нашега господина послѹхь тѣрамо. П. 52. insectari: ако бѣ се врѣме слѹчило, тере би (краљица маџарска) тирала волю искала господина краля Стефана. М. 211. тѣрала. М. 211. ако би се ѡдьврьгли и не би вѣрьни, да ихь ми тѣрамо и имамо како наше непрнѣтели. М. 218. да ю биль бригентинь дѹбровчки, кога сѹ шкабе господьства ти тѣрале. П. 38. да тѣра кога Дѹбровникь тѣра. П. 53. кьди краль Тврьтко тѣраше брата свога. П. 126. да се ѡнѹден не тираю. П. 134. да сѹ дѹжни тирати, гнати ихь. М. 347. да имамо тѣрати не дрьжати нихь невѣрника. М. 350. да га тераю. М. 423.

тѣскьна оулица, селу је Брчелима ишла међа ѡдь Прьхине оу Тѣскьноу Оулицоу, ѡдь Тѣскьне Оулице како се камн вали поврьхь Стола. М. 114.

тѣсьнь, angustus: прѣоускыи и тѣсныи поуть. Ст. 17. аще кого теснна обоушта оутиснеть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. адвербијално: по поустыни тѣсно живоуштихь обьходе. Д. 65.

тѣсьнота, angustiae: вь велицѣи ноуждн, ꙗко вь тѣснотѣ нѣкоен, срьбьсцѣи ꙁемли ѡдрьжимон бывши. Д. 80. ѡдь вьсоудоу тѣснотою одрьжимь. Д. 108.

тѣсьнь, angustus: кѡлибы тѣсны имоуште. Д. 23. вь тѣснынхь мѣстѣхь. Д. 80. широкаго поути и тѣснаго. Д. 173.

тѣхово, село манастира Трескавца близу Хоморана: Хоморѣне с Тѣховомь. Г. XI. 134. то ће бити садашње село тога имена на ријеци Бабуни близу села Богомила. Hahn, reise 183, гдје пише Теоwо.

тѣховьскын, *τοῦ* Тѣхово: всоу правиноу тѣховьскоу. Г. XI. 134.

тѣхомиль, име мушко: син Бѣле Оуроша отац Стефана Немање: Техомиль. Л. 57. 58. 68. Г. X. 257. погрјешка: Теѡхомила. Л. 58.

тѣхорадовнћь, властелин бана босанскога Стефана Дивошь Тиехорадовикь 1332. М. 102.

тѣшемирь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи један бјеше Тешемирь. М. 12.

тѣшило, име мушко: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Тѣшило. Г. XV. 270.

оу, apud (гледај у мојој синтакси 309—318): паметна ꙗалмскаа оуꙁаконениꙗ оу гроба ѡтьпѣвше. Д. 70. царина оу светаго спаса. М. 111. оу брегу у Мораве. М. 197. у Ꙁети у светога Срьђа на Боꙗни. М. 447. до колѣ у мене буду, дати имь сьвѣть. М. 2. колико вьꙁлюбиши прѣбыти у нась. М. 22. у кога се ѡбрѣте людь ѡтрокь. М. 52. едьна (хрисовуља) да стои у царьства ми, а друга у Бенецехь у дужда. М. 148. ѡста ключиць у госпоге. М. 387. ꙁа поставу, ка е била у вась. М. 402. реченѹ похрану постави деспоть у нась. М. 408. трети деѡ удрьжаше у себе. М. 477. ако би било натражьие у кнеꙁа. М. 356. у Бранила биста два сина. М. 544. — да ходе свободно, тако како соу у

бана Коулина ходили. М. 24. ꙁаконь, кои сꙋ имали ꙋ отьца кралевьства ми. М. 52. како ю сꙋ и оу епископа давали. М. 98. не ꙋꙁимана таꙁи царина и ꙋ моихь дѣдь и прадѣдь. М. 117. прѣꙁ мегю, коꙗ есть била мегꙗ ꙋ родителꙗ и прародителꙗ царьства ми. М. 147. царине, коѥ нѣсꙋ биле властеломь и трьговцемь дꙋбровчкимь, да имь нѣсꙋ ни ꙋ мене ни ꙋ мога брата ни ꙋ мога синовца. М. 183. да се не продава соль ниьдѣ нигдѣ, тькмо како е било ꙋ цара ꙋ Стѣпана. М. 204. що сꙋ имали ꙁаконе ꙋ прьве господе срьпске и цара Стефана, тѣꙁи ꙁаконе да имаю ꙋ господства ми. М. 205. — испроси оу цара мѣсто сие. М. 4. коупи оу Витомира Оуѥꙁдноу. М. 97. деветь саать дꙋкать, кое ꙁаими ꙋ мене воевода. М. 501.

оу, in, гледај вь, и сложене ријечи с тијем предлогом гледај код вь.

оубадати, pungere: посла аггела люта, по срѣдѣ лютаго срьдца его оубадаюшта и. Д. 112.

оубаштинити се, bonum баштина dictum acquirere: кои се ѥ дꙋбровчанинь оубащинииль оу градꙋ господства ни ꙋ Новомь Брьдꙋ, тьꙁи да ꙁигѥ градь и да чꙋваа; кто ли сꙋ гостїе и нѣсꙋ се оубащинили, да имь ѥ на нихь волю како имь годе. М. 435.

оубиство, caedes: бывшее светаго молитвою оубїнство. Д. 101. кто нѣсть пришль нахвалицомь по силѣ, и сьтвориль оубїнство, да платить .т. перпер. З. 36. где се обрѣщеть оубїнство. З. 36. всакое ꙋбиство члокнче. М. 255. ꙋбиниство чловѣчѥ. М. 370. ꙋбиниствоо. М. 466.

оубити, occidere: цара Михаила оубихь. М. 100. кто дꙋбровчанинь ꙋбиѥ али посече ꙋ Босни или бошнанинь дꙋбровчанина. М. 101. аще оубїе властелинь себра, да плати тысоущоу перьпер. аще ли себрь властелина оубїеть, да моу се обѣ роуцѣ отсѣкоуть и да плати .т. перперь. З. 37. кто се обрѣте оубивь светителꙗ или калогѥра или попа, да се тьꙁи оубїеть и обѣсить. З. 37. црьковь кто обори на воисцѣ, да се оубїеть или обѣсить. З. 40. ако коиь липьше оу комь селоу, а не боуде га село оубило. З. 50.

где га оубыѥ гоуса. М. 270. да сꙋ нѣки наши трьговци тамо ꙋбѣни. П. 43. ѡдь ѡнога ꙋбѣнога. П. 91. мнѡжьство рода христїанскаго оуби саблομь. Л. 75. perdere: сиѥ все како хокемо схранити, тако да ни не ꙋбыѥ богь и мати божиꙗ и вси свеꙋы. М. 48. да га богь оубиѥ и крьсть чьстьни. М. 70. да га оубиѥ сила чьстнаго крьста и вь сїимь вѣцѣ и вь боудоущїимь. М. 87. да ни ꙋбию више писане клетви. М. 216. cladem inferre, само на једном мјесту: оубїенъ бысть Ѩнькоуль. Л. 78.

оубиꙗ, homicida: ꙗко оубїицоу. Д. 101. оубїица и немилостивь. Д. 105. кто се ѡбрѣте оубивь ѡтца или матерь или брата или чедо своѥ, да се тьзи оубїица иждежеть на ѡгни. З. 37. да моучеть се ꙗко и волны оубїица. З. 37.

оубиѥниѥ, caedes, cf. оубьѥньѥ: всакоѥ ране и ꙋбьеньѣ. М. 255. всаке ране и ꙋбьеньꙗ. М. 370. всако ꙋбииствоѡ чловѣче или пролитьꙗ крьви, коꙗ сꙋ ꙋ ѡвꙋи рать ꙋчинена, и всаке ране и ꙋбиеньꙗ. М. 466. оубїенїе моусїино. Л. 63.

оублажати, beatum censere: блаже оублажаю твою непрѣмѣнноу чедолюбїа любовь. Д. 64.

оублажити, beare: ѥгоже самь Христось оублажи и прослави. М. 91. beatum censere: оублажите ме ꙗко велика полоучьшаа. Д. 70.

оубль, piscina, receptaculum aquae: право нис потокь подь оубьль. Г. XV. 287.

оубо, igitur: кто оубо довольнь изьглаголати силии господьнѥ. М. 9. долази и у самом почетку: богоѡтьць оубо Давидь. М. 65. по нѥже оубо чловѣколюбць богь. М. 124.

оубогь, pauper: оубогымь застоупникь, нищимь крьмитель. Са. 1. царїе и оубѡзи. Са. 4. аще ѡть оубогихь люди створить се, да оузимаеть се на нихь по .в. воли. М. 14. ѥже соуть оубозии. М. 15. по вьсѣхь црьквахь да хранеть се оубозы. З. 31. соудїе да проходе по земьли, коуде моу ѥсть ѡбласть, да ѡгледаю и да исправлꙗю оубогыихь и нищихь. З. 48. власи, кои соу оубози, да теже

вльноу црьковноу. Г. XV. 310. вбози людие. П. 38. оубогые вдовице. М. 533. miser: на мьнѣ грѣшнѣмь, вьспитанѣмь нмь, оубозѣмь Стефанѣ. Ст. 25. оубогааго и многогрѣшнааго чрьнорнзьца. М. 84.

оубон, caedes: за вбон и враждв стрезоюкв. П. б. 106.

оубонца, homicida: не бисмо хотни бити вбонце и взрокь крьви пролнтню. П. 84.

оубоюти се, timere: оубоювь се притьче. Ст. 9. аще ополчнть се на ме плькь, не оубонть се срьдьце мою. Ст. 24. не оубон се нхь. Ст. 28. тон разумѣвь, много се ю вбоюль, и не смѣ никако понти. П. 149.

оубраннвати, defendere: да н нихь ш нихь блаагомь имаамо чувати и вбраннвати в нашемь русагв. М. 405.

оубраннти, vetare: да си идв никимре вбраненомь. М. 41. како ми моремо вбраннти да не вземв. П. 94. defendere: Ново Брьдо вбраннше, и браннли би вьсаки градь господьства тн. П. 140.

оуброусь, sudarium: вброусомь очи закривь. Г. XI. 59. абїе оуброусь оть очїю покрьгь. Г. XI. 64.

оубьюнью, гледај оубиюнию.

оубытькь, jactura: оубитькь ен боудеть или вь челюдн или вь скотѣ. Ш. lesek. 129.

оубѣгати, defugere: славы оубѣгае. Д. 76.

оубѣгноути, effugere: кои годѣрь чловѣкь вбѣгне в Двбровникь. П. 33.

оубѣднти, persuadere: братїею оубѣждень бывь, изволи сь ними жнти. Д. 22. едва вьзможе оубѣдити его. Д. 76. оубѣди Өодора. М. 244.

оубѣжати, effugere: како вьзмогль быхь оубѣжати мнωгометежнааго мира сего житию. Д. 7. тьчию да юсть кони носеи ме, юко вьзможемь оубѣжати оть отьца твоего. Д. 9. нась оубѣжавь. Д. 19. дльготи словь оубѣжавше. Л. 63.

оубѣлнти, dealbare: оба юснѣи снѣга оубелиста се. Д. у Ш. lesek. 124.

оуведати, marcescere: цвѣты неоуведающеюю стежа. Ст. 26. неоуведающии вѣньць. Ст. 26.

оувезноути, prehendi: вь дѣлѣхь роукоу своею оувезе грѣшникь. Л. 53. и са се: сѣть, юже простре иномоу, самь оувесе се вь нюи. Л. 56.

оувеноути, marcescere: како увеноу, сладкыи мои цвѣте. Г. XI. 116.

оувести, abducere: юрь би мало люди ѡстали на ѡнѣхь гѡлинахь, кьде би нимь слобода утѣцать у вашѣхь градовехь, юрь ихь много по сили уведено. П. 96.

оувидѣти, videre: примисмо листь, по комь увидѣсмо нескровну вашу милость к наамь. П. 7. али лако може бити да иде под оувѣдѣти, које види.

оувратнуевикь, између људи које краљ Стефан Дечански даде Дечанима да буду сокалници један бјеше Ярославь Оувратнуевикь. М. 96.

оуврачевати, mederi: вода жеждоу оуврачуюшти. Д. 24. оуврачуи ми болѣзнь. Д. 119. водою стоуденою жеждоу поштенїа оуврачевати. Д. 154. не прїходещаго кь врачьствоу кто оуврачуюеть. М. 58.

оувы, vae: увы ѡкаанству моемоу. Г. XIII. 362.

оувѣдати, cognoscere: такоже смо ради увидати и за ваше добро здравие. П. б. 40.

оувѣдѣние, cognitio: писахь, да юсть вь уведенїе всемь. М. 18. вь оувѣденїе. М. 127.

оувѣдѣти, cognoscere: се оувѣдѣно бысть вьсѣми вами. Са. 3. оувѣденоу бывшоу метежоу. Са. 13. оувѣдѣти вамь есть о семь блаженемь. Са. 13. тко се увию, да плати. М. 102. ако увѣмо, тко б-и-мь хотѣль зло учинити, да имь навѣстимо. М. 567. кьда кнезь тои увѣ. П. б. 31. то увидевь господинь, хокю од туде стоюкю порučити да тога векю царинници не чине. П. 2. увидевь ѡ пришьстию господьства ви, како богь учини, терь догосте здраво. П. 15. много желѣмо, да увѣмо и за наше трьговце. П. 17. увидесмо како господинь посла своює люди кь Дмитру. П. 27. увидѣвь ѡ вашемь добромь здравю. П. 30. 41.

оувѣрати, fidem facere: прѣтрьпѣвы пльтию страсти, чловѣчьство оувѣрає. М. 121. — се, confidere: оувѣ-

раюште се кь старцоу глаголахоу. Д. 30. не кь нимь ѕѣлѡ оувѣраю се. Д. 127. оувѣраю се реченнынмь: праведници вь вѣкы живоуть. Д. 64. весель бывь доухомь, божїихь аггель кь нюмоу пришьствїе симь оувѣраше се веселїемь. Д. 201.

оувѣрение, confirmatio: на оувѣренїе родителю посилаеть вь героу ложештихь. Д. 10. одрь вьзети повелѣвь на оувѣренїе данные емоу крѣпости. Д. 99.

оувѣрити, in fidem adducere: благодароу те, господи, ꙗко оувѣры срьдьце мое страннынмь симь. Д. 9. муроизлантїемь оувѣривь чеда и люди свое. Д. 86. подобно ꙗсть вьспоменоути ѡ срьбскои ѕемли, како оувѣрена бысть. Л. 51. persuadere: ѡть сихь оувѣрити се. Д. 213.

оувѣсию, dejectus: под ꙋвесїе Чрьнїе Гѡры. Г. VIII. 149.

оувѣсти, гледај оувѣдѣти: да ꙗ даю моимь приꙗтелемь дꙋбровчаномь ꙋвѣсти с книгомь моѡмь, како смь скадиь ѕ баномь. М. 186.

оувѣтовати, pacisci: тꙋи хокюмо ѕа доходакь реки и ꙋвѣтовати да се даю кралювьствꙋ ти. П. 4.

оувѣть, exhortatio: радоуи се, поустиньныкомь оувѣте. Ст. 26. сими оувѣты оувещавь ихь. Са. 4. — pactum: ꙋпоменꙋше кралювьствꙋ ми ѡ своихь ѕаконѣхь и ꙋвѣтехь и повелꙗхь, кою сꙋ имали с прародители кралювьства ми. М. 187. видѣвше ѡбещаниꙗ и ꙋвѣте господина кралꙗ сь градѡмь Дꙋбровникѡмь. М. 189. ѕа ꙋвите и ѕа ѕаконе и ѕа свободьщине реченаго града, кое сꙋ имали ꙋ повелꙗхь с родителѣ нашими. М. 221. ѕавеѕаше се кралювьствꙋ ми давати доходакь дви тисꙋщи перьперь всако годище по ѕаконꙋ и ꙋвитꙋ, како сꙋ давали нашемꙋ братꙋ. М. 222. потврьдише намь све повелю и добре ѕаконе и ꙋвете, како се ꙋдрьжю ꙋ повелю реченога господина, кою ю намь ꙋчинио на .ꙋѕе. лѣто. М. 261. да сꙋ ꙋ всако време становитни и крипци ꙋ всихь реченихь повелахь и ꙋ ѕаконихь и ꙋвитихь. М. 283. поставивь с нами ꙋвѣть и ꙋчинивь ѕаписанѣ, како да наши трьговци гредꙋ слободно. П. 2. с вама имамо ꙋвѣть, да ни не ꙋсилꙋюте нигдѣ лѣчити ѡсвѣнь

Дѹбровника. П. 9. да ихь ѹꙁьдрьже ѹ добрѣхь ѹвѣтехь и ꙁаконехь, како сѹ прьво били. П. 110. поставише ѹ нашь комѹнь ѹ покладь двѣ тисѹкїє дѹкать, а подь ѡви ѹвѣть, да ю волна реуена госпогꙗ ѹ всако врѣме сама скоѡмь главомь али своими слѹгами пославь своє листове ѹꙁети ... М. 251. 322. да мѹ ихь (новце) смо дрьжани ѹꙁети ѹ нашь комѹнь, а да мѹ имамо давати .є. по кентенарь на годище, а подь ѡни ѹветь, како се ꙁгора пише. М. 346. а подь ѡви ѹвѣть постави реуено вьсе ѹ покладь, да ю волꙗнь ... М. 356. подь ѡви ѹвють. М. 364. под ови ѹвнеть. М. 380. юрь ю поставиль сребро своє ѹ покладь на ѹвѣть, да се да хкюри мѹ. П. 78. имамо маисторе ѡдь ѡрѹжиꙗ, кои стоє сь нами на платѹ и на ѹвѣть. П. 113. ѡто самь на ѡнаи ѹвить, кои сте ѡндаи сь Рестоемь наредили, послаѡ к вамь нашега прокоратѹра. М. 426. вѣра ти глави и трьгѹ с ѹвѣтомь, да нѣси волꙗнь нищорь промѣнити ни трьжити ѹ теи .і. дни. П. 106. с овѣмь ѹвѣтом га наредн. М. 496. ѹуинисмо мѹ навластитѹ милость, и таки ш нимь ѹвѣть ѹуинисмо, да що годѣ ѡдь селѹ ѹ нашои кѹки ѡпралꙗ, али коє цариие и комѡре дрьжаль напрѣда, али що ю прѣге дрьжаль, да га ѡдь тога ниткорь не има питати нѣднога раꙁлога. П. б. 39.

оуѵѣтьливь, comis: милостивь ми бывь, тихь и оуѵѣтливь. Ст. 10. вьсѣмь оуѵѣтливь. Д. 5. да по конуинѣ своеи милостива и оуѵѣтлыва того ѡбрѣштемь. Д. 219.

оуѵѣтьнь, pactus: ѹ тои сте ѹвитни нашемѹ кралювьствѹ, да даете намь .в. тисѹћи перьперь. П. б. 40. все ми сѹ платили поутено, що ю било ѹвѣтно. П. б 84.

оуѵѣштати, exhortari: сими оуѵѣты оуѵещавь ихь. Са. 4. доволном быти ѡброкы своими сихь оуѵѣштааше. Д. 176. pacisci: вь помошть вьсакоу кьждо комоуждо обрѣтати се о семь оуѵѣштавша. Д. 105.

оуѵѣштьвати, certiorem facere: бѹди ти милость ѹвѣждьвати нашега уловѣка, тко сѹ на име и ѹ комь мѣстѹ. П. 48. да би ни и вашь властелинь ѹвѣжьдваль, тко сѹ на име. П. 80. да вась ѹвѣждьвамо, како ю било. П. 88.

да нась ѡ томь ѕвѣждьба. П. 96. да га (листь) понесе кралю Ѡстон, да га нимь ѕвѣждба ꙁа ѡно щo пита на кнеꙁа Михоуа. П. 134. нихь ѕвѣждьбати ѡдь всѣхь работь, кою ти дасмо. П. 148. господьство ви ѕвѣжьбано ю с наше стране, коꙗ ю наша мисаль. П. 166. ако хѡкю господьство ти щo годѣ писать нашѣмь посломь и ѕвѣжьдьбати ю, да говоре на сѹпротивь Ѡстон, ѡни те говорити. П. 54.

оу г а ж д а т и, gratum facere: богоу не оугаждаюштихь. Д. 68. оугаждати. Г. XI. 76. cf. оугаꙉати.

оу г а р ь ч и ћ ь, гледај Оугрьчићь.

оу г а с и т и, extinguere: да оугасиши пламень рѡдителю твоєю. Д. 14.

оу г а с н оу т и, extingui: свѣштоу свою немилосрьдїємь оугасшоу имоуште. Д. 67. оугасе родителнаа топлота. Г. XI. 47.

оу г а ꙉ а т и, gratum facere: да ми ће ѕгаꙉати и слѹжити лиепоѡ. М. 461. — се, convenire: ш нимие се ѕгаꙉаю по нихьнемь ꙁаконѹ. М. 534.

оу г л а в и т и, constituere: такоꙁи ш ними ѕглави царьство ми, щo сѹ ꙁалоге ꙁаложенѣ, . . . да се ищѹ сѹдомь. М. 148. како юсть ѕглавиль ш ними родитель царьства ми. М. 163. рекосмо и ѕглависмо. М. 452. — се, spondere: такоꙁи се ѕглави царьство ми дѹбровчаномь, щo нимь кто стрѹие а или ѕꙁме вь ꙁемли царьства ми, все тоꙁи да нимь плати царьство ми. М. 158.

оу г л а с т ь, angulatus: два на десете чаша поꙁлакенихь ѕгласете (које мислим да је погрјешка мјесто ѕгласте). М. 372. .д. чаше ѕ гласехь (које мислим да је погрјешка мјесто ѕгласте). М. 394. у оба се споменика помињу и окроугле чаше.

оу г л ь, angulus: виноградь оу клепинѣ оуглѣ. Г. XV. 270.

оу г л ю ш а, име мушко, брат краља Вукашина: братоу своемоу Оуглѣши вьроучаеть (Вукашин) страны ꙁемлю грьчьскые сь саномь деспотскые чьсти. Л. 54. грьчаскїе страны и гради прїемь Оуглюша. Г. XI. 162. ѡть Оуглюше. Л. 54. Оуглеша деспоть. Л. 61. Стефань кесара

Оуглеше сынь. М. 246. погибе Влькашинь и Оуглюша вь Макюдоии на Марици. Л. 54. 72. cf. Влькашинь. — Син тога Угљеше деспоть Іоань Углеша 1369. М. 179. — Гледај Ненадиќь.

оуглюшинь, τοῦ Оуглюша: на оуглюшинь бродь ишла је међа селима у Мачви која је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 53.

оуглюшиќь, син деспота Угљеше, брата Вукашинова (премда се то не каже у споменику), Твьрьдиславь Углешить. М. 149. види Г. V. 300.

оугнитати, premere: сьрништоуште се оугнитахоу се. Д. 87.

оугнѣтати, premere: сьтыцаахоу се множьства, и дроугь дрѹга оугнѣтаахѹ. Г. XI. 82.

оугнюнинь, човјек из мјеста Угња (или Угна) у Црној Гори: еще приложихь дрва наша законнаа, ѡ рождьствоу христовоу коѥ доносе крѣлюне и оугнюне. М. 532.

оугобьзити се, feracem esse: чловѣкоу нѣкоюмоу богатоу оугобьзи се нива. Ст. 9.

оуговорити, pacisci: єре смо ѹговорили станькьм о ѹзмѣхь. М. 7. ѹговористе, да пѹтника прѣдаде. М. 7. ако прѣстѹпимо и єдно ѡдь сега, что смо ѹговорили с тобовь и ѹписали здѣ. М. 23. какѡ сте были ѹговорили сь кралевьствомь ми, да ѡдь селѣ и напрѣдь кралевьство ми чини милость кластеломь дѹбровьчьскимь, да имь є мирь, кои є и прьво имь быль. М. 54. како ѹговористе за доходке. П. б. 29. ѹговори ѡвакои с нами и ѹтврьди. П. 48. до мѣста, докла є ѹговоренѡ. М. 468. како бѹдемѡ ѹговорили. М. 474. и са се: тко се годѣ ѹговори дѹбровчанинь за понесенье карвана. М. 467.

оуговорь, pactum: на нихь ѹговорь амальдарь ако пристанеть, такои да ѹчините. М. 475.

оуговорьнь, pactus: тко би се нашаѡ ѹркати товаре коимь посильемь али зарѹчити до мѣста ѹговорьнога, докла є ѹговорено. М. 468.

оугодити, gratum facere: все свете ѹгодивьше богѹ

ѡть вѣка. М. 22. вси светїи ѹгождьши богѹ. М. 25. всехь светїихь богоѹ ѹгождашихь. М. 73. всими, кои сѹ господинѹ богѹ ѹгодили. М. 220. радисмо и хѡтии вашои любвѣ ѹгодить. П. 46. господьствѹ ти ради смо ѹ всемь ѹгодити. П. 48. ако ми ѹгѡдиста и свръшиста ѡба, що ми ста рекла. М. 462. — се, convenire: ако се мегѹ (собомь) могѹ ѹгодити ꙁа речени мани. М. 464. погрјешка у споменику у којем често стоји а међу два сугласна и кад не треба: ѹгодивашихь. М. 252.

оѵгодие, placitum: оѵгодие емоѵ творе. Д. 9. що се ѥ могло ꙁа всако ѹгодье и поѵтенье господьства ти, нѣ се пощедило, и ѡщь напрѣдь не мислимо ѹкрьнити всакомѹ вашемѹ поѵтеномѹ ѹгодию. П. 94. ꙁа вашѹ чьсть и поѵтено ѹгодье ѡдь нашега не бисмо щедили. П. 169. cf. вьгодие.

оѵгодьба, conventum: да ѹгодьбѹ тамо с воеводомь ѹчините. П. 157. до колѣ се ѡ нио ѹгодьба мегю нами ѹчини. П. 166. placitum: ради смо вамь ѹгодбѹ ѹчинити. П. б. 113.

оѵгодьникь, cultor: храмы оѵгодьникь светыхь. Ст. 3. богь светыхь своихь . . . ꙗко свое иꙁбранные оѵгодникы ѡтьмьштаеть. Д. 102. хвалити светие его домови и оѵгодьникы. М. 125. богомь живимь и всими нега ѹгодници. М. 274.

оѵгодьнь, qui placet: ныне раꙁоѵмѣхѡмь, ꙗко божїи и оѵгодьнь емоѵ рабь ты еси. Д. 197. аще не боѵдеть емоѵ оѵгодна водити. М. 14. коере тебѣ ѹгодно бѹде. М. 23. ѹгодима и любимима властелинома царьства ми. М. 156. да ѥ волна ѹꙁети вьꙁда, каде ѡи бѹде ѹгодно. М. 251. ере нимь ние ѹгодна ѡнаи царина да есть прирь Стономь. М. 281. много драге и ѹгодне добре гласове каꙁаше. М. 319. молећи нась, да би намь било ѹгодно, ꙁа лѹбавь речениога господина ѹчинити добро сѹсѣдтво. М. 326. нищоорь ние ѹгодние господѹ богѹ и людемь него ли мирь и любавь са всацѣмь чловѣкомь имати. М. 367. бѹди ѹгодно господьствѹ вашемѹ. М. 542. officiosus: да ће бити менние

родителꙋ своѡмꙋ послꙋшань и ꙋгѡдань. М. 461. да ће ми ꙋгађати и слꙋжити лепоѡ каконоѡ ꙋгѡдни синь своѡмꙋ родителю. М. 461.

оугодьство, officiosa voluntas: ако ми сврьши речене ѡбѣте ꙋгѡдцтвѡмь и правиємь послꙋхѡмь. М. 461.

оугодьчић ь, међу људма које је Стефан Душан дао Хиландару бјеше у Сухогрлу Прѣлюбь Ꙋгодьчикь и Прѣмиль. М. 123. може бити да је и Премилу било тако презиме те су обојица браћа.

оугожденије, placitum: вьсѣхь светихь, иже ѡть вѣка богꙋ вь ꙋгожденије бише. М. 192. cf. оугођеније.

оугосподити, dominum facere: помогь ємоу, и оутврьдивь же и оугосподивь. Д. 105. осоуждааше се, юко таковаго юнца сверѣпооумна ѡть сьмрьти спасша, вьсхранивша же и оугосподивша. Д. 107.

оугостити, hospitio excipere: разбѡйник ѡнѣхь доволнѣ оугостивь. Д. 182.

оуготовати, parare: вьсакоу обитель оуготоваль ти юсть. Ст. 13. юко храмина ємоу оуготована. Са. 3. вь свѣтлѣмь гробѣ, иже бѣ ємоу Владиславь краль оуготоваль. Д. 215. небеса ꙋготоваше прѣстоль юго. М. 71. огнь гієенскы оуготованыи дїаволꙋ и ангеломь єго. М. 199. да вьсаки ѡдь нихь има дрьжать ꙋготовань дꙋкать, щоно праве да плате ѡдь вьсаке кꙋкю дꙋкать. П. 32.

оуготовлюти, parare: чаша горчае жльчи намь оуготовлюема. Д. 20. вь поуть странньчьствовати оуготовлюет се. Д. 181. прѣмо ємоу оуготовлюеть се. Л. 55

оугођан, conventum: инако минꙋвше речени рок и не бивше ѡд ꙋгогаю, да се имаю вратити. М. 464. каконо бише ѡд ꙋгогаю с реченим игꙋмном по ѡвзи начин. М. 464. ꙋгоган мегꙋ собом, кои би ꙋчинен. М. 464. потварди речени ꙋгоган. М. 465. на ови ꙋгоган. М. 476. прѣге ѡвоган кои ю ꙋгоюан биѡ, да и сада на томь станꙋ. М. 476. бꙋдꙋће ѡдь ꙋгогаю мегю собѡмь да ни се ѡткори и проути. М. 496.

оугођеније, placitum: що би се нами могло ꙋчи-

нити, що би на каше угоѥнию, и да се каша прошнꙗ испльни, не бисмо се пощедили. П. 84.

оугриновь, hungari: сказает емоу вьса оугринова брании прѣштенїа. Д. 153.

оугринь, hungarus: велерѣчиѥ оугринь. Д. 152. богь прѣмилостивы оутврьди грьке царьми а оугре краљми. М. 4. орѹжиꙗ да не носѣ ни у Басарабину земьлю ни на угрѣ ни у Босну ни у грьке. М. 146. 161. или угри или турци. М. 216. послиамо теи листоноше кь нашѣмь пикилсаромь на угре. П. 54. за угре що намь пише. П. 70. могли би су ти племенити угри казати. П. 122. болѥ ѥ да су овамо утѣцали нерь на угре или у хрьвате. П. 125. пришьдьше одь туда с угарь. П. 176. посласмо нашега слугу до краала Матиѣша на угре. М. 506. изьгнань бысть на оугрѣ. Л. 52. ходи царь Моурать на оугрѣ. Л. 76. попалише оугри дрѣва тоурьска. Л. 77. — Име мушко: властелин бана босанскога Матије Стефана кнез Угринь 1249. М. 33. — Хлијевњанин Угрѣнь изь Забрьдиꙗ 1400. М. 248.

оугрьскыи, hungarorum: сь оугьрьскымь кралемь. Ст. 8. кралу угьрьскому. М. 44. угрьскому. М. 176. госпоге кралице Марѣѥ угрьске. М. 211. кралѥвьство угрьско. П. 114. одь кралевь угарсцехь. М. 285. крала угарскога. М. 290. угрьскога. М. 303. угьрьскога. М. 303. кралевь угрьсцихь. М. 339. угарьскога. М. 345. прѣдь кралемь угарьсцѣмь. М. 381. краль угарски. М. 400. прѣдь кралемь угрьсцинемь. М. 412. прѣдь кралемь угарсцимь. М. 469. Матиашь краль угарски. М. 494. Ꙗношь краалъ угрьскїи. М. 553. деспоть Стефань господинь вьсѣмь срьблемь и подунавїю и посавїю и честы угрьскїе земли. М. 335. Стефань бысть вѣликыи деспоть срьбьскые земли и зетьскои страны и босьнскои и оугрьскои. Л. 72. свете круне угрьске. М. 357. свете круне угарске. М. 365. осамь купь угарьсцехь. М. 408. три поꙗси угарьсци. М. 408. кмети угарьсцехь. М. 422. дукать угарьсцехь. П. б. 96. плѣни оугрьскоу землю. Л. 77. вьсоу землю оугарскоу разсипа. Л. 84. столнїи градь оугарскїи. Л. 85. погрјешка: вьгрьскы. Л. 64.

оугрьчнѣь, године 1370 умрије Ранковнкь, погѹсломь Ѹгарьчнкь, сѹродннкь крала Марка. М. 181.

оудава, datio: како оудавоу вась снмь вьдамн. Д. 19. comprehensio: да нмь нѣ ѹдаве ѹ комь годѣ дльгѹ, лнше сѹдомь да се нщѹ. М. 51. нн юднь чловѣкь ѹ срьпьскон ȥемлн маль же н велнкь да не ѹдаю ѹ ѹдавѹ дѹбровчаннна. М. 52. чѹлн смо бнлн, юрь ѹ Сребрьннцѣ ȥаповѣдью господьства (тн) нашн .г. властелнчнкн свеȥанн бнше, а кажѹ нн, юрь юдань ȥаль дѹбровчаннნь нашь ѡпнвьшн се н не бѹде ѹ своюн паметн ѹдаль нхь ѹ нѣкѹ ѹдавѹ. П. 160. да нѣсть ѹдаве на дѹбровчаннნѹ нн ѡть кога. М. 355. 436. cf. оудаватн, оудатн.

оудава, suffocatio: прѣставн се краль Стефань оудавою ѡть сына своего. Л. 71.

оудаватн, dare, cf. оудаıатн: оудаєт ємоу бесчнсльно ȥлато вь раȥдааніє. Д. 118. dare in custodiam: нн юднь чловѣкь ѹ срьпьскон ȥемлн маль же н велнкь да не ѹдаю ѹ ѹдавѹ дѹбровьчаннна. М. 52. тамо юсѹ нашн .г. властелнчнкн, кою ю нюкон ȥлн дѹбровчаннნь нашь ѡпнвьшн се ѹ нѣщо ѹдаваль. П. 164. cf. оудава, оудатн.

оудавнтн, suffocare: медвѣдоу прінтн повелѣвь, н оудавнтн вьсѣхь. Д. 101. Моусіа Чалапію оудавн. Л. 75. оудавн царь Юнню н снновє єго оу Цариградоу. Л. 81. погрјешка је у законику Душанову на једном мјесту оудавлюно мјесто гоушено (cf. гоуснтн): ако кто що оухватн оудавлюно нлн оукрадено. З. 44. а постала је без сумње отуда што је онај који је преписивао помео партицип гоушень с инфинитивом *гушити*, па га онако промијенио.

оударнтн, percutere: повелѣваєт нгоумень оударнтн вь бнло. Д. 15. 86. поскоун на нь, ıако оударнтн хоте. Д. 32. — оу бьхь, negare: тере мѹ ѹ бьхь ѹдарнть. М. 162. погрјешка оударнсмо мјесто одарнсмо. М. 137.

оудатн, dare: оудавь юмоу чьстьнын крьсть. Ст. 15. тоурн н тоурнце нȥвеȥавь, ıако н пнтомын скоть нȥьвеȥавь, оудасть мы. Ст. 29. мѹра стькленнцоу любьȥномоу

си братоу оудавь. Д. 78. молу кнеза вашега, како би ѹписаль, что є егова вола и ваша, да би ми ѹдаль по сихь послѣхь. М. 54. да ѹзмете поıась и да ми га ѹдасте по моль калугеру. П. б. 21. ѡтиде ми печать напрѣдь, да ıа ку ѹдати мою печать. М. 175. ıа ћу ѹдати мога жита. М. 247. ѹдаль сьмь дви стѣ ѡвьнь, и принести ми те .с. дукать. М. 247. доходькь нашь, како ми га сте ѹдали попу Ратку, тако ни га ıе поутено принесль, како ни сте ви ѹдали. М. 483. да ıе ѡдь давна ѹдаль и послаль наамь листь. П. 45. по нıемь да ви ѹдамо ѡне ваше дивизе. П. 78. ѡба поıаса, коıа ви ѹдасмо. П. 86. да бисмо господьству ви по Прибисаву ѹдали ваша два кабла. П. 169. — judicare: ако ѡне люди ѹдаду судию за криве, да такоизи все платишь, ако л-и-хь ѡправе, да су прави. П. 6. — in custodiam dare, cf. оудава: ѹдаль ихь у нѣку ѹдаву. П. 160. имамо у записехь вашѣхь прародитель господьствомь ви потврьгıено, да ни турчинь ни грькь ни срьбинь ни дубровчанинь по вьсои дрьжави господьства ви нѣ волıань ни море ѹдати дубровчанина. П. 161. — collocare: оудаде деспоть Гюрьгь дьщерь свою Каѳакоузиноу за Ѡрлиха. Л. 77. оудаде деспоть Гюрьгь дьщерь свою Мароу цароу Моуратоу. Л. 77. — се, nubere: ѹда се Єлача за Михоча. М. 544.

оудаıати, гледај оудавати.

оудварати, collocare: вьзводещи чеда вь небесныıе кровы, и оудвараıе на пажити доуховнѣи. Ст. 26. прѣбысть тоу оудвараıе се сь чьстнымь чрьньци вь правилѣ светыихь ѡтьць. Ст. 12.

оудворити, collocare: призвати и кь таинѣи трапезѣ, и оудворити на мѣстѣ хладнѣ. Ст. 17. да вьси оудворимь се сь господемь богомь нашимь. Д. у Ш. lesek. 123.

оудивити, mirum reddere: ıакоже на небеси прѣдь аггелы рабоу твоемоу ѡтьцоу моемоу милость твою пробавиль еси, и на земли прѣдь чловѣкы, господи, оудививь прославиши. Д. 69. ныниѣ оудивиль еси раба твоего. Д. 74. муроизлитиемь оудиви прѣподобнаго. Д. 81. вь скорѣ

богь оудиви милость свою на нась. Д. 185. — се, admirari: тайномоу глаголоу его аггели оудивльше се. Г. XV. 265. оудивихь се красотѣ его. М. 129. вельми оудивлюніи быхомь ѡ жити моужь тѣхь светыихь. М. 137.

оудивлıати, in admirationem conjicere: силы великые оудивлıають оумь родоу уловѣуьскомоу. Ст. 27. оудивлıающе уловѣуьскыи видь. Ст. 29. вси оудивлıаюмы ѡ великомь смѣреніи. Д. 41. ѡба уюдесніи радостию люди свое оудивлıахоу. Д. 139. mirum reddere: милость твою на нась оудивлıаеши. Д. 73. светыихь твоихь болшими уюдеси ıако вьзлюбленные себѣ оудивлıае. Д. 123. — се, admirari: оудивлıають се оумь. Ст. 24. смѣренію ихь оудивлıае се. Д. 46. оудивлıаю се многомоу твоемоу уловѣколюбию. Д. 137. вьсауьска оудывлıають се такокомоу сьмотренню. М. 99.

оудивленіе, admiratio: на оудивленіе и оутѣшение благопокорнвыимь людемь сїа ѡть соухаго вара миропрозебателна сьтвори. Д. 88. тамо живоущїимь быти вь оудивленіи. Л. 52.

оудити, nocere: ако не бихв в повели именомь писане, да Двбровьникв за то не вди. М. 255. да бисте ихь попедепсали, да би намь и нашѣмь не вдили. П. 59. нимь и всемв ниxь не вдити ни ниxь ѡдьтиснвти, пауе нимь приѣзновати. М. 289. 302. нимь не вдить ни ниxь ѡтиснвти. М. 341.

оудлити, producere: и него (бога) юсмо дльжни молити, да вамь вдли и вмножи вь всакомь добрв и велиуьствв господьство ви. П. 14. да ви вдли и вмножи вь добромь здравьии и велѣмь и славнѣмь господьствѣ. П. 79.

оудльжити, extendere: оудльжет бо повѣсти врѣме. Д. 55.

оудо, membrum: урьвѣмь випещимь по оудѣсехь его. Л. 57. cf. оудь.

оудобизнѣ, facile: сиıа боголюбивыимь доушамь оудобизнѣ нѣкыи поуть на добродѣтель ведыи прѣдьлагает се. Д. 8. вьхѡдь нѣкако полоууивь оудобызнѣ. Г. XI. 82.

оудобрити, decorare: вѣрою оукрашаемь, милостию и штедрωтами ништїихь оудобраемь. Д. 55. мѣсто водами оудобраемо. Д. 61. иже много оудобрениѣ дѣлы добродѣтели. Д. 217.

оудобротворити, laudare: еговоу вьзрастоу и власти и благоуьстїю оудобротворивь. Л. 63.

оудобь, facile: томоу оусрьдьно послѣдовати, и вьса оудобь страдати. Д. 8. еже не оудобь коли прїети помышлꙗхоу. Д. 207.

оудобьнь, facilis: скорь и оудобьнь поуть. Д. 67. вьса оудобна богоу помагаюштоу ти боудоуть. Д. 128. оудобно низлагають се ωть цара. Л. 55.

оудоволити, instruere: тако всѣхь оутѣшивь и кь поутоу потрѣбными оудоволивь. Д. 172. вьсѣми благыми вь поути оудоволише. Д. 186. вьсѣми вь поуть потрѣбными оудоволивь его. Д. 192. црьковь сазда и оудоволи васеми потребами. Г. Х. 241.

оудоволꙗти, instruere: вьсѣми потрѣбными ωть своего дома оудоволꙗти заповѣдавь. Д. 191.

оудолие, vallis: радь бихь быль ωгласити вьса оудолиꙗ поустыньнаꙗ мыслию вьсею и присѣщениемь благымь. М. 65. вь оудоли ωтьходно живоуштихь ωбходивь. Д. 168.

оудолѣти, vincere: врата адова не оудолѣють ѥи. М. 196.

оудомити, collocare: коѥ се згоде на самьрьти моѥи девоике, да им се да прьникꙗ, колико се може, како да се вдоме. М. 416. може бити да би требало вьдомити.

оудостоити, dignare: оудостоиⱍ ме еси небесныихь его кь мнѣ прїити аггель. Д. 64. ни азь до того степене вьзрастохь, ни житїемь вь житїи (које ће бити погрјешка мјесто вьзити) на нь оудостоихь се. Д. 127. чюдеса творити оудостоившоу его. Д. 162.

оудрити, percutere, оу бьхь, negare: тере мв ωдь нега в бьхь вдрить. М. 147. вдрише в баахь. П. б. 119. вдрь в бахь. М. 410. ако тко вдри в бахь. М. 525. ако тко вдри в бьхь. М. 527.

оудроучати, domare: постомь и молитвою свое тѣло оудроучае. Л. 52.

оудроучити, domare: на оудроученные, истаавше кости. Д. 71.

оудрьжание, abstinentia: истнивь тѣло свою оудрьжанию. Ст. 25. possessio: ни не кѹће ни не ѡпћние ни не ѹдрьжанию. М. 274. retentio: дати имь се слободно безь ѹдрьжанья. П. б. 72.

оудрьжати, retinere: ȥемлю ѡтьчьствиꙗ моюго раȥдѣлити и ѹдрьжати себѣ. Ст. 27. оудрьжа се (муро) и не иȥыде. Д. 118. ѡть тога да ти не ѹдрьжимо всега ни мала, нь да ти подамо все. М. 23. ȥабавити или ѹдрьжати или ѡтнети. М. 159. коиꙗ личнега да ню вѡльнь ѹдрьжати. М. 206. да ѡн се не могѹ ѹдрьжати или не дати. М. 251. 322. речене дѹкате не моремо ѹдрьжати. М. 330. трети деѡ властеле ѹдрьжаше ѹ себе. М. 477. не могоуть вьси оудрьжати естьство, ꙗко не дати что любо комоу ѡть сьрѡдникь. З. 31. ꙗко немощно ни рѣкамь тѣмь исманлтени оудрьжати. Л. 83. ȥа то сѹ ѹдрьжани и ȥарѹчени. П. 9. єре намь е потрѣбань кнеȥь Грьгѹрь и на ине работе, не моите га ѹдрьжати. П. б. 41. у том смислу са се, abstinere se: аще ли прѣслоушать, и оудрьжить се ѡть цркви. З. 29. — sustinere, conservare: оудрьжавь и (Стрѣȥа) аȥь вь роукоу своюю и сь всею силою моюю. Ст. 22. како се достои ѹдрьжати. М. 106. da ih hochiemo vderzati i braniti v gnih starih zachonih. М. 279. все речене рѣчи да се ѹдрьже право и чине ѹдрьжати. М. 328. да бѹдѹ ѹдрьжати все, що се ѹдрьжи ѹ семь ȥаписѹ. М. 414. ѹдрьжати и правити градь Дѹбрьвникь. М. 430. нѣ нась нигрѣрь исписдиль, да келе добро ѹдрьжаль. П. 40. — potiri: оудрьжаше начелство три братенци. Л. 72. — се, contineri: како имь се ѹдрьжи ѹ повелахь. М. 254. села и ȥемлѹ, и що имь се ѹдрьжи ѹ повелии. М. 254. ѹ коѡи се (повели) ѹдрьжи, да приdь Стономь не има бити царина. М. 281. що се ѹдрьжи ѹ семь листѹ. М. 356. како се ѹдрьжи ѹ ȥаписехь. М. 389. ȥапись, ѹ ком се ѹдрьжи поставе .г. тисѹка. М. 390. како

се ю удрьжало у запнснехь. М. 393. видневше записе и що се у нихь удрьжаше. М. 393. без се јамачно погрјешка: како ниже удрьжи. М. 503.

оудрьжитель, tenens: bih opet vderzitegl chragliestu mogiemu. M. 385.

оудь, membrum: подьемаше срьдьцемь мнωжьствомь кланюнїа падаюштее оуды сына своего. Д. 44. разслаблюнна всѣми оуди своими. Д. 98.

оудѣлювати, impertire: ωдь тога дaюћи и удилуюћи своимь слугамь племенитимь људемь. М. 288. удѣлюћи. М. 300. удѣлююке. М. 336.

оудѣлюнню, impertitio: учинисмо ωвуи любавь и принѣюзань и удилению нашего града Дубровника ку(кe) полаче добре. М. 285. учинисмо прѣюзань и уделению града нашего полачу с местωмь. М. 297.

оужасатн, stupefacere: дивлюхоу се и чоудесно оужасаюмии глаголахоу. Ст. 13. дрьзновенїе его и еже кь богоу вѣра дивит ме и оужасаеть. Д. 69.

оужаснoути, obstupescere: юко сїа видеште вьсѣмь дивити се и оужаснoути. Д. 96. са се: да оужаснoут се и оубоет се. Д. 155.

оужасть, stupor: пристрашьн же вь коупѣ и оудивлюнь бывь, помошть ωть оужасти просить. Д. 87.

оужась, stupor: юко вь нѣкоюмь оужасѣ вьзьбьноувша. Ст. 11. что иже ω нась оужась сь? Д. 10. оужась ми бысть велен дьньсь. Г. XIII. 362. оужасомь велїемь страшит ми се доуша ωть нюго. Г. XIII. 362. вь оужасѣ велицѣ бывь. Л. 57.

оужасьнь, stupefaciens: светыихь и прѣчистыхь и бесьмрьтныхь и страшныихь и оужасниxь таинь приобштик се. Д. 57. stupore perculsus: оудивлюнїемь оужаснїи ωтьскочьше. Д. 71. навикноу, юко сестра прилоучи се быти Стефаноу, оужасань бывь. Л. 62.

оуже, sors: од домю ду (т. ј. одь ону дву) дилу греде Рупара Юрю дитци пете уже. М. 249. изнамше пето уже Рупарића. М. 249.

оуже, jam: се, оуже благы твои готовит се исходь. Са. 11. бѣ бо оуже и дьнь прѣклонил се. Д. 92.

оуживаније, fructus: уживанье ҁемалю у Конаклюхь. М. 370.

оуживати, frui: господую и уживаю мирьно више реҷене поль жупе Конавли. М. 285. господуе и уживае, и ѡдь тога дајући. М. 288. да си господую и уживаю мирно. М. 289. у ко годи би врнме тога реҷенога дила Конавли ними рать не бранила господовати и уживати. М. 290. да дрьже и уживаю жупу. М. 293. да госпоґю Єлѣна ужива тви хижу. П. 171. да си ю (кућу) уживате. П. 177.

оужика, consanguineus: пооуҷенїа прїемлю ѡть дроугь и ѡть оужикь. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119. Стрѣҁь, оужика Колоюана цара ҁагорскаго. Д. 103. гоними бѣаше, юко оужика царевь. Д. 104.

оужице, n. град сада само варош у Србији: оуҁе Апеа капетань Оужице 1688. Л. 87. близа мѣста Оужица. В. дан. I. 5.

оуҁа, vinculum: иҁети ме моукы сию и оуҁы ѡдрьжещихь ме. Ст. 5. ѡбьютоу оуҁами желѣҁнами. Ст. 10. оуҁи на нь вьҁложити. Д. 13. како оуҁами не свеҁахѡмь. Д. 20. да нась иҁведеши ѡть адьскыихь нераҁдрѣшимыихь оуҁь. М. 26. растрьгнутїе оуҁамь. Г. XI. 117.

оуҁаконити, constituere: слоужбоу и пѣтїа оуставь оуҁаконивша. Д. 51. юко ҷьто благо вь нась оуҁакониши. Д. 93. ҁакономь и ѡбыҷаемь христоименитїихь людїи оуҁаконити. Д. 138. ҷто ѡть приложеныхь и оуҁаконюныихь и писаныихь мною. М. 75. 81. сико оуҁаконивше. М. 140. мѣртикь хлѣбныи и винни, како юсть оуҁакониль светыи краль. Г. XV. 306. юкоже юсть уставиль и уҁакониль ҁаписовати хрисовуле. М. 164. слоужьбнїи ҷинь, иже светы ѡтци на вьселюнскыхь сьборѣхь оуҁаконивше и предаше. Л. 59.

оуҁаконюније, constitutum: паметна ѱалмская оуҁаконюнїа оу гроба ѡтьпѣвше. Д. 70. вьса оуҁаконюнїа надь светымь сьврьшивше. Д. 202. светитель велѣпотоу, люди

оуζаконюніє. Д. 218. выше писанномꙋ приложенїю и оуζаконѣнїю непрѣложноу бытн. М. 534.

оуζда, habena: направа юдна конска, ꙋζьда, прьсние и похви кожне. П. б. 49.

оуζдарь, qui habenas conficit: трїи оуζдарню бјеху међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 309.

оуζиновнћь, човјек краља босанскога Остоје Вльвь Ꙋζиновнкь 1406. П. 79.

оуζнатн, cognoscere: светительство ти да ꙋζна, юрь ми нѣсмо потке поставили. П. 2. да ꙋζна ваше племеньство, юрь ни сꙋ сьгрѣшили. П. б. 81. господьство да ви ꙋζна, ꙋвли смо како нашѣмь трьговцемь юсть дана ζабава. П. 9. могли сте ꙋζнать, каковꙋ любовь ималь к намь родитель ви. П. 12. що иζꙋвѣмо, вашои любвѣ хокюмо дать ꙋζнать. П. 14. да ꙋζна ζа тꙋгю работꙋ. П. 28. ꙋζнавши ѡ вашемь добромь ζдравью. П. 44. по нихь ꙋζнасмо, що ни сте писали. М. 535.

оуζнобити, congelare: априла .ѕ. паде слана всоудоу и оуζьноби. Л. 78.

оуζрѣтн, videre: да оуζреть добраꙗ ваша дѣла. М. 78. некли оуζримь славоу бога нашего. М. 562. еще да сьвькоупимь се, еще да оуζримь се. Г. XI. 168.

оуζоумь, турско име: ходи царь на Оуζоумь Хасана 1473. Л. 81. cf. Юζоумь.

оуиварь, град у Мађарској: оуζеше тоурци Оуиварь 1655. Л. 85. оуζеше Паланкоу сирѣчь Оуиварь 1684. Л. 86.

оуименити, nominare: ꙋименихь и ꙋписахь, що ке бити господствꙋ ви. П. б. 123. М. 417.

оуиць, avunculus: Ѳома сїнхь оуюць. Л. 79. свѣζа оуица. Л. 80. оуицѣ своюмоу. Л. 63. номинатив би у пошљедњем примјеру био оуика, али прије мислим да је погрјешка.

оуказати, ostendere: близь гроба лежештихь сихь оуказавь. Д. 213. ꙋказати хоте оуѵеникомь си свѣтлость славы своюю. М. 562. ми смо ꙋказали мꙋ ζаписанню. П. 1.

ѹказа намь запись. П. 33. господинь воѥвода ѹказа се наамь срьдьчни приꙗтель. М. 310. любавь, кою госпоцтвѹ ми ѹказашѥ. М. 323. ѹказаше се ѡтворено ѥрь сѹ неприꙗтельѥ. П. 149. ако се бѹдешь ѹказати с правдомь полагь мене. М. 501. adjudicare: где ми правьда ѹкаже ѹзети дьльгь. М. 46. правда мѹ є наша юказала где може секи да своє ѹзме. П. б. 45. погрјешка: ѹкьзати. М. 496.

оѹказовати, ostendere: приꙗзьнь, кою показаше и всегда ѹказѹю. М. 241. захвалꙗмо на всакои правди, кою ми ѹказѹѥ ваша милость. П. б. 90.

оѹкарати, objurgare: милостиво сь сльзами оѹкараюште и поносеште ємоѹ. Д. 20. себе оѹкараѥ. Д. 45.

оѹкладати, differre: ѹ томь немоите ѹкладати. П. 36. cf вькладати.

оѹклонити, amovere: ако би ѡи се смрьть згодила, ѡдь ща богь ѹклони. М. 251. ѡдь чеса богь ѹклони. М. 258. ща богь ѹклони. П. б. 65. са се: оѹклѡнита се ѡть вьсакого зла. Са. 5. сьтвори оѹклонити се нарѡдоѹ. Са. 6. оѹклѡните се ѡть мѣсть своихь и рождені́а си. Са. 7. не имамы оѹстрашити се вась, ниже оѹклонити се вашего множьства вьсхоштемь. Д. 110. на томь бише, да кнеза нашега ѹбию, ако би се ѹ ѡнь часъ не ѹклониль. П. 161.

оѹкопа, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Оѹкопа. Г. XV. 289.

оѹкоризна, opprobrium: порокоѹ и оѹкоризнѣ подлеже боѹдеши. Д. 9. оѹкоризноѹ ѡть людїи на себѣ непштеваше. Д. 205. бледеще оѹкризнами. Л. 57.

оѹкоризньнѣ, ignominiose: нечьстиво и оѹкоризньне падаеть. Л. 53.

оѹкорити, vituperare: мнѡгыми похвалами сего оѹкоримь паче неже ли похвалимь. Д. 2.

оѹкорѣнити, radicibus firmare: дїꙗколоѹ насѣꙗвьшоѹ плѣвель неприꙗзньниньны и оѹкорѣнивьшоѹ и вь срьдца ихь. Ст. 1. праковѣрїемь добрѣ оѹкорѣнившоѹ се. Са. 8. cf. вькорѣнити.

оукорѣнꙗти се, radices agere: ꙗресь ꙗже оукорѣнꙗють се вь владычьстви твоꙗмь. Ст. 6.

оукрадати, furari: оукрадаеть ѿтьпоуштенїе. Д. 9.

оукрасити, ornare: и тьь (манастир) оукрасивь и сь всакыми правьдами црьковьными. Ст. 3. ꙗгоже сьꙁдаль и оукрасиль красотами црьквьными. М. 62. божьствьными и чловѣчьскїими красотами ȣкрашень (манастир). М. 72. сьꙁдахь ѿть ѡснованїа и пописахь и оукрасихь вьноутрь и иꙁвьнѣ. М. 562. створихь црьковь и оукрасихь пописанием и сьсоуды ꙗже на потрѣбоу свещеньными вьноутрь и вьнѣшьними правьдами. М. 74. сьꙁдавь оукрасихь всѣми красотами вьноутрьними и вьнѣшними. М. 91. оукрасихь светоую црьковь свещенными одѣждами и сьсоуди и иними потрѣбами. М. 125. иже оукраси ї прѣꙗ прѣстоль кралꙗвьства срьбьскаго. М. 91. на небеси вѣнци свѣтлеими ȣкрасивь ихь. М. 104. ꙁемльное ѡснованꙗ прѣсвѣтло ȣкраси. М. 133. богȣ ме царствїа саномь оукрасившȣ. М. 196. да полача бȣде лѣпо направлꙗна и ȣкрашена славно и поутено. М. 302. вьсе стѣни ꙁлатомь оукраси, ꙗкоже мнѣти се полите или поꙁлащеннѣ бытн. Л. 53. роди .д. сынове вьсачьскынмь оукрашени. Л. 58. оукрасивь плетеньми и ветискыми глаголы. Л. 63.

оукрасти, furari: не оукрадь власти мытомь. Д. 132. що се хоуси или оукраде. З. 39. ако гоусарь оукраде скинꙗ цареве. З. 49. конь ȣкрадень. М. 102. ȣкрадень ми ꙗ (коњ). М. 205. да имь плакꙗ ѡколина, що имь се ȣкраде. М. 206. оукраде Рѡдопь Гюргꙗ и(ꙁь) соужьства. Л. 75. depeculari: чловѣкь оукрадь дроуга си да плати црькви .г. перьпери. М. 565. да паꙁѣ стражами, да кога гоусари не оубїю или га оукраде. З. 46. — се, elabi: ȣ нꙗговȣ невѣсть нѣколици ȣкрадьши се терь нꙗколико ѡдь нашѣхь люди ѡщетише. П. 134.

оукратити, imminuere: да би се не ȣкратила красна лȣбавь и добри ꙁаконѣи. М 232.

оукрашати, ornare: страхом и трепетомь житїе оукрашающе. Д. 113. мѣсто плодоносными дрѣвы оукраша-

ємо. Д. 61 милостїю и кротостїю оукрашає се. Д. 3. тогда срьбьска ӡемлꙗ таковыми моужїи оукрашаше се. Д. 101. хвалити светыє єго домови и оугодьникы и любити ихь и оукрашати сь вьсакыми потрѣбами царьскыми. М. 125. ꙗкоже ѥсть лѣпо домь божии оукрашати. Г. XIII. 296.

оукрашєниѥ, ornatus: ꙗже соуть на оукрашєниѥ црькогьноѥ. М. 75. сь вьсакымь оукрашєниѥмь. М. 91.

оукривити, detorquere: идеже не лѣть оукривити льжомь истиноу. Д. 92.

оукропь, aqua fervida: соль треноу и чюбрь свежи ѡбоꙗ вь крьпоу свиньноу, и пари иӡь оукропа ӡоубе. Ш. lesek. 130. полагаи на крьпоу вроукѥ, и прилагаи на расть, тоуїю вари сь водомь, и поусти моу крьвь вь лѣвоую роукоу коньь малога прьста, нь вь оукропѣ. Ш. lesek. 130.

оукроштениѥ, domitus: словомь светаго мороу и вѣтромь оукроштенїє вь скорѣ видѣвше. Д. 185.

оукрьнити, imminuere: богь вѣ, ако их не бисмо сьблюли и поутено ѡдьправили, богь вѣ, не бисмо ничимь ꙋкрьнили. П. 42. не мислимо ꙋкрьнити всакомꙋ вашемꙋ поутеномꙋ ꙋгодию и поутенью. П. 94. такожде дрьжимо ꙋ нашемь срьдьци пльно и ничимь не ꙋкрьнѥно да бꙋде сь господьствомь ви. П. 135. ѥда ти смо ꙋ чемь ꙋкрьнили ꙋ тои врѣме, кьди си коѥю прошню пославь ѡдь наась просиль. П. 143. все више писанно хоћемо тврдо ꙋӡдржати и не ꙋкрнити. М. 291. 303. писано циело сахранити а ни ꙋ чемь не ꙋкрьнити. М. 307. 324. тко би ꙋкрьниль или порекао више речено. М. 307. тко би ꙋкрьниль и не врьшиль ѡбетовано. М. 309. ꙋкарнити. М. 312.

оукрьнѥвати, imminuere: ми тебе любимо срьдьцемь и дꙋшомь нашомь, ничимь не ꙋкрьнꙋѥ ѡдь прьво бивьше господе ꙋ Боснѣ до тебе, ако не векѥ, не мьнѥ. П. 40.

оукрыти, abscondere: ѡть нась да оукриет се. Д. 59. нитоже очию єго оукриет се. Д. 114. юже да и вь поустыни сего єда вьӡмогꙋ оукрыти се. Г. XIII. 362.

оукрѣпити, roborare: сьхранивьша и оукрѣпльша и

невредима. Ст. 6. многые моүкы ʒа Христа пострадати оүкрѣплюени быше. Д. 146. да не вь гредоүшти соүдь юко горци клеветници прѣмо лицоү нашемоү ставше (гријеси) на ны оүкрѣпеть се. Д. 176. оүкрѣпивы проданнаго Иосифа. М. 90. аще ѹкрѣпеть се срьблю, и грьүскые пакы страни прїимѹть. Г. XI. 164. вьʒдвигнѹти и ѹкрѣпити и испльнити недостатьүьнаа храма того. М. 134. хоте ѹкрѣпити прѣстоль родитель моихь. М. 187. раʒоршаю се оүкрѣпити. М. 187. благодарисмо бога, кое мѹ е ѹкрѣпиль срьце на томь. М. 242. оүкрѣпи мое исүедне вь благовѣри и благодьиствїи. М. 265. молимо бога, да вамь ѹкрѣпи и ѹмножи кралюевьство. П. 4. понавьлаюће потврьдисьмо, ѹкрипиcьмо и ѹстановитисмо, паүе и ощь боле иʒьправисмо все повеле. М. 273. поновихь, ѹкрепихь, ѹстановитихь (сь) славнемь градомь Дѹбровникомь и с того властели всакѹ поүтенѹ любавь и прѣюʒань. М. 306. любавь и прииателствѡ ш ними и ѡще болю поновити и ѹкрнепити и ѹстановитити. М. 311.

оүкрѣплюати, roborare: доүхь божїи да поүїеть на ваю, оүкрѣплюе и покрывае ва ѡть вьсѣхь врагь. Са. 5. силою крьста оүкрѣплюемыи. Д. 37. да снюга не потвори, нь паүе больше да ѹкрѣплають. М. 189. надеждею ѹкрѣплюют се. М. 262. ѹкрѣплюшь и потврьждѹюешь нашѣмь трьговьцемь вѣрѹ. П. 4. оүкрѣплюти всакими потрѣбами. М. 129. у пријепису који је у Биограду у народној библиотеци и из којега је по свој прилици први пут штампано стоји на том мјесту оүкрашати мјесто оүкрѣплюти.

оүкрѣплюевати, roborare: село сь всѣми мегами ʒаписѹю и ѹкрѣплюю. М. 242.

оүкрѣплюение, robur: приложихь храмѹ вь оүкрѣплюенїе. М. 72.

оүкоүћьнь, domesticus (вькоүштьнь): Басета и Трипета, ѹкюкиню властелинѹ и кнеʒѹ царстка ми. М. 158. слѹгѹ нашега ѹкѹћнога. П. б. 41. слѹгѹ нашега, дикте ѹкѹћние. М. 329.

оукьсьнѣние, tardatio: свое оукьснѣнїе оунпчижвь. Д. 24.

оукьсьнѣти, tardare: аште оукьснымь, не прогнѣванию боудемь повинны. Д. 9.

оуласкавати, recreari: оутроужденїи приемше ѡть поутишьствънаго оуласкавають троуда. Г. XI. 108.

оулешти, considere: вѣтры и море оулегоше. Д. 185.

оулица, platea: ѡть шаптиньске оулице ишла је međа Ластви. М. 68. на соудниоу оулицоу ишла је међа селу Коупѣльникоу. Г. XV. 287. на врьхв побиюне влице у Дубровнику. М. 454. оулици и доми напльниша се крьви. Г. X. 223. cf. Тѣскьна Оулица.

оулишити, prohibere: ако рать бвде, чеса богь влиши. М. 102.

оулиштьница, селу је Блатьцоу цркве арханђелове у Призрену ишла међа дѣломь кь Оулицвници и на поуть на призрѣньскыи, кои греде на Оулицвницоу, и с поута на дѣль мегю Доухлю и мегю Оулицвницоу. Г. XV. 290.

оулиюникь, apiarium: оулиѣнике .д. даде Стефан Немања цркви богородичиној у Милејама, и то едьнь оу Трьпезѣхь, дрвги оу Дабьшорѣ, трети в Голишевѣ, четврьти в Парицѣхь, и по два човјека за коимьжде оулиѣникомь. М. 6. оульюникь сь оульюрї. М. 58. ако нѣкоимь врѣменемь погние влиюникь, да го влиюрїе ѡть себе поставлаю. М. 59. влиюникь. М. 59. кто има оулиюникь, да дае празникоу светые богородице оули. М. 565. оулиюникь на Слатинѣ, којему се и међе казују. Г. XV. 283. сь ливадами и сь оулиюникомь. М. 122. сь влїюнїци. М. 568.

оулиюри, мјесто близу Скадра: в Влиюрехь више Скьдра. М. 228.

оулиюрь, apiarius: оульюникь сь оульюрї. М. 58. снмь оульюремь да нѣ работе никоюре ине, лише да соу оулиюрїе. М. 58. два влиюра. М. 59. трьие чловѣке придахь пирьгоу, да боудоуть оулиюрие, да ють свѣща спасоу (од воска који ће давати). М. 62. дахь оулиюра. М. 565.

оулие, m. pl. apes: ине работе да имь нѣсть, развѣ оулие

да пасоу, и что погиба ѡть оулии, ѡни ѡть себе да плакаю; и аще се коимь врѣменемь слоучи погыбноути ѹлемь, ѡни да ихь постаке ѡть себе. М. 62. сь оулми кралевьства ми. М. 563. сь оулми. М. 565. fructus ex apibus: кто има оуликаникь, да дае празникоу светыѥ богородице оули. М. 565.

оуловити, venari, capere: оуловише доушоу мою. Д. 31. ныня оуловлѥнѣ рыбѣ. Д. 196.

оуломити, frangere: ако би се комѹ коѥ ѡрѹжиѥ разьбило или ѹломило. П. 49.

оулоћане, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Оулокѥне. М 93.

оулоучити, adipisci: помощь оулоучити. Ст. 5. хоте нѣкоую да и малоу чьсть прияти ѡть мене, и не оулоучии безоумьныи. Ст. 29. оулоучивь врѣме. Ст. 24. малоу оноу оулоучиль ѡтрадоу. Са. 10. милости оулоучити просеть. Д. 66. ѡбѣтованиꙗ оулоучише вѣчьнаа. М. 74. вышнюю славоу оулѹчити желающе. М. 569. sejungere: ѡть землѥ своѥ оулоучивь дасть на довольноѥ испльнѥниѥ господиноу светомоу и чрьньцемь. Ст. 15.

оульцинать, гледај оульцинѥнинь: сь ѹльцинатомь. М. 31.

оульциньскыи, града Улћина (cf. Льцинь): плакь ѹлциньска архибискѹпова. П. 38.

оульцинѥнинь, човјек из Улћина (cf. Льцинь): ѹлцинанинь. П. б. 27. нѣсмо нигда ѹзели нѣдне царине ѹлцинѥномь. П. 5. ѥдань ѹлцинѥнинь. П. 38.

оумалити, imminuere: сїимь ѡбразомь да оумалить се татьба. З. 41.

оумалѥниѥ, imminutio: оумалѥнїе светихь книгь. М. 538.

оумарати, infirmare: тко би годи имаѡ листе протива ѡвомѹ писанью, ми е ѹмарамо ѡвимь листомь. М. 379.

оумастити, ungere: мѵро, имже оумастить доуше и лица рабь твоихь. Д. 69. мѵроизлитїемь оувѣривь чеда, имже оумастивше се и ꙗко ѡбогатѣвше вьзрадоуют се. Д. 86.

оумаштати, ungere: муромь крьста образомь вьса своꙗ оумаштае знаменаеть учюкьствїа. Д. 72. вьсѣхь пришьдьшихь оумаштае. Д. 89.

оуметь, rejicula: царство и красныихь мира ꙗко оумети прѣобидѣвь. Д. 55. номинативу нема потврде.

оумилити, miseratione permovere: неуюкьстьвное каменїе оумилити. Д. 20. — се, misericordia commoveri: оумиливьшим се сьпостатнымь. Д. 29. кь плачюштомоу нти не оумили се. Д. 120. оумилаше се кь неюмоу радостию поклонише се. Д. 143. умили се кралюкьство ми Дубровникꙋ. М. 201. — се, gratiam acquire: оумили се господеви. Ст. 12. — part. praet. pass. miserabilis: позорь оумилюнь краинꙗго смѣренїа. Д. 57. оумиленъ позорь. М. 265. miserandus: азь оумилюныи. М. 65. грѣшныи и умиленни раби твои. М. 67. placidus: Савою умїленымь. М. 3. mollis: умиленими рѣчьми. М. 292. умилено прошенне. М. 305. много поутено и вь всемь умилюно поздравлюнию. П. 14. нась умилюно моли. М. 226. умилено просише. М. 293. много умилено просише. М. 427.

оумилосрьдити се, misereri: оумилосрьди се кь мнѣ. Д. 206. оумилосрьди се о моихь грѣсѣхь. М. 265. аще оумилосрьдит се на мене. М. 530. ако би се кьда богь оумилосрьдїю. М. 533.

оумилꙗти се, gratiam acquirere: оумилꙗющоу се и просещоу оу вьсѣхь прощенїа. Са. 11.

оумилюние, animi commotio: оумилюнїю и плачю вьнимати. Д. 8. вь оумилюнии бывь. М. 65. глаголющемь имь кь мнѣ сь оумилюнию̂мь и мольбою. М. 66. с умылюнию̂мь припадающе. М. 278. великоу сладость и оумилюнїе проучитающїимь. Л. 63. вонꙗ испоущае и оумилюнїе велїе. Л. 63. сь всаконмь поутенню̂мь и умилюнню̂мь величьствꙋ ти одьписꙋю̂мо. П. 40. сь умильюньюмь говоре и с поутеньюмь. П. 122.

оумирати, mori: о оумирающїихь властелюхь. З. 43. юрь ихь по малꙋ умира. П. 29. умирающе у своюмь тестаментꙋ оставиль ю биль. П. 79

оумирити, reconciliare: о сьмиреніи ихь много молештоу и ҳапрѣштающтоу, и никакоже ихь оумирити могоуштоу. Д. 177. ерѣ се ѹмирихь с тѹрьци. П. б. 29. да се ю ѹмириль с вама краль. П. 52. ѹмиривьше се ш нимь. П. 176. оумири се Мехмедь царь и деспоть Лаҳарь. Л. 79. поротьци да несоу вольни оумирити никога, раҳвѣ да ѡправе или да ѡкриве. З. 42.

оумирьнь, pacatus, адвербијално: кьди богь ѹчини и бѹде ѹмирно стати кралѣвьство. П. 100.

оумльцати, conticescere: неоумльцающтиімь пѣниюмь. Ст. 17.

оумльчати, conticescere: ҳапрѣти плачющтимь оумльчати. Д. 88. reticere: ѡни ѡ сихь оумльчаше. Д. 196. имать и ина деиства, ихьже да оумльчю. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

оумножати, augere: оумножаю печаль. Ст. 11.

оумножение, auctus: на покои и на оумножение единокыхь чина. Са. 1. оумножениа ради словесь. Са. 2.

оумножити, augere: мьноже оумноживь молбы свою. Ст. 12. оумножьшимь се сь нимь иноплеменьнымь плькомь. Ст. 19. да не оумножит се писаніе. Са. 3. молитвоу оумноживь. Д. 56. сьда богь ѹмножи господьство нюгѡво. М. 210. богь ви ѹмножи господьство! П. 3. молимо бога, да вамь ѹкрѣпи и ѹмножи кралювьстко. П. 4. богь оумножи царство его. Л. 52.

оумоврѣдьнь, desipiens: ѹмоврѣдномоу Аріоу. Г. XI. 51.

оумолитель, precator: умолитель. М. 150.

оумолити, flectere precibus: оумоли владыкоу твоюго ѡ мнѣ. Ст. 27. оумолюнь бывь игоуменомь и бащомь. М. 74. оумолих светы сьборь, юко да се потроуде и покажоу мегю. М. 126. ѹмолити владикѹ Христа. М. 191. ѹмоли юго благоѹтробьнѣ, можеши бо, елика хѡщеши, да милостивь бѹдеть намь. М. 569. вѣће оумолюно, consilium rogatorum у Дубровнику: ѡдь вѣка оумолена. М. 39.

оумолюние, preces: ҳа ѹмолениѣ ихь ради . . . дахь

нмь. М. 104. по благосрьдомоу умолению. М. 138. житїе напнсоует се Константином философомь по многе оумолени синклить. Л. 63.

оуморити, occidere: сего злою сырьтию оумори. Ст. 23. сего оуморише краль Вльканннь и Оуглеша и Гонко. Л. 61. оуморише га тоурци. Л. 86.

оумрьтвити, enecare: тобою сьмрьть оумрьтвы се. Ст. 16. ожнвити оумрьщвленьныихь грѣхми. М. 562. оумрьщьвена ме ожнви. М. 90. оумрьщвлена ме ожнвни. Г. XV. 267. оумрьтвише звѣра дивїаго. Гильф. бос. 276.

оумрьтвию, mors: множае паче оумрьтвїа его ω семь оскрьбик се. Д. 161.

оумрьтию, mors: по оумрьтїи цара Калоюана. Д. 104. аїровоу дьштерь оть оумрьтїа ако сьна вьставиль еси. Д. 162. до оумрьтию господина ми отьца. М. 46. по оумрьти отчевѣ. Л. 55.

оумрьштвлявати, enecare: кланюанїа, имиже оумрьштвлявае пльть. Д. 26.

оумрьштвляти, enecare: поштенїемь и коштнимн стоянии оумрьштвляше пльть. Д. 95.

оумрѣти, mori: ако оумрие (коњ сеоски) подь црьковнимь товаромь, да га црькьвь на мѣсто постави, ако ли оумре оу селѣ, да га село на мѣсто постави. М. 99. о властелѣхь оумрьшїихь. З. 33. комоу боуде конь оумрьль. З. 50. ако би умрьль дубровьчанинь. М. 411. Вукосавь умрѣе младь. М. 544. оба умрѣста не оженивша се. М. 544. Лазарь бывь деспоть мало и оумрѣть. Л. 63. жена оумарши (ту а није погрјешка). Г. X. 247. part. praet. act. II, mortis: да би се одрекао ангела на умрьли часъ. М. 230. 348. 414. да се ю одкрьгао ангела на умрьломь часу. М. 431. да се сьмо одьрекли бога на умрьли дань. М. 456. погрјешке: вмрьли. М. 260. умрео. М. 527.

оумоудрити, prudentem reddere: старце юго да оумоудрить. Ст. 4.

оумь, mens: зачехь пооучавати оумь свои. М. 4. да не поуюдить се оумь вашь. Ст. 3. вьсприми вь оумь сво-

юго ѡбєщаннꙗ. Ст. 12. да ты мн просвѣтншн оумь. М. 10. всєгда нмѣхь вь оумѣ памєть подвнга н троуда ѡнѣхь моужнн. Г. XI. 191. вь оумь вьспрнюмь страшны чась смрътны. М. 90. поюсь поданте томѹзн, кон вн прѣнєсє тѹзн кннгѹ ѡть царства мн, ннща нє ѹзнмантє на оумь, нє страхѹнтє сє. П. б. 20. прѣспѣвающє всакого ѹмь. М. 133. ннижє похвалн юзнкь можєть нсплєстн, нн ѹмь постнгнєть подобно похвалнтн. М. 133. да нє потоплюнїє оума поднмѣмь. Л. 63. бєзь оума, in cassum: нє вь тьщтє мнозн єго троуды нн бєз оума бышє, пачє жє вь дѣло богооугодно нзыдошє. Д. 179.

оумька, defectus: ѡвоштїю оумька. Ш. lesek. 81.

оумькноутн, demere: що нм сє вндєло, тон пнсахь, нн прѣмкохь нн ѹмкохь. М. 103. що нє прнмькнємо на славѹ кралювьства босаньского, нє мнслнмо ѹмькнѹть. П. 39.

оумьнь, intelligens: градє оумнын ѡтьчьствню своюмоу. Ст. 26. нєдомнсльнє н самѣмь тѣмь ѹмнымь снламь. М. 277.

оумьстнтн, corrumpere donis (ако није погрјешка мјесто оумытнтн): ндєжє нє лѣть оукрнвнтн льжомь нстнноу, нлн оумьстнтн соудїю. Д. 92.

оумываннє, lavatio: вь оумываннн ногьь. Ст. 15.

оумыслнтн, excogitare: оумыслнхь, южє хощєть бытн на покон братнꙗмь. М. 79. оумыслн оумышлюнїємь своꙗмь, ꙗкожє самь вѣсть. М. 166. оумыслнвь н сьзда вєлнкь домь архїстратнгоу. Л. 54.

оумытн, lavare: ѡть многыхь сльзь опоухноувшоу лнцоу єго, н тако кь цароу прнзвань, н оумыв сє вьннде. Д. 206.

оумышлюннє, cogitatio: оумыслн оумышлюнїємь своꙗмь, ꙗкожє самь вѣсть. М. 166. бєзь всакога днꙗволєга ѹмншлєннꙗ. М. 216.

оумѣватн, scire: Дѹбровннкь такокѣмь добрѣмь прнꙗтєлюмь ѹмѣваль ю поутєномь любвомь плакꙗть н харань бнтн. П. 159.

оумѣние, scientia: да ищемо все ꙁаписе са всоюмь мокью и умѣньемь нашимь. М. 400.

оумѣса, communio: да нѣсть приселице, ни слѣда ниша, раꙁьвѣ ако се слоучи велика властелина стѣгоноше оу жоупи, и помала властелина, кои дрьже дрьжавоу на се, и немаю оумесе никое междоу собою и междоу своїомь дрьжакомь, ти да плакию. З. 46.

оумѣти, scire: искати киемо, како учинемо умѣти. П. б. 31. да се умѣмо колико платити. П. б. 32. да си умѣль вьꙁда дати себи добри свѣть и множѣмь инѣмь. П. 51. ꙁла чловѣка умѣшь педепсати. П. 60. ни юни намь умѣю повидѣть. П. 77. аще чесо не оумыль боуде сьврьшити. М. 253. що ю инехь щета и дуга, ꙁа сьда не умиесмо писати. М. 443. се писахь ꙗ на молбу Иваннишеву, ере юнь не умѣше писати. М. 537. що криво би иманье, коꙗ нѣ убило, ни умѣ говорити. П. 138. ꙗ к вамь дльгованьꙗ понесохь, коꙗ умѣхь. П. 135.

оучии, melior: вьсаковѣко богь строе на оучьша чловѣкомь. М. 4. подвиꙁаста се на оучьшеꙗ. Ст. 17. хоте на оучьшеꙗ прѣвести старьца. Ст. 17. оучиꙗе би ми тамо не прїити. Д. 14. оучше вь сицевыхь соудивь брата неже бога опечалити. Д. 117.

оуничижати, nihili facere: что оуничижаеши своꙗ праꙁдьникы. Г. XIII. 361.

оуничижити, nihili facere: свое оукьснѣнїе оуничиживь. Д. 24. раꙁсѣанние наше сьбереть вь едино, и противнынхь намь оуничижить. Д. 81.

оуньгиꙗ, uncia, нгр. ὀγγιά и οὐγγιά, само као број новаца, премда се то не каже изријеком у споменику у ком стоји, у њој је било шест ꙁлатьникь (види у Миклошићеву рјечнику код ријечи литра): у метохие хиландарскиꙗ .с. уньги, и тоꙁи уꙁехь на себе, да ꙗ тои ють себе плакиꙗмь туркомь. М. 223. не приложити данька на хиландарьску метохию тькьмо .с. уньги. М. 223. номинативу нема потврде, а могао би бити и оуньга, као што је данас јуњга, јамачно иста ријеч

премда другога значења. cf. оньгнꙗ (мјесто чега је наштампано оньга), оунньча.

оунньча, uncia: баунинь юдань бѣль, а юсть в нюмь четири литре и една внча. П. б. 49. ωсамь литарь и вньчв. П. 86. сребра сто и два десети и двѣ литре и петь внаць. М. 356. ωсамь внача. М. 372. .д. вньче. М. 372. .в. вньче. М. 386. ʒлата .ı. внаць. М. 406. едню на десете вньчв. М. 389. юданадесете внаць. М. 364. .ɑı. внаць. М. 390. — на једном мјесту стоји као неки данак, који се ваља да давао унчама у оном смислу у којем долази оуньгнꙗ, коју види: сьтворихь милость селωмь тѣмь, юко да имь юсть свобода двѣ годинѣ ωть вньчь, петь же годинь да имь ю свобода ωть всѣхь работь господьства ми. М. 334.

оуныкати, animum despondere: не оунниван ми. Д. 45. не оуныкан ни ωскрьблюн се ω мнѣ. Д. 62. да не скрьбню оуныкають. Д. 120.

оуныль, qui animo est abjecto: оуннли бывь прѣдь ωшьствнюмь юго. Ст. 2. тако оуныль вьсь дьнь дрехлоуе идѣаше. Д. 134.

оуныние, animi abjectio: сѣде вь оуныннн. Ст. 11. ωть оуныніа въʒдвигноути и вьʒвеселити доушоу мою. Д. 64.

оунюмирь, Чабићу је ишла међа сь Шитарицомь и с Оунюмиромь. М. 93.

оупадати, decurrere: како стара Чрьвьщица оупада оу Лимь. М. 95. с оне стране Дрима дѣломь . . . како оупада оу Доубщицоу оу рѣкоу. Г. XV. 275. како поуть оупада оу Чесиь. Г. XV. 281. гдѣ истече блато иʒь Мораве и впада оу Моравв. М. 198 199.

оупалити, incendere: оупали се цѣхь. Л. 76.

оупасти, servare: оупась вы непрѣдние сьхраних. Са. 5. свое ωтьчьство светительствомь оупась. Д. 63. ако ли бѣ искала господина крала, чеса богь впаси. М. 211. ща богь впаси. М. 211. чеса богь впаси. П. 69.

оупасти се, caducum esse: да мв се таʒи кннлꙗ впадьнѣ. М. 148. да мв се таʒи кнпнѣ впаднеть. М. 163.

оупиватн се, vino se obruere: оупнвае се. Д. 106. аще кто хощеть на оупнватн се. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

оупнсанне, literae: твоѡн милостн ӡахвалюемо на поутеномь ѵпнсанню. П. 28. даемо вь скндѣнье всакомѵ по семь нашемь ѵпнсаню а подь нашѡмь пеѵьтню. М. 251. ѵпнсанню. М. 356. ѵпнсаньѵ. М. 397. ѡвон ѵпнсанне н ѡбѣтованне. М. 472.

оупнсатн, scribere: како есть выше оупнсано. З. 42. дроуге кннге оупнсавьше. З. 47. правдѵ вноше ѵпнсаньнѵ. М. 189. прнсегосмо вь вса вноше ѵпнсана. М. 190. како вн н прьво ѵпнсасмо. П. 2. раӡѵмѣсмо, що намь ѵпнсасте. П. 4. ѵпншн намь, тко е камь рекьль. П. 5. теӡн ӡа сьде гласоке нмамо. ако кое напрѣдь ѵӡнмамо, хѡкемо твоен любкѣ ѵпнсатн. П. 25. кннгѵ, кою намь твоа мнлость ѵпнса, прнмнсмо. П. 27. да ѵпншемо нашѣмь посломь, да говоре господннѵ кралю ӡа ѡнѵн нашѵ работѵ. П. 36. на то внше ѵпнсано прнсегохь. М. 236. ѵпнса днѣкь Радосавь. М. 229. ѵпнса Рѵско логофеть. М. 238. ѵпнсахь господѣ дѵброкьѵкон, моле н просе, да пошьлю поклнсаре. М. 241. ѵпнса се снѣ мнлость, кьда бнсмо ѵ Дѵбровнннцн. М. 243. ѵпнсахь отворена два лнста. М. 248. раӡѵмѣсмо, ѡ ѵемь намь ѵпнса. М. 250. ѡвакнгне лнсть свооѡмь роукомь ѵпнса. М. 251. комѵ бн ѡпорѵѵнѡ н своемь лнстомь ѵпнсаль. М. 298. ѵпнсахь ѡкь лнсть ѡтворень. М. 329. ѵпнса се сне повеленне. М. 363. лнсть, кон менѣ ѵпнсаше н даше. М. 371. ѡкон се ѵпнса ӡа тврьгавѵ ѡбею странѵ. М. 390. повелю повелесмо ѵпнсатн новѵ. М. 399. такон мн сте ѵпнсалн. М. 476. оваи се кннга ѵпнса, н ѵ рѵке нмь се даа. М. 513. јасно је на тијем мјестима да оу не стоји мјесто вь, које може бити на овом старијем мјесту: нӡнстнкь даньнаа прѣроднтелїн, ѵпнсахь ѵ хрїсовоуль снн. М. 58.

оупнснватн, scribere: нѣ с прнлнке своимь прнател емь такоӡн ѵпнснвать. П. 21.

оупнсованне, literae: ӡахвалюемо на добромь свѣтѵ н ѵпнсованью. П. 168.

оупнсовати, scribere: да се оупнсоую печати оу кралю, и да ю оуӡима архиепнскоупь себѣ. М. 13. 15.

оупити, clamare, cf. вьпити: ѡни се вбоювь и много ӡачудивь ѡдь тога почеше впити. П. 38. кои вньюхв: пропии. М. 342. 371. впиюхв. М. 348. 424. впиѣхв. М. 383. 453. впьѣхв. М. 401. впиюхв. М. 447. впиюахв. М. 456.

оупитию, ebrietas: многомь оупитїемь беӡвѣстно на гробѣ вьӡлегша. Д. 211.

оупитѣние, alimenta: вѣрою тврьдѣиши ꙗкоже на чрьтогь красьнь и многооуханное оупитѣнїе на врагы оустрьмише се. Гильф. бос. 276.

оуплавѣти, albescere: оупьлавѣше юже нивы. Ст. 12.

оупование, spes: оупованїемь ѡтьходе нась кь намь вьӡвратити се оутѣши нась. Д. 117. fiducia: на нюже все впованию наше вьӡложихомь. М. 190. в богв есть всако впование. М. 444. бога и сьпаса, оупованїа нашего. М. 546.

оуповати, confidere: не постидеть се оуповающе на нь. Ст. 13 боудѣта оуповающа вьсѣмь срьдьцемь на бога. Са. 4. оуповае, ꙗко вса, ꙗже проснть ѡть бога, подасть емоу. Д. 81. впоnaемо, ꙗко да поможеши ни. М. 192. cf. оупьвати.

оуподобити, comparare: оуподобише се горѣ светѣи. Са. 7. оуподобихь се имь. Са. 10. аӡь грѣшный дьньсь ѡнѣмь оуподоблю се. Д. 162. extendere: прѣподобнѣи роуцѣ свои вь высотоу кь богоу оуподобивь. Д. 154.

оупоити, inebriare: напитавшимь ме и оупоившимь. Д. 212. напои ю (кости) росою благодѣти твоее, ꙗко оупоити се ѡть обилїа домоу милости твоюе. Д. 69.

оупокоити, sedare: оупокоите мою оутробоу. Д. 38.

оупокоение, requies: коупи намь мѣсто сїе ӡа оупокоенїе светаго монастира. М. 126. монастырь сьтворихь вь оупокоенїе минхомь. М. 531. се же бѣ и своимь костемь оупокоенїе. Л. 58. сьӡда црьковь, оупокоенїе мощемь своимь. Л. 60.

оупоменоути, commemorare: впоменвше кралювьствв ми ѡ своихь ӡаконѣхь. М. 187.

оупороучити, cohibere: юрь си наше люди свеѕаль и впорвчиль праве. П. 73.

оупорьничиќь, властелин војводе Радича Санковића Бвдиславь Впорьничикь 1399. М. 213.

оуправа, regimen: вьсѣмь тѣмь монастыремь сьтвори оуправоу, юкоже подобаеть. Са. 2. вьсоу оуправоу сьврьшихь еже на потрѣбоу монастырю. Са. 12.

оуправити, instruere: сьѕдахь црьковь, и приложихь и вправихь всакими потрѣбами. М. 194.

оуправлюти, administrare: вьса добрѣ оуправлюема бывахоу. Д. 152. convertere: бранїю на цара оуправлюеть се. Л. 56.

оуправомь, recta: оуправомь Иромь. М. 8.

оуправо, recta: оуправо на Долаць, оуправо прѣко рѣке, оуправо оуѕ брьдо. М. 8. само ту у познијем пријепису. cf. оуправь.

оуправь, recta: прѣко полю оуправь оу камень. М. 86. ѡдь Стоуденьчань оуправь прѣко Топлоухе. М. 87. ѡть тлѣи прѣко хрида оуправь на море. М. 127. оуправь оуѕ героу. М. 127. вправь на Грьбавоу Кроушкоу. М. 144. ѡть толе оуправь на Бвковицв. М. 197.

оупражнюти се, occupari: пѣнїемь и молитвами кь богоу оупражнюаше се. Д. 61.

оупражнюнию, occupatio: слыша ѡ житїи иночьскомоу и добраа ихь оупражнюнїа. Д. 7.

оупраѕдьнити, inefficax reddere: грьди впраѕдни се. М. 83. се, in otium venire: вь тоуждестраньства и вь поустыни селитвоу сь мною иѕволивь поживеши, идеже ѡть вьсѣхь оупраѕнивѣ се. Д. 34. тебе оупраѕнившоу се вь небеснаю веселїю. М. 243.

оупрашати, interrogare: впрашамо те, колике ти се св биле ѕгодиле погибѣли, юда ти смо в чемь вкрьнили. П. 143. cf. вьпрашати.

оупросити, interrogare: да оупросеть цара. З. 35. оупроси га царь: е ли вѣрань? З. 43. тере си ихь впросиль ѕа царинв. П. 8. ѕа ѡнеѕи пѣнеѕе впросисмо га, да

видимо що ѥ ѡдь нихь. П. 64. ꙋпросисмо ꙁа тꙋи вашꙋ кꙋкю. П. 77. ꙋпрошень ꙁа тестаменать. П. б. 127. ꙋпросисмо поклисаре: щѡ на овои ѡдьговарате? М. 516.

оуп рось, interrogatio: да нитко не сѥе безь оупроса црьковьнога ѡтьца. М. 532. cf. вьпрось.

оупрошениѥ, interrogatio: иедииь бракь да не бываеть безь вѣньчаніа. аще ли боудеть безь благословеніа и оупрошеніа црькве, таковы да разлоучеть се. З. 29. сь ꙋпрошеніемь и благословеніемь хиландарьскыимь. М. 138. поздравленье и ꙁа ꙁдравье ꙋпрошенье да прими племеньство ви. М. 545.

оупрѣти, vincere lite: ꙋпрель ѥсть Хлапь Валетикь Петра Толеновика; да бега мꙋ, кривь бꙋде; да правда мꙋ є наша юкаꙁала, где може секи, да свое ꙋꙁме. П. б. 45. аще оупріи неропьхь господара, да га оуемчіи соудіа царевь, како да плати господарь вьсе неропхоу на рокь. З. 41. аще се пре властеле, кьто се оу що оупри, да дава емце. З. 36.

оупрѣчити, asseverare: рече ꙋпрѣчивь, да що годе мꙋ ѥ воѥвода ꙁаписаль, да мꙋ ꙋ вѣке тврьдо бꙋде. П. 147. ꙋпрѣчивь да мꙋ кѥ воѥвода дати. П. 147. не хтѣ ни ѡдьписати, паче ꙋпрѣчи и рече: не кю вратити ницорь. П. 166.

оупоустити, omittere: все ѡстависмо и ꙋпꙋстисмо, да се не ище и не пита дѡ дни и дѡ вкека. М. 312. admittere: да бисмо ѥ ꙋ Стонь ꙋпꙋстили. П. 90.

оупьваниѥ, fiducia: таковаго оупьваниꙗ и такиѥ надежде. М. 58. на те и аꙁь непостидноѥ оупьваниѥ надѣю се. М. 110. ѡвоꙁи ѥ ѡстало на бога и на великость господьства ви, ꙋ комь ѥ всако наше добро ꙋпванье. П. 16. на тꙋи вѣрꙋ и на то ꙋпканиѥ послали смо наше трьговце ꙋ владаниѥ господьства ти. П. 35. ми ихь послаcмо на каше ꙋпваниѥ и на вашꙋ рѣчь. П. 58. тои все на тебе и на твоѥ поутено ꙋпканье ѡсталимо да ѡправишь. П. 45. ѡдь мене може бити тебѣе ꙋпвание какоѡ можешь бити мирань главомь своиѡмь и ииемь добромь своимь. М. 500.

оупьвати, confidere, sperare: на те оупьваше отьци наши. Ст. 10. не оупваю на силоу свою. Ст. 23. боуди оупьваю вьсемь срьдьцемь на бога. М. 9. на те оупваю. М. 10. всехь упваюштехь на нь. М. 103. такоџи упвамо, юрь кю господьство ви наше трьговце сьблюдати. П. 7. о всемь упвамо, да кюте добрѣ учинити. П. 12. упвамо у господьство ви, да су вашои милости вьџда и беџь нашега писанию добрѣ прѣпоручени. П. 14. на нась ваша любовь упваи. П. 19. упвамо у бога и у господина кралю, да ни не кю поставити џаконь, кои нѣ прьво биль. П. 32. упвамо да будемо како то смо прѣ овеи рати били. П. 53. тои смо вьџда одь господьства ти упвали. П. 71. и са се: џа туи работу одь тебе упвамо се. П. 45. не упва се у нась. П. 86. — part. praet. pass. fidus: приютелю много упванна и любима. П. 14. 32. 75. џа срьчане упване приютеле. М. 444. упванѣга приютелю. П. 33. молимо упванно любовь твою. П. 16. любавь ме подьтиче и на упвано чини писать. П. 57. cf. оупокати, оуфати.

оуработати, perficere: што оуработа нероихь, тоџи вьсе да стежить. З. 34. да оуработаю, што имь рѣкоу. М. 571.

оуреда, vestimentum: одрѣными оуредами украшену. Г. XI. 75.

оуредити, ordinare: да се даю, юкоже юсть оуреждено оть светыхь хтиторь. М. 139.

оуредь, ordinatio: ако га наиде коя квар или чтета у томеи олоку џа вашь узрокь и џа вашь уредь, направлюнью све кю бити скрьху вась. П. 131.

оуреждати, instituere: кь брани оуреждаше скиптра. Г. XI. 66. воеводы приџвавь, уреждати повелѣ коииства, и кь брани уготовити се. Г. XI. 73.

оуресити, ornare: полаче направити и уресити, како да ю на видению, да су госпотцке полаче. М. 285. 297. да се направи и урееи (полача). М. 337.

оурешти, constituere: слоужити владычьствоу юго сь страхомь сь оуреченымь дѣломь оть светаго. Ст. 9. нь (не) давь уреченога доходька. М. 41. уречe имь урокь. М.

41. до урока, до коле судьце уреку. М. 46. семузи миру не урече урока, доклу хоке быти. М. 55. ован уреченни харачь. М. 523.

оурничнћь, између људи које краљ Милутин писа Хиландару један бјеше Оурничнкь Радомирь. М. 61.

оуродивь, desipiens: твораше є оуродивы страсть. Д. 11.

оуродьнина, consanguinei: негова уроднина дошавше да узме. М. 551.

оурокь, dies constituta: уређе имь урокь, како да буде моћно купьцемь узькратити се. М. 41. ако ли се кто обрете прѣзь урокь у моє области, да имь се куплиꙗ узме. М. 41. да подаю кривьца самога до урока, до коле судьце уреку. М. 46. не плати ли се до урока. М. 48. семузи миру не уреје кралевьство ми урока, доклу хоке быти, нь ако ми не сьгрѣше, и до живота моєга да си имаю сизи мирь. М. 55. fascinatio: оть оурокь поболить. Ш. lesek. 129. оурокы. Ш. lesek. 81.

оурочьнь, constitutus: вина оурочна чаша Са. тип. ст. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71. Добра Рѣка, и оу нѥи оурочьни конюси, кои соу били оу старе кралице. М. 95.

оурошевь, *τοῦ* Оурошь: оурошевь (краља Уроша I). Л. 52. оурошевь (краља Стефана Дечанскога). Л. 71.

оурошиць, син краља Драгутина Оурошиць, погребен би вь митрополїи ахїлскои, оть гроба єго муро истекаеть. Л. 52. 62. 70. Г. Х. 264. Гильф. бос. 237.

оурошь, дјед Стефана Немање Бѣла Оурошь, гледај Бѣла Оурошь. — Најмлађи син Стефана краља Првовјенчанога Оурошь, поставши краљ додаваше тому имену име Стефань, које види; други га пишу и самијем именом Оурошь. М. 35. 44. 47. 54. 561. тако се двојако помиње и по смрти, а тада га зову и прьвыи и велии: кралꙗ Оурошa. М. 71. 150. светаго кралꙗ Оуроша. М. 561. прѣвисокаго и светаго и страшнаго кралꙗ Стефана Ѹроша. М. 110. великаго Стефана Оуроша. М. 60. Оуроша велиѥго крала. М. 65. великаго кралꙗ Ѹроша. М. 83.

прьвыи Оурошь. Л. 51. Стефана крала Оуроша прьваго. М. 74. пишу га и само Стефань, које види; љетописац га назива Бѣла Оурошь. Л. 60. покалуђеривши се назва се Симонь, које види. — Син његов Милутин поставши краљ писао се Стефань Оурошь, чему је често додавао вьторыи, гледај Стефань; а писао се и само Стефань, које види; писао се и само Оурошь, како су га и други писали. М. 56. 68. Г. XI. 191. светаго крала Оуроша. Л. 52. вторыи Оурошь. Л. 52. Милоутиноу кралю Оурошоу второмоу. Л. 62. нареченихь Драгоутина Стефань краль а Милоутина Оурошь краль. Л. 69. быстъ сьи Милоутинь .к. Оурошь. Л. 70. втори Оурошь Милоутинь баньскы. Л. 70. Стефань вьтори Оурошь. Л. 70. rex Vros Milotin. M. 85. — Син краља Милутина по имену Стефань, како га сам отац назива (гледај Стефань), поставши краљ писао се Стефань Оурошь, чему је често додавао третии, гледај Стефань; а писао се и само именом Стефань, које види; а други су га писали и само именом Оурошь додајући третии: прѣстави се Оурошь краль третїи ноюбра .е. (1336). М. 115. крала Оуроша третиега. М. 115. 121. третыи Оурошь. М. 53. — На једном мјесту стоји као потпис Стефана Душана године 1353: Стефань Урошь краль всѣмь срьблюмь. М. 152. али те године Душан није био краљ него цар; осим тога Душан није додавао имену својему имена Оурошь ни краљујући ни царујући; за то ће она хрисовуља бити оца његова, ако је погрјешка само у години; могла би бити и сина Душанова Уроша, који се за живота очина звао краљ, али нема друге потврде да је он још онда додавао имену својему име Стефань. — Син цара Стефана Оурошь, којега је отац називао краљем још док се и сам писао краљ, cf. краль: ӡговори се кралевьство ми сь кралицомь, и посласмо прѣвьӡлюбленнаго сына кралевьства нашего Уроша крала. Г. XIII. 376. краль Урошь. М. 133. 138. 141. 143. 146. Г. XV. 266. по смрти очиној

поставши цар додаваше имену својему име Стефанъ, које види; други га пишу и без имена Стефанъ: царь Ѹрошь. М. 182. Ѹрошь. Г. XI. 162. Л. 54. 61. прѣкраснаго Оуроша. Л. 54. 71. .д.-тїи Оурошь. Л. 61. до послѣдньаго Оуроша. Л. 62. у новијем запису стоји за њ као да је и за живота очина додавао име Стефанъ: Стефана крала Ѹроша. М. 141. мјесеца дек. 2 прѣстави се царь Оурошь .в. срьблѣмь. Г. XI. 193. постизаеть коньць цара Оуроша мѣсеца декемврїа .в. вь четврьтькь. Л. 71. ѿть болѣрь Мрьнѣвчевикѣ оубїень бысть дек. .к. Л. 71. погрјешка: прѣстави се .г. декемврїа Орѡшь царь вторыи. М. 177.

оурьбрашьновићь, између људи које је Стефан Душан дао Хиландару један у Словињу бјеше Станимирь Ѹрьбрашновикь. М. 123.

оурьвати, laedere: да не оурветь ни една власа калогѥра или чловѣка црьковна, ... нь аще е кто комоу кривь, да иштеть соудомь. аще ли га оурве безь соуда, или комоу забавить, да плати само седмо. З. 31. тко би се нашаѡ урвати товаре коньь посиньемь али зарвунти до мѣста уговорнога, да плати господству ми .н. дукать. М. 468.

оурьви, селу је Чабићу ишла међа оузь дѣль надь Оурви. М. 94.

оурьвиште, dejectus: земљама је манастира Трескавца ишла међа до урвища светые Варвары. Г. XIII. 370.

оурьсе, -ете, име мушко: човјек краља Уроша: тамо посила кралевство ми Ѹрсете. М. 53. узето Ѹрьсетеви дрѣво. М. 53.

оурьсоуловићь, између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богде Оурьсоуловикь. Г. XV. 289.

оурѣзати, desecare: начельникоу ихь ѥзыкь оурѣза оу грьтани ѥго. Ст. 7. аще свою дроугоу вьзметь по силѣ, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѿтсѣкоуть и нось оурѣжеть. З. 33. кто се ѡбрѣщеть сьборникь, да моу се оуши оурѣжита. З. 35. ако се ѡбрѣте, те соу инако прѣтворили соудь, да имь се роуце ѿтсѣкоу и езыкь оуреже. З. 47. да имь се

носовїи оурежоу. З. 49. да моу се оуреже єзыкь и ѡбѣ оушїи. З. 49.

оусвоити, suum facere: вь любовь самодрьжца Стефана молиахоу оусвоити се. Д. 101.

оусилие, violentia: ѡбыдещоумоу коимь оусилыемь. М. 10. да имь нѣ никоєре неправьде ни ѹсилиꙗ. М. 16. ако би є коє ѹсилье. П. 13. ако имь бѹде коꙗ неволꙗ волꙗ ѹсилье. П. 52. не даваше имь нѣдного ѹсильꙗ ѹчинити. П. 62.

оусиловати, vim inferre: да наше трьговце царинници не ѹсилѹю. П. 2. да ни не ѹсилѹєте. П. 9. по нашихь законехь не моремо ѹсиловать ѡнихь, коимь є дано, тко не би хѡтиль своѡмь воломь прѣиѹстит ихь. П. 26. da gih nimate vsilouati ni nigedne zauertize ili brezzacongia nad nimi vciniti. M. 280. да не бѹдѹ ѹсиловани. М. 327. да є ѹ томь не ѹсилѹю. М. 462. да не бѹде ѹсиловань ѡдь никогарь изити изь вѣре, кою вѣрѹє. М. 473.

оусилость, violentia: ако ни бѹде до толике ѹсилости, како не бисмо могли ѹчинити. М. 216. ако би кою годи ѹсилость ѡдь кѹда годи Дѹбровникь имао, ми да доћемо на помоћь. М. 452. намь велика щета и ѹсилость. М. 528. кьде ви є била нѹжда и ѹсилость. П. 98. labor: да сь великомь ѹсилостью и трѹдомь могли сте навести господина кралꙗ, да тои испльни. П. 159.

оусильнь, gravis: коꙗ сѹ врѣмена ѹсильна била. П. 3. таи є ѹсильна ствaрь. П. 5. каза ни за єдинѹ работѹ, коꙗ ни много ѹсильна би слишати. П. 34. єре имь є много ѹѹдно и ѹсильно видѣть, да имь се добри закони и слободьщине ѡдь царинниковь прѣтварaю. П. 2. наамь є ѹѹдно видѣти и много ѹсильно вѣровати. П. 2. али се много ѹсилно види трьговьцемь, да имь се пометаю закони. П. 2. много є ѹсильно трьговьцемь, да вси єднѣмь пѹтемь гредѹ. П. 5. с тога єсть ѹсильно людемь двоѣ царине плакꙗть. П. 23. atrox: за великѹ зимѹ и зла врѣмена, коꙗ се сѹ била ѡвамо показала, а мнимо да и тамо єсѹ ѹсилниꙗ била. П. 74. слѹѹи имь се на морѹ зло и вельмѣ ѹсилно врѣме. П. 115.

оускопль, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: Ускоплѣ. М. 440. то ће бити садашње Ускопље у Херцеговини близу Дубровника.

оускорити, festinare: похвалише бога скоро оускоривша желаніе емоу принести и подати пищоу. Д. 197.

оусладити, oblectare: печалноую ми доушоу и скрьбное ми срьдьце твоего подобіа видѣніемь аггельскыимь явленіемь оусладивь възвеселиль еси. Д. 64.

оуслаждати, oblectare: въсѣмь чювьства оуслаждающе. Г. XI. 113.

оуслышаніе, auditus: вьсѣмь вь оуслышаніе глаголеть. Д. 123.

оуслышати, audire: яко сіа оть светаго оуслыша. Д. 94. господь с небесе призре видети сини чловечаские и ѹслишати глась всехь ѹпвающехь на нь. М. 103. оуслишимь, что глаголеть слово божіе. М. 530. exaudire: молитвоу ихь оуслышить, и спасеть е. М. 9. ѹслишасмо прошнѹ поклисаревь дѹбровачскихь. М. 232. ѹслиша кралевьство мѹ нашѹ прошнѹ. М. 294.

оуслышитель, qui exaudit: оуслышитель вьсакомоу призывающоумоу. М. 9. 99.

оусиничикь, 1406 Бранко Ѹсиникикь као да бјеше човјек војводе Сандаља. П. 81.

оусовь, не знам што је, нити има моминативу потврде: вь лѣто 1433 їюла .зі. помрьче сльнце яко и звѣздамь явїти се вь чась .з. дьне, и быше оусови мнозы. Г. X. 271. Л. 76.

оусора, крај у Босни на ријеци Усори која утјече у ријеку Босну: бань Босни и Ѹсори и Соли. М. 105. краль Боснѣ, .. Ѹсорѣ. М. 225. 226. 231. 248. 253. 280. 385. 448. 486. П. б. 39. оть Ѹсоре воевода Вльчихна. М. 225. 226. од Ѹсоре. М. 250. на Ѹсори ѹ Лишници. П. б. 44. на Ѹсори ва славнои нашои вонсци ѹ Лишници. М. 235. погрјешка: Ѹсѹри. М. 438. cf. оусорьскыи.

оусорьскын, τῆς Оусора: с воеводомь Влаткомь ѕсорьскимь. М. 222. Тврьтка Станчика коjеводе ѕсорьскога. П. б. 112. Стефана кралꙗ (Драгутина) сьдрьжещаго сремскоую ꙁемлю ї оусорскоую. Л. 60.

оуспѣти, assequi: ничесоже оуспѣеши. Д. 9. вьсѣми истоучници исхождаше, ꙗко и не оуспѣти вь сьсоуды сьбирати. Д. 123. нѣкакоу врѣмени емоу не оуспѣвшоу сьꙁдати си храмь. М. 91. ходи царь подь Белиградь, и не оуспѣ ничто. Л. 77. prodesse: ни житїа ѡпасенїе кромѣ правые кь богоу вѣры что оуспѣти намь можеть. Д. 151. и са се: что мнѣ оуспѣет се. Д. 68.

оуспѣшьнь, festinans, адвербиjално: оуспѣшно светаго постигше. Д. 112.

оусрамити се, pudere: онѣмь оусрамити се. Г. XI. 79.

оусрьдие, alacritas: дльжно юсть сь оусрьдїемь хвалити его оугодьникы. М. 125. видѣвь ихь оусрьдїе кь светомоу мѡнастироу. М. 126. хрисовꙋле испльнивь сьврьшати и потврьждати сь всацемь ѕсрьдиюмь и раждеженнюмь срьдьчнимь. М. 180. мнѡго ѡ вьꙁдвижен҇ї црькви оусрьдїе покаꙁаше. М. 196. видивше лꙋбавь и поутенꙋ приѣꙁань и ѕсрьдие господцтва дꙋбровачкога к намь. М. 470. ꙁа наше ѕсрьдье и любавь, кою смо имали к нюмꙋ. П. б. 79.

оусрьдьнь, promptus: вьса елика аште хоштеши просити, оусрьдьнь есьмь подати. Д. 47. бесплътныихь житїе вь тѣлеси тлѣннѣ постигноути оусрьдьнь бѣ. Д. 68. вьса ѡтьдати оусрьдны бываахоу. Д. 93. сь оусрьдьнимь хотѣнию́мь вьсакоу доколь исьпльнихь юмоу. М. 10. ѕсрьдьно молюнїе. М. 568. оусрьдно приносить сїа тебѣ. М. 244. ваше писанїе и рѣчи примисмо лѣпо и ѕсрьдно. М. 536.

оусрьдьство, alacritas: прочее страны ꙗко крилатыхь юстьствомь оусрьдьствомь ѡбьшьдь. Д. 198.

оусрьдьствовати, alacrem esse: оусрьдьствоуи приходештихь кь намь писанїемь твоимь присѣштати. Д. 159. о нюмже пауе и многы троуды подьимае оусрьдьствоваше. Д. 187.

оусрѣсти, obviam fieri: царо у оусрѣтшоу и. Д. 199.

оүсрѣтати, obviam fieri: прот оүсрѣтает и. Д. 76. тоү сь светыми прѣподобнаго си ѡтьца мошти оүсрѣтаеть. Д. 83. ѡть вьсѣхь благо оүсрѣтаемы бывахоү. Д. 43.

оүста, n. pl. os: рече нескврьними своими оүсти. М. 5. оусты пророучьскыими провещавае. Ст. 1. да оүзрить врагь мои стыдѣніе свое и посрамить се, и роүкоү свою положить на оүста своа. Д. 108. ѡть самѣхь оүсть сьрьтоносьнаго ада истрьже ме. М. 90. рекль юси прѣсветыими и слаткыми ѹсти. М. 278. вьпїюще непрѣстанными ѹсты. М. 547. ѹпиши намь лисгь и по тѣхь людехь пошли и на ѹста нарѹчи. П. 105. оүсти кь оүстомь сказати. М. 560.

оүставити, constituere: законь дааь и правы оүставы. М. 4. чрьньчьскоюе правило оүстави оү июмь. Ст. 4. оүстави вь июмь чрьньцьь сборь. Ст. 3. чрьницами, ихьже оүстави вь мѣстѣ томь светѣмь. Ст. 3. не забываите оүченїа своего и правовѣрнаго закона мною оүставлюнаго. Са. 3. сии комать и мерьтикь оүставлюнь бысть ѡбьщиимь зьговорюниюмь. М. 79. симь ѡбразомь оүстависмо, ꙗко да хотеи старьць прѣбывати оү пирьгоү да се не ставни ѡть иноүде. М. 80. да се испльниа и наврьша, ꙗкоже юсть оүставлюноо ѡть светыихь хтиторь. М. 139. да оүставеть по црьквахь законь кїновїнскїи. З. 32. по законѹ ѹставленномѹ. М. 155. ѹстави всакаꙗ правила. М. 156. ꙗкоже юсть ѹставиль и ѹзакониль записовати хрисовѹле. М. 161. людемь црьквнимь ѹстависмо законь. М. 191. ѹставихь обще житию вь немь. М. 245. detinere: не могы оүставити срьдца своюго, разьгараюмь христовою любовию. Ст. 3. воевода оүстави мьвоү. Д. 16. многосльзьнїе истоучники оүставишїи ѡть оүчїю наю. Д. у Ш. lesek. 123. да иѣсамь волиань забранити ни ѹставити ниедне мое люди слободно ходити ѹ Дѹбровникь. М. 445. да ѹставить себѣю ѡдь наших дѹкать. М. 493. када ѡпеть доћѹ господинѹ царѹ говорити, ми ихь ѹставити не ћемоѡ. М. 546. ѹставили сѹ после тѹрачьке, и не дали имь прѣко мора поити. П. 28. теи люди ѹстави, да не ѹсилѹю и да не питаю те дѹкате ѡдь трьговьць. П. 32. — се, subsistere: мѵро исходити

прѣста и оустави се. Д. 118. истицати оустави се. Д. 119. да оуставит се сьходештїи градь. Д. 155. тоꙁи ꙋвь наши трьговци ꙋставише се, и не смѣю да погю. П. 17. на ѡнь прьви листь ꙋстависмо се сьде вашои любвѣ ѡдьписати. П. 51.

оуставлꙗти, detinere: всакь да греде свободно, да га не ꙋставлꙗ господство ми ни кефалїа. М. 354. 435. cf. оусталꙗти.

оуставлюние, constitutio: по ꙋставлюнию више писанномꙋ. М. 192. cf. оусталюние.

оуставь, constitutio: не юстьства оустава ꙋловѣꙋа дѣло тьꙋїю боудеть. Д. 4. юстьства оуставь. Д. 4. по црьковномоу оуставоу. М. 14. по оуставоу светаго Сави поустиножителꙗ. Г. XI. 191. сь всѣми правилами и ꙋстави царьства ми. М. 134. дрьжещꙋ ми скифтрось царьствиꙗ по прѣданию же и ꙋставꙋ родителѣ ми цара Стефана. М. 161. по ꙋставꙋ светїихь ѡтьць. М. 570.

оусталꙗти, гледај оуставлꙗти: всакь да греде слободнѡ, да га не оусталꙗ господство ми ни кефалиꙗ. М. 206. да га не ꙋсталꙗмь ю Вькь ни кепалиꙗ. М. 209. да га не ꙋсталꙗ. М. 268. да га не оусталꙗмо. М. 271. нѣсмо потке нѣдне нашимь трьговцемь поставили, ни ихь смо ꙋсталꙗли, да ни ихь ꙋсталꙗмо. П. 2. да ни се трьговци не ꙋсталꙗю. П. 5.

оусталюние, detentus: нꙋ смо тои ꙋсталюные ꙋинили били ради беꙁаконьꙗ воюводе Петра. П. 140.

оустаменюние, constitutio: вь сицевѣмь оустроюнїи соущоу ми и оустаменюнїи. М. 332.

оустановити, stabilire: нaамь ꙁаписаль и оустановиль юси вьсе ꙁаконе и слободьщине, кою смо имали сь прародительми кралювьства ти. П. 23. ми нюга примили и ꙁаписали, ꙋтврьдили и ꙋстановили, да ю нашь дꙋброꙋчаниномь. П. 41. потврьгюни и ꙋстановлюни ꙁаписи. П. 45. — се, desistere: мислили смо прьво били, да бисмо ѡдьредили поклисарьюе да кралювьство ви подворе, али с тогаи ꙋꙁрока болѣсти ꙋстановисмо се, стидекию се послати ю. П. 170.

оустановитити, stabilire: да бисмо нѣмь потврьдили и установили прьвихь нашихь свободьщине, ѕаконе и вѣте и повелю. М. 221. кою годе смо вете и ѕаконе имали с прьвомь господомь, све тоѕи утврьдисмо и установитисмо. М. 239. оваѕи села да имь се у овонѕи повели упишу, потврьде и установите на вичну паметь. М. 255. ѕаписасмо и утврьдисмо и установитисмо нихь дитцу и унуке и праунуке, да су наши поутени властеле и викинци. М. 258. наамь потврђено и установиђено. М. 288. намь потврьди и установити беѕь пореченю поль жупе конавлоске. М. 295. с нама понови и покрепи и установити всаку добру любавь и прѣютелство. М. 308. хотисмо и ми онугю и онакугю поутену любавь и приютелство ш ними и ноще боле поновити и укрипити и установитити. М. 311. потврьдисмо имь и установитисмо все повеле. М. 486. ѕаписи ощь болю испралюни, установикюни и потврьгюни. П. 92. constituere: ѕаписасмо и установитисмо, да не имамо прѣимити ни дрьжати иеднога трѣбинанина. М. 431.

оустановиђение, constitutio: ѕа потврьђенье и установиђенье вѣчноо всакое поутене любве и приютелства мегу нами. М. 341.

оустию, ostium: на оусти рѣкы рекомыю Косьльнице. Ст. 3. ни мали оустїа ровоу погрѣшивше. Д. 60. као да je и мјесто било: Ибромь на Оусће. М. 8. дѣломь на Устию отьтоки(?) тою. М. 194.

оустрабити се, corroborari: оустраб(ль)шоу се отрочети, вьдаше и оучити се. Д. 4.

оустраблюти се, convalescere: молитвою светаго болныи спасает се, и вь неѕаапоу оустраблюет се. Д. 137.

оустрабноути се, convalescere: оустрабшоу се емоу оть болѣѕни. Д. 160. само тако.

оустранити се, se removere: оустраньша се оть мене. Ст. 14. вьсакого блага оустраньша се. Д. у Ш. lesek. 124.

оустрашати, terrere: не оустрашаи се лица мьно-

гынхь ѥзыкь. Ст. 28. нась ранѡю оустрашаеть. Д. 102. лоукавынхь доухь оустрашати се. Д. 148.

оустрашити, terrere: не оусоумьнить се срьдьце моѥ ни оустрашить твоѥго ѡзлоблѥниꙗ. Д. 68. не имамы оустрашити се вась. Д. 110.

оустраꙗти, facere: тако емоу ѿть послѣднихь на вышьша вьсхожденїа оустрааше. Д. 95. наше спасенїе оустрааеть. Д. 124. моудростїю и промысломь оустраꙗѥ вьса. М. 124. благоѹвѣтлива ѿть сьдѣꙗнныхь ми ѹстраꙗють. М. 134. льстивыи мость оустраꙗеть. Л. 55. оустраꙗеть вьсь синклить. Л. 60. administrare: вьса добрѣ ѹстраꙗющѹ ми по законѹ ѹставленномѹ. М. 155. — се, se accommodare: вь простемь житы оустраꙗють се. Л. 55.

оустрои, opus: оустроѥ семоу бываемоу. М. 5. pax facta: какѡ се свршило бѣше врѣме ѹстроѥ петь годищь, какѡ сте были ѹговорили сь кралевьствомь ми. М. 54.

оустроити, facere: ꙗкоже зде обнови и оустрои вьсачьскаа. Са. 9. вьзложи на ме расоу, еже есть погребенїа моего, и оустрои ме сьвршено образомь светымь, како и вь гробѣ ми вьзлещи. Са. 11. ѡбычьнь сы присно трѣбоующтимь подати, вьзмы оубѡ сиꙗ, и оустрои, ꙗкоже хоштеши. Д. 171. ѿть свезавшаго ме доуха ѿтьрѣшь, здрава оустроиль еси. Д. 211. позавидѣвь ми лоукави врагь, ꙗко и раждеженьна оустроити оутробоу родителꙗ кралѥвьства ми. М. 109. идѣже и гробь оустрои прѣставлѥнию своѥмоу. М. 112. дѹхомь ѹсть своихь вьса ѹстроивь. М. 133. сїа растоучивь, беzдомьнь и проситель ѹстои се. Г. XI. 82. егоже богь пакы зрѣти оустрои. Л. 61. administrare: добрѣ ѿтьчьстко свое ѹстроившоу. М. 142.

оустроѥниѥ, exstructio: испроси мѣсто на оустроенїе монастирю. Са. 8. conditio: вь сицевѣмь оустроѥнїи соущоу ми. М. 332. opus: вьзврьже себе кь дѣланїю таковаго ѹстроенїа. М. 558.

оустроугати, levigare: ѹстрѹганными мраморы сьставлѥнь многоѹчюднѣ. Г. XI. 70.

оустрьмити се, impetum capere: моучитель вельми

оустрьми се. Ст. 22. ѡного оубити оустрьми се. Д. 178. тѣхь веди сь собою, оустрьми се вьсхытити ѡтьчьство его. Л. 53. оустрьмивь се на Маѯентїа. Л. 55. оустрьми се прѣмо емоу. Л. 71. єдиною на ѕло устръмившїа се душа. Г. XI. 78.

оустрьмлꙗти, conjicere: тамо очима ѕрѣнїе оустрьмлꙗющїимь. Гильф. бос. 275.

оустрьноути се, praecipitari: извести ме хоте ѡть рова оустрьмша се. М. 110. само ту, инфинитиву нема потврде.

оустрѣсти, гледај оусрѣсти: ѕлѣ оустрѣтень бысть. Л. 86. само ту.

оустоупити, secedere: аште би моштно тьмѣ оустоупити. Д. 17.

оустьна, labium: сь кротостию и ѡсклабеноma оустьнама глаголаше. Ст. 4. которима оустьнама призовоу ѡтьца страшьнаго. Ст. 5. ѡбидливѣ оустнѣ далече ѡть себе сьтвори. Са. 9. скврьньны устны имуща. М. 58. недостоиными оустьнами вьпиюмь ти. М. 67. ostium: купа юдна сь устни и сь ногами сребрьнѣми. П. б. 49. на том мјесту мислим да је погрјешка у падежу.

оустыдѣти се, revereri: ꙗко и самѣма родителюма его ѕаѕрѣти се и оустыдѣти се таковааго ѡпасенїа видеште вь юннѣ вьзрастѣ. Д. 6. да и мы сию видѣвше оустыдим се вь коупѣ и оубоимь. Д. 102. како не оустыде сѣ сѣдинь. Г. XI. 79.

оусоугоубити, duplicare: приѡбрѣштемь и оусоугоубимь спасенїе. Д. 142.

оусоумьнѣти се, ambigere: не оусоумьнить се срьдьце моје, ни оустрашить. Ст. 24. не оустыдѣв се светости светаго, ниже чюдесь бываемыхь оусоумнѣв се. Д. 103.

оусьлати, mittere: таи листь усла наамь по своюмь слузѣ. П. 172.

оусьмотрити, providere: тако бо и оусмотри богь, ꙗко не обрѣсти исцѣлꙗюштаго и. Д. 112.

оусьноути, obdormiscere: ношти соуштн иже сь

ннмь благорωднынмь веселештнм се н оусноувшнмь. Д. 10. ношть, вь нюже оусноухωмь, боуди тьмна. Д. 20. оуʒбоудившаа оусьпьшеѥ вь грѣсѣхь. Д. у Ш. lesek. 124. оусноуше сномь своимь. Г. XI. 192. не вьʒдрѣмлють ни оуснеть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. mori: доухь свои нʒпоустивь оуспе ω господѣ. Са. 12. сладцѣ ω господи оуспе светын старць. Д. 58. телеса оусапшихь. Г. X. 219. transire: нощь оуспе, а дьнъ приближи се. М 530.

оусьпеннѥ, mors, festum assumptionis Mariae: сьтвори Стефан Немања црькове богородици вь похвалоу и оуспенїе при рѣцѣ Стоуденици. Л. 58. оу Грачаници вь храмоу оуспенїа прѣсветыѥ богородице. Л. 69. cf. богородица.

оусьтворити, facere: иʒволи се емоу вь поустѣмь семь мѣсте оустворити монастїрь. Са. 1. да не коимь ѕʒрокомь ѕстворѣть ю метохїю. М. 18. сии дарь оустворивша. М. 26.

оусыпати, obdormiscere: не кьсьни, ни оусипаи. Ст. 14. не оусипающи имоуща ωчи доушевьнѣ. Д. у Ш. lesek. 124. cf. неоусыпаѥмь.

оусырити, coagulare: гора оусырена доухомь. Д. 134.

оусѣкноути, caput praecidere: не инь оусекноу его. Гильф. бос. 276

оусѣченнѥ, praecisio: ѕсѣченне главе Иωвана крьстителa. М. 2.

оусѣшти, praecidere: да мѕ се глава ѕсѣче. П. 19.

оутаити, occultare: человѣкωмь не оутаено. Са. 3. сие многыхь не оутаит се. Д. 118. не оутаило се ѥсть сиѥ дѣло дроугомь кралѥвьства ми. М. 90. не ѕтаила се єсть всеи васеленеи блаженаѣ ихь паметь. М. 104. ωть вѣка оутаеннa таина. М. 533. да ни се нѣки не ѕтаи. П. 80. ако би се що ωдь люди ѕтаило на ʒемли, ωдь бога се не море ѕтаити. П. 173. ωть всѣхь оутаивь се Светоую Гороу достиʒаеть. Л. 59. погрјешка мјесто оутаѥна: не ѕтаина єсть вьселеноN блажена иихь паметь. М. 427.

оутвнуњћь, из Хоче Мнхоуь Ѕтвнуњћь за којим је била Јелача кћи кнеза Браила Тезаловића. М. 544.

— Раднчь Ѹтвнчнкь у сусједству дубровачком 1444. П. б. 110.

оутворнтн, ornare: коин ѡбложени и оутворенин златынми брьздамн. Ст. 29. гробь прѣподобнаго свѣтло оутворнвь. Д. 70. — се, simulare: тьн калугерь вльхва нѣ, не те се утворнтн. П. б. 27.

оутврьднтн, firmare: богь оутврьдн грьке царьмн а оугре кральмн. М. 4. ѡбновнхь свою дѣдиноу и больше оутврьднхь. М. 4. створнвын разоумомь небеса н землю оутврьднвнн на водахь. М. 25. сие оучнннвь нмь н оутврьднхь, да сн ходе сь своимн сн трьгн свободно. М. 19. да не потворнте сего оутврьжденаго семоу храмоу мною. М. 26. утврьждено бн сне мое ѡбетанне прѣдь арьхиепискупомь. М. 46. оутврьди н записа кралевьство мн. М. 46. елика есьмь даль монастырю н записаль н оутврьдиль хрисоволомь. М. 81. тазн села кралевьство мн оутврьдн хрисоволеемь. М. 86. сие златопечатное слово заниса се н оутврьдн. М. 145. како есть царьство мн нннмь властеломь заnисало н утврьдило бащнне. М. 156. сию милость записа н утврьдн царьство мн на Рибннку. М. 158. како су записалн н утврьднлн хрисовуле. М. 180. сиезн нзвестнее слово записа се н утврьдн ѡбнчннмь знаменнемь кралевьскїнмь. М. 180. све тозн утврьднсмо н установнтнсмо. М. 239. поновнсмо, потврьднсмо н боле утврьднсмо. М. 254. господьство мн що нмь есть било записало до дьньшнего дьне н утврьдило, сїа вьса потврьжда господьство мн записанїемь снмь. М. 266. заnисасмо, утврьднсмо воеводу Хрькоя н негове сннове, да су нашн властеле. М. 238. мн нега (кнеза Лазара) прнмнлн н записалн, утврьднлн н установнлн, да е нашь дубровчаннньь. П. 48. господннь бань утврьдн законь, кн е прьво бно мегю Боснѡмь н Дубровннкомь. М. 101. утврьднхь н установнтнхь вса пнсма н записе. М. 368. покрѣпнше н утврьднше новемь записанемь все записе. М. 421. утврьдено. М. 301.

оутврьждатн, firmare: Стефань вьсенощтно вь црь-

кви стоꙗти оутврьждает се. Д. 121. не тако своимь непокорствомь вь прѣкы стоꙗти и оутврьждати се. Д. 128. мною цариє царьствоують, и скїфтрї ихь ꙋтврьждают се. М. 136. тази вса ꙋтврьждають царьство ми. М. 156.

оутврьждевати, firmare: мирь створєныи ємоу доухомь єго светымь пророци провьзьвѣщающе оутврждевахоу. Ст. 1. кралевьство ми записꙋє и оутврьждоує и заклинамь. М. 80.

оутврьждениє, firmitas: тебе оутврьждениє и надеждю имамь. М. 9. єсть таковаа намь помощь и оутврьждениє ѡть господа. М. 74. прьвыхь писании и оутврьждении не потькноухь. М. 75. дах имь с милѡстию и с ꙋтврьждеьємь. М. 104. приложии и ѡще потврьдыи сь всакимь оутврьждениємь. М. 112. ѡбрѣтаємь царьствоу крѣпость и оутврьжденїє. М. 125. сии хрисовꙋль писа и подьписа царьство ми вь всако ꙋтврьждениє. М. 135. небеса дивнимь ꙋтврьждеьємь ꙋтврьди. М. 220. матерї Христа бога нашего, пѡкровꙋ и ꙋтврьжденїю христиꙗнскомꙋ. М. 568. cf. оутврьђениє.

оутврьђати, firmare: скꙋпетри царьски по всои васеленои ꙋтврьђающе се. М. 486. ꙋтврьѣюће се. М. 438.

оутврьђениє, constitutum: хоке ли что ѡбьиниа ваша прѣзь сиє ꙋтврьгениє кралевьства ми что примьиноути мое земле. М. 20. firmitas: сиє моє повелѣние да имь бꙋде ꙋтвергениє. М. 41. даровасмо с милостию и с ꙋтврьдєниємь. М. 301. ꙋтврьђеиемь. М. 486. за веће ꙋтврьђенье пѡдьписасмо се скаки. М. 509. ꙋтврьђене. М. 511. да имь бꙋде вь ꙋтврьдениє. М. 524. ꙋтрврьеньемь. М. 438.

оутегноути, continuare: видꙋће великꙋ правдꙋ и лꙋбавь и милощꙋ кнеза и властель мени, и ꙋ напридакь нека се и ѡще боле и темелитие ꙋтегнꙋ и ꙋдрьже. М. 449.

оутемелити, fundare: ꙋкрипи и ꙋтемели лꙋбавь и приѣтельство. М. 448.

оутесати, terminare: тоу мегю оутеса севасть. М. 61. да си оутеше мегє, коудѣ соу симь селищемь. М. 144.

да поге самь с вѣщїими людьми, да ю (међу) теше, и оутесавши да принесе царьству ми. М. 144. сь ѕемломь, що му ю оутесаль теньчи. Г. XV. 302.

оутесь, tractus: сь всѣми сели и сь мегѣми и утеси. М. 156. само ту. cf. отьтесь.

оутешти, fugere: що се разьбию древо бенетьчко и дубровьчкою, що утече у ѕемлю царьства ми и кралюву, да се не узме ништо. М. 147. 162. 208. 271. кои чловѣкь оутече изь соужьньства. З. 38. комоу есть оутекль. З. 38. кои се соужнь дрьжить вь дворѣ црьковномь, та оутече оу царевоу полатоу. З. 39. утекоше. П. 38. юрь су утекли ись туракь. П. 48. едва оутече с мало воиске. Л. 86.

оутисноути, premere: аште кого тескна обоушта оутиснеть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

оутихърчнѣь, презиме али јамачно није добро прочитано. М. 248.

оутишити, sedare: обрѣте срьдьце свое вьсакыимь веселїемь и радостию оутишенно. Д. 63. вѣтры и море оутишивше се. Д. 185. да оутишиши боурою лютоую доуше и тѣла моюго. М. 244.

оутишию, silentium: вьздвигь роукоу помаваеть оутишїю быти. Д. 58.

оутлина, cavum: вь мишию оутлиноу. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

оутльстѣти, crassescere: оуты и оутльстѣ. Ст. 23. Д. 105.

оутолити, sedare: оутолити соуровьство ихь. Д. 31. оутоливы Марѳѣ и Марїи сльѕы. Д. 137. мльви оутолише. Г. XI. 92. placare: негодоуюштихь оутоливь. Д. 131.

оутолчнћь, за цара Стефана Димитрь Оутолчникь, који је имао баштину међу Љубижњом, Посуђом и Јагледницом. Г. XV. 273. — Властеличић цара Стефана Никола Оутолчникь. Г. XV. 285.

оутоловь, селу је Пећанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа на оутоловь лаѕь. Г. XV. 277.

оутольць, име мушко: између људи које цар Сте-

фан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 273.

оутолѥвати, sedare: вьсѣмь оугаждати и оть недоуга тѣмь оутолѣвати болѣзни. Г. XI. 76.

оутрена, стоји на мјесту неразговијетну: Єлена деспотовица да се бегствоу преко реке Доунава, за оутреною оу гороу. Л. 83.

оутриште, campus: селу је Прошиновцима ишла међа на втрїще. М. 198.

оутрию, на—, mane: на оутрїа призвавь патрїарха. Д. 206.

оутро, mane: ѕвѣзда дьница изь оутра сїающїи. Л. 61.

оутроба, venter: вьсели се вь оутробоу женьскоу невьмѣстимы небеси. Ст. 1. сего имѣите оу мене мѣсто, корѣнь благы изьшьдь изь оутробы моее. Са. 4. ꙗко львы нокти изь срѣды оутробоу рьвоуште. Д. 27. ѥгоже изь прѣчистыѥ си оутроби породи. М. 58. позавидѣвь ми оубо лоукави врагь, ꙗко и раждеженьна оустроити оутробоу родителꙗ кралѥвьства ми. М. 109.

оутроудити се, fatigari: не оутроуждѹ се текѣ глаголѥ: радоуи се. Г. XIII. 366.

оутроуждавати, fatigare: очи оутроуждавати зрѣщимь. Г. XI. 70.

оутроуждати се, fatigari: кто оутрѹждает се глаголѥ, азь не оутроуждѹ се. Г. XIII. 366.

оутроунити, spargere: ѡ скандали, коꙗ ѥ неприꙗтель чловѣчьски втрѹниль мегю братство ви. П. 85. може бити да би требало вьтроунити.

оутрьгноути, avellere: оть горы камень оутрьже се. Д. 135.

оутрьница, sacra matutina: ѡ оутрьнїцї. Са. тип. хил. у Авр. св. гор. 28.

оутрьнь, matutinus: оутрьнꙗꙗ славословїа сьврьшити. Д. 70. fem. sacra matutina: бывшоу врѣмени оутрьнѥ и зачьншоу пѣтїю црьковьномоу. Са. 12. кончавши се оутрьни. Са. 12. кь оутрьни. Д. 212.

оутрьнювати, mane surgere: к тебѣ оутрьнюю. Д. 86.

оутрѣи, cras: подь горою до оутрѣи вась ѡждаю. Д. 10. ȥаповѣдавь никомоуже кь нѥмоу до оутрѣи прихо-дити. Д. 57. вь оутрѣи дьнь. Д. 39. 48. вь оутрѣи приȥвавь светаго. Д. 187.

оутрѣшьнь, crastinus: вь оутрѣшни дьнь. Д. 168.

оутькьмити, constituere: шь ними сиковȥи втькми царьство ми: що се ѡбрѣтаю людиѥ царьства ми, кои бвдв пришьли в Стонь по толѣ, кьди га ѥ дало царьство ми двбровьчаномь, теȥи люди да ѡдьженвть. М. 147. 163. compensare: виноградн, що самь кoупила, и с црькв ѡмь св. Георьгию ȥаменила и втакмила, тои да ми господини воєвода потврьди црькви реченои. М. 416. — се, convenire: втькьмисмо се мегю сокомь, каго не прѣимв ни-ѥднога чловѣка ѡдь ȥемле кралевьства ми лихо ѡнѣхьȥи люди, коихь ȥасташе в Стонв. М. 108. како соу се оутьк-мили сь властели доубровчани, да давају .ф. перьперь. М. 521. втькмисмо се сь Живкомь и свршисмо, не ѡста Живько мнѣ дльжань ни ꙗ Живкв. П. б. 25. втакмише се и ȥьгодише. П. б. 106.

оутыти, pinguescere: оуты и оутльстѣ. Ст. 23. оути и оутльстѣ. Д. 105.

оутѣха, solatium: вьлоучи нѣкоего миниха, милоую оутѣхоу христолюбивомоу старцоу. Са. 8. намь вьсѣмь оу-тѣха ты еси. Д. 14. испльниихь потрѣбами довольныими, да ѥсть ѡнѣмь на покоище и на оутѣхоу. М. 66.

оутѣховь, међу људима у Штипу које је краљ Милутин писао цркви арханђеловој у Штипу даровавши је Хиландару бјеху неки Оутѣховиваља да синови. М. 62.

оутѣцати, fugere: ваши людиѥ, кои ѡвамо втѣчв. П. 41. ѥрь би мало люди ѡстало на ѡнѣхь гѡлиꙗхь, кьде би имь слобода втѣцать в вашѣхь градовѣхь. П. 96. терь би мали ѡдь погибѣли втѣцали. П. 115. и прько св бѣжа-ниѥ втѣцале прѣдь силомь. П. 125.

оутѣшати, consolari: польꙁнынхь сь любовию оутѣшахь се. Ст. 19. писанїемь наоучае оутѣшати нась. Д. 159.

оутѣшеније, solatium: не обрѣташе срьдьцоу оутѣшенїа. Д. 118. братиꙗмь тоу живоущимь на ѹтѣшеные. М. 122. да прїимѹть ѡть нась помощь и ѹтѣшенїе мѣсто то. М. 263. да сьмирить и оутѣшить нась оутѣшенніемь неѡскоуднимь. М. 333. ꙁа све ѹтешеније. М. 518.

оутѣшеновиħь, пријатељ с дубровчанима Хрьсь Ѹтѣшеновикь 1404. П. 53.

оутѣшитель, consolator: кь рацѣ трьблаженаго господи моѥго, светаго оутѣшителꙗ моѥго. Ст. 28. да поустить мировїи ѹтѣшителꙗ. М. 71. доухь светы оутѣшитель. Г. XI. 192. радоуи се, плачющих се ѹтѣшителю. Г. XIII. 367.

оутѣшити, consolari: плачющи се чедь своихь, и не могоущи оутѣшити се. Са. 6. вьсеблагыи богь да сьмирить и оутѣшить нась оутѣшенніемь неѡскоуднимь. М. 332.

оутѣшнꙗти, coarctare: мнѡгыми сльꙁами оутѣшнꙗет се. Д. 66. пришьдьшоу множьствоу ꙁванныихь и неꙁванныихь ꙗко оутѣшнꙗти се монастырю. Д. 70. многым оумилѥнїемь оутѣшнꙗше се. Д. 87.

оутѣшьнь, consolatorius: братоу оутѣшное братьскы написавь. Д. 120. ꙁетоу оутѣшна вьписавь. Д. 204.

оуфаније, гледај оупьваније: истино покоище всѣхь праведныхь, уфанїе. М. 149. да не има иидань невѣрьникь господина вонде ѹфанꙗ ѹ Дѹбровникь. М. 286. 298. 320. пѹниѡ ѹфанье. М. 496. ѥсѹ ѹ добрѹ станию и ѹ добрѹ ѹфанию. П. 70. комѹ смо ѡщь ѡдь прьво нарѹчили ѹфание ваше величкости. П. 71. пльно ѹфанье ѹ господьство ти имамо. П. 102. тѹꙁи ви книгѹ послахь ꙁа вѣрованье и ꙁа ѹфанье. П. б. 76. именовано благо моѥ поставихь ѹ Дѹбровникѹ на ѹфанье божие и нашиехь приꙗтелꙗ. П. б. 125.

оуфати, гледај оупьвати: ѹфамо, да кѥ бити. П. 7. ми ѹфамо ѹ вашѹ любавь, да ѡдь ваше стране ꙁа нась всакоимь добрѣмь не кѥ ѡстати. П. 53. ѡвеи ꙁабаве, коѥ чине, ѹфамо, да нѣсѹ с вашомь вѣстию. П. 55. ѹфаюкѥ на великѹ любавь. П. 59. ꙁа то можете пльно ѹфать. П.

69. ѹфамо на доброга бога и ѹ вашь добри разѹмь, ѥрь кѥте направити ваше дльге. П. 85. ѹслиша гласъ ѹфаюштихь на нь. М. 427. part. praet. pass. fidus: да га имамо за приятеля, и да ѥ ѹфань ѹ наась. П. 90. свесрьдо прѣясмо и ѹфано тѥмь обетомь, и такои обетовасмо. М. 418. имамо ѹ нашь градь ѹфано прѣяти и свесрьдо сабл҄юсти. М. 418. досласе поклисаре на потврьѥние поѹтеног и ѹфаноги мира. М. 420.

оухватити, capere: оть Асеня на брани оухваштень и ослѣпл҄ень. Д. 171. аще се що годѣ лицемь оухватить оу нихь, или аще се оухвати оу хоусѣ или оу крагї. З. 42. ако кто що оувати оукрадено лицемь. З. 44. ако кои дѹбровчанинь кѹпи коня, и онога зи коня ако ѹхвати срьбинь или сасинь, и рече: ѹкрадень ми ѥ. М. 205. 208. 267. 434. тьда ихь они ѹхватившь, терь ѹбили. П. 13. тѹрци ѹхватише наше трьговце. П. 17. кои сѹ били ѹхвакѥни одь тѹрака. П. 48. ѹхватише ѥдно дрѣво бнетачко. П. 66. оухвати Иньkoѹль Ферзьбеговика оу Кроушевьцоу. Л. 78.

оухо, auris: скоро приклания божьствьнѣи оуши кь призивающимь ѥго. Ст. 24. кь моимь словесемь прилагаи свое оухо. Са. 9. сия и ина многа яко вь оуши отьцоу на гробѣ сьглаголавь. Д. 75. кь симь правовѣрїю оушеса на слышанїе приложиты подобаѥть. М. 72. ѥѥже око не видѣ, ни оухо слыша. М. 88. кто се обрѣщеть сьборникь, да моу се оуши оурѣжита. З. 35. ако се приставь обрѣте кривь, да моу се оуреже езыкь и обѣ оушїи. З. 49.

оухранити, conservare: да ви ѹхранѹ сь вьсѣмь вашимь добиткомь. М. 29. 30. да ви ѹхранимо. М. 33.

оухоусити, praedari: ако ѹхити за коня, а онь бѹде ѹкрадень или ѹхѹшень. М. 102. оукрадень мї е или оухѹшень (кољ). М. 434. само ту.

оухылити, fallere: поради, нека се заль чловѣкь неприятель нашь и вашь ѹхили. П. 156.

оухытити, capere: ако бошнанинь ѹхити ѹ дѹбровчанина за коня, а онь бѹде ѹкрадень. М. 102. дѹбровчанинь, кои е ѹхиѥень ѹ овѹи рать. М. 369. тко годѣ се нагѥ

волю ухити у томь, такоzи га кюмо педепсать. П. 31. оухити Текели графь Анzера. Л. 87.

оухытрити, excogitare: и ѡного низложити злокьзьныи оухытривь. Д. 79. на оухищренныи мость ѡть нюго дошьдь. Л. 55. exornare: вса памети достоина написавь и оухытривь. Л. 63.

оухыштрати, excogitare: ѡнѣхь разоумомь благаго доуха низложити оухыштрааше. Д. 15. вьздрьжанїем оухыштрае спасенїе свое оукрадаше. Д. 115.

оухыштрение, excogitatio: коимь оухыштренїемь мира избѣжати. Д. 6. одобрѣ оухыштренїе. Д. 20. dolus: аще кто ѡбрещеть се оухищренїемь дїаволскимь разорити. М. 132. не бою се ни ѡдь когарь зла ни оухищрени ни изгнанию. М. 258. дїаволимь оухыщрюнниюмь обьють. М. 278.

оуцвѣлити, affligere: кои всакому уловѣку право уинишь, а никога не уцвѣлишь. П. 129.

оуцѣломоудрити, prudentum facere: да оуцѣломоудреть вась прѣдреуенные страшнїе повѣсти. Г. XI. 92.

оуцѣнити, pretium statuere: ѡкако смо уцѣнили, да дамо всакому ѡдь реуенихь юнаковь .е. перьперь. П. 48. да говоре ш ними и да се уцѣни. П. 116.

оуцѣнь, pretium constitutum: да си продаю вино безь воде и медь у уцѣнь у Крьсковѣ у трьгу кралевьства ми. и ако се кто наиде продавь вино с водомь и медь прѣзь уцѣнь, да му се все узьме. М. 17. да ю држаль нашу царину и ковницу с уцѣномь. П. б. 80.

оууеникь, discipulus: своими оууеники и апостолы. М 26. прьваго Савы послѣдниюму оууенику Дометїану. М. 49. ууеникь добри кралю Тврьтка. П. 60.

оууение, doctrina: разоумнѣвше оууение ѡбнови нмь. Ст. 25. не забываите оууенїа своего. Са. 3. послѣдовати твоимь оууениюмь. М. 73. забывь вьса благаю оууению. М. 89.

оууестие, communio: сь Іоудою да имать оууестїе. М. 145. 522. да имать оууестию сь распьншими господа. М, 278. да не имать оууестию сь великыими ктитори. М. 333.

оучестьникь, particeps: ȣчестникь грькомь. Г. XIII. 294.

оучиначь, arbiter, само у једном споменику: да вѣшь, ѥрь те ѥ нарекаль Прибиниꙗ Припучикь, да мȣ си приставь ѡ правдȣ, кою кѥ водити сь Богȣлиномь Прьдоѥвикѥмь и сь Радосавомь и сь Братошемь, а ȣчиначьѥ ѥсȣ прибинини Вькота Костадиникь, Радашинь Новаковикь и Ивань Божѣновикь. и да вѣшь, ѥрь сȣ се ѡбоѥ стране прѣдь нами ꙁавеꙁали и ѡбьлюбили, да вьсе що ȣчине реченне ȣчиначьѥ мегю Прибинию сь Богȣлиномь, Радосавомь и Братошемь ѡ всакои дльгь и работȣ, кою би Прибина на нихь питаль или ѡни на Прибинию, да ѥ вьсе тоꙁи тврьдо и непороучно, и на томь да станȣ. ꙁа то молимо те, бȣди ш ними, да се теи работе крьше. а да вѣшь, ѥрь ѥ богȣлиновь, радосаль и братошевь приставь Дабиживь Шапе, а ȣчиначьѥ Миль Рожетикь, Браꙗнь Грьгȣрикь и Милосавь Браишикь. ꙁаѥдно ѡбоѥ ȣчиначьѥ бивьши на скȣпѣ сь вами приставьми, да се врьши. П. 79.

оучинити, facere: сиѥ оучинивь имь и оутврьдихь. М. 19. како си се сте научинили по клетькѣ наша села и наше болꙗры ѥмати, такоꙁи сте и мнѣ ȣчинили. М. 21. ꙁла да ти не ȣчинимо никогаре. М. 22. ако се коѣ крамола ȣчини мегȣ нами. М. 23. да ȣчини правинȣ. М. 24. 34. ꙗ самь радь правьдȣ ȣчине. М. 29. ако ви тько ȣчини кривинȣ моихь кмети. М. 30. ако ви ѣа право не ȣчинȣ. М. 30. не ȣчине ли ми правьдѣ. М. 41. да се свакомоу оучини правьда. З. 44. да не ȣчинимо никоегаре бесправдьꙗ чловѣкȣ ꙁемле твое. М. 47. что бȣде хтѣние ȣчинити ѡдь ныхь, то да ȣчини. М. 48. ȣчинише все хотѣниѥ кралевьства ми. М. 108. ако крьвь ȣчини дѣтикь. М. 52. кои враждоу оучини. М. 565. ако имь хокете кою пакость ȣчинити и чькетȣ. М. 54. тȣ имь милость ȣчини кралевьство ми. М. 55. ȣчинивь нѣкою ꙁабавȣ дȣбровчанинȣ. М. 119. ако пїань кого ꙁадере, или иноу срамотоу оучини. З. 47. що се бȣдȣ ȣчиниле кою любо чтете а или ꙁлобе или крьви

ȣ снюзи рать. М. 170. кои плѣнь се ȣчини. М. 45. ако се би некоꙗ скада ȣчинила мегю мномь и мегю ваномь. М. 186. ако се ȣчини коꙗ пра мегȣ дȣбровчани и срьбли. М. 205. познавше чти и слȣжьбе, кое градь Дȣбровникь вазьда есть ȣчинилъ господѣ рашькои. М. 217. мирь, любавь и ѥдинство и прѣꙗтельство ȣчинише мегю собѡмь. М. 319. да бисмо имь добри благосовь за таи градь ȣчинили. М. 324. да сȣ ȣчинили невѣрȣ. М. 328. любавь и приѣзань, кою ȣчинише и показаше госпоцтвȣ ми. М. 337. ȣчинихь размирье и рать з госпоцтвомь дȣбровачцѣмь. М. 367. ȣчи-нивь ш нимь мирь. М. 369. оучини царьство ми Сѣнꙗномь законь, да онзи виноградь сами теже, а да имь не оузи-маю льна. Г. XV. 276. ако послȣхь не ȣчине. М. 455. да ми не ће сȣпротивства ȣчинити. М. 461. да никорь не сми трьговцȣ дȣбровачкомȣ ȣчинити иедне новьщине ни бе-законнѣ ни заврьтице. М. 489. ȣчинисмо разлогь з госпо-диномь кнезомь. М. 503. ȣчиних напоконе препорȣчениѥ господствȣ ви. М. 518. да мȣ се ȣчини сȣдь по законȣ. М. 525. тȣ имь милость ȣчини кралевьство ми. М. 55. сию милость кралѥвьство ми ȣчини, да стои ȣ Дȣбровникȣ, а дрȣга такаре ȣ кȣкѹ кралѥвьства ми. М. 181. ȣчинише ми книгȣ вѣрнȣ. М. 178. хрисовоули, що соу оучинѥни гра-довомь. З. 40. повелю, кою е ȣчинилъ Дȣбровникȣ. М. 221. ȣчинисмо ѡвь заапись. М. 400. ȣчинихь сан тестаменать. II. б. 124. како ѥсть оучинилъ оу Сенꙗнехь виноградь ве-ликь. Г. XV. 276. оучини црькьвь и коуке, да ѥсть метохь светиѥ богородице. М. 64. црькьва, кою самь ȣчинила за мои гробь. М. 416. бȣцать едань серпентинь напралѥнь зла-тѡмь, коѥ ȣчини Рамботь. М. 498. како е ȣчинилъ трьгь на Трѣбини. М. 117. оучинише ш ними белегь заради вѣ-рованїа. М. 521. за дȣогове, коѥ имаю или ѡдь ново ȣчине дȣбровчане, терь имь дȣожникь ȣдрь ȣ бахь. М. 410. да га прѣмемо и ȣчинимо нашега властелина. М. 239. када нась богь тими вольнихь ȣчини. М. 440. ѡщь ѡвакои ȣчини-смо, да си ѥ волань и слободань вьсакоѥ врьсте чло-векь з благомь доити ȣ нашь градь ȣ Дȣбровникь, тко

сеназнва уловекь господина Радосава. М. 315. такон оучинисмо за кметн, да ннеднога данка госпоцкога не даю. М. 531. кто нно вунин. М. 157. не монте нногa вуннтн. М. 185. мн се кюмо ш нныме статн н вуннтн що кю бнтн за волю. П. 1. ако бн тко шдь нашего племена свпротнвь шкомвн вунненю, потврьгеню н шбетв свпротнвь вуннль. М. 307. що сн тн много кратъ вуннню протнвь менѣе. М. 500. тко годѣ лн се наиде да свпротѣвь вуннн. П. 31. вуннхь нмь на волю. М. 377. шда свега е намь за правош н задоволнош вунюенош. М. 404. да бнхь в томь ннмь право н задостн вуннно. М. 448. ѣерь нмь ю задоволь вунненш. М. 512. не датн мв зле вуннтн. М. 258. да господьство мв вуннн вуннть наамь шдь капетана лнсть слободнн. П. 45.

оучиниенине, factum: до колн бн не бнло матере мн свпроѣв мани таково вунненне, како бн моглн реѣн добрн лвдне, да е за то подобно шставнтн снив матерь своюю. М. 274. недворно вунненю. М. 315. хвднемь вунненнюмь. М. 485. свпротнвь шкомвн нашемв вунненю, потврьгеню н шбетв. М. 307. вншe реченнш вунненю н шбѣтованью. М. 461. може бити мјесто те ријечи погрјешка vrignegnie. М. 385.

оучистити, purgare: оучищенно добросьставнѣ. Г. XI. 75.

оучитель, magister: благонравїю оучителю. Са. 6. нашь оучитель н пастырь. М. 26. прьвїн архїепнскупь н оучитель срьбскы. М. 72. доухшвнаго наставьныка н оучителю штьца кралюевьства мн, їеромонаха Андонїю. М. 122. оучитѣлн. Л. 60.

оучительнь, docens: подобает епнскопоу быти оучителноу. Д. 140.

оучительство, doctrina: оучительства вѣнцн оукрашень. Д. 63.

оучити, docere: сьвькоупнвь юе кь себѣ научеть нмь оуче глаголати. Са. 3. светнтелы поставнвь, н рекь нмь оучити людн сн. М. 26.

оуурѣдити, hospitio excipere: маслини и хлѣбы прѣдьложивь, любьзно оуурѣди ю. Д. 30.

оуурѣждати, hospitio excipere: игоуменоу оуурѣждаюштоу стратилата. Д. 15. многоврѣменно оуурѣждаемь царемь. Д. 126. дроуголюбьно оуурѣждаеть на многыи дьнїи. Л. 63.

оуурѣждению, hospitum susceptio: любьзно оуурѣжденїемь приети быкше. Д. 32.

оуүоувати, conservare: квари се вүвайте. П. 131. господа молимо, да кое стадо имашь подь собою, оуզможешь оуүювати. М. 559.

оуүоути, audire: оуүювшимь вьсѣмь. Са. 12.

оуүю-, гледај оуүоу-

оушакь, име мушко, гледај Костадиновић.

оуши, селу је Љубижњи цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Оуши. Г. XV. 273. планинама Прьвославоу, Гребищемь, Плоуи ишла је међа на Оуши. Г. XV. 300. селу је Селцу у Пологу ишла међа на Оуши. Г. XV. 304. и селима је Гуглави и Крушевицама светога Николе врањинскога ишла међа на Оуши, али је ту баш споменик оштећен, па може бити да се није сачувало име цијело. М. 26.

оушоевь, селу је Пријепници ишла међа на вшоево гвмно. М. 198.

оуштедрати, donare: нескоудною роукою благооутробно вьсѣхь оуштедраста. Д. 42. ништїи вьси зѣлѡ оуштедраеми бывааху. Д. 93.

оуштедрити, donare: ништїихь оуштедрыкь. Д. 175.

оушька, Стефан је Немања освојио од грчке земље Оушькоу и Поморавїе. Са. 1.

оушьница, inauris: юдна вшница сребрьна. П. 6. 73.

оуюзвити, vulnerare: неисцѣлно оуюзви се. Д. 62.

оуюзвляти, vulnerare: не трьпе о сихь любовию присно срьдьце оуюзвляти си. Д. 116.

оуюмьчити, vadari: вюмьчисмо мароюве три брата всакога. П. 152. вюмчихь Марою Ѡрьлаучикю за .р. дукать,

и изьвадихь га ис тамнице, ꙋ коиои бѥше положень ꙁа дꙋогь. П. б. 112. cf. оуѥмьчити.

оуѩшиѥние, illustratio: ѥзыкь оуѩшиѥнїа подати ми. Д. 1.

оуѥдиниѥние, solitudo: ѡтьходно оуѥдиниѥнїемь вь поштенїи мльчаливѣ жикоуштихь. Д. 7.

оуѥꙁдьна, Алтину је ишла међа на Оуѥꙁьдноу. М. 94. краљ је Стефан Дечански купио у некога Витомира Оуѥꙁдноу без сумње исту и дао Дечанима. М. 97.

оуѥлєнити, cervo similem facere: напоити оуєлєиѥноу доушоу єго. Д. 10.

оуѥмьчити, vadari: аще оупрїи нєропьхь господара, да га оуємчїи соудїа царевь, како да плати господарь вьсе нєропхоу на рокь. З. 41. меропьхь ако побѣгне, где га ѡбрѣтє господарь нѥговь, да га ѡсмоудїи, и нось моу раꙁьпори, и оуємьчїи, да є ѡпеть єговь. З. 50.

оуѥти, capere: нѣтько ми є ꙋель чьловѣка. П. б. 18.

оуѥћа, име мушко: властелин Александра господина канинскога и авлонскога Ꙋѥга ставилєць 1368 М. 178.

фараоновь, Pharaonis: постави господина домоу фараѡнокоу. Ст. 4.

фараонь, Pharao: Фараѡна морємь потопивь. Д. 102.

февраpь, februarius: мѣсеца фебрара. П. 8. 37. М. 392. 404.

феброуарь, februarius: месеца февꙋара. М. 31.

февраpь, februarius: мѣсеца феврара. М. 404.

федерикь, Fridericus, гледај Гоуньдоулићь. на једном се мјесту помиње без презимена с братом Бенком, али је без сумње Гундулић. П. б. 79.

фекете, } човјек краља маџарскога Јована Запоље
фекети, } Фекете Ѩнощь 1537. М. 555. Фекети. М. 555.

фелань, не знам што је: две ромєичє фелане. М. 408. П. б. 98.

фелнчь, Felix, гледај Пелнчевнћь.

фелонь, *φελόνιον*: фелоны и днпламн. М. 92.

ференьць, у Маџара Franciscus, гледај Токан.

фернзь, име турско: Фернзь кефалню вечлнскн 1399. П. 25. 27.

фернзьбеговнћь, године 1454 окт. 2 оухватн Сибињанин Јанко Фернзьбеговнка оу Кроушевьцоу. Л. 78. Г. Х. 272.

феревареь, februarius: мѣсеца ферьварю. Ст. 30. мѣсеца ферварл. Са. 13. М. 7. ферьварл. М. 20. П. 76. П. б. 37. врло често.

ферьхать, име турско: Ферхать 1537. М. 555. у истом споменику и Ферха.

феуорь, између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Марко Феуорь. Г. XV. 272.

фигоурати, pingere acu: кштвшь златомь фигвраиь. М. 415. П. б. 104. 121.

филаньдрь, цар грчки за времена Стефана краља Првовјенчанога: цара, Филаньдра глаголюма. Ст. 21. Юрнса Филаньдра. Ст. 27.

филећьхазь, мјесто у Маџарској: идоше тоурци на Филекьхазь 1682, разкопаше га земльомь барабар. Л. 86.

филипа, име једној властеоци дубровачкој XIV вијека: како ю полаул прьво била госпоге Филипе наше владике. М. 236.

филипо, Philippus, cf. Филипь, гледај Мовръшнћь, Печенѣжнћь.

филипополь, Philippopolis: в Филипополю. М. 410.

филипь, Philippus: за краља Милутина юпнскоупь рашьскын Филїпь. М. 60. — Међу људима које исти краљ даде Грачаници бјеху три братѣньца Филипь, Стефань и Богдань. М. 563. — Протовистијар господина зетскога Балше Филипь 1385—6. М. 203. 204. — Властелин деспота Јована пань Филипь 1496. М. 542. — Гледај Барель, Бѣлень, Орен. cf. Филипо.

филокалиꙗ, манастир у Солуну: вь монастырь вь Фїлокалїи. Д. 77. вь Филокали монастыри. Д. 135.

филониꙗ, прво име мученици Јерини: Филонїю. Л. 57.

философь, philosophus: Константинь философомь. Л. 63. cf. Коньстаньтинь.

филотеи, Philotheus: манастир у Светој Гори: Филотеи нарицаемы монастырь. Д. 66. Филоѳеоу игоумень. Д. 127. 132. — Патријарах цариградски за кнеза Лазара. Г. XI. 163.

филотиѥ, Philotheus: игуман довољски XVIII вијека: игꙋмена Филотїꙗ. В. дан. I. 12.

финa, φήνη: фина, милостива птица, иже спадаема ѡрлиჸища хранещїи. Гильф. бос. 274.

финеремисионе, absolutio: ꙋчинихь ш нимь финеремисионе. П. б. 103.

финикь, palma: ꙁахара и финикы елико потрѣбова. Д. 192.

финь, срл. finus, purus, за сребро: сребра ꙋ ѥдномь сакꙋлю .е. плоуа и неколико ꙁрьна фина, ... сакꙋль дрꙋги фина. М. 407. П. б. 99. фина сребра. М. 498. П. б. 35. 105. cf. сребро.

флоковьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: катоунь Флоковьци. Г. XV. 278.

фоньдена, срл. funda, horreum: хѡкюмо дати стаꙋꙋне безь плате и бастаке, кои те скрьцати ꙋ фонденꙋ. П. 77.

форось, forum: на фѡрѡсѣхь. М. 3. само ту.

форьма, forma: дꙗе тепсиѥ латинскехь форамь. М. 408. две тепсиѥ латиньске форьме. П. б. 100. literae forma: сьставихь форми, на нихже вь едино лѣто ѡсминь ꙋловѣкомь сьврьшити ѡхтоихь. М. 538. потьщах се сьставити форьми, къ ѥже быти оугодна вьсакомоу проꙋитающомꙋ. В. прим. 13.

фоскари, дужд млетачки 1423: господиномь Праньꙋескомь Фоскари. М. 325. Франьꙋескомь Фоскари. М. 327.

фоско, гледај Славнѣћь.

фосковнѣћь, дубровчанин Виньчула Фосковићь између 1240 и 1272. М. 52.

фосно, гледај Хвостьно.

фрадь, frater, скраћено за калуђере: фрадь Вита. М. 109. cf. фрать.

фрамакь, митрополить кирь Афанасїе Фрамакь. Л. 79. cf. Атанасије.

франько, Franciscus, гледај Василиевићь, Вицимовићь, Иосифовићь, Сорьгоучевићь. један се дубровчанин трговац помиње само именом Франко 1397. П. 9.

франьковь, Francisci: сребро франково (т. ј. Франка Басиљевића). П. 79. 99.

франьцишко, Franciscus: реда светога Франьцишка. М. 379.

франьцишьскыи, gallicus (као да је то): за дѣцу франциашку, кою су одькуповали. П. 9.

франьческо, Franciscus, гледај Марьгоушьковићь, Поуцићь, Фоскари.

франьчиско, Franciscus: дубровчанин између 1273 и 1314: маломи брату Никулѣ и брату егову Франьчиску. М. 69.

франьчьскыи, francorum: краля франьчьскааго. Л. 68. франечскаго. Л. 57.

фратрь, frater за калуђере: викарь с фратри. М. 378. всои братьи фратромь. М. 379. више писани фратарь. М. 494.

фрать, скраћено фратрь, које види: фрать Ловрѣнаць. П. 71. фрать Александра дуброкуанина. М. 494.

февper

феварь, februarius: февара мисеца. М. 105. февара. М. 232. 238. 366. 374. 516. фрѣвара. М. 296.

френьчешко, Franciscus, гледај Поуцићь.

фризь, срл. frisius, crispatus: кавеца два фриза злата, не ветха. М. 498.

фриола, Forum Julii: въ Фриоле. Г. XI. 126. оставлюють Фриолу. Г. XI. 127.

фроугопоуловь, планини Ограждену и пашиштоу

Ұрьвенои Полıани ишла је међа на фроүгопоүлово селище. М. 64.

фроүгь, francus: плıемьше грьчьскыıе воıе, фроүги же и тоүрьки. Ст. 5. фроүгомь Константінь градь прѣдрьжештимь. Д. 103. фроүгь великь. Д. 178.

фроүжьскыи, francorum: две роменуе фрушке. М. 408. П. б. 98. — Фроүжьскаıа Гора у Сријему: вь подькрилїе Фроүшкїе Горы. В. дан. I. 28.

фрьварь, februarius: мисеца фрь(ва)ра. М. 321. 390. 431. cf. прьварь.

хаба, noxa: да ходе власи свободно (и) ихь добитькь беꙁь все хабе и ꙁледи. М. 24.

хабити, damnum inferre: и ако би хьтель хабити или би исьхабиль намь. М. 36.

хавала, град и брдо више Биограда: године 1515 маја 6 раꙁби Балиль бегь Iаноша херделскога воеводоү подь Хавалом. Л. 83.

хавала, commendatio у Турака: хавала амальдаромь. М. 529. ꙁа свилу хавала и ıасакь. М. 529.

хадомь, име турско: Хадомь баша 1441—74. Л. 77. 78. 81.

хадрь, име турско: човјек Хамзе бега херцеговачкога 1470. М. 513.

хадьмань, име турско: Хадмань паша 1552. Л. 84.

хажи, гледај хажиıа: хажї Мωүсею. М. 558. хажи Маꙁума. В. дан. I. 9.

хажиıа, qui in loca sacra migrat: прѣꙁвїтера Іωана хажїю. М. 558.

хаꙁден, pannus quidam: многоцѣне велике чисте свите раꙁлике, акьсамити, хаꙁьден. П. 138. поıась бисерань на хаꙁдею црьвену. П. б. 103. венаць великога бисера сь камении .ѕі. положень по хаꙁдею. П. б. 103.

хаꙁна, aerarium у Турака: у царво ми хаꙁно придаше. М. 548. гријешком стоји о мјесто у.

хаиради ъ, име турско: човјек Хамзе бега херцеговачкога 1470. М. 512.

ханф-сороучни, nuncius trepidus: ни емнић ни ханфсорьчиш. М. 523.

халашевьци, селу је Вилској ишла међа надь Халашевце. М. 144.

халић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше оулнарь Радомирь Халикь. Г. XV. 284.

халота, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Халота. Г. XV. 291.

хальда, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Хальда. Г. XV. 290.

хальдоуш, селима која је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском бјеше међа отъ Кошарне сь Халдвюмь. М. 194. номинативу нема потврде.

хамировић, властелин Вука Бранковића Тодорь Хамировикь 1387. М. 209.

хамоужа, pannus quidam: пандаври, хамвже, хаѕьден. П. 138.

хамьѕа, име турско: Хамьѕа бегь 1417—72, господинв Хамьѕа бегв, воеводе Хамѕа бега, господина воѣводе Хамьѕа бега госьподара херьцегове ѕемьле, одь херьцегове ѕемьле саньжакв Хамьѕа бегв. П. 139. М. 443. 509. 512. 513. 515. 516. 105.

хананеш, chananaea: хананею ѕа дьщерь страждоуштоу молештоу се помиловаль еси. Д. 162.

хань, у Турака imperator: цара свльтань Баюѕать ха̂нла. М. 545. хань. М. 548. Баюѕит хана. М. 550. ханв. М. 550. Селим ханъ. М. 550.

ханьдакь, манастир је Трескавац имао земље близь Ханьдака. Г. XI. 131.

харачь, tributum у Турака: кои ми харачь даваю.

М. 410. харачь донесоше. М. 474. що самь годѣ даѡ ѹ харачь. М. 500. погрјешка: храч, храча. М. 550.

харачьникь, tributarius: ми смѡ ѡдь царьства ви харачьника. М. 474. да не имаю ӡабавѹ ни ѡдь кѡга мѡга чловѣка ни ѡдь кѡга ми харачьника. М. 524. exactor vectigalium: ни каднѧ ни харачникь. М. 523.

харачьнь, tributarius: ми смѡ харачьни люди. М. 528.

хариӡати, χαρίζειν, donare: да имь ѥсть тврьдо до вѣка, любе подь црьковь ӡа дѹшѹ подьписати, ѹ прикию дати, продати, хариӡати, ӡамѣнити. М. 156.

харитоновь, Charitonis: харитонова ѡбитѣль у Светој Гори. М. 127.

харь, χάρις, gratia: беӡь хари да двигнеть се. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 81. ако би се комѹ харь ѹчинила. П. 36. да харь тебѣ видимо. П. 56. ѥрь кѥ наамь ѹ великѹ главнѹ харь бити. П. 161.

харьдомилићи, влахе Харьдомилиће потврди Јурај војвода Доњих Крајева Павлу, Николи и Влатку Јурјевићима. М. 378.

харьламьпиѥ, Χαράλαμπος: игуман обытѣан икерьскїе Харьламьпїе 1347. М. 127.

харьнь, gratus: хоте харни бити. М. 241. да смо харни великои красотѣ дѹбровьчкои. М. 242. всемѹ томѹ хоте харни бити. М. 289. 300. що се нами могло, харни смо били. П. 129. Дѹбровникь таковѣмь приѥтелюмь ѹмѣваль ѥ почтеномь любвомь и чьстию плакѥать и харань бити. П. 159. praemio donatus: да толикаи любавь не бѹде нехарьна, паче вь свемь славна и харьна да бѹде. М. 238. любавь много харьна да бѹдеть. М. 239. ѡбетованиѥ к намь харьно да бѹдеть. М. 258. да толикаи любьвь харна бѹде. М. 337. 343.

харьтиѥ, charta, χαρτίον: на хартїи срьдьца написавь. Д. 24. вса на хартїи написавь. Д. 78.

харьтофилаковићь, χαρτοφύλακος υἱός: харотѡфилаковикь Дьмитрь. М. 193. јамачно је погрјешка о између р и т.

харьць, краљ је Стефан Дечански дао Дечанима виноградь Харць. М. 92.

хасань, име турско: ходи царь на Оузоумь Хасана 1479. Л. 80. 81. — Гледај Клокоучарнћь.

хатарь, fines: ѡть Кучание на Стубицє, на хатарь, ... на Букокицу на хатарь, ... на хатарь на третїи. М. 197. дѣломь хатарь ѡть Петке прѣкы поуть, и на нѥмь хатарь. М. 199. хатарь подь шукаиискє виноградє, ... на Крушеву полиѥну хатарь надь Цвѣткову надь. М. 199. само у том једном споменику.

хаити, curare: нє брѣгуки ни хаюки ваась своѥга господина заповѣди. П. 168. и са се: ако не кѣ се хаити. М. 529.

хвала, laus: благодарениѥ и хвалоу вьсилаѥ всѣхь владыцѣ. Ст. 4. иже ѥсть хвала израилева. Ст. 10. хвалы и поучьсти ненавидє. Д. 128. выноу хвала ѥго вь оустѣхь твоихь. М. 9. вь славоу и хвалоу матерє божїє. М. 531. на томь богоу хваалоу дадохмо. М. 554. всакои поутєнои чьсти и хвалѣ достоинимь нашимь прїятєлѥмь. М. 516. разумѣ поутенє рѣчи и великє хвалє господина имь коѥводє, како се хвали Кльквемь и нѥговомь ѡпкиномь. П. 145.

хвалити, laudare: аггелы сєго хвалєщє дивишє се. М. 71. чисти и хвалити светиє. М. 125. хвалити и славити єгѡ. М. 129. много намь говоришє и хвалишє вьсакою добротѹ господьства ти. П. 21. хвалимо бога на нихь животу. П. 47. ѥсть раиникь нѣколико, хвалѥнь господь богь, нѣ ѡдь смрьти нѣдань. П. 96. са се, gloriari: мьнѣ хвалити се да нє боудєть. М. 74. много се намь хвалє наши трьговци, ѥрь имь си вьзда биль приятєль. П. 10. вьзда ни се су хвалили трьгѡвци твоѡмь добротомь. П. 44. ми се господьствомь ти хвалимо. П. 97. како се хвали Кльквемь и нѥговомь ѡпкиномь, ѥрь су людиѥ добри и нѥму вѣрни. П. 145. gratias agere: знамо, чуѥ се по всѣхь земляхь велики твои разумь, и да си умѣль вьзда дати сєби добри свѣть и мнозѣмь инѣмь, и за то много хвалимо. П. 51. вѣѡма хвалимо на вашєму доуекайїю. М. 560.

хвᴀлᴏвнћь, синовац кнеза Браила Михојевића иначе Тезаловића, син брата Браилова Богише прозванога Хвала, Юран Богишнћь, кои се ʒове подрѣтомь Хвалᴏвнћь. М. 544. cf. Богышнћь.

хвалословние, collaudatio: на хвалословние божьствьнаго смотрениꙗ. М. 186.

хвалоѥ, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Хвалоѥ. Г. XV. 303.

хваль, име мушко: свештеник у подручју херцега Хрвоја: сие се кныге написаше ѡть роукы Хвала крьстиѣнина 1404. М. 253. — Богиша Михојевић звао се прѣкоромь Хваѡ. М. 544. — Гледај Михоѥвнћь.

хвальчнћь, краља Милутина слоуга Бѹдиславь Хвальчикь 1289. М. 55.

хвалѥние, gloriatio: велерѣчивое хвалѥнїе. Д. 153.

хвалѥнь, име мушко, гледај Радосалнћь.

хвао, гледај Хваль.

хварь, острво између Брача и Кркра (Корчуле) које на картама пишу и Lesina: како ни писа сь Хвара. П. 88. що намь пишете ʒа Какрь и Хварь. П. 116.

хварьскын, τοῦ Хварь: бнишкѹпомь хварьскимь. М. 450. као да је мјесто те ријечи (ако не мјесто хрьватьскын) погрјешка: кь банѹ хврьваньскомѹ. П. б. 25.

хватнти, prehendere: двоpaнe властельсцїи, ако оучини кое ʒло ѡть нихь, ако ѥсть себьрь, да хвати оу котьль. З. 44. да се не хватї; тога да хвате. М. 551. — се, manus afferre: колико да би се моѥ главе хватиль. М. 307.

хвостьно, крај српске земље гдје су Дечани и Пећ: Стефан је Немања освојио од грчке земље Хвостно вьсе. Са. 1. вь Хвостно. Са. 13. краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи неколико села оу Хвостнѣ, којима су имена: Пекь, Чрьни Врьхь, Стьлпеʒи, Трѣбовитикы, Горажда, Накль сь Челпикии и сь Лаблани, Лютоглавы сь градомь. М. 11. дао је исти краљ истој

цркви и планину оу Хвосьтнѣ Слано Полѣ сь Тмасвѣмь Гвоздомь. М. 12. краљ је Милутин зидао цркву св. Николи вь Хвоснѣ на рѣци Бистрици близь великїє архїєпїскопїє србскїє. М. 72. цар је Стефан дао Хиландару в Хвостьнѣ село Косорикю. М. 138. исти је цар дао цркви арханђеловој у Призрену катун Синаниње оу Хвостнѣ. Г. XV. 295. цар је Лазар дао земље оу Хвосноу конь митрополїє хвостьньское манастиру руском у Светој Гори. М. 200. љетописац пише Фосно: шестога (владику) постави оу Фосноу оу Стоудѣници малѣ вь храмѣ прѣсветые богородици. Л. 59. cf. хвостьньскыи.

хвостьньскыи, τοῦ Хвостьно: краљ је Милутин дао Хиландару пашинше Лабнићево оу хвостьнској земли, а њему међе бјеху како оутиче Рибникь в Дрин и ѡдь Рибника . . . оус Козникь . . . како грѣде поуть посрѣдѣ Горачева оу Любижню, и како втиче Любижьна оу Дримь. М. 61. мѣсто вь прѣдѣлѣхь хвостьнскыхь Дечане именоуемо. Г. XI. 68. єпискоупь хвостьньскыи помиње се први пут за краља Милутина. М. 60. 98. Л. 54. митрополїє хвостьньское. М. 200.

хегень, име мушко, гледај Драгославлићь.

хеланьдаро, гледај Хиланьдарь: вь мѣстѣ рекомѣмь Хеланьдаро. М. 191. само ту.

хельда, pellis quaedam: контвшь, посталень хелдами. П. б. 104. 124. плашь потьстален хелдами. П. б. 124.

херетисание, χαιρετισμός, salutatio: много здравье и херетисанию. М. 442. властеломь двбровачкемь много поздравлене и херетисане. М. 552.

хероко, земљама је хиландарским у Светој Гори ишла међа на брьдо на Хероко. М. 131.

херотонисати, χειροτονεῖν: емвже не хотешв херотонисаше на прѣстоль архїерейства влашкаго. Г. XI. 128.

херотонисовати, χειροτονεῖν: архїепископь херотонисоует се срьбскые земле. Л. 59.

хероувимь, f. coll. Cherubim: многоѡчитаа хероувїмь. М. 547.

херьдель, Transsilvania, мацарски Erdély: ѡдь Херделіа. Л. 82. хѡди паша боуднмски на Хердель ʒемлю. Л. 84. Хердель ѡсвоише. Л. 86. на Хердель. Л. 87. cf. Ерьдель.

херьдельскын, Transsilvaniae: Ѭноша херделскога воеводоу. Л. 83. воиводи херделскомоу. Л. 83.

херьцеговина, ducatus, држава херцега Стјепана, од којега јој је остало то име: по арбанасехь и по Херсеговїне. М. 527. господар ʒемле Херцеговине. М. 557.

херьцеговица, ducis uxor: ѹ госпоге Ѥлене херцегѡвице (жене херцега Хрвоја). П. 176.

херьцегокнѣь, ducis filius: кнеʒь Баѡша Херцеговнѣь, гледај Бальша.

херьцеговь, ducis: вси херцегѡви. П. 60. херцеговь кнеʒь. П. 88. херцеговѹ синѹ. М. 513. ѡдь херьцегове ʒемьле. М. 474. ѹ херьцеговь саньжакь. М. 484.

херьцеговьскын, τῆς Херьцеговина: митрополитоу петровскомоу и пол херцеговскомѹ. Гильф. бос. 312.

херьцегь, dux: херцегь сплѣтскын. М. 250. то је био Хрьвою, којега види. — херцегь ѡдь светога Саве. М. 441. то је био Стјепан Вукчић и два сина његова Владисав и Влатко и син Владисављев Баоша; види та имена. — ѡбоимь Шлнжїѡми херцегь (краљ мацарски). М. 553. 554. — Парфишь херцегь. Л. 86. принца Лоуи херцегь. Л. 87. види та имена. — погрјешка: херѵега. М. 506.

херьцежица, ducis uxor: херцежица Цицилиѣ (жена херцега Стјепана). М. 501. 507.

хиланьдарь, манастир у Светој Гори: монастирь, ʒовомы Хиландарь. М. 5. мѣсто глаголемою Хиланьдарь. Ст. 13. Хиланьдароу. М. 58. 521. Хиланьдарь. М. 62. монастира Хиландара. М. 223. Хїландарѹ. М. 508. Хиландарь. Л. 58. вь Хїландари. Д. 172. кь прѣсветѣи богородици, рекомѣ Хиландари. М. 86.

хиланьдарьскын, τοῦ Хиланьдарь: игоуменѹ хиландарскые лавры. М. 49. богородице хиланьдарьскыю. М. 60. сь ѵрьньцы хиланьдарьскыми. М. 66. обытѣль хиландарь-

скаа. М. 128. села хиланьдарьска. М. 138. старьць хиландарски. М. 223. хиландарьскꙋ метохию. М. 223. монастироу хиланьдарьскомоу. М. 570. їгꙋмень хыланьдарьскы. М. 332.

хиланьдарьць, калуђер у Хиландару: старци хїландарьци. М. 568.

хиланьтарь, гледај Хиланьдарь: монастирь Хиланьтарь. М. 125. само у том једном споменику.

хилиньдарьць, гледај хиланьдарьць: хилиндарць (године 1637). В. дан. I. 28. само ту.

хилюда, χιλιάς, нвг. χιλιάδα: ꙋ всакомь по три десети хилюда аспри. М. 407. деветь хилюадь дꙋкать. М. 514. .мг. хилюде. П. б. 96.

хинатовьць, неко мјесто негдје око Призрена: виноградь на Хинатовьци даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 271.

хинать, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Хинать. Г. XV. 298.

хладь, aura: видѣти хладь божьствьнаго града вышнѣго Иєрсалима. Ст. 10.

хладьнь, aurae: на мѣстѣ хладнѣ пажити ѡноє. Ст. 17.

хлапеновићь, властелин Стефана бана босанскога Радосавь Хлапеновикь 1332—3. М. 102. 107. презиме му је на пошљедњем мјесту записано Хлаповикь.

хлаповићь, властелин Стефана бана босанскога Цвитко Хлаповикь 1333. М. 107. — Радосавь, гледај Хлапеновићь. — Између људи у катуну Пинушинцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ꙗрославь Хлаповикь. Г. XV. 297.

хлапомирићь, властелин војводе Сандаља и херцега Стјепана кнез Ѡбрадь Хлапомирикь 1419—35. М. 291. 304. 383.

хлапота, име мушко: између људи које краљ Милутин писа Хиландару један бјеше Хлапота. М. 59.

хлапь, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше

тако име, а од њих један бјеше презименом Воунилович. Г. XV. 289. 299. — Гледај Валетић. — мислим да је надимак Ивану Будисаљићу, којега пишу: чеоникь хлапь Ивань Будисаликь. М. 102.

хлапьць, име мушко, гледај Роужнић.

хлапьчић, писар жупана Бѣлиѣка и војводе Радича Санковића Гръбанаць Хлапьчић нмоћанинь 1391. М. 219. — Властелин краља босанскога Остоје кнез Стипань Хлапчић 1398. М. 232.

хлахоли, село које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Хлахоли. М. 194. има и сада близу Пожаревца у срезу млавском, само што га пишу Лаоле.

хлахолина, манастир је Трескавац имао стась вь Хлахолинѣ. Г. XI. 136. в Хлахолинѣ. Г. XIII. 373. номинативу нема потврде.

хлеринь, манастир је Трескавац имао земље вь Хлеринѣ. Г. XI. 135. 136. в Хлеринѣ. Г. XIII. 373. цар је Стефан освојио град Хлеринь. Г. XI. 161. на привијем мјестима биће околина тога града.

хльмлининь, човјек из хльмске ѕемлѥ: си су хльмлане. М. 34. вола примориниу вола хльмлинину. М. 247. кога нихь судь ѡсуди хумлѧна. М. 460.

хльмь, collis: међа је Кльчевиштемь ишла мегю пьси доль и мегю хльмь. Г. XV. 285.

хльмька, tumulus: селу је Вучјему Долу ишла међа на хльмькоу доубравичкоу и на воучедольскоу хльмькоу. М. 199.

хльмьскын, западни крај српске државе на мору од Неретве до Требиња звао се хльмьска ѕемлѧ: велии краль, намѣстьнын господинь вьсе срьбьске ѕемле и Дюклие и Дальматие и Травоуние и хльмьске ѕемлѥ. М. 9. тако се један пут записао краљ Стефан Првовјенчани; а што је исти краљ истом таком приликом у другом споменику мјесто ријечи „хльмьске ѕемлѥ“ записао „Ѕахльмие“ (види Ѕахльмиѥ), то држим

да свједочи да је хльмьска ꙁемлꙗ и Ꙁахльмиꙗ била једна земља; тому је потврда што је био владика који се за краља Милутина писао ѥпискоупь хльмьскыи. М. 60. 69. Л. 54. па два љетописца пишу да га је поставио св. Сава „оу хльмскои ꙁемли." Л. 59. 69. а један вели: „вь ꙁахльмскои ꙁемли." Л. 69. а сва тројица веле да је владиковао вь храмѣ прѣсветые богородицє. Л. 59. њему је столица била у Стону. Л. 59. а то показује колико се на запад простирала хльмьска ꙁемлꙗ, су чим се подудара и то што су Јурјевићи (XV вијека) били од хумске земље, а држали су Дријева и Свјетило. М. 283. што краљ Првовјенчани у горњем примјеру именујући своје земље осим хльмьске ꙁемлѥ (или на другом мјесту осим Ꙁахльмиѥ, коју види) помиње и Травоунию, то показује да требињска жупа није била у хумској земљи или да је хумска земља допирала до те жупе; тому може бити потврда што краљ маџарски Матијаш (1465) дајући села фратру Александру дубровчанину вели да су три села (по имену Перꙁи, Гиилища, Лоꙁица) в Луци в хумскои ꙁемли, а три (по имену Ўесвиница, Пецнећь и Горица) в жупи Трѣбиня, а три (Сут Стипан, Кути, Мокриѥ) в жупи Драчевици. М. 494. али је жупа требињска била мање знатна, које ваља мислити и по томе што је остала само жупа, те се без сумње често мисли и она у хумској земли; тако краљ Радослав (1234) без сумње мисли сву земљу до Зете дајући дубровчанима слободу да тргују по хльмьсцѣ ꙁемли и по Ꙁетѣ. М. 19. тако и љетописац вели да је син Стефана Немање Вукан био кнез всои Ꙁетє и хльмьскои ꙁемли. Л. 51. да јој је на сјеверу била међа Неретва тому је свједочанство што Хрвоје херцег спљетски пише (1404) из Звечаја да ће војске своје послати приꙁь Неретаву у хумаску ꙁемалу (гдје гријешком писарском стоји а међу два сугласна). М. 252. бан се босански Стефан писао господинь свемь ꙁе-

млюмь босансцемь и хꙋмьсцемь. М. 102. бань Босни и Ꙋсори и Соли и господинь хомскои (гдје грији́ешком стоји о мјесто ꙋ) земли. М. 105. 106. а послије и краљеви босански Дабиша, Остоја, Твртко Твртковић, Томаш и Стефан Томашевић: краль срьблемь, Боснѣ, приморию, хльмьсцѣ земли. М. 225. 231. 253. 429. 485. у повељама се њиховијем помињу као свједоци оть хльмьске земле кнезови и војводе. М. 226. 249. 283. тако и у повељи Јурја Војисаљића синовца војводе Хрвоја. М. 379. село ꙋ хльмьсци земли, ꙋ име Велиюке, даде краљ Дабиша својој кћери Стани. М. 225. у подручју херцега Стјепана бијаху люди хꙋмске земле. М. 457. — хумска је земља XIII вијека била кнештво а старјешина јој велики кнез, који имаше своје властеле и којега син бјеше жупан: кнезь велии хльмьскы Аньдрѣи. М. 24. 34. кнежьство хльмьско. М. 43. 45. властеле хльмьци. М. 45. жꙋпань Радославь, синь кнеза Андреѣ хльмьскога. М. 44. господа рашька и хꙋмьска. М. 217. господе босаньске и хомьске (гдје гријешком стоји о мјесто ꙋ). М. 220. послије се херцег Стјепан и син му Владисав писао господарь хꙋмьски. М. 441. cf. Стѣпань. у њега су били и властеле хꙋмьсци. М. 459. за њега стоји у једном пријепису херьцегь хомски. П. б. 113. али је без сумње погрјешка; и син се његов Владисав писао господарь хꙋмски. М. 493. cf. Владиславь. а што је херцег Стјепан додавао тијем ријечима јоште ријечи кнезь дриньски, то показује колико толико докле се на исток пружала хумска земља, т. ј. најмање до извора ријеке Дрине. војвода се Иваниш Влатковић писао воевода хꙋмьски. М. 453. cf. Иванишь. а браћа се његова писаше само: Жарько хꙋмски. М. 495. Агꙋстинь хꙋмски. М. 538. Жарько, Тадиꙗ и Дꙋрагь хꙋмсци. М. 542. — дубровчани су плаћали српским владаоцима могорыше хльмьске. М. 19.

хльмьць, Алтину је ишла међа сь Равьниꙗ на Хльмьць, сь Хльмьца оу Оумечиноу. М. 94.

хлѣбарь, pistor: о клоучарихь и хлѣбарихь. Са. тип. хил. у Аврам. св. гор. 31.

хлѣбь, panis: не вькоуси хлѣба ни воды. Са. 11. хлѣба мало и рѣтко приемахоу. Д. 24. оуготовавь топли хлѣбы. Д. 28. небеснаго хлѣба. М. 57. ѡтдѣлень хлѣбомь и иманїемь. З. 35. да се даю кисѣль хлѣбь всѣмь юднакь. Г. XV. 306. юдоущи хлѣбь ихь вьздвигоше на нихь кѡвь великь. М. 244.

хлѣбьнь, panis: мѣртикь хлѣбныи. Г. XV. 306.

хлѣвьно, град у Босни и околина његова: в Хливно. М. 248. що юсть тко в Хливни. М. 248. инуиере ино ние Хливно. М. 249.

хлѣвьньскыи, τοῦ Хлѣвьно: в хливанской врьховини и в жвпи. М. 248. врьховинв хливанскв. М. 249. осидници хливансци. М. 248. градь хливански. М. 249.

хлѣчько, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Чабићу бјеше Хлѣчько. М. 97.

хоботьница, polypus (ваља да је то): хоботнице и икре. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 99.

хобоужиќь, властелин дубровачки Маринь Ховвжикь у вељем вијећу 1253. М. 39. cf. Кабоужиќь.

ходановиќь, човјек царице Милице Ивьчинь Ходановикь 1407. П. б. 44. исти се помиње без презимена 1404. П. 74.

ходань, име мушко, гледај Радославиќь.

ходатаи, mediator: светителю и чюдотворца Савоу блыжьнаго ходатаю ѡ нась кь богоу. М. 125. ходатаю ѡбрѣсти ва кь кладнцѣ моюмв Христв. М. 134.

ходатаиство, intercessio: ходатаиствомь прѣсветые владычице. Са. 14. просимь ѡ нась молбоу и ходатаиство. Д. 218. ходатаиствомь прѣсветыю богородице. М. 331.

ходатаиствовати, intercedere: бьдрѣи ѡчи трьблаженьнаго старьца неоусьпьно ходатаиствоуюта ѡ твоюмь добрѣ. Ст. 28.

ходатаиствьнь, intercedens: радости многы хода-

танствьно бывамое видѣвше. Д. 87. вѣнць ꙁемльнааго сего царьствїа ходатанствмь бысть томоу небеснаго царьствїа. Г. XI. 86.

ходатаица, mediatrix: изволи ходатаицу бити прѣчистую владычицу. М. 194. минхомь Светы Гори и инныммь монастиромь ѥко маты ѡбрѣташе се (царица Мара) и ходатаица кь царствоующомоу. Л. 64.

ходати, ire: не смѣше слободно хѡдати по цареви ꙁемлѣ. П. 22.

ходивоѥвиќь, властелин херцега Влатка кнез Радоѥ Ходивоевиќь 1470. М. 504. 506.

ходимиришть, из Крајине Градиша Ходимирищь 1247. М. 32.

ходити, ire: кире ходе по моему владанию трьгуюке. М. 2. да ходе по моѥи ꙁемли свободно с трьгомь. М. 16. тоудѣ си ходите простраио и ꙁдраво. М. 24. да имь ходе трьговьци по ꙁемли кралевьства ми и по трьговѣхь и по пѫтевѣхь. М. 85. да ходе по трьговѣхь. М. 120. да има ходити дубровьчьки трьгь и трьжьци свободно по всои ꙁемли кралевьства ми. М. 188. трьговци и людие нихь с трьꙁи и с иманиемь нихь да могу ходити по мору и по суху. М. 410. на пѫть да не ходе. М. 19. ни оу Светоу Гороу да не ходе никоимь посланиемь, раꙁвѣ да пасоу кобиле. М. 61. ѥрь смо людиѥ врѣмени и стари много, не моремо поки, ѥрь ѥдва и ѡвдѣ по граду ходимо. П. 9. тко би супротивь Дубровьнику ходиѡ. М. 455. ходи Моурать подь Кроушевацъ и плѣни срьблѥ. Л. 76. ходи царь оу арьбанасе на Скендера. Л. 81. господь не лишить добра ходещихь неꙁлобою. М. 9. вса прѣтрьпѣ на ꙁемли ходеи. М. 88. трьговци да имь ходе слободно. М. 411. да црьвацъ, олово, свила и восакь на новьску скалу ходеть. М. 529. да пинеꙁь дубровачки ходи по русагу кралевьства ми, како є и прьво ходиѡ. М. 491. како ходи поуть ѡть Цѣтиниѥ кь Крьтѣлци. М. 532. ꙁа плату провиженюна ꙁа годище, кое ходи сада. М. 502.

ходиша, име мушко: између људи које је краљ

Стефан Првовјенчани писао Жичи један бјеше Ходиша. М. 13.

ходьча, гледај Хотьча.

ходьчьскын, гледај хотьчьскын.

хождениѥ, ambulatio: хожденїе твое вь мирѣ да боудеть. Са. 9. братнѥе единьство и вь коупь хожденїе. Д. 8. хромымь хожденїе дароваше. Д. 208.

хомольскын, τοῦ Хомолѥ: избегь фмолскы. Л. 78.

хомолѥ, крај у садашњој Србији у окр. пожаревачком: цар је Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском неколико села в Омолю. М. 194. у пријепису који је мјесто оригинала и по ком је први пут и штампано стоји Хомолю.

хоморани, село манастира Трескавца: Хоморани. Г. XIII. 374. било је у Бабуни: село оу Боубоунѣ Хоморѣне. Г. XI. 134. међа му је ишла на поуть присадьскы . . . фбьѥмлюще всв Лоукавицоу. Г. XI. 134. то је без сумње садашње село близу Прилипа које Hahn reise 183 пише Moran.

хомораньскын, τῶν Хоморани: на клисоурoу хоморанскоу, все правине хоморанске. Г. XIII. 371. хоморѣньскоу междоу. Г. XI. 133. всоу правиноу хоморѣньскоу. Г. XI. 134.

хоморнѥ, Алтину је ишла међа оу Хоморнѥ. М. 94.

хоморѣне, гледај Хоморани.

хоморѣньскын, гледај хомораньскын.

хониадь, презиме Сибињанину Јанку: великын воевода Хониадь Ѩношь. Л. 79. cf. Ѩньковль.

хора, χώρα, regio: хорѣ всеи дѫбровнишстѣи. М. 2. по всеи хорѣ царьства ми. М. 2. в скопьскѫѫ хорѫ. М. 3. по всѣхь хорахь царьства ми. М. 3. вь хорѣ ѕлетовцѣи. Г. XIII. 296. градовь и хорь. М. 363.

хороугвица, планина код Синајинаца: планина Синаинцемь Хороугвица. Г. XV. 296. кь Хороугвици. Г. XV. 296.

хороунь, селу је Војинцима ишла међа прѣко Хороуна. С. Л. 1847. IV. 52.

хороупани, мјесто код којега је имао њиве манастир Трескавац: Хорупанѣ. Г. XI. 131. выше Хорупан.. Г. XIII. 375. било је близу Кривогаштань, које види. cf. хороупаньскын.

хороупаньскын, τῶν Хороупани: до мегє хороупа(н)скє и до поути кривогашскога. Г. XIII. 375. манастир је Трескавац имао нивиє вь ѡбласти х(ор)оупаньскимь. Г. XI. 131. хороупаньскоу. Г. XI. 131.

хорьтиıать, манастир код Солуна: Хортїать кѡнь Солоуна зида или понови краљ Милутин. Л. 60.

хотина гора, планина плавска: Хотина Гора. М. 95.

хотишь, планинама је плавским ишла међа ѡдь Добре Водицє оу Хотишь, ѡдь Хотиша оу Рьжаноу. М. 96.

хотоуль, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену црькві прѣображениє оу Врани выше Хотоулıа. Г. XV. 303.

хотьнь, libens: нє бисмо хѡтни, да сє господинь кнєзь в ничємь хугиє нє учини, колико намь влащѣмь. П. 14. нѣсмо хѡтни да нитко рь трьжи мєси людьсцѣми. П. 31. наимањьшєму властєлинчикю нє бисмо хѡтни жаль учинити. П. 33. хѡтни смо вьсу вашу волю испльнити. П. 41. много хѡтни бѣхомо да догиє господинь кнєзь. П. 42. ради смо и хѡтни вашои любвѣ угодить. П. 46. Дубровникь хѡтань ıє биль вьзда и ıєсть всакому по закону ѡправити. П. 78. ıєрь би хѡтань ѡдь нась чути. П. 157. да бихь хотань миру. М. 368.

хотьча, пишу и Ходьча и Хоча, два села близу Призрена: оба је Стефан Немања дао Хиландару: Хоча и другa Хоча. М. 6. краљ је Милутин потврдио Хиландару ѡбѣ Хотьчи, долнюю и горнюю. М. 59. ниже долниє Хотьчє. М. 59. селу је Љесковцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡ(ть) Ходчє. Г. XV. 282. село је Плоскиштино исте цркве међило с Ходчомь. Г. XV. 282. селу је Ораховцу манастира Хиландара ишла међа до поута, кои идєть оть Ѩньчищь оу Хочоу, тє на проклєтоу нивоу надь Хочомь. Г. XI. 142. — Друго мје-

сто по свој прилици садашња Фоча на Дрини: на Хотчи писа дубровчанима Хамза бег 1472. М. 516. ѡ(ть) Хотче кадиѣ (кадии) и новскомꙋ даꙁьдарꙋ. М. 529. ꙋда се Єлача ꙁа Михоча Ꙋткинчиѣа ꙋ Хотчꙋ (то је ꙋ Дринѣе). М. 544. ꙋ Хоче. П. б. 110.

хотьчьскыи, γῆς Хотьча, пишу и ходьчьскыи: никомь ходьчьскыи. М. 116. новьскомꙋ и хотачьскомꙋ кадиѣ. М. 474. 484.

хотѣние, voluntas: сь оусрьдьнимь хотѣниемь. М. 10. с хотеньемь господина кнеꙁа. М. 40. да мꙋ сꙋ поротиници ѡдь негова племена, кога мꙋ хотение. М. 101. да чине всꙋ свою воллю и хотнение. М. 106. направлꙗти на свою волю и хотнение. М. 106. що моу кто поклони ѡть своего хотѣнїа. З. 38. да нѣсть властьнь никто поставлꙗти старѣшинꙋ, тькмо кога бꙋде хотѣние игꙋменꙋ. М. 135. бꙋде нимь хотѣние. М. 153. има хотѣние и благоиꙁволи царьство ми. М. 157. би нихь хотѣние. М. 178. ни да сьтворимо, що нѣ нимь хотение. М. 216. с воломь паче и с хотинием ь властель. М. 237. ꙁле рѣчи и хотиньѣ ꙁла. М. 255. бꙋде хотение божие. М. 259. да нѣ волꙗнь стоꙗти беꙁь ниегова хотѣнїа. М. 270. да мирь не могꙋ ꙋчинити бреꙁь воле и хотѣниꙗ кнеꙁа и властеѡ града Дꙋбровника. М. 446. — без гласа о између х и т: своимь хтѣнием ь и своѡвь воловь. М. 22. своимь си хтѣниемь. М. 25. би хьтѣние господа бога. М. 28. сѣ чинимо сь хтениемь твога сла. М. 30. на нихь хьтенье. М. 37. по хьтенью славьнога дꙋжа. М. 39. камо би хтѣни. М. 42. с моимь добримь хтѣниемь. М. 44. да стави калꙋгера, коиега моу хтѣние. М. 563. ꙁидати, гдѣ нимь бꙋде хтѣние. М. 104. би хтѣние мнѣ. М. 178. беꙁь негѡва хтѣниꙗ. М. 206. ꙁа чию волю али ꙁа страхь али ꙁа хтение иеднога чловека. М. 299. божимь хтѣньемь. М 370.

хотѣти, velle: своиего божьства высотою ѡть ꙁемльнаго иестьства хоте примѣсити небесныихь силь. Ст. 1. вьсѣмь хоте спасти се. Са. 3. аще хощета и послоушаета мене, благаа ꙁемльнаа снѣста. Са. 5. хотеи старѣи быти. Са. 8. гьдѣ си кьто хоке крѣвати. М. 2. не хоте чловѣчи

гнбѣлн. М. 4. хоштꙋ, да вьсѣ се, што ꙁде писано, ꙋ векн да бꙋде тверьдо. М. 29. што бнхь хотѣль кь вамь говорнтн. М. 42. да поставн ратаѥ, кога хокѥ. М. 98. када нхь бꙋде хотеть ꙋꙁетн. М. 298. да карьканн могꙋ понтн ꙋ Которь нлн нндне, гдѣ хоте. М. 327. ако лн бн не хотель стоꙗтн на томьꙁн сꙋдꙋ. М. 354. до колѣ господь богь хѡкѥ, тере бꙋде жнвь господннь воѥвода. М. 357. хоте лн послатн, да пошлю. М. 374. када хотеть бꙋде ꙋꙁетн. М. 419. хотеће нлн не хотеће. М. 458. .вı. властела, кон хоте правоѡ. М. 459. хотѣѡ бнхь да мн дашь. М. 501. хѡтѣлн бнсмо да се с вашомь любвомь станемо. П. 21. ако бн не хѡтѣлн дльжнннцн да нмь плате. П. 46. ꙗкоже кто хотѣше. С. Л. 1847. IV. 55. с њим постаје будуће вријеме: прѣдь провѣштавае хотештаꙗ бытн. Ст. 1. хотештаго бытн сьвькоупнтелꙗ погыбьшнмь странамь. Ст. 2. сїе дрьжеште нмѣтн хоштете бога помоштннка себѣ. Са. 3. ꙁдѣ да поставлають се вьсн кралнѥ, хотеште бытн дрьжавѣ сѣн. М. 13. хоке лн уто ѡбькнна ваша прѣꙁь снѥ оутврьгеннѥ уто прнмькноутн мое ꙁемле, свѣне мене клетка. М. 20. кто хоке снѥ потворнтн, не маль гнѣвь нма вьспрнѥтн. М. 20. како хокемо сне все схраннтн, тако да нась богь сьхрани. М. 23. брьꙁо хоте бнтн прѣданн. М. 38. хокꙋ ꙁаповѣдѣтн. М. 45. светнтелн хотештннмн по нась бытн. М. 77. хоке наћн гнѥвь. М. 363. да нм се не може нн хоће ннѥдна неправда ꙋуннтн. М. 458. с тога хокѥ бнтн хꙋгѥ. П. 5. люднѥ хоте докн. П. 6. без гласа о између х и т: нже не нме хьтѣтн вьꙁлештн. М. 15. кьто бн хьтель хабнтн. М. 36. како хкю любнтн градь. М. 69. ако нме хтѣтн послатн вонскꙋ. М. 69. се кто хьте бытн сокалннцн. М. 96. хтне. М. 239. када нхь бꙋдемо хтѣтн ꙋꙁетн. М. 339. како бн нмь се хтѣло. П. 70. колнко хтѣхꙋ. П. 114. кьдн бꙋде хтѣть. П. б. 73. ако бн не хтѣль стоꙗтн. М. 206. ако бы не хьтѣль. М. 271. не хтеће. М. 446. не хтѣше прнмнтн. П. 9. не хтѣ нн погледатн. П. 27. без цијелога првога слога у садашњем времену: ако кемо правомꙋ станькꙋ. М. 7. не штетъ. М. 3. уто ке мон уловѣкь говорнтн. М. 42. днн, кон те послне бнтн. М. 106. како

ке съхранить кралевьство ми си ѡбѣть. М. 109. властеле кои те стоіати. М. 117. тамо кв послати. М. 174. колика кете, свршите. М. 178. видети кемо. М. 246. тко ће сие пореħи, да ю проклеть. М. 256. моħи ħе бити криданъ. М. 252. не моремо ни ħемо вчинити. М. 274. кметїе, кои те работати. М. 531. юрь те се трьговьци вҁбити, те не кю ѡпкить. П. 5. ѡни те хѡдити. П. 15. како се бѣхв трьговци вставили, много те се сьде ѡслободити. П. 22. ѡни те говорити. П. 54. юси и бити кюшь. П. 129. да ме кюте видѣти. П. 135. терь те и трьговци веселию приходити. П. 140. не кемо ити. М. 7. не кв пореки. М. 50. мои лвдию не те понести. М. 247. дрвҁи не те доки. П. 16. глобарїе, кои те (мјесто чега је гријешком наштампано ге) сьбирати. З. 50. у другим формама без цијелога првога слога само овдје: не тѣли. М. 218. теше да га оүморе. Л. 86. без личнога наставка хѡкь нюмв вѣровать. П. 115 130. 142.

хотѣчевь, манастир је Трескавац имао селище Костино сь млиномь хотѣцевѣмь. Г. XI. 136.

хохьль, име мушко: између људи које је цар Стефан писао Хиландару једном бјеше име Хохьль. М. 123.

хоча, гледај Хотьча.

храброванию, res fortiter gesta: многаа показоүющоү вь раты храброванїа. Г. XI. 74. сьтвори храброванїа и доблюсти. Л. 62.

храбровати, res fortiter gerere: доблюстѣвиѣ храбровавше на агарене. Г. XI. 127.

храброво полю, планинама Првославу, Гребиштима, Плочи и Радешкој планини бјеше међа Храброво Полю. Г. XV. 300.

храбрь, fortis: храбраго крала Стѣфана Оүроша. Г. XI. 190. храброго Момьчила. Л. 74.

храбрьство, fortitudo: прославти се о храбрьстве его. Г. XI. 125. вь храбростве нароучитомв витеҁв. М. 555.

храбрьць, vir fortis: аще пвстиши ҁдрави таковїе храбьрце. Г. XI. 126.

храковьчькын, селу је Војинцима ишла међа на храковачкы кладенць. С. Л. 1847. IV. 52.

храмати, claudicare: да съвршень божїи члоќкь боудеть, и ни по єдиномоу недостаткоу храмлють. Д. 151. храмлюще на обѣ колѣнѣ. Гильф. бос. 274.

храмина, domus: оставлюи отьца своєго и матерь и храмины царьскыє. Ст. 11. храмина ємоу оуготована. Са. 3. єда пьтица обрѣла себѣ храминоу. М. 65. прирази се храминѣ моеи. Г. XIII. 362. вь нѣкоеи храмины быкь. Л. 56.

храмь, templum: прѣсветомоу храмоу спаса нашего. М. 11. сьвршн се храмь сьь. М. 66. вь храмѣ вьзнесению христова. М. 79. ииымь божьствьнымь храмовомь. М. 540. храмь вьведенїе Хиландарь. Л. 68. вь храмѣ Равьницѣ. Л. 72. сьзида храмь светоую троицоу на Ресави. Л. 73.

храна, victus: колико вьзлюбиши прѣбыти ѹ нась, ... да имашь поуьсть и хранѹ противѹ мокн нашеи. М. 22. да не има печаль ѡ пастырскои хранѣ ни ѡ ѡдеги. М. 61. да се даю на всако годище ѡдь монастыриꙗ храна мѣртиќь сврьшень всѣмь живоущиимь вь сиюмь пирьгоу. М. 79. да има храноу оть црькве. М. 112. колико се нимь прѣстои за хранѹ. М. 258. почтеноу храноу. М. 481. pastus: кони да се не давაю по црьквахь ни по црьковьнихь селѣхь оу храноу. З. 43.

храна, име мушко: човјек којега је краљ Милутин дао епископији липљањској: Храна. М. 563. између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име, један од њих бјеше презименом Гроудашевнќь. Г. XV. 289. 290. 291. 294. — Гледај Роубиновь.

хране, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Хране. Г. XV. 294. — Гледај Грьбешнќь.

хранетић, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Чабићу бјеше Прибьць Хранетиќь. М. 97. између људи

које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Боимиль Хранетикь. Г. XV. 299. истога презимена мислим да је био још један човјек исте цркве, али је записан: Богдань Жранетикь. Г. XV. 295.

храни дроужнћь, властелин Андрије великога кнеза хумскога Хрела Хранидроужникь 1249. М. 34.

хранило, име мушко: између људи које је краљ Милутин писао Хиландару једном бјеше име Хранило. М. 59.

хранимирнћь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Доброиои Хранимирикь. Г. XV. 298.

хранимирь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду мађупци једном у Комаранима бјеше име Хранимирь. М. 97.

хранинь, *τοῦ* Храна: селу је Ораховцу које је Гргур Вуковић дао Хиландару ишла међа мимо хранинοу никоу. Г. XI. 142.

хранисалнћь, у другој половини XIV вијека Мильць Хранисалнкь дубровчанин. П. б. 25. 26.

храниславь, име мушко: између људи које краљ Милутин даде Хиландару тројици бјеше име Храниславь. М. 59. 61. и међу људима које је исти краљ дао Грачаници бјеше један Храниславь. М. 564. и међу људима које краљ Стефан Дечански писа Дечанима двојици бјеше тако име. М. 97. — Гледај Прькославнћь, Сврачнћь, Єпископовнћь.

хранитель, custos: вожда и хранителꙗ старости моѥи. Ст. 9. оутѣхо и хранителю старости моѥи. Са. 10. дѹши моѥи вожда и хранителꙗ теплаа. М. 134.

хранительница, custos femina: пороучницоу моѥго тврьдаго ȥастоуплѥниꙗ и хранительницоу прѣчистоую матерь твоюю подаю ти. Ст. 9.

хранити, custodire: храни ȥаконь ѡтьца твоѥго. Са. 9. да ви хране ѡдь ȥла. М. 28. дрѹги хрѹсокои да храни Степань. М. 102. да ю хоћѹ хранити и поутовати како ма-

терь. М. 274. да се листь храни до разлога. М. 409. богωмь хранимїи господарь. М. 534. негова хранена вѣра. М. 553. alere: пастоуха да не храни. М. 61. да се црьковьнымь брашномь хранни. М. 98. да се ωдь коукiе храни. М. 98. да се храни мѣсечниомь. М. 98. до живота своега тѣмьзи селомь да се храныи. М. 112. да хранить попа по законоу. З. 32. по вьсѣхь црькваxь да храневь се оубозы. З. 31. да храни всако село по iеднога конiа коудра. М. 99. ни конь хране, ни пьсь хране. М. 135. како убози людие хωде по свѣту, терь се хране. П. 38.

храниша, име мушко: један из Попова XIII вијека: Храниша. М. 7. између људи које је краљ Милутин писао Хиландару један бјеше Храниша. М. 60.

хранишинь, *τοῦ* Храниша: међу људима које је краљ Милутин писао Хиландару бјеше сестра хранишина. М. 59.

храниiевь, селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на храниеву орницу. М. 197.

храннћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Доубравьць Хранньь. Г. XV. 295. — Син Храње Вуковића, војвода Саньдаль (Сандаљ) Храннћь, који се писао и великыи воевода кралевьства босьньского, чешће се помиње без презимена самијем именом 1394—1435. М. 224. 225. 226. 230. 234. 236. 249. 251. 254. 256. 257. 274. 284. 288. 292. 296. 300. 305. 306. 308. 312. 314. 318. 319. 321. 324. 325. 329. 356. 358. 360. 364. 372. 378. 380. П. 11. 12. 13. 23. 38. 53. 54. 56. 57. 64. 67. 85. П. 6. 49. 64. 76. 85. 88. 91. Г. XII. 182. 234. 239. 312. 315. 321. 322. XIII. 148. мртав се помиње од 1435. М. 359. 381. 386. 388. 390. 391. 393. 396. 400. 403. 415. 429. 441. 443. 457. 466. 492. 509. П. 6. 104. 121. 124. — Брат Сандаљев, отац херцега Стјепана, кнез Влькьць Храннћь, име му пишу и Влькаць и Вукаць, гријешком и Вокьць, а чешће се помиње без презимена самијем именом 1404—31. П. 54. 72. 85. М. 256. 257. 284. 288. 296.

300. 356. 360. 364. П. б. 65. 72. 75. 77. 86. 88. мртав се помиње од 1433. М. 373. 381. 400. 403. 444. 457. 466. имали су брата Вука, који се помиње само именом, гледај Влькь. како сꙋ Хранкки милость ѡдь кралꙗ испросили, да ѡоль продаю ꙋ Сꙋторини. П. 45.

хранота, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Врмошти бјеше Хранота. М. 97.

храноѥ, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Храноѥ. Г. XV. 291.

храноѥвићь, између људи које је Стефан Душан писао Хиландару један у Сухогрлу бјеше Прибань Храноѥвикь. М. 123. — Човјек чеоника Милоша Богославь Храноѥвикь. П. б. 26.

храноуль, између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Храноуль. Г. XV. 290.

храньковићь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену и који бјеху шьвци свитни, један бјеше Хранковикь Доброславь. Г. XV. 309. — Дубровчанин Влахѡта Хранковикь 1429. П. б. 84.

храньць, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Храньць. Г. XV. 292. 297.

храньчићь, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један бјеше у Чабићу Добрьчинь Храньчикь. М. 97.

хранꙗ, име мушко, гледај Вльковићь.

хранѥниѥ, custodia: вьсацѣм хранѥнїемь храни своѥ срьдьце. Са. 9. alumnus: сьриноуть бысть сь прѣстола ѡть своѥго хранѥнїа. Л. 80. оть своѥго хранѥнїа пострада. Г. XI. 159.

хранѥнь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници једном у Чабићу бјеше име Хранѥнь. М. 97.

храпавъ, raucus: прьвыи Оурошь, нареченны храпавын краль. Л. 51. 60. 69. 70. Г. X. 264.

храсно, мјесто близу Дубровника: до колѣ смь на Храснѣ. П. 135. биће садашње Храсно код Стона. Schem. rhac. 34. мислим да би требало Храстьно.

храстићь, quercus dem.: .в. храстикы. М. 264.

храстовица, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Храстовица. М. 93. оу Храстовици. М. 97. засеоци су јој били Прилѣпи и Прѣкыи Лоугь, а међа им је ишла оу Соуходоль.

храсть, quercus: храсть. Г. XIII. 370. на велнкы храсть. С. Л. 1847. IV. 54. на крьстоношниь храсть. С. Л. 1847. IV. 53. на храсть. М. 264. на .в. храста. М. 264.

храстьно брьдо, међа је селу Коупѣльникоу ишла подь Храстьно брьдо. Г. XV. 287.

храштани, село близу Призрена: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа ѡть Храштань. М. 87. цар га је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Храштани. Г. XV. 277. с Храштани је ишла међа селу Војинцу исте цркве. Г. XV. 277. ѡть Храштани је ишла међа селу Пећанима исте цркве. Г. XV. 277. — Друго ће бити село у Пологу код Хтѣтова, с њим је, с Храштани, ишла међа селу Селцу у Пологу, које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 304. а то бих рекао да је исто мјесто под којим је, подь Храштаны, имао виноград манастир Трескавац, и за које се такође каже да је вь Положѣ а за њим се помиње и Хтѣтово. Г. XI. 135. и то би било близу Прилипа. cf. храштаньскын. — Село које је Јурај Војисаљић војвода Доњих Крајева вратио браћи Јурјевићима: Храштане. М. 378. то ће бити садашње село близу Имоскога које пишу Raschiane. Schem. di spalato e mac. 1862. 18. — Крај неки у садашњој Србији: цар је Лазар дао Раваници село Чрьниловьць в Храштахь. С. Л. 1847. IV. 54. царица је Милица дала

Хиландару три засеока в Хращахь с црквом у Ибру. М. 568. овима нема за номинатив потврде.

храштаньскыи, *τῶν* Храштани: селу је Студенчанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до мегю храштаньске (т. ј. онијех Храштана код Призрена). Г. XV. 277. — манастир је Трескавац имао земље до поути галичкога и до поути хращанскога. Г. XIII. 375. Г. XI. 131. 132. а то је мјеста Храштана близу Прилипа, јер су ондје Галичани.

храюль, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Храюль. Г. XV. 289.

хребелꙗновићь, властелин војводе Радосава Павловића, кнез Иванишь Хребелꙗновићь 1432—39. М. 368. 371. 397. 398. 399.

хребелꙗнь, име мушко: деспота Стефана челникь великы Хребелꙗнь 1405. М. 269. мислим да се он помиње у латинском споменику 1423 vayvoda Hrebelan. Г. XIII. 201. — Некому кнезу Хребелꙗну писаше дубровчани 1405. П. 65. а то може бити Богослаљић. — Гледај Богославићь, Дабишићь.

хрелићь, властелин Радосава жупана хумскога Мильтѣнь Хреликь 1254. М. 45.

хрелько, име мушко, гледај Растимирићь.

хрелꙗ, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Хрелꙗ. М. 12. — Властелин краља Милутина, протосевасть Хрелꙗ, зида цркву арханђелу Михаилу у Штипу. М. 62. протосевастомь Хрелꙗмь. М. 64. — Гледај Десавьчићь, Радѣнићь, Стѣпьковићь, Храиидроужићь.

хридь, rupes: оуздь хридь. М. 87. на хридоу. М. 93. оу хридь. М. 94. по хридоу. М. 127. прѣко хрида. М. 127. хридомь. М. 131. на великїи хридь. М. 131. на хридь. Г. XI. 135.

хрипавьци, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића

с градом Кључем и с многим другим селима: Хрипавци. М. 439.

хрисовон, гледај хрисоволь: сии хрѣсовон. М. 102. само ту.

хрисоволь, -ла, } chrysobullon: вь прьвомь хрусо-
хрисоволь, -лю, } волѣ. М. 74. вь сиюмь хрисоволѣ. М. 83. записаномъ хрисоволоу. Г. XI. 137. ту је за цијело л на крају, а љ је: оутврьди хрисоволемь златопечатнымь. М. 86. вь хрисоволїи архїепископовѣхь. М. 115. оу хрисоволи. З. 43. оу хрисоволихь. З. 50. не може се распознати: сы хрисоволь. М. 69. брьчеωски хрїсоволь. М. 114. сыи вьсесвѣтлыи хрисоволь. М. 143. како пишеть хрисоволь. З. 32. cf. хрисовоуль.

хрисовоуль, -ла, } chrysobullon: вь хрїсовоулѣхь.
хрисовоуль, -лю, } М. 63. вь хрїсовоулѣ семь (у којем се дају Хиландару земље). М. 64. изь ωтьчина ми хрисовоула. М. 563. вь сиюмь хрусовоулѣ. М. 75. 76. в прьвомь хрисовоулѣ. М. 79. вь царьскихь хрисовоулѣхь. М. 79. оу хрисовоулѣ монастырьскомь. М. 80. оутврьдиль хрисовоуломь. М. 81. до хрисовоула светостефанскога. М. 95. вь своюмь хрисωвоулѣ. М. 124. оу хрїсовоулѣ. Г. XV. 285. до хрїсовоула богородичина. Г. XV. 281. вь сїемь златопечатленемь хрисовоуле. М. 127. сїемоу хрисовоулв. М. 139. в чьстномь юго хрисовълѣ. М. 213. ту је за цијело л на крају, а љ је: оу монастырьском хрисовоули. М. 79. вь хрисовоули семь. М. 100. вь хрисовоули дѣда кралювьства ми. М. 123. оу чїемь хрисовоули. З. 41. оу хрисовоулих. М. 167. хрїсовълю (којима се утврђују слободе дубровачким трговцима). М. 180. вьписана вь хрисовоули. М. 265. ωбычная хрисовоулюмь. М. 333. не може се распознати: в хрїсовоуль сии. М. 58. 562. вь хрисовоуль. М. 79. вси хрисовоули и простагме, що есть комоу сьтворило царьство ми. З. 32. хрисовоули цареви, що соу оучинюни градовωмь. З. 40. що запише господинь царь баштиноу, комоу запише село оу баштиноу, да есть логофетоу .л. перперь за хрисовоуль. З. 40. сии златωпечатьни хри-

совѹль (којим се дају дубровачким трговцима слободе). М. 148. ꙁаписовати хрисовѹлє. М. 161. сиꙁи хрисѡвѹль (којим цар Урош даје Мљет Басету Биволичићу и Трипету Буђићу). М. 156. си свѣтли хрисовѹль. М. 172. хрисовоуль господина цара. М. 180. сїи хрисовоуль. М. 543. један пут али у споменику и иначе рђаву: сїю хрисовѹль. М. 542.

хрисовоулꙗ, chrysobullon, само један пут и то у форми непоузданој: ꙁаписахь три хрисовоулѣ, єдьна да стои ѹ царьства ми, а дрѹга ѹ Бенецехь ѹ дѹжда, а третиꙗ ѹ Дѹбровьнице. М. 148.

христиꙗнинь, christianus: православьныѥ царе господь христиꙗне нарече. Ст. 23. благовѣрнымь христїанѡмь. Са. 1. ꙁастоупница ѥси христїꙗномь. М. 58. вьроучениѥ ти христиани. М. 243. светителїє да не проклинають христїань ꙁа сьгрѣшенїє доуховно. З. 29. кои се соу прѣвратили христїанѣ вь аꙁимьство. З. 29. да вьꙁвратеть христїаны ѡть ереси латиньскыє. З. 29. прѣвративь христїанина вь вѣроу латиньскоу. З. 30. како добрь и праведни христьꙗнинь. П. 121. cf. крьстиꙗнинь.

христиꙗнька, christiana: полоувѣрьць вьꙁьмь христїанкоу. З. 30.

христиꙗньскыи, christianus: благосрьдоу ємоу быти на мирь христїаньскы. Са. 4. вь похвалѣ рода христиꙗньскаго. М. 77. вѣрѣ христїансцѣи. М. 244. без сумње погрјешка: ристиꙗньскомоу. М. 562. cf. крьстиꙗньскыи.

христиꙗньство, religio christiana: благочьстива христиꙗньства. Г. XV. 268. симь ѡбраꙁѡмь да ѡчистить се христїанство. З. 29. да вьꙁвратеть се вьспеть вь христїанство. З. 29. да крьстить се вь христїанство. З. 30.

христиꙗньствовати, christianam legem sequi: притварающа се христианствовати. Л. 57.

христиꙗньствьнь, christianae legis studiosus: христїанствьнѣиши Стефань. Г. XI. 72.

христовь, Christi: ѡграждаѥ крьстомь христовомь. Ст. 4. моученичє христовь. Ст. 4. игоу благомоу христо-

воу. Ст. 12. шкьцамь христовѣмь. Ст. 26. христова любы паче привезоваше се кь мьнѣ. М. 5. страстьми христовами. М. 11. светитѣль христовь. М. 72. вьзнесенија христова. М. 79. шдь вьплыщенија христова тисуща и .ткг. лѣто. М. 85. вь дьнь страшнаго испитанія христова. М. 87. прѣдателю христовоу. М. 124. вь дьнь страшнаго суда христова. М. 160. на свето писмо христова евандѣлиа. М. 219. ва име христово. М. 252. ва лиета рожаства христова. М. 105. рождьства христова. М. 253. на лита рошва христова. М. 283. ва изабраной полаче и вединце града нашего Дувровника ва лието рожства христова на .увли. лѣто. М. 391. лиеть христовихь .узѕ. М. 495. има се саврьшити у литихь христовихь .узи. М. 503. шдь рождьства христова лета .,a(ч)па. (пише Бајазит II). М. 528. погрјешке: хрѣстова. М. 221. христеви. М. 252. 273.

христодаровань, a Christo datus: вь христодарованѣмь ми владичьствѣ. М. 5.

христоименить, a Christo nomen habens: обычаемь и закономь христоименитихь людій штьчьство свое оукрашааше. Д. 96. мы людіе твои христоименити. Д. 184.

христолюбивь, Christi amans: христолюбивь и милостивь. Д. 125. си христолюбиви мужь Иларіѡнь. М. 17. благовѣрьныи и христолюбивїи самодрьжьць срьблемь и грькомь Стефань царь М. 125. богочьстивою и христолюбивою царицею августиею кура Єленою. М. 133. благовѣрни и христолюбиви Вльквшинь краль. М. 181. благочьстива и христолюбивaa царица Ієвдокиа. М. 190. христолюбива госпогіа Єугениа. М. 265. благоверни и христолюбиви господинь деспоть Стефань. М. 269. христолюбива госпога деспотица Аггелина и деспотъ Георгие ї деспотъ Иѡанъ. М. 540.

христолюбие, Christi amor: ваше христолюбіе молю. М. 19.

христолюбьнь, Christi amans: христолюбнаа братіе. Г. XI. 129.

христолюбьць, Christi amans: приидѣте, ѡ хри-

столюбьци. Ст. 1. христолюбьуе. Ст. 19. сь христолюбьць. Д. 54. вь дни того христолюбца. М. 49.

христоносьнь, Christum ferens: гредѣте, христоносниі людиѥ. Ст. 16.

христось, Christus: Христа ради. Са. 8. рабь Христоу. М. 5. Христось богь. М. 9. вь Христа бога вѣрны краль. М. 19. вь Христа бога благовѣрныи Стефань царь. М. 145. Стефань Тврьткѡ вь Христа бога краль. М. 190. владики моѥго сладкаго ми Христа. М. 171. ѡбетꙋѥмо ва Христа бога и ва дꙋше наше. М. 365. ва име Христа. М. 463. о Христѣ Іисоусѣ. Са. 14. ѡ Христѣ Исꙋсе благовѣрномꙋ Стефанꙋ кралю. М. 187. Іисоус Христось. Ст. 3. cf. Исоусь. погрјешка у споменицима у којима долази ѣ мјесто и: Хрѣста. М. 222. cf. крьсть.

христь, гледај Христось: богь единь Исꙋ Христь. М. 103. само ту.

хриюметица, мјесто у Светој Гори: покрај мора подь Хрїꙋметицꙋ. М. 130.

хромићь, слуга краља босанскога Остоје Стефань Хромикь, којему је име записано и Стѣпань 1401. П. 34.

хромь, claudus: слѣпымь и хрѡмымь. Са. 1. хрѡмымь хожденїе дарокаше. Д. 208. хромымь. М. 68.

хромьць, claudus: кто се разболи, да ѥ оу болници; а хромца и слѣпца да нѣ. Г. XV. 308.

хропина, између људи који по заповијести царице Милице показиваше међу коњушку један бјеше Дакидь Хропина из Липљања. М. 264.

хроусиꙗ, мјесто у Светој Гори: на мѣстѣ рекомѣмь Хроусиꙗ при мори. М. 74. 76. 78. 82. 122.

хроусовон, chrysobullon: дрꙋги хрꙋсовон. М. 102.

хроусоволь, chrysobullon: хроусоволѣмь. Г. XI. 71. сатвори се сии хрꙋсоволь. М. 135. у запису новијега времена: ва рꙋсоволъ. М. 141.

хроусовоуль, chrysobullon: до светостефаньскога хроусовоулꙗ (други је прочитао хроусокоула). М. 96. сиѥмоу хроусовоулоу. М. 100. хроусокоуль. Л. 70.

хроустанъ, име турско: Хроустанъ паша боудимски 1563. Л. 84.

хрьбоуани, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима: Хрьбоуани. М. 439.

хрьбьть, dorsum: ѹдари копїемь по срѣдѣ ледвїи вь хрьбьть и въ десноую мышцоу. Г. XI. 91. — Коꙁии Хрьбьть, гледај код коꙁии.

хрьвати, гледај код Хрьватинь.

хрьватиниħь, властелин Стефана бана босанскога кнез Павао Хрьватиникь 1332. М. 102. — Властелин краља босанскога Твртка војвода Влькць Хрьватиникь 1378. М. 190. — Властелин истога краља Пврдꙗ Хрьватиникь 1378. М. 190. — Властелин краља босанскога Дабише кнез Стипоє Хрьватиниħь 1392. М. 222. — Властелин истога краља кнез Драгиħь Хрьватиниħь 1392—5. П. б. 35. М. 225.

хрьватинь, име мушко: дıакь краља босанскога Остоје Хрьватинь 1399. М. 273. без сумње исти исте године још на једном мјесту али му име стоји Хрьватиħь. П. б. 44. може бити презименом Смоквиħь. — Гледај Смоквиħь, Стефаниħь, Тоурьбиħь. — Croata, али за једнину нема потврде него долази само у множини и то за земљу: ıерь би мало люди ѡстало на ѡнѣхь гѡлиıахь, кьде би имь слобода ѹтѣцать ѹ вашѣхь градовехь и по хрьватехь. П. 96. добри лѵдие, ки се именѹю ѡдь Босие и ѡдь хрьвать и ѡдь Бнєтка. М. 274. болıє ıє да сѹ ѡвамо ѹтѣцали нерь на ѹгре или ѹ хрьвате или другоиде, ѡдь куде би се мѹчно главе и иманьıє кратило. П. 125. chralg Bosni, Vsori, Soli, Primorgiu, Dognim Chragiem, Haruatom, Humsci Zemgli (Остоја). М. 385. тако се писао и краљ босански Томаш: херьватомь. М. 429. срьблємь, Босни, приморию, хѹмьсци ꙁемли, Дальмацни, хрьватомь, доиимь краıємь, ꙁападнимь странамь, Ѹсори, Соли, подринию. М. 438. 450. и Сте-

фан Томашевић. М. 486. бишкупу хрьватωмь и Словинию. М. 559. само на тијем мјестима.

хрьватнћь, гледај код Хрьватннь.

хрьватьскын, Croatiae: да ѥ вась (Хрвоја) краль Владисавь на тьи крап мѣсто себе ωставиль, и вамь градове хрьватьске ωпоручиль. П. 81. бану хрьватскому. П. 93. Матиашь, краль угарски, далматински и хрвацки. М. 494. Ѩношь, крааль угрьски, хрьваатскїи, далматїнскїи. М. 553. 554. бишкупу ʒагрѣбскому и свега хрьватскога ωрсага и словинског. М. 560. само на тијем мјестима.

хрьвоѥ, име мушко: властелин краљева босанских Дабише и Остоје и Тврткa Тртковића, војвода Хрьвоѥ 1392—1405 био је од Доњих Крајева, од године 1400 писао се херьцегь сплѣтьскын или доука сплѣтьскын, к чему је додавао кнеʒь дольнинхь крап. М. 222. 225. 226. 230. 232. 234. 237. 248. 250. 252. 253. 256. П. 27. 31. 35. 36. 37. 39. 40. 45. 47. 51. 52. 54. 57. 58. 66. 74. П. б. 40. 43. у латинским се споменицима помиње до 1415. Г. XII. 135. 234. 283. 304. 306. 364. 369. 371. мртав се помиње од 1416. Г. XII. 376. П. 177. М. 377. био је брат кнезу Војисаву оцу војводе Јурја Војисаљића (гледај Конславь, Конславнћь) и бану Вуку. Г. XII. 136. отац им је био војвода босански, којега године 1393 није било. Г. XII. 135. само на једном мјесту стоји презиме Хрвоју, али је оштећено те се сачувало само Ву . . . а. М. 237. погрјешка Хравоє. М. 252. — Гледај Вигневнћь (Вигнѥвнћь).

хрьль, celer, мјесто тога мислим да гријешком штампарском стоји жрьль: бригентннь би жрьль на весла. П. 38.

хрьнѩкь, име мушко, гледај Костаднннћь.

хрьсовнћь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Кранимирь Хрьсовнкь. Г. XV. 289.

хрьстнћь, краља босанскога Твртка Твртковића днѩкь Раднкон Хрьстнћь 1443. М. 426.

хрьстовь, Christi: ωдь рождьства хрьстова. М. 2. 232. 238. 260. 261. 262. 308. 309. 318. 321. 325. 329. 331. 348. 358. 359. 417. 419. 424. 433. П. 103. прѣдадителѹ хрьстовѹ. М. 235. на часнωмь крьстѹ хрьстовє. М. 259. крижѹ хрь(сто)вѹ. М. 428. крьстѹ хрьстовѹ. М. 431. на светωмь евангелию хрьстовѹ. М. 307.

хрьстолюбивь, Christi amans: хрьстолюбивои госпоги. П. 1. 2. 9. хрстолюбїви господинь срьблємь Гюрьгь. М. 436 пошљедње је на печату, и непоуздано.

хрьсть, Christus: бога нашего Исѹ Хрьста. М. 237. 430. Хрьста бога. М. 239. 304. П. 90. 170. П. б. 94. 109. 116. вь Хрьста б(о)га (на печату). М. 436. Ісѹса Хрьста. П. 1. 2. 3. 4. 5. Исѹсѹ Хрстѹ. П. 95.

хрьсь, име мушко: између људи које краљ Милутин даде Хиландару један бјеше Хрьсь. М. 61. — Дворанин краља потоњега цара Стефана: Хрьсь прѣрѹчи. Г. XIII. 377. — Између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше тако име, од њих један бјеше презименом Прѣиславићь. Г. XV. 290. 292. 297. 299. — Гледај Оутѣшеновићь.

хрѣниωни, село које је цар Лазар дао Раваници: село Хрѣниωнїи. М. 196. било је близу садашњих Паљана. cf. Пахлани.

хтиторь, *κτήτωρ*, fundator: хтиторь семоу. Ст. 14. хьтитора храмь светыхь. Ст. 14. хтїторь. Са. 2. тои кели вьторы хтиторь. М. 138. хтиторыю светы. М. 139. хьтиторию. М. 571. cf. кьтиторь.

хтиторьство, fundatores: оу всега родьства юго, рекьше хьтиторьства его. Г. XV. 270.

хтѣти, гледај хотѣти

хтѣтово, међа је селу Селцу у Пологу ишла сь Хтѣтовомь. Г. XV. 304. манастир је Трескавац имао цркву вь Хтѣтовѣ на крьпеньсцѣ мѣстѣ. Г. XI. 135. cf. Пологь, Храштани.

хтѣтовьскыи, *τοῦ* Хтѣтово: игоумень хтѣтовскыи. Л. 55.

хоубавь, bellus, адвербијално: лепо и хѹбако разѹмихмо. М. 554.

хоугьварь, граду Маџарској: градь Хоугдварь. Л. 86.

хоудиие, село које цар Урош даде Хиландару: с Хѹдинами. М. 172.

хоудоба, malum: нимь нѣдне хѹдобе нѣсмо ѹчинили. П. 67. 68. хѹдобѹ. М. 260.

хоудогь, peritus: симь доволнѣ разоумьнь и хоудогь сказатель. Д. 122.

хоудожьство, artificium: хоудожьствомь. Г. XI. 70. хоудожьствомь прѣвосходить деч анскоу црьковь црква арханђелова коју је зидао цар Стефан у Призрену. Л. 61.

хоудость, vilitas: хоудость ризы власѣнын. Д. 30.

хоудь, vilis: хоудою власѣною доволь. Д. 26. не хоудоу доуши користь приобрѣташе. Д. 115. вь нѣкоемь хѹдемь градилищи. В. дан. I. 14. хоуждьши юсьмь оть братиѥ своѥѥ. Ст. 7. не хоуждьши древнихь сь светыи бысть. Д. 165. malus: беза всаакe хѹдѥ заабаве. М. 405. инеднωмь закрьтицωмь ни хѹднемь ѹчинениемь. М. 485. neutr. malum: хωкѥ за нѥгово хѹдо педепсань бить. П. 14. да мѹ се не ѹчини никдаре нѣдно хѹдо. П. 50. да не ѹчиню ниѥднω хѹдоω речениои господиѥ. М. 458. не бое се инеднога хѹда ни ωдь когарь. М. 467. да не имамоω посегнѹти ни единиемь хѹднемь на нихь трьговцe. М. 467. с тога хокѥ бити хѹгиѥ ѹ цареви комори. П. 5. да се господинѹ ѹ ничемь хѹгиѥ не ѹчини. П. 14. да се и хѹгиѥ ѹчини. П. 82.

хоужеть, турски syngrapha: исписахь ис хѹжета херцега Блатка. М. 509. хѹжеть ѹчинише мегю собомь. М. 513. ако хѹжеть имаю. М. 515. хѹжеть. М. 516 пишу и о мјесто оу: ви имь те хожете не дрьжите. М. 535. хωжетѹ. М. 509. имамо хожеть. М. 516. хожете. М. 534. и а мјесто е: хожате. М. 514.

хоула, contumelia: хоулоу приносеща на светы доухь. Ст. 7. хоулоу приѥмь царьсткоу своѥмоу. Ст. 29. поучьсти ѩко хоулы бесчьстїа ненавиде. Д. 128.

хоулити, maledicere: доуха прѣсветаго хоулюше. Г. XI. 52.

хоурьсарь, latro: бѣды на мори, слоучающеѥ се имь ѡть безбожьныихь хоурьсарь. М. 66.

хоуса, гледај гоуса: аще се оухвати оу хоусѣ или оу крагї. З. 42. како нѣ светца ѡномоу ни конию ни хоусе ни татбе. М. 267. 353. 434. що имь оузме хоуса, и що имь се оукраде. М. 267. 354. 435. где га оубиѥ хоуса. М. 354. 435.

хоусаревь, τοῦ хоусарь: међа је Селчанима ишла до винограда хоусарева. Г. XV. 303.

хоусаревьць, манастир је Трескавац имао виноградь беривоевь хоусаревць. Г. XIII. 376.

хоусарь, гледај гоусарь: нашьствїемь хоусарь разорень. Д. 45. вь брьзыхь голїахь моужїе крьве хоусарїе глаголюмыи. Д. 181. ако тать или хоусарь оузме. М. 102. за царевѣ дльгове да гредоуть прѣдь соудїе: за крьвь, за татн, за хоусарѣ. З. 38. да плати ѥко и тать и хоусарь. З. 39. аще се ѡбрѣщеть хоусарь ѡшьдь прѣзь дрьжавоу краищника. З. 41. хоусара и тата да нѣсть ни оу чїемь прѣдѣлоу. З. 41. оу коимь се селѣ ѡбрѣщеть тать или хоусарь, този село да се распе, а хоусарь да се ѡбѣсить стрьмоглавь, а тать да се ѡслѣпить, и господарь села того да се доведеть свезань кь цароу да плаќа ксе, що є оучиниль тать и хоусарь ѡть ис прьва, и пакы да се кажеть ѥко тать и хоусарь. З. 41. да се тизи господарїе кажоуть како хоусарь и тать. З. 42. тать и хоусарь ѡбличины. З. 42. хоусарїе и татїе. З. 42.

хоусарьскыи, praedonum: међа је селу Љубињу у Пеку ишла на хоусарскоу падь. М. 199. С. Л. 1847. IV. 51.

хоусарьство, гледај гоусарьство: сїимь ѡбразомь да оумалить се татьба и хоусарьство. З. 41. cf. хоусарь.

хоусити, гледај гоусити: що се нагиѥ и хоуси или оукраде. З. 39. оукраден мї є или хоушень (коњ). М. 353.

хоусовати, latrocinari: по соуши или по мороу сь хоусоующїими хоусовавше. Ш. lesek. 77.

хоусть, селима Сламодражи, Добродољанима, Не-

пробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа оу камень оу Хоусть. М. 86. селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа на дѣль на Хоусть (јамачно исти). Г. XV. 282.

хоућоумь, турски judicium: ωдь амальдарьскога хукюма. М. 484. даде имь се хукумь у руке. М. 552.

хьтиторь, гледај хтиторь.

хьтѣти, гледај хотѣти.

хыжа, domus: за хижу и за дѣль земле. П. 171. да ужива туи хижу. П. 171. братиꙗ и хижа наша. М. 328.

хыза, domus: хиза. Д. у Ш. lesez. 81.

хызьница, domus: хизьници. Д. у Ш. lesek 81.

хына, fraus: тестаменать хоћу да се ωбслужи безь нѣдне хине на пунно. П. б. 128.

хытати, capere: кьди бисмо хωтѣли хитать дрѣва пуласка. П. 87.

хытрешевь, *τοῦ* Хытрешь: међу земљама манастира Трескавца бјеше и нива хитрешева. Г. XI. 132. XIII. 375.

хытрешь, име мушко: манастир је Трескавац имао њиве до Хитреша. Г. XI. 132. XIII. 375.

хытрость, ars: накьклероу многыхь ради вѣтрь кьсоу хытрость правлєниꙗ изоумѣвшоу. Д. 183. еда ли бисмо ωкои згора речено на мане прѣнесли коиωмь хитростю али лакомостю. М. 287. тко ли би више писане роте коиωмь годи хитростию разбиль. М. 291. инеднωмь хитростию да буду излѣсти иза всега, що годир се у ωвомь запису удрьжи. М. 447.

хытрьць, artifex: многими хитрьци повѣле разорити сїє. Г. X. 240.

хћи, гледај дьшти: хки гюрьгюшева. П. 78. да се да хкюри му. П. 78.

цанновь, међа је земљама хиландарским у Светој Гори ишла сь зади црькве Цанноке. М. 131.

цалинь, мислим да је погрјешка мјесто црьлюнь: шуба цалина гримиза. П. б. 125.

цамьблакь, презиме игумну дечанском Григорију који је писао службу и живот краља Стефана Дечанскога: Грїгорїє Цамьблакь. Л. 61. cf. Григорию.

цапарьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: катоунь Цапарьци. Г. XV. 278.

цапнѣь, војводе Јурја Војисаљића одь двора приставь кнезь Томашь Цапнѣь 1434. М. 379. — Властелин војводе Иваниша, сина војводе Радосава Павловића, кнез Радоє Цапнѣь 1442. М. 414.

цапьтать, мјесто близу Дубровника, које сада пишу Цавтат, Ragusa Vecchia: одь Цпьтата. М. 42. на Цаптатѣ. М. 217. Цаптать. М. 218. 296. 298. 301. 303. 338. 340. 344. 346. 349. 350. 368. 382. 397. 413. 422. 470. П. 155.

царевь, imperatoris: одь царева кладеньца ишла је међа селу Хоморанима манастира Трескавца. Г. XI. 134. до царева дроума. Г. XI. 135. у царевѣ зевгелатїи. Г. XIII. 375. засеоку села Шикље Крстима ишла је међа на царевь стоуденьць. Г. XV. 287. на царевоу двороу. З. 34. села царева. З. 46. да дава перперoу царевоу. З. 34. планинѣ царевѣ. З. 36. за царевѣ дльгове да гредоуть прѣдь соудїє. З. 38. книге цареве. З. 38. законникь царевь. З. 38. хрисовоули царевн. З. 40. по земли царевѣ З. 38. чловѣкь царевь. З. 38. царинникь царевь. З. 39. соудїа царевь. З. 41. прѣслоушници царевн. З. 43. да не соуде по страхоу царевоу. З. 48. с тога хоћю бити хугю у цареви комори. П. 5. уби га Исакь царевь воєвода сь царевомь воиском. М. 301. у једном споменику: заповѣдь царову. М. 512. царовомь заповѣдью. М. 512.

цариградь, Constantinopolis: егда прѣє Цариградь оть латинь. М. 48. на Цариградь. П. б. 28. изь Цариграда. П. 10. у Цариградн. П. 47. у Цариграду. М. 517. кь Цариградоу. Л. 62.

цариградьскыи, constantinopolitanus: чекамо цара цариградьскога. П. 46. патрїархомь цариградскыимь. Л. 59.

царина, portorium: да си ходе сь своими си трьги по всѣи земли области кралевьства ми свободно, а да имь се царина не вземле ни ѡдь мала ни до велика. М. 19. царину, кьга има смо помагали, прашала ны ста. М. 23. купци, що несу куплю, ако растовари у Брьсковѣ, да плати царину; ако ли мимонесе, да где прода, ту и царину да плати. М. 52. що се продаю црькивно или се име коупоукати що цркви, да се не оузима царина, нь да речеть попь на свою доушоу, како ѥсть соуще црьковно. М. 566. ѡть царине оу светаго спаса на всако годище .ри. перперь да се даю доходькь цркви тои. М. 111. узимана е и прѣжде ѡназн царина ѡньдѣзии. М. 117. да им се не узима царина на Требини, да ни на ѥдьномь пути ни на броду. М. 146. кои трьговць купи коня на трьгу, и плати за нь царину. М. 147. кои трьговци греду по земли и трьговехь царьства ми и кралювѣхь, да плакю всаки царину по закону. М. 147. за царину, кою ю царьство ми поставило на Трѣбини. М. 153. да имь не буде царине на Трѣбини. М. 153. за царину, кою смо поставили на Дани. М. 177. гдѣ се годѣ узима царина у владани бана Тврьтка, да се нигдѣрь не узме ниѥдна царина на дубровачкомь ни на чемьре. М. 184. да купую и продаю всаки трьгь и жито; и да поносе, куде е нимь драгѡ, и да плакяю царину, како е прьво било, по .в. динара ѡть мантие. М. 193. дрьжа царину каменичку. П. б. 33. купише царину сребрьничку и Понора. П. б. 35. да не буде царѣна ниедна прѣюдь Стонѡмь на Маслини и на Сланомь. М. 230. хотю к теби у Глухавицу сьвракяти се платити царину закону. П. 5. да купимо царину которьску за три годища, и у сехь три годищь да ни си дрьжань свако годище изети твои власи десть тисукь товарь соли, а ми свако годище давати до три годние по неть сеть дукать златихь тебе. М. 246. хоккю да имь узьме царину на Аютои. П. 23. юрь ю нашь дубровчанинь дрьжаль царину планьску. П. 74. царину прищевьску. П. б. 62. кою им ю поставиль царѣну Грьгурь Николичь у Попову. М. 280. поставихь притцтономь (придь Стономь) на За-

блатку царину. М. 281. да туи царину сврьгу. М. 281. продадохь царину рудинуку Беику и брату му Федерику за годище за шесть сать литарь сребра. П. б. 79. да се дава на вьсако годище оть новобрдске царине по петь десеть литрь сребра манастиру Свигмену. М. 363. царину оловску. П. б. 110 царина дривска и сона. М. 452. плаћаюће праве царине. М. 471. новьску царину. М. 484. да плакають у место, где трьгь продаю, закону царину, оть сто аспри две аспри, какото ю закоио у Дрьнополе и у Пловдивь и у Кратово. М. 527. потна (путна) царина да се не ище. М. 551. telonium, које се разумије и у горњим примјерима многим али је са свијем јасно овдје: за онези царине, коюно су сьги постале, а нѣсу биле у родителю царьства ми, и на тѣхьзи царинахь да не плакаю никому нищо. М. 168. погрјешка: царьну. П. б. 33.

царинникь, portitor: царинникь твои да стои у нась. М. 23. трьговци дубровчанѣ, кои се обрѣтаю по трьговѣхь царьства ми и кралюевехь, що имь се случа кои любо судь, да се суде предь царинникомь и кьнеземь а или предь кюпалиомь, кои буде града тогази. М. 146. кои трьговць купи коня на трьгу, и плати за нь царину, да рече царинникь душомь, ере юсть тогази коня купиль, и за нюга платиль царину, а тати не зьнаа, да му за то свода несть; ако ли га такози не оправи царинникь, да да сводь, у кога юсть купиль. М. 147. да имь нѣсть вольнь никто забавити ни севасть ни царинникь. М. 157. царинникь царевь да нѣсть вольнь забавити или задрьжати трьговца, да моу коуплю кою продасть оу безьцѣнїе. З. 39. да нѣ вашимь трьговцемь поснлнога дара ни одь кюпалию ни одь царинника. М. 204. царинници инако говоре. П. 1. да имь се слободьщине одь царинниковь прѣтвараю. П. 2. на Леденицахь узимлю юдну царину царинникь кнеза Павла. П. 23. заповѣдамь воеводамь, кнезовомь, жупаномь, царинникомь, глобаромь, катунаромь. М. 485. царинници мои кнезь Марою Буникь и кнезь Влахуша Живковикь и кнезь Марою Трьдаикь. П. б. 114. погрјешка: царьника. П. б. 103. такође по-

грјешка мислим да је на два мјеста: царениќа. П. 2. царениќи. П. 14.

царинъскыи, vectigalis (то мислим да је): пашнца цариньскомоу добитькоу Раковица. М. 60. само ту.

царица, imperatrix: царицею авгѹстнею кѹра Еленою. М. 133. госпоѥ царица. М. 153. прьва царица срьпьска. М. 246. царица Ѥвдокиꙗ. М. 190. да нѣсть волнь господинь царь или краль или госпожда царица никомоу оуѕети баштине по силѣ. З. 33. царица Маара. М. 514. за богородицу: царици нашеи владычици богородици. М. 140.

царичино, селу је Вилској ишла међа оу Царичино. М. 144.

цароградь, гледај Цариградь: в Цароградь. П. 47. само у том споменику у којем стоји неколико пута и Цариградь.

цароградьскыи, гледај цариградьскыи: цароградьскаго патрїарха. Г. XI. 161. цароградскїе митрополити. Г. XI. 162. само ту.

царь, rex, за свакога владаоца: .в. царꙗ: краља оугърьскаго Аньдрѣꙗ рекомаго, и царꙗ грьчьскаго Ѥриса Филаньдра глаголемаго. Ст. 27. цара чьтѣте. Са. 5. сынь ѥсть (св. Сава) цара срьбскаго. Д. 30. царемь дрьжаво. М. 67. оукрѣпикы проданнаго прѣкрасьнаго Иѡсифа и створивы ѥго цара многимь ѥѕыкомь и надь своѥю братиѥю. М. 90. ѥко цара и владыкоу постави ме (Стефана Дечанскога) господина вьсемоу стежанию ѡтьца моѥго. М. 90. сиде на пристоли кралевьства како царь и владика всемѹ стежанью моихь прародитель. М. 427. прѣдь цари ѕемльными. М. 99. нарекь вь нихь царе же и власти и кнеѕѣ. М. 124. мною цари царьствоують. М. 136. имьже цареи царьствѹють. М. 427. елыци вь царихь прїеше правовѣрїе. М. 166. по том за бога: цара Ісоус Христа. Ст. 10. цароу славѣ. Са. 7. цароу мои, боже мои. М. 65 царь царствоующимь и господь господьствоующимь. М. 562. цара небескаго. М. 232. да е клеть царемь небеснимь. М. 242. особит владалац, imperator: постави ѡви царе, дроу-

гне кнеꙁе, нне владнкы. М. 4. оуткрьдн грьке царьмн а оугре кральмн. М. 4. царемь н кралюмь ѡкрьсть нась жнвоущнмь. М. 90. грчки: цароу Манонлоу. Ст. 3. цара грьчьскаго. Са. 2. бугарски: цару самодрьжавьцу вьсен ꙁемле бльгарьске. М. 35. царомь бугарьскомь. М. 44. цара бльгарьскога. М. 97. српски: Стефань царь. М. 125. Стефань вь Хрнста бога благовѣрны царь н самодрьжьць срьблюмь н гркомь н бльгаромь. М. 128. мною царемь Стефаномь. М. 139. цара Стефана. М. 145. Стефань Урошь благовѣрнн царь срьблемь н грькѡмь. М. 156. господнне цару. М. 158. господннь царь. М. 174. бнвшнхь краль н царь. М. 180. турски: цару Баꙗꙁнту. М. 223.

царь, imperatoris: вьсѣмн высѡкымн царн моужїн. Д. 128. ѡдь царего кладеньца. Г. XI. 135.

царь градь, Constatinopolis: патрнꙗрхоу Цара Града. Г. XI. 191.

царьскь, imperatorius: рода царьска сын. Ст. 24. да моу нѣсть вонске нн царьскога ꙁлата. М. 26. вь царьскнхь хрнсовоулѣхь. М. 79. царьскоу танноу. М. 110. оукрашатн сь вьсакымн потрѣбамн царьскынмн. М. 125. ꙁакономь царьскынмь. М. 126. на царьскын поуть. М. 126. царьскые велнкїе лавры. М. 127. цароу Стефаноу, обновльшомоу прьвын царьскын вѣньць срьбьскон н помѡрскон ꙁемлн. М. 143. слѡвеса царьска. М. 143. словесе царьска. М. 161. ꙁаконь царьскы. З. 32. вь ꙁемлн царьскон. З. 37. на царьскомь двороу. З. 50. хрнсовоулн царьсцїн. З. 40. повелѣнїе царьскѡ. З. 41. царьскымь ꙁнаменїемь. М. 144. поданькь велнхь н малынхь царьскынхь. М. 145. ѡ царьскыхь работахь. З. 45. мою вѣру царьску. М. 168. доходьке царьске. М. 171. сподоблюнь быхь вѣньца н чьстн н ксуфетра царьска. М. 201. царьскын вѣнць. Л. 57. велнкааго царьскаго монастыра срьбьскаго вь Светѣн Горѣ. М. 331. царскїе н велнкїе лаврн богороднце хнландарьскїе. М. 547. проглашенн по царскон властн нотар бнетачкн н канжнлнер ѡпкнне которске. М. 465.

царьскын градь, Constantinopolis: вь Царьсцѣмь

Градѣ. Г. XI. 192. вь Нови Римь вь Царьскыи Градь. Г. XI. 191. Царскы Градь. Л. 56.

царьствие, imperium: божьствьнѣи славѣ царьствиꙗ твоѥго. М. 15. дарованьно ми бысть царьствие. М. 136. вь начело царьствїа моѥго. М. 136. вѣньць царьствиꙗ. М. 155. врѣменномоу семоу царствїю. М. 333. многа царствїа прие. М. 530. пишеть висота царствиа ми. М. 552. cf. царьство.

царьство, imperium, власт у свакој држави: царьство своего отьчьства оставивь (Стефан Немања). М. 3. измѣнише земльнымь царьствомь небесноѥ житиѥ. М. 88. намь дарова вѣньць царьства земльнаго. М. 99. готоваѥ намь вѣньць царьства небеснаго. М. 99. оть нѥго прїємлющимь царьство и власть. М. 125. оставлѣеть царство и славоу его (Стефан Немања). Л. 58. братоу дасть Милоутиноу царство. Л. 70. у држави којом влада цар: вѣнчань бысть на царство (Стефан Душан). Л. 61. мјесто самога такога владаоца или жене његове: да патрїархоу царство ти повелить. Д. 127. гостє царьства ми. М. 3. обещамо се твомꙋ великомꙋ свѣтомꙋ царьствꙋ. М. 35. елико бысть мощьно царьствоу ми, оукрасихь. М. 125. твоемоу царьствоу вь вѣчноую память. М. 126. изволи се царьствоу ми. М. 126. поидоше сь царьствомь ми. М. 126. подьписа царьство ми. М. 135. желаше оть многаа врѣмене царьство ми. М. 137. освободи ѥ царьство ми. М. 138. говори царьствꙋ ми. М. 143. повелѣ царьство ми. М. 144. кьди царьство ми приходи ꙋ трьгь. М. 147. обрѣтоше царьство ми ꙋ Призрѣнѣ. М. 161. сынь царьства ми. М. 128. брать царьства ми. М. 144. родителѣ царьства ми. М. 146. мати царьства ми. М. 153. вьсеми властели царьства ми. З. 29. людиѥ царьства ми. М. 163. вь земли царьства ми. М. 138. по градовехь царьства ми. М. 157. Млѣть ѥсть царьства ти. М. 158. при животѣ и по смрьти царьства ми. З. 31. всемилостивномꙋ ѥго призрѣнию еже на царьство ми. М. 160. да гредꙋ прѣдь царьство ми на сꙋдь. М. 162. благодѣть прѣсветаго своѥго дꙋха на царьствѣ

ми показа. М. 164. на име царьства єю. М. 138. доходише на порьтꙋ царьствꙋ ми. М. 534. тако и за владаоца који се не зове цар: вьспоменоуше царьствоу ми (пише деспот Стефан). М. 332. вријеме кад влада који цар или други владалац: въ царьство благовѣрнаго цара грьчьскаго кѵрь Михаила Палеолога въ третїе лѣто. М. 48. вь дни деспота Стефана вь .кд. лѣто царьства юго. М. 277. богь оумножи царство его (краља Милутина); царствова бо лѣта .мк. Л. 52. — држава: оу грьчьсцѣмь царствѣ. Ст. 5. правещꙋ ми скифтрь богодарованнаго ми царьства. М. 134.

царьствовати, imperare, у свакој држави: югоже самь (Стефан Немања) царьствоую прѣдьносе на выи своюи. Ст. 15. постави сего (Стефана Немању) самодрьжьнаго господина царьствовати вьсею срьбьскою землею. Са. 1. вь царствоующтим градѣ (т. ј. у Цариграду). Д. 59. богь не прьва царьствꙋєи. М. 49. царь царьствоующим. М. 562. родитель нашихь вьсиавшихь ѡть нихь и царьствовавшихь на земли (пише краљ Стефан Дечански). М. 89. мною цариє царьствоують. М. 140. сподоблюнь бихь царьствовати ва земльхь родитель и прародитель наших (пише краљ Дабиша). М 221. царьствова (Стефан Немања) лѣть .мв. Л. 68. вькрали се Милоутинь .к. Оурошь, и царствова .мк. лѣть. Л. 70. царьствова (Лазар) .зı. лѣть. Л. 72. царьствова (деспот Стефан) лѣть .лн. Л. 73. Гюргь бысть вьтори деспоть великы, и царьствова лѣть .кѳ. Л. 73. у држави у којој влада цар: царьствоующоу юмоу вьстоуными странами. М. 48. югоже богь изволить царьствовати по нась. М. 128.

цвилино, брдо код Призрена: међа је Вишеграду код Призрена ишла дѣломь до Цвилина ... и ѡврьхь Цвилина, ... и по врьхоу Цвилина надь Захльмь. Г. XV. 271. и селу је Љесковцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа оузь дѣль на врьхь Цвилина, и ꙋс потокь оусь Коваченьць до поути кои греде оу Цвилина. Г. XV. 282. номинативу нема потврде.

цвисти, цвьтоу, florere: присно цвьты разлиуьнынмь цвѣтомь дѣвьства своюго. Ст. 18. цвьтѣаше вь нась свещенодѣтельми. М. 561. волисмо гласв нашемв, да цвате одь послѣдиихь, кои бвдв. М. 249.

цвьтѣти, florere: благоконыхь цвѣтьць цвьтещихь вь тои светѣи поустыни. Са. 10.

цвѣтимирь, име мушко: Цвитимирь изь Кабанѣь из жупе Хлијевна 1400. М. 248.

цвѣть, flos: цвѣтоке польсьцин. Ст. 29. вьспитѣноє ємоу овчє, цвѣть оть корѣне єго. Са. 9. оуныла и измѣнивша цвѣть юности. Д 24.

цвѣтько, име мушко, гледај Гоуделиѣь.

цвѣтьковиѣь, дијакь и граматикь и отаиным дијакь и каньжилѣрь и логофеть опћине дубровачке Маринько Цвѣтковикь 1452—69, само је један пут записан презименом. М. 456. 473. 497. 499. 504. 506. П. б. 118. 129.

цвѣтьковь, *τοῦ* Цвѣтько: селу је Камијеву ишла међа на цвѣтковв падь. М. 199.

цвѣтьнь, florum: вь неделю цвѣтноу, dies palmarum. Л. 76.

цвѣтьць, flosculus: похвалами вѣньчаю ꙗко красными цьвѣтьци. Ст. 16. благоконыхь цвѣтьць. Са. 10. ꙗко пчела оть всѣхь красныихь цвѣтьць сьбравь. Г. XI. 190. раисними цвѣтьци оукрасивьше се. М. 570.

цегарь, ваља да је исто што и цьньгарь, које види: Лею цегара дѣтьца. М. 62. Никола цегарь. М. 63.

цезарь, caesar: нашега господина цезара римьскога а краліа свете крвне вгарске. М. 395. цезара. П. б. 94. cf. цесарь.

цека, итал. zecca, moneta (ковница): нова цека господина деспота (на новцу сребрну деспота Стефана). Г. III. 238. двиє квпє злате, коє св сковане в нашои (дубровачкој) цеки. М. 380. П. б. 92.

целимакь, између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Деславь Целимакь. Г. XV. 299.

цєлинь, мислим да је погрјешка мјесто црьлєнь, cf. цалинь: плашь подсталєнь уєндомь целиномь. П. б. 125.

цєпєна, Домовићима и Татарину ишла је међа оу локьвоу оу Цєпєноу. Г. XV. 283.

цєрова, село негдје између Кучајине и Мораве које је цар Лазар писао Раваници: Цѣрова. М. 197.

цєровыи огоумькь, селу је Поточцу манастира Раванице ишла међа на Цєрови Ѡгꙋмькь. С. Л. 1847. IV. 53.

цєровыи рьть, селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на Цєровы Рьть. М. 197.

цєрь, cerrus: на два цєра. М. 263. селима у Мачви која је цар Лазар писао Раваници бјеше међа кодь великаго цєра. С. Л. 1847. IV. 53. али на том другом мјесту може бити планина Цер.

цєрьвићь, властелин дубровачки Ламприца Цєрвикь у другој половини XV вијека. М. 536. cf. Црѣвићь.

цєрьница, село близу Ливоче, коју види: међу људима који по заповиједсти царице Милице показиваше међу ливочку бјеху двојица ис Цєрницє. М. 263. а ливочка је међа ишла пꙋтємь врансанскимь к Цєрницѣ. М. 264. има и сада. Hahn, reise 170. 172.

цєрьєвићь, властелин дубровачки Никꙋла Цєрьєвикь 1253 у вељем вијећу. М. 40. cf. Црѣвићь.

цєсарь, caesar: цєсаромь римьсцѣмь и кралємь ꙋгарьсцѣмь. М. 381. врати се цесарь оу Беуь. Л. 88. cf. цєѕарь.

цєта, denarius: ѣко и она вьдовица двє цєтє дадоуши. М. 83. вѣроу вьдовичью принєсьшоую ти двѣ цєтѣ. М. 245. цѣтє. М. 533. 547.

цєтина, вода у Далмацији: s ouu stranu Cetine i s onu stranu Cetine. M. 386.

цєтиньскыи, τῆς Цєтина: chnez ceti(n)schi. M. 279.

цєтиню, мјесто у Црној Гори: на мєстѣ глаголѣмѣмь Цєтинѣ. М. 531. на Цѣтиню. М. 532. ѡть Цѣтиню. М. 532. на Цѣтинѣ. М. 533.

цетлинианинъ, човјек од садашњега Цеклина у Црној Гори: свѣдоучно є свѣми цетлыниаиы и вьсѣми кметн добрьсцїнемы. М. 532.

цехъ, њем. zeche, aedes metallicorum: оупали се цѣхъ. Л. 76. падоше ширине оу горнѥмь цехоу. Л. 80.

цецена, мјесто у Босни: писано Цецени в дворихь нашега (краља Дабише) протовистиара Жоретє. П. б. 35.

цигоулнћь, презиме властеоској породици дубровачкој: Аньдроушько, којега пишу и Андрєа, изабрани властелин 1423—42. М. 320. 347. 419. 423.— Живько, којему је име један пут наштампано Жико, изабрани властелин 1427—45. М. 347. 419. 423. 431. — Марою судија 1466. П. б. 127. 129.

цилешь, једна кћи цара Лазара бјеше удата ꙁа Ꙁагаревикѥмь на Цилєшмє (које мислим да је погрјешка мјесто ꙁа Цилєшємь). Л. 73. cf. Цѣлишь, цильскын.

цильскын, из мјеста Цеља (Cilli) у Штајерској: цилскомоу баноу Ѡрлихоу. Л. 63. cf. Орьлихь.

цимовькь, неко мјесто: на Цимовькв писа херцег Стјепан дубровчанима. П. б. 104.

циньцоуловнћь, властелин дубровачки Марою Циньцвловикь прије 1423. П. б. 79. — Властелин дубровачки Жонко Цинцвловићь 1469. М. 506.

цицилиꙗ, жена херцега Стјепана 1466—70: госпон Цицилиє. П. б. 125. госпоги Цицили. П. б. 125. херцежица Цицилиѣ. М. 501. госпон Цицилиє. М. 503. 507. 508.

цицинићь, властелин херцега Стјепана кнез Радивои Цицинићь 1450. М. 441.

цокотина, село које је цар Лазар писао Раваници: Цокотина. М. 197.

цорьцн, биће погрјешка мјесто ћорьћн, гледај Гоци.

цоцань, име мушко: дворанин краља Стефана Дечанскога: Цоцань прѣрвчи и подьписа 1334. М. 109.

црьвенобрѣжькын, гледај чрьвенобрѣжькын.

црьвень, ruber: земљама је хиландарским у Светој Гори ишла међа на црьвениками, ꙁовоми Пири-

петра. М. 127. на црьвенꙋ ꙁемлю и на црьвени камень. М. 131. по познијем пријепису. на хаꙁдею црьвенꙋ. П. б. 103. црьвенога аꙁамита. П. б. 104. чаша дрѣвена црвена. М. 498. клобꙋкь царвена грнмиꙁа. М. 498. пантареле двѣ црвене. М. 498. cf. чрьвень.

црьвьница, манастир је св. Николе у Врањини имао мали ꙋ Царвницꙋ на мѣсто, ꙁове се Ѡрахово. М. 461. иꙁ Царвнице. М. 463. 464.

црьвьць, byssus (ваља да је то): ꙋ Дꙋбровникь оловѡ, свила, црьваць и восакь да не иде. М. 475. црьваць. М. 475. 529.

црькв-, гледај црькьв-

црьковь, гледај црькы.

црьковьникь, *ἐκκλησιαστικός*, sacerdos: прота и црьковникы. Д. 43. игоумоноу .и. перпер, а црьковьникомь по четири перпере. Г. XV. 307. вьсеми архїереи и црьковникы, малими и великыми. З. 29. да нѣсть вольнь митрополить мѣста того или црьковници его ꙁабавлꙗти или оскрьблꙗти игꙋмена. М. 214. грѣшнїи вь иноцѣх Никифорь црьковник. В. дан. I. 28.

црьковьнь, ecclesiae: сь вьсакыми дѣлы црьковьными. Ст. 5. светитель и црькѡвныхь слоугь. Са. 4. ꙗкоре приемле црьковьна меда. М. 12. по црьковномоу оуставоу. М. 14. да пасоу кобиле црьковне. М. 61. на оукрашениꙗ црьковьноꙗ. М. 75. всакого чина црьковнаго. М. 91. оу коꙗмь селѣ нѣ црьковнога сѣнокоса. М. 98. ꙁемлꙗ црьковна. М. 98. о црьковныхь людѣхь. З. 31. по црьковныихь селѣхь. З. 31. людїе црьковны, кои дрьжеть црьковнаа села и ꙁемлю црьковноу. З. 32. планинѣ црьковне. З. 36. оу вратѣхь црьковныихь. З. 42. аще ли кто ѡбрѣщеть се ѡть коꙁмикь соудивь црьковномоу дльгоу. З. 30. црьковны людїе ѡ вьсакои правдѣ да соудеть се прѣдь своими митрополити и прѣдь епископи и игоумени. З. 32. чловѣкь царевь или црьковны. З. 38. ѡ глобарехь црьковнихь. З. 50. ꙋ рꙋке црьковне. М. 440. работници црьковны. М 531. cf. црькьвьнь.

цркьва, гледај црькы.

црькьвєница, село у Битви које је цар Лазар писао Раваници: Црьквєница. С. Л. 1847. IV. 54.

црькьвєнь, гледај црькьвьнь: на людєхь црьквєнихь. М. 134. людиє црьквєни. М. 135. само у том споменику.

црькьви, гледај црькы.

црькьвица, ecclesia dem.: црьквица свєтаго Геѡргиꙗ. Ст. 6. да дрьжє оноуꙁи црьквицоу. Г. XV. 285.

црькьвиштє, terra ecclesiae: на црьквыщє Карьварино. М. 123. до црькнщa. Г. XV. 285. в црьквищє крьстово. Г. XV. 300. на црьквища. М. 144. на црьквищє. М. 197. 198.

црькьвь, гледај црькы.

црькьвьнь, ecclesiae: црькв(ьн)ынмь добытькомь. М. 10. людиѥ црьквьн(ни). М. 27. ѡть црьквнихь влахь. М. 61. црьквнє кобилє. М. 61. работь кралєвьскыхь и црьквныхь. М. 62. црьквни владалци. М. 62. красотами црьквными. М. 62. що сє тоу имєноуѥть црькьвно. М. 68. гдє годѣ сє при црьквни уловѣкь на кралєвѣ соудѣ, да ѥ глоба црьковна. М. 565. слоужитєлѥмь црьквнымь. М. 92. людємь црьквнимь. М. 191. посьль црьквни. М. 191. икономоу црькьвномоу. М. 571.

црькы, ecclesia, cf. црькьви, црькьвь, црьковь, црька: црькы да дрьжи село. М. 112 (таки номинатив само ту). оукрашєна црькви. Д. 98. сиꙗ свєтаꙗ црькви. Г. XI. 192. да сї є има црькви. М. 60. свєтаа црькви. М. 61. црькви сїа. М. 62. вь нѥмьжє ѥсть црьквы. М. 122. свєтаа црькви. Г. XIII. 376. црькви свѣтло вкрашаѥма. М. 133. божьствнаа црькви. М. 145. да поставить црькви вєликаа протопопѣ. З. 29. дєуанскаа црькви. Л. 61. вьса црькьвь. Ст. 28. да га црькьвь постави. М. 99. таꙁи црьквь. М. 191. до ньдѣжє и сьврьшить сє црьковь прѣсвєтыѥ. Ст. 15. да си ѡблада снѡмьꙁи мєтохїѡмь црьковь. М. 145. црьковь кѡмска. М. 533. црьковь да соудить. З. 30. свѣтаѣ црькка. М. 39. ако црькка оуꙁьлюби. М. 99. црькка. Г. XI. 130. црькка бранньска. М. 197. црькка босанска. П. 50. да сє по-

крьѥ црьква. М. 416. да есть волна црькка. М. 533. да ихь кедѣвса црьква. З. 30. ѡсккрьнише црькьвь светоую твою. Ст. 24. дароую црькьвь светога Вида. М. 10. црькьвь божїю. М. 17 сию великоую црькзь. Г. XI. 190. прида црькзь. М. 62. подь црьквь. М. 64. прѣдь црьквь. М. 92. оу црькьвь. М. 95. црьквь нашѹ. М. 191. да сьтвори црькьвь по своѡи вѣре. М. 216. вь црьковь. Ст. 13. на црьковь. М. 68. створихь црьковь. М. 74. оу Недѣлиноу црьковь. М. 94. светоую црьковь. М. 140. на црьквоу. М. 87. ѹ црьквѹ новѹ. М. 417. црквѹ конавлѡскѹ. М. 443. метохиѥ млѣтьске црькве. М. 10. ѿть божьствьниѥ црькве. М. 14. ѿть црькве. М. 61. прѣма црькве. М. 92. приложихомь под ѡбласть сиѥ црькви. М. 13. оу црькви те. М. 116. сь доходьки црькви тези. М. 134. великїе црькви патрїархїе. М. 139. црькви тое. М. 197. ѿть црькви. З. 29. да боудѹть црьквы. М. 10. чьто смо дали сїи црькви. М. 12. кь светои цркви. М. 60. кь црьквѣ завѣта ради погѡше. П. 38. црькве дадох ѡлово. М. 416. вь светѣи сеи црькви. Са. 13 при црьквы. М. 123. сь црьквомь. М. 111. црьквомь томь. М. 116. сь црьквомь. М. 134. томь црьквомь да не метеха. З. 49. своею црьквїю. З. 32. сь црьквїю. М. 195. да не ѡбладаеть црьковїю тою. З. 33. да дрьжи ѥкоже и ниниѥ црькви. М. 111. црькви ѡсвети. Са. 1. многыѥ црькви сьзда. М. 91. божьствьнихь црькьвь. М. 243. кь божїимь црьквамь. М. 26. светыимь црьквамь. М. 112. ѡ црьквахь. Са. 4. М. 5. по иних црьквахь. М. 98. црьквами да ѡбладаеть царь. З. 31. ѡбѣ црькве. З. 32. М. 533. ѿть двѣю црьквоу. З. 32.

црьлѥнь, ruber: ѥдна ѥбльлка ѡдь кѡрде ѡдь камена црьлѥна. П. б. 79. ѡботце злате са четири камени црьлене велике и два мала црьлена. М. 386. плащь црьленога азаминта. П. б. 104. шѹба велика црьлѥна аксаминта. П. б. 125.

црьнило, селу по имену Селу на Срѣдьскои ишла је међа на Црьнило. Г. XV. 280. селу је Гадимљи била међа мегю Црьниломь (јамачно истијем) и мегю мирашкомь земломь. М. 182.

црьномоужь, име мушко: између људи које је

краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Црьномоужь. М. 12.

црьнорнзьць, гледај чрьнорнзьць: неколнко црьнорнзьць. М. 17.

црьноювнћь, господарь зетскы Нвань Црьноевнкь 1485. М. 530. 534. — Војвода зетски Гюрьгь Црьноевнкь 1494—99. М. 538. 544. — Браћа Раднчь и Стѣпань Црьюноювнкн. М. 566. исти се Радич помиње у латинским споменицима од 1392 Radiz de Çernue, dominus Zente et Budve. Г. XII. 129. 138. мртав се помиње од 1396. Г. XII. 181.

црьноушь, међа је селу Невркгокоу манастира Трескавца ишла ѡбьемлюще вьсь Црьноушь. Г. XIII. 371.

црьнь, niger: рѡгь царнь. М. 498. — Црьна Гора: ѿть Црьнїє Горн ѿть Рекє. В. прим. 13. cf. Чрьна Гора. — Црьна млака, гледај млака. cf. чрьнь.

црьньчькын, катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше напонще црьньчкн бродь. Г. XV. 300. cf. Чрьньча.

црьнын, у другој половини XIV вијека Жоре Црьнн као да бјеше дубровчанин. П. б. 26.

црьнын врьхь, гледај Чрьнын Врьхь.

црьтежь, гледај Чрьтежь.

црѣвнћь, гледај Чрѣвнћь.

црѣнь, manubrium: ножа .і. с црѣнѡмь костеннемь. М. 498.

црѣпн, гледај Црѣпь.

црѣповнћь, деспот Стефан поврати Лѣщнню хьтнтору попоу курь Кенеднкьтоу Црѣповнкю. М. 571.

црѣповь потокь, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића: село Црнповь Потокь. М. 439.

црѣпь, име мушко: цар је Лазар купио неке земље у Црєпа, те дао Раваници. М. 196. исти ће бити и на овом мјесту: 1381 оубы Црєпьн Внтомнрь тоурьке на Доубравннцн. Л. 74. cf. Черепн.

црѣшнꙗ, село код Новога Брда које је деспот Стефан дао Хиландару: село Црешьнꙗ. М. 570.

цоуготнѣь, дубровчанин Влахота Цѹготникь око 1419. П. 146.

цоурађь, цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену Доброслака и ѕета моу Цоуракꙗ. Г. XV. 273. — Манастир је Трескавац имао земље до Цоура(ђа). Г. XIII. 371.

цоурићь, властелин војводе Иваниша сина војводе Радосава Павловића кнез и днꙗкь Мнотошь Цѹрикь, које је записано и Цѹрькь 1445—54. П. б. 108. 109. 115. М. 432. 433. 470.

цькленъ, vitreus: брокете двѣ сребрьне сь четири камени цькленн. П. б. 50. сь четири камени цклени. П. б. 56. само ту.

цьклеревь, манастир је Трескавац између других земаља имао цклеревь дѣль. Г. XIII. 374.

цькьнѣти, retardare: да се не цкнѣ станье чловѣка вашега. П. 76.

цьньгарь, нгр. $\tau\zeta\alpha\gamma\gamma\acute{\alpha}\varrho\eta\varsigma$, sutor: шьвци, цьнгарие, оуѕдарие, ковачие. Г. XV. 309. cf. цегарь.

цьпичь, селима манастира богородице ртачке ишла је међа ѡдь Цьпича оу Кальць. М. 68.

цѣвь, tubus: ѡрганнћь сь цѣвми ѡдь сребра. М. 498.

цѣвьница, tibia: напѣванїемь цѣвнице и брецаннемь гоусли. Д. 148.

цѣкати, castigare: да га ꙗ волꙗнь господинь херцегь цѣкати и карати на своꙗ волю, што мѹ сѹдь покаже. М. 459.

цѣливати, osculari: сльѕами сихь окраплꙗюште цѣливаахоу. Д. 27. градное каменїе целиваꙗ. Д. 156. сию цѣликаюште. Д. 157. поутенѹ ми рѹкѹ целиковши. М. 552. свѣте рѹке цѣливамо. М. 560.

цѣливь, osculum: целывь. Са. тип. ст. у Ш. Iesek. 81.

цѣлиие, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: село Цѣлиие, међа му

је ишла до мегю влъчетрьньске оу рѣкоу. Г. XV. 304. село је Диничино међило с Кроушнюмь и с Цѣлинами. Г. XV. 275.

цѣлитель, medicus: цѣлитель болѣзнемь тѣлеснимь и язвамь доушевьнынмь. Ст. 15.

цѣлишь, једна кћи цара Лазара би удана на оугрѣ за Загаревика Цѣлиша. Л. 73. cf. Цилешь.

цѣловати, osculari: цѣловавше вьси прѣподобное тѣло. Са. 12. обьемши и целовавши любьзно. Д. 9. припадаеть и цѣлоуеть игоумена. Д. 24. цѣловавь светоую црьковь. Д. 32. цѣлоуимь роуцѣ. Г. XI. 93. amare: поустынное житїе паче цѣловаше. Д. 128.

цѣловь, osculum, али стоји на таком мјесту да ће прије бити погрјешка мјесто цѣловавь: краль даваеть емоу жьзль, и целовь юго поставлаеть его игоумена. М. 14.

цѣлокоупьнь, integer: ере ни све даше циелокупно. М. 425.

цѣломоудрие, prudentia: ѡ цѣломоудри. Ст. 3. вьнимааше словесемь его испльнь соуште цѣломоудрїа и оумилюнїа. Д. 8.

цѣломоудрь, prudens: подобает епископоу бытн цѣломоудроу. Д. 140.

цѣломоудрьнь, prudens: призвавьше кь себѣ сего цѣломоудрьнаго и светаго моужа. Ст. 4. вь соупроужьствѣ соуштїихь цѣломоудрьно и вь дѣвьствѣ чистотно прѣбывати наказаше. Д. 177. поживть цѣломоудрьно. Л. 53.

цѣль, integer: скакаше цѣль на ногоу своюю. Ст. 21. владычьствоу его бывшоу .лз. лѣть сьхранюноу и цѣлоу. Са. 1. ѡбрѣтохь чьстное тѣло его цѣло и неврѣдимо. Са. 13. проидохь скрозѣ ѡгнь и водоу цѣль и сьхраниюнь. Са. 13. мошти его цѣли и нераздроушими обрѣть. Д. 175. петь комать чьстнога дрѣва, цело свє. М. 70. цило срьшено наидосмо. М. 254. имавьше свить и циль зговорь с вельможами. М. 255. имавше свить цѣль и зговорь. М. 317. све више писано хокемо циело сахранити. М. 307. свесрьдо и цюло потврьдисмо. М. 421. циелоѡ и правоѡ ѡпро-

стихь. М. 457. хоћꙋ на всемь на томь стаати и трьпѣти се правоѡ и тврьдоѡ и цѣло. М. 463. цнѡ. М. 413. тадаи бѣше здраве памети и цѣла разꙋма. П. б. 128. чистимь и целемь срьцемь. М. 526. с цѣлѡмь ѡдьлꙋчисмо. П. б. 120.

цѣльба, sanatio: цѣлбоу изливаше. Д. 119. цѣлбами ѡбогати. Д. 208. источникь цѣльбь. Г. XV. 265. цѣлбы прїиходещымь подавають. Л. 60.

цѣна, pretium: ако си ꙋзлюби ꙋзети конꙗ, да си га ꙋзьмѣ, а ѡномꙋзи да пода трьговьцꙋ ценꙋ, що бꙋде подаль за нюга. М. 147. 162. не кашните мнѣ цѣне чинити како влахꙋ вола приморанинꙋ; нека ю мнѣ цѣна вола нере иномꙋ. М. 247. юдномь цѣномь да ꙋзима. М. 474. комать свите по онꙋи цинꙋ. М. 545.

цѣнити, aestimare: попашоу да плати, що рекоуть доушьници, кои цѣне. З. 35.

цѣнимати, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгоювикь Цѣпимати. Г. XV. 299.

цѣрова, гледај Церова.

цѣсарь градь, Constantinopolis: прѣеше Цьсарь Градь. Са. 13.

цѣста, via: до великїе цѣсте. М. 92. до прѣке цѣсте и до Быстрице. М. 92. оу прѣкоу цѣстоу до соухе Любоуше. М. 92. на великои цѣстѣ. М. 93. призрѣньскоу цѣстоу. М. 93. како цѣста греде оу рѣкоу. Г. XV. 282. ѡть тоудоу цѣстомь. Г. XV. 284. цѣстомь великомь, коꙗ греде ѡть власѣнога полꙗ. Г. XV. 293.

цѣстьнь, Зерзеву је ишла међа по ѡнои странѣ Дрима на Цѣстьнь. М. 96.

цѣхь, гледај цехь.

цѣћа, цѣћь, propter: тога цѣкꙗ за вашега сина хѡкюмо нечалить. П. 46. вась цѣкꙗ. П. 51. ѡкоган дрꙋгога листа цѣкꙗ на ѡнь прьви листь ꙋстависмо се сьде ѡдьписати. П. 51. ваше чьсти и ꙋзьвишениꙗ цѣкꙗ. П. 69. наась цѣкꙗ. П. 73. то да ꙋчинимо ваше любве и нищхь бошиꙗнь цѣкь. П. 83. законна цѣкꙗ потрѣбно би послать.

П. 106. наше мошбе цѣкь даше намь. М. 399. погрјешке: цѣуа. П. 48. 146. цѣую. П. 83.

уабнѣе, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: село Уабнѣе. М. 93. Уабникю. М. 93. 94. сь Уабникемь. М. 93. оу Уабники. М. 97. номинативу је потврда само онај први примјер; било је до Игларева и близу Дрсника, cf. Игларево, Дрьстьникь. cf. Уабнѣь.

уабнѣь, село које је царица Милица повратила Дечанима: село Уабникь. М. 265. а то је без сумње исто село које се у другом споменику зове Уабнѣе, које види.

уавловнѣь, човјек херцега Стјепана Радое Уавловнѣь и брат му Михаило, оному је првому име записано и Радиуь. П. б. 118. 120.

уавль, clavus, али мислим да је погрјешка мјесто кабаль (кьбль): юдань уаваль маль сребрьнь. П. 73.

уагль, село које је цар Лазар дао Раваници: Уагль, било је у Мачви. С. Л. 1847. IV. 53.

уаканнѣь, властелин дубровачки Петрь Уаканникь 1253 у вељем вијећу. М. 40.

уалапию, име турско: брат цара Мусије син Бајазитов: Моусїа Уалапїю оудаки 1411. Л. 75. — Син цара Мурата II, цар Мехметь Уалапїа 1451. Л. 78. 80.

уаньквнинѣь, властелин дубровачки Власи Уанькининкь 1253 у вељем вијећу. М. 40.

уапли, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима: Уапли. М. 439.

уаретнѣь, године 1399 Никша Уаретникь као да бјеше дубровчанин. П. 17.

уародѣи, magus: уародеемь. Г. X. 249.

уарькь, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима: Уаракь. М. 439.

част, tempus: падь на лици его, плакахь се горко на дльгь часъ. Са. 12. горкы часъ сьмрьтныи. М. 86. на умрьли часъ. М. 230. на умрьломь часѹ. М. 431. вь часъ исхода моюго. М. 245. аще га не обрѣщеть, вь ть часъ да прїидеть на соудь. З. 36. терь кю бити вьсакои часъ рѣчь. П. 26. ми смо тьи часъ казали оногаи чловѣка педепсать. П. 41. да им га смо дрьжани таи часъ отворити и проутѣти, и дѣломь таи часъ кршити. М. 496. да би ѹ добри часъ било. П. 44. молимо бога да би тои ѹ добри часъ. П. 95. богь даи господинѹ свако добро почело почињати и свршевати ѹ добарь часъ. П. б. 124. hora: в петькь .з. часъ дьне. Л. 79. .д. часъ ноћи. Л. 79.

чаоуша, катуну је Синајинцима ишла међа прѣко поля оу Чаоушоу оу бароу. Г. XV. 296.

чаоушь, nuncius у Турака: чаушъ баша. М. 554.

чахрь, селу је Кльчевиштемь ишла међа ѹ поуть кои греде оть Чахра. Г. XV. 285.

чаша, poculum: чашами царьскыими оукрашении камыикы многообразниими. Ст. 29. не скрьби, зре моего разлоученїа; чаша бо сы вьсѣмь обща есть. Са. 10. дванаюсте чаша с рѹчицами позлакене, потезаю пет на десете литара, .д. ѹнче, .г. азаге. М. 372. два на десете чаша окрѹглиехь срьбрьниехь, одь коюхь сѹ десеть позлакениехь а двие биеле, потезаю три десети и четири литре, .з. ѹнача, .д. азаге. М. 372. .і. чаша окрѹгле и .г. чаша з дрьжци, .д. чаше ѹ гласехь (оуглдасте). М. 394. ѹ сѹдовехь златехь: петь чашь, тегле шесть литрь, .аі. ѹначь, .в. азага. М. 407. педесеть чашь писаниехь и позлакене, све потежѹ педесеть и три литре, .s. ѹначь. М. 408. чаша една дрѣвена црвена с мало сребра. М. 498. .в. чаши. М. 502. чаше велике сь зламенью сандалюкѣмь, и четири чаше мале бѣле. П. б. 49. чашоу, юже господиноу своемоу почрьпоше, тоу сами по малѣ испише. Л. 61. погрјешка: каша. П. б. 102.

чашиние, село у Битви које је цар Лазар дао Раваници: Чашинїе. С. Л. 1847. IV. 54.

чашица, pocillum: .s. чашица. П. б. 125.

чаꙗниѥ, exspectatio: не посрами мене ѿть чааніꙗ моего. Д. 86. не посрами чаꙗниꙗ моего. М. 58.

чаꙗти, exspectare: чаемь твоихь ѿтьчьскыхь щедрѿть. Д. 86. чаемыи ѿть бога гнѣвь. Д. 118. многоу полꙃоу, ꙗкоже и чааше, ѿть нихь приемь. Д. 189. оть сихь чають вьсприѥти, ꙗже богоу вьроучише. Г. XI. 140. мала вьꙃмьꙃдіа чаю. М. 241. такокоужде мьꙃдоу чаѥ. М. 333.

чаѥтина, заселак селу Кућану. М. 568. има и сада у окр. крушевачком, само што је пишу Чајтина.

чврьнѣга, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Чврьнѣга. М. 13.

чеговь, cujus. Са. тип. ст. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

чедо, infans: чеда моа вьꙃлюблюнаа. Са. 3. не мое чедо, нь божіе чедо. Д. 45. крьвь ѥго на нась и на чедѣхь нашихь. М. 16. на чедехь. М. 73. на чедихь. М. 260. на чеднехь. М. 342. иже вьспитѣше ꙗко братию и чеда. М. 89. сь чеды моими. М. 90. кто се ѡбрѣте оубивь ѡтца или матерь или брата или чедо свое, да се тьꙃи оубіица иждежеть на ѡгни. З. 37. скрьби и болѣꙃни чедь твоїхь вьсї. М. 244. ꙗкимь се чеда свѣтоу. М. 530. агаренскыихь чедь. М. 538.

чедолюбивь, amans liberorum: чедолюбива ѿтьца. Д. 218.

чедолюбиѥ, amor in liberos: вьси чедолюбіа болѣꙃнь и ѡгнь. Д. 11. оублажаю твою непрѣмѣнноу чедолюбіа любовь. Д. 64.

чедолюбьць, amans liberorum: ꙗко отцы послоушливи и чедолюбцы. М. 130.

чедь, coll. liberi: не сь погрибатели, простою чедїю, нь сь светыми моужи носимь бывааше. Д. 83.

чекати, exspectare: доги, ѥрь те много весело чекамо. П. 24. чекасмо ихь сь великомь любьвомь. П. 42. чекамо цара иꙃь Бнетакь да мине ꙋ Цариградь. П. 47. ми тогаи дне чекамо, кьди ꙃаповѣсте, да пошлѥмо. П. 59.

терь ѥ ѡбоимь много ѹсильно толико врѣме дльго чекаѥ. П. 92.

челатовь, гледај чехатовь.

чело, caput, margo, крај: поѩсь сребрьнь позлакѥнь сь ѡбѣма чельма и два десети и двѣ чѹпици по нѥмь. П. 18. тракь свилань сь челми закованѣми и работанѣми сь бисерѡмь. П. б. 74. оу горнѥ чело Горачева. М. 61. оу горнѥ чело Крачюнищa. Г. XV. 277. ѡть Градищa како слази оу долнѥ чело подь цареке гради до лоуга. Г. XV. 283. оу долнѥ чело ненаднне баре. Г. XV. 293. оу чело нике радоеве. М. 199. оу чело нивe. М. 199. ѹ чело Плѹжевине и ѹ чело Милашика нивe. М. 199. за вријеме и умне ствари: коѥ сѹ ѹ постакѹ посталѥние ѡдь прьвога чела. П. б. 59. ваша милость море добро знать ѡщь ѡдь прьвога чела до напоконѥга подь кои сте ѹвѣть постaвили. П. 111. господьство ти било ѥ ѡдь прьвога чела всемѹ томѹи дльгоканью добро и красно почело. П. 158.

челопеци, заселак селу Косорићима у Хвосну које је цар Стефан са засеоцима његовијем дао ћелији св. Саве у Карејама: Челопеци. М. 138. cf. Чельпеци.

челоунь, pannus quidam: посласмо комадь цѣль црьлѣна челѹна. П. 95.

чельникь, praefectus, помиње се највише тако да се не види над чим је био: чельникь у краља Милутина. М. 69. у краља Стефана Дечанскога. М. 85. чеоникь у бана босанскога Стефана. М. 102. чеоникь у цара Стефана. М. 152. кнезовѣ и прѣмикїріе и владальци и прѣстаиници и челници, кои се ѡбрѣтають сели и катоуни ѡбладающе. З. 41. нѣкто Иоанъ царицею Єленою челникь поставлѥнь бысть у околини дечанској. Г. XI. 87. челникь у цара Лазара. М. 207. у Вука Бранковића. М. 209. у царице Милице и сина јој Стефана. М. 263. П. б. 44. у Маре Вуковице и синова јој два заједно. М. 272. П. 99. у деспота Ђурђа. М. 355. у Ђурђа Кастриота. М. 481. 482. био је и велики: челникь великы у деспота Стефана. М. 269. великыи чел-

никь у деспота Ђурђа. М. 436. 437. помиње се и ризнички, praefectus aerario: челник ризничкыи у деспота Ђурђа. М. 436 437. ризнички се разликовао од великога јер се на истијем мјестима помињу оба; а тако се и од протовистијара разликовао челник без додатка великыи, јер се обојица помињу заједно. М. 355. још се помиње неки чельникь Милошь на крају XIV вијека. П. б. 25.

чельпа, властелин дубровачки Маринь Челпа у вељем вијећу 1253. М. 40.

чельпецн, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи у Хвосну Пакль вьсь сь Челпеким. М. 11. номинативу нема потврде, а држим да је исто село које је у другом споменику записано Челопецн, које види.

челядинићь, domesticus: по Остон дьякꙋ челядиникꙋ. М. 349. Остоѥ челядиника. М. 350. истога Остоју исти господар његов назива кућанином. cf. Остоя.

челядинь, servus: прѣдь кралевство ми да идꙋ за невѣрꙋ, за враждꙋ, за челядина. М. 52.

челядь, familia, servi: челядь земле кралевьства ти, кою смо плѣновали, и ѥсть ꙋ насе, да ю подамо. М. 47. ако би главѡмь и с челядью и с инемь иманѥмь прѣбигаль ꙋ Дꙋбрьвникь. М. 286. 320. с челядю. М. 298. ѡкан челядь, коя ѥ сада прь мни. М. 416. оубитькь еи боудеть или вь челяди или вь скотѣ. Ш. lesek. 129. да се лични по трьгꙋ, да ниткорь не смѣ кꙋповать ни продавать челядь. П. 31. да се челядню не трьжи. П. 31. кои сꙋ челядь продавали. П. 146.

челюсть, maxilla: Лазара адоу изь челюстїи исхытивь. Д. 99. челюсти срьдьць нашихь. Д. 102.

чемеревь, између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше стась оу Бохоринѣ чемерева. Г. XIII. 376.

чемеровићь, властелин херцега Хрвоја изь Земльника кнезь Коракаць Чемеровикь 1412. П. 176. — Властелин херцега Стјепана и синова му кнез Юран

Уемеровнћь 1454—70. М. 468. 504. 505. 508. по кнеζу Юрью Уемеровнћу. М. 509.

уенарь, januarius: уенара месеца. М. 495. само ту.

уеньгинћь, године 1651 сьгради Али паша Ченгић градь на Колашиновићоу. Л. 85.

уеньда, pellis quaedam: плащь царлюнога дамашкина сь ζлатомь, подсталюнь уендомь целиномь. П. б. 125.

уепигово, село које је имао манастир Трескавац. Г. XIII. 372.

уепикоуће, међу селима одь Курила дери до Стона која је краљ босански Остоја 1399 дао Дубровнику било је и село Уепикуће. М. 234. има и сада близу Стона. Schem. rhac. 37.

уепрьна, име мушко (може бити да би требало читати Уепрьна), гледај Градисалић, Осилић.

уепрьнић, властелин Стефана бана босанскога Браношь Уепрьникь 1332. М. 102. — Човјек деспота Стефана Радою Уепрьникь. П. б. 76.

уепоури, село које је цар Лазар дао Раваници: Уепурїи. С. Л. 1847. IV. 49. други је прочитао Уепьрїи. М. 197. биће садашње село Чепуре (или Чепури?) близу Параћина.

уерепи, гледај Црѣпь: Уерепи Витомирь. Л. 74. Г. XI. 149.

урешньарь, mensis cerasorum: месеца урешьнара. М. 442.

уерѣнькь, име мушко: човјек херцега Стјепана свештеник: прѣдь крстианиномь Уерѣнкомь. М. 497.

уесвиница, село у жупи требињској које је краљ мађарски Матијаш дао фратру Александру дубровчанину: Уесвиницу. М. 494. има и сада. Schem. rhac. 34.

уесково, село које је царица Милица приложила Дечанима: Уесково. М. 265.

уеснеђерь, гледај уешнеђерь.

уеснь, селу је Рабьни цркве арханђелове у Призрену ишла међа како поуть оупада оу Уесиь на клѣти. Г. XV. 281.

ѵєстнть, fortunatus: ва ѵєстнтон вонсцн кралєвьства мн. М. 222. вь славнн н много ѵєстнтн дворь господьства тн. П. 138. ѵєстнтомв внєꙁв н властєломь двбровьѵанωмь. М. 410. 524. 528. сь ѵєстнтѣмь баратомь. М. 513. снлнога цара ѵєстнтв кннгв прнмнше. М. 513. на монон ѵєстнтон порьтн. М. 515. 552. ѵєстнтоωмв царв. М. 552. 553. ѵєст(нт)нн н поѵтєнн кнєꙁь н властєлє. М. 526. ѵєстнтакоω цара. М. 553.

ѵєсть, pars: прнємшоѵ ѵєсть ωтьѵьствнꙗ своєго. Ст. 2. протєшєть на ѵєтнрн ѵєстн. Ст. 22. ѵєстн єго (манастира Хиландара) погнбьшєє вьꙁнскахь. М. 6. да ωдь тога нє оѵꙁємлє протопопа ѵєсты, нь вьсє то пнскоѵпь да оѵꙁємлє. М. 14. свєтыѥ тронцє ѵєсть прнємшоѵ н рождьшоѵ. М. 58. дроѵгє нивє двѣ ѵєстн. Г. XV. 271. да нма ѵєсть сь Нюдою. М. 167. ѵєсть єго бвдн сь Іоѵдою. М. 263. ѵєсты вгрьскїє ꙁємлн. М. 335. пєтоωга дѣла трн ѵєстн ꙁємлє. М. 341. 347. 423. тада да нє нмаю днєла нн ѵєстн ωдь господтва моωга. М. 462. да ѥ намь трємь братєнцємь ωноꙁн на трн ѵєстн. М. 477. 478. раꙁдѣлнше срьбскоѵю ꙁємлю на .г. ѵєстн. Л. 72. н такождє нꙁволнхωмь єлнко ωть ѵєстн тщєщє сє послѣдоватн нхь благымь ωбыѵаємь по снлѣ нашєн. М. 539. тьѵїю ωть ѵєстн вьспомѣноѵхωмь, дальготн словь оѵбѣжавшє. Л. 63. један пут у споменику иначе рђаву: ѵасть. М. 542.

ѵєсть, creber: селу је Вилској ишла међа на Ѵєста Гвмннща. М. 144.

ѵєстьннкь, portitor: да нмь нє бвдє ωдь монхь ѵєстьннковь снлє. М. 2.

ѵєта, cohors: тωго сьлнѵнаа ѵєта ωтгоннма бѣ. Г. XI. 92.

ѵєтвєрєдьнєвьнь, quatuor dierum: ѵєтвєрєдьнєвнаго Лаꙁара. Д. 99 нꙁь гроба ѵєтвєрѣдьнєвна вьꙁдвнгь. Д. 162.

ѵєтвєрь, quatuor: на ѵєтвєро свєто єваньꙉєльє. М 328.

ѵєтворонож ьнь, quadrupes: лнльвь раждаєть ꙗко ѵєтвороножно. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

ѵєтврьтькь, dies Jovis: в ѵєтврьтакь. М. 314. вь

четврьтькь. М. 540. у четвартакь. М. 312. вь послѣдны четврьтькь. Ш. lesek. 130.

четврьтыи, quartus: четврьти. М. 6. четврьты мраморь. М. 93. Стефаномь кралюмь четврьтимь. М. 111. миceца декемьбра четврьти дань. М. 273. четврти дню. М. 452. двадести и четврти дань. М. 291. четврьти на десете дань. М. 479. fem. quarta pars: да дае црькви четврьтоу. М. 531. да се дае црькви четврьта. М. 532. четврьто, quarto: четврьто Кучихна. М. 248. у четврьто узесмо тисућу дукать. М. 503.

четыри, quatuor: четири еваньгелисте. М. 35. четири камени. М. 70. четиремь властеломь. М. 108. оть четирехь еуангелисть. М. 132. четирьми юваньгелисти. М. 220. прѣдь оними двадесети и четирими. М. 248. по онихь четирѣхь судьѣахь. М. 256. четиремь кукюмь. М. 356. четиры ста. М. 251. са четири камени. М. 386. безь четири унче. М. 479. у четири на десете соклиновь. М. 497. четири дести дукать. М. 504. четири десеть и седмь дукать. М. 514. четирь десеть и шесть дукать. П. 108. два десеть и четирь динаре. П. 108.

четыридесетьница, quadragesima: вьсоу светоу четыридесетницоу вь монастыри поштенїемь проводивь. Д. 193.

четырь, гледај четыри.

чехатовь, селу је Камијеву ишла međa на чехатовь камень. С. Л. 1847. IV. 52. други је прочитао челатовь. М. 199.

чехринь, град у Русији: разбише тоурци Чехринь градь московски 1667. Л. 86.

чехь, bohemus: оу чесехь. Л. 79.

чечина, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Боболе сь Чечиномь. М. 11. ваља да је била заселак Боболама.

чешнеђерь, турски praegustator, пишу и с мјеста ш: чеснегѣрь. М. 511. 513. чеснегѣра. М. 512. чешнегѣра. М. 511. чешьнегѣра. М. 512.

чешоуꙗ, squama: ѡтпадоше емѹ телесни строупи ꙗко чешѹе. Г. Х. 235.

чешьково, заселак селу Косорићу у Хвосну: Чешково. М. 138.

чешькыи, bohemorum: чешкога кралꙗ. Л. 92.

чике, име мушко, само у једном споменику мјесто Жике, гледај Гоуньдоулић, Чрѣвнић.

чии, cujus: или кралево или чие годѣ. М. 52. да га благословить светитель, оу чїеи боудеть иворїи. З. 33. кто есть чїега чловѣка прїель. З. 39. оу чїе любо село. М. 40. чи годе чловѣкь. М. 206. 209. чии годѣ. М. 271. ꙃа чию волю. М. 287. еда ли бисмо ꙃа чию волю ѡвои потворили. М. 456. или би ииꙁь или чиѥ ино. М. 417. ꙃа чью волю. М. 324. 371. узима к себи но (види код онь): да се даѡвѣмь, чиѥно ѥ. П. 34.

чикьлина, дубровкиња Ѣковица Чикьлина између 1100 и 1200. М. 7.

чимари, село које је цар Лазар приложио Раваници: Чимарїи, било је негдје између Мораве и Кучајине. М. 197.

чимић, властелин дубровачки Марииь Чимикь у вељем вијећу 1253. М. 39.

чинити, facere: що можете чинити, чините. М. 21. чине ви кривинѹ. М. 29. и ꙗко ви ꙗ правинѣ не чинѹ. М. 29. да сѣ некоꙗ кривина меѧѹ ни чини. М. 29. сѣ чинимо сь хтенинемь твога сла. М. 30. да правинѹ чини. М. 31. вьсе ѡво хокемо тебѣ и твоимь лѹдемь дрьжати и чинити. М. 43. да бѹдѹ дрьжань чинити рать кралѹ. М. 44. ако би кои сиоиникь хотиль рать чинити Дѹбрьвникѹ. М. 295. никоегаре ꙃла да не име чинити ꙃемли кралевьства ти. М. 48. кралевьство ми милость чини властеломь дѹбровьчьскимь. М. 54. да чине всѹ волю и хотнениѥ како ѡдь своѥ бащине. М. 106. да моу чинить чьсть. З. 40. ѡ кривинаꙁь и ѡ ꙃабакаꙁь, що се чине дѹбровчаномь. М. 157. коꙗ се сѹ ꙃла чинила дослеи. М. 174. чине ꙃаписанѣ градокомь. М. 233. не кашите мнѣ цѣне чинити како влаꙁѹ. М. 247. ꙃа мою

работꙋ, кою чините. М. 247. любьвь, кою показꙋю и чине. М. 300. великꙋ щетꙋ чине. П. 31. да си чине законни трьгь. М. 362. чиню рѣчь за живота. М. 415. иманью щета се чини. М. 474. силꙋ имь чине. М. 484. скоупише се да чине мирь. Л. 88. що се е чинило ѡдь мене до тебе. М. 500. сладь да чине вса села. М. 98. паась, що ѥ чиниѡ Рамботь. М. 498. пась, ко(и) ѥ чинѥнь госпоги. П. б. 125. чинити коукѥ. З. 45. що се на Новомь чини соѡ. М. 528. да добитькь ѡнога мьрьца чинимо написати. М. 37. не чини добрѣ. П. 2. чинишь приꙗтелски. П. 122. давала би и чинила би давати. М. 326. нимь ћемо ꙋчинити правдꙋ и чинити ꙋчинити. М. 327.

чиноначельникь, cohortis praefectus: великыихь чиноначелникь. Г. XV. 264. арьхаггеле Михаиле, небеснымь силамь чиноначелниче. М. 166.

чиноувѣзь, genuensis: по Жꙋванꙋ чинꙋвѣхꙋ. П. 45. гдје мислим да штампарском гријешком стоји х. cf. Жоувань.

чинь, ordo: оустворити монастїрь сьи на покои и на оумноженїе единокыхь чина. Са. 1. мнишьскомоу чиноу. Са. 5. иночьскыи и свештенничьскыи чинь. Д. 88. вса твоимь мановенїемь прѣлагаема и вь свои пакы чинь сьставлꙗют се. Д. 184. мьножьство сьбравь чрьньць и всакога чина црьковнаго. М. 91. аггелскиѥ чини сьстави. М. 133. ѡть свега чина хиланьдарьскаго. М. 138. вь оутѣшениѥ мнишьскомоу чиноу. Г. XV. 268. вьс слоужьбнїи чинь. Л. 59. по чиноу поустыньскомоу. Д. 7. вьса по чиноу вь монастыри добрѣ оуправивь. М. 116. дохотке ѡбетꙋѥмо дати кралевствꙋ по чинꙋ и ѡбичаю. М. 276. постава по чинꙋ нѣ посталѥна. П. 173.

чинѥниѥ, factum: незгодно зговаранье и чинѥнье. П. 157. за многа добра чинѥнꙗ. П. 177.

чипониќь, властелин дубровачки Паська Чипоникь 1253 у вељем вијећу. М. 40.

чипьчићь, властелин војводе Радосава Павловића кнез Стѣпань Чипчићь 1432—9. М. 370. 400. — Син

тога Стјепана, кнез Раднчь Стѣпана Чнпчнка, а пише се и само кнеѕь Раднчь Чнпчнћь 1442—54. М. 413. 471.

чнрь, селу је Брчелима ишла међа на Чнрь на Малн, сь Чнра на Теуаль. М. 114.

чнсло, numerus: вь которое чнсло вьчьтень бѫдоу вь дьнь страшьнаго сѫда. М. 4. подвнѕаше се вь некоторое чнсло прнчнстн се сь оугождьшнмн богоу. Са. 2. ѡть чнсла сложенна мнра лѣть .҂ѕѱчд. М. 501. ѕлато чнсло .вı. М. 539. прнноснть н нѣчьто ѡбаче танно чнсло. Г. XV. 265. бес чнсла множьство рода хрнстїанскаго. Л. 75. multitudo: чнсла вь вась не колнмь бытн. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119.

чнста, не знам што је: чрьнн гвоѕдь н чнсте да сѣкоу оу опкнноу Ѡрчюша н Гльбоучнца н Бродь. Г. XV. 282.

чнстн, чьтоу, legere: кога богь сподобнн чнстн кннгы снн. М. 84. чьтѣте. М. 84. чтоуще. М. 253. colere: нерее чьте. Са. 1. нерее чнстн н чрьнорнѕьце набдѣтн. Са. 4. чьтѣта господа ѡть своихь праведныхь троудь. Са. 5. цара чьтѣте. Са. 5. чьтемь вьскрьсеннѥ. М. 78. дльжно ѥсть сь оусрьдїемь чнсты н хвалнтн светые его домовн н оугодьннкы. М. 125. 129. чнстн тронцѫ еднносоущноую. М. 539.

чнстнна, evidentia: ѕа векю чнстннѫ н вероване ѡкь лнсть своншмь рѫкомь прѥпнса. М. 366. 374.

чнстнтель, cultor: цркьвн богоу вьздвнгь, ересн прогнавь, н чнстнтелю вьведь. Д. 55. реченнынмь Иларїономь чнстнтелюмь. Д. 123.

чнстота, puritas: вь благовѣрїн н чнстотѣ. Са. 2. благовѣрїоу оучнтелю н чнстотѣ вьселюнѣн светнло. Са. 6. такые чнстоты. М. 58. дѣвьства чнстоты. М. 58. благовѣрнюмь н чнстотою. М. 155. ѕапнсахь н нспльннхь вьвсакѫ свободѫ н чнстотѫ. М. 188. evidentia: ѕа велнкю чнстотѫ н вѣрованье ѡвакнгю лнсть своѡмь рѫкѡмь впнса. М. 251. 322. 359.

чнстотьнь, purus: юностные чнстотные власы. Д. 18. вь дѣвьствѣ чнстотно прѣбыватн. Д. 177.

чнстоћа, evidentia: ѕа векю чнстокю н вероване

ѡвакигіє листь вписавь. М. 387. 390. 396. ꙁа вєћꙋ чистоћꙋ. М. 388. ꙁа нихь тврьгавꙋ и чистокꙋ. М. 400. ꙁа вєћꙋ тврьђавꙋ и чистоћꙋ. М. 404.

чисть, purus: скрьлата чистога. М. 23. кьбьль жита, половина чиста а половина прѣпроста. З. 50. своимь хтѣнємь, чистѣмь срьдьцемь. М. 22. блажєнны чистїи срьдцемь. М. 530. да бꙋдєть чистоє принтєльство. М. 35. що ми си ты дала, чистаꙗ, и сь сыномь ти богомь нашимь. М. 68. ѡть дѣвы чистыє. М. 86. чисть дꙋога да бꙋдє. М. 102. чисть аꙁь ѡть крьвє вьсѣхь. Д. 180. intactus: да прѣбиваєть вь всакѡмь ꙋтврьждєни и свобѡдѣ чистѣ. М. 163. evidens, адвербијално: свидоквюћє чисто и право. М. 249. иꙁнандє чисто кралєвьство нашє, да ꙗє нашє. М. 249. все тоꙁи чисто и ѡтворено ѡбьнандосмо. М. 254. какѡ ѡтворєниꙗє и чистиє ꙋ дрꙋꙋгѡмь ꙁаписꙋ пишє. М. 349.

читавь, integer, incolumis: да си ходє свободно и читаво беꙁь ꙁабакє. М. 157. sanus: ѡнои врѣмє, що бꙋдє лєжать, да се плакꙗ како и читавь. П. 49.

читоулꙗ, index: све нашє покꙋћє, како се ꙋ ѡвоꙁи читꙋли пишє. П. б. 118. иие ствари, коє показовалашє по єдиои читꙋли, да є ѡсталѡ ꙋ рєчєиє Анꙋхлє. П. б. 119.

чиховнћи, село у жупи Хлијевну које је краљ босански Остоја дао војводи Хрвоју: Чиховнћє. М. 249 краљ босански Дабиша писа дубровчанима на Чиховнћихь 1392. П. б. 36.

чихорнћь, властелин војводе Радича Санковића жупан Дабижнвь Чихорнкь 1399. М. 243.

чичица, као да је Сицилија, али ће бити погрјешка: ꙋчини єдань пꙋть на Чичицню. П. б. 120.

чичоє, име мушко, гледај Поповнћь.

члановьнь, articuli: прьстомь ѡкроужьшимь се и члановнаго сьставлєнїа раꙁдѣлившимь се. Г. XI. 75.

чловѣколюбивь, generi humano amicus: чловѣколюбивомоу богоу. Д. 64. чловѣколюбиви богь. М. 110. humanus: вашоу ꙁлобоу прѣꙁрѣвшє, кротци и чловѣкѡлюбивы вамь быхѡмь. Д. 16.

члѡвѣколюбица, generi humano amica: прѣсветаꙗ моꙗ богородице чловѣколюбице. Ст. 22.

чловѣколюбиѥ, caritas generis humani: по неиꙁьмѣрьнѣи милости и чловѣколюбию дарова нашимь прадѣдомь ѡбладати сиювь ꙁемловь. М. 4. призоветь именемь моимь чловѣколюбиѥ твоѥ. Ст. 5. ѥгоже благостиноу чловѣколюбыѣ раꙁоумѣвь. М. 9. сьмотрениѥ твоѥго чловѣколюбиꙗ. М. 86. чловиколȣбию. М. 304.

чловѣколюбьнь, generi humano amicus: прѣмногое ѡ нась чловѣкѡлюбное божїе сьмотренїе. Д. 95. чловѣкѡлюбно послоушливыми ѡбладати. Д. 175. сниде с небесе на ꙁемлю чловѣколюбно. М. 220. чловиколюбьно. М. 438.

чловѣколюбьць, generi humano amicus: слава тебѣ господи, слава тебѣ чловѣкѡлюбче. Д. 155. чловѣколюбць богь. М. 124. благаго чловѣколюбца бога. М. 277.

чловѣкооубиица, homicida: чловѣкѡоубїица дїаволь. Д. 79.

чловѣкь, homo: сьтвори богь ꙁемлю и чловѣкы на неи. М. 4. ꙁа коимьжде оучилѣникомь по дьва чловѣка. М. 6. ꙁа сиѥ метохиѥ никоире чловѣкь да не има печали раꙁьвѣ ѡпать. М. 10. ѡбрѣте ли се кто чловѣкь ꙁьль. М. 20. три чловѣке. М. 42. ере се смо ѡгрѣшили ȣ семьꙁи чловѣцѣ. М. 53. бога не боѥ се и чловѣкь не срамлꙗѥ се. М. 75. да ꙁна всаки чловекь. М. 101. небесны чловѣцї и ꙁемльны аггелїи. М. 137. по наводȣ ꙁла чловика. М. 281. кои чловѣкь оутече иꙁь соужьньства. З. 38. ни ѥдинь чловѣкь ȣ срьбьскои ꙁемли маль же и великь. М. 52. всакомȣ чловекȣ маломȣ и великомȣ. М. 229. сȣпротѣвь всакога господина или чловѣка. М. 210. всакое врьсте чловикь дȣбровачки да ѥ волнь ходити. М. 314. прѣдь кога годне чловѣка сеган свѣта. М. 388. дамо видети всакомȣ чловекȣ живомȣ на ꙁемли. М. 420. свакє врьсте чловѣкȣ. М. 473. 501. сь всакоими чловѣци. П. 86. калоугѥре чловѣке поучениe. М. 521. чловѣци вѣровани. М. 522. племенитѣ чловѣкь. М. 356. не простымь чловѣкѡмь нь доброрѡдныимь. М. 540. ѡскоубь брадоу властелиноу или доброу чловѣкоу.

З. 37. или властелинь или кто любо уловѣкь вь ʒемли царевѣ. З. 42. архиѥпискоупов уловѣкь. М. 13. кралевь уловѣкь. М. 13. вашь уловѣкь, ки приде ѹ ʒемлю мою. М. 24. есте моега уловека. М. 42. да не ѹдимо уловѣкѹ ʒемле твое. М. 47. ѡдь нашихь уловѣкь. М. 48 кто си полюби ѡдь ѥговѣхь люди или кто свободьнь уловѣкь. М. 64. црькевни уловѣкь. М. 565. да нѣ вонске ни ѥдномоу уловѣкоу црьковьномоу ни влахоу ни срьбиноу. Г. XV. 307. да гредѹ предь царьство ми на сѹдь ʒа крьвь и ʒа ʒемьлю и ʒа уловека. М. 146. да не прїимить нмуїега уловѣка беʒь книге царевѣ. З. 41. уловнекь. М. 312. без л иза у врло ријетко, само на овијем мјестима: уовѣка. М. 391. уовѣкѹ. М. 392. уовѣкь. М. 498. уωвекь. М. 507. 527. уовекѹ. П. б. 113. уовикѹ. М. 519. погрјешка мислим да је уловька. П. 1. јер је на приложеном снимку ријеч скраћена; а тако ће бити и на овијем мјестима: уловуе. П. 38. уловкѹ. П. б. 62. 64. 76. уловка. П. б. 65. уовькѹ. П. б. 44. погрјешке: уеловѣка. П. 176. уолвѣкъ. М. 551. уолка. М. 551. cf. люди.

уловѣуица, ancilla: ваша уловуица, ѹ име Каата. П. 78.

уловѣуиць, homullus: можете таковѹ уловѣуицѹ ѡдолѣть. П. 36.

уловѣуь, hominis: не хоте уовѣуи гибѣли. М. 4. на лице уловѣуе. Ст. 7. оумь уловѣуь. Са. 9. сьмрьть уловѣуа. Д. 106. рода уловѣуа. М. 562. селу је Коупѣльникоу ишла међа на уловѣуе кости. Г. XV. 288. уловиуе сѹщьство. М. 220. уловѣуе сѹщьство. М. 253. ѹбииство уловиуе. М. 255. ѹбииство уловѣуѥ. М. 370. неравь уловѣуѹ. М. 366.

уловѣуьскыи, humanus: родь уловѣуьскыи. Ст. 1. М. 67. уловѣуьскоѥ ѥстьство. М. 17. уловѣуьскїими красотамїи. М. 72. спасеннꙗ ради уловѣуьскаго. М. 77. видети сини улωвеуаские. М. 103. родѹ уловѣуаскомѹ. М. 133. сини уловиуаскые. М. 316. неприꙗтель божи и уловѣуаски. М. 466.

уловѣуьство, humanitas: ѥстьствомь уловѣуьства надь Лаʒаремь просльʒив се. Д 162. уловѣуьство оуѕѣраѥ-

М. 121. на никога гледаѥ ни ѡдлагаѥ разве на наше члоеѣчство. П. 61.

чоеѣкъ, гледај члоеѣкъ.

чорьжи, презиме млечићу који се латински писао Georgio: Иванъ Чорьжи посланик опћине млетачке к војводи Сандаљу 1423. М. 326. 328.

чорька, властелин удовице војводе Мркше, Никѡла Чорка 1420. П. б. 73.

чорьтановьци, село у Сријему које је Јован деспот дао Крушедолу: Чортановце. М. 541. има и сада.

чохлина глава, селу је Ораховцу које су синови Вука Бранковића приложили Хиландару ишла међа на Чохлиноу Главоу. Г. XI. 141.

чрьвена, селу је Чрьниловьцоу у Храштанима ишла међа низ рѣкѫ оу Чрьвенѫ, и ѡть Чрьвене странама ѫ дренскѫ странѫ. С. Л. 1847. IV. 54.

чрьвена полѣна, пашнице Чрьвена Полѣна као да бијеше у струмском крају, помиње се уз планину Огражденъ. М. 64.

чрьвена стѣна, селу је Граду оу Плавѣ ишла међа оу Чрьвеноу Стѣноу на Лиму. М. 94.

чрьвенобрѣжькыи, *тоў* Чрьвеныи Брѣгъ: до чрьвенобрѣшке ниве. М. 92. краљ је Стефан Дечански дао Дечанима виноград близу Дечана до црьвенобрешкога потока. М. 92.

чрьвенъ, ruber: Вишеграду је код Призрена ишла међа оу чрьвени пирьгъ. Г. XV. 271. горами виномъ чрьвены (мјесто неразговијетно). М. 194. селу је Воншановьцемъ ишла међа на чрьвенѫ липѫ. М. 198.

чрьвеныи брѣгъ, заселак селу Дечанима: поутъ, кои исходї исъ Ч(рь)веногa Брега до великїе цѣсте, коꙗ тече подъ Чрьвени Брегъ. М. 92. Чрьвени Брѣгъ заселькъ дечаньскыи. М. 92. ѡдъ Чрьвенога Брѣга. М. 92. съ Чрьвенимъ Брѣгомъ. М. 93.

чрьвеныи потокъ, међа је Синајинцима ишла поутемъ, како пристаѥ оу Чрьвены Потокъ. Г. XV. 296.

црьвлѥница, byssus: ѡдѣнию прѣмьногаю, црьвлѥнице царьскыѥ и багрѣнице. Ст. 29.

црьвь, vermis: црьвь кѡстемь. Д. 116. црьвь себѣ а не чловѣка наричє. Г. XI. 67. црьвѣмь кипещимь по оудѣсехь єго. Л. 57. погрјешка у другога љетописца на истом мјесту: црѣвѣмь. Л. 56.

црьвьштица, ријека која тече у Лим: селу је Комаранима ишла међа оу рѣкоу Црьвщицоу и низь рѣкоу, како стара Црьвьщица оупада оу Лимь. М. 95.

црьлѥна гроуда, селу је Жеравини цркве арханђелове у Призрену ишла међа низь Гладроу, оу Црьлѥноу Гроудоу, низь Гроудоу оу доубравоу оу дорбаришкоу. Г. XV. 310.

црьлѥнь, ruber: скрьлата чистога и црьленога. М. 23. на црьлѥни кожи. П. б. 49. 56. на црлени свиѡни тканици. П. б. 60. по црьленѡмь брачинѹ. М. 386.

црьмьница, крај у Црној Гори: село оу Црьмьници именемь Бруели. М. 113.

црьмьнаѥ гора, планина код Жеглигова: оу Црьмныѥ Горы выше Жеглигова. Л. 61.

црьмьнь, ruber: прѣиде не чрьмноє сєє, нь тьмноє ѡно и мрачноє житїа море. Г. XI. 117. вь црьмнємь мѡрии. В. дан. I. 7.

црьмьчина, селима у Битви која је цар Лазар приложио Раваници ишла је међа междѹ Маглики и междѹ Црьмчинѡмь. С. Л. 1847. IV. 54.

црьнаве, село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Црьнаве сь Сѣручкь. М. 11.

црьна гора, у Палестини: вь Ѳївандоу, вь Скыть и Црьноую Гороу. Д. 189. — близу Призрена: селу је Шикљи са засеоцима ишла међа на Црьноу Гороу. Г. XV. 286. и село је Кльчевиште било подь оувесїє Црьнїє Горы ваља да исте. Г. VIII. 149. — друга ће бити планина pl. Црьнє Горе: село Крьмоша: мегю Црьнимь Горамь мегю Плакомь и Боудимломь. М. 95. — друга планина негдје у садашњој Србији: при храмѹ светаго

вьзнесенїа, еже юсть Мрькшина црькка, вь подькрилїе Црьнїе Горы. В. прим. 17. ѡть монастыра глаголюмаго Мркшина црька, иже юсть близь Црьнїе Горн. В. прим. 19. — Садашња кнежевина Црна Гора: минхь Макарїе ѡть Црьные Горн. М. 538.

црьна рѣка, између осталога што је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи бјеху Рибнци сь Црьновь Рѣкомь. М. 11.

црьна стѣна, жупа у којој је Милешева: вь жоупѣ Црьнои Стѣнѣ вь мѣстѣ рекомѣмь Милешева. М. 561. Милѣшева вь жоупе Црьнои Стѣне. М. 72.

црьна оуста, Домовићима је ишла међа на Црьна Оуста. Г. XV. 283.

црьне, -ете, име мушко: Сосень Вита ѡдь Црьнете. М. 40. — Гледај Витонићь.

црьнегоино, село које је царица Милица приложила Дечанима: Црьнегоино. М. 265.

црьнеловнћь, властелин дубровачки Алексьи Црьнеловнкь 1253 у вељем вијећу. М. 40. може бити да би требало Црьнюлокићь.

црьнешнћь, властелин дубровачки Коленьда Црьнешнкь 1253 у вијећу умољену. М. 39.

црьнило, atramentum: цръниломь. Гильф. бос. 275.

црьниловьць, село у Храштанима које је цар Лазар приложио Раваници: село Црьнилоцць в Хращахь, а међа је Црьнилоцв ишла оу Црьквнв и ѡть Црькване странами в древскв странв. С. Л. 1847. IV. 54.

црьница, monacha: црьницами, ихьже оуставн вь мѣстѣ томь светѣмь. Ст. 3. — morus: с виногради и сь ѡкощнюмь и сь црьницами. Г. XV. 271. 272. 273. 278. дворь с црьницами. Г. XV. 272. ѡть црьнице короу растри. Шlesek. 130.

црьнобрьнює, селима је у Мачви која је цар Лазар приложио Раваници ишла међа на Црьнобрьнює, ѡть Црьнобрьнює. С. Л. 1847. IV. 53. мислим да је на пошљедњем мјесту погрјешка.

урьнокоса, планина близу Ужица: въ подькрилїє гори Урьнокоси, близа мѣста Оужица. В. дан. I. 5.

урьномень, тако љетописац пише мјесто на Марици гдје је погинуо краљ Вукашин: на Марицѣ близь Уерьномена все воинство ихь потоплѥно бысть. Л. 61.

урьномирь, име мушко: кнез Урьномирь сусјед дубровчанима 1253. М. 42.

урьноносьно, veste lugubri: вси урьноносно сьболѣзноують владыцѣ своемоу. Д. 27.

урьноризница, monacha: сьбравши ликь урьноризниць. Д 40.

урьноризьць, monachus: иерен и урьноризьци. Ст. 2. иерее уисти и урьноризьце набдѣти. Са. 4. христолюбивии урьноризци. Са. 8. урьноризьца Дамиана. М. 84.

урьность, nigredo: сию урьность на иконѣ тои изволи приети. Д. 191.

урьнота, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Урьнота. М. 13.

урьнотинь, τοῦ Урьнота: манастир је Трескавац имао воденицу на урьнотинѣ стасн. Г. XI. 133.

урьноуговићь, властелин краља босанскога Твртка жупан Влькьць Урьнуговикь 1378. М. 190.

урьноушь, селу је Хоморанима манастира Трескавца ишла међа обладающе Урьноушемь. Г. XI. 134.

урьнь, niger: зракь урьнь егупьтьскы. Д. 191. на урьнь камы ишла је међа Алтину. М. 94. на урьни камень ишла је међа планинама цркве арханђелове у Призрену. Г. XV. 301. оу урьни грабь ишла је међа селу Ѩньуиштемь. Г. XV. 292. урьни гвоздь. Г. XV. 282.

урьнь гара, земљи коју је краљ Милутин дао цркви св. Николе у Хвосну ишла је међа на студенаць Урьнгару на Ковачевань. М. 73.

урьньць, monachus: оустави вь немь урьньцьь сьборь. Ст. 3. ть урьньць не просль нь искоусьнь сказаемымь. Д. 7. нѣкоему урьнцу. М. 49. сь урьньцы хиланьдарь-

скымн. М. 66. урьньцемь. М. 74. попь урьньць. М. 80. множьство сьбракь урьньць. М. 91.

урьньуа, село у Затону које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Урьньуа. М. 11. катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: катоунь Урьньуа. Г. XV. 278.

урьньунћь, отац кнеза Твртка дворскога краљу босанском Остоји Владнсавь Урьньунћь. М. 273. и сам се тај Твртко писао тијем презименом: Тврьтко Урьньунћь 1419. М. 294. а 1409 записан је: Тврьтко, сннь Владнсава Урьнуnћа. М. 294.

урьньуьска, село које је цар Лазар приложио Раваници: село Урнауьскаа. М. 197. Урнауькказ. С. Л. 1847. IV. 48. било је негдје између Кучајине и Мораве.

урьньуьскын, monasticus: урьньуьскоє правило. Ст. 4. нареуе се урьньуьскымь нменемь Сумеѡнь. Ст. 12. урьньуьскаго унна. Са. 7. сьборь урьньуьскын. Д. 57.

урьнын врьхь, село у Хвосну које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Урьнн Врьхь. М. 11. селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви, која је краљ Стефан Дечански дао Хиландару, ишла је међа на Урьнн Врьхь. М. 87. заселак селу Ꙗбльуьномоу: Урьнн моу Врьхь ꙁаселнє. М. 96. селу је Тмави цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Урьнн Врьхь. Г. XV. 283. селу је Селцу у Пологу цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Урьннн Врьхь. Г. XV. 304. селима је цркве богородичине у Архиљевици ишла међа оу Урьнн Врьхь. М. 144. селу је Вилској ишла међа ѡть Црьнога Врьха. М. 144.

урьнын доль, селу је Рѣуаномь ишла међа на Урьнн Доль. Г. XV. 277. тако и селу Исаврову: на Урьнн Доль. Г. XV. 278. и селу је Селцу у Пологу ишла међа на Урьнн Доль. Г. XV. 304.

урьнын потокь, Доброј је Ријеци ишла међа оу Урьннн Потокь. М. 96.

чрьнѣновићь, властелин жупана хумскога Радосава Десимирь Чрьнѣновикь 1254. М. 45.

чрьпати, haurire: намь чашоу любовню чрьплю. Д. 90. cf. чрѣпати.

чрьсло, гледај чрѣсло: изь чрьсль. Ст. 1.

чрьта, lineola: единие чрьти. Г. XIII. 377. неразоренoу ни до юдине чрьте быти. Г. XI. 137. — селу је Бистрици цркве богородичине у Ждријелу браничевском ишла међа оть Чрьте. М. 194. у пријепису који је мјесто оригинала и по ком је први пут штампано као да стоји Чрьтежа, а не може се добро прочитати.

чрьтежь, селу је Рабьни ишла међа на Чрьтежь. Г. XV. 280. пишу и Црьтежь: селу је Пакиши ишла међа на Црьтежь. Г. XV. 281.

чрьтово, селу је Куманима манастира Раванице ишла међа мегю Дражвево и мегю Чрьтово. М. 199.

чрьтогь, cubiculum: брака и чрьтога. Д. 67. высприюти ми вѣньць царьствиа днадимою и прьвою знамение царьскаго чрьтога. М. 155. сь женихомь вь чрьтогь вьшьдь. Г. XI. 84.

чрьтописсь, манастир је Трескавац имао вь Хлеринѣ вь Чрьтописсѣ метох. Г. XI. 135. XIII. 373.

чрѣвнћь, презиме властеоској породици дубровачкој које се доцније писало и Црѣвнћь, латински de Cervi: Андрѣи Чрѣвникь 1253—4 изабрани властелин, име му пишу и Андреѣ и Андрѣ, а презиме и Чревникь а један пут и Чрѣевникь. М. 40. 43. 47. прѣдь Андрѣемь Чрѣвникемь. М. 47. — Живь Чревникь 1345 у вељем вијећу. М. 40. — Марьтоль Чрѣвникь 1345—1427, син Живиа Чревникa, изабрани властелин, а 1420 и 1423 кнез, име му пишу и Марьтоло, а један пут без сумње гријешком Марьтло, а презиме и Црѣвникь. М. 117. 240. 320. 347. П. 148. П. б. 80. — Живе Чрѣвникь 1349—1411, име му пишу по један пут и Живѣ и Чиве и Живко. М. 146. 153. 157. 158. 159. 161. 164. 180. П. 108. — Ламьпре Чрѣвникь изабрани властелин 1390. М. 215. — Марѣнь

Црѣвникь 1399—1430, име му пишу и Маринь а једном и Мароѥ а презиме и Ұрѣвникь, изабрани властелин а 1430 и кнез. М. 240. 262. 287. 295. 299. 320. 347. П. б. 91. — Никша Ұрѣвникь 1415. П. 131. — Алвиѕь Црѣвникь 1419—27, изабрани властелин, презиме му је један пут записано Црєвникь. М. 287. 299. 320. 347. — Михоұь Црѣвникь изабрани властелин 1427. М. 347. он се јамачно помиње још 1420, али му је име одадрто те остала само пошљедња два слова ұь. М. 299. — Жонко Црѣвникь изабрани властелин 1442. М. 419. — мислим да је исто презиме записано један пут Цєрьвникь и један пут Цєрьєвникь, које види. — Цријевићи су се звали и Тамарићи.

ұрѣво, venter: ты принѥть мє ис ұрѣва матєрє моє. М. 9. ұрѣвєса алұющихь, плєщи наготоұющихь. Г. XI. 83. моєго ұрѣва изволїи принєти плодь. Г. XI. 60.

ұрѣвоглажда, селу је Исаврову ишла међа оу поуть кои грєдє изь долнѥ Ұрѣвоглаждє. Г. XV. 278. јамачно ће бити исто мјесто које је записано Ұрѣвоглаждє, које види.

ұрѣвоглаждє, као да је био заселак селу Мьшоутиштємь: сь Ұрѣвоглаждємь. Г. XV. 278. cf. Ұрѣвоглажда.

ұрѣдоначєльникь, cohortis praefectus: божїє дωстωанїє, ємоуже ωнь ұрѣдоначєлникь бѣшє. Г. XI. 85.

ұрѣпати, haurire: ұрѣплющимь свєтоѥ муро. Ст. 28.

ұрѣпобавьничьскыи, magicus: ꙗко Саоуль ұрѣпобавничскоє написоують дєснаго ѥстьства Лазарєвꙋ воинствоу побѣждєнїє. Гильф. бос. 274.

ұрѣпьниќь, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену Владимира Ұрѣпьника. Г. XV. 310.

ұрѣшниꙗ, cerasus: оу ұрѣшьню ишла је међа селу Комаранима. М. 95. на ұрѣшню је ишла међа селу Шикљи. Г. XV. 286.

ұрѣшнѥвьць, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима: Ұришнєваць. М. 439.

утета, гледај тьштета.

уоубретнећь, властелин краља босанскога Стјепана Томашевића војвода Павао Уубретнећь 1461. М. 488.

уоубрниаиь, име мушко, гледај Жанниећь.

уоубрь, satureja: соль треноу и уюбрь свежи. Шlesek. 130.

уоукание, custodia: уюканья. М. 559.

уоувати, custodire: да оставимо толикози людьи, колико да могу уувати града. М. 36. да би ууда и блюде одь всаке забаве. М. 175. кои се е дубровуаниль забашиниль у Новомь Крьду, тьзи да зиге градь и да ууда. М. 206. да зигю градове и да уювают. М. 271. да ихь уувамо ода всакога неприятеля. М. 337. нѣсмо се одь нихь блюли ни уували. П. 67.

уоувьствие, sensus: уювьствїе моею оустноу повѣдаю тебѣ. Са. 9. вьса своя оумаштае знаменаеть уювьствїа. Д. 72.

уоувьство, sensus: вьсѣми уювстви просвѣшт се. Д. 48. своя помазакь уювьства. Д. 174.

уоувьствьнь, sensibilis: яко на уювьствьнаго зре. Д. 64. кь уювьствьномоу. Д. 111. идѣже и власы сь уювстьвны мысли отложи. Л. 59.

уоудесьнь, admirabilis: оба уюдеснїи радостию люди свое оудивляхоу. Д. 139. доброта уюдесная. Г. XV. 263.

уоудити се, mirari: уюждаахоу се уюдеси уюдномоу. Д. 32. светости его уюждахоу се. Д. 165. звѣздошьствию уюдеше се. М. 58. много се уудимо томуи да кие Паскоие пустить се кою годе злу рѣуь реки. П. 39. велику се ууду уудимо. П. 141.

уоудо, miraculum: кто изьуьтеть сего уюдеса. Ст. 25. уюдо бѣ зрети. Са. 11. светыимь богь сьдѣа уюдеса. Д. 214. уюждаахоу се уюдеси уюдномоу. Д. 32. да разоумѣю уюдеса одь закона твоего. М. 9. показа уюдо дивнѣе всѣхь уюдесь. М. 100. сима архистратигома небесна круга уудеси исьпльни господь. М. 133. творен уудеса. М. 203. многа уюдеса сьтвараеть. М. 530. оле уоудо таковое. Л. 83.

чоудодѣиство, miraculum: светыними своими чюдодѣиства вь нась сьдѣваеть. Д. 90.

чоудодѣиствовати, miracula edere: ꙗко богь божьствьнаꙗ чюдодѣиствоуѥ. М. 121. чюдодѣиствовавшїи многажди. Л. 57.

чоудодѣиствьнь, miracula edens: чюдодѣиствьноу прьсть. Д. 209. чюдодѣиствьныи гробь. Д. 211. ѡбои свети и чюдодѣиствьни. Д. 217.

чоудодѣлиѥ, miraculum: чюдодѣлїа божїа. Г. XI. 167.

чоудомиль, име мушко: син Бѣлє Оуроша стриц Стефана Немање: Чюдомиль. Л. 57. 68. Чюдомила. Л. 58.

чоудотворениѥ, miraculum: чюдотворениꙗ и силы великыѥ оудивлꙗють оумь. Ст. 27. чюдотворенїємь оудиви прѣподобнаго. Д. 81.

чоудотворивь, miracula edens: света и чюдотворива кралꙗ вь гробѣ лежешта имамы. Д. 160. чюдотворикааго ѡтьца Николаа. Г. XI. 57.

чоудотворица, quae miracula edit: чоудотворицє богородицє. Г. XI. 137. чюдотворицє. Г. XIII. 369. М. 143.

чоудотворьць, qui miracula edit: чюдотворца Николаѥ. Ст. 4. чюдотворьца. М. 17. чоудотворцоу. М. 72. чюдотворчє. М. 109. чоудотворица. М. 110. чюдотворца Савоу. М. 125. 167.

чоудьнь, admirabilis: мγро чюдьноѥ. Ст. 20. чюдьнаꙗ творєть сє имь. Ст. 24. чюдеси чюдномоу. Д. 32. наамь ѥ чудно видѣти. П. 2. много ни би чудно. П. 20.

чоуждь, alienus: ꙗко нє своꙗ нь чюждаа подаваше. Д. 60. ѡ проданїи чюжди. да нѣсть волꙗнь никто продати чюждє ни коупити. З. 44. оу чюждеи (ꙁемли). З. 45. чюждь да бѫдеть сьпаснаго тѣла и крьвє. М. 263. погрјешка: чожда. М. 551.

чоука, селу је Сакату ишла међа на прѣровь, оу Чюкоу. Г. XV. 287.

чоукићь, властелин војводе Јурја Војисаљића синовца херцега Хрвоја, кнез Радоє Чукићь 1434. М. 379.

хоума, pestis: бысть хоума по вьсеи ӡемли. Л. 84. хюма. Г. XI. 273. Гильф. бос. 312.

хоупетнић, властелин великога кнеза хумскога Андрије Өома Хоупетникь 1249. М. 34.

хоупица, villus (ваља да је то): поюсь сребрьнь поӡлакюнь сь ѡбѣма чельма и два десети и двѣ хупици по нюмь. П. 18.

хоути, audire: хоувьшоу цароу ѡ кротости сего. Ст. 3. хювь немоцьныи хюдеса бывающа. Ст 21. хуемо. М. 36. и ѣко ѣ хую нѣкое ӡло. М. 44. кои су хули ѡдь едиога колѣна до другога. М. 217. хувше поутене прошне. М. 230. болше ни бѣше да и не хюемо сладькы глась твои. Г. XIII. 362. хувше таково писанию. П. 8. хули смо како нашѣмь трьговцемь юсть дана ӡабака. П. 9. ваша любовь могла ю хути юрь всаки дьнь минию робию. П. 10. хули смо да су нѣки тамо убѣжи. П. 43. хуюте ихь живе у Царигради. П. 47. хую се по всѣхь ӡемлюхь велики твои раӡумь. П. 51. тко годе ѡвь нашь обеть хую. М. 281. хуено ви ю прѣдь царемь ӡа все. П. 9. тои ю нами видомо, исто и хуено. П. 122. доиде к намь Митарь моле да ихь не пропустимо, а ми тоӡи инщорь не хусмо, пропустисмо ихь. П. 28. obedire: тко нась хую. М. 290. 303. 324. agnoscere: ако кога хуете крива. М. 50 (на том мјесту може бити и у првом смислу). не хуюмо му се у ничемь дльжни. П. 3. не хуюћи се никому криви ни дльжни. П. 63. не хуюмо се дльжни. П. 160. ю се хую слуга господина кралю. П. 39. хуюмо. П. 45.

хоухић, властелин херцега Хрвоја кнез Милать Хухикь из Луке 1412. П. 176.

хоухь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи један бјеше Хоухь. М. 12.

хьбрина, vectigal in vinum impositum: ѡсвободихь (села дарована Хиландару) ѡдь жировьнице и ѡдь хьбринѣ. М. 571.

хьбрь, lacus (vinarius): да дають всаки попь хьбрь вина црькви. Г. XV. 287. що соу давали царьствоу ми хьбре вина, тоӡи да дають црькви. Г. XV. 287. два суда сребрьна,

ки се именую чабри, а потезаю на мѣру ωба чабра четири десеть и четири литре и двѣ унче. П. б. 64. 67.

чьвениѥ, auditus: що се на нась а по чвенью тужишь. П. 122. само ту.

чьмрень, цар је Стефан освојио град Чьмрень. Г. XI. 161. cf. Чрьномень.

чьпарога, ungula (ваља да је то): чпароге растльци. Ш. lesek. 130.

чьсть, honor: вса мира сего чьсть и слава ни вь чьтоже ми вьмѣнена бысть. М. 5. приють бы вь чьсти. Ст. 15. иерее вь чьсть имѣюще. Са. 5. учиние ли ми правьду, и усьхоте имати чьсть кралевьству ми. М. 41. да ви дрьжи кралевьство ми у чти. М. 46. принесѣте господеви славоу и чьсть. М. 88. ωть свиехь приемле часть и славу. М. 104. за часть ихь. М. 105. чьсти вьздаюшу црькквамь, по томь же властелωмь. М. 143. да моу чинить чьсть. З. 40. изидоше прѣдь кралюввьство ми сь всакою славою и чьстию. М. 187. познавше чти и службе, кое градь Дубровникь вазьда есть учиниль господѣ рашьскои. М. 217. ваше чти ради. П. б. 26. многоцѣнними дари и частьми. М. 221. за велику негову часть. М. 238. учинисмо на велику часть господину кралю. М. 239. волимо да ти ωправишь, да ѥ твоꙗ чьсть. П. 26. супротивь части босаньскои. П. 40. чьстьми поучитовати га. М. 310. за часть господина бога. М. 328. вь славоу и чьсть богородици. М. 332. примаѥ дари и части велике. М. 381. всаке чьсти достоинию ѥмь нашиюемь дразиюемь приꙗтелюемь. М. 583. всакои поутеннои чьсти достоиннимь. М. 516. богь ви дрьжи у чьсти поутенои. М. 535. погрјешка: чисти. М. 555.

чьстьнь, venerabilis: чьстьнаго и ангельскаго ωбраза. М. 5. ωть вьсѣхь похвалюнь и чьстьнь бывь. Д 125. чьстьнаго крьста. М. 10. крьсть чьстьны. М. 20. ωдь частнаго крьста. М. 219. на часномь крьсти. М. 222. на часнωмь крѣжи. М. 295. на чьстнωмь крижи. М. 310. чьстьною си крьвию. М. 26. петь комать чьстнога дрѣва. М. 70. чьстныѥ сьсоуди свещенныѥ. М. 91. чьстныхь книгь. М. 561. чьстны

мощи. Л. 61. чьстное тѣло. Л. 72. светые и чьстные храмы. М. 125. великїе и чьстные обытѣли. М. 127. оть чьстнаго ми монастыра. М. 332. оть чьстнїе и Светїе Гори. М. 543. да потьщоу се црьковь сьтворити вь чьстное име не. М. 531. чьстные моужи, овы епископы, овы игоумени. М. 91. вь безьмльвїи жикоущїнмь светымь и чьстнымь оть-цемь. М. 125. сь чьстнынмь сьборомь лавры хиландар-скые. М. 126. чьстны проть. М. 127. чьстнѣиши вь иноцѣхь старьць. М. 212. чьстныхь инокь. М. 263. яко нѣкаа чьсть-наа пуела. Г. XI. 190. часни и славни кнезь дубровачки и часни властеле его. М. 362. чьстное писание самодрьжца всее срьбьскые земле. М. 212 у чьстномь его хрисо-вулѣ. М. 213. honorificus: прѣбыховѣ вь весели чьстьномь .ві. дьнеи. Ст. 29. чьстными дарови дарує ихь. М. 172. чьсну любьвь. М. 242. pretiosus: вь гробѣ мрамора злата чьст-нѣиша. Д. 84. каменїем чьстнынмь. Д. 136. splendidus: сьзида храмь великь и чьстьнь. Л. 51. 71. — адвербијално: говореће разумно и чьсно. М. 231. полаче красно и много славно, часно научинити. М. 285. наше поклисаре поутова много чьстно. М. 310. погрјешка: честьни кѣрьсть. М. 30.

чьтета, гледај тьштета.

чьтимлю, цар је Стефан приложио цркви архан-ђеловој у Призрену оуланаре оу Чтимли. Г. XV. 284. выше Чтимлє. Г. XV. 284. cf. штимлянинь.

чьтити, legere: чини е чтити прѣдь собомь. П. 6. 128. чтикше. М. 503.

чьтице, opera quaedam serva: мѣропьша работа: чьтице, житотрѣблюние. М. 98.

чьто, quid, интерогативно и релативно: по чесо-моу разоумѣю? Ст. 28. що ми кьто да сконокь воловь по-клонь. М. 2. дахь чьто моге. М. 6. аще кто дрьзьнеть раз-орити что. М. 10. что доходи оть поповь, половина да се оузима црькви. М. 13. що доходи оть поповь. М. 13. ако е комоу чимь дльжнь. М. 13. да му се все узме, що има. М. 17. что сте посадили лознемь земле кралевьства ми. М. 20. що можете чинити, чините. М. 21. что прине-

соу к тебѣ? М. 26. да ѥ кривь, в чемь при. М. 51. олово, кь чесомоу боудеть прикезано, долоу влѣчеть. Г. XI. 192. чьто смь даль живога или мрьтвога добытька. М. 75. да не имать власти вьзети что даныхь мною. М. 75. кто вьзметь и мало чьто. М. 75. не ѡтоузети чьто мала и велика даныихь мною. М. 75. не ѡтоузети ни мала чьта ѡть даныхь. М. 81. не взети ни мала что ѡть даньныихь. М. 124. потьщить се потворити ща ѡть него. Г. XI. 137. ако рать вдде, чеса богь вклиши. М. 102. ща богь не даи. М. 188. ща богь впаси. М. 211. чеса богь впаси. М. 211. ѡдь ща богь вклони. М. 322. чега богь не даи. М. 467. ни ѡдь тога ща знамо. П. 80. изнамше що ѥ годире Стипана Добрѣновиħа. М. 249. в всемь, в чемь ихь застасмо. М. 378. ща ищете? М. 515. що на ѡвои ѡдгокарате? М. 516. що се ѡбретаю двбровчанѣ по земли царьства ми, да им се постави рокь. М. 147. що се находе водѣнице по томь изводоу. М. 563. що соу планинѣ царевѣ, да соу царевѣ. З. 36. що се вдд вчиниле щете коѥ любо, този все да ѥсть просто. М. 170. що се пре мегю собомь двбровчане. М. 209. що даа двбровчанинь срьбинв своѥ иманѥ в вѣрв. М. 206. да рече доубровьчанинь своѡмь доушомь, що мв ѥ даль добитька, да моу плати. М. 270. що ѥ кvнтvшь златомь фигvрань, да ѥ господинв воеводи. М. 415. за вријеме: за толикои времене, що би кади рать трьпѣла. М. 339. за колико би прѣсталь мегю нами, и чимь би биѡ коњь нась, да не вдде всиловань изити изь вѣре. М. 473. сь чїнмь прїидеть на дворь царевь, с темзи да е свободнь. З. 38. за узрок: захвалисмо, що га сте дослеи придрьжали. П. 51. да таи запись разадрете, за що веħе ѡ(ть) потрибе ние. М. 426. кондиционално: що не примькнемо на чьсть кралѥвьства босаньскога, не мислимо вмькнвть. П. 39. да мв се не вчини никдаре нѣдно хвдо, що би га не ѡгледала црьква и властеле. П. 50. релативно долази за ријечи којега му драго рода па и у множини кад су: на законѣ, що имь ѥ даль господинь. М. 51. камп, що има тры рогови. М. 127. поклисарь, що греде изь тоугѥ

ȥемлю къ цароу. З. 40. сь дворомь, що моу юсть дала црьква. Г. XV. 309. дань, что дають ȥа Рѣкоу. М. 19. црьквь, що юсть ȥидаль Кернславь. М. 64. бесѣдв, що бѣхоу бесѣдили. М. 368. саблю, чим се шпасвю. М. 410. сь шнога мѣста, що мв юсть кралюкьство ми ȥаписало. М. 116. се власи, чьто смо дали црькви. М. 12. могорише, что св давали. М. 27. дьлговѣ, що имь св били по ȥемли царьства ми. М. 146. ȥаконе, що св имѣли двбровчани. М. 201. примисмо све поставе, що ю било в двкатиехь. М. 403. жвпе, чьто приложихомь црькви. М. 13. црькви вьсе, що се шбрѣтають по ȥемли царьства ми. З. 31. ш ȥабавахь, що се чине двбровчаномь. М. 157. ȥа ȥемле, що св и кое св шдь Кврила дери до Стона. М. 233. мощи свете, що св прьмии. М. 415. села, що имаю. М. 86. сь сельми вьсѣми, що се находи оу црькве те. М. 116. релативно може узети к себи ријеч оно, којој отпада први глас, cf. онь: щоно пишешь ȥа вѣрв. П. 2. щоно твоꙗ любавь пише. П. 36. щоно пише господьство ти, юрь би радь с наамь любовь имати, на то шдьписвюмо. П. 41. дѣль ȥемлю, щоно ю Двбровникь даль. П. 171. тако узима и то: ȥа поль жвпе, що то ю било коюводе Сандалꙗ. М. 306. 312. що то ю и прѣжде имало. М. 570. що то ю и до сьда било. М. 570. все мою, що то ю в вась. П. б. 25. поставише, що то се вдрьжи в семь листв. П. 76. на једном мјесту генитиву додано то стоји и само у генитиву: щꙗ тога богь не дан. М. 462. релативно налази се и само додано ријечи такође релативној како: како що є ȥаписаль. М. 216. како що св имали ȥаконе в прьве господе. М. 266. како щош є нихь прьво било. М. 470.

чьтовати, honestare: ȥа тои богь вась чтвю. П. б. 90.

чьтьць, lector: шсвешташе дїакшни и чьтце. Д. 133.

чю-, гледај чоу-.

шабань, мјесец турски: мѣсеца шабана. М. 476.

шабьць, град у садашњој Србији на Сави: прїими

Матеашь краль и Воукь деспоть Ꙁаслонь градь на рѣцѣ Сави, иже ꙁоветь се Шабаць. Л. 81.

шавьче, село које је цар Лазар приложио Раваници: Шавче. М. 197. без сумње је садашњи Шавац близу Параћина.

шанка, navigium: седе оу шанке. Л. 86. идоше шанком. Л. 86.

шанмировнћь, властелин дубровачки Никола Шанмировнћь, судија опћински у другој половини XV вијека. П. б. 118.

шантань, име турско: Шантань Ибраимь паша 1685.

шамьдаль, lorica (то мислим да је према итал. camaglio, фр. camail, и садашњем цамадан): ковь сребрьни: два шамьдала велика, потежѣ .кд. литрь, .ѳ. ѹнаць; два шамдала мала потежѣ .ді. литрь, .в. ѹнче. П. б. 97. за исте ствари у другом пријепису: два шамьдана голема, . . . два шандама мала. М. 407.

шамьдамь, } гледај шамьдаль.
шаньдамь, }

шаньтнћь, властелин краља босанскога Томаша и сина му Стјепана, кнез а послије и војвода Иваnь Шаньтнћь 1446—61. М. 440. 450. 488.

шапе, 1406 Дабижнвь Шапе као да бјеше дубровчанин. П. 79.

шапрановнћь, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Грмочелу бјеше Дранко Шапрановнкь. М. 97.

шапрань, име мушко: између људи које је краљ Милутин дао Грачаници једном бјеше име Шaпрань. М. 564.

шапьтине, село које је краљица Јелена приложила и краљ Милутин потврдио богородици ртачкој: Шаптнне. М. 68.

шапьтиньскын, τῶν Шапьтине: оу шапьтинскоу скалоу, оть шаптиньске оулице. М. 68.

шарень, versicolor: селима између Мораве и Ку-

чајине која је цар Лазар приложио Раваници ишла је међа на Шарєнѣ Бѫкѣ. М. 197.

шарота, color: сь шаротами прѣкрасными. Д. у Ш. lesek. 82.

шарьбановић, између људи у катуну Кострчанима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Градоуль Шарбановикь. Г. XV. 294.

шарьбановь, τοῦ Шарьбань: селу је Прошиновцима била међа граница шарбанова. М. 198.

шарьбань, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи један бјеше Шарбань. М. 13. између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше тако име, од њих једном бјеше презиме Братиловић и једном Боуниловић. Г. XV. 292. 298. селу је Тоудорьчоу ишла међа мегю Берикоѭ и Шарбана. Г. XV. 302.

шарькань, draco (ваља да је то), у Чеха šarkan: шркана два витешка, а трети шаркань, на нѥмь како човѣкь, кораль сребромь позлаћена. М. 498.

шасовьчић, неки Покраньць Шасовчикь око 1401. П. 34.

шаторь, tentorium: ѡстави шаторе, побеже. Л. 87. ѡстави све шаторе и топове. Л. 88.

шахь, у Турака rex: царь Селимь шахь. Л. 83.

шашинь, saxo (као да је то): натера на ни шаше. Л. 87. cf. шашькыи.

шашиньци, село у Сријему које је Јован деспот дао Крушедолу: Шашинце. М. 541.

шашькыи, saxonum, гледај код сашькыи. cf. шашинь.

шемьковић, властелин краља босанскога Дабише Радославь Шемьковикь 1392—3. П. б. 34. 36. 37. 40. у латинском запису Sanchovich. П. б. 33. 34.

шерьбань, име мушко: између људи које је краљ Милутин дао Хиландару двојици бјеше име Шерьбань. М. 59.

шестокрилать, sex alas habens: аггели и архаг-

гели шестокрилатни. Г. XV. 264. шестокрылатаа серафїмь. М. 547.

шесть, sex: шесть волова. М. 102. да нмь дамь глась прьво тога на шесть мѣсець. М. 170. шьсть сьть перьпирь. М. 126. шесть на десете. М. 356. шесть десеть и два дуката. М. 356. 389. шес десеть и шесть. М. 364. шесть сьть перперь. М. 338. шесь сать. М. 480. ше-с-ать (т. ј. шесть сьть). М. 416. шесть тисукь. М. 339. ωдь шесть тисућь. М. 429.

шестьтысоућьнь, sexies millesimus: лѣта шеститисукна и .ѳ. сать .лѳ. М. 363.

шестыи, sextus: шести дьнь мѣсеца марьча. П. б. 36. у шести листь. П. б. 60. тисущно и четири ста и шесто лѣтω. П. б. 51. мисеца августа шести на десте дань. М. 305.

шетаниѥ, fremitus: не оубоюсе иноплеменьныхь варьварьь шетаниꙗ. Ст. 15.

шетоньскыи, у царице Милице држаше дубровчани под закуп царину рудиничку и шетоньску. П. б. 44.

шибеникь, град у Далмацији: ωпкина града Шибеника. П. 39. у Шибеникь. П. 40. у Шибеници. П. 40.

шибеничьскыи, *τοῦ* Шибеникь: ωдь ωфициаль коморе шибеничке. П. 40. кнезь шибенички. П. 40.

шиглица, херцега Стјепана диакь Радивои Шиглица 1443. М. 425. П. б. 104. 124.

шиговнић, у Бару Лавро Шиговникь 1442. М. 416. П. б. 122. без сумње је истому презиме у другом споменику Миговнић, које види.

шигьмоунда, } Sigismundus: краљ мацарски у
шигьмоундь, } првој половини XV вијека: сь кралюмь Шигьмуньдомь. П. 116. краль Шигьмунда. П. 116. краліа Шигьмунде. М. 310. краліа Шигьмунда. П. 123. кралю Шигьмунду. П. 176. cf. Шижьмоундь, Жигьмоундь.

шижьмоундь, гледај Шигьмоундь: кралю Шижьмунду. П. 52. краль Шижьмундь. П. 52. краліа Шижьмунда. П. 91. 94. Шигжьмунду. П. 54.

шиньци, међа је Шпинадији ишла ωть Шиньць

како иде потокь ис Копнинника оу Шиннце. Г. XV. 303. близу Кориште и Србица.

шикльскын, τῆς Шиклю: до мегю шикльске и шикльском мегомь. Г. XV. 286. на шикльскомь поути. Г. XV. 286.

шиклю, село у горњем Пилоту које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Шикьлю, међа му је била како оупада Кроупа оу Дримь. Г. XV. 286. попове латиньсци, кон соу оу Шиклн. Г. XV. 287. Шиклю. Г. XV. 305.

шиконю, заселак селу Юльшаници које је било Градислава тепачије а цар га Лазар дао болници хиландарској: Шиконѣ. Г. XI. 139. М. 195.

шиньдра, scandula: вторицею храмь сьи понови се и оудари се покрова шиндре .ҁаѡн. В. дан. I. 21.

шипань, острво близу Дубровника, итал. Guippana: виноградь ѹ Шипанѣ. П. б. 26.

шипь, планина села Дечана: Шипь. М. 92.

шипьчьно, село које је деспот Стефан дао Хиландару: Шипьчьнѡ. М. 568. то је садашња Шипачна у окр. крушевачком.

ширина, latitudo: приложихь кь камь дьлиноу и шириноу. Са. 3. ширина .і. лакьть. Д. 110. градь дльготою и шириною доколнь. Г. XI. 69. та ријеч може бити да је и овдје а у неком рударском смислу: падоше ширине оу горнюмь цехоу, и погыбоше много людїн, мноꙁы же и не ꙁнаше се. Л. 80.

широкь, latus: широкаго поути. Д. 173. царева ю ꙁемлю велика, дльга и широка. П. 5.

широкы и бродь, крај је Милутин дао Грачаници на Ситници ѡдь моста до Широкога Брода. М. 565. друго мјесто на Дрину у приморју: ниже Широкога Брода ѹ Лѣшѹ. М. 177.

широта, latitudo: вь многоу широтоу окрьсть. Д. 155. вь толицѣ широтѣ ꙁемльнѣн. Г. XI. 66. ширѡтамь срьбьскыю ꙁемлю. М. 332.

шнрьдевь, селу је Селу на Срѣдьскон ишла међа на врьхь шнрьдевнхь катоунищь. Г. XV. 280.

шнша, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду сокалници једном у Грмочелу бјеше име Шнша. М. 97.

шншать, име мушко, гледај Альтомановнћь (у додатку), Новаковнћь.

шншько, име мушко, гледај Боунћь.

шншьманнћь, цар бугарски Мнханль Шншьманнкь, којега је надвладао краљ Стефан Дечански. М. 100.

шншьмань, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Шншмань. Г. XV. 290. — Једна кћи цара Лазара по љетописима дана би за жену цароу Шншманоу бльгарьскомоу. Л. 72. — Гледај Котнћь.

шншьмоуньда, Sigismundus, гледај Жоунюевнћь.

шню, collum, гледај Штеньуа Шню.

шкаба, scapha: кога св шкабе господьства тн тєралє. П. 38. юдна шкаба. П. 38.

шкатоула, срл. scatula: двѣ шкатвлє сь повєлюмн н сь кннгамн. П. б. 50. 56.

шкода, damnum: да сє могв бєзь нашє вєлнкє шкодє добнтн. П. 142.

шлнка, prunus: пвтємь на шлнвв ишла је међа Прнлѣпьнннцн. М. 198.

шлнжню, } Silesia: ѡконмь Шлнжїамн хєрцєгь. М. 553.
шлнꙁню, } 555. Шлнꙁїюмн. М. 554.

шловєловьцн, селима између Кучајине и Мораве која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа надь Шловєловцє. М. 197.

шлѣмь, galea: шлѣмь мнншьскы. Са. тип. ст. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71. гвоꙁдн, нжє ва шлємь, сїн рєчь ва тылгв свою, прнкова. Г. X. 241.

шорь, гледај Добрын Шорь.

шпннаднннньцн, катун који је цар Стефан дао

цркви арханђеловој у Призрену: Шпннадннкцн. Г. XV. 279. cf. Шпннаднꙗ.

шпннаднꙗ, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену Шпннаднꙗ, а међа је Шпннаднн била како нде поуть нс Корнше оу Срьбнце. Г. XV. 303. зове се и Шпннаднннкцн по људима који су у њој.

штавнца, селу је Ораховцу које синови Вука Бранковића приложише Хиландару ишла међа како ндеть поуть оть Щавнце н оть Брьнꙗще . . . н по дѣлоу подь Щавнцоу. Г. XI. 142.

штавьна полꙗна, Комима које је краљ Стефан Дечански приложио Дечанима ишла је међа оу Щавьноу Полꙗноу. М. 96.

штавьннца, земљама је манастира Студенице ишла међа на врьхь на Щавннцоу. М. 8. а то је без сумње садашње село Штавица у окр. рудничком, и може бити да у споменику није добро сачувано име, јер је познији пријепис.

штєдним ь, селу је Радешн ишла међа по срѣдѣ Щєднма. Г. XV. 281.

штєдрота, largitio: штєдрωтамн ннштїнхь пограбаꙗє вѣ царство. Д. 44. щєдроть. М. 58. ωтьць щєдроть. Г. XV. 264. погрјешка: щєдростамнн. М. 150.

штєдрь, largus: щєдрꙑ трѹдопеложьннкь н мьздовьздатєль. М. 5. щєдрь. Са. 3.

штєдѣннє, indulgentia: толнкоє твоє о сынѣ щєдєнїє. Г. XI. 78.

штєдѣтн, reservare: вьспрїєтн штєднмꙑн ємоу вѣнць. Д. 55. parcere: нє щєдєћє сконхь главь за вась. М. 226. ѣ нє щєдѹ моє главє нн мога снна за вашѹ потрѣбѹ. М. 247. що бнсмо моглн за твою чьсть, нє щєднмо. П. 30. да сє ваша прошнꙗ нспльнн, нє бнсмо сє пощєднлн нн сє щєднмо. П. 84.

штєнє, catulus: щєнє лѣвово н васнлнсково. Гильф. бос. 276.

штєньча шнꙗ, селу је Сакату ишла међа на Щєньчꙗ

Шню. Г. XV. 287. мислим да ю иза ѵ стоји као и иначе често мјесто оѵ.

штепанъ, гледај Стефанъ: Щепанъ Томашъ. М. 440.

штета, гледај тъштета.

штета, неки Проданъ Щета оѵѕе Нови Градъ 1688. Л. 87.

штефанъ, гледај Стефанъ: Щефанъ Тврьтко Тврьтковићь. М. 374. Щефанъ Томашь. М. 429. Щефанъ Степанъ Томашевићь. М. 485. кнеѕꙋ Щефанꙋ (деспоту Високом). П. 7.

штимлянинъ, мислим да је човјек из Ѵьтимлѥ: између људи који с допуштењем краља Стефана потоњега цара сами од своје воље присташе да буду отроци цркви богородичиној у Липљању дарованој пиргу хиландарском један бјеше Добромисль Щимлянинь. М. 123.

штипанъ, гледај Стефанъ: кралꙋ Щипанꙋ Дабиши. П. 6. 40.

штипь, град на Брегалници, на картама Istib: вь Щипоу градоу. М. 62. оу Штипоу. М. 62. 203.

штипьскыи, *τοῦ* Штипь: ѡть подьградиꙗ щипьскаго. М. 62. трьгь щипьски. М. 63.

штирьнице, планина плавска коју је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Щирьнице. М. 95.

штирьци, код Новога Брда село које је деспот Стефан дао Хиландару: Щирьци. М. 570.

штитарина, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Тльсто Брьдо сь Рашькимь Дѣломь и с Щитариновь. М. 11.

штитарица, село које је међило с Чабићем: сь Щитарицомь. М. 93. Щитарици. М. 93. мегю Толановиноу и мегю Щитарицоу. М. 94.

штить, scutum: примни ѡроужие и щить. Ст. 5. ꙗко штитомь молитвами его ѡкрилꙗемь. Д. 53. щитови кожни. Г. X. 224. сь маѵи и сь щити. П. 48.

штитько, име мушко, гледај Хлаповићь.

штифань, гледај Стефанъ: Щифань Томашь. М. 450.

штрьбнћь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Добре Штрьбнкь. Г. XV. 295.

штрьбь, mancus: разлоге не щрьбе ни прѣроучьне. П. б. 39.

штрьбьць, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Чабићу бјеше Радославь Щрьбьць. М. 97.

штрькокница, међа је селу Пиранима ишла прѣко Щрькокнце. Г. XV. 275.

штрькокь, ciconiae: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви која је краљ Стефан Дечански дао Дечанима ишла је међа на штрьково гнѣздо. М. 87.

штоупѣль, краљ је Милутин дао Хиландару виноград оу Пеки, Щоупѣль выше Пеки архїпискоупове. М. 58.

шоуба, pallium pelliceum, пољски szuba, чешки čuba и šuba, њем. schaube, итал. giubba, фр. jupe: ѡдь свита моихь шѹба велика црьлиена аксамита, коꙗ ѥ ѡдь господина краліа Матиꙗша, к томѹ шѹба цалика гримиза са златомь подставлѥна зибилини. П. б. 125.

шоубнћь, властелин херцега Влатка Радосавь Шѹбнћь. М. 545.

шоуванньскыи, τῶν Шоуванньци: селу је Камијеву ишла међа подь шѹванньске винограде. М. 199.

шоуванньци, село које је цар Лазар дао Раваници: Шѹванньци. М. 197. било је негдје између Мораве и Кучајине, може бити садашњи Шуваић.

шоуи, sinister: разкрашени соуть иже ѡ шоуюж. Са. 9.

шоуица, manus sinistra: вь шоуици еѥ богатьствѡ и слава. Са. 5.

шоума, silva: прѣко слатиньске шоуме. М. 87. прѣко шоуме. М. 87. прѣзь шоумоу. М. 122. с полѥмь и шоумомь и з горомь. Г. XV. 274. прѣко шоуме вынoу оу бaроу. Г. XV. 278. како поуть исходии из шоуме. Г. XV. 284. оузь брьдо мимо шоумоу. Г. XI. 142.

шоүметь, мјесто близу Дубровника, итал. Gionchetto: горьре, кое сѹть врьхь Шѹметь. М. 38. ѹ Шѹметѹ. П. 6.

шоүмѣти, resonare: доүхь шоүмешть. Д. 71.

шоүмнцє, село које је цар Лазар дао Раваници: Шѹмнцє, било је негдје између Мораве и Кучајине. М. 196.

шоүра, affinis, uxoris frater: шоүра. М. 59. сь шоүрами. М. 123. Өома шоүра деспотоү Гюрьгю и Грьгоүроү. Л. 80. cf. Тома. у множини један пут у шестом падежу: сь шоүрьми. М. 62. као што се и сада говори у множини и шуреви.

шоүрьбовнѣь, властелин Александра господина канинскога и авлонскога Костадинь Шѹрбовикь 1368. М. 179.

шоүтоүль, међа је земљама цркве трескавачке ишла на Шоүтоүль кь Доүбницн, ... и подь Шоүтоүль. Г. XIII. 370.

шоүть, између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бѣль Шоүть. Г. XV. 272.

шьвьць, vestificus: шьвьцн. М. 98. шьвцн свитни. Г. XV. 309.

шьдь, шьль, partic. praet. act. I и II, којима се накнађају те форме глаголу ити: шедьшимь на трьгє. М. 41. шьдьшоү ми вь Светоүю Гороү. М. 125. тамо шьдь. Л. 73. кои сѹ шли ѹ Дѹбровникь. П. 23. ѥрь сѹ шли наши трьговци. П. 104.

шьствиѥ, iter: вь прѣдниа шьствїє творєть. Д. 43. вьзвѣсти своѥ кь нѥмоү шьствїє. Д. 82. вь корабли морємь шьствиє творить. Д. 199.

шьствовати, proficisci: поүть, имьже тьщить се шьствовати. Ст. 11. начехь вь поүть шьствовати. Са. 13. дльгыи поүть шьствовати имаши. Д. 171. поүть шьствова изь мира сєго. Ст. 11.

шьствьникь, proficiscens: поүти шьствьникь быва-

єть. Д. 40. ѡть тоудоу кораблюємь мора шьстьвникь бысть. Д. 166.

шћабьница, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: село Шћабьницꙋ. М. 439.

ꙗ, ego: ѣ бань босьньски Кꙋлинь присеꙁаю тебѣ, кнеже Крьвашꙋ, и вьсѣмь грађамь дꙋбровьчамь. М. 1. по милости божиеи, ꙗ Стефань Владиславь пишꙋ тебѣ, кнеже дꙋбровьчьски. М. 21. ѣа. М. 30. ꙗ кнеꙁь дꙋбровьчски и вси властеле кльнемо се господинꙋ кралю Ꙋрошꙋ. М. 47. ꙗ царь. М. 157. ꙗа. М. 223. ꙗ господинь краль Стѣфань Дабиша. М. 225. у истом споменику: ми Стѣфань Дабиша. М. 224. ѣ господинь краль Тврьтко Тврьтковићь. М. 256. ꙗ господинь краль Ѡстоꙗ. М. 280. у истом споменику: ми господинь краль Ѡстоꙗ. М. 280. ꙗ велики господарь сꙋлтань Амꙋрать. М. 362. мии господинь воевода Радосавь. М. 398. исти у истом споменику: ѣа. М. 398. мии више реченни господинь воевода Стѣпань и ѣа кнеꙁь Владисавь и ѣа кнеꙁь Влаткоѡ. М. 403. ми господинь Стѣпань, и ꙗ кнеꙁь Владисавь, синь више реченога господина воеводе Стѣпана. М. 425. ꙗ господинь херцегь Стѣпань. М. 458. исти у истом споменику: ми. М. 457. ꙗа господинь краль Степань. М. 486. исти у истом споменику: ми. М. 485. ми господинь Влатко херцегь светога Саве и ꙗ господинь кнеꙁь Степань, брать реченомꙋ. М. 507. ꙗ. М. 523. 526.

ꙗблани, село у Браничеву које је цар Лазар приложио Раваници: Ꙗбланы, међа му је била гдѣ истече блато изь Мораве и оупада оу Моравоу. М. 199.

ꙗбланица, краљ Стефан Дечански ꙁамѣни арьхиꙗпискоупоу Данилоу ꙁа Ꙗбланицоу село Коуманово. М. 94. — Село које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену: Ꙗбланица, међа јој је била како потѣче потокь строужькыи. Г. XV. 279. из Ꙗбьланице бјеше је-

дан ковач којега цар Стефан даде истој цркви. Г. XV. 309.

ꙗбланић, отац кнеза Павла Радиновића кнез Радинь Ѣбланићь, помиње се само мртав 1397. М. 229. — Властелин краља босанскога Твртка кнез Павьль Ꙗбланикь 1382. М. 202. а то ће бити син истога Радина па се писао и тијем презименом као и отац му и презименом по оцу Радиновић. cf. Радѣновићь.

ꙗблано, Иван Црнојевић приложи манастиру цетињском стоупь ꙁемлѣ на Ꙗблано. М. 532.

ꙗблановикь, селу је Словињу ишла међа на Ꙗблановыкь. М. 123.

ꙗблька, pomus: на сладнмь ꙗблькꙋ ишла је међа Будрезима. М. 198. међа је Ливочи била на ѡнои странѣ на рѣцѣ ꙗблька, и ѿдь ꙗбльке подь Вльчи Громь. М. 264. и коњушка је међа ишла на ꙗблькꙋ. М. 264. вльчиꙗ ꙗблька. Ш. lesek. 130. cf. вльчии. umbo: єдна ꙗблька ѿдь корде ѿдь камене црьлєна. П. б. 74.

ꙗблько, pomum: не соущоу свещенникоу тоу блиꙁь погоублєнїа ихь, ꙗблько раꙁдѣлише себе вь име тѣла и крьви христовїи приеше. Л. 62.

ꙗбльчьно, село у любовиньскои жоупѣ које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: сь селомь Ꙗбльчьномь. М. 96. номинативу нема потврде.

ꙗбоучно, селу је Вилској ишла међа на Ꙗбоучно. М. 144. може лако бити погрјешка у преписивању мјесто Ꙗбꙋчно, т. ј. Ꙗбльчьно.

ꙗвити, ostendere: недостоины господѣ ꙗвлю се. Ст. 5. непаметивь вьсего ꙗвихь се. Са. 10. лице мое не ꙗвить ти се. Д. 193. вь братн моєи вишьша ме ꙗвивь. М. 9. богь страшьна вьсѣмь ꙗви и. М. 9. горьши невѣрныхь ꙗвише се. М. 89. ꙗви ѡ мнѣ милосрьдие своє. М. 90. patefacere: не ꙗвити се имени моємоу. М. 90. моꙗ прѣгрѣшениꙗ ꙗвленьнаꙗ и неꙗвленна. М. 91. хитростью таиньмь а или ꙗвленимь. М. 458. тьда господинꙋ ꙗвише. П. 55. ихьже да оумлькую, не подобаєть бо ꙗвити ихь. Ш. jahrb. bd.

53. anz bl. 116. — сє, apparere: ꙁвѣꙁдамь ꙗвльшимь сє ꙗко вь нощи. Л. 76. ꙗви сє ѡнашата ꙁвѣꙁда. Л. 84.

ꙗвлꙗти, ostendere: скорь вь помощехь ꙗвлꙗю сє. Ст. 27. бридькь ꙗвлꙗше сє. Д. 109. раꙁлнчьноврьны сь льстию ꙗвлꙗюще сє. М. 89. — сє, apparere: вь малѣ ꙗвлꙗет сє, а вь скорѣ погыбаеть. Са. 3.

ꙗвлєниє, visum: сьнымь ꙗвлєнїємь. Д. 206. manifestatio: сьꙁда црьковь светаго ꙗвлєнїа. Л. 60.

ꙗворниє, планина близу Никшића гдје су и Ноздре и Лукавица: Ꙗворниє, њу је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи. М. 12.

ꙗворова полꙗна, селу је Бусину цркве арханђелове у Призрену била међа Ꙗворова Полꙗна. Г. XV. 274.

ꙗворовь доль, селу је Грнчареву ишла међа оу Ꙗворови Доль. М. 95.

ꙗворь, acer: оу ꙗворь. Г. XV. 283. поутемь кои греде ѡть ниꙗвора. Г. XV. 290.

ꙗвьствьнь, manifestus, адвербијално: иже єси подаль ꙗвьствно намь. М. 142. ꙗвьствно вь дьнє. Г. XI. 76.

ꙗвѣ, aperte: ꙗвѣ тькьноувь вь ребра. Ст. 25. ꙗвѣ, ꙗко доухь, идеже хоштеть, дышеть. Д. 92. колнкоу кь нимь любовь имѣє ꙗвѣ да сьтворить. Д. 118. ꙗкоже светыхь житиꙗ ꙗвѣ намь ѡ томь иꙁьꙗснише. Г. XI. 192.

ꙗгледьница, близу Призрена као да је планина: међа је селу Љубижњи цркве арханђелове у Призрену била Ꙗгледница и како походии Ꙗгледница иис полє и стаю сє с Посоугомь. Г. XV. 273. мегю Посоугомь и Ꙗгледницомь. Г. XV. 273. селу је Посуђу ишла међа ѡть Ꙗгледницє, како истєчє Ꙗгледница, и ниꙁь Ꙗгледьницꙋ како оупада до мегиє срьбичьке. Г. XV. 274. селу је Селчанима ишла међа право оу Ꙗгледницоу. Г. XV. 303. она као да је грјешком један пут написана у познијем пријепису Огледьница, коју види.

ꙗгнило, agnorum stabulum: власи ꙗгьнила да градє. Г. XV. 310.

ꙗгниє, agnus: кьто ѡвцє пасоу, да оуꙁимаю на гє-

ѡргнюкь дьнь ѡвьцоу сь югнютемь. М. 98. да дають ѡть петь десеть ѡвцоу сь югнютемь а дроугоу юловоу и с роуны. Г. XV. 310.

югнютина, pellis agni: югнетиноу вьсакь да дає (манастиру). М. 98. да имь не оуѕимаю льна ни югнютинь. Г. XV. 276. ни льна ни югнютине да не даю. Г. XV. 305. да даю стась югнютиноу и испорькь. Г. XV. 305. ѡ бири и ѡ югьнютинахь, митрополить тѣмь да не ѡблада, разве игоумьнь. Г. XV. 308. да даю ѡть клѣтища югнютиноу и испорькь. Г. XV. 310.

югнюћь, agninus: илюкю козию или югнюкю полагаи на раноу. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

югодьна, деспот Стефан Високи писа хрисовуљу оу Югодион. М. 571. то мислим да је садашња Јагодина, коју и страни путници XVII вијека још пишу Јагодна.

ꙗдрило, velum: ꙗдрыломь свиваемомь и ѡть ноужде вѣтрьніе мала не сламающтим се. Д. 183. гдѣ свѣтлое ꙗдрыло оно иже доухомь светымь вьсоудꙋ распростр҄ътое. Г. XI. 114.

ꙗдро, sinus: югоже вьзлюбии и вьспита вь ꙗдрѣ чьстьнѣмь. Ст. 22. чешће у множини: светаго тѣлоу вь ѕемльныхь ꙗдрѣхь хранимоу. Д. 203. ѡть ѕемльныхь ꙗдрь. Д. 207. ꙗдрь тебе благаго ѡтьца не ѡтлоучикь се. М. 77. ꙗдрь ѡтьчьскыихь не ѡтьлоучи се. Г. XV. 265. М. 120.

ꙗдь, venenum: съмрьтоноснаго своее ереси ꙗда прѣподаеть. Г. XI. 53.

ꙗжа, canalis: да се нимь ꙗжа правы. М. 558. подь ꙗжю великꙋ. М. 559. да се ꙗжа не врѣдіи. М. 559.

ꙗзва, plaga: цѣлитель болѣзнемь тѣлеснимь и ꙗзвамь доушевьнымь. Ст. 15. ꙗзвоу невидимоую вь срьдьце приемь. Д. 103. срьдьчноую ꙗзвоу. Д. 112. ѕлосмрадію ꙗзвь ѡнѣхь. Г. XI. 92. ѡть бога показани быше ѡть богоноустніе ꙗзвы. Л. 55.

ꙗзвина, међа је Штитарици ишла оу Гоубавьчь потокь, кои походи изь Ꙗзвине. М. 94. и Добродолима

засеоку села Чабића ишла је међа оу Ѩзвиноу и низь Ѩзвинь на дѣль. М. 94. — pl. једном је забјелу цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Ѩзвине. Г. XV. 301. селима цркве богородичине у Ждријелу браничевском ишла је међа на Ѩзвине. М. 194. селу је Прошиновцима ишла међа на Ѩзвине. М. 198. селу је Камијеву ишла међа на Ѩзвине дѣлѡке и на дрȣге Ѩзвине. 199. и селу је Куманима ишла међа на Ѩзвине. М. 199. погрјешка мислим да је што стоји за Бехалїево да му је међа ишла на Ѩзвинно. М. 198.

ѩздити, equo vehi: на кѡнихь ѩздештихь. Д. 216.

ѩзь, ego: ѣзь кнезь Мирославь. М. 1. и ѣзь Симеѡнь. М. 6. и ѩзь. М. 28. 110. 562. аѩзь. М. 427.

ѩзь, canalis: ѩзь светаго Стефана. Г. XV. 288. надь ѩзь парьцоулѥве воденице. М. 144. поче се копать ѩзь. М. 558.

ѩице, ovum: сира и ѩица не ѩмыи. Г. XI. 195. — Град у Босни, столица краља Стјепана Томашевића: ва славни дворь кралевьства ми ȣ Ѣице. М. 486. ȣ нашемь славномь стономь градȣ ȣ Ѣицȣ. М. 488. ȣ Ѣицȣ. М. 489. 490. 491. ȣ Ѩици. П. 176. Ѩице. Л. 80. 81.

ѩичань, ovatus (ваља да је то): три лажице ѩичане. М. 408. други је прочитао саничане. П. б. 100. али то мислим да је погрјешка.

ѩничишта, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа ѡдь Ѩничищь на Окроуглоу роупоу. М. 87. ако није погрјешка мјесто Ѩньчишта, која види.

ѩке, -ете, Jacobus: Ѩке. М. 168. 177. 204. 240. П. б. 27. ради Ѩкете. М. 177. Ѩкете Гȣндȣликѩ сина. П. б. 64. прѣдь Ѩкета Гȣндȣликѩ. М. 117. Ѩкѥ. М. 180. — Гледај Гоуньдоулићь, Калаповићь, Меньчетићь, Сорькочевићь.

ѩкета, Jacobus: Ѩкета. М. 259. 262. 490. 552. П. 44. 117. Ѣкета. М. 490. Ѣакета. М. 486. прѣдь Ѩкетȣ. П. б. 127. по Ѣкети. М. 504. по Ѣкетие. М. 506. — Гледај Гоуньдоулићь, Мароѥвићь (који се на једном мјесту помиње

без презимена. М. 504). један се дубровчанин Ꙗкєта помиње без презимена између 1520 и 1523. М. 552.

ꙗкєтнћь, властелин дубровачки Живько Ѣакєтнћь, које на једном мјесту пише Ѣкєтнкь 1433. М. 375. 376.

ꙗкннь, Ancona: блнꙁь града глаголѣмаго Ꙗкына. М. 530.

ꙗко, uti: снндєть ꙗко дьждь на роуно. Ст. 1. ѣко н тамо ѡправда, тако н ꙁдѣ. М. 3. дивьно възьрѣнне ѣко н дымь мн бысть вндимо. М. 5. да тє прнмємо ꙗко господнна. М. 22. вса ꙗко н рнꙁа ѡбєтьшают. М. 25. ѣко є инсано вь старнхь кингахь. М. 39. ꙗко хокє снє схраннтн кралєвьство мн, тако да мє богь схранн. М. 46. да сє продаѥ ꙗко нашнмь людємь тако н твонмь. М. 47. да работаю ꙗко н сокальннцн. М. 98. да ѥ нѣ, ꙗко нѣ нн бнло. П. 133. cf. ꙗкожє, ꙗкорє. — quia: наоучнтє сє ѡть мєнє, ѣко кротькь єсмь. М. 5. горѥ томоу, ꙗко ѡтнмєть ѡть нѥго свою мнлость спась. М. 81. — quod, ut, cf. да: вндѣхь єго, ꙗко готовнт сє кь ѡтьхождєнїю. Са. 11. внждь, ꙗко погыбаѥмь. Д. 183. да нмь сє да вѣдѣннє трьмн мѣсєцн, ꙗко сн могȣ ѡтнтн. М. 55. повѣдашє царьствоу мн, ꙗко ѥсть мѣсто на Прѣвлацѣ. М. 126. кон сє ротнсмо, ѣко всє вншє пнсаньно хоћємо сахраннтн. М. 273. у том смислу узима к себи још и да: таково нмамь обѣтованїє, ꙗко да прѣдь нѥю нспоуштоу доухь мон. Са. 11. прнѥмын страсть вольноую, ꙗко да нась нꙁвєдєть. М. 25. да сє кльнȣ, ꙗко да право сȣдѣ. М. 46. потврьднхь, ꙗко да ѥ всакомȣ вєровано. М. 103. оумолнх, ꙗко да сє потроудє. М. 126. ꙁа сїꙗ сєла ȣспомєнȣ, ꙗко да сн оутєшє мєгѥ. М. 144. сьтворнхь мнлость, ꙗко да нмь ѥсть свобода двѣ годннѣ ѡть ȣньчь. М. 334. стоји и пред инфинитивом: нспльнн моѥ жєланнѥ, ꙗко послѣдоватн твонмь оучєнньѥмь. М. 73. ѥжє вьдахь вь дарь, ꙗко помєноу н мольбѣ бытн ꙁа нь. М. 75. ꙁапрѣштамь, ꙗко сємоу нє раꙁорѥноу бытн. М. 80. — гријешком иза ријечи н мјесто ако: н ꙗко вн ꙗ правннѣ нє чннȣ. М. 29. н ѣко богь поможєть. М. 38.

ꙗковоучь, човјек краља маџарскога Владисава Ꙗковȣчь у Далмацији 1406. П. 81.

ꙗ к о в ь , Jacobus, гледај Никоꙗвиħь, Нѣгомирић, Сорьгоуѥвић, Тамариħь.

ꙗ к о в и ц а , име женско, гледај Ѵикьлина.

ꙗ к о в и ħ и , село негдје између Мораве и Кучајине које је цар Лазар приложио Раваници: Ꙗковиħи. М. 197.

ꙗ к о в л ь , Jacobi: боже їакωвль. Са. 11. богь їꙗковаль. Г. X. 262.

ꙗ к о в ь , qualis: ω, ꙗковь гласъ пакы слышить се. Г. XI. 114.

ꙗ к о в ь , Jacobus: ѣкоже благослови Исакь Иѣкова. М. 5. Ѣковь. М. 7. 32. Ꙗковь. М. 205. 207. — Архиепископ српски Иꙗковь од године 1286. М. 561. 76. 83. прѣстави се 3 феб. архиѥпископь Іаковь. Г. XI. 194. — Први игуман манастира арханђелова у Призрену, митрополит сьрьскыи Іакωвь за цара Стефана. Г. XV. 276. — Іꙗкωвь син Костадина, који бјеше кмет унуцима калуђера Ђермана у Зерзеву близу Прилипа. М. 183. cf. Коньстаньтинь. — Калуђер хиландарац Іаковь између 1403 и 1405. М. 568. — Јаков од Камене Ријеке, који је штампао у Млецима часловац 1566. III. jahrb. 1829. — Гледај Кавьжелиħь, Дальфинь, Кашица.

ꙗ к о ж е , uti, cf. ꙗко, којему је додано же, које види: благословихь и всакимь благословлениемь, ѣкоже благослови Исакь Иѣкока. М. 5. да наказоуѥт се, ꙗкоже боудеть изволение моужа ѥѥ. М. 14. всѣхь приѥть земля ꙗкоже и матї. М. 90.

ꙗ к о м ь , љекар у Дубровнику Ꙗкомь 1413. П. 116.

ꙗ к о р е , uti, cf. ꙗкоже, којему се ж претворило у р: низ Соутѣскоу сь вьсѣми пашами, ꙗкоре прѣемле црьковьна меда. М. 12. всаку почьсть, ꙗкоре е была господину ни дѣду ти. М. 47. — ut, али свагда има уза се и да: оутврьдихь, ꙗкоре, ако ми богь да, и боудоу господарь, како сьмь быль, да си ходе свободно. М. 19. да се исьправла соудомь, ꙗкоре да е право кралевьсткоу ми и вамь. М. 20. кльнемо се тебѣ, ꙗкоре ωдь дьнешнега дьне да ти смо прьѣтели. М. 22. ωбекꙗваю се вамь, ѣкоре ωдь

дьньшнега дьне . . . да вы дрьжѹ ѹ вьсакои правьдѣ. М. 25. кльнемо сѣ, ꙗкоре сь нашемь светомь кралица . . . да не пошлѣ слѣ на твою ꙁло. М. 30. повелѣние нише кралевьство ми, ꙗкоре ѡдь сего дьне да си ходе вашн кѹпци свободьно. М. 41. кльнемо се, ꙗкоре ѡдь дьньшнега дьне да имамо кралевьствѹ ти всакѹ поѹьсть. М. 47. у познијим споменицима нема.

ꙗ к о с т ь, vis: да поможе, колико може наша ꙗкость. М. 106.

ꙗ к о с т ь н ь, potens: господьство ти всакоимь поѹтенинемь поѹитамо и любимо, с колико смо ꙗкосни. П. 8. господинь краль а и господьство ти юсте ꙗкоснѣ и ѹꙁможни. П. 36.

ꙗ к о т а, Jacobus, гледај Гоѹньдоѹлнѣь. само на једном мјесту, па може бити и погрјешка мјесто Ꙗкета.

ꙗ к о ѹ ш ь к н ѣ ь, дубровчанин Пѣро Ꙗкѹшкинь прије године 1395. П. 3. 4.

ꙗ к ь, potens: сирота, коꙗ нѣсть ꙗка прѣти или ѡтиирати. З. 35. кѹдѣ бѹде моꙗ владаниꙗ, и кѹдѣ бѹдѹ ꙗки. М. 178. не бише ꙗци тиꙁи ктитѡри ѡкрьмлꙗти мѣсто сие. М. 182. дали сѹ поставивь своюе люде кола два, како тко ꙗки. П. 26. на мјесту оштећену и за то непоуздану: ꙗки. М. 105. адвербијално, valde: ми се томѹ ꙗко ѡбрадовахмо. М. 554. келикь товарь носимь на своюмь раменоѹ, ꙗко врло брѣме. М. 555.

ꙗ к ь ш а, Jacobus, гледај Беꙁеноѹтнѣь, Боѹннѣь, Кодопинѣь, Драгоювнѣь, Ꙁецъ, Котроѹлювнѣь, Крьвєтнѣь, Ратковнѣь. један је дубровчанин Ꙗкша, којему се само име каже држао царину сребрничку у деспота Стефана. П. 6. 64.

ꙗ к ь ш н н ь, *τοῦ* Ꙗкьша: братѹ ꙗкшинѹ (т. ј. Јакше Бунића). П. 113.

ꙗ к ь ш н ѣ ь, војвода Димитрь Ꙗкшнѣь ꙁагыбѣ у Смедереву 1486. Л. 82. — Војвода Стефань Ꙗкшинь прѣстави се у Бечу 1489. Л. 82. деспот је Јован био ожењен кћерју Степана Ꙗкшнѣꙗ. Л. 64. Брат Јованов владика

Максим испросивь ѡть своихь скатовь Ꙗкшинь Стефана и Марка мѣсто Крѹшедоль. Г. XI. 128. — Димитрь Ꙗкшикь 1510 оубн Михноу воеводоу оу Сибиноу. Л. 82.

ꙗловица, године 1442 септ. 6 бои быста Ꙗнькоулоу и баши на Ꙗловицѣ. Л. 77. други љетописац вели на Ꙗловьници. Л. 77.

ꙗловь, sterilis: да даю ѡть петь десеть ѡвцоу сь ꙗгнютемь а дроугоу ꙗловоу и с роуны. Г. XV. 310. да даю пролѣтїи по два брава ꙗлова. Г. XV. 310.

ꙗловьница, гледај Ꙗловица.

ꙗма, fovea: вьпаде се вь ꙗмоу, юже створи. Ст. 6. Л. 53. — Цар је Стефан дао цркви арханђеловој некако мјесто којему је име Ꙗма сь всѣми мегiами. Г. XV. 288. селу је Коупѣльникоу ишла међа на Ꙗмоу може бити исту. Г. XV. 288.

ꙗможе, quo, релативно: ꙗможе много желанїе имѣаше поити. Д. 166. даати, ꙗможе хощеть. З. 31.

ꙗмометь, бошњак Петрь Ꙗмометь 1423. П. 173.

ꙗмьникь, село које је цар Лазар приложио цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Ꙗмникь. М. 194.

ꙗмьство, sponsio: ʒа ꙗмьство, коє є ѹчиниль ʒа Дѹима. П. 134.

ꙗмьць, vas: не могѹки ꙗмьце имать, проси ѡдь нась, да мѹ га свежемо и стакнмо ѹ тамницѹ. П. 99. да не иʒиде иʒь нашѣхь тьмниць до толѣ, до колѣ да ꙗмьце, да стане на правьдѹ вьсакомѹ. П. 100. рекосмо: хоћете ли бити ꙗмьца ʒа Рахца, що га сѹдь ѡбори, да ѡнои плакю? а ѡни рекоше, юрь ʒ бахь ꙗмьца ʒа платѹ не те бити, раʒмѣ ʒа главѹ. П. 101. ꙗмаць, кои би ʒа Влахѹшѹ. П. б. 111. да сѹ ꙗмци дѹожни ʒа нюга платити. П. б. 112.

ꙗмьчити, vadari: иска ꙗмчить Франка; и не могѹки ꙗмьце имать, проси, да мѹ га свежемо. П. 99. не имасмо ихь ѡдь ща ꙗмьчить, юрь сѹ млади а не наидосмо имь ницорь ѡдь ѡчина. П. 153.

ꙗникию, Joannicius, пишу и Иоаникию: игуман

студенички за краља Стефана Првовјенчанога: игоумена Ѩнникиꙗ. Ст. 25. — Прот светогорски: при проотѣ Ншанникии 1302. М. 66. — Архиепископ српски пред Јевстатијем I: прѣстави се архиепископь свєты Іаннкиѥ апр. 27. Г. XI. 194. светагѡ Ншанникиꙗ. М. 76. 83. Іѡаннкїє. Г. XI. 160. — Први патријарах српски (1339—1355. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 145): сь Іѡаннкїємь. З. 29. Іѡанникиѥмь. Г. XV. 309. патрїарха Іанникиꙗ. Г. XV. 306. прѣставї се прьвї патрїархь Іѡанникиѥ 3 септ. Г. XI. 193. патрїарха Іѡаннкїа. Г. XI. 160. — Калуђер светогорац Іѡаннкѵє 1347. М. 127. — У манастиру Девичу гроб прѣподобнаго ѡтьца нашего Іѡаннкїа поустыни жителя, који је живио за деспота Ђурђа. Гильф. бос. 290.

ѩнина, село које има и сада у Рату (Schem. rhac. 43), и које је краљ Стефан Првовјенчани дао цркви богородичиној на Мљету називајући Рат Кркром: Ѣниноу. М. 10.

ѩниць, hypoc. Joannes (ваља да је то): Ѩнчє мои, детенцє моѥ. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. може бити да је то име и овдје: Ѩнѣца Коньцина, гледај Коньчинь.

ѩнчарь, statarius miles turcicus: ѩнчарь ага. Л. 86.

ѩнчєвићь, између људи у катуну Кострчанима које цар Стефан даде цркви аранђеловој у Призрену један бјеше Богдань Ѩнчєвићь. Г. XV. 295.

ѩнићи, мјесто у Босни: владика босански писа дубровчанима на Ѩникихь 1404. П. 51.

ѩно, име мушко: између људи у Штипу које краљ Милутин даде цркви аранђеловој у Штипу даровавши је Хиландару једном бјеше име Ѩно. М. 63.

ѩнокь, град Ђур у Мађарској: доћє везирь подь Ѩнѡкь. Л. 86.

ѩношь, у Мађара Joannes: војвода ердељски а послије краљ мађарски Јован Запоља: Ѩноша хердєлского воєводоу. Л. 83. Ѩношь краль ѹгрьскїи. М. 553. 554. 555. cf. Ѩноушь. — Гледај Фекети.

ıанoуаръ, januarius: мѣсеца ıануара. М. 184. само ту.

ıаноушевъ, *τοῦ* Iаноушь: по съмрьти ıаноушевои (Јована Запоље). Л. 84.

ıаноушь, у Маџара Joannes: Хонıадь Iанюшь. Л. 79. cf. Iанькоуль. — Јован Запоља војвода ердељски а послије краљ маџарски: Iаноушоу конкоди херделскомоу. Л. 83. cf. Iаношь.

ıань, име мушко, Joannes: између људи које је краљ Милутин писао Хиландару двојици бијеше име Iань. М. 59. 61. — Међу људима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену бијеше оуздарь Iань. Г. XV. 309.

ıаньгоура, Ancyra, cf. Анькира: царь Демирь оубы цара Баıазита подь Iаньгоуромь. Л. 75.

ıанькоуловићь, filius *τοῦ* Iанькоуль: ѡдь Ласлова Iанькоуловика. Л. 79. Iанькоуловıћь Лаѡславь. Г. Х. 273.

ıанькоуловь, *τοῦ* Iанькоуль: Маѳеашь сынь ıанкоуловь. Л. 80.

ıанькоуль, Joannes, за Сибињанина Јанка: кои бысть Iанькоулоу и баши. Л. 77. Iанькоуль. Л. 77. 78. 79. cf. Iаноушь.

ıаньүнискыи, *τῶν* Iаньүништа: селу је Ораховцу које синови Вука Бранковића дадоше Хиландару ишла међа на ıаньүнискыи ровьникь до поута, кои идеть оть Iаньүнищь оу Хоүоу. Г. XI. 142.

ıаньүништа, катун који је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: катоунь Доброушиньць Iанүнища. Г. XV. 291. међа је Iанүнищемь ишла ѡть Ораховца оу Крьтаүю. Г. XV. 292. забјелу Кроушьүници цркве арханђелове у Призрену ишла је међа ѡть Ораховьца . . . надь Iаньүнища. Г. XV. 276. а селу Ораховцу које синови Вука Бранковића приложише Хиландару ишла је међа до поута, кои идеть оть Iаньүнищь оу Хоүоу. Г. XI. 142. cf. Iанүништа.

ıанıа, име мушко: за некога између пошљеднјих деспота грчких: оудави царь Iанию и синовє єго оу Ца-

ригрэдоу 1477. Л. 81. ӡакла царь Юню и брата и сынове мꙋ, и отьнесе ихь Палеологь оу Галатꙋ. Г. X. 275.

ю н ю в о, мјесто близу Приштине које има и сада: при господарѣ богоспаснаго мѣста Юнева господарꙋ Маркꙋ Ароофилахтꙋ. М. 558.

ю р е, заселак селу Граду: Юре. М. 94.

ю р и н а, pellis caprina (као да је то): да се даю калоугіеромь капамь по двѣ юринѣ. Г. XV. 307.

ю р и н ю, село на Ибру које је краљ Стефан Дечански дао Хиландару: Юриню. М. 86. има и сада у садашњој Србији.

ю р и т и с е, irasci: на того люди юрещаго се. Г. XI. 88. юрещихь се. Л. 53.

ю р о с л а в ь, име мушко: између људи које краљ Милутин писа Хиландару двојици бјеше име Юрославь. М. 59. 61. — Макарию їерьмонахь порекломь Юросавь у Милешеви 1639. Гиљф. бос. 312. — Гледај Владокнћь (у додатку), Оукратичевнћь, Хлаповнћь.

ю р о с т ь, ira: нынѣ имать прѣложити юрость ихь на кротость. Ст. 28. прѣстати оть юрости боунства своего. Д. 109. ни юростию твоєю обличини мене. М. 245.

ю р о у н ь, село које је цар Лазар приложио Раваници: Юрꙋнь, било је негдје између Мораве и Кучајине. М. 196.

ю р ь, vehemens: гнѣвомь юромь одрьжими. Ст. 4. юрь и некроткь покаӡа се. Д. 105. сице юро глаголавша. Д. 68.

ю р ь м ь н ь, на мјесту неразговијетну: роди се отрокь вь чьстѣхь юрьмныхь. Ш. jahrb. bd. 53 anz. bl. 116.

ю р ь ч е, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Юрче. Г. XV. 296.

ю с а к ь, турски interdictum: юсакь да ꙋчините. М. 529. що ѣ склакь одь юсака. М. 529. ӡа свилꙋ хакала и юсакь. М. 529. юсакь, не обрѣсти се кинꙋ нигдѣ. В. дан. I. 8.

ю с е н и ц а, ријека која утјече у Мораву у сада-

шњој Србији: међа је земљама манастира Студенице ишла до Ꙗсенїце, на рекоу Ꙗсенїцоу. М. 8.

ꙗсли, praesepe: младенць вь ꙗслехь вьзлежещь. М. 58. два динара на ꙗсли. Г. XV. 307. cf. ꙗсльнь.

ꙗсльнь, praesepis: ꙗсльне перьпере да не даю. Г. XV. 307.

ꙗсти, edere: пии и ꙗждь. Ст. 9. ꙗдоуштаго. Д. 115. ꙗдыи. Д. 145. ꙗдоущи хлѣбь ихь вьздвигоше на нихь кѡвь велиkь. М. 244.

ꙗстребарь, qui accipitres ad venandum instituit: селу је Вилској ишла међа на ꙗстребара главоу. М. 144.

ꙗстребьница, селище светаго Димитриꙗ (т. ј. цркве његове оу Коучьнехь) оу Ꙗстребницѣ. Г. XIII. 297.

ꙗсьнь, clarus, адвербијално: приклоучьшоу се врѣмени ѣсно. М. 5. прѣоудиви вьсоу вьселеноую ꙗсно. Ст. 27.

ꙗхибашић, } санџак смедеревски: Мехметь бѣгь
ꙗхиꙗпашић, } Ꙗхибашићь 1536—7. М. 553. Мехмед бегь Ꙗхїꙗпашикю. М. 553.

ꙗчево, манастир је Трескавац имао њиву вь Ꙗчевѣ. Г. XI. 135.

ꙗшпарь, iaspis (ваља да је то): кондѣрь, ко(и) ѥ ѡдь камена ꙗшпара. П. б. 125.

ꙗѥ, ovum: сира не вькоушаѥ ни ꙗꙗ. Г. XI. 195.

ѥборнѥ, манастир је Трескавац имао њиву подь Ѥборнѥмь. Г. XI. 131. вь Хлернѣ вь Ѥборн. Г. XI. 136. а то је у другом споменику Амьборнꙗ.

ѥваньгелисть, гледај ѥваньђелисть.

ѥваньгелнѥ, гледај ѥваньђелнѥ.

ѥваньгельскын, гледај ѥваньђельскын.

ѥваньђелисть, *εὐαγγελιστής*: ѹ .д. еваньгелисте кльнемо се. М. 30. еванђелисте. М. 105. ѹ .д. евангелиста. М. 107. .д.-хь ниѥуангелисть. М. 117. четирехь еуангелисть. М. 124. .д.-хь ѥвангелисть. М. 135. четирехь еуаггелїсть. М. 145. ѡдь .д. еваньделисть. М. 219. да е проклеть .д. евань-

ѓелистн. М. 225. вь .д. еѵаньгіелистн. М. 228. вь .д. еван-
делисте. М. 303.

ієваньѓеліє, euangelium: тако ми богь помагаи и сие свето еваньѓеліе. М. 2. ієѵангеліа ради светаго. Ст. 23. писаное вь еваньгели. Са. 6 светими ієѵангели. М. 11. кльнемо се ѹ света божиѣ еваньгелиѣ. М. 22. кльнѹ се ѹ свето ієваньгеліе. М. 24. присегосмо на светомь еванѓеліи. М. 176. присегѡхь на светоє божьствьноє ієвангеліє. М. 178. на светомь еваньѓельи. М. 222. на еваньделью. М. 256. на евангелю. М. 259. на евангелью. М. 294. на еваньелии. М. 273. еваньелию. М. 428 на четверо свето еваньѓелье. М. 328. еѵаггелье. М. 559. неѵаггеліе. М. 549. погрјешка у споменику у којем често међу два сугласна стоји а кад не треба: еванагелию. М. 252.

ієваньѓельскыи, euangelicus: ієѵангельское слово. Ст. 11. їеѵаггелскыихь слѡвесь. Д. 60. еѵангелскыхь ȥаповѣдѣи. М. 569.

ієваре, гледај поиєваре.

ієвга, Eua: Адамь и Ієѵга. М. 67. Ієвгоѵ. Г. XI. 198.

ієверьгеотида, monasterium euergetidis: богородице вь Ієверьгеѡтидѣ вь Костаньтинѣ Градѣ. Ст. 10.

ієверьгетица, гледај ієверьѓетица.

ієверьѓетица, *εὐεργέτις*: богородице евергієтице. Д. 60. вь монастыри прѣсветые богородице еже евергетїца нарицаема. Д. 198. богоматере еѵргетице. Д. 51.

ієврень, hebraeus: Франкѹ Иѡсифовикю ієвренѹ. П. б. 62. али ће бити погрјешка мјесто ієвренинь.

ієвропиіа, Europa: Європїю. Л. 55.

ієврѣискыи, земљама које је манастир Трескавац имао у Прилипу ишла је међа прѣȥь доль еврѣискы. Г. XI. 131. XIII. 374. ѡть дола еврѣиска. Г. XIII. 370. до рѣчища еврѣискога. Г. XIII. 375. XI. 131.

ієвьдокимовь, Никола, евдокимовь сынь. М. 62. cf. Никола.

ієвьдокиіа, Eudocia: и госпогиа царица Ієвдокиа сь сиюмь царьства ми Костадиномь. М. 190. повелѣниємь госпогиє

царице срьпьскые кура Єѵдокиѥ писахь ѹ градѹ Стрѹмици. М. 193. цркву богородичину у Архиљевици коју је зидао за цара Стефана севастократор Дијан на својој баштини и приложио јој неколико села својих (М. 143), ту је цркву са селима њезинијем по смрти цара Стефана године 1379 ова Јевдокија с именованим сином својим приложила Хиландару називајући је својом баштином (М. 191); за то мислим да је она била жена севастократора Дијана, а што цар Стефан назива Дијана братом за то мислим да је Јевдокија била сестра цара Стефана и да се за то зове царица. cf. Арьхилѥвица, Дѣꙗнь, Коньстаньтинь.

ѥвьстатиѥ, игуман хиландарски 1261: при прѣподобнѣмь отьци нашемь кѵрь Єѵстаѳїи. М. 49. — Архиепископ српски (1278—1285. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 145), који се само мртав помиње: Ѥѵстаѳиꙗ. М. 76. 83. мјесеца јан. 4 паметь светаго Єѵстаѳиꙗ архиепископа срьбскаго. Г. XI. 194. — Још један бјеше архиепископ тога имена (1291—1308. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 145): сь арьхїепископомь вторимь Єѵстатиѥмь. М. 60. Ѥѵстаѳиꙗ вьтораго. М. 77. 83. мјесеца авг. 16 прѣстави се архиѥпископь .в. Єѵстатиѥ. Г. XI. 194. — Владика хумски у исто вријеме кад бјеше архиепископ Јевстатије II. М. 60.

ѥвьтимиѥ, владика рашки за Стефана Немање: архиѥреꙗ Ѥвьѳимиꙗ. Ст. 6. — Неко мјесто светагѡ Єѵѳѵмїꙗ у Светој Гори. М. 131.

ѥвьгениꙗ, Eugenia: жена цара Стефана покалуђеривши се назва се тако: прѣстави се 7 нов. прьва царица срьпьска, подроужиѥ Стефана цара прьваго, монахи Єѵгѥниа. М. 246. cf. Ѥлисавета. — Жена цара Лазара Милица покалуђеривши се назва се тако, и тијем се именом пише од године 1395: всечьстнои калѹгѥрици госпоги кѵр Євгении. П. 3. Євгѥнии. П. 7. 8. 9. 13. 14. 15. 16. 17. Єѵгениꙗ. П. 29. госпоги кѵрь Євгениѥ. П. 28. 35. 37. Єѵгѥнии. П. 42. госпогꙗ Ѥѵгенїꙗ монахиꙗ. М. 227.

228. 262. монахы Єүгеніа. М. 262. 264. 567. Євгєнию. П. б. 44. то је у писму од 1407, али ће бити погрјешка у години. Єүгеніа монахіа. Л. 62. 72. 75. Єүгеніє. Г. XI. 113. cf. Милица, Юфросина.

югда, quando, релативно: егда и вьсь мирь приобрѣщемь, тогда и вь гробь вьселим се. Са. 4. екьда пошлеть книге, да дамо. М. 37. югда придеть вь славѣ. М. 68. югда бѣхь немощьнь. М. 113. югьда. М. 191. егда. М. 417. с предлогом вь, а тада иза предлога долази н: вьнюгда покадити его самь прихождаше. Д. 139. вьнюгда. Л. 56. 58. тада може узети још и предлог по, који му додаје своје значење: по вьнюгда. Л. 55. по ванегда раю отьврьсти се, ваниди. Г. X. 248.

югипьть, Aegyptus: изь Єгупта. Са. 13. вь Єгупьть. Д. 169. Мисрь, си рѣчь Єгупть. Л. 83.

югипьтьскыи, aegyptius: зракь чрьнь егупьтьскы. Д. 191. егупьтьскоую землю. Л 52.

югокь, ejus (мушкога чељадета): да никто не поткорить егова прѣданіа. Са. 2. егокоу дьщерь. Са. 2. егово стадо. Са. 12. братоу егокоу. Са. 13. еговь гласъ. Са. 14. еговь. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 83. вьсе еже отьчеє егово бѣ. Д. 53. еговѣмь подааніемь. Д. 144. юговь отрокь. М. 18. за югова ради великаго прѣклетьвьства. М. 19. вѕь егову почьсть. М. 21. брать юговь. М. 28. вьсѣ югоко. М. 32. кь земле юговѣ. М. 35. на еговь столь. М. 36. еговѣмь лудемь. М. 44. одь юговѣхь люди. М. 64. юговь. Г. XI. 203. юговѣ братии. М. 94. сь юговѣмь селомь. М. 96. у то је вријеме добило у почетку још н (као и замјеница од које је постало), али се још налази и без н: прѣдь негова кладаоца. М. 101. одь негова племена. М. 101. бану Стефану и неговемь сиковомь. М. 106. югова жена по юговѣ смрьти. М. 112. до нюгова живота за югоко дрьжьновение. М. 116. нюму и нюговѣмь дѣцамь. М. 143. югова мати. Г. XV. 285. оть нюгова рода. З. 33. на егокоу коукю. З. 45. да е опеть еговь. З. 50. господарь нюговь. З. 50. кипа егова. М. 545. ту стоји пошљедњи пут без н; а за све

то вријеме налази се и генитив личне замјенице мјесто те ријечи: Радосака и нега синове. М. 420.

ѥгра, } град у Маџарској Agria, мађ. Eger, њем.
ѥгрь, } Erlau: прїиде на Єгроу. Л. 84. прїими Єгарь. Л. 84. градь Єгарь. Л. 85.

ѥгоумень, гледај игоумень: ѡть нѣкоего егоумена. Л. 64. само ту, па ће јамачно бити погрјешка.

ѥда, num, ne: оукоривь се притьче, глаголаше: ѥда како на мнѣ грѣшнѣмь сьврьшить се притьчноѥ слово. Ст. 9. блюди се, ѥда како ѡстанеши вьнѣюдоу тькоущї. Ст. 12. еда како сїа мала и врѣменнаа поучьсть великоую ѡноу и вѣчноующтоу застоупит ми. Д. 115. еда пьтица ѡбрѣла себѣ храминоу? М. 65. много ихь молисмо, ѥда би хотѣль кои ѡдь нихь поки. П. 9. fortasse: ми ѡдьписасмо господьствꙋ ти; али како се величьство ти ѡньди ѡдьпралиаше господарꙋ, ѥда ѡнаи писаниѥ не бише ви дана. П. 29. ако ли до толѣ не би, ѥда бꙋдꙋ по томь. П. 102. ми ѡдьписасмо; нꙋ како се ѡдьпралиаше кь Пашазитꙋ, ѥда ли мꙋ писаниѥ не би дано. П. 30. si: еда ли бисмо потворили, тада да смо проклети. М. 287. 299. 321. 342. 414. 456. еда ли би се згодило. М. 421. еда ли би кнезь Владисавь посегнꙋѡ ꙋ диѡ брата своѡга кнеза Влатка, ꙗ молю господара великога, да ꙋзамь диѡ кнезꙋ Владисавꙋ и пода все кнезꙋ Влаткꙋ. М. 462.

ѥдва, vix: едва аще и мнѡгы повѣсти вьзбоудеть срьдьце наше. Д. 2. едва сыномь подьеть вьздвиже се. Д. 49. едва вьзможе оубѣдити его. Д. 76. едва дыхае. Д. 112. едва оумолѥнь. Д. 132. да би ми давали .є. перьпerь на годище, ѥдва би ми плаћали. М. 247. едва и сь ноуждею вьзираахь. М. 332. не моремо поки, ѥдва и ѡвдѣ по градꙋ ходимо. П. 9. едва вь себѣ бывь. Г. XI. 126. едва оутече. Л. 86.

ѥдениѥ, coena: питьѥмь и еденьѥмь. П. б. 120.

ѥдиначе, continenter: ѥдиначе дрьже злоѥ своѥ изволѥниѥ. Ст. 23. ныни намь пришьдьшимь, ѡть роукь нашихь ськрысте господина нашего, и единаче своевольствомь водите се. Д. 17.

ѥ д и н и ц а, unitas: троица вь едини(ци) и единица вь троици. Л. 58.

ѥ д и н о в о л ь н ь, unanimus, адвербијално: всесрьдно и ѥдиноволно дасмо. М. 300.

ѥ д и н о в ѣ р ь с т в о, eadem fides: мнєщоу ѥдиновѣрьство соущоу владычьствию твоѥмоу. Ст. 7.

ѥ д и н о г л а с ь н ь, consonus: ѥдиногласноѥ пѣниѥ. М. 133.

ѥ д и н о д о у ш ь н ь, unanimus: единодушно и доброволно. М. 284. 319. 343.

ѥ д и н о и м е н и т ь, cognominis: саномь власти сь вами единоименитоу. Д. 142.

ѥ д и н о и м е н ь н ь, cognominis: единоименнаго себѣ прѣподобнаго. Д. 168.

ѥ д и н о к а л ь н ь, ex eodem luto factus: кь единокалнымь намь сьзданїемь. Д. 91.

ѥ д и н о к ь, monachus: на оумножєнїє единокыхь чина. Са. 1. cf. инокь.

ѥ д и н о м ы с л ь н и к ь, consentiens: са единомисалники его. Г. X. 266.

ѥ д и н о м ы с л ь с т в о, unanimitas: любовь и единомысльство. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119.

ѥ д и н о м ы ш л ѥ н и ѥ, unanimitas: свєщаше ѥдиномышлєниѥмь вь коупѣ. Ст. 28.

ѥ д и н о п р ѣ с т о л ь н ь, eidem throno insidens: соущьствоу единопрѣстольноу. М. 136.

ѥ д и н о р о д ь н ь, unigena: ѡставль мене сь ѥдинородьнымь братомь моимь. Ст. 19. кь единокалнымь намь сьзданїемь и единорѡднымь крьштенїемь. Д. 91. unigenitus: вѣтьвь и ѡтрасль ѥдинородна родителю моѥмоу. М. 89. сина единороднаго. М. 229.

ѥ д и н о с л а в ь н ь, una celebrandus: соущьствоу ѥдинославноу и единопрѣстольноу. М. 136.

ѥ д и н о с р ь д ь, concors, адвербијално: единосрьдо поновисмо. М. 254. единосрьдо. М. 255.

ѥ д и н о с р ь д ь н ь, concors, адвербијално: вси с нами

еднносрьдно насладвюће. М. 232. юдниосрьдно прѣмнсмо. М. 308.

юдинносоуштьнь, consubstantialis: сь светынмь и едниосоуштнынмь доухомь. Д. 74. юдниосоущние тронце. М. 245.

юдниосьпрѣстольнь, eidem throno insidens: доуха светаго юдниосьпрѣстолна отьцоу и сыноу. Д. 96.

юдниосын, consubstantialis: тронцомь едниосвщомь. М. 379. тронцв юдниосвщвю. М. 417.

юдниотрапезьникь, conviva: едниотрапезникь сь ними бываеть. Д. 188.

юдниохрамьнь, qui in eadem domo habitat: бываета оба добрын соупроугь едниохрамни. Д. 44.

юдниоуедь, unigenitus: юдниоуедою слово отьуе. Ст. 10. юдниоуеды сынь и слово божїе. Д. 144. юдниоуедомоу сыноу юго, Ісоу Христоу. М. 77. 86. едниоуеды сынь отьуь. Г. XV. 265.

юдниоуьстьнь, aeque honorandus: едниоуьстне и сьпрѣстолне отьцоу и сыноу. М. 277.

юдинь, unus: славеть вь тронцн юдиного бога. Ст. 25. коупн единь бисерь. Са. 6. да смо с тобовь едновь мыслию и еднѣмь срьдьцемь неразлвуно. М. 22. юдинь (виноград). М. 58. камы юдинь. М. 563. вѣнуань быхь на кралюкьство вь юдинь дьнь сь сыномь моимь. М. 90. да остане юдинь на своюмь мѣстѣ, а остали да постоупе оу сокальннке. М. 98. оу единь отьтесь. М. 144. имать едино село оу жоупѣ. З. 34. единь оть нихь. З. 37. да бвдв юдинь одь двбровьуань. М. 178. на единв границв. С. Л. 1847. IV. 53. боже едииын. М. 277. вь едино лѣто. М. 538. оста в Бѣлнюка единь синакь. М. 544. тисвщно и уетири ста и юдино на десете лѣто. П. 103. да св вь юдино сь царьсткомь ми. М. 169. себе и нась вь едино рождена и сьоутробна. Д. 119. вьписати вьса по юдиномь. М. 79. боюзнь прнехь, едино оть поустошьства, а дроуго оть разбоинннкь. М. 8. solus: распространи се единь без нась. Д. 20. не тьуию юдинѣмь оууенникомь нь и всѣмь. М. 88. у

шестом пад. јед. жен. semel: и ни юдиною тьчию, нь на вьса лѣта вьспоснлаю. Ст. 14. не тьчию юдиною, нь и по вьсе часе нскипѣваю. Ст. 20.

юдиньнь, concors: да бꙋдемо едини сꙋпротивꙋ херцегꙋ. М. 451. единии. М. 454. да смо едини и едносрьди. М. 455. да ће бити складань и единань с моиюмь сиHомь и ꙁ братωмь своиюмь. М. 461. ꙁаедноω да слꙋжита ωба единноω и мирноω. М. 462. да бꙋдꙋ ω все речено едини една страна и дрꙋга. П. б. 126.

юдиньство, unitas: троице, вь единствѣ покланяюмаа. М. 196. concordia: докле ни нии не поскочи вѣра и юдиньство к царьствꙋ ми. М. 170. да е мею нами единьство. М. 176. любавь поутена и красно юдинстко и прѣıательство. М. 319. ꙋчинисмо ꙁ господиномь кнеꙁомь единьство и братство. М. 451. да стоите ꙋ мирꙋ и ꙋ юдинствꙋ. П. 44. кои ю ꙋ велнкои любвѣ и ꙋ юдинствꙋ ш нимь. П. 63.

юдиньствовати, una esse: сии пиргь не ωтьлоучини кралевьство ми ωть монастыря, нь паче да юдиньствоую сь монастырюмь. М. 74. 79. юдиньствовати братома вь коупѣ. Г. XI. 191.

юдиню ние, solitudo: вь юдиню нїи мльчалнво сѣдѣти. Д. 61.

юдражькыи, селу је Комаранима ишла међа оу велии крьхь оу юдражькыи. М. 95.

юдрь, velox: юдрь. Ш. lesek. 82.

юдьнакь, aequalis: да се даю кисѣль хлѣбь всѣмь юднакь. Г. XV. 306. да се даю всѣмь юднако. Г. XV. 307. вси людию нѣсꙋ юднаци. П. 3. юдьнако, ceterum: а юдьнако ю все божю и твою. М. 417.

юдьновольнь, unanimus: вьсесрдно и едноволно дасмо. М. 289. хотѣсмо всесрьдно и едноволнω. М. 337.

юдьнодоушьнь, unanimus: еднодꙋшно и доброволно прѣюмше. М. 296. еднодꙋшнω и всесрьдω примисмω. М. 323.

юдьнорождень, unigena: аще и юдьнорождени юсьмы. Ст. 4.

юдьносрьдь, concors: едьносрьдо примамо. М. 254.

едносрьдо простисмо. М. 256. хотѣше едносрьдо. М. 310. да смо едини и едносрьди. М. 455.

једьносрьдьнь, concors: ѡдлѹчисмо едносрьдьно. М. 370. сви едносрдно и доброволно. М. 451. едноѡсрьднѡ брацтвѡ. М. 454.

једьнь, unus: едьнь (оулишнникь). М. 6. једнь воль. М. 15. да смо с тобовь едновь мыслию и единѣмь срьдьцемь неразлѹчно. М. 22. прѣдь сѹдноѡмь срьбскимь и прѣдь једнѣмь дѹбровчанинномь. М. 52. једнога коња. М. 99. кле се кнезѹ и властеломь, да је сь ними једно и да је ѡдь нихь једьнь. М. 149. колико једнога нась. М. 240. јере сьмь ѣ једьнь ѡдь вась. М. 247. еднога нихь. М. 370. дори једань нась течe. П. 39. говореће једнимь гласомь. М. 248. једно потрено а дроуго изьгоублено. М. 58. кои сѹ чули ѡдь еднога колѣна до дрѹгога. М. 217. за једнога на дрѹгѡмь да не прѣѹзма. М. 268. вьсе ѡстависмо једни дрѹзѣмь. М. 310. да једань за дрѹгога не пати. П. 10. три десети и једнѹ литрѹ. М. 364. еднѹ на десте ѹнѹчѹ. М. 389. тисѹщнѡ и четири ста и три десети и једнѡ лѣтѡ. М. 366. едне похве. М. 498. парте једне. П. б. 74. оумрѣ царь Селимь, и до едно лѣто сынь его прїими Бѣчь. Л. 83. у шестом пад. једн. жен semel: да се даје оу срѣдѹ и оу петкь и оу понедѣлникь једномь дьне хлѣбь. Г. XV. 306. тада и с предлогом одь: ѡдь једнѡмь. П. б. 76. с ријечју и, ullus: ако прѣстѹпимо и едно ѡдь сега. М. 23. али за страхь али за хтеније и еднога чловека на земли. М. 299. и једнога чловека. М. 321. 348. погрјешке: етьно. М. 36. јетнога. М. 523.

јежебодьць, презиме породици у Крајини: оть Ежебодьць 1247. М. 32.

јежево, мјесто близу Сереза: ѹ Ежевѹ бјеше царица Мара 1497. М. 522. оу Јежевѹ кои Серезa оумрѣ Ѡливерь Големовикь 1463. Л. 81.

јежь, име мушко, гледај Обьћеновићь.

језа, morbus. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 76.

језавель, Jezabel: Езавель. Л. 51.

ієздровићь, дворани деспота Ђурђа Раден Ієздровикь 1414. П. б. 61.

ієзевьць, селу је Бехалијеву ишла међа на Єзевць. М. 198.

ієзеро, palus: полє ꙗкоже езеро нѣкоѥ кръви пролитїемь обагрено зреше се. Г. XI. 111.

ієзероводьно, paludis aquarum instar: езероводно сльзами оун его испльнꙗхоу се. Д. 121.

ієзерь, селима у Битви која је цар Лазар приложио Раваници ишла је међа по срѣдѣ Гѹферова полꙗ в Єзерь. С. Л. 1847. IV. 54.

ієзоусь, Jesus: Ієзвса Крьста. М. 463. само ту.

ієзыкь, lingua: начельникоу ихь ієзыкь оурѣза. Ст. 7. милость на езыцѣ носить. Са. 5. нииже похвали ієзикь можеть исплести. М. 133. кто прода христїанина вь иновѣрноу вѣроу, да моу се роука ѡтсѣче и езыкь ѡтрѣже. З. 31. ако се ѡбрѣте, те соу инако прѣтворили соудь, да имь се роуце ѡтсѣкоу и езыкь оуреже. З. 47. ако се пристакь ѡбрѣте кривь, и не ѡпраке га доушевьници, да моу се оуреже езикь и ѡбѣ оушїи. З. 49. педесеть ієзикь змановехь. М. 408. sermo, као и латинска иста ријеч: начеше глаголати инѣми ієзыкы. М. 77. прѣложихь и вь нашь ієзикь ѡть писмень грьчьскаго ієзыка. Г. XI. 191. с предлогом сь и безь, testato, intestato: аще кльчить сьмрьть некоемв члокѣкв сь езикомь или безь езика. М. 37. populus: когожде езика раздѣликь. М 4. фроуги и тоурьки и иниѥ ієзыки. Ст. 5. изь глоубины невѣрьствиꙗ извлѣче ієзыкь свои. Ст. 25. имени его вьси езыци поклонише се. Са. 2. цара многимь езыкомь. М. 90. бнетци, живинѣзи и вси ієзици. П. 10. да ѥ всаки ієзикь, колико ихь ѥ, с рвсагомь босансцѣмь в любвѣ. П. 70. людиѥ всакога ієзика. М. 410. 524. 526. ѡть иного племене или ѡть иного езика. М. 534.

ієибоуци, заселак који је повратила Дечанима царица Милица, ако је добро преписано: Єибоуци. М. 265.

ѥ н н є б є г ь, турчин Єнне бегь 1456. М. 474. 475.

ѥ к л н с н ꙗ р ь х ь, *ἐκκλησιάρχης*: нконома н еклнсїꙗрьха. М. 79. еклнснꙗрьхь. М. 81. 123. ѥклнснарха. М. 96. ѥклнснархь госпогѥ царнце. М. 514.

ѥ к ь п а л ь, Драгиња иначе Витослава, жена Бранка Ѥкпала. М. 184. мислим да није добро преписано. cf. Бранко.

ѥ к ь с а, између људи које краљ Милутин писа Хиландару један бјеше у Струмици Кале Єкьса арьмѣннь. М. 64.

ѥ к ь с а р ь х ь, *ἔξαρχος*: посилает ї еѯархе многы, вьѯыскающте нже ꙗко поганыкы кромѣ благословенїа жены поємшнхь. Д. 151. еѯарьсн коѯмнцн да не соуть. З. 32.

ѥ к ь с е ф н л н н н н ц а, између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и нива ексефилнїница. Г. XIII. 371. cf. Ѥкьсефнлннь.

ѥ к ь с е ф н л н н о в ь, између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и нива ексефилннова. Г. XI. 130. cf. Ѥкьсефнлннь.

ѥ к ь с е ф н л н н ь, } манастир је Трескавац имао њиву
ѥ к ь с н ф е л н н ь, } ѡть Єѯефнлнна. Г. XIII. 374. на другом мјесту може бити гријешком ѡдь Ѥксифелина. Г. XI. 131.

ѥ к ь с п е д н т о р н ꙗ, expeditoria: ѯа вєћꙋ тврьђавꙋ н ѯа ексьпеднторню. М. 520.

ѥ л а, abies: међа је Корити била конь крьне ѥле. Г. XV. 274. међа је земљама хиландарским у Светој Гори ишла подь платїю н елꙋ. М. 131.

ѥ л а, Helena hyp., гледај Ѥлена.

ѥ л а д а, *Ἑλλάς*: Ѥладоу. Л. 55.

ѥ л а ч а, Helena: жена деспота Стефана Високога: дьщн Катакоуѯнна Палеωлога, нменоуѥма госпожда Єлача. Л. 73. пишу је и Ѥлена, које види. — Кћи деспота Лазара, сина деспота Ђурђа, жена краља босанскога Стефана Томашевића, деспотнца Єлача. Л. 80. и њу пишу и Ѥлена, које види. — Кћи кнеза Браила

Тезаловића: вда се Єлача ҁа Мнхоча Ѹткнунћа в Хотв. М. 544. мртва се помиње 1466. М. 495.

юлашьунћь, властелин краља босанскога кнез Станоює Єлашьунћь 1392. П. б. 36.

юлевьтерию, игуман Свигмену у Светој Гори Єлеуьѳеріє 1347. М. 127. Єлефтерїю. М. 131.

юлена, Helena, cf. Юлѣна, Юла, Юлача: жена краља Уроша I: Юлѣна. М. 56. 67. 69. 70 (у два споменика). Юлена. М. 68. Єлена. М. 60. 151. Г. XV. 288. Л. 60. 69. гријешком први љетописац вели да је била кћи кралю оугрьскаго. — Жена цара Стефана: сь царнцею авгвстнею кура Єленою. М. 133. 136. 143. 156. Г. XV. 266. Неленою. М. 166. Єленою. Г. XI. 87. — Мати бана потоњега краља босанскога Твртка: Єлена 1378. М. 189. у латинским споменицима помиње се 1364. Г. XII. 46. 49. cf. Клада. — Жена краља босанскога Дабише: Єлена 1392—7. М. 221. П. 4. Єлѣна. М. 225. П. б. 39. Єллена. М. 230. мртва се помиње 1418 Єлина. М. 281. — Жена херцега Хрвоја 1412 а 1418 краљица босанска жена краља Остоје Юлѣна. П. 176. 177. Юлена. П. 176. мртва 1423. П. 171. 172. rex Ostoja cepit uxorem suam Jelenizam olim uxorem Crevoje, facto divortio cum uxore prima. П. XVII. била је сестра бана Иваниша кнеза цетинскога и омишког: donavit Joani de Cetinas fratri suo castrum Almissae. П. XVII. — Кћи цара Лазара, жена војводе Сандаља Юлѣна 1397—1442 име јој пишу Юлена, Єлена, Юллена, Єллена а често и Юла, Єлла. П. 12 (у два споменика). 13. 22. 38. 58. 59. 63. 95. 103. 321. 358. 359. 386. 387. 401. 415. 425. П. б. 66. 72. 73. 78. 87. 95. 102. 103. 104. 121. 124. прије је била за Ђурђем Срацимировићем Балшићем. cf. Балша. — Унука ове Јелене, кћи сина јој Баоше, жена херцега Стјепана Єлена, Єллена, Єлѣна, Єлина, Єлла 1438—53. М. 395. 415. 416. 425. 457. 519. П. б. 121. 122. 123. — Жена деспота Стефана Високога Єлена. Л. 73. пишу је и Юлача, које види. — Кћи деспота Ђурђа Юлѣна 1408. П. 93. — Жена

деспота Ђурђа: 1413 принесоше госпождоу деспотицоу Єленоу ωть Солоуна деспотоу Гюргю вь женоу. Л. 76. — Жена деспота Лазара сина деспота Ђурђа Вуковића: 1446 донесоше госпождоу Єленоу ωдь Морїє Лазароу. Л. 78. принесена бысть емоу жена Єлена. Л. 73. сь деспотицомь Єленомь. Л. 79. она ће бити и на овом мјесту: деспотица Єлена 1458. М 481. — Кћи деспота Лазара, жена краља босанскога Стефана Томашевића од 1459: Єлена. Л. 80. пишу је и Ѥлача, које види. — Жена деспота Јована, кћи Стјепана Јакшића Єлена 1502—21. М. 548 (у два споменика). Л. 64. 83. — Мати цара римскога Костадина Єлена. Л. 55. cf. Алѣна.

ѥ л е н и и, cervi: рωгь еленни. Ш. lesek. 130.

ѥ л е н ь, cervus: идеже мнωгые елене слышахь. Д. 9.

ѥ л е н ь ц ь, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: селомь Ѥленьцемь. Г. XV. 302. међа је Ѥленьцоу ишла оу велию рѣкоу оу Сопоть и над Млаке. Г. XV. 302.

ѥ л е н ѣ ш ь ц и, село манастира Трескавца: село Єленѣшци. Г. XIII. 371. в Єленѣшце. Г. XIII. 376. в Єленѣшцехь. Г. XIII. 375. Ѥленѣсци. Г. XI. 133. вь Ѥленѣ..цехь. Г. XI. 132.

ѥ л е о, *ἔλαιον*: варсамо елеω. Д. 192.

ѥ л е о н ь с к ы и, *τῶν ἐλαιῶν*: на горѣ елеωнсцѣи. Д. 167. вьзносителю елеωнскомоу. М. 72.

ѥ л е ф т е р и ѥ, гледај Ѥлевьтериѥ.

ѥ л е ч ь, близу Сјенице на планини Пештерама имају зидине од града Јелеча (Гильф. рус. бес. 1858 III), па се ваља да и сама та планина тако звала, и она ваља да се мисли овдје: краљ Драгутин сьтрь ногоу подь Єлечемь планиномь. Л. 70. имају још два Јелеча, села, једно близу Фоче а друго близу Варцар-Вакупа; једно ће од њих бити овдје: Шишмань Ботникь ωдь Єлеча. М. 512.

ѥ л и ж е, само с предлозима оть и до, а тада добија спријед н, а quo tempore, donec: ωть нелиже

ѡставивь крьмитела своѥго. Ст. 19. ѡть нелиже ѡнь вьмѣни се вь сынохь божїихь, не въꙁыде на нась мьчь сѣкы нась. Г. XIII. 365. животь дарѡва ми се, до нѥлиже вь прѣднаа иꙁволить се ѡбладающомоу животомь. М. 334.

ѥликь, quantus, релативно: еликоу мощь имѣе, не ѡблѣчих се. Са. 3. вьси, елици недоужные имѣахоу. Д. 100. ѥлика соуть вь хрисовоулѣ. М. 76. не толико багрѣницею елико словесемь раꙁоумномь скаꙁанїемь. Д. 125. вьса, елико дахь. М. 6. ѥлибо ми бысть вьꙁьможно. М. 78. ѥлико се находе людиѥ оу цркве те. М. 116. по еликꙋ мощно. М. 333. узима к себи и же, које види: елыцижe оубо вь цариxь прїеше правовѣрїе, и сїи полоучише обѣтованїа божїа. М. 166. 521. потьщахь се испльнити, еликоже ми бысть вьꙁможно. М. 531.

ѥлимьскыи, метоху манастира Трескавца у Прилипу ишла је међа до елимске коукѥ. Г. XIII. 370.

ѥлина, гледај Ѥлѣна.

ѥлиниѣь, човјек Жарка и Тадије Влатковића Тома Елиниѣь 1488. М. 538.

ѥлинь, Ἕλλην: глаголють, Ликїю срьбиноу бити родомь, еллїноу моудрованїемь. Л. 55.

ѥлиньство, ἑλληνισμός: тьщe се вьставити еллинство. Л. 56.

ѥлисаветь, Elisabeth: тако је један пут записано име царици Јелени жени цара Стефана: царица прькаа срьпьска Елисаветь. М. 246.

ѥлисавьта, Elisabeth: кћи краља Драгутина, мати Стефана бана босанскога и Владисава, баба бана Твртка: Елисавта. Л. 62. Елисавтоу. Л. 62. Елисавьѳа. Л. 70.

ѥлисеи, Elisa: светы Елисеи као да бјеше црква код Љеснова. Г. XII. 293.

ѥловикь, планини Стјепановој на Соговој цркве арханђелове у Призрену ишла је међа на Еловикь градь. Г. XV. 301.

ѥловодьно, селима између Мораве и Кучајине

која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа в Єлово дно. М. 197.

ѥловьць, име мушко, гледај Богосалнѣь.

ѥльма, quum: єлма много прѣиде врѣмѣ. Г. XI. 63. узима к себи же, које види: и єлмаже вь тоуждеи странѣ сїи таковоу дыхааше о православїи ревность. Г. XI. 55. єлмаже самодрьжьць вѣнчах се. М. 332.

ѥльха, alnus: ливада єльха надь поутемь. М. 123. до ѥльхе. М. 277.

ѥльховьць, село негдје између Мораве и Кучајине које је цар Лазар дао Раваници: Єѡховць. М. 197.

ѥльци, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи пет села оу Ѥльцихь а та су села Дольнѥ Вьсь, Борькь, Гнила, Добрнѥ, Витахово. М. 11.

ѥльшаница, жупа коју је Стефан краљ Првовјенчани дао Жичи: Ѥльшаница. М. 13. 14. то ће бити на ријеци која се сада зове Јошаница у Србији. — Ријека и мјесто негдје између Дечана и Призрена: Грмочелу је била међа Илиино брьдо, како спада оу Ѥлшаницоу. М. 93. и Рогатьцоу је ишла међа оу Ѥрьдань, како пристаѥ оу Ѥлшаницоу. М. 93. и Чабићу је ишла међа на путь, кои греде изь Ѥльшанице. М. 93. катуну је Голубовцима цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Ѥльшанице. Г. XV. 293. селу је Тоудорьчоу исте цркве ишла међа како оупада мала Ѥлшаница оу велию Ѥлшаницоу, и оуз малоу Ѥлшаницоу прѣко в Поупавице. Г. XV. 302. — Два села која је цар Лазар приложио Хиландару: Ѥльшаница, једна је била Градислава тепачије а друга Ђурђа Ненишића. Г. XI. 139. једном је био заселак Толановина и Гюргѥвикь и Ресник, а друго је имало шест заселака: Грабац, Гриби, Шикоње, Ошљак, Звиздали, Слатина. погрјешка: Єлчаница. М. 195.

ѥльшевикь, селу је Бријезима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу стоуденьць Ѥлшевикь. Г. XV. 284. cf. ѥльшевичькыи.

ѥльшевичькын, τοῦ Ѥльшевикь: селу је Бријезима ишла међа оу стоуденьць Ѥлшевикь, и потокомь ѥлшевичкынмь, како пристаѥ оу Дрѣнницоу. Г. XV. 284.

ѥльшеница, село у Босни: ꙁа село ꙁа Ѥльшеницꙋ. М. 226.

ѥльшниѥ, alni, али може бити да је и мјесто: међа је селу Броду цркве арханђелове у Призрену ишла оу ѥлшниѥ. Г. XV. 282.

ѥлѣ, vix: лежеща елѣ жива. Ст. 21.

ѥлѣна, гледај Ѥлена.

ѥмати, capere: наша села и наше болѧры емати. М. 21. — се, suscipere: брани емлѥ се. Л. 56. и прька емлѥм се иже намь оудобна. Л. 63. поута, in viam se dare: деснаго поута ѥмлет се. Д. 5. абїе поута емлет се. Д. 54.

ѥминь, турски custos: ни травникь ни еминь. М. 523.

ѥмьство, vadimonium: никоре емьство да не медꙋ свѣтомꙋ царьствꙋ и нась, до кьде се не сꙋди вь правьдꙋ. М. 38. о емствѣ. З. 36. людїе, кои се вракаю иꙁь тоуѥ ꙁемлѥ вь ꙁемлю цареврѥ, кто боуде побѣгль ѡть емьства, ѡниꙁи емци, кои то соу по томоу члвѣкоу, ништо да не плакают. З. 39.

ѥмьца, гледај ѥмьць: ꙗ смь ꙁа тоꙁи ѥмца. П. б. 20.

ѥмьць, vas: аще се пре властеле, кто се оу що оупри, да дака емце. З. 36. ѡниꙁи емци, кои то соу по томоу члвѣкоу. З. 39. cf. ꙗмьць.

ѥнова, мјесто у Мађарској у арадској жупанији, Jenö: Али паша оуꙁе Ѥновоу и Себишь 1651. Л. 85. прїими Ѥновоу. Л. 85.

ѥньварь, januarius: мѣсеца ѥнвара. П. 44. П. б. 53. М. 331. енвара. М. 317.

ѥньдикьтионь, indictio: ендиктионь .ај. М. 35. еньдиктиѡнь. М. 46. еньдикьтиѡна .ꙁ. М. 117.

ѥньдикьть, indictio: ендикта .і. М. 160.

ѥньдронополь, Adrianopolis: ꙋ Ѥндронополю. М. 410.

ѥпарьхиꙗ, ἐπαρχία, episcopatus: рꙋдничкою епархїею. В. дан. I. 24.

ѥпахта, epactae: єпахти .л.-выѥ. М. 539.

ѥпископиꙗ, ἐπισκοπή, sedes episcopi: цръкъвь єпископїю градачанскоую. Л. 53. цръковь єпископїю Жичю. Л. 69. cf. ѥпископиꙗ.

ѥпископъ, episcopus: єпископъ послоушающе. Са. 5. съ всѣми єпискѡпыи. М. 143. о єпископѣхъ. З. 30. мѣста єпископомь срьбскымь. Л. 54. cf. ѥпископъ.

ѥпископьство, episcopatus: єпископьство добро дѣло ѥсть. Д. 140.

ѥпископиꙗ, episcopatus: подъ ѡбластию инѣхъ ѥпископиѥи. М. 15. да оузима ѥпископиꙗ. М. 15. ѥпископии липлꙗньскои. М. 562. въ призрѣньскои ѥпископии. М. 565. sedes episcopi: цръкви ѥпископии липлꙗньскои. М. 563. светомоу Николѣ ѥпископии дьбрьскои. М. 564. рекохъ ѥго (манастир арханђелов у Призрену) николиже быти архїеп(искоу)пии ни митрополии ни еп(искоу)пии, тькмо игоумении. Г. XV. 269. cf. пископиꙗ.

ѥпископовићь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше попь Храниславь Єп(искоу)повикь оу Потоuахь. Г. XV. 275.

ѥпископъ, episcopus, cf. пископъ: ѥпископъ ȝетьски. М. 17. їєпископъ. М. 18. непископъ. М. 18. ѥпископъ. М. 26. 50. съ всѣми єпископы срьбьскыими, єпископомь ȝетьскымь, ѥпископомь рашьскыимь, ѥпископомь ȝкечаньскыимь, ѥпископомь хвостьньскыимь, ѥпископомь хлъмьскыимь, ѥпископомь призрѣнскымь, ѥпископомь топличскымь, ѥпископомь боудимльскымь, ѥпископомь липлꙗньскыимь, ѥпископомь скопьскымь, ѥпископомь дьбрьскыимь, ѥпископомь моравьскымь.М.60. ѥпископъ хлъмьскы, и ѥпископъ ȝетьскы. М. 69. съ ѥпископы. М. 76. съ єпископы. М. 82. єпископъ рашки. М. 83. ѥпископъ. М. 563. 564. ѥпископъ липлꙗнскы. М. 565. при ѥпископѣ. М. 566. вѣнчань быхъ на кралѥвьство благословениѥмь и роукою арьхиѥпископа Никодима и всѣхъ ѥпископъ. М. 90. сьбрахъ ȝьборъ срьбьскыѥ ȝемьлѥ арьхиѥпископа и ѥпископии и игоумени и казньце ... М. 99.

епискꙋпь призренски. М. 104. съ епископомь. М. 533. епискꙋпь црькве босаньске. П. 50.

ѥпископьство, episcopatus: вь дни епископьства и сьврьшытела црькве босанскои господина дѣда Радомѣра. М. 253.

ѥпистолиꙗ, epistola: ѡть сборныѥ ѥпистолиѥ иꙗковлѥ. Г. XI. 197.

ѥпитаврь, Epidaurus, Ragusa Vecchia, cf. Цапьтать: стари градь Епитаврь. М. 38.

ѥпитровь, ἐπίτροπος, curator: чинише прѣда се доити епитрове реченога Михаила. П. 120. речене епитрове. П. б. 120. cf. питропь.

ѥрарьха, гледај ѥрарьхь: иѥрархо и чюдотворче христовь Николаѥ. М. 109. ѥрарьхо. М. 112. cf. ѥрарьхо.

ѥрарьхо, гледај ѥрарьхь: да ѥсть мьститељница богородица хиландарьска и светыи скори помоћьникь иѥрарьхо Николаѥ. М. 116.

ѥрарьхь, ἱεράρχης: моученици и ѥрарьси. Ст. 10. иѥрарха христова и чоудотворца Николи. М. 110. блаженнымь Ієрарьхомь кꙋрь Савомь. М. 125. cf. ѥрарьха, ѥрарьхо.

ѥре, quod, први и четврти пад. јед. средњега рода релативне замјенице иже, којој се ж претворило у р (cf. же, ре), па се сачувала само у тијем падежима, а веже се и за једнину и за множину свакога рода и за цијелу реченицу као и што: и да, ере испросихь парике оу цара оу Призрѣнѣ, да дахь ѡдь нихь манастироу. М. 6. а ѥре ѥ крьховина попомь, да ѡдь тога не оуземле протопопа честы. М. 13. їже позиваю се прѣдь светителѥ, ѥре по роукоу светителѥмь ѥмоут се, то такове роуке и печати светителие да оузимають. М. 15. добытькь, ере смо рекли дати, да ти дамо. М. 23. вьсе граде или костеле, ере сꙋ поморске. М. 36. ере сте рекьли: ми дрьжимо вѣрꙋ, то не могꙋ ѣа покрити. М. 42. по воли ви є, ере хокете. М. 42. всаки трьгь, ере бꙋде на вашꙋ рꙋкꙋ прошень кꙋповати. М. 43. ере ми сте писали за соль, то ви знате добрѣ, мои кꙋмѣрькь нѣ сталь ꙋ (о)нои рꙋцѣ. М.

49. ако се наиде кои годѣ улокѣкь ѡдь ʒемле кралевьства ми раʒвѣ ѡнѣхьʒи люди, коѥ нмь ѥсть дало кралевьстко ми, коѥ ʒасташе ѵ Стонѵ и ѵ Рьтѵ, ѥре бѵдѵ приели. М. 108. ѥре ʒа доходакь, мы кѥмо дослати до ваше милости, да намь кралѥвьство ти потврьди ʒаписе. П. 4. — тијем значењем веже у сложеној реченици уметнуту за главну, као позније у том послу да, као латинска иста ријеч или фр. que, гр. ὅτι, њем. dasz, рус. что: видехь, ѥре не има где тежати. М. 18. ви ʒнате, ере ѣ не кѵ порекн. М. 50. кидѣвь, ѥре бѣше потрепь. М. 60. видѣвь, ѥре присташе на всѵ волю кралевьства ми. М. 108. да име вѣровати, ѥре ѥсть сикоʒи. М. 108. кралевьстко ми иʒнаге, ерѣ не ѵʒимана таʒи царина. М. 117. да реуе, ере ѥсть тогаʒи конѩ кѵпиль. М. 147. что рекоу доушомь своїѡмь, ере соу иʒгоубили. З. 47. промислнкше, ере право и достоино есть вратити. М. 217. имамо ѵʒданиѥ ѵ скетительство ви, ѥре кѥте ѡ томь направити. П. 1. више свидоци, ере смо плаћени. М. 411. вигю, ере приходи коиуина моѩ. М. 518. да вї е ѵ ʒнанїе, ерѣ догоше к намь ваши властеле. М. 536. тако стоји и онда кад су реченице већ везане ријечју да, али само у старијем значењу њезином, ut, и врло ријетко: потврьждаемь ти клеткомь, ере кои трьгь иʒнесете иʒь Дѵбровьника, да га ни ти ни ткои лѵдие продаде никомѵре враждѣникѵ дѵбровьуькомѵ. М. 43. що ни говорите, ерѣ да нмь нѣщо не ʒамѣримо. М. 535. — веже реченице од којих је једна узрок другој, ὅτι, quod, quia: не има где тежати, ѥрѣ ѥсть ѵ ѡстрове. М. 18. да види кралевство ми, како ми скрьшити хокеши сиʒи посьль, ере се смо ѡгрѣшили ѵ семьʒи улокѣцѣ. М. 53. ѥре коупи кралѥвьство ми тоуʒи врьховиноу. М. 98. примамь, ѥре тогѡ ради га смь посаль мѣсто себе. М. 178. нека ѥ мнѣ цѣна бола нере ниомѵ, ѥре сьмь кашь. М. 247. — по времену се крњило губећи крајњи глас, тако у првом послу, као чьто: ѥрь пишешь да си послаль масло, терь смо царинѵ одь нѥга ѵʒели, богь ѥ вѣ, ми нѣсмо ѵʒели царине. П. 5. а

ѥрь ꙁа лѣкаре, ми нхь нмамо. П. 9. а ѥрь каша любовь пише ꙁа трьговце, ѥрь нмь прашашь трети дѣль царине, на твоѡи любвѣ ꙁахвалюмо. П. 14. а ѥрь ꙁа приꙗтельство, истина ѥ, ѥрь имате много приꙗтель. П. 21. а ѥрь ꙁа Паскоꙗ, и прко смо твоѥи милости писали да се много ѹдимо томѹи. П. 39. а ѥрь ꙁа ѡлово. П. 55. слабећи у тој служби узима к себи и што које има исту службу: а ѥрь що пише твоꙗ милость, да ти пишѹ жѹпание, ѥрь примамо господьства ти люднѥ, на томь ѡдьписѹѥмо. П. 32. а ѥрь що пише твоꙗ любавь, . . . на томь ѡдговарамо. П. 36. а ѥрь що ни пише господьство ти, како кнеꙁь прими Ѡльмишь, ѡдьвещавамо господьствѹ ти. П. 35. а ѥрь що ни пише твоꙗ милость ꙁа твоѥ нети. П. 47. а ѥрь щоно господьство ви проси. П. 58. а ѥрь ꙁа ѹгре що намь пише. П. 70. у другом послу, као да: що ни пишете, ѥрь царинници инако говоре. П. 1. ѹпкамо, ѥрь кѥ господьство ви наше трьговце сьблюдати. П. 7. иꙁѹведесмо, ерь прьво инесѹ биле. М. 230. имамо си гласе, ѥрь се тѹрци кѹпе. П. 25. како кѥ бити ѡчито свѣтѹ, ѥрь ѡна ѹꙁимлѥ теи дѹкате. М. 251. прилѹчи се, ѥрь ми бѹде неволꙗ. М. 259. ꙁгоди се, ѥрь доиде бригентинь. П. 87. да есть на виденье, ерь есть госпоцка полача. М. 338. казаше ми, ѥрь греде царь на нась. М. 442. видеки, ер се кю ѡдлѹчити ѡд ѡвоган свєта. М. 518. ти сѹ ꙁакони толи тврьди, ѥрь се не би могли никако прѣтворити. П. 94. и кад су реченице већ везане ријечју да, ut: просише, ерь да ходе по всакои ꙁемли господства ми. М. 362. дарова симь господство ми таи прошениꙗ, ерь да никто не смие . . . да нмь коѭ чтетѹ ѹчини. М. 362. у трећем послу, quia: ни нхь ѹсталюмо, ѥрь ꙁнамо да сѹ слободни. П. 2. ѥрь се мы много ѹꙁдамо ѹ светительство ти. П. 2. да не бѹде царѣна ниедна, ѥрь прьво инесѹ тѹꙁи биле. М. 230. говоре, да ѥ ми ѡдькѹпимо, ѥрь ѥ ви сьда немате чимь ѡдькѹпити, ѥрь сте много ѡтратили. П. 36. срьди се, ѥрь мѹ нѣсмо ѡдьписали. П. 30. колико ꙁахвалюемо на користи ѡдь пѥнеꙁа, веке ꙁахвалисмо на вашои ѹсрьднои правде,

ꙁа що, ерь сте ѹчинили по правде. П. б. 113. — на једном мјесту погрјешка може бити само штампарска мјесто нерь, које види: ωдь таковѣхь великѣхь работь користьние ѥсть комори господьства ти ѥрь би било ωдь ωнѣхь ωдь малѣхь. П. 138.

ѥребиние, планини је Хоругвици ишла међа по врьхоу Ѥребиниꙗ. Г. XV. 296.

ѥреи, *ἱερεύς*: латиньскымь иѥреωмь Ст. 2. иерее чьте. Са. 1. ïереа сьврьшаеть. Д. 76.

ѥремиꙗ, Jeremia: ωтврьже се Еремïа оу Голоубцоу 1428. Л. 76. у манастиру Јовањи у Србији Еремïа поп 1637. В. дан. I. 27.

ѥресь, haeresis: ꙁловѣрïа ересь ωтьгнана бысть. Д. 126. ꙁа ересь латиньскоу. Л. 29.

ѥретигь, haereticus: кто се ωбрѣте еретигь живѣ сь христïаны. З. 30. нии мноꙁи еретиꙁи. Г. X. 229. ω Арïи беꙁѹмнемь еретиꙁе. Г. X. 237.

ѥретикь, haereticus: вьсѣхь еретикь проклинаемь. Д. 150. о еретицѣхь. З. 31.

ѥретичьскыи, haereticus: прѣльсти ѥретичьскыние. Ст. 25.

ѥрина, Irene: жена деспота Ђурђа сина Вука Бранковића Ѥрина. П. б. 98. Ерина. М. 477. 478. Ерьна. М. 409. П. б. 100. Ерыною. Л. 63. конча се деспотица Ерина оу Роудникоу 3 маја 1456. Л. 79.

ѥрини, Irene: манастир је Трескавац имао земље що даде кïра Ерини Комнини, жена голѣмога Папие. Г. XIII. 374.

ѥрининь, Irenae: по ѥринини самрьти (т. ј. деспотице Јерине). П. б. 98.

ѥрись, цар грчки за краља Стефана Првовјенчанога: царꙗ грьчьскаго Ѥриса Филаньдра. Ст. 27.

ѥрись, Hierissus: епископоу Ерïсоу, Николаю. Д. 76.

ѥроꙁолимьскыи, hierosolymiticus: старьцѹ ѥроꙁолимскомѹ. М. 416. П. б. 122.

ѥролимь, Hieronymus, гледај Ꙁагоуровић.

ıєромонахь, *ἱερομόναχος*: їеромонаха. Са. 8. еромонаха. М. 277. 540.

ıєросалнмь, Hierosolyma: вь Ниєросалнмѣ. Ст. 9. града Ниєросалнма. Ст. 10. Іеросалнмь. Л. 52.

ıєросалнмьскын, hierosolymiticus: црьквѣ еросалнмскон. П. б. 30.

ıєросолнмнть, hierosolymita: Дометїє иже їер(осолн)мнть нарнцаємн. Д. 75.

ıєросолнмь, Hierosolyma: градь Іеросолнмь. Д. 166. кь Іеросолнмоу. Д. 181. що єсть давано оть доходька царьства мн нзь Доубровника на Єросолнмь. М. 166. један пут у множини: вь Іеросолнмѣхь. Д 170.

ıєросолнмьскын, hierosolymiticus: Савы їеросолнмскаго. Д. 61.

ıєротен, Hierotheus: калуђер у манастиру Преображењу у Србији Єрофен 1579. В. дан. I. 20.

ıєроуѕалнмьскын, hierosolymiticus: старць єрѹѕалнмскн. П. б. 121. други је прочитао нерѹсалнмскн. М. 415.

ıєроуѕалнмьць, hierosolymita: старца Никандра єрѹѕалнмца. М. 417. П. б. 123.

ıєроусалнмь, Hierosolyma: да погю на Єрѹсалнмь. П. б. 28. гредѹ нашн калѹгерниє на Нерѹсалнмь. П. б. 30.

ıєроусалнмьскын, hierosolymiticus: Савы, поустынн жнтелıа єроусалнмьскагѡ. М. 137. мнтрополнта єрѹсалнмского. П. б. 28. старьць нерѹсалнмскн. М. 425. старца єрѹсалнмьского. М. 425.

ıєроусолнмь, Hierosolyma: єднон црькви на Єрѹсолнмѹ. М. 546.

ıєрьдань, ријека близу Призрена: селу је Рогатьцоу ишла међа оу Єрьдань, како пристаиє Єльшанинцоу. М. 93.

ıєрькоулниє, Herculeus: цар римски Маѯїмїань Єркоулне. Л. 55. Іеркоулїю. Л. 55.

ıєрькоулниєвь, Herculei: Ѳеѡдороу дьщерь їеркоулїєкоу. Л. 55.

ѥрьмилъ, гледај Ѥрьмолаи: светыхь моученикь Ермила и Стратоника. Л. 56.

ѥрьмолаи, мученик: Ермолаа и Стратоника. Л. 47.

ѥрьмонахь, гледај ѥромонахь: ниѥрьмонаха. Ст. 23. ѥрьмонаха. М. 84.

ѥсе, име турско: воивода Ѥсе бегь 1457—66. М. 480. 495. помиње се у љетописима још 1439 презименом Авранезовић: оуби Есе бегь Авранезовікь новобрьдане на Триполю. Г. X. 271. погрјешка је дакле што је на другом мјесту мјесто „оуби Есе“ наштампано оубые се. Л. 77. а ту и мјесто бегь стоји беговикь, између чега и презимена Авранезовикь стоји и, које ће такођер бити погрјешка. cf. Авранезовићь. — Есе балїа чаушъ баша 1537. М. 554. слуге Есї балїе. М. 554.

ѥсенина, seges auctumualis: да ѡроуть дьнь ѥсенине и дьнь пролѣтние. М. 63.

ѥсеница, мјесто близу Свјетила: више Пруде и у Ѥсеници дрьва сѣкли. П. 20.

ѥсень, auctumnus: да даю ѥсени покрове. Г. XV. 310. да ѡроу що имь ѥсть законь три дьни ѥсени заманицомь и трїи дьнїи прѣмалѣтние. Г. XV. 277. на есень. Л. 84.

ѥсеньнь, auctumnalis: два панагюра оу Мачвѣ оу Подьгорици светы Геѡргїе пролѣтны и ѥсены. С. Л. 1847. IV. 55.

ѥсеовь, τοῦ Jesse: ѡть корене иѥсеѡва. Ст. 1.

ѥси, гледај Ѥсе.

ѥсиковь доль, селу је Вльчиню манастира Трескавца ишла међа на Ѥсиковь доль. Г. XI. 135.

ѥсмь, sum: кротькь есмь. М. 5. азь ѥсьмь рабь христовь. Ст. 6. тоу азь ѥсмь. М. 99. есамь. М. 274. тыи ѥси мои покровитель. М. 9. врѣме мое лько есть. М. 5. правина да есть. М. 24. кои нест у блату. М. 463. ѥдьнорождени ѥсьмы. Ст. 4. мыи ѥсьмо стадо ѡтьчьствиꙗ твоѥго. Ст. 20. ѡть земле есмо. М. 176. ми несмо ваши прїателїе. М. 517. да ѥсте имоуще жены ꙗко и не имоуще. Ст. 9. краль и господьство ти ѥсте ꙗкосиѣ и узможни. П. 36. господь-

ство ви сь братьѡмь ѥсте ꙋ расхѡмѣри. П. 42. имена си соуть. М. 12. иже сꙋꙋть на Ники. М. 471. свако лице осим трећега јед. долази и без ѥ још у првим споменицима: до колѣ сьмь живь. М. 2. да сьмь кривь. М. 30. що ми си ты дала. М. 68. да ти смо прьѣтели. М. 22. да сте свободни. М. 20. тако треће лице јед. без крајњега сть а треће лице мн. без ть: да моу є соупрьница света богородица. М. 6. кто ѥ оу мѣстѣ томь. М. 10. что є поповска вирь. М. 13. како ѣ преписано. М. 29. како ѥ намь видѣти. П. 13. иꙃьнаки ѥ ли тои истина. П. 35. гдѣ имь соу села. М. 14. да моу соу соупрьници светы Сумеѡнь и светитель Сава. М. 128. додаје се глаголском придјеву I, те постају сложени облици за два прошла времена: једно: ꙗлика ѥсьмь даль. М. 81. на кою годирє странꙋ єсамь приѣтеле себи нашао. М. 449. боудоу господарь како сьмь быль. М. 19. кои сьмь сьꙃдаль. М. 61. колꙗ га самь кꙋпно. М. 102. вєщаль ѥси. М. 73. да си поставиль. П. 4. где ѥсть биль. М. 18. що ѥсть минꙋло. М. 32. на комь є клетьвь ѡстала. М. 21. єсмо присєгли. М. 219. єрє смо ꙋговорили. М. 7. чьто сьмо дали. М. 12. єрє се смо ѡгрѣшили. М. 53. ѡбєщаніє, ꙋ коѥ се смо обєщали. М. 189. листь, кои имь смо дали. М. 251. да смо се ѡдрєкли. М. 287. что сте посадили. М. 20. ви се сте обєкали. М. 21. єрє ми сте писали. М. 49. ꙃа що ихь сте послали. М. 174. како ми га сте ꙋдали. М. 483. спасли се соуть. М. 88. ниѣмь пискоупиꙗмь ке соу дошле жоупе. М. 13. си се сꙋ клели. М. 33. како ихь сꙋ давали. М. 170. како сꙋ га давали. М. 232. коє полачє билє сꙋ Симета Градића. М. 291. друго: ꙗ смь быль рекль. М. 21. такои самь биѡ ꙃаповидиѡ. М. 475. како имь є биль створиль. М. 50. книгꙋ смѡ били дали. М. 530. какѡ сте били ꙋговорили. М. 54. щѡ имь сꙋ били ꙃаписали. М. 205. двојина му се држала дуже него другим глаголима: ѡставила те ѥсвѣ. Ст. 14. да ска ми ꙃ братомь моимь примили те пинеꙃе. М. 505. ꙗже ѥста сии дарь принесла. М. 26. да єста ѡбоє єдна кꙋћа. М. 176. ѥстьта два дила. М. 249. ѥста сь коѥводомь

у братьствн. П. 156. кьга нма смо помагалн, прашала ны ста. М. 23. двие ста повелле у господнна бана. М. 107. вн ста бнла добра брата. П. 85. она ста у тебе, у рукахь тн ста. П. б. 22. що мн ста рекла. М. 462. треће лице јед. цијело има један пут додано на крају е: да есте мегу намн житькь правн. П. б. 15. треће лице мн. има из осталијех лица спријед ю на мјестима не старијим од овијех: ωдь конхь есу се роднлн. М. 217. юсу властеле н юсу кметнкн. П. 3. пошто је ю прешло у то лице гдјекоји писари нагињући на словенски додаваше на крају давно отпало ть: нже юсуть на Инкню. М. 276. — погрјешке: юсемь. М. 9. сю. М. 254. есот. М. 550. — у одрицању долазећи иза ријечи не слијева крајње е те ријечи са својим првијем ю у ѣ, које се и тако писало а по три говора народна и гласовима е, н, ие: нѣсьмь достоннь. Ст. 17. нѣсамь дльжань. П. 76. да нѣсамь волюнь. М. 445. да ннесамь волюнь. М. 468. несьм нмаль. М. 518. що несьмъ даω. М. 533. нѣсмо поставнлн. П. 2. мн несмо дрьжанн датн. М. 246. ннесмо волнн. М. 368. нѣсн ωставнль. Ст. 12. нѣсн мн даль. М. 267. несн мн даль. М. 206. 208. 353. юрь га нисн бнль послаль. П. 97. нѣсте учннлн. М. 247. ннако да несте учннлн. М. 535. ннесте нмь далн. М. 546. вн нисте реклн (али мислим да то треба читати вн нн сте реклн). М. 7. ндеже нѣсть разлоучеиїа. Са. 10. нне работе да нмь нѣсть. М. 62. да несть на нно место. М. 38. да му скода несьть. М. 147. поснлнога дара да нмь несть. М. 147. да нѣсть ю вольнь ωтькоупнтн. М. 532. нѣсть мѣрн великолѣпїю светыню твоее. М. 547. без крајњега сть: да нѣ трѣбѣ. М. 6. нѣ законь. М. 7. нѣ оулазнль. М. 14. да нмь нѣ неправьде. М. 16. да нѣ зледн. М. 20. нѣ сталь. М. 49. да нмь нѣ поноса. М. 61. нѣ потворнль. П. 1. у нась путннка нѣ. П. 9. до нась му нѣ. П. 86. да нѣ намета. М. 267 да нѣ волнь. М. 434. да нѣ тврьда. М. 479. да му нию вчере. М. 102. нне. М. 207. да нне веке ω томь успоменутью. М. 276. ннщоωрь нне угоднне. М. 367. ннедна корнсть нне. М. 466.

нифоѡ нне учнено. М. 500. нѣ. М. 516. нїе. М. 533. нне. П. 175. П. б. 119. мјесто тога нѥ има и ѥ у једном споменику: нѥ. М. 205. 206. како је у јужном говору ѣ прешло у нѥ, мислим да је у једном споменику тога говора писар само хтио саставити старо писање с новијим говором те је слову ѣ додао є и тако два пута написао глас који се и у самом ѣ на крају читао: нѣє. М. 177. не пленоваль. М. 21. да не изьма. М. 29. комоу не искана правина. М. 34. да нмь не забаве ни ѡдь когаре. М. 55. да не вольнь. М. 208. да не прѣузма. М. 268. да не правѡ. М. 455. намь тешко не. М. 535. ѡдь конхь нѣ (читај ни, као и мѣрь мјесто мирь и бѣла мјесто была у истом споменику). М. 209. ваше тоди ни. М. 255. да ни потворено. М. 273. то источно не а западно ни изједначивши се с ријечима не (non) и ни (nec) узеше к себи још један пут ѥ (est): да нмь неѥ и дьньсь. М. 154. да нмь нее забака. М. 550. да им нее досада. М. 551. како се по источном говору ѣ читало є, писари пишући тијем говором писаху и нѣѥ: нигдере . . . прѣге нѣѥ била царина, тугере да нмь неѥ и дьньсь. М. 154. нѣе волнь. М. 436. ничнере нио ниѥ Хлиьно. М. 249. нне била ѡнди приньдь Стономь. М. 281. нне вазель за имити веће госпоцтво. М. 326. ѡ(ть) потрибе нне. М. 426. ѡбитовахь, що нмь нне доплатно. М. 489. погрјешка на једном мјесту не есть. М. 132. јер у пријепису који је у Биограду у народној библиотеци и по ком је јамачно први пут штампано стоји нѣсть. како је у треће лице мн. прешло ѥ, бива и у њега у одрицању оно што у осталијех: кои нѣсу ѡдь земле кралевьства ми. М. 108. нѣсу биле. М. 168. да нѣсу дрьжани. М. 183. нѣсу се забащинили. М. 268. нѣсу дужни. М. 303. нѣсу супроћь намь. М. 485. ниесу биле. М. 230. нѣсу криви. П. 2. несу се забащинили. М. 206. 208. несу нмь инфорь ѡправили. П. 81. несу вольны. М. 532. нисоу поустили. З. 46. нисоу вольни. З. 49. — partic. praes. сын, qui est: праведьнь сни. Ст. 11. прѣѥть ѥдинь ѡть градь вь Далматии соущь. Ст. 24.

кто доходе изь стоуге ȝемлю, соущии людню теȝи ȝемлю. М. 60. крѣпость ю немоштьна соущии. М. 65. соуща ꙗко и не соуща бываютъ. М. 122. praesens: сиа вьса утврьдисмо сущимь своимь ȝаписанию. М. 192. verus: да га слоушаю како и соущега старьца коуке кралювьства ми. М. 116. да си га имаю и дрьже како и всаку свою сущую баштину. М. 156. да рекеть попь на свою доушоу, како юсть соуще црьковно. М. 566. ѡви нашь дльгь прѣпоручуюмо, да га имате колико вашь сущи дльгь. П 68. погрјешка: сьща дльжника. П. 99.

юсодию, ἐσοδία, reditus: юлику есѡдию всакоюку лѣто вса попринοсить (ваља да свако приноситъ), да се ѡдь жита сѣме годищу изь ѡпьчине ѡтьсталю. а проую вьса есодиа и жито ѡдь всега да се приноси половина у велики монастирь а другаполовина да стои у кући архилювичькои. М. 192.

юспедиториꙗ, expeditoria: ѡвь листь буди властеломь дубровачцимь ȝа естьспедиторию. М. 441. ѡви листь учинисмо властеломь дубровачцимь ȝа еспедиторию. М. 480. ȝа еспедиторию и верование. М. 495. да учине намь еспедиторию ȝадоволиу. М. 499. ȝа неспедиторию. М. 517. погрјешка ће бити есподиторие. М. 504. кспедиторию. П. б. 43. на једном мјесту аспедиторию. П. б. 91. мислим да стоји мјесто ȝа спедиторию.

юспидиториꙗ, expeditoria: подь ѡвуи еспидиторию наше печати постависмо. М. 502. да смо примили ѡдь властеѡ дубровачцихь, како се у нашихь еспидиторихь удрьжи. М. 504.

юсти, comedere: кои соу ели ѡнаȝи адрьфата. М. 570. само ту.

юство, гледај юстьство: потьщимь брати се сь юствомь. Г. XI. 192 раȝумнаго юства. М. 133. члокѣчаскою юство. М. 133. мислим да није поуздана ова ријеч овака, него да су писци скраћујући ријеч заборавили ставити над ю знак који би показивао да је скраћена.

юстьство, essentia, natura: ѡть ȝемльнаго юсть-

ства. Ст. 1. видѣвь своего естьства немощь. Са. 7. чловѣчьское юстьство. М. 17. всего сего юстьства. М. 110. юдиномоу естьствоу. М. 136. не могоуть вьси оудрьжати естьство. З. 31. всѣми ȥемльними юстьстви. М. 187. всакому словесному юстьствоу. М. 457.

юти, capere: вѣроу имѣте ми. Ст. 10. юмоут се. М. 15. моѣ села плѣнили и болàре ели. М. 21. иже вѣроу иметь. М. 26. еше моега чловѣка. М. 42. и пакь есте дрꙋге людн. М. 42. емьше. М. 46. ымѣте мꙋ вѣрꙋ. М. 54. с инфинитивом значи почињање онога што значи глагол у инфинитиву, а тада тај глагол добија од њега смисао свршенијех глагола, ако ће и сам већ бити таки, па онда као и други свршени глаголи долазе заједно за вријеме кад се говори кондиционално: к томоу не ю глаголати. Са. 12. аще ѡ себѣ сама иметь бѣсновати се. М. 14. аще сего не иметь послоушати. М. 14. иже не име хьтѣти вьȥлещи. М. 15. ако ю имꙋть потребовати. М. 31. ако имꙋть искати. М. 37. ȥла да не име чинити. М. 48. до колѣ правдоу имоуть имѣти кралевьствоу ми. М. 50. да нимь никто не име ȥабавлати. М. 53. ако име хтѣти краль послати коньскꙋ. М. 69. ко име ходити. М. 106. аке кралевьство ми не име вѣровати, юре юсть сикоȥи. М. 108. кьди га име искати. М. 108. аще га господарь не иметь хранити. З. 32. царь кьде име сына женити или крьстити. З. 45. да нимь помагате, ѡ чемь ви имета ѡпоменовати. М. 158. ако кто име що говорити. М. 188. да речени имꙋ дати. М. 466.

ютрьнь, jecoris: до гроуден и етрънаго съставлюнїа. Г. XI. 88.

юфанти, мјесто близу Свете Горе: житїе имѣше (царица Мара) близь Єфанть. Л. 63.

юфимию, Euphemia: кћи кюсара Вохчие, жена деспота Угљеше Єфимїа. М. 244. Єфимию монахїи, нѣкогда же деспотица 1399. М. 245.

юфрать, Euphrates: прѣиде рекоу Єфрать. Л. 81.

юфремь, патријарах српски Єфремь 1387. М. 212.

прѣстави се иже вь светыхь патріарьхь .г. Ефремь 15 јун. Г. XI. 194.

юфросень, гледај Юфросимь.

юфросимь, Euphrosynus: човјек синова деспота Ђурђа игꙋмень попь Ефросимь 1457. М. 479 (у два споменика). Ефрьсимь. М. 479. Ефросень. М. 480.

юфросина, } Euphrosyna: жена цара Лазара Милица у калуђерству Ювьдения и Юфросина, али овијем пошљедњим именом само по смрти: прѣстави се монахи Ефросини 11 нов. (1405). М. 266. свето почивше госпогю и манке ми, кура Ефросины. М. 266. при госпоги и манце ми, кура Ефросинѣ. М. 268. ꙋ госпогю курь Ефросини. М. 353. при госпоги курь Ефросини. М. 354.
юфросини, }

юхидна, ἔχιδνα: не сьнѣдень бысть ехїдною. Л. 51.

юхидновь, ἐχιδναῖος: аспидово ищедїе и ехидново. Гильф. бос. 276.

ючьмѣнь, hordeaceus: ечмѣнно брашно. Ш. les. 130.

юште, adhuc: да и юще да соу ѡть протопопь свободне. М. 14. а се еще. М. 24. и юще. М. 52. и что и юще оусхокю дати. М. 80. и юще кь семоу и вь заточенню вьдасть ме. М. 90. непотвореньноу бытн, нь еще больше потврьждати. М. 145. вьспоменꙋше и еще старци господствꙋ ни за мегю. М. 264. и еще имь ѡтьвѣкѣ дарѡвахь едноу воденицоу. М. 531. cf. ноште.

ююьць, селу је Коретину манастира Грачанице ишла међа ѡдь Гроупшина ююца. М. 565.

юговић, човјек херцега Стјепана кнез Вꙋкмань Юговић 1438—54, име му пишу и Вꙋокмань и Вокмань, а презиме и Юговикь. М. 390. 392. 393. 396. 403. 429. 430. 468. — у латинским споменицима 1423 војвода Voyn Juga (Воинь Юговић). Г. XIII. 201.

югь, regio meridiana: ѡть юга. М. 127. кь югꙋ. М. 131.

югьдо, име мушко, али мислим да није добро прочитано: цар Лазар приложи Раваници неке ви-

нограде које купи в Црепа и Югда. М. 196. С. Л. 1847. IV. 47. мислим да би требало читати Богда.

юда, Judas: властелин дубровачки Трипвнь ωдь кнеза Юде 1253. М. 40. да ю причесникь Юдѣ прѣдателю христовв. М. 135. к Юди скарнотцкомв. М. 287.

юдоу, quo, релативно: юдв ходать. М. 2.

юдоуже, с предлогом оть иза којега добија и, unde, релативно, али долази само без гласа ј: научиаемь повѣсть, възыскаюште оть ноудоуже подобно. Д. 3. оть ноудоуже и гласъ оттьчь. Д. 169. греди таамо, оть ноудоуже помощь. М. 137.

юже, jam: оупьлакѣше юже нивы. Ст. 12. юуже приспѣ врѣме. Са. 10. юже да и вь поустыни сего еда възмогв оукрыти се. Г. XIII. 362.

южьнь, meridianus: оть южнагω морıа. М. 130.

юзоумь, гледај Оузоумь: бысть царь на Юузоумь Хасана 1461. Л. 80.

юлии, гледај юлию.

юлиıань, Julianus: моучителıа Иоулиıана. Ст. 25.

юлию, julius: мѣсеца юлиıа. М. 260. юлїıа. М. 409. їюлїа .ѳı. Л. 73. номинативу нема потврде.

юль, julius: їюла .зı. Л. 74. їюла. Л. 81.

юль, -лıа, julius: мѣсеца юлıа. М. 222. їюлıа .кв. Л. 79. 80.

юнаковић, дубровчанин Грвбачь Юнаковикь 1436. П. б. 93.

юнакь, miles: твзѣ изьгибоше .в. трьговца и .г. юнацѣ. П. 22. да доведе ωдь вась петь десеть добрѣхь юнака ωдѣвенихь ωрвжниемь, юдни сь лвцьми и стрѣлами а дрвзи сь мачи и штити, и да доиде ш ними в Двбровникь на слвжбв двбровчьскв, а ми ωбѣтвюмо и ωкако смо вчѣнили, да дамо всакомв ωдь реченихь юнаковь на мѣсець .е. перьперь динара двбровчьцѣхь, а ωни да св дльжни воювать за Двбровникь вьздѣ, квде ю пошлıюмо, сь нашѣми юнаци и безь нашѣхь юнаковь, в дне в ноши ли, вьзда, комь ихь пошлıюмо, да имаю поити; . . . ако кои ωдь реченихь

юнака бүде ранюнь, юбеџавамо дати лѣкара и лѣкарию, да се лѣчи, и юнои врѣме, ђо бүде лежать, да се плакю, како и читавь; и ако кога ухвате юдь реченнихь, юбѣтуюмо дати ҫа нюга ҫамѣну. П. 48. често сь .в. или .г. юнаке похаѓаи по пристаниџахь. П. 149. пославь юнаке ис Сокола, прикупивь селюнь юколнѣхь. П. 161. ђо би у куки пратежи и иманьюа кнежа и нюговѣхь юнака. П. 161. мою вѣра витешка Мустафе воеводе и свѣхь юнака, ткою су ко(нь) мене. М. 553.

юначьскыи, militaris: мою вѣра витешка Мустафе воеводе и свѣхь юнака, ткою су ко(нь) мене, вѣра юначка. М. 553. cf. юнакь.

юнии, гледај юнию.

юница, juvenca: что сверѣпѣеши се, юкоже юница. Г. XIII. 361.

юнию, junius: месеца юнїа. М. 391. .є. юнию. М. 497. июнию. П. 65. їоунїа .єі. Л. 74. номинативу нема потврде.

юность, juventus: иҫь юности моюю жедахь. Ст. 12. юдь юности моюю. М. 134.

юностьнь, juvenilis: юностьноую слабость. Ст. 10. юностныи иҫноураше цвѣть. Д. 26. ють юностнааго ми вьҫраста. М. 331.

юнотьство, juventus: юнотьство и дѣвьство повредивьше. Г. XI. 167.

юноша, juvenis: дивль се моудрости юноше. Ст. 3. юноше оного. Са. 7. сь благорюдными юнюшами. Д. 5. юноше и дѣвы. Г. XI. 167.

юношьскыи, juvenilis: юношьскааго желанїа. Д. 5. адвербијално: вь послѣднюи старости неҫаапно юношьскы ють юдра вьстаеть. Д. 57.

юношьствовати, juvenari: ни же юкоже Ровоамь юношьствювавь погоубы царьствїа скиптра. Г. XI. 67.

юнь, juvenis: стариимь вождоу, юниимь оутврьждению. Ст. 10. старїи и юнїи. Са. 5. вь юннѣ вьҫрастѣ. Д. 6. comp. minor natu: сынь юго юнѣи. Ст. 10. 11. (мјесто нуне. М. 274. мислим да треба читати и у не (ње): да не имамь

довести в кућу у свою и у не жене за кућницу на мисто госпое Катарине).

юнь, junius: миседа юня. М. 291. їюня ·еі. Л. 72. їюня. Л. 75. 76. 77.

юнь, -ню, junius: месеца юню. М. 261. 288. нюню. П. 88. 103. мѣсець нюнь. П. 103. нюню ·л. П. б. 81. юню. П. б. 109. 115. їюню. Л. 79.

юньць, taurus: таковаго юнца сверѣпооумна. Д. 107. — Име мушко: војнички старјешина у манастиру Дечанима за цара Стефана: Юнца оного глаголю, иже дѣломь и име подобно стежавшаго, подобно бо юнцу не оумоучену и дивїающоу вь монастырь прїиде. Г. XI. 88. писании на воинство призвань бываеть Юнць. Г. XI. 89.

юньчь, tauri: юнчю жльчь. Ш jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

юран, Georgius, у номинативу само тако с уметнутијем а међу два сугласна на крају: Юран. М. 226. Юрань. М. 318. Юрю. М. 249. Юрью. П. б. 40. Юрью. М. 426. Юрьемь. М. 219. Юремь. М. 249. што има Юрию. М. 225. 439. 440. Юриемь. М. 305. Юрѣемь. М. 222. тому не мислим да је номинатив Юрии, него долази само од начина писања; погрјешка је писарска један пут Юрю. М. 544. — свети: одь светехь Юрьѣ и арьханьгела Михаила. М. 219. — Стриц Стјепана Добриновића: сь Юремь 1400. М. 249. — Син кнеза Војисава, синовац херцега Хрвоја, воевода дольнихь краи Юран 1434. М. 377. писао се и презименом Восалић, које види, један пут је латински записан: Georgius Voisalitius. М. 330. — Син војводе Јурја Војисаљића кнез 1434: сь кнеземь Юрьемь. М. 377. — Син кнеза Радосава Владимирића, кнез Юран 1442. М. 414. писао се и презименом Радосалић, које види. — Син војводе Иваниша Драгишића 1446 кнез: Юрию. М. 439. — Човјек браће Петра и Радосава Павловића жупан: Юрю. П. 135. пишу га и Ђоурьђь, које види. — Гледај Алекьсић, Богышић, Волетић, Драгичевић (и Драгићевић), Мышлѥновић, Петовокић, Радивоѥвић, Ратковић,

Роупарь, Стѣпаннћь, Соучеснћь, Тнхьчнновнћь, Чемеровнћь.

юришь, Georgius: властелин Матије бана босанскога војвода Юрншь 1240. М. 28.

юрь, Georgius: Андре Юрь Гоуетнкь. М. 240.

юрько, Georgius: човјек краља Уроша Юрько 1243. М. 30. — Гледај Владнмнрнћь.

юрьшнћь, дубровчанин Палѣшко Юрьшнкь 1399. П. 18. један пут се помиње без презимена исте године а име му је записано Палншко. П. б. 43.

юрьювнћь, властелин краља босанскога Стефана Остојића и Тврткa Тваргковића, војвода Павлаѡ Юрювнћь 1419—34, био је од хумске земље, презиме му пишу и Юрьевнћь и Юрневнћь. М. 283. 305. 377. П. 145. један пут без презимена, али је за цијело он. П. 144. имао је сина Петра који је године 1444 био војвода, по чему Павао није био у животу те године, гледај Павловнћь. — Браћа тога војводе Павла Јурјевића, кнезови Никола и Влатко Юрьевнћн 1434. М. 377. али се обојица помињу с Павлом и године 1419, само што се не каже изријеком да су му браћа нити им је записано презиме. П. 145. а Никола се помиње и с презименом 1426, и његова су била Дрѣва. П. б. 82. презиме им пишу и Ђоурьђевнћь, које види. били су синови војводе Ђурђа, cf. Ђоурьђь. — Војвода хумски Иванншь Юрьевнћь 1453. М. 457.

юрьювь, Georgii: по юрювн дневне. М. 312. по юрьеви дневн. М. 314.

ютрени, matutina: по ютр(енн). Л. 79.

ютро, mane: да го дасть ʒа ютра. З. 36.

ютрѣ, cras: вн сте се тън бнлн намѣрнлн на трьгъ по нюговѣ смрьтн ютрѣ дань. П. 146.

юуера, heri: Нсъсь Хрнстось нъуера н данась таже н ва вннн. М. 427. погрјешка мислим да је: юуара ъ петакь. П. 136.

ђе, додаје се ријечима те им значење долази јаче, и то ријечима демонстративним: овь, окакыи, онь, онакыи, ть, тако, такокыи, толико, тоу, види те ријечи; има додано и ријечи дроугыи, коју види; често му се додаје ре, гледај код истијех ријечи, а тако с окрњеним ре има додано и ријечи вьсь: было всегагіерь поставе .ѵк. и .м. дукать. М. 482. cf. вьсеђе, свеђе. мјесто њега долази старо словенско жде, види код истијех ријечи и других њихова значења.

ђевьуина, Комштици је ишла међа ѡдь Гіевьүиие. М. 96.

ђевьђелиѥ, arationes, cf. ӡевьгелатиѥ: село Србице даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену с мегѥми и с правинами и ӡь гіевьгіелиѥми. Г. XV. 274.

ђенадиѥ, калуђер у Милешеви Гієнадіє параїеклисіарьхь који је с калуђером Теодосијем штампао октоих у Млецима 1537 по заповијести војводе Божидара. В. прим. 14.

ђенарь, januarius: мѣсеца генара. М. 90. 399. мѣсець гієнарь. М. 175. гієнара. М. 177. 204. П. б. 44.

ђенерань, dux: Капларь ђенерань. Л. 87.

ђеноуариѥ, januarius: мѣсеца геноуаріа. М. 534. само ту.

ђеньварь, januarius: мѣсеца генкара. М. 104. мѣсець гієнварь. М. 153. геньвара. М. 235. П. б. 43. гієнкара. М. 539. П. 73. Л. 73. погрјешка: генакра (као госаподинь). М. 252.

ђеона, *γέεννα*: вь глоубиноу геони. Г. XI. 192.

ђеорьђии, кнез дубровачки Марьсили Геѡрьги 1253. М. 35. славьнога Марьсилиѣ Геѡрьгиѣ. М. 39. кнеӡу Марцѣлу Геѡрьгию. М. 40. Георьги Мерьсили. М. 42. — Властелин дубровачки Геѡрьги ѡдь кнеӡа Трипуна 1253 у већем вијећу. М. 40. cf. ђеорьђиѥ.

ђеорьђиѥ, Georgius, свети: моуүениүе христовь

Геѡрьгию. Ст. 4. азь юсьмь рабь христовь Геѡрьгию. Ст. 6. свети Гюѡргїє побѣдоносьце. М. 540. цркве његове: храмь св. Геѡргиꙗ зида Стефан Немања. Ст. 5. а то је монастїрь св. Геѡргїа вь Расѣ. Са. 2. за краља Стефана Првовјенчанога бјеше један од четири манастира краљевска (cf. кралювьскыи): светы Геѡргию оу Расѣ. М. 14. вь Рассоу. Л. 58. црькова ѡ .в. стльпа св. Геѡргїа. Л. 68. понови га краљ Драгутин: крата ѡбнови св. Геѡргїа рашькаго. Л. 69. црькве св. Геѡргїа оу Расоу. Л. 52. то су Ђурђеви Ступови. — близу Звечана за времена Стефана Немање: црьквица св. Геѡргиꙗ. Ст. 6. — у Будимљи, зида брат Стефана Немање Првослав. Л. 59. ѡ .в. стльпа. Л. 68. — на Сѣравѣ, зида краљ Милутин: св. Гюѡргїа. Л. 53. — у Нагоричну (Нагоричину), зида исти краљ: св. Гюѡргїа. Л. 61. 70. — на Срьбьшори за краља Милутина црква св. Геѡрьгїа. М. 64. — код Дечана за краља Стефана Дечанскога црква св. Геѡргїа. М. 92. Гюѡргїꙗ. М. 92. — у горњем Пилоту код села Шикље којој је била међа светы Геѡргыю за цара Стефана. Г. XV. 286. — код Прилипа: до светаго Георьгиꙗ. Г. XI. 131. XIII. 370. — у Рату (који се у споменику назива Кркар) црква светога Геѡргиѣ за краља Стефана Првовјенчанога. М. 10. — на међи дубровачкој код Цаптата: ѡдь црькве св. Геѡрьгиѣ. М. 38 — близу Котора монастирь св. Георгїа. М. 151. — у Горици црква светаго Георгиꙗ. М. 416. — у манастиру Рујну. В. прим. 21. — у Светој Гори: подь црьковь св. Георгїꙗ. М. 130. монастироу светаго великомоученика Гюѡргїа. М. 167. 539. — мјесто светаго Геѡргїа имологїте у Светој Гори купи Стефан Немања Хиландару. Д. 51. — Праунук херцега Стјепана: Геѡргие 1566. М. 557. — У манастиру Дечанима доведоше воду при господару Геѡргїю 1613. М. 558. cf. Ђоурьђь.

Ђеорьђиювь, Georgii: на гюѡргиювь дьнь. М. 98.

Ђеракарь, нгр. *γερακάρης*, falconarius, cf. соколарь: освободи кралювьство ми села и метохие ѡть псара

и геракара. Г. XIII. 376. ни гюракара, ни псара. Г. XV. 307. селу је Вилској ишла међа на геракара. М. 144.

Ћерасимовьскын, τοῦ Ћерасимь: кюлию гюрасимовьске у Светој Гори. М. 570. може бити да се мисле ћелије Ђерасима брата Вука Бранковића. cf. Ћерасимь.

Ћерасимь, у Палестини: ограда светаго Герасїма. Д. 168. — Владика топлички за краља Милутина Герасимь. М. 60. — Калуђер хиландарац Герасимь 1380. М. 195. Г. XI. 138. исти ће бити и године 1403—5 Гюрасимь. М. 568. — Брат Вука Бранковића Радоња у калуђерству Герасимь, калуђер у Светој Гори може бити исти. Л. 73. — Игуман манастира Свимена у Светој Гори Гюрасимъ 1499. М. 543. — Четрнаести патријарах српски Герасїмь. Г. XI. 165. — Проигуман довољски 1707 Герасимь. В. дан. I. 12.

Ћеровица, планина села Дечана: Геровица. М. 92. Гюровица. М. 97.

Ћерьвасии, Gervasius, гледај Коунньунћь.

Ћерьвасию, Gervasius: игуман хиландарски Гюрвасию 1327—48. М. 86. Гюрьвасїе. М. 126. Гервасїе. М. 130. — Калуђер хиландарац Гюрвасие 1392. М. 223.

Ћерьго, између људи у Штипу које је краљ Милутин писао цркви арханђеловој у Штипу приложивши је Хиландару један бјеше Герьго ковачь. М. 62.

Ћерьговица, међу људима које је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу приложивши је Хиландару бјеше и нека Герьговица. М. 62.

Ћерьманинь, germanus: кь Римоу и германомь. Л. 55. само ту.

Ћерьмань, Germanus: патријарах цариградски Гюрмань који је светога Саву освештао за архиепископа. Д. 129. — Владика будимаљски за краља Милутина Германь. М. 60. — Прот светогорски Гюрьмань 1347—8. М. 126. Герьмань. М. 130. — Калуђер Германь који је зидао манастир Зерзе близу Прилипа за цара Стефана. М. 182. — Калуђер Неофить рекомыи Гюрмань

који је прије 1379 земље своје в Прѣшевѣ приложио цркви св. Николе в Норьчи. М. 191. — Калуђер Ге(р)мань који је зидао цркву св. Стефана близу Алексинца у садашњој Србији 1399. М. 245. — Гргур син Вука Бранковића покалуђеривши се назва се Германь. Л. 63. 80. cf. Грьгоурь. — Гледај Илиniћь.

Ђерьђашевь, *τοῦ* Ђерьђашь: хки гюрьгюшева. П. 78. по гюргюшеви смрьти. П. 78.

Ђерьђашь, име мушко: неки Гюргюшь бјеше цариник царице Милице. П. 17. 78. cf. Ђерьђашевь.

Ђерьђичевь, између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и вь Кѣлевѣ водѣница гергичева. Г. XI. 133.

Ђеюньскыи, *γεέννης*: огнь гюенскы. М. 199.

Ђиновьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Гиновьци. Г. XV. 278.

Ђинь, име мушко: међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гинь Ракоωуа. Г. XV. 271.

Ђорьђи, Georgius: између људи у Штипу које је краљ Милутин писао цркви арханђеловој у Штипу приложивши је Хиландару један бјеше Гωрьги златарь. М. 63. — Између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гωрги. Г. XV. 270. и још један Гωргии. Г. XV. 272. и још један Гωргии. Г. XV. 294.

Ђорьђичевь, Georgii: манастир је Трескавац имао вођњаке оу Горьцѣ сь горьгичевѣмь дѣломь. Г. XI. 133. а за њ се на другом мјесту каже да је баштина гωргичева. Г. XIII. 371.

Ђорьђие, Georgius: посланик млетачки к цару Стефану Никола Гωрьгние 1349. М. 146. Никола Гωргие. М. 180. исти на другом мјесту само по имену Никола маркесь. М. 153. — на једном мјесту има: светагω Горьгиꙗ. П. б. 122. али је други и на том мјесту прочитао Геωрьгиꙗ. М. 416.

Ћоула, град у Маџарској: прїими Петрань паша Ћоулоу 1567. Л. 84.

Ћоулић, између људи које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници бијеше у Доброј Ријеци Добретько Гюлнкь. М. 97.

Ћоумроукь, турски portorium: за гюмрукь. М. 523. кюмрукь. М. 526.

Ћоура, Georgius: зет краља Владисава, ожењен кћерју Владисављевом, кнез који је држао неке градове приморске: одь кнеза Ћуре. М. 54. — Између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бијеше неколицини име Гюра, од којих се само један помиње без презимена. Г. XV. 290. — Син деспота Стефана Бранковића и деспотице Анђелине Гюра 1476. М. 518. cf. Ћоурьђь. — Човјек госпође Роугиие удовице војводе Мркше Гюра 1420. П. б. 73. — Гледај Дѣдоювић, Мильковић, Михаиловић, Радотић, Радоулоковић, Стронић.

Ћоурашевић, браћа војвода Гюргь и Лѣшь Гюрашевичи у пријатељству с Дубровником XV вијека. П. 49. — Калогюраг Гюрашевић из Црвнице 1454. М. 463.

Ћоурашь, краља Стефана Дечанскога чельникь Гюрашь 1326. М. 85.

Ћоурезино, селима у Мачви која је цар Лазар приложио Раваници ишла је међа межд8 Власеницу и межд8 Гюрезино. С. Л. 1847. IV. 53.

Ћоуретић, властелин дубровачки Жвхо Гюретикь судија 1462. П. б. 117.

Ћоуринь, *τοῦ* Ћоура: що ю гюрино (т. ј. Ћоуре Мильковића). П. 109.

Ћоурица, Georgius: логофет Александра господина канинскога и авлонског Гюрица 1368. М. 179. — Гледај Петровић. њему један пут без сумње гријешком стоји име у четвртом пад. Гюрица. П. 88.

Ћоурић, Божидар се Вуковић писао оть Гюрикь. В. прим. 12.

Ћоуровишта, цар је Стефан дао цркви арханђе-

ловој у Призрену њиву ниже Гюровищь. Г. XV. 271. нива Гюровища. Г. XV. 272.

Ђоуроѥ, међу људима које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду мађупци једном у Великој бјеше име Гюроѥ. М. 97. — Гледај Добрнѣь.

Ђоурь, Georgius: између људи које краљ Милутин даде Грачаници један бјеше Гюрь, ѡдьпрѣнь ѡдь Оливера. М. 563.

Ђоурько, Georgius: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гюрко. Г. XV. 309. — Властелин деспота Јована пань Гюрко. М. 542.

Ђоурьђевикь, село које је краљ Милутин дао Хиландару: Гюргевикь. М. 58. било је до Чабића: međa је Чабићу ишла ѕь Гюрьгѥвикомь ѡдь Игларека, и где се стаѥта ѡба поути иѕь Дрьстьника и иѕь Гюрьгѥвика. М. 93. и Штитарици је ишла међа ѕь Гюрьгевикомь. М. 93. послије је био заселак Крушеву: Гюрьгевикь. М. 140. — Заселак селу Ѥльшаници које је било Ђурђа Ненишића а цар га Лазар приложио болници хиландарској: Гюргѥвикь. Г. XI. 139. Гѫргевикь. М. 195.

Ђоурьђевнѣь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Владимирь Гюргѥвикь. Г. XV. 298. — Дубровчанин Николица Гюрьгѥвикь 1420. П. 148. — Дубровчанин Лѫкша Гюрьгевикь 1439. М. 402. — Кнез Никола Гюргѥвикь. П. б. 83. који се сам писао Юрьѥвнѣь, које види.

Ђоурьђевь, Georgii: Стефан је Немања дао Хиландару ѡдь влахь радово соудьство и Ђѫрьгево. М. 6. дѫрьдевь дьнь. М. 7. да є сѫдь ѡдь михолıа дьне до гюргева дьнє. М. 20. сѫдь да стаѥ ѡдь михоилıа дьнє до гюрьгева дьнє. М. 46. до гюргѥва днє. П. 6. на Ђоурђевь данъ. Л. 86. брата гюргѥва (т. ј. Ђурђа деспота). Л. 75.

Ђоурьђиць, Georgius hyp.: између људи које је краљ Милутин дао Хиландару један бјеше Гюрьгиць. М. 62. и међу људима у катуну Гунцатима које цар

Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гюргиць. Г. XV. 290.

Ꙉоурьꙉие, Georgius: Гюргиа деспота. М. 522. cf. Ꙉоурьꙉь.

Ꙉоурьꙉь, Georgius: властелин краља Уроша кнез: прѣдь кнеꙁомь Гюрьгемь 1254. М. 46. — Између људи које краљ Милутин даде Грачаници један бјеше Гюргь. М. 564. — Логофет цара Стефана Гюрьгь 1356. П. б. 24. Авр. опис. 78. исти као да је био брат чельника Милоша логофеть Гзрьгь. П. б. 25. — Међу људима у катуну Голубовцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Гюргь кнеꙁь. Г. XV. 292. и међу људима у катуну Кострчанима и Пинушинцима које исти цар даде истој цркви бјеше по један Гюрьгь. Г. XV. 294. 297. — Брат господе зетске Срацимира и Баоше Гюргь који се писао и презименом Бальшиħь, које види, 1368—74. М. 177. 183. 185. П. б. 26. у латинским споменицима помиње се жив до 9 јул. 1375. Г. XII. 50. 52. 55. 56. 57. 58. 59. 63. 67. по том је погрјешка у љетописца који вели: вь лѣто .ꙅѡпа. (6881 =1373) скоича се Гюргь Балшиħь гєнкара .д. Л. 74. од године 1379 помиње се мртав. М. 193. 202. 204. П. 1. cf. Бальша. — Синовац тога Ђурђа, син брата му старијега Страцимира 1373—97, писао се самодрьжавни господинь всои ꙁетскои и поморскои ꙁемли. М. 183. 203. 566. П. 5. 6. 8. један пут је записан и презименом Срацимировиħь, које види. — Син Вука Бранковића, деспот Гюрьгь, које пишу и Гюргь и Гюрагь и Ꙉоураꙉь, пишу га и презименом Вльковиħь, које види, 1390 —1456. М. 215. 223. 269. 278. 352. 359. 362. 363. 364. 406. 433. 437. 441. 451. 457. 476. Г. XI. 141. П. 36. 42. 43. 75. 79. 92. 98. 125. П. б. 61. 62. 63. 80. 96. 98. 101. мртав се помиње од 1457. М. 477. 478. 536. 541. 543. П. б. 118. Л. 62. 63. 73. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 82. Г. XI. 150. сконча се 1456 (.ꙅѕџѯє.) дек. 24. Л. 73. 79. Г. XI. 153. ћи му Мара пише на једном мјесту име Гюргие. М. 522. унуци му у јед-

ном споменику пишу име Гєѡргїє. М. 539. — Унук деспота Ђурђа, син деспота Стефана и деспотице Анђелине у калуђерству Максим. Л. 63. 64. постриже се Ђоурађь и нареченъ бысть Маѯимь 1486. Л. 82. сам пише своје име у једном споменику Гєѡргїє. М. 540. а отац му пише име Ђоура, које види. — Кнез а послије војвода Гюрьгь 1399—1407. П. 20. 31. 33. 58. 60. 83. 88. исти мислим да се помиње и на овом мјесту с братом: uoiuode Giurgia i chneza Uuchichia. М. 385. (а тај споменик не ће бити писан 1422—35, него прије). што је он држао Дријева а Дријева не само 1426 бјеху кнеза Николе који се писао презименом Јурјевић и којему бјеху браћа војвода Павао и кнез Влатко Јурјевићи, него и године 1434 истијем Јурјевићима синовац херцега Хрвоја војвода Доњих Крајева Јурај Војисаљић поврати Дријева, која им бјеше узео војвода Сандаљ, за то нема сумње да је тијем Јурјевићима био отац овај војвода Ђурађ; што се син тога Ђурђа Павао помиње с госпођом Владиком овако: госпоги Владици и воєводи Павлу. П. 144. то свједочи да је Владика била мати Павлу, дакле жена овоме војводи Ђурђу; а што се опет исти Ђурађ и брат му Вукић помињу с госпођом Владом овако: госпоги Влади и кнеѕу Гюргю и Вькикю. П. 20. то је опет свједочанство да је та Влада била мати овом Ђурђу. cf. Влада, Владыка, Юрьєвићь. — Слуга Стјепашина Брајаковића дубровчанина Гюрагь 1413. П. 119. — Човјек браће Петра и Радосава Павловића жупан Гюрагь. П. 134. писао се и Юран, које види. — Син кнеза Радивоја Стјепковића, писао се и презименом Радивоєвићь, које види. cf. радивоєвь. — Брат војводама хумским Влатковићима Ђурагь који се помиње само по имену 1498. М. 542. cf. Владьковићь. — Некога Ђурђа помиње љетописац ријечима: то лѣто (1514) изиде Секоула и Ђоурађь, и много христїанского рода погоубише. Л. 83. — Гледај Драгичевићь (и Драгиће-

вићь), Дѣдоѥвићь, Калимановићь, Кастриоть, Крьшикавићь, Любавићь, Мрькьшићь, Ненишићь, Радивоѥвићь, Ратковићь, Црьноѥвићь, Ћоурашевићь.

ћедрь, cedrus: видѣхь неүьстиваго высеща се акы кедри ливаньскиѥ. Ст. 23. кюедри. Д. 109.

ћелинићь, властелин дубровачки Марьтоо Кѣлиникь између 1100 и 1200. М. 7.

ћелиште, међа је земљама хиландарским у Светој Гори ишла на келїнща. М. 131.

ћелиꙗ, *κελλίον*, cella: приложихь келии своѥи. М. 61. сь келиꙗми. М. 74. ѡ келии светаго вьзнесениꙗ вь Светѣи Горѣ. М. 76. кюелии. М. 81. 82. кюелиѥ. М. 570. вь кели. М. 138. кѣлїю. М. 533.

ћелиѥ, град у Карабогданској: ходи царь Паꙗзить на Карабогдана, и прими Келїе и Бельградь на мороү, градокѣ Стефана молдовского. Л. 82.

ћеньтенарь, numerus centenarius: да мꙋ имамо давати на годище .є. по кентенарь. М. 286. кое дꙋкате есть поставиѡ ꙋ комꙋнь дꙋбровачки на добитие на петь по кентенарь. М. 441. pondus centenarium: продаль ѥ своѥ сѡли по .м. и .д. перьперь кентенарь дꙋбровачки, ѥрь би дошло .ꙁ. и .ѕ. перьперь кентенарь дрѣкски. П. 81.

ћеньтинарь, гледај ћеньтенарь: .є. по кентинарь. М. 397. 399. П. б. 108.

ћепалиꙗ, гледај ћефалиꙗ: тѣмь всѣмь никто да нѣсть ѡбластьнь, ни кепалиꙗ ни властелинь ни инь кто любо владꙋщии. М. 135. да се сꙋди предь царииикомь и кьнеꙁемь а или предь кюепалиѡмь, кои бꙋде града тогаꙁи. М. 146. ни ѡть ниѥднога кюепалие. М. 153. прѣдь кепалиѡмь. М. 162. да имь не имать ꙁабавити ꙁа тꙋꙁи ꙁемлю ни властелинь царьства ми ни кепалиꙗ. М. 165. да нѣ кашимь трьговцемь посилнога дара ни ѡдь моега властелина ни ѡдь кюепалиѥ. М. 204. прѣдь кюепалию. М. 208.

ћерь, гледај ћирь.

ћерьлѣвовь, међа је Драгољевцима ишла посрѣд кюрьлѣвове баре. Г. XV. 299.

ћерьлѣкьци, село које је цар Лазар приложио Раваници: Кюрлѣкцы. М. 196.

ћерьша, neptis: ѡдь госпогю Катарине, кюрьше господина херцега, а кюре покоинога кнеза Балше Херцеговина. П. 171.

ћесарию, Caesarea: прїиде светыи вь великоую Кесарию. Д. 186.

ћесарь, caesar, дворанин у српској држави: кесарь Грьгоурь. Г. XV. 273. кесара Бранка. М. 152. кюсара Воихне. М. 245. кесара Оуглеше. М. 246. — у Римљана: Авьгоустоу Кюсароу. Л. 68. сего поставлюеть цара, братїю же его кюсарїю оустрои. Л. 55. за њемачкога цара: кесарь. Г. XI. 126.

ћесарьство, caesaris dignitas: егоже (Аникинїа) кюсарства сьномь поуьль бѣше. Л. 57.

ћетоуть, земљу некога Прибислава Кютоута приложи цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 272.

ћетьхаю, турски vicarius: Ферха кютьхаю славнога Мехмед бега. М. 555.

ћефалию, praefectus arci, cf. ћепалию: да не има за нь посла иниедьнь кюфалию. Г. XV. 307. тѡмоу да не забави ни кефалию ни кнезь ни севасть. М. 138. 157. 168. кюфалїе, що соу по градовѡхь, да оузимають свои доходькь закониѡмь. З. 34. кюфалїамь да прѣдаде поутове. З. 46. да пишоу соудїе книгоу кь кюфалїамь и властеломь, оу чиеи боудеть дрьжави ѡни прѣслоушници. З. 48. властеле и кюфалїе цареке, кои дрьже градове. З. 48. кефалию канински. М. 178. кефалию ваклонски. М. 178. да се не мучe прѣдь господство ми ни прѣдь кефалию. М. 205. 270. кефалию. М. 206. 207. кюфалию призренскога. М. 264. прѣдь кюфалїи. М. 267. кюфалїа. М. 268. 271. прѣдь кюфалїе. М. 353. 434. кюфалїю. М. 569. Феризь кюфалию веуански. П. 25. кюфалии трѣпускомь. П. 88. погрјешка ми-

слим да је кефалије: что се соуде прѣдь црьквомь и прѣдь кефалїемь. З. 50. царь и кефалїе да не оузимаа инџа. З. 50.

ћ и, filia, cf. кьћи, у номинативу не налази се тако окрњено: госпоге Јелѣне, кере кнеза Лазара. М. 251. 321. кьщи била или веке кери. М. 356. керемь како сину. М. 356. 360. Катарине, кере кнеза Балше. П. 171. .в. кери. П. 171.

ћ и в о т ь, *κιβωτός*, arca: прѣдь кувотомь. Ст. 16. кивота завѣтнаго. М. 57.

ћ и з и ч ь с к ы и, cyzicenus: что ми къ семоу дѣлоу кїзычьскыи храмь много словимїи? Г. XI. 86.

ћ и н о в и и с к ы и, coenobii: да оуставеть по црьквахь законь кїновїинскїи калогеромь вь монастырехь. З. 32.

ћ и н о в и ѥ, coenobium: да се стави игоумнь ондѣ оть киновие, кога изберe патрїархь и царь. Г. XV. 306. да живоуть вь кїновїахь по законоу. З. 30.

ћ и п а р и с ь, *κυπάρισσος*, cupressus: гнѣвомь ѥко рысоу подобно кїпарисоу высештоу се. Д. 153.

ћ и п р и ѥ н ь, Cyprianus: Купрїань їеромонах рачанинь 1692. Г. IX. 246.

ћ и п о у р и ѥ, *κηπουρία*, hortus: сь лозиемь и сь кипоурїами. М. 570.

ћ и р а, *κυρά*, остаје у номинативу пред сваким падежем: царицею августиею кура Еленою. М. 133. 136. 156. сь кралевьства ми матерню, госпоѡмь кура Еленѡмь. М. 189. царице кура Евдокие. М. 193. свето почивше госпоге и маике ми, кура Ефросины. М. 266. царица и самодрьжица кура Мара. М. 521. деспотицею кура Ангелиною. М. 543. с кура Каталеною. Л. 69. cf. ћирь.

ћ и р и л ь, Cyrillus: владика моравски за краља Милутина: сь епискоупомь моравьскымь Курїломь. М. 60. — Калуђер светогорац 1497: Курила. М. 521. — Патријарах српски послије цара Лазара: Курїиль. Г. XI. 164.

ћ и р и о п а с х а, *κυριακὸν πάσχα* (ускрс кад падне на благовијести): бысть курїопасха. Л. 74. бысть курїопасха 1554. Л. 84. погрјешка ће бити куропасха. Л. 74.

ћиріакь, калуђер хиландарац: Кγріакь 1302. М. 66. при Кγріакоу. М. 66. — Калуђер у манастиру Јовању Ћиріакь 1637. В. дан. I. 28.

ћиріатеієвь, манастир је Трескавац имао њиву одь кириаѳеєвѣхь дѣтеи. Г. XI. 132.

ћирь, *κύριος*, dominus, али остаје тако пред сваким падежем: кирь Алеѯиѣ цара грьчькога. М. 5. арьхиіепископа кирь Савы. М. 26. при протѣ светогорьсцѣмь кγрь Арсеніи. М. 48. повелѣниіемь арьхиіепископа кирь Никодима. М. 84. патріархомь кγрь Іѡанникіемь. М. 145. родителюмь царьства ми, благовѣрніимь царемь кγрь Стефаномь. М. 166. господинь кγрь Стефань Ѡстоіа. М. 232. 235. 237. попоу кγрь Венедикьтоу. М. 571. епископомь кγрь Вавγломь. М. 533. и кад име којему се дода постане придјев: на кγрь ѳеѡдоровь ѡдрь. М. 144. на једном мјесту: кγра Алеѯіа цара. Л. 60. и за женско: кралицомь кγрь Аннѣномь. М. 180. кральица кγрь Єлена. М. 222. госпоги кγр Ѯеніи. П. 1. госпоги кγр Євгеніи. П. 3. кралицомь кирь Кѣѣвомь. М. 236. свето почивше госпоге кγрь Єфросиніи. М. 353. у једном споменику гласи и ћерь: госпономь кралицомь ћерь Кѣѣвомь. М. 272. 273.

ћифтрь, sceptrum: кγфтрѣ царьсцѣи. М. 221. само ту, и биће погрјешка.

ћоудь, ingenium: ваша милость ѯна кюдь нашь. П. 97.

ћоуприлиниѣь, Ахметь паша Кюприліѣь. Л. 86. погибе Ћоуприлићь везирь на Михалевцоу 1691. Л. 87.

ћоуприлиіа, гледај Ћоуприлиниѣь: Ахметь паша Кюпрілїа 1658. Л. 85.

ћоуриловьць, селу је Радеши цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Кюриловьць. Г. XV. 281. cf. Коурилово, Коурило.

ћоухноути, flare: ако ѡдь кѫде насѫпротѣвь не кои годѣ вѣтарь кюхне. П. 57.

ДОДАТАК.

аврапеζовићь, код те ријечи додај: Г. X. 271. cf. Ѥсе.

аζьбоүква, alphabetum: тльковапие аζбоүквы. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

акростикь, acrosticum, crustica (census qui pro agris et praediis rusticis imperatori vel domino feudi pensitabatur apud Graecos. Ducange): що ѥ доходькь царьства ми оү Барѣ акростикь сто перпер, тоζи бараномь ѡставихь. Г. XV. 288. cf. крьховина.

алакии, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бијеше име Алакии. Г. XV. 292.

аламаньскыи, alamannorum: аламаньскымь копїємь. Г. XI. 169.

альтоманићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Шишать Алтоманикь. Г. XV. 299.

альтомань, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бијеше тако име. Г. XV. 289.

альтоүница, селу је Пиранима ишла међа прѣко дола на глакоү на Альтоүницоү, ѡть Альтоүницє право на стоүденьць на Ограгієни. Г. XV. 274.

амоүратовь, *τοῦ* Амоүрать: сына амоүратова. Гильф. бос. 276.

аиепьсеи, код те ријечи додај: Бранислакь (сь) сынови и сь аиепьсеи. Г. XV. 297.

аньдрнчь, Andreae: оу Охридѣ аньдричю црькви. Г. XV. 270.

аньдрѣю, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Андрею. Г. XV. 309.

аньтиохиискын, Antiochiae, cf. аньдиохиискын: антиюхиискомоу патриархоу. Г. XI. 191.

аньђель, код те ријечи додај: иза гласа и налази се са ю мјесто а: и юньгела. М. 342. и юнђела. М. 341.

арнювь, Arii: арїевимь оучениемь. Г. X. 239.

аромато, } ἄρωμα: кадило вонюми аромато и светаго
ароматъ, } посланїе вь роукоу дрьже. Д. 122. юко нѣкын(хь) ароматъ благовонїихь доуха светаго благодѣти црьковь испльни се. Д. 71.

арьбанасинь, код те ријечи додај за пастире: се арбанаси. Г. XV. 278. Гюньцъ арбанасинь. Г. XV. 289. придасмо ють црьковне ҁемле ють арбанась Шпиниадию. Г. XV. 303. арбанаси, кои се юбрѣтаю оу црькве, да работаю како и срьблю. Г. XV. 305.

арьханьђеловь, додај: прьвы игоумьнь архаггеловь (цркве арханђелове у Призрену). Г. XV. 276. 306. трьгь прѣдь спасовѣмь дьнемь и дрѹгїи прѣдь архаггеловѣмь (у Призрену). Г. XV. 288. на архаггеловь дьнь. Г. XV. 304.

арьханьђель, код те ријечи додај за цркву у Призрену: црькви царьства ми архаггель. Г. XV. 285. вь архаггелѣ. Г. XV. 308. — црква арханђелова у Велесу: приложи црькви оу Велесоу архаггела. Г. XV. 303.

архидиюче, scribarum praefectus: селу је Бријезима цркве арханђелове у Призрену ишла међа надь архїдиюче. Г. XV. 284.

арьхиманьдрить, ἀρχιμανδρίτης: доиджеже прѣбысть архїмандритомь вь Стоуденици. Д. 97.

арьђоурь, између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Аргюрь. Г. XV. 291.

асию, Asia: вь Асию доидоше. Д. 170.

аспидовь, *ἀσπίδος*: аспидово нщедїе. Гильф. бос. 276.

атомановић, код те ријечи додај: други љетописац пише Атамановїћь. Г. X. 274.

бабишта, неко мјесто код Призрена: виноградь оу Бабнщїнхь. Г. XV. 271.

бабоуна, код те ријечи додај: катуну је Пинушинцима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Бабоуноу, на Дльгин дѣль, на Нькьвїце. Г. XV. 297.

багатира, селу је Жеравини цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Багатироу оу главоу, ють Багатирь оу Коудсе. Г. XV. 310. ваља да је и у множини била у обичају.

банславь, име мушко: власима Блатьчаномь кад их цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше прѣмикюрь Банславь. Г. XV. 288.

банца, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Радь Банца. Г. XV. 272.

бакьши, маџарско презиме: 1516 оуби Балї баша Бакьши Михаила подь Хаваломь. Г. X. 277.

балань, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 289.

бали, име турско које други љетописац пише Балиль (које види): Балї баша. Г. X. 277. cf. Бакьши.

балию, срл. baillivus, фр. baile, bailli: поклисарїе бьнетьчаго балїа. Г. X. 276.

балоювић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Радославь Балоювикь. Г. XV. 298.

бальда, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше име Балда, од којих се тројица помињу и презименима. Г. XV. 291. 294. — Гледај Лалетић, Прькославић, Роусиновић.

бальдовинь, додај: између људи које цар Сте-

фан даде цркви арханђеловој у Призрену седморици бјеше тако име. Г. XV. 289. 290. 291. 293. 297. 298.

баньска, додај: како ѥсть оуꙁаконнль светын краль оу Баньскон. Г. XV. 306. оу Баньскон. Г. XV. 307.

банꙗ, додај: Гунцати су међили ꙁ Банωмь. Г. XV. 291.

банꙗне, m. pl. селу је Кльуекнштемь ишла међа на коловоꙁь, кон поуть нде ωть Банꙗнь. Г. XV. 285. мегю Банꙗне н мегю Кльуевнцꙗ. Г. XV. 285. оу Банꙗнѥ. Г. XV. 285.

баранннь, додај: тоꙁн бараномь ωставнхь. Г. XV. 288.

барь, додај: доходькь царьства мн оу Барѣ. Г. XV. 288.

баснословнтн, fabulari: пльтьскн моудрьць баснословн. Г. X. 247.

басть, додај: има и сада близу Омиша. Schem. d. dioc. di Spalato e Macarsca 1862. 15.

бахьуохань, турски hortulanus: бахьуохань нерождень. Г. XI. 170.

башта, додај: био је и у манастиру арханђелову у Призрену: да нѣ волнь нгоумнь ннцꙗ ωтьдатн нн оучннтн беꙁь ꙁговора нконома н баще н екднснарха н дохнꙗра. Г. XV. 306.

баѥвь, на баѥвь камы ишла је међа селу Селцу у Пологу. Г. XV. 304.

беговнћь, примјер поправи онако како стоји код имена Ѥсе.

беꙁаконоватн, inique agere: беꙁаконова. Г. X. 215.

беꙁлѣтьнь, temporis expers: сьбеꙁнауельнь, беꙁлѣтьнь. Д. 85.

беꙁмоштьнь, impotens: градωвь поустѣхь н беꙁмоштннхь обрѣтаѥ. Д. 103.

бера, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 290. 294.

бернвон, име мушко: селу је Тоудорьуоу ишла међа мегю Бернвоꙗ н Шарбана. Г. XV. 302.

бернславь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену четворици

бјеше тако име. Г. XV. 291. 295. 296. 298. један од њих бјеше презименом Николић и један Мирославић, које види.

берславьци, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Берславци конь Вележа. Г. XV. 309.

берславићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгнѣи Берславикь. Г. XV. 295.

бершинь доль, пашиште села Коупѣльника: Бершинь доль. Г. XV. 288.

берьчићь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Рашнь Берьчикь. Г. XV. 290.

бесламие, ignominia: ка беслави. Г. X. 249.

беспечальнь, securus: беспечалномоу и неметежномоу житїю. Д. 7.

билишница, планина код села Крьстьца: планина Сниѣвица и з Билишницомь. Г. XV. 301. оу Билишницѣ. Г. XV. 302.

било, додај: испадаюкие на било на Оушн. Г. XV. 273.

билоуша, село до села Лѣсковьца и Ходьче близу Призрена: з Билоушомь и с Ходчомь. Г. XV. 282.

бирь, додај: да даю бирь доуховноу пашдрицомь. Г. XV. 305. ѡ бири. Г. XV. 308.

бисажина, селу је Ошвањи ишла међа на пут, кои греде ѡть Бисажине оу Трьнавоу. Г. XV. 275.

бисьче, додај: у Херцеговини близу Пиве на карти Блавовој. Zeitsch. f. allg. erdkunde, bd. XI.

благовоние, odoris suavitas: гробноую прьсть благовонїемь богь ѡбогати. Д. 208.

благовѣстьникь, laetus nuncius: Михаила и Гаврїила иже о нась спасьнаго смотрениѣ благовѣстникь. Г. XV. 267.

благооусрьдьнь, alacer: благооусрьдьныхь слоугь. Д. 171.

благохвальнь, laudabilis, адвербијално: благохвално юко бога ради троуды его царь похвалюеть. Д. 171.

блаζньнь, blasphemus: еже бисть многимь блаζанно. Г. X. 229.

блатьце, додај: село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међа је Блатьцоу ишла на поуть на приζрѣньскын, кои греде на Оулпщницоу. Г. XV. 290. ζемлю на Блатьци. Г. XV. 308. cf. блатьчанинь.

блатьчанинь, човјек из Блатьца: влахе блатьчане. Г. XV. 288.

бледословити, nugari: всакого добра и ζла бога бити повинна соуща бледослови. Г. X. 249.

блиζница, instrumentum quoddam ferreum, uti videtur: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену ковача Роудла сь доходькомь, що юсть даваль цару ζа годище седмь десеть надь мѣрьныхь и блиζнице колико ю трѣбѣ цркви. Г. XV. 302.

блоудьникь, scortator: пекарь блудникь. Г. XI. 170.

бльстѣти се, splendere: юкоже ζвѣζды свѣтлы бльстеще се. Гильф. бос. 276.

блѣдь, pallidus: блѣда лицемь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

блюдо, patina: накладе каменїа граднаго ва блюдо велико сребрьно. Г. X. 260.

бобе, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Бобе. Г. XV. 290.

бобоювьци, међа је планини Ограђенику ишла ωть Бобоювьць дѣломь на роупе. Г. XV. 300.

бобьнин потокь, селу је Сакату ишла међа на Бобнин потокь. Г. XV. 287.

богапрѣданьнь, ту ријеч треба избрисати, а у примјеру састављено богапрѣданнаго треба раставити бога прѣданнаго, а смисао је као кад би ријечи ишле овијем редом: николиже вь твое дьни вьсхыщено бысть вљкомь ωвче стада прѣданнаго ти ωть бога.

богогласьнь, vaticinans: ѡба славна богогласна. Д. у Ш. lesek. 124.

богозрачьнь, deo similis: ѩко два свѣтилѣ богозрачьно сиѩюща. Д. у Ш. lesek. 125.

богомрьзькь, додај: богомрьскые ересн. Д. 152.

богородица, додај: црква у селу Мьшоутнштихь: сь црькками светомь богородицомь и светымь Сумеѡномь. Г. XV. 278. црква на Гладрѣ света богородица. Г. XV. 304. црква на Дани света богородица. Г. XV. 304.

богородичинь, matris dei: до хрїсовоула богородичина ишла је међа селу Пиранима. Г. XV. 275.

богосвѣтль, divinitus splendens: богосвѣтлымь свѣтилникомь. Д. 177.

богославь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше тако име. Г. XV. 298. од њих се тројица помињу презименом: Боудишнћь, Милѣновнћь, Тврьдановнћь, које види.

богохраниммь, a deo servatus: богохранимыи градь Солоунь. Д. 103.

богоѥ, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену осморици бјеше тако име. Г. XV. 291. 294. 295. 297. 298. 303. од њих се двојица помињу презименом Градоѥвнћь, Любнћь, које види.

богоѥвнћь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Добре Богоѥвнкь. Г. XV. 297.

богьда, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богда. Г. XV. 289.

богьдановь, селу је Ријечанима ишла међа на богдановоу никоу. Г. XV. 280.

богьдань, додај: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену два млина на Пѣсчинѣ Богдана Гоубавьца. Г. XV. 272. — Између људи које исти

цар приложи истој цркви тринаесторици бјеше име Богдань. Г. XV. 289. 291. 298. од њих један бјеше прѣмикюрь власима кострчанима. Г. XV. 294. а седморица бјеху презименом Владоєвнћь, Жранетнћь, Маноиловнћь, Младѣновнћь, Радотнћь, Сѣва, Юнчевнћь, које види. — Гледај Радомыслнћь.

богьданьць, име мушко, гледај Тоудорнћь.

богьданьчнћь, додај: исти по имену само. П. 13. 100.

богьде, име мушко, гледај Таноушевнћь, Оурьсоуловнћь.

богьдешь, име мушко, гледај Кроупнчнћь, Озрѣновнћь.

божнћь, додај: о божнки. Г. XV. 305. — Гледај Кроупнчнћь, Прьчнбраднћь.

бозовьцн, село које је међило са селом Јеленцем: мегѧ Юленьцоу сь Бозовцн оу велню рѣкоу оу Сопоть. Г. XV. 302.

бонко, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име. Г. XV. 292. од њих четворица бјеху презименом Златаревнћь, Петровнћь, Помень, Становнћь, које види. неком Бонкоу виноград замијени цар Стефан другим давши његов цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 271.

бонче, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 290.

бончннь, име мушко, гледај Браншнћь.

болачнћь, погрјешка је мјесто Бодачнћь.

болило, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Болило. Г. XV. 297.

болнновнћь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Краимирь Болиновнкь. Г. XV. 289.

болнчевь, међу људима које цар Стефан при-

ложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше Горгии болнуевь ѕеть. Г. XV. 272.

боловань, планина: селу је Мьшоутиштемь била међа планина Грьмоката и Боловань. Г. XV. 278.

больница, додај: кто се разболи, да ю оу болници, а хромца и слѣпца да нѣ. Г. XV. 308.

больнь, додај: старць больнь. Г. XV. 306.

болюславь, додај: гледај Прибетићь.

болюша, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Болюша. Г. XV. 298.

боре, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 297.

борисламь, додај: гледај Браишнћь.

борити се, pugnare: бѣсовь, борещихь се с нами. Ст. 25. не могу сь нимь борити се. Г. XIII. 361.

бориша, име мушко, гледај Дьмитровићь.

борова кыка, гледај код ријечи кыка.

борькь, додај: забјелу у Слатини ишла је међа до Борка, и ѡть Борка на оноу страноу. Г. XV. 283.

борьскыи, међа је Крьстьцоу ишла ѡть борьскога полю. Г. XV. 301.

борьць, селу је Шикљи ишла међа на вроущьки стоуденць на Борьць. Г. XV. 286.

борьшиньци, заселак селу Ограђенику: с Корьшиньци. Г. XV. 279. Боршинцемь мегю. Г. XV. 279.

бостадинь, име мушко, гледај Гроубьшићь. штампарска погрјешка није.

бостаньжию, турски hortulanus: изгна бостанжїе из монастира. Гильф. бос. 313.

боунти се, obniti. Са. тип. ст. III. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

бравь, додај: да даю пролѣтїи по два брава юлова. Г. XV. 310.

брадель, између људи које цар Стефан писа цр-

кви арханђеловој у Призрену један бјеше Михо Браделъ. Г. XV. 272.

бранко, додај: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бранко. Г. XV. 294.

бранславъ, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Бранславъ. Г. XV. 295.

бранша, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бранша, брат му је био прѣмикюрь истога катуна по имену Граде. Г. XV. 297.

браншић, међу људима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеху три брата Браншики Коичинъ и Рашьманъ и Борнславъ. Г. XV. 298.

браниловић, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену њиву на врбичком пољу до Браниловика. Г. XV. 272.

браниславъ, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Браниславъ. Г. XV. 297. cf. Браниславъ.

брањко, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 290. 293. један од њих бјеше презименом Братославић, које види.

брањнъ, додај: бранное оржжїе. Д. 159.

брата, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Брата. Г. XV. 291.

братанъ, filius fratris: ȥ братомь и с братани. Г. XV. 291. (съ) сынови и ȥ братани. Г. XV. 289. 290.

братеша, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Братеша. Г. XV. 292.

братиковић, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђелевој у Призрену бјеше Нѣгославь

Братнвоевнкь н брать мој Дабнжнвь. Г. XV. 297. гдје је гријешком наштампано брать нвоевнкь.

братнловнћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бијеше у Блатьцоу Раде Братнловнкь и у катуну Драгољевцима Шарбань Братнловнкь. Г. XV. 290. 298.

братнштевнца, међа је селу Пакиши ишла нз рѣке на Братнщевнцоу. Г. XV. 281.

братнк, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бијеше тако име. Г. XV. 290.

братославь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену тројици бијеше тако име. Г. XV. 292. 294. 297.

братославнћь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Бранко Братославнкь. Г. XV. 298.

братославь, *τοῦ* Братославь: селу је Боучню цркве арханђелове у Призрену ишла међа по срѣд(ѣ) братослалѣ хрнда. Г. XV. 281. матн братослалѣ приложи с допуштењем цара Стефана село Плочицу цркви арханђеловој у Призрену за гробь братославь. Г. XV. 305. из ближе се не каже тај Братослав.

брататегь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бијеше име Бртатегь. Г. XV. 291.

братошь, додај: међу људима које Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Братошь. Г. XV. 290.

братоє, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену двојици бијеше тако име. Г. XV. 290.

братьнкь, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бијеше оулнарь Братнкь. Г. XV. 284.

братьць, додај: име мушко: између људи које цар

Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Братьць. Г. XV. 294.

братѣновнћь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Крьзота Братѣновнкь. Г. XV. 298.

брачево, гледај Брашево: ходи Мураѳь подь Брачево. Г. X. 271.

браю, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Браю. Г. XV. 290.

браюнь, додај: гледај Гроубетнћь.

бреунћь, додај: у споменику је наштампано Бреунинкь, које ако није погрјешка треба мјесто Бреунћь ставити Бреуьнинћь.

бродь, додај: два села која је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Бродь и дроугн Бродь, међа им је ишла ѡть планине ѡть Прькослава и низ рѣкоу крушевьскоу. Г. XV. 281. Глькоуница и Бродь. Г. XV. 282.

бродьць, заселак селу Кльчевиштемь: сь Бродьцемь. Г. XV. 284. међа је селу Селцу у Пологу била гдѣ се обѣ рѣцѣ стають под Бродцемь. Г. XV. 304.

бродꙗнинь, човјек из Брода: ѡвце да пасоу бродꙗне. Г. XV. 307.

брьзота, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Крьзота. Г. XV. 298. од њих један бјеше презименом Братѣновнћь, које види.

брьньница, мјесто у којем једнога оулишра даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену: оу Крьньннци. Г. XV. 284. може бити садашње село близу Приштине: Brnica. Hahn, reise 135.

брьнюшьча, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену нешто земље оу горьнюн Брьнюшьчи. Г. XV. 275. да ороу на Брьнюшьчи. Г. XV. 277. да косе на Браньшчи (које ће бити писарска погрје-

шка). Г. XV. 277. то ће бити исто мјесто које је у познијем пријепису записано Брьништа, које види.

брьсеүеко, додај: то је без сумње село које се сада зове Брсечине. Schem. rhac. 1862. 25.

брѣзи, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Брѣзи, међа му је ишла потокомь юлшевнүкынмь, како пристаю оу Дрѣницоу. Г. XV. 284.

брѣзьна, додај: селу је Боүүню цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Брѣзьне. Г. XV. 281.

брѣстовьць, додај: или заселак селу Диничину или село до Диничина (које види): з Брѣстовьцемь, Динүиноу и Брѣстовьцоу. Г. XV. 275.

брѣсть, додај: селу којему је име Цѣлине ишла је међа на брѣсть. Г. XV. 304.

брѣстьница, додај: селу је Шикљи ишла међа на Брѣсницоу. Г. XV. 286.

боүбиштевь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Ранко, боүбищевь зеть. Г. XV. 272.

боүдилишта, } међа је Вишеграду код Призрена
боүдилиште, } ишла надь Боүдилища. Г. XV. 271. а Љесковцу селу цркве арханђелове у Призрену ишла је међа ѡть Боүдилища. Г. XV. 282.

боүдиловиħь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Станило Боүдиловикь. Г. XV. 299.

боүдиловь, међа је катуну Гунцатима ишла на боүдилова коүкища. Г. XV. 291.

боүдимирь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 297.

боүдиништь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Данко Боүдинищь. Г. XV. 272.

боүдиславлиħь, међу људима које цар Стефан даде

цркви арханђеловој у Призрену бјеху у катуну Драгољевцима Владимирь и Радивои Боудиславикь и Прибань Боудиславикь и браћа му Смиль и Бѣли. Г. XV. 298. 299.

боудиславь, *тоӱ* Боудиславь: међа је катуну Голубовцима ишла оу боудиславь потокь и оуз дѣль кони боудиславихь коукиць. Г. XV. 293.

боудиславьскыи, гледај боудиславь: оу боудиславь потокь, и потокомь боудиславьскымь. Г. XV. 293.

боудиша, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Боудиша. Г. XV. 290.

боудишић, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Богославь Боудишикь и брать моу Гоıа. Г. XV. 298.

боудић, додај: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Раюль Боудикь. Г. XV. 291.

боудоıе, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 297.

боунсиль, име мушко, гледај Добриловић.

боуковь, додај: селу је Вранићима цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Добрїихь Водиць оу Боуковоу Главоу. Г. XV. 278.

боукоша, заселак селу Вранићима: сь заселькомь Боукошомь. Г. XV. 278.

боульць, селу је Љубижњи цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Боульць а ѡть Боульца низ дѣль низь Тоциль. Г. XV. 273.

боуниловић, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху Шарбань Боуниловикь и Хлапь Боуниловикь. Г. XV. 298. 299.

боуниславь, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 296.

боуниша, име мушко: између људи које цар Сте-

фан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Боуниша. Г. XV. 298.

боусино, заселак селу Корили: Боусино. Г. XV. 274. Боусиноу. Г. XV. 274.

боусиньскын, τοῦ Боусино: селу је Вранићима ишла међа до мегю боусиньске. Г. XV. 278.

боучию, додај: село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Боучию, међа је Боучию ишла ѡть Плавии и ѡть Брѣзьне. Г. XV. 281.

боушатовь, селу је Бријезима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу боушатове кякю. Г. XV. 284.

боуюкь, додај: име мушко, гледај Наглишић.

боуючинь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Боуючинь. Г. XV. 289. 295.

бьчьва, тако поправи ријеч која је наштампана бачва.

быстрица, додај: гдѣ се стаю Быстрица ꙁ Дримомь. Г. XV. 279. како водоваги иꙁ Бистрице греде. Г. XV. 272. на обрьши Бистрице. Г. XV. 301.

бѣдьба, додај: да ороу црькви, що имь юсть ꙁаконь, три дьнїи юсени ꙁаманицомь и трїи дьнїи прѣмалѣтние, и бѣдьбоу, и трїи дьнїи сѣна да косе ꙁаманицомь. Г. XV. 277. да имь нѣ ине работе раꙁвѣ ꙁиданию и бѣдбе дьнь. Г. XV. 305. да ѡроу бѣдбоу всакога жита. Г. XV. 305. да ѡроу всакога жита бѣдбоу. Г. XV. 305.

бѣла, додај: има и сада на заливу которском ниже Пераста, итал. Bianca.

бѣла црьква, додај: како оупада рѣка Бѣле Црькве оу Дримь. Г. XV. 275. гласи и Бѣла Црькы: поуть како греде иꙁ Динчина оу Бѣлоу Црькы. Г. XV. 275. cf. бѣлоцрькывьскын.

бѣлица, додај: на ријеци истога имена која се и сада зове Бјелица, близу Јагодине у садашњој Србији.

бѣлоглавьци, катун који је цар Стефан дао цр-

кви арханђеловој у Призрену: катоунь Бѣлоглавьци. Г. XV. 278.

бѣлопольскын, τοῦ Бѣло Полѥ: прѣко бѣлопольского поути. Г. XV. 299. на бѣлопольскои цѣстѣ. Г. XV. 299.

бѣло полѥ, међа је катуну Синајинцима ишла ѡть Бѣлога Полꙗ. Г. XV. 296. поуть, кои греде ѡть Бѣлога Полꙗ. Г. XV. 300. оу Бѣло Полѥ. Г. XV. 300.

бѣлоцрьквьскын, τῆς Бѣла Црьква: оуз рѣкоу бѣлоцрьквьскоу. Г. XV. 275.

бѣлошь, поток близу села Шикље: засеоку тога села Крстима ишла је међа оус потокь оуз Бѣлошь. Г. XV. 287.

бѣль, име мушко: Бѣль Шоуть, ако није обоје једна ријеч: Бѣльшоуть, гледај Шоуть.

бѣльградь, додај: Бѣльградь иже вь Фриѡлє. Г. XI. 126.

бѣльмоужьць, селу је Селцу у Пологу ишла међа на Бѣльмоужьць. Г. XV. 304.

бѣльць, laicus: бѣлць да нѣ владалць оу манастыри; дворане бѣлци да не стоє оу дворѣ, нь да имь се да стань извьнь манастыра. Г. XV. 306.

бѣлѣгь, додај: оу бѣлѣге, коудѣ постависмо мраморниѥ. Г. XV. 274. коудѣ бѣлѣге постависмо. Г. XV. 276. ѡть мегиѥ доублꙗньске поутемь по дѣлоу до бѣлѣга. Г. XV. 276. до поути, коудѣ бѣлѣзи стоѥ. Г. XV. 279.

бѣлꙗ, име мушко, гледај Боудиславлићь.

ва, додај: cf. кова.

валꙗвица, међа је селу Пиранима ишла ниже Валꙗвице. Г. XV. 274.

варьвара, додај: црква у Шикљи света Варвара. Г. XV. 287.

варьнава, додај: (Ва)рнавоу. Г. XIII. 370.

варьшинь, селу је Жеравини ишла међа на варшиие коукиѥ, и ѡть варшинѣхь коукь на любаньскии поуть. Г. XV. 310.

василисковь, basilisci: щенє лъвово и василисково. Гильф. бос. 276.

василіє, додај: архимандрит милешевски 1639. Гильф. бос. 312.

василь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 293 297. од њих један бјеше презименом Прѣсветичићь, које види.

василько, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Василько. Г. XV. 294.

вележа, село с којим је међило село Шпинадија: с Вележомь. Г. XV. 303. cf. Вележь.

вележь, као да је исто село које се звало и Вележа: Берславци конь Вележа. Г. XV. 309.

велесь, мјесто на Вардару: оу Велесоу. Г. XV. 303.

вельлѣпота, magnificentia: веллѣпотоу. Д. 218.

вериціскыи, катуну је Драгољевцима била међа гдѣ прѣходи верицки поуть прѣзь Соушицоу. Г. XV. 300.

вести, ведоу, додај: да веде и несе прѣдь цара. З. 39.

вигнјевићь, тако треба јамачно мјесто Вигневићь.

виништорьскыи, међа је Кострцу ишла оу виништорьскы грабь. Г. XV. 295.

виноградь, додај: vitis може бити овдје: достоино не вь коупь сь виноградомь коупинѣ разсоудивше. Д. 152.

виноградькь, vinea ђур.: виноградьк оу Бабицїихь. Г. XV. 271.

виньница, cella vinaria: житница и винница. Г. XV. 269.

виньнь, додај: мѣртикь хлѣбныи и винни. Г. XV. 306.

виситице, као да је планина: селу је Мьшоутиштемь била међа планина Грьмовата и Боловань с Виситицами. Г. XV. 278.

вистиарь, *βιστιάριος*, praefectus aerario: висьтѣрье ѡпьќиньски. М. 39.

виталина, гласи Вѝта̑љина, и тако треба поправити гдје сам писао Виталина.

витань, додај: гледај Кылычићь.

витомирь, додај: између људи које цар Стефан

даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 290. 291. 295.

витошь, име мушко, гледај Жевељевић.

вить, додај: црква светога Вита код села Коупѣльника: в црькви светаго Витьа ишла је међа селу Коупѣльникоу. Г. XV. 287.

витько, додај: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Витко. Г. XV. 289.

владальць, додај код црквених: иконома и еклисиарха и всакого владальца да не ставии царь, развѣ игоумнь зговараю се з братиюми. Г. XV. 306. бѣлць да нѣ владаль оу манастыри. Г. XV. 306.

владати, додај: да не владе никто онѣмьзи селомь, тькмо црьквь. Г. XV. 285.

владимирь, додај: међу људима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену бјеше попь Владимирь. Г. XV. 289. и још четворици бјеше тако име међу људима које је исти цар дао истој цркви. Г. XV. 292. 298. од њих двојица бјеху презименом Доурьђевић и Урѣпьнић, које види.

владиславь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше име Владиславь. Г. XV. 292. од њих двојица бјеху презименом Лютоювић и Строислалић, које види. — Код Владисава сина херцега Стјепана додај: године 1438 још му није било четрнаест година. М. 391.

владию, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Владию. Г. XV. 289.

владикь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгоутинь Владикь. Г. XV. 272.

владовикь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ярославь Владовикь. Г. XV. 299.

владошь, име мушко: брат Берислава Мирослављића (гледај Мирославлићь). Г. XV. 298.

владоѥ, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 298. један од њих бјеше презименом Ранчетићь, које види.

владоѥвићь, неки је Младѣнь Владоѥвићь имао цркву спасову коју цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену замијенивши је Владојевићу другом црквом и селима. Г. XV. 270. — између људи које исти цар даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Конхиа Владоѥвикь. Г. XV. 299.

владоуль, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Владоуль. Г. XV. 290.

владь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име. Г. XV. 289. 291. 293. 298. од њих једном бјеше презиме Лѣпьчиновићь, које види.

владько, за Влатка сина херцега Стјепана додај: М. 394. 403.

владьць, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 289.

владыка, за Владику која се помиње с госпођом Владом додај: cf. Ђоурьђь, Влада.

владычькыи, гледај владычьскыи: да нѣ похранѥнию владичкога ни оу ѥдьномь селѣ црьковномь. Г. XV. 308.

влака, селу је Селцу у Пологу ишла међа по дѣлоу вѕь Влакоу. Г. XV. 304.

власово брьдо, селу је Рабьчи ишла међа на Власово брьдо. Г. XV. 280.

властелинь, додај: властеле, кои се ѡбрѣтаю оу црькве, да ѡроу всакога жита бѣдбоу, и що оуѕоре, да ѕавлачи, и сѣна да коси дьнь и ѕдегиѥ, и постать винограда, и поуть сь игоуменомь. Г. XV. 305.

властелнунѣь, додај: приложи любовнїи и вѣрнїи властелнункь царьства ми Никола Оутолнункь село свою баштинью цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 285.

властить, додај: cf. навластить.

власть, додај: да свршше ꙁа тога власти, уто пишоу соудїе; ако ли не свршше власти, да се кажьню како прѣслоушьници. З. 48.

власѣно полѥ, додај: катуну је Голубовцима ишла међа цѣстомь великомь, коꙗ греде ѿть Власѣнога Полꙗ оу стоубль. Г. XV. 293.

влахноть, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгꙗ Влахнѡть. Г. XV. 292.

влаховь гробь, Домовићима је ишла међа оу Влаховь Гробь. Г. XV. 283.

вльковнѣь, код Влатка Вуковића додај: њему је грјешком наштампано име Платко. П. 113.

влькосалнѣь, за Нинца Вукосаљића додај: без презимена 1450. М. 442. cf. Ниньць.

вльна, lana: вльна да се даю калоугѥромь всѣмь ѥднако. Г. XV. 307. власи, кои соу оубоꙁи, да теже вльноу црьковноу, што имь повелѣва игоумнь. Г. XV. 310.

вльхва, fraudator, тако треба мјесто влѣхва, које је без сумње грјешком наштампано у споменику.

вльуетрьньскын, τοῦ Вльуни Трьнь: до мегїе вльуетрьньске. Г. XV. 304.

вльуни, додај: на Вльуню Клѣть. Г. XV. 282. cf. клѣть.

вльуни трьнь, додај: ѿть Вльунѥга Трьна. Г. XV. 275.

вльуниꙗкь, селу је Бријезима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до Вльуниꙗка и оуꙁ Вльуниꙗкь оу боушатоке вѣкїе. Г. XV. 284. и катуну Голубовцима ишла је међа потокомь боудиславльскымь, како пристаю оу Вльуниꙗкь ... и Вльуниꙗкомь до стоуденнуьке мегїе. Г. XV. 293.

вльуниѥ полꙗне, међа је катуну Гунцатима ишла поутемь надь Вльуниѥ Полꙗне. Г. XV. 291.

вобода, избриши ту ријеч, а примјери код ње припадају под ријеч Ободь, гдје су и споменути.

воднуькын, селу је Кориши ишла међа оу водньукы потокь. Г. XV. 274.

водоваꙗ, aquae ductus: како водоваги иꙁ Бистрице греде на Ѡграденикь. Г. XV. 272. црква је арханђелова имала њиву некога Рајка мегю водовагими, и дроуге нивe ниже водовагие дкѣ уести тоунгие. Г. XV. 271. а Вишеграду је код Призрена ишла међа ѡть ранкове црькве . . . оуꙁ водовагю дѣломь. Г. XV. 271. селу је Селцу ишла међа по водоваги на добри стоуденьць. Г. XV. 304.

воꙁьникь, додај: ѡть стоубла како греде поуть и стае се с воꙁникомь голоубовьуькымь. Г. XV. 293.

воиковь, селу је Воиицоу ишла међа ѡть воикова лаꙁа. Г. XV. 278.

воило, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 290.

воимиль, име мушко, гледај Хранетићь.

воиньць, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Воиньць, међило је с Храштанима. Г. XV. 277. Воиньцоу је ишла међа ѡть Сопина. Г. XV. 277.

воинѣгь, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Воинѣгь. Г. XV. 297. — Међа је Пећанима ишла ѡть стоуденьца Воинѣга. Г. XV. 277.

воисалићь, за Ђурђа Војисаљића додај: Georgius Voisalitius. M. 330. а за Петра Војисаљића додај: cf. Петрь.

воисилићь, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Тодорнць Воисиликь. Г. XV. 299.

воисиль, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену шесторици бјеше тако име. Г. XV. 291. 293. 296. од њих

један бјеше брат Милошу Прибислаљићу. Г. XV. 298. а један бјеше брат Инославу Стрезовићу. Г. XV. 298.

вонска, додај: сь своими богодарованиїими вонскамн. Д. 108.

вонславь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 294. 304.

вонхьна, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену осморици бјеше тако име. Г. XV. 289. 295. 305. од њих један бјеше прѣмикюрь катуну Добрушинцима. Г. XV. 291. а двојица се помињу презименом Владоєвићь, Тихомирићь, које види.

вонхьнинь доль, додај: планини је Хоругвици ишла међа на вонхнинь доль. Г. XV. 296.

вонхьнићь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеху Раѩ Вонхникь и Трошань Вонхникь. Г. XV. 289. 299.

вонца, име мушко, гледај Рашєтнћь.

вонша, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Вонша, брат Инослава Стрезовића. Г. XV. 298.

волица, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену седморици бјеше тако име. Г. XV. 290. 291. 292. 298. од њих бјеху тројица презименом Деѩновнћь, Радошевнћь, Сврьцоєвнћь, које види.

воскь, додај: людиє кои даю воскь (цркви). Г. XV. 272.

воштань, cereus: вьжегьша свѣтильника своѩ, не вощана тькьмо єдиного, нь и сама просвѣщьша се. Д. у Ш. lesek. 124.

воштиє, pomarium, cf. воћиє, воће: с виноградн и сь вощиємь. Г. XV. 310. с виногради и с вокиєм. Г. XV. 278. сь вокиємь и сь урьницами. Г. XV. 273.

воѩ, име мушко, гледај Денковићь.

воћиє, гледај воштиє.

вражние брьдо, селу којему је име Цѣлиие ишла је међа оу Вражние Брьдо. Г. XV. 304.

враниѣи, додај: село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Враники, међа му је ишла оть Неродимлю. Г. XV. 278. на Вранкие је ишла међа селу Броду цркве арханђелове у Призрену. Г. XV. 282.

враниѣьскыи, τῶν Враниѣи: селу је Ријечанима ишла међа до мегие вранитске. Г. XV. 278.

вранове планиие, засеоку села Шикље Крстима ишла је међа на Вранове планиие. Г. XV. 286.

враньсаньскыи, погрјешка ће бити мјесто вранѧньскыи.

враниѧ, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену цркву оу Врани выше Хотоулѧ. Г. XV. 303.

враниѧ стѣна, забјелу је Крушчици цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Враню Стѣноу, оть Враниѥ Стѣне оу Градище. Г. XV. 276. и селу је Синајинцима ишла међа оу Враню Стѣноу. Г. XV. 296. у познијем споменику Вранниѧ Стѣна, коју види.

братьца, планини је Хоругвици ишла међа на Братьца. Г. XV. 297.

врачь, додај: селу је Коупѣльникоу ишла међа на вели поуть како има мегие светымь врачемь. Г. XV. 287.

вроутькь, селу је Бријезима ишла међа Дльбокыимь потокомь до Вроутка и низь Вроутькь до Вльчиѧка. Г. XV. 284.

вроуштькыи, селу је Шикљи ишла међа на вроущьки стоуденць. Г. XV. 286.

врьба, додај: мегиѧ оу двѣ врьбѣ. Г. XV. 274.

врьбица, додај: међа је селу Тудорчу ишла прѣко Врьбице. Г. XV. 302.

врьбичани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: за село Врьбичаны. Г. XV. 269. с Врьбичани, Г. XV. 269. село Врьбичани над мана-

стиремь (арханђеловијем у Призрену). Г. XV. 279. из Врьбичанїн. Г. XV. 279. поуть изь Кроушевице оу Врьбичане. Г. XV. 303. из Врьбичань. Г. XV. 303. за Врьбичане. Г. XV. 308.

врьбовице, планини је Хоругвици ишла међа на Врьбовице. Г. XV. 296. гдје гријешком стоји Врьбовица.

врьбьничьскыи, τῆς Врьбьница: нива на врьбничкомь поли. Г. XV. 270.

врьпелићь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Драгѡ Врьпеликь. Г. XV. 392.

врьтача, vallis (ваља да је то што и данас): међа је Ѩньчиштемь ишла оу врьтачю. Г. XV. 292.

врьть, додај: врьть. Г. XV. 270.

врьтьпьскыи, селу је Селу на Срѣдьскои ишла међа на врьтьпьскыи дѣль. Г. XV. 280.

врьхь, додај: село оу Полозѣ Селце и с Велимь Врьхомь. Г. XV. 304.

врьшитьба, додај: ни жетве ни врьшитбе. Г. XV. 307.

врьћи, додај: што се може врьки камы. Г. XV. 288.

врѣло, додај: засеоку је села Шикље Кроунмадѣ била међа врѣло светы Геѡргыѥ. Г. XV. 286. и потокомь на Гачьна врѣло. Г. XV. 286.

вьводити, додај: ни свезьнѩ оу нь оуводити. Г. XV. 269.

вьзбоудити, додај: оузбоудившаа оусьпшеѥ вь грѣсѣхь. Д. у Ш. lesek. 124.

вьземати, додај: изземано. М. 41.

вьзорати, додај: што оузоре, да заклачи. Г. XV. 305.

вьзь, додај код глагола што се помињу код те ријечи: на сиѥ забѣле кто оужделе пасти по игоумнокоу речению, ксакь да плати травниноу како ѥсть законь; кто ли оуждене поси͡лнѥмь, да плати цароу т. перперь а црькви доходькь по законоу. Г. XV. 301. дге исспотрѣбвѥ. М. 344. комоу се што испристои. М. 497.

вькопати, defodere: на камы оукопань. Г. XV. 304.

вьнь, додај: исхождааше вьнь ограды. Д. 98.

вьоунце, на—, coram: сташе с поклисрѣ херьцегоеми прѣдь нами на воунце. М. 515.

вьпасти, додај: да не впатнеть в гневь царьства ми. М. 523.

вьскрилити, alas addere: рѣками сльзьнами вьскриливьша светие молитви, и вьзлѣтѣста кь любителю своемоу Христоу. Д. у Ш. lesek. 124.

вьсоути, вьсьпоу, infundere: да ѡроу бѣдбоу всакога жита, и все сврьстовавше оусоути, и сѣно црькви да косе. Г. XV. 305.

вьсь, omnis, додај: сь свовь. М. 31.

вьшивица, ријека код села Риједана: Вьшивица. Г. XV. 280.

вылькинћь, међу људима које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници бјеше у Доброј Ријеци Витань Выльчикь. М. 97.

вынoy, додај: како ѥ прѣгѥ быль, такозн да ѥ и вынoy. Г. XV. 287. мислим да је мјесто те ријечи рђаво прочитано кь снy. М. 263.

высь, међа је Кльуевиштемь била до Виса оус поланоу, и с друге стране право оу Вись. Г. XV. 285.

вышеградь, додај: код Призрена: изпандосмо градь горнїи нарицаѥмы Вышеградь. Г. XV. 269. мегю Вышеградоу. Г. XV. 271.

вѣньць, додај код другога значења: по вѣньцоу. Г. XV. 302.

вѣтинскыи, тако треба мјесто ветинскыи.

вѣю, ramus: оу крикоу вѣю ишла је међа селу Бриједима. Г. XV. 284.

габровьць, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену два винограда оу Габровьци. Г. XV. 271. два пута.

гавьчьнь, име мушко: на Гавчьна врѣло. Г. XV. 286.

гарани, Храштани су међили з Гарани. Г. XV. 304.

гарь, селу је Радеши ишла међа на брьдо на Гарь. Г. XV. 281.

гарьчица, селу је Ријечанима ишла међа на Гарьчицоу. Г. XV. 280. cf. Гарьчице.

гарьчице, селу је Радеши ишла међа по срѣдѣ Гарьчиць. Г. XV. 281. мислим да је исто село које се пише и Гарьчица.

гвоздь, додај код првога значења: селу је Корищи ишла међа оу дроугы камн конь гвозда. Г. XV. 274. селу је Селу на Срѣдьскои ишла међа на рашиньскы поуть, како испада из гвозда. Г. XV. 280. чрьни гвоздь... да сѣкоу. Г. XV. 282. поутемь призрѣньскымь выше гвозда. Г. XV. 301.

гвоздѣнь, додај: ковача Роудла с коломь гвоздѣнымь. Г. XV. 302.

главать, додај: име мушко: село Рабьча с попомь Главатомь. Г. XV. 280.

главина, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Главина. Г. XV. 297.

гладра, ријека код села Жеравине: том је селу ишла међа оу рѣкоу оу Гладроу, и низь Гладроу оу чрьленоу Гроукоу. Г. XV. 310. на Гладрѣ црькови. Г. XV. 304. забѣль на Гладрѣ. Г. XV. 304.

глажева, селу је Шикљи била међа планина Глажева. Г. XV. 286.

глине, селу је Жеравини ишла међа оу Глине, ѿть Глинь оу Пистоуль. Г. XV. 310.

глогь, crataegus: међа је Голубовцима ишла оу глогь. Г. XV. 293.

гльбокый доль, додај: селу је Ошваћи ишла међа како оупада Глькокии Доль оу Дримь. Г. XV. 275.

гльбокый потокь, додај: селу је Бријезима ишла међа оу Глькокын Потокь и Дльбокынмь Потокомь до Кроутка. Г. XV. 284.

глькоучица, додај: село код села Радеше, до ње бјеху и Орьчоуша и Бродь: чрьни гвоздь да сѣкоу оу опкиноу Ѡрчюша и Глькоучица и Бродь. Г. XV. 282.

глька, катуну је Драгољевцима ишла међа на Глькоү. Г. XV. 300.

гнати, додај: нимамо да ихь не женоү на сѣно ни на ораније. Г. XV. 277.

гнилишта, додај: има и сада то село. Магаз. далм. 1861. 79. Schem. rhac. 1863. 74.

гнонна, } паша коју је цар Стефан дао цркви аргнонно, } ханђеловој у Призрену: забѣль на Овчи Поли Гнонна, оть Гнонне... на Ѫзкине... и на Топле Дольце, тере на Гнонно. Г. XV. 301.

говеђь, bovis: коже говеге. Г. XV. 308.

година, додај: hora. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

гонно, међа је Синајинцима ишла поүтемь, кои греде оү Гонно. Г. XV. 296. мегиѫ Гонноү. Г. XV. 296. поүть оү Гонно. Г. XV. 299.

гонславь, додај: гледај Радогостићь.

гонша, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гонша брат Берислава Миросаљића. Г. XV. 298.

голии хльми, забјел селу Бријезима. Г. XV. 284.

голихово, међа је Кльчевиштемь ишла поүтемь, кои греде оүз Голихово право оү Баниѥ. Г. XV. 285.

голо брьдо, близу брда Стражника: оүлиѩникоү на Слатинѣ ишла је међа оть Стражника оү Голо Брьдо... оть Голога Брьда по дѣлоү до пѧтковьскога брьда. Г. XV. 283.

голоүбовьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Голоүбовци, међа је Голоүбовцемь ишла оть Ѥльшанице. Г. XV. 292. 293.

голоүбовьчькын, τῶν Голоүбовьци: возникомь голоүбовьчькымь, голоүбовьчкы поүть. Г. XV. 293.

голоүшь, међа је Кострьцоү ишла оү рьть Голоүша, тере по врьхоү Голоүша на лопаинь доль. Г. XV. 295. селу је Војинцу ишла међа на обрадовь доль мегю Голоүша. Г. XV. 277.

гомила, додај: селу је Војинцу ишла међа оү го-

милоу, и оть гомиле потокомь оу доубь. Г. XV. 277. и селу је Сакату ишла међа на гомилоу. Г. XV. 287. и Ѩньчиштемь је ишла међа оуз дѣль оу гомилоу. Г. XV. 292. и Голубовцима је ишла међа оу гомилоу. Г. XV. 293.

гоновьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 278.

гонь, име мушко: између људи цркве спасове, коју с људма његзинијем даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену, једном бјеше име Гѡнь. Г. XV. 270. — Други човјек: на селище Гѡна Бѣлога. Г. XV. 286.

гоньць, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гѡньць арбанасинь. Г. XV. 289.

гоньшинь, међу људима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену бјеше Коста, гѡньшинь зеть. Г. XV. 309.

горажда, додај: на Кипертовој карти од Србије близу Новога Пазара.

горние, мјесто негдје близу Скадра: Горние. Г. XV. 288.

горожоупе, селу је Тмави цркве арханђелове у Призрену ишла међа дѣломь како се камы вали мегю Тьмавоу и мегю Горожоупе. Г. XV. 283.

горьскыи, додај: горьскаа села. Г. XV. 305.

горѣние, ardor: сь вьсакымь горѣниемь доуше и желаниемь срьдьца тьще се. Г. XV. 268.

госпождинь, dominae, cf. госпоѓинь: оу госпождинѹ црькви. Г. XV. 271.

гостила, селу је Коупѣльникоу ишла међа оу камень, ис кога е израсла Гостила. Г. XV. 287.

гостимирь, додај: гледај Давєтићь.

гостова глава, селу је Бријезима ишла међа оу Гостовоу Главоу. Г. XV. 284.

гостоулино, међа је Блатьцоу ишла мимо Гостоулино. Г. XV. 290.

гоіа, име мушко, гледај Коуднишић.

грабь, додај: међа је Кострцу ишла оу врьхь граба кострьчкога и оу книншорьскы грабь. Г. XV. 295.

граде, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Граде, од њих један бјеше прѣмикюрь катуну Драгољевцима. Г. XV. 297. 298.

градетинь, *тоѵ* Граде: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху у катуну Драгољевцима Станимирь и Радославь, сестричикіа градетина. Г. XV. 298. може бити да се мисли Граде прѣмикюрь истога катуна.

градетићь, међу људима у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Прѣдиславь Градетикь и брать моу Смиль и Димитрь. Г. XV. 297. били су синови Градете прѣмикюра истом катуну.

градиловићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Прьвє Градиловикь. Г. XV. 299.

градиславь, додај: тепчии Градиславь за цара Стефана. Г. XV. 302. — Између људи које исти цар даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Градиславь. Г. XV. 290. 291.

градиславићь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Грьдмань Градиславикь. Г. XV. 294.

градити, додај: да онзи виноградь сами граде и теже. Г. XV. 276. ıагнила да граде. Г. XV. 310.

градиште, додај: близу Призрена: селу којему је име Сѣнижи ишла је међа оу Градище, и забјелу Крушчици ѡть Враніє Стѣнє оу Градище, а ѡть Оковане оу Пчелиню Стѣноу на Градище, ѡть Градища на Ракноу Главоу. Г. XV. 276. и селу је Ријечанима ишла међа ѡть Градища. Г. XV. 277. Домовићима и Татарину ишла је међа оу Градище и ѡть Градища низ потокь планинь-

скын, како спада доль оу Дрнмь. Г. XV. 283. селу је Бријезима ишла међа ѡть Градища. Г. XV. 284. Кострцу је ишла међа ѕҁ Градище. Г. XV. 295.

градоѥ, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше тако име. Г. XV. 295. 298. један од њих бјеше брат Владиславоу Стронславнћоу.

градоѥвнћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богоѥ Градоѥвикь. Г. XV. 303.

градоуль, име мушко, гледај Шарьвановнћь.

градь, забјелу је у Слатини цркве арханђелове у Призрену ишла међа подь цареве гради до лоуга. Г. XV. 283. ту ће бити sepes, stabulum, и може бити женскога рода.

гребена, селу је Ријечанима ишла међа на Гребеноу, на богдановоу никоу. Г. XV. 280.

гребишта, планина катуна Драгољеваца: мегю Гребиштемь. Г. XV. 300. cf. Гребиште.

гребиште, међа је планинама катуна Драгољеваца ишла по врьхоу на Гребище. Г. XV. 301. мислим да је исто које се пише и Гребишта.

гребьнь, додај: sepulcri: селу је Ријечанима ишла међа на гребни камы. Г. XV. 280.

григорнѥ, додај: село Корнша и сь црьквомь светымь Петромь новомь, що ѥсть коупиль Григорнѥ. Г. XV. 273.

гроготь, мислим да је погрјешка мјесто грохоть: оу гроготь. Г. XV. 276.

грохоть, додај: селу је Радеши ишла међа оу бели грохоть. Г. XV. 281.

гроубе, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Гроубе. Г. XV. 291.

гроубетнћь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Краѥнь Гроубетнкь. Г. XV. 294.

гроубьшнѣь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бостаднкь Гроубшнкь. Г. XV. 295.

гроудашевнѣь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Храна Гроудашевнкь. Г. XV. 294.

гроудина, међа је катуну Пинушинцима ишла на Гроудиноу. Г. XV. 297.

гроука, гледај Урьлюна Гроука.

грьбоучь, селу је Тмави цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Грьбоучь и ѡть Грьбоуча оу Роутове. Г. XV. 283.

грьгоурь, додај: за цара Стефана кесарь Грьгоурь. Г. XV. 273.

грьдань, додај: гледај Строиславлнѣь.

грьдьмань, гледај Градиславлнѣь.

грьковыи потокь, међа је Блатьцоу ишла оу Грькови Потокь. Г. XV. 290.

грьковнѣь, међу људима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше Дранца Грьковнкь, којега приложи цар са селом Юленьцемь што му је дао. Г. XV. 302.

грьлюнь, име мушко, гледај Добрьчннѣь.

грьмлюне, додај: заселак селу Броду цркве арханђелове у Призрену: сь заселкомь Грьмлюни. Г. XV. 282.

грьмовата, селу је Мьшоутништемь била међа ѡть Селца планина Грьмовата. Г. XV. 278.

грьмоватица, селу је Враниђима ишла међа оу Грьмоватицоу до мьшоутнчке мегю. Г. XV. 278.

грьменовьць, гледај код Трьменовьць.

грьньчарь, figulus: Лѣшь грьнчарь. Г. XV. 270.

гоубавьць, leprosus: Богдана гоубавьца. Г. XV. 272.

гоуделюво, гледај код Тоуделюво.

гоумьньце, areola: селу је Љубижњи цркве арханђелове у Призрену ишла међа на гоумьньце. Г. XV. 273.

гоунь, додај: да се даю власима Добрушинцима мѣсеуина и гоуни и клашню. Г. XV. 308.

гоуньцати, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Гоуньцати. Г. XV. 290. међа је Гвнцатомь била ꙁ Клишмь. Г. XV. 291.

дабе, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 297.

дабетићь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Смиль Дабетикь и брать моу Гостимирь. Г. XV. 299.

дабиживь, додај: цркви арханђеловој у Призрену приложи кесарь Грьгоурь Дабижива каматника да даю ꙁа годище .ні. лисиць. Г. XV. 273. истоме Дабиживоу даде цар Стефан замјену за виноград који даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 271. између људи које цар Стефан даде истој цркви седморици бјеше име Дабиживь. Г. XV. 290. 291. 309. од њих бјеху тројица презименом Бративолевић, Доброславић, Младѣновић, које види.

дабою, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Дабою. Г. XV. 293.

дагоуль, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Дагоуль. Г. XV. 299.

даде, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Даде. Г. XV. 289.

данко, име мушко, гледај Коудиништь.

дальнь, додај: ни да имь юсть дальнюга поути. Г. XV. 276.

даниловьскыи, између осталога што је имала црква спасова коју цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше и лѣха даниловьска. Г. XV. 270.

дань, додај: сf. Прапратьница.

дароносьць, munera offerens: дароносца. Г. XV. 266.

дарько, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Дарко. Г. XV. 290.

даюль, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 289.

двораннпь, додај: бѣльць да нѣ владальць оу манастыри; дворане бѣлци да не стое оу дворѣ, нь да нмь се да стань нзвьнь манастыра. Г. XV. 306.

дворнште, додај: планини је Хоругвици ишла међа на поуекоко дворище. Г. XV. 296.

дворь, додај: млина два прѣма царевоу двороу. Г. XV. 270. villa, hof, bauerhof: лѣха даниловьска за дворовн. Г. XV. 270. црькьвь светаго Стефана сь всѣмь дворомь н сь земломь. Г. XV. 272 десетькь иже юсть прнложило било царьство ми болнпцѣ н сь дворьмн. Г. XV. 272. сь двормн н сь внноградмн. Г. XV. 272. мѣсто Прнбислава Кютоута дворь на Пѣсунпѣ подь поутемь н дворь оу архаггела с урьнпцамн н дворь оу подьградїн приложи цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 272. исти цар приложи истој цркви Тодора Лѣпнкю сь селомь що моу юсть дала црькка Бернславцн конь Бележа н сь дворомь оу Прнзрѣнѣ н с коупльюннцамн н зета моу Мнрославка сь дворомь, що моу юсть дала црькка н землом. Г. XV. 309. до двора Петралѣтока. Г. XIII. 370. в градоу Прнлѣпѣ дворь с коукнюмь н жнтннцомь. Г. XIII. 374. нпка подь пнлевѣмь дворомь . . . н с ковачевѣмь дворнщемь. Г. XIII. 374.

денковнћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бон Денковнкь. Г. XV. 294.

денковь, селу је Радеши ишла међа оу денкова млачнща. Г. XV. 281.

денче, име мушко, гледај Станиловнћь.

десетьковатн, decimas colligere: да се самн десеткоуѭ. Г. XV. 310.

десетькь, додај: десеткь, иже юсть приложило било царьство ми больници. Г. XV. 272.

десивои, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 291. 294.

десиловь, додај: ѡть десилове кодѣнице ишла је међа селу Јеленцу. Г. XV. 302.

десиславь, додај: гледај Петровић, Целимакь.

деспоть, додај: за цара Стефана деспоть Иванишь. Г. XV. 301.

дивьша, име мушко: једном између људи цркве спасове, коју цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену с људима њезинијем, бјеше име Дивша. Г. XV. 270.

дикановић, цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену село Бродь и дроуги Бродь с попови Дикановикы и с нихь родомь и с нихь баштинами. Г. XV. 282.

димановь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Гюрко, димановь брать. Г. XV. 309.

диничино, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Динчино, међа му је била како оупада рѣка Бѣле Цркве оу Дримь. Г. XV. 275. поуть како греде из Динчина оу Бѣлоу Црькви. Г. XV. 275.

дльбокыи доль, катуну је Гунцатима ишла међа Дльбокымь Доломь. Г. XV. 291.

дльбокыи потокь, гледај Гльбокыи Потокь.

дльга полана, међа је Юньчиштемь ишла оуз дѣль оу Дльгоу Полиноу. Г. XV. 292.

дльге ниве, селу је Тудорчу ишла међа низ дѣль конь Дльгихь нивь. Г. XV. 302.

дльгыи дѣль, међа је катуну Пинушинцима ишла на Дльгии дѣль. Г. XV. 297.

добра рѣка, селу је Селу на Срѣдьскои ишла међа по дѣлоу мегю Рашомь и мегю Добромь Рѣкомь. Г. XV. 280.

добре, додај: гледај Богоювић, Добрьчиновић, По-

повнђь, Штрьбнђь, и још једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 294.

добре водице, међа је селу Ријечанима ишла оу Добре Водице. Г. XV. 278. такође је и селу Вранићима ишла међа оть Нероднмле оу Добре Водице, и оть Добрїихь Водиць оу Боукокоу Главоу. Г. XV. 278.

добрень, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 272.

добрило, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 284.

добриловићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Боунсиль Добриловикь. Г. XV. 298.

добриновићь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Станило Добриновикь. Г. XV. 296.

доброкон, додај: гледај Радославлић, Хранимирић, и још једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 297.

доброгласьнь, laeta nuncians: архаггела Михаила и доброгласнаго же Гаврїила. Г. XV. 264.

добродн, додај: други је прочитао Добродѡ. С. Л. 1847. IV. 148.

добродольскын, селу је Студенчанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до мегїє добродольске. Г. XV. 277.

добромирь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 290. 298.

доброславь, додај: гледај Добрьчинић, Лѣповић, Новаковић, Радьможевић, Срьдановић, Храньковић; и још петорици између људи које цар Стефан даде

цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 270. 273. 291. 292. 309.

доброславнћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Дабнжнвь Доброславнкь. Г. XV. 295.

доброушнньцн, између другијех људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху власн Доброушнньцн. Г. XV. 307. био је катоунь; Јанчишта су била катоунь Доброушнньць. Г. XV. 291.

добрьчнннћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше у катуну Голубовцима Грьдшнь Добрьчннкь. Г. XV. 293. и у катуну Драгољевцима Радославь Добрьчннкь н брать моу Доброславь. Г. XV. 298.

добрьчнновнћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Добре Добрьчнновнкь. Г. XV. 294.

добрын доль, додај: селу је Кльчевнштемь ишла међа по срѣдѣ Доброга Дола. Г. XV. 285.

доль, додај: селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Іелшнѥ оус потокь крьстовьчкы, како се стаѥ ꙁ доломь велнмь, н оуꙁ велни доль како нꙁлаꙁн на дѣль на хоусть. Г. XV. 282. селу је Ријечанима ишла међа оу вели доль н ѡть велнѥга дола по дѣлоу оу Добре Воднцє. Г. XV. 278.

дольцн, у Ставици комад земље што је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: оу Ставнцн стьнь ꙁемлѥ Долцн. Г. XV. 275.

долѣ, додај: изгубивши крајњи глас и узевши преда се предлог сь узима и одь: ѡдьꙁдоѡ. М. 510.

домовнћн, као да су били заселак селу Тмави или планина тога села: мегꙗ кь Тмавѣ Домовнкѥмь н Татарнноу. Г. XV. 283.

домь, додај: да ѡроу црькви н сѣно косе дома. Г. XV. 307.

дорьбарнщькын, селу је Жеравини цркве ар-

ханђелове у Призрену ишла међа оу доубракоу оу дорбарншкоу. Г. XV. 310.

дотле, додај: узима к себи и ријеч ꙁи: дотлеꙁи. Г. XV. 301. cf. тле.

дохиꙗрь, додај: срл. hospitalarius: икономь и екленсархь и дохиꙗрь. Г. XV. 306. да нѣ волнь игоумень иища ѡтьдати ни оучинити безь ꙁговора иконома и баще и екленсарха и дохиꙗра. Г. XV. 306.

доꙗ, име мушко, гледај Кокорићь.

доюль, име мушко, гледај Поповићь.

драгачана, селу је Ријечанима ишла међа оу рѣкоу оу Драгачаноу. Г. XV. 278.

драгиꙗ, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгиꙗ. Г. XV. 291.

драгићевићь, додај Georgius Draghicevitius. M. 330. cf. Драгичевићь.

драголювьскын, τῶν Драголювьци: поуть драголювьскын. Г. XV. 296.

драголювьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Драголювьци. Г. XV. 297. међа је Драголювьцемь била ѡть Истока, како се раꙁдѣлꙗта поути конь катоуна, єднь поуть оу Истокь а дроуги оу Гионно прѣко бѣлопольскога поути. Г. XV. 299. планина Драголювцемь Ограгієникь. Г. XV. 300.

драгомань, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 297.

драгомирь, додај: гледај Калоуђеровићь.

драгосиꙗвиншта, међа је Юньчинштемь била како спада дѣль оу Драгосиꙗвинща. Г. XV. 292.

драгосллличь, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху синови Драгосллилки и још један Краꙗ Драгосллликь. Г. XV. 289. 290.

драгота, име мушко, гледај Татетићь.

драгошь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 272. 289. 290.

драгоѥвнћь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше презименом Драгоѥвнкь надимком Цѣпиматн. Г. XV. 299.

драгоутннь, додај: гледај Владнћь.

драгьпѣн, име мушко, гледај Бернславнћь.

драгьшань доль, селу је Љубижњи цркве арханђелове у Призрену била међа од Корише Драгьшань доль. Г. XV. 273.

дражань, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 291.

дражоѥ, име мушко, гледај Радомнровнћь.

дражоѥвнћь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ранко Дражоѥвнкь. Г. XV. 294.

дражоун, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Дражоун. Г. XV. 291.

дражоуль, име мушко, гледај Мрьчнна.

драница, име мушко, гледај Грькокнћь.

драчевын каль, међа је Коупѣльннкоу ишла на драчевы каль. Г. XV. 288.

драѭ, додај: гледај Влахноть, Врьпелнћь; и још једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 291.

драћа, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Драгѫ. Г. XV. 290.

дрнмь, додај: прѣꙁ Дрнмь. Г. XV. 274. како оупада рѣка Бѣле Црькве оу Дрнмь. Г. XV. 275. гдѣ се стаѥ Быстрнца ꙁ Дрнмомь, оуꙁ Дрнмь. Г. XV. 279. нꙁ Дрнма. Г. XV. 283.

дроүнны, између људи које цар Стефан даде цр-

кви арханђеловој у Призрену један бјеше **Радославь Дроунню**. Г. XV. 296.

дроугокнћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше **Прибоє Дроугокникь**. Г. XV. 303.

дроужа, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше **Дроужа**. Г. XV. 295.

дроужетнћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше **Радикои Дроужетникь**. Г. XV. 299.

дрьмань, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше **Дрьмань**. Г. XV. 299. гдје штампарском гријешком стоји **Дьрмань**.

дрьтоутовь, међа је селу Јеленцу цркве арханђелове у Призрену ишла **на дрьтоутовоу клѣть**. Г. XV. 302.

дрѣво, додај: међа је селу Ријечанима ишла **дѣломь на дрѣво**. Г. XV. 280. засеоку је села Шикље Крстима ишла међа **на велиѥ дрѣво**. Г. XV. 286.

дрѣвѣнь, ligneus, додај: међа је селу Кориши ишла **оу дрѣвѣноу црьквь**. Г. XV. 274.

дрѣвѣныи потокь, селу је Ријечанима ишла међа **оу Дрѣвѣнии Потокь**. Г. XV. 280.

дрѣница, додај: селу је Бриjезима ишла међа **потокомь ѥлшевнукынимь, како пристаѥ оу Дрѣницоу, и низ Дрѣницоу до Славнуковикю коукь**. Г. XV. 284.

дрѣновьць, додај: виноград **оу Дрѣновци** имала је црква спасова коју цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 270. 271.

дрѣнь, додај: селу је Ограђенику ишла међа **прѣчьникомь до дрѣна, и ѿть дрѣна оуз дѣль**. Г. XV. 279. међа је **Ѩньчиштемь** ишла **оу великоу роупоу, а оу нюи дрѣнь**. Г. XV. 292.

доубиѥ, quercetum: међа је Ђесковцу селу цркве арханђелове у Призрену ишла **на врьхь Цвилина**

оу велико доубние. Г. XV. 282. селу је Бријезима ишла међа оу димитроко доубние, и ѡть димитрока доубниа потокомь. Г. XV. 284. катуну је Драгољевцима ишла међа дѣломь на дѹбние. Г. XV. 300.

доублиане, додај: село је Сѣниани међило ꙁ Доублианы. Г. XV. 276.

доублианьскыи, *τῶν* Доублиане: ѡть мегие доублианьске. Г. XV. 276.

доуброва, додај: прѣко доубраве. Г. XV. 278. оу доубравоу. Г. XV. 310.

доубравице, виноград оу Доубравицахь имала је црква св. Николе коју цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 271.

доубравьць, додај: гледај Хранићь; и још једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше име Доубравьць. Г. XV. 289.

доубь, додај: међа је Боршинцима ишла до Доуба, како поуть спада ѡть Призрѣна г Доубоу. Г. XV. 279. селу је Јабланици ишла међа како полѣже дѣль на Дольни Доубь и на горнїи, и ѡть Горнѥга Доуба како полежїи дѣль оу Кобень. Г. XV. 279. 280.

доубьштица, међа је Диничину ишла дѣломь, како оупада оу Доубщицоу оу рѣкоу. Г. XV. 275.

доудило, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Доудило. Г. XV. 297.

доуико, име мушко (које је гријешком наштампано Дѹико), гледај Костићь.

доупьнь, cavus: доупьна роудина. Г. XV. 274. на доупни камы. Г. XV. 304.

доупьничьскыи, планинама катуна Драгољеваца ишла је међа на врьхь доупничьскыи. Г. XV. 301.

доухлие, село које је међило са селом Ријечанима: том је селу Ријечанима била међа ѡть Доухлиа, како изꙁлаꙁи поуть ѡть Ꙁапльжани. Г. XV. 278. и Блатьцоу је ишла међа мегю Доухлиа и мегю Оулищницоу. Г. XV. 290. има

и сада између Призрена и Приштине мјесто које је на Кипертовој карти записано Dulje.

доушьмань, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бијеше име Доушмань. Г. XV. 298.

дьминько, име мушко: међу људима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Динко. Г. XV. 289.

дьмитровићь, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бијеху Радославь Дмитровикь и брать моу Борища. Г. XV. 297. — к имену Радише Дмитровића додај: кнезь.

дьмитровь, додај: међа је Вишеграду код Призрена била конь дмитрова стльпа. Г. XV. 271. на дмитровоу цръквь ишла је међа селу којему је име Сѣмини. Г. XV. 276. по срѣдѣ дмитрова дола ишла је међа селу Медвѣдьцоу. Г. XV. 279.

дьмитрь, додај: гледај Градетићь, Моурићь, Оутолинчићь; и још двојици између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бијеше тако име. Г. XV. 289 291. и некоме Дьмитроу даде цар Стефан замјену за виноград који приложи истој цркви. Г. XV. 271.

дымьнина. гледај дымнина: да имь нѣ сокѫ, ни пса, ни димнине. Г. XV. 305.

дѣвича стѣна, Домовићима и Татарину ишла је међа оу Дѣвичю Стѣноу. Г. XV. 283.

дѣдоѥвићь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бијеше Гюргь Дѣдоѥвикь, и још један Гюра Дѣдоѥвикь. Г. XV. 293. 299.

дѣтьчаньскыи, додај: до хрїсовоула дѣчанского ишла је међа катуну Голубовцима. Г. XV. 293.

дѣѩновићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Деѩновикь Волица. Г. XV. 290.

дѣѩнь, додај: између људи које цар Стефан даде

цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше име Деꙗнь. Г. XV. 290. 291. 294.

жанъ, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше млинарь именемь Жанъ. Г. XV. 288.

ждрѣбии, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше у Ставици попь Трошань и брать моу Толоѥ и Прибоѥ (сь) своимь ждрѣбиѥмь и с мегꙗми. Г. XV. 275.

ждрѣбица, pullus: да имь се даѥ бѣлѣгь на дмитровь дьнь на два ждрѣбица, волꙗ десеть перперь. Г. XV. 308.

ждрѣбьць, додај: кьди приходї митрополить на праꙁдьникь, да се дароуѥ два на десеть перперь, волꙗ ждрѣбць. Г. XV. 306.

жебелюевићь, међу људима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеху Витошь Жебелюевикь и Краиславь Жебелюевикь. Г. XV. 298. 299.

жедьнь, селу је Селу на Срѣдьскои ишла међа на Жедьнь, ѡть Жедьна оу Трѣскавьць. Г. XV. 280.

жеравина, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Жеравина, међа му је ишла ѡть Дрима. Г. XV. 310.

жетва, додај: да не работаю ниедне работе цареве, ни ѡраниꙗ, ни жетве. Г. XV. 307.

живиниꙗни, селу је Срѣдьскои ишла међа како поуть греде оу Живиниꙗни. Г. XV. 280.

живодерь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Живодерь. Г. XV. 294.

житьница, додај: да ѥсть житница и виница. Г. XV. 269.

жогликь, селу је Шикљи ишла међа мимо Жогликꙗ коукѥ. Г. XV. 286.

жрѣбица, у примјеру који је код те ријечи тврдо држим да би требало читати наждрѣбицомь према ријечима надимицомь, накосицомь.

жоупановь, *τοῦ* жоупань: засеоку села Шикље Крстима ишла је међа на жюпановь врьть. Г. XV. 286.

жоуплянинь, додај: котла архаггеловѣмь людемь да нѣсть сь нимѣми жоуплянн. Г. XV. 308.

жоупьскын, *τῆς* жоупа: що се находи коуплюеннца и прикиія жоупьска. Г. XV. 282. да имь нѣ никоіє приплате жоупьске. Г. XV. 305.

жоурьговнћь, код Стјепана Журговића додај: П. б. 20.

ȥаблоуждати, deerrare: ȥаблоуждающтоу ми на множѣ. Д. 7.

ȥабрьдьскын, *τοῦ* Ȥабрьдніє (али не знам које се мисли на овом мјесту): да сѣда игоумнь светаго Стефана и пандократоровь и архаггеловь на ȥборѣ на ѡсобнѣ трапеȥѣ сь игоумни ȥабрьдьскими. Г. XV. 306.

ȥабрѣгь, међа је селу Селчанима ишла ѡть Любижьніє ниже Ȥабрѣга оу два камена. Г. XV. 303.

ȥабѣль, додај: приложи ȥабѣль Кроушьчицоу. Г. XV. 276. мегю Пиноушницемь и ȥабѣлоу. Г. XV. 297. ȥабѣль црьковномоу добиткоу. Г. XV. 301. одређен је био да у њему пасе стока: на сиіє ȥабѣле кто оуждене пасти по игоумнокоу реченню, всакь да даіє травниноу, како іє ȥаконь; кто ли оуждене посилніємь, да плати цароу .т. перперь, а црькви доходькь по ȥаконоу. Г. XV. 301.

ȥаведнчь, име мушко: међу људима цркве спасове коју цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше Ȥаведнчь ȥлатарь. Г. XV. 270.

ȥавлачити, occare: що оуȥоре, да ȥавлачи. Г. XV. 305.

ȥагладити, delere: на воскоу вторыхь писмень прьвыхь не ȥагладивше нѣсть льже поставити. Д. 148.

ȥадоушніє, додај: ѡбновлюєниіа ради и помена и ȥадоушніа светопочивьшіихь краль. Г. XV. 268.

ȥакоуповати, redimere: кто се обрѣте калоугюрь ȥакоупоуіє жито или вино, или динаре даіє оу каматоу, да се иждене. Г. XV. 307.

ȥалаган, име мушко: цар Стефан међу осталим

људима приложи цркви арханђеловој у Призрену Ѕалагаю. Г. XV. 27.

ѕалипьсина, ријека: црква је арханђелова у Призрену имала ѕабѣль оть Гноине на Ѕатонь и оть Ѕатона низь рѣкоу Ѕалиѱиноу. Г. XV. 301.

ѕаманица, додај: да ороу цркьви три дьнїи ѥсени ѕаманицомь, . . . и трїи дьни сѣна да косе ѕаманицомь. Г. XV. 277.

ѕанога, међа је Крьстьцоу ишла на Ѕаногоу. Г. XV. 301.

ѕапльжане, додај: у номинативу гласи и Ѕапльжани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Ѕапльжани. Г. XV. 269. дахь Ѕапльжане. Г. XV. 309. селу је Ријечанима ишла међа оть Доухьлю, како изълази поуть оть Ѕапльжани. Г. XV. 278. cf. ѕапльжаньскыи.

ѕапльжаньскыи, *τῶν* Ѕапльжани: селу је Пећанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до мегїе ѕапльжаньске. Г. XV. 277.

ѕапоѓани, селу је Пакиши ишла међа на врьхь изь Ѕапогиани до хрїсовоула богородичина. Г. XV. 281.

ѕаселити, incolis frequentare: тази села, како соу прѣжде дрьжали мегю собомь, ωдь коле соу ѕаселѥны. Г. XV. 286.

ѕастати, додај: сь всѣми правинами, на чемь га ѥ ѕастала цркьвь. Г. XV. 276.

ѕастоупати, додај: ѕастоупати ωбидима. Ст. 22.

ѕастоупьникь, додај: ѕастоупьникь мои. Ст. 22.

ѕатонь, додај: цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену ѕабѣль на Окчи Поли, који је ишао оть Гноине на Кривыи Доль и на Ѕатонь, оть Ѕатона низь Рѣкоу Ѕалиѱиноу и на Топле Дольце. Г. XV. 301.

ѕахльмиѥ, додај: кь тврьдѣи ѕемли Ѕахльмїа прибѣгь. Л. 57.

ѕахльмь, међа је Вишеграду код Призрена ишла по врьхоу Цвилина надь Ѕахльмь. Г. XV. 271.

ѕачело, додај: ѕачела не имыи ни конца. Г. XV. 264.

згоуровь, *τοῦ* Згоурь: коукы оу Скьдрѣ, кою є коупила кралица Єлена на зьгоуровѣ коуки. Г. XV. 288.

зелень, додај: Констѣ зелѣномоу. Л. 55. Constantinus Chlorus.

землица, terrula: како земьлице мало имаю. Г. XV. 276.

земльскыи, додај: кто пооре, да плати земльскомоу господиноу .р. перперь. Г. XV. 273.

зи, додај: дотлези. Г. XV. 301.

зимиште, додај: оу зимищи да косе сѣно кобиламь. Г. XV. 310.

златаревић, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Боико Златаревикь. Г. XV. 309.

златарьскыи, aurificum: на златарьска селища ишла је међа селу Медвѣдьцоу. Г. XV. 279.

златосиꙗньнь, auri splendorem habens: ѡблиунє златосиꙗнно. Г. XV. 265. гдје је гријешком наштампано златосиꙗнно.

зоуние, катуну је Голубовцима ишла међа оу стоуденьць оу Зоуние. Г. XV. 293.

зьдьць, додај: цар Стефан присели на земљу коју даде цркви арханђеловој у Призрену зьдьце ис Пиоукие, међу којима бјеху Коислакь и Срьдань. Г. XV. 304.

зьла страна, планини је Хоругвици ишла међа на Злоу Страноу. Г. XV. 296. 297.

зьлыи потокь, селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа како оупада Зли Потокь оу рѣкоу. Г. XV. 282.

иванишь, додај: деспоть Иванишь, којега цар Стефан назива родителємь, приложи цркви арханђеловој у Призрену село своје Тоудорьчє у Топлици. Г. XV. 302.

ивань, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену шесторици бјеше тако име. Г. XV. 290. 291. 292. 294. 295.

иванько, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену четворици бје-

ше тако име. Г. XV. 289. 295. 298. 309. једном Иванкоу тькачоу даде исти цар замјену за виноград који приложи истој цркви. Г. XV. 271.

иковикь, међа је Гоиноу ишла на стоуденьць Иковикь, и ѿть Иковика оу Краню Стѣноу. Г. XV. 296.

игрище, међа је селу Пакиши ишла ... на Игрищи оу камн, и ниже Игрища оу дроугы камн. Г. XV. 274.

игоумьнь, додај: повѣдѣ царьствоу ми прьвыи игоумьнь архаггеловь, митрополить сърьскыи Іаковь. Г. XV. 276.

извезати, додај: извезали. П. 13.

изгнати, додај: да се иждене. Г. XV. 307.

изместити, додај: да се не изметє игоумнь развѣ велика дѣла. Г. XV. 306.

изнаити, додај: изнаиде кралевьство ми црькь св. Николи. М. 115. изнаидосмо градь горнїи нарицаємы Вышеградь. Г. XV. 269. гдје је гријешком наштампано друкчије.

изнемагати, додај: мьсть божїа не изнемагаеть гоне беззаконствоуюштихь. Д. 113.

израсти, excrescere: оу камень, ис кога ѥ израсла Гостила. Г. XV. 287.

изьмидоухь, планини је Ограђенику ишла међа ѿть дѣла на Изьмидоухь. Г. XV. 300. гдје је гријешком наштампано друкчије.

икра, ova piscium: хоботнице и икре. Са. тип. ст. у Ш. Iesek. 99.

илиинь, додај: оу илиинноу црькь ишла је међа селу Радеши. Г. XV. 281.

илиꙗ, додај: селу је Шикљи ишла међа ѿть Градища по дѣлоу до светаго Илиѥ. Г. XV. 286.

илиꙗшь, Elias, гледај Моутиводићь.

инославь, име мушко, гледај Стрѣзовићь; и још једном између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше име Инославь. Г. XV. 298.

иношь, име мушко: између људи које цар Сте-

фан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 292.

исаврово, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Исаврово, међа му је ишла од Сопина. Г. XV. 278.

истиниђи, додај: има и сада у пећској нахији.

ка, има додано ријечи лѣтось, коју види.

камы, додај: мјера за вуну, њем. stein, и у Чеха kamen, и у Пољака kamień: вльна да се даю калоугюромь всѣмь юднако камы кои ю оу Баньскои. Г. XV. 307.

карьба, cura. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

книжица, libellus: книжице. Г. X. 248.

коньчати, додај: семоу коньчавьшоу се о мьнѣ. М. 5.

котишина, додај: има и сада близу Макарске. Schem. spalat. 1862. 15.

кроупичиђь, међу осталим људима приложи цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену Кожика Кроучичика ꙁ братомь Богдешемь. Г. XV. 272.

крькрь, додај: у два пошљедња примјера за цијело Корчула, Corcyra nigra, итал. Curzola; а први примјер држим за свједочанство да се и Пељешац тако звао.

крьштати, baptizare: не крьштати се. Г. X. 248.

коурьтоуси, село које је цар Лазар дао Раваници: Кѹртѹсїи. С. Л. 1847. IV. 49.

коучьлать, садашњи Кушлат у Босни: нѣколици ѿдь нашѣхь трьговаць пошли сѹ пѹть подь Кѹчлать, да тѹдеꙁи прогю ѹ србьлю. П. 7.

мальчько, parum. Д. у Ш. lesek. 89.

мѣсто, додај: оу мене мѣсто. Са. 4.

неродити, non curare: неродеште. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

неродьно, negligenter. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

неродьство, incuria. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

новосели, додај: без сумње је садашње Ново Село у срезу јошаничком окр. крушевачком у Србији. cf. Шипьчьно.

оратни, arabilis: ꙁемлями шратими. М. 494. тај примјер стоји гријешком код глагола орати.

отока, cornu fluminis, то мислим да је овдје: на оустие шттокы тое, идѣже пристала оу Млавꙋ. М. 194.

отроуби, furfur: грьсть штрꙋби, си речь трица. Г. X. 224.

пичиниежнић, гледај Печенѣжнић.

покика, као да је било презиме челнику Милошу: шдь челника Милоша Покике, гледај код Милошь. П. б. 25.

прѣставлениие, додај: до дьне прѣставлениıа его. Ст. 20.

поучнић, гледај Поуцнић: Франьческо. М. 515.

расрьчение, додај: расрьчение. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

рекамати, додај: итал. ricamare.

рѣка, додај: селу је Радеши ишла међа на мость оу велїю рѣкоу. Г. XV. 281. и Крстима засеоку села Шикље ишла је међа потокомь оу велию рѣкоу. Г. XV. 286.

себишь, додај: или Boros Szebes у арадској вармеђи.

смѣти, додај: не сми. М. 489.

старыи градь, није Ragusa Vecchia, као што је код њега наштампано, него Budua. cf. П. II (на крају, код године 1398).

стѣна, додај: селу је Кориши ишла међа оу велию стѣноу, и шть стѣне оу дрѣвѣноу црькꙋ. Г. XV. 274.

оумалити, додај: мене грѣшнааго оумаленниие мольбы не прѣꙁрѣвь. Ст. 20.

црьвьць, додај: у Чеха červec, coccum.

Поправи у дијелу I на страни 148 у врсти 17 мјесто 1420. М. 299.: 1400. М. 249.; стр. 150 вр. 11 м. Стефан Дечански: Стефан Душан; тако и на стр. 159 вр. 3; стр. 228 вр. 14—15 м. гоѳи, нарекомаго: гоѳина рекомаго; стр. 240 вр. 15 м. Г. XI. 62.: Г. XI. 141. 150.; стр. 266 вр. 27 м. Стефан: Стефана; стр. 349 вр. 1 м. жльвь: жльва; стр. 352 вр. 21 м. 31.: 21.; стр. 390 вр. 25 м. Г. IV.: Г. VI.; стр. 398 вр. 13 м. говєда: говєдєта; стр. 433 вр. 27 м. коломирьць: каломирьць; стр. 488 вр. 11 м. Дѹнко: Дѹнко; у дијелу II на страни 18 у врсти 22 м. *δήραμα* (у неким ексемпларима): *ϑήραμα*; стр. 66 вр. 25 м. ради: да ради; стр. 80 вр. 25 м. Тѹдрь: Тѹдро; стр. 173 вр. 5 м. сєла: сєлища; стр. 219 вр. 29 м. оньга, оуньга: оньгнꙗ, оуньгнꙗ; стр. 266 вр. 6 м. 1441: 1444; стр. 278 вр. 18 м. Ранѹль: Ралѹль; стр. 281 вр. 10 м. Похомиѥ: Пахомиѥ; стр. 307 вр. 24 м. єпитропь: єпитровь; у дијелу III на страни 134 у врсти 28 м. Боудисалићь: Боудислалићь; стр. 188 вр. 7 м. сьтрьпьтьливь: стрьпьтьливь.

2,352
3,012